

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 28

Год. LX

Петок, 30 април 2004

Цена на овој број е 500 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

Стр.

459. Закон за трговските друштва..... 1

459.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 и член 82 став 1 од Уставот на Република Македонија, вршителот на функцијата претседател на Република Македонија и претседател на Собранието на Република Македонија, издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА

Се прогласува Законот за трговските друштва,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 30 април 2004 година.

Бр. 07-1761/1
30 април 2004 година
Скопје

Вршител на функцијата
Претседател
на Република Македонија,
Претседателот
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски**, с.р.

ЗАКОН ЗА ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА

ПРВ ДЕЛ ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

Со овој закон се уредува/уредуваат: трговецот (според дејноста, формата, природата и обемот на дејноста, уписот); трговецот - поединец; основната главнина; уделите и акциите; договорот за друштвото; односно статутот на друштвото; преддруштвото; времето на траење на друштвото; својството на правно лице на друштвото (правниот субјективитет); подружниците; одговорноста за обврските на друштвото; посебната одговорност на содружниците, односно на акционерите; лицата кои можат, односно лицата кои не можат да основаат друштво; условите под кои странско лице може да биде содружник, односно акционер; правата на странските лица; ништовноста на друштвото; влоговите (парични и непарични); забраната за ослободување од обврската за уплата, односно внесување на влог; учеството во добивката; правото на информираност на содружникот, односно на акционерот; правниот режим на имотот на друштвото; заштитата на правата на содружниците, односно на акционерите пред судот; оцената на законитоста; белезите на трговското друштво (фирмата, седиштето, предметот на работење); застапувањето (застапник по закон, застапник по полномошно и полномошник по вработување); трговскиот полномошник; трговскиот патник; трговскиот регистар; постапката, уписите во трговскиот регистар и нивното објавување; условите за основање, управувањето, надзорот; намалувањето и зголемувањето на основната главнина; односите меѓу содружниците, односно акционерите; и другите прашања коишто се од значење за различните форми на трговските друштва-јавното трговско друштво, командитното друштво, друштвото со ограничена одговорност, акционерското друштво и командитното друштво со акции; големите зделки и зделките на друштвото со заинтересирана страна; трговските книги; годишните сметки и финансиските извештаи и нивната ревизија; дивидендата; учеството во други трговски друштва (поврзани друштва); консолидираните годишни сметки и консолидираните финансиски извештаи; преобразбата на друштвото од една во друга форма на друштво; присојединувањето, спојувањето и поделбата на друштвата; ликвидацијата на друштвото; стопанската интересна заедница; тајното друштво; странското трговско друштво и странскиот трговец-поединец; подружниците на странско друштво, односно на странски трговец-поединец и претставништва на странски друштва; начинот на воспоставувањето на единствениот трговски регистар во материјална и во електронска форма и на едношалтерскиот систем; контролата и надзорот; казнените одредби како и на преносниот режим за примената на овој закон.

Примена на законот

Член 2

Овој закон се применува на трговецот-поединец, на трговското друштво, на стопанската интересна заедница и на подружницата-организирана од странско трговско друштво, односно од странски трговец-поединец, запишани во трговскиот регистар, како и на тајното друштво.

Значење на употребени поими

Член 3

(1) Одделните изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

1) „Акционер“ е сопственик на една или на повеќе акции кој не одговара за обврските на акционерското друштво и на командитното друштво со акции;

2) „Акција“ е хартија од вредност (којашто може да ја издаваат акционерското друштво и командитното друштво со акции) во којашто е претставен дел од основната главнина и во која се отелотворуваат правата на акционерот кој, како сопственик на акцијата, не е доверител на друштвото ниту сопственик на еден дел од имотот на друштвото;

3) „Акти и документи достапни на јавноста“ се актите и документите коишто трговското друштво, на соодветен начин, треба да ги направи достапни на содружниците, односно на акционерите, на заинтересираните лица и на пошироката јавност;

4) „Влог во друштвото“ се пари, ствари, права коишто содружникот, односно акционерот му ги отстапува и пренесува на трговското друштво во постапката на основање или во постапката на зголемување на основната главнина на друштвото, односно и труд и услуги кога тоа со овој закон е допуштено;

5) „Внимание на уреден и совесен трговец“ е правен стандард за утврдување на одговорноста на лицата одговорни за управување и за надзор на друштвата, со којшто се определува со какво внимание овие лица треба да ги вршат доверените работи во друштвото, односно да се однесуваат со внимание на способен и (во работењето на друштвото) вешт човек (професионалец), при што тие одговараат за обична небрежност при вршењето на доверените работи, освен ако со друг закон не е определено дека одговараат само за груба небрежност;

6) „Гласачка група“ е група на акционери-сопственици на класа на акции-кои имаат право, заради заштитата на посебните интереси, да донесуваат посебни одлуки на посебно собрание или во рамките на општото собрание;

7) „Главнина“ е остаток на учество во сопственоста над средствата на друштвото по одземањето на сите обврски на друштвото, чиешто главни компоненти се основната главнина, износот уплатен над номиналниот износ, односно премијата на акциите, ревалоризационата и други резерви и акумулираната добивка;

8) „Датум на евиденција“ е датумот од кој што се одредува идентитетот на содружниците, односно на акционерите и нивните права што произлегуваат од уделот, односно од акцијата (право на известување, на гласање и на распределба) и други права кога тоа е определено со закон, со договорот за друштвото, односно со статутот;

9) „Други акти на друштвото“ се општите акти кои се донесуваат во акционерското друштво и во друштвото со ограничена одговорност со коишто, на општ начин, се уредуваат односите во друштвото што не се уредени со договорот за друштвото, односно со статутот, а коишто мораат да бидат во согласност со нив (правилник, одлука, деловник и други);

10) „Дивиденда“ е дел од добивката на друштвото којашто се распределува на содружниците, односно на акционерите на друштвото во согласност со правата определени во уделите, односно во секој род и класа на акции;

11) „Договор за друштвото“ е акт со којшто се основаат јавното друштво, командитното друштво, друштвото со ограничена одговорност и командитното друштво со акции, кој едновременно е и основен општ акт со којшто се уредуваат односите, организацијата и функционирањето на овие друштва по нивното основање, којшто се донесува со согласност на сите основачи, а се менува со мнозинството определено со овој закон, односно со договорот за друштвото;

12) „Договор за уредување на односите меѓу друштвото и извршен член на одборот на директори, член на управниот одбор, односно управител“ е договор со кој се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу друштвото и извршен член на одборот на директори, член на управниот одбор, односно управителот;

13) „Договор за уредување на односите со раководно лице“ е договор со кој се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу друштвото, претставувано од органот на управување, и раководното лице;

14) „Едношалтерски систем“ е систем којшто преку информатичката инфраструктура на Централниот регистар на Република Македонија овозможува обединет пристап кон податоците определени со закон за упис во трговскиот регистар и за почеток на работењето на субјектите на упис;

15) „Емисиски износ на акцијата“ е вредноста при издавањето на акциите, составена од номиналниот износ на акцијата, зголемена за премијата на издавањето, ако премијата е предвидена, при што износот на премијата не влегува во номиналниот износ на основната главнина;

16) „Застапник по закон“ е извршен член на одборот на директори, член на управниот одбор, односно управителот кои во согласност со овој закон, го застапуваат друштвото;

17) „Изјава заверена кај нотар“ е изјава чијшто потпис е заверен кај нотар;

18) „Извештај за процена“ е писмен извештај во којшто овластен проценител користејќи соодветни пристапи и методи според меѓународните стандарди за процена, проценител вредност на ствари и права (непаричен влог) и други случаи определени со овој закон ;

19) „Извршен член на одборот на директори“ е физичко лице кое е член на одборот на директори, кому одборот на директори му го доверил секојдневното управување со друштвото;

20) „Изјава за основање“ е акт со којшто се основа друштвото со ограничена одговорност од едно лице и којшто по своето правно значење е соодветна на договорот за друштвото;

21) „Имот на друштвото“ е севкупност на правата, сопственички и други стварни права што друштвото ги стекнува над добрата (парите, стварите и правата) што содружниците, односно акционерите ги вложиле во друштвото или коишто друштвото ги стекнало со своето работење;

22) „Конвертибилни обврзници“ се вид обврзници коишто можат да се преобразат во акции на друштвото-издавач на обврзниците, за време на определена опција во рамките на постапката за условно зголемување на основната главнина;

23) „Лице“ е секое физичко и правно лице, освен ако не е нагласено дека е физичко лице или дека е правно лице;

24) „Место на живеење“ е местото со адресата (улица и број) на живеење на физичкото лице, како и државата ако физичкото лице е странец;

25) „Независен неизвршен член на одборот на директори, односно на надзорниот одбор“ е физичко лице коешто, односно на чијшто член на потесното семејство: (1) во последните пет години немало материјален интерес или деловен однос со друштвото, директно, како деловен партнер, како член на орган на управување, орган на надзор или како раководно лице; (2) во последните пет години нема примено или не прима дополнителни примања освен плата од друштвото; (3) нема блиски семејни врски со некој од членовите на организацијата на управување, органот на надзор или од раководните лица на друштвото и (4) не е акционер кој поседува повеќе од една десеттина од акциите на друштвото или не застапува акционер кој поседува повеќе од една десеттина од акциите на друштвото;

26) „Неизвршен член на одборот на директори“, по правило, е физичко лице-член на одборот на директори-кое нема извршна функција во друштвото и чии овластувања се однесуваат, во прв ред, на општото управување и надзор на управувањето со друштвото;

27) „Непаричен влог“ означува збир на ствари (подвижни и недвижни) и права кои содружниците, односно акционерите ги вложуваат во друштвото;

28) „Одлучување преку допишување“ е форма преку која содружниците се изјаснуваат, односно донесуваат одлуки за прашањата определени во договорот за друштвото без одржување собир на содружниците;

29) „Овластен ревизор“ е лице кое врши ревизорски работи како овластен ревизор според Законот за ревизија;

30) „Овластен проценител“ е лицето кое врши процена како овластен проценител и се води во регистарот на овластени проценители, воспоставен врз основа на закон;

31) „Одобрен капитал“ е износ утврден во статутот на акционерското друштво, до којшто може да се зголеми основната главнина со одлука на органот на управување преку издавање нови акции врз основа на влогови во друштвото;

32) „Одобрение од надлежен орган“ е дозвола, согласност, решение или друг акт од надлежен државен орган или од друг овластен орган, освен ако со овој закон не е именуван актот на државниот или на другиот овластен орган;

33) „Одговорно лице“ во јавното трговско друштво е содружникот, овластен да управува и да го застапува друштвото, ако управувањето не е доверено на трето лице (управител); во командитното друштво и во командитното друштво со акции тоа е комплементарот, ако управувањето не е доверено на трето лице (управител); во друштвото со ограничена одговорност-управителот, односно управителите, член на надзорниот одбор, односно контролорот и во акционерското друштво-член на органот на управување, односно член на надзорниот одбор и раководните лица во трговските друштва;

34) „Орган на управување“ е органот во акционерското друштво кому му е доверено управувањето на друштвото како на одбор на директори во едностепенен систем на управување, на управен одбор или на управител во двостепенен систем на управување, односно на управител, односно управители или органот во којшто тие се организирани во командитно друштво, во командитно друштво со акции и во друштво со ограничена одговорност;

35) „Орган за надзор“ е органот во друштвото со ограничена одговорност, односно во акционерското друштво (надзорен одбор или контролор) чии овластувања се поврзани со надзорот над работењето на друштвото, а особено на работата на организацијата на управување;

36) „Основна главнина“ е вкупниот износ на сите влогови на содружниците, односно акционерите, при што износот на основната главнина е еднаков на збирот на номиналната вредност на сите влогови, односно на номиналниот износ на сите акции од акционерското друштво;

37) „Основач на трговско друштво“ е секое лице, кое заради основање трговско друштво, потпишал договор за друштвото, статут, односно изјава за основање друштво со ограничена одговорност од едно лице;

38) „Паричен влог“ е износ на пари, изразен во домашна или странска валута, што содружникот, односно акционерот го вложува во друштвото;

39) „Пазарна вредност на акција“ е вредноста на акцијата којашто се формира на организиран (институционализиран) пазар на хартии од вредност;

40) „Претпријатие“ претставува збир од права, ствари и фактички односи кои имаат имотна вредност и кои припаѓаат кон трговската дејност на трговецот, при што овие елементи ја сочинуваат активата на трговецот, но ги опфаќаат и неговите обврски. Претпријатието претставува целосен и самостоен правен објект кој може да биде во промет;

41) „Предмет на работење“ е дејноста, односно дејностите определени во договорот за друштвото, во статутот, односно во изјавата за основање друштво со ограничена одговорност од едно лице, класифицирани според дејностите утврдени во Националната класификација на дејностите;

42) „Акции со право на глас, претставени на собранието" се оние акции со право на глас чиешто сопственици присуствуваат лично или се застапени преку полномошник на свикано собрание;

43) „Прокуриснт" е физичко лице овластено од трговецот да го управува неговото претпријатие за награда и, притоа, да ги извршува сите дејствија и зделки што се врзани за вршење на дејноста на друштвото, а нема право да ги отуѓува и отговарува недвижностите на трговецот, освен ако нема посебно овластување за тоа;

44) „Стеknати сопствени акции" се акции издадени од акционерското друштво коишто ги стекнува по различни основи и при што правата содржани во тие акции мируваат;

45) „Седиште на друштвото" е местото, со адресата (улица и број), наведена во договорот за друштвото, во статутот, односно во изјавата за основање друштво со ограничена одговорност од едно лице и запишани во трговскиот регистар;

46) „Статут на друштво" е акт со којшто се основа акционерско друштво, но едновременно е и основен општ акт со којшто се уредуваат односите, организацијата и функционирањето на ова друштво и се донесува со согласност на сите основачи, а се менува со мнозинството определено со овој закон, односно со статутот на друштвото (во натамошниот текст: статут);

47) „Статусни промени" означуваат присоединување, спојување и поделба на трговските друштва на начинот и според условите определени со овој закон;

48) „Трговски регистар" е основен регистар, во кој се вршат уписите определени со овој закон и

49) „Удел во друштвото" е севкупност на права и обврски коишто содружникот ги стекнува врз основа на влогот во основната главнина во јавното трговско друштво, командитното друштво и друштвото со ограничена одговорност, при што секој содружник има еден удел кој не може да биде претставен во хартија од вредност.

(2) Во овој закон изразувањето во еднина вклучува множина, а множината може да се однесува на еднина, освен кога со зборовите: „само" или „освен" не е исклучена множината или еднината.

ВТОР ДЕЛ

ТРГОВЕЦ

Трговец според дејноста

Член 4

(1) Трговец во смисла на овој закон е секое лице кое самостојно трајно во вид на занимање врши трговска дејност заради остварување добивка со производство, трговија и давање услуги на пазарот и тоа со:

1) купување на подвижни ствари со цел да ги продаде во првобитен, преработен или обработен вид;

2) продажба на подвижни ствари во преработен или обработен вид од сопствено производство;

3) тргување со хартии од вредност и управување со фондови;

4) банкарски, менувачки и други финансиски дејности;

5) дејности на осигурување;

6) превоз на лица и стока;

7) комисиони работи, шпедитерски услуги, складишни (магазински) услуги и лизинг;

8) трговско застапување и посредување;

9) угостителско-туристичка дејност, информативна дејност, маркетинг и други интелектуални услуги;

10) производство на филмови, видеокасети, аудиовизуелни записи, софтвер, како и други слични дејности;

11) издавачка и печатарска дејност и други работи поврзани со трговијата со книги и уметнички творби и

12) купување, изградба и уредување на недвижни ствари со цел продажба и издавање.

(2) Дејностите што трговецот ќе ги врши во согласност со ставот (1) од овој член се класифицираат според дејностите утврдени во Националната класификација на дејности.

Трговец според формата

Член 5

Трговските друштва определени со овој закон се трговци според формата.

Трговец според природата и обемот на дејноста

Член 6

(1) За трговец, во смисла на овој закон, се смета и секое лице кое, во вид на занимање, води претпријатие коешто според природата и обемот на дејноста бара да биде организирано и водено на начин на којшто се водат трговските дејности иако не се наведени во членот 2 од овој закон, под услов фирмата да е запишана во трговскиот регистар.

(2) Одредбата од ставот (1) на овој член се применува и во областа на земјоделството и шумарството само во поглед на претпријатијата за обработување или преработување на сопствени земјоделски или шумски производи.

Трговец според уписот

Член 7

Ако фирмата е запишана во трговскиот регистар, не може да се истакнува дека претпријатието што се води под таа фирма не е трговско.

Физички лица кои не се сметаат за трговци

Член 8

(1) За трговци, во смисла на овој закон, не се сметаат:

1) физичките лица кои вршат земјоделска и шумарска дејност (индивидуални земјоделци), освен ако нивната дејност може да се води како претпријатие, во смисла на членот 4 став 1 од овој закон;

2) занаетчиите и физичките лица кои вршат услуги, освен ако нивната дејност може да се определи како претпријатие, во смисла на членот 4 став (1) од овој закон и

3) физичките лица кои вршат угостителски услуги со издавање соби во своите живеалишта.

(2) Физичките лица кои се занимаваат со слободни занимања (адвокати, нотари, лекари и други), не се сметаат за трговци во смисла на овој закон.

Примена на одредбите за трговецот на лица

Член 9

Одредбите од овој закон за обврските на трговецот се применуваат и на лицата кои вршат трговска дејност и покрај тоа што, според прописите за нејзиното вршење, не им е дозволено да ја вршат неа или не ги исполнуваат определените услови за нејзиното вршење.

Достапни податоци за трговецот

Член 10

Секој трговец во секојдневното општење, во писмена форма, по електронски пат или на друг начин, е должен на лесен, директен или постојано достапен начин да ги користи и да ги направи достапни следниве податоци:

1) фирмата;

2) седиштето;

3) матичниот број на субјектот (трговецот) запишан во трговскиот регистар, односно матичниот број на странското лице кое ја организирано подружницата (во натамошниот текст: МБС);

4) телефонот, факсот и адресата за комуникација по електронски пат заради брзо и ефикасно комуницирање и

5) кога трговецот дејноста ја врши врз основа на одобрение, лиценца и слично-податоците за органот, односно институцијата која ја издадала; а доколку се води и посебен регистар-бројот на регистарот; податоците за образованието, односно квалификацијата на лицата кои ги вршат тие дејности (ако е условено вршењето на дејноста и со стекнување соодветно образование, односно соодветна квалификација); податоците за професионалните правила за вршење на соодветната дејност и за средствата за пристап до нив.

Трговска дејност од мал обем**Член 11**

(1) Физичките лица кои во согласност со овој закон, во вид на занимање, вршат трговска дејност од мал обем се регистрираат кај надлежниот орган на локалната самоуправа.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член не водат трговски книги.

(3) Дејностите од мал обем и начинот на регистрацијата ги уредува Владата на Република Македонија.

**ТРЕТ ДЕЛ
ТРГОВЕЦ-ПОЕДИНЕЦ****Поим****Член 12**

(1) Трговецот-поединец е физичко лице кое, во вид на занимање, врши некоја од трговските дејности определени со овој закон.

(2) Трговецот-поединец одговара за своите обврски лично и неограничено со сиот свој имот.

(3) Како трговец-поединец може да се запише во трговскиот регистар секое деловно способно физичко лице со постојано место на живеење во Република Македонија.

(4) Својство на трговец-поединец се стекнува со уписот во трговскиот регистар.

(5) Одредбите од овој закон што се однесуваат за трговското друштво соодветно се применуваат и на трговецот-поединец, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

Ограничувања**Член 13**

Не може да биде регистрирано како трговец-поединец физичко лице:

1) над кое е отворена стечајна постапка;

2) за кое, со правосилна одлука на судот, е утврдено дека со умисла предизвикало стечај, поради што доверителите не можеле да ги наплатат своите побарувања додека трае забраната за вршење на дејноста утврдена со одлуката на судот и

3) на кое надлежен орган, врз основа на закон, му забранил да врши некоја од дејностите определени со овој закон, додека трае забраната.

Упис во трговскиот регистар**Член 14**

(1) Трговецот-поединец се запишува во трговскиот регистар кај судот според местото во коешто ја врши дејноста. Во пријавата за упис се наведуваат:

1) името и презимето, единствениот матичен број на граѓанинот (во натамошниот текст: ЕМБГ) и местото на живеење;

2) фирмата под којашто ќе се врши дејноста;

3) седиштето од каде што ќе се врши дејноста и

4) предметот на работење.

(2) Пријава за упис на трговец-поединец во трговскиот регистар поднесува физичкото лице, кое бара да биде запишано како трговец-поединец или негов полномошник со посебно полномошно во коешто се наведуваат податоците што се запишуваат во трговскиот регистар.

(3) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) заверен потпис на трговецот-поединец кај нотар;

2) изјава од физичкото лице дека не му е изречена забрана да врши некоја од дејностите определени со овој закон и

3) изјава од физичкото лице дека уредно ги платил даночните обврски и придонесите за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, односно дека, во согласност со членот 29 од овој закон, не постои пречка да стекне својство на трговец-поединец.

(4) Едно физичко лице запишано како трговец-поединец не може, истовремено, по која било основа, да биде запишано како трговец-поединец под друга фирма.

Фирма**Член 15**

Фирмата на трговецот-поединец ги содржи и неговото лично име, татковото име и презиме како и ознаката „ТП“.

Пренос на фирма**Член 16**

(1) Фирмата на трговецот-поединец може да биде пренесена на трето лице само заедно со неговото претпријатие. Во пренесената фирма се додава личното име, татковото име и презиме на новиот трговец-поединец.

(2) Трговецот-поединец објавува најмалку во еден дневен весник и во деловните простории дека има намера да ја пренесе фирмата на друго лице. Ако во рок од 30 дена од денот на објавувањето на намерата за преносот на фирмата ниту еден доверител со поднесок пред судот не се спротивстави на преносот на фирмата, се смета дека доверителите се согласиле со преносот. Поднесокот со којшто се спротивставува на преносот на фирмата, доверителот му го поднесува и на трговецот-поединец.

(3) Ако поранешниот сопственик или неговите законски наследници тоа го одобрат, лицето кое ја презема фирмата на трговец-поединец, покрај своето лично име, татковото име и презиме, може во фирмата да го задржи и личното име и презиме на поранешниот сопственик, како една од ознаките на фирмата.

(4) Пренесувањето на фирмата се запишува во трговскиот регистар.

(5) Кон пријавата за упис на пренесување на фирмата се приложува:

1) договор за пренос на фирмата-заверен кај нотар и

2) доказ дека сите доверители се согласиле со пренесувањето на фирмата, освен ако во рокот од ставот (2) на овој член, ниту еден доверител со поднесок пред судот не се спротивставил на преносот на фирмата.

Престанување на работењето**Член 17**

(1) Трговецот-поединец престанувањето на работењето му го пријавува на органот-надлежен за јавни приходи.

(2) Трговецот-поединец, најдоцна три месеца пред пријавувањето на престанувањето на работењето кај органот од ставот (1) на овој член, го објавува престанувањето на работењето и го наведува денот на престанувањето на работењето, најмалку во еден дневен весник и во деловните простории. Трговецот-поединец ги известува познатите доверители, поединечно, по писмен пат.

(3) Одредбата од ставот (2) на овој член се применува и кога трговецот-поединец има намера претпријатието да го продаде или да го вложи во друштво.

Пријава за бришење на уписот**Член 18**

(1) Во трговскиот регистар се запишува и престанувањето на трговец-поединец.

(2) Трговецот-поединец поднесува пријава за бришење на уписот на трговецот-поединец во трговскиот регистар. Кон пријавата за бришење на уписот се приложуваат:

1) изјава за престанувањето на трговецот-поединец;

2) доказ дека сметката на трговецот-поединец е затворена и

3) доказ дека трговецот-поединец уредно ги платил даночните обврски и придонесите за пензиско, инвалидско, здравствено осигурување и придонесот за вработување.

(3) Својството на трговец-поединец престанува со бришењето на уписот на трговецот-поединец во трговскиот регистар.

ЧЕТВРТИ ДЕЛ
ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ ЗА ТРГОВСКИТЕ ДРУШ-
ТВА, ЗАСТАПУВАЊЕ, ТРГОВСКИ РЕГИСТАР И
ПОСТАПКА НА УПИС

ПРВА ГЛАВА
ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ ЗА ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА

Поим
Член 19

(1) Трговското друштво е правно лице во коешто едно или повеќе лица вложуваат пари, ствари или права во имот што го користат за заедничко работење и заеднички ја делат добивката и загубата од работењето.

(2) Трговското друштво самостојно трајно врши дејност, заради остварување добивка.

Форми на трговски друштва
Член 20

(1) Трговско друштво, според формата, без оглед на тоа дали врши трговска или некоја друга дејност, е:

- 1) јавното трговско друштво;
- 2) командитното друштво;
- 3) друштвото со ограничена одговорност;
- 4) акционерското друштво и
- 5) командитното друштво со акции.

(2) Трговско друштво може да биде основано само во форма и на начин определени со овој закон.

(3) Основачот слободно ја избира формата на трговското друштво, освен ако со закон поинаку не е определено.

Основна главнина, удели и акции,
содружници и акционери
Член 21

(1) Имотот создаден со вложувања во трговското друштво се изразува во пари и ја претставува основната главнина на друштвото. Основната главнина на трговското друштво гласи во денари или во странска валута и задолжително се наведува во меморандумот.

(2) Правата и обврските што содружникот ги стекнува врз основа на влогот во основната главнина на трговското друштво се негов удел во друштвото (во натамошниот текст: удел).

(3) Правата и обврските што акционерот ги стекнува врз основа на влогот во основната главнина на акционерското друштво, односно на командитното друштво со акции се негов удел во друштвото за којшто добива акции (во натамошниот текст: акции).

(4) Лицата кои вложуваат во јавното трговско друштво, во командитното друштво, во друштвото со ограничена одговорност и комплементарите во командитното друштво со акции се содружници на друштвото (во натамошниот текст: содружници).

(5) Лицата кои вложуваат во акционерското друштво и командиторите во командитното друштво со акции се акционери на друштвото (во натамошниот текст: акционери).

Договор за друштвото, односно
статут на друштвото
Член 22

(1) Трговското друштво има договор за друштвото, односно статут на друштвото (во натамошниот текст: статут).

(2) Договорот за друштвото се склучува, односно статутот се усвојува во писмена форма. Измените и дополнувањата на договорот за друштвото, односно на статутот се вршат во писмена форма.

(3) Содржината на договорот за друштвото, односно на статутот основачите ја определуваат во согласност со овој закон.

(4) Измените и дополнувањата на договорот за друштвото, односно на статутот што содржат податоци што се запишуваат во трговскиот регистар, задолжително се

објавуваат. При секоја измена и дополнување се изработува пречистен текст на договорот за друштвото, односно на статутот во којшто се внесуваат извршените измени и дополнувања. Примерок од пречистениот текст се доставува до судот којшто го води трговскиот регистар. Ако за измената на договорот за друштвото, односно на статутот или на некои нивни одредби е потребна согласност на надлежен орган определен со закон, кон пријавата се приложува и согласноста.

(5) За да се извршат подготовки за основање на трговско друштво, основачите можат да склучат договор за да ги договорот дејствијата што треба претходно да ги извршат. Странките одговараат за причинетата штета за неизвршување на обврските преземени со договорот, освен ако поинаку не се договориле.

Преддруштво
Член 23

(1) Преддруштвото настанува со склучување на договорот за друштвото, односно со усвојување на статутот и со преземање на влоговите чијашто вкупна вредност не може да биде помала од најмалиот износ на основната главнина за соодветното трговско друштво определен со овој закон.

(2) На правните односи меѓу основачите, пред уписот на трговското друштво во трговскиот регистар, се применуваат склучениот договор за друштвото, односно усвоениот статут. На правните односи меѓу основачите што не се уредени со овој закон и со договорот за друштвото, односно со статутот се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи со коишто се уредува договорот за ортаклак (договорот за заедница).

(3) Правата стекнати од името на трговското друштво, пред уписот во трговскиот регистар се заеднички неподелен имот на основачите, освен ако основачите поинаку не се договориле. За обврските преземени во име на друштвото пред неговиот упис во трговскиот регистар (преддруштвото) одговара лично оној кој ги презел во име на преддруштвото, а ако обврските ги презеле повеќе лица, тие одговараат неограничено и солидарно со сиот свој имот.

(4) Ако, по уписот во трговскиот регистар, трговското друштво ги преземе обврските така што ќе стапи на местото на должникот, за преземањето на долгот не е потребна согласност на доверителот ако обврската биде преземена во рок од три месеца од уписот на друштвото во трговскиот регистар и ако друштвото или должникот во овој рок го известат за тоа доверителот.

(5) Ако обврските преземени во име на трговското друштво пред неговиот упис во трговскиот регистар, се поголеми од основната главнина определена во договорот за друштвото, односно статутот, основачите се должни да ја доплатат разликата којашто недостасаува.

(6) Со уписот на трговското друштво во трговскиот регистар, преддруштвото престанува. По уписот на друштвото во трговскиот регистар, правата и обврските преземени од преддруштвото се права и обврски на трговското друштво.

Време на траење на друштвото
Член 24

(1) Трговското друштво се основа на неопределено или на определено време на траење.

(2) Ако со договорот за друштвото, односно со статутот не е определено времето на траење на трговското друштво, се смета дека друштвото е основано на неопределено време.

Друштвото како правно лице
Член 25

(1) Трговското друштво како правно лице може да стекнува права и да презема обврски, да стекнува сопственост и други стварни права, да склучува договори и други правни работи, да тужи и да биде тужено пред суд, арбитража или друг избран суд и да учествува во други постапки.

(2) Трговското друштво стекнува својство на правно лице со уписот во трговскиот регистар.

(3) На трговското друштво му престанува својството на правно лице со бришењето на уписот во трговскиот регистар.

Подружница Член 26

(1) Трговското друштво може да врши дејности и работи од предметот на работење на друштвото надвор од седиштето преку една или повеќе подружници.

(2) Подружницата се организира со одлука којашто ја донесува надлежниот орган на трговското друштво во согласност со договорот за друштвото, односно со статутот.

(3) Во одлуката за организирање подружница се наведуваат фирмата и седиштето на основачот, предметот на работење на трговското друштво и на подружницата, шифрата и називот на одделот и групата на дејностите според Националната класификација на дејностите и лицата во подружницата-овластени за застапување на друштвото. Подружницата може да ги врши сите дејности од предметот на работење на друштвото.

(4) Подружницата нема својство на правно лице. Од работењето на подружницата, права и обврски стекнува трговското друштво.

(5) Подружницата работи под фирмата на трговското друштво што ја организирано, во која задолжително се наведува нејзиното седиште и зборот „подружница“. Подружницата може кон фирмата на друштвото да додаде и свој назив.

(6) Подружницата престанува ако надлежниот орган на трговското друштво што ја организирано донесе одлука за престанување на подружницата или ако трговското друштво престане да постои.

(7) Организирањето и бришењето на подружницата се забележува во регистарската влошка во којашто е запишано трговското друштво. Забележувањето се објавува на истиот начин како уписите во трговскиот регистар.

Одговорност за обврските Член 27

(1) Трговското друштво одговара за своите обврски со сиот свој имот.

(2) Содружниците на јавното трговско друштво и комплементарите во командитното друштво и во командитното друштво со акции, одговараат за обврските на друштвото неограничено и солидарно со сиот свој имот.

(3) Содружниците на друштвото со ограничена одговорност и акционерите на акционерското друштво како и командиторите во командитното друштво и командитното друштво со акции не одговараат за обврските на друштвото, ако со овој закон поинаку не е определено.

Посебна одговорност на содружниците, односно на акционерите

Член 28

(1) Содружниците, односно акционерите на трговското друштво одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото во случаите, ако:

1) го злоупотребиле друштвото како правно лице за да постигнат цели што за нив како поединци, се забранети;

2) го злоупотребиле друштвото како правно лице за да им нанесат штета на своите доверители;

3) спротивно на законот, располагале со имотот на друштвото како со свој сопствен имот или

4) во своја корист или во корист на кое било друго лице го намалиле имотот на друштвото, а знаеле или морале да знаат дека друштвото не е способно да ги изврши своите обврски спрема третите лица.

(2) Ставот (1) од овој член соодветно се применува и за одговорноста на тајниот содружник.

Лица кои можат, односно лица кои не можат да основаат друштво Член 29

(1) Трговско друштво можат да основаат домашни и странски физички и правни лица.

(2) Трговско друштво не можат да основаат:

1) физичко лице за кое со правосилна одлука на судот е утврдено дека со умисла предизвикало стечај, поради што доверителите не можеле да ги наплатат своите побарувања, додека трае забраната утврдена со одлука на судот;

2) лица над кои е отворена стечајна постапка за време на траењето на стечајната постапка;

3) лица кои не ги платиле даноците и придонесите кои со закон биле обврзани да ги платат, односно членовите на органот на управување, односно управителот на овие лица, вклучувајќи ги и лицата во друштвата што престанале;

4) лица, односно содружници или акционери во друштва чијашто сметка е блокирана, односно членовите на органот на управување, односно управителот на овие лица, се додека трае блокадата на сметката и

5) во други случаи кога со закон е одредена забрана за основање трговско друштво.

(3) Секое лице може да биде основач на повеќе друштва, ако со овој закон тоа не е забрането.

(4) Основачи на јавно трговско друштво, односно основачи како комплементарни на командитно друштво или на командитно друштво со акции, не можат да бидат физички лица кои немаат деловна способност.

(5) Физичко лице може, во исто време, да биде содружник со неограничена одговорност во едно друштво. Јавно трговско друштво, командитно друштво и командитно друштво со акции не можат да бидат содружник со неограничена одговорност во друго такво друштво.

(6) Кон пријавата за упис на основање на друштво во трговскиот регистар, основачите поднесуваат лична писмена изјава, заверена кај нотар дека не постои некое од ограничувањата од овој член или друго ограничување, определено со овој закон, за да основаат друштво.

Странско лице-содружник, односно акционер

Член 30

(1) Содружник, односно акционер може да биде и секое странско лице.

(2) Странско лице може да стекнува удел или акции на начинот и под условите предвидени за државјаните на Република Македонија и за правните лица запишани во трговскиот регистар на територијата на Република Македонија, освен ако со закон поинаку не е определено.

(3) Учеството на странско лице во новоосновано и во постојно трговско друштво не е ограничено, освен ако со друг закон поинаку не е определено.

(4) Трговското друштво со странско учество ги има сите права и обврски, како и трговското друштво без странско учество, освен во случаите определени со закон.

Права на странски лица

Член 31

(1) Правата стекнати врз основа на вложувања на странски лица во трговско друштво не можат да се намалуваат со закон или со друг пропис.

(2) Делот од добивката на трговското друштво што му припаѓа на странско лице, односно износот во случај на делумно или целосно отуѓување на уделот или на акциите на странското лице може, по налог на странското лице, слободно, без дозвола, да се дозначи во странство во валутата на вложувањето ако друштвото располага со парично покритие, под условите определени со закон.

(3) Ако се спроведе стечај или ликвидација на трговско друштво, по завршувањето на стечајната, односно на ликвидационата постапка, странското лице има право да си го врати назад внесениот непаричен влог под условите определени со закон.

(4) Привилегиите и посебните погодности за вложување и стопанисување на странски лица се определуваат со закон.

Изјава за основање, за статусни промени и за преобразба

Член 32

(1) Основачите на трговското друштво, како и првите членови на органите на управување, односно управителот, освен првите членови на органите на управување кај симултаното основање на акционерското друштво, кон пријавата за упис на основањето на трговското друштво во трговскиот регистар, поднесуваат изјава во којашто ги наведуваат дејствијата извршени со цел правилно да се основа трговско друштво и со којашто тврдат дека друштвото го основале во согласност со закон и дека податоците содржани во прилозите (исправите и доказите) коишто ги поднесуваат кон пријавата за упис на основањето во трговскиот регистар се вистинити и се во согласност со закон.

(2) Одредбата од ставот (1) на овој член се применува и во случај на измена на договорот на друштвото, односно на статутот. Изјавата ја даваат членовите на органите на управување, односно на надзорниот одбор, односно контролорот, ако трговското друштво има орган на надзор, кои ја вршат оваа функција во времето на измените на договорот за друштвото, односно на статутот.

(3) Во случај на присоединување, спојување или поделба на трговско друштво, односно преобразба од една во друга форма на друштво, изјавата од ставот (1) на овој член, со содржина соодветна на присоединувањето, спојувањето, поделбата, односно на преобразбата од една во друга форма на друштво, ја поднесуваат членовите на органите на управување, управителот, односно на надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор, кои ја вршат оваа функција во друштвото што се присоединува и во друштвото кон коешто се врши присоединувањето, во друштвата коишто се спојуваат, во друштвото коешто се дели и во друштвото коешто го прима делот од имотот и од обврските на друштвото што се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање, односно во друштвото што се преобразува.

(4) Изјавата од ставовите (1), (2) и (3) на овој член се заверува кај нотар.

(5) Ке се одбие да се изврши упис во трговскиот регистар на основањето, на измената на договорот за друштвото, односно на статутот, на извршената статусна промена на трговското друштво, односно на преобразбата од една во друга форма на друштво ако не биде поднесена соодветна изјава од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

Утврдување ништовност на друштвото

Член 33

(1) Ништовност на трговско друштво може да се утврди само во следниве случаи:

1) непостоење на договор за друштво, односно на статут или ако договорот за друштвото, односно статутот не е склучен, односно усвоен во форма определена со овој закон;

2) ако, при основање на друштвото, во договорот за друштвото, односно во статутот не се наведени индивидуално запишаните влогови на содружниците, односно на акционерите, вкупниот износ на запишаната основна главнина или не се наведени фирмата и предметот на работење на друштвото или предметот на работење на друштвото не е во согласност со закон или со добрите деловни обичаи;

3) не е уплатен, односно внесен пропишаниот (со закон) најмал износ на основната главнина;

4) друштвото не е запишано во трговскиот регистар според седиштето;

5) деловна неспособност на сите основачи и

6) ако бројот на основачите на друштвото е помал од најмалиот број на основачи определен со овој закон за одредена форма на друштва.

(2) Секој содружник и акционер, односно управител, член на орган на управување, односно член на надзорен одбор, контролор, овластен ревизор или доверител може со тужба да побара од судот да ја утврди ништовноста на трговското друштво.

(3) Судот ќе утврди ништовност на трговското друштво, само ако до донесувањето на неговата одлука, повредата на законот не е отстранета или нема да биде отстранета во рок што судот го определил, а којшто не може да биде подолг од три месеца. Тужбата може да се поднесе во рок од три години од денот на уписот на друштвото во трговскиот регистар. На тужбата и обврската на органите на управување за доставување на тужбата до судот којшто извршил упис во трговскиот регистар на друштвото за коешто се бара утврдување на ништовност соодветно се применуваат одредбите од членот 415 на овој закон. Органите на управување на трговското друштво доставуваат заверена копија од тужбата, без одлагање од денот кога е поднесена до судот што го води трговскиот регистар, којшто го забележува во трговскиот регистар водењето на спорот, а ништовноста на друштвото ја забележува откако ќе му се достави правосилна одлука со којашто се утврдува дека друштвото е ништовно. Правосилната одлука со којашто е одбиено тужбеното барање за утврдување ништовност на трговското друштво се забележува во трговскиот регистар.

(4) Правосилната одлука со којашто е одбиено утврдена ништовност на трговско друштво произведува правно дејство спрема трети лица наредниот ден од денот на нејзиното објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

(5) Во поглед на преземените правни работи, ништовноста на трговското друштво не влијае спрема трети лица.

(6) Содружниците, односно акционерите имаат обврска да го платат влогот за којшто презеле обврска да го платат, а сè уште не го платиле, до износот што е потребен да се намират обврските на друштвото.

(7) По објавувањето на правосилната одлука од ставот (4) на овој член, судот назначува ликвидатор кој спроведува ликвидација на трговското друштво.

Влогови во основната главнина

Член 34

(1) Влоговите што се вложуваат, односно се внесуваат при основањето трговско друштво, односно при зголемување на основна главнина му се ставаат на располагање на друштвото.

(2) Влоговите можат да се состојат од пари (во натамошниот текст: парични влогови), од ствари (подвижни и недвижни) и права што имаат имотна вредност, коишто можат да се проценат и да се изразат во пари (во натамошниот текст: непарични влогови) или само од пари, само од ствари или само од права. По исклучок, содружниците во јавното трговско друштво, односно комплементарите на командитното друштво можат да вложат и труд и услуги.

(3) Влоговите не можат да им се враќаат на содружниците, односно на акционерите на друштвото, освен во случаите определени со овој закон.

Непаричен влог

Член 35

(1) Кога во трговското друштво се внесува непаричен влог, во договорот за друштвото, во статутот, односно во одлуката за зголемување на основната главнина се внесува фирмата, називот, односно името на лицето кое го внесува непаричниот влог, подробен опис на непаричниот влог и неговата проценета вредност изразена во пари.

(2) Непаричниот влог во друштвото со ограничена одговорност, акционерското друштво, командитното друштво и командитното друштво со акции е проценет од овластен проценител (еден или повеќе), назначен од основачите, содружниците, акционерите, односно органите на друштвото од листата на овластени проценители.

(3) Проценителот може да побара од лицето кое го внесува влогот и од органот на управување на друштвото да му ги даде сите потребни објаснувања и податоци коишто се потребни за да ја изврши процената. Проценителот има право на паричен надомест за трошоците и за извршената услуга.

(4) Проценителот е лично и неограничено одговорен со сиот свој имот за точноста на податоците во извештајот за процена, за проценетата вредност на непаричниот влог и поднесува кривична одговорност, ако не го применува кодексот за етика на овластените проценители и меѓународните стандарди за процена, заради што нереално ги проценил непаричните влогови што ги презема трговското друштво.

(5) Во трговското друштво можат да се внесат само непарични влогови на коишто може со процена да им се определи вредноста во пари.

(6) Овластениот проценител изработува извештај за проценетата вредност на непаричниот влог, во согласност со меѓународните стандарди за процена. Извештајот за процена содржи опис на непаричниот влог, на методата со којашто е извршена процената на влогот, односно претворањето на долгот во влог и дека вредноста утврдена со овие методи соодветствува на номиналниот износ на уделот, односно на акциите, како и на премијата што се бара за нив. Кон извештајот се приложува и доказ за сопственост на недвижни, како и на подвижни ствари за коишто со закон е определена обврска за евиденција (регистар). Примерок од извештајот за процена на непаричниот влог со пријавата за упис се предава во трговскиот регистар заедно со договорот за друштвото, статутот, одлуката за зголемување на основната главнина или со друг соодветен акт со којшто, во согласност со овој закон, се врши внесување непарични влогови.

(7) При уписот во трговскиот регистар не се проверува точноста на податоците, односно проценетата вредност.

(8) Вредноста на непаричниот влог, определена во договорот за друштвото, односно во статутот, односно во одлуката за зголемување на основната главнина не може да биде поголема од вредноста утврдена во извештајот за процена.

(9) Ако непаричниот влог е со пониска вредност од онаа којашто ја прикажал внесувачот на непаричниот влог од вредноста утврдена со извештајот за процена, внесувачот на непаричниот влог мора разликата да ја надомести со плаќање во пари, ако другите основачи, односно содружници или акционери го прифатат тоа.

(10) Лицата кои стекнале удел, односно акции во замена за непарични влогови се лично и неограничено одговорни со сиот свој имот спрема трговското друштво за вредноста на непаричните влогови утврдена во извештајот за процена за време од пет години од денот на објавувањето на уписот во трговскиот регистар на договорот за друштвото, на статутот, односно одлуката за зголемување на основната главнина.

Учество во добивката

Член 36

Содружниците, односно акционерите учествуваат во поделбата на добивката што им припаѓа во трговското друштво, под условите и начинот утврдени со договорот за друштвото, односно со статутот.

Објавување на уписите

Член 37

(1) Податоците запишани во трговскиот регистар и одлуките на судот, кога е тоа определено со овој закон, се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“, освен ако со овој закон поинаку не е определено. Трошоците за објавувањето паѓаат на товар на субјектот на уписот.

(2) Судот, по извршувањето на решението за упис, по службена должност, ги доставува податоците запишани во трговскиот регистар за објавување во „Службен весник на Република Македонија“. Во објавата се наведуваат актите врз основа на коишто е извршен уписот и се наведува правото на увид на тие акти во трговскиот регистар.

(3) Податоците запишани во трговскиот регистар се објавуваат во целост во „Службен весник на Република Македонија“, освен ако со овој закон не е определено запишаните податоци да се објават делумно, или во изводи или да се објави известување за уписот, на трошок на субјектот на уписот.

(4) Субјектот на уписот може, на сопствен трошок и по сопствен избор, податоците запишани во трговскиот регистар да ги објавува и во дневниот печат.

(5) Во случај на објавување податок во дневниот печат којшто е различен од податокот објавен во „Службен весник на Република Македонија“, третите лица не можат да се повикуваат на објавениот податок во дневниот печат.

(6) „Службен весник на Република Македонија“, по потреба, а најмалку двапати месечно, издава специјални изданија со податоци запишани во трговскиот регистар.

(7) Кога со овој закон е утврдена обврската објавувањето да се врши во дневен весник, објавувањето се врши во дневен весник што се дистрибуира на целата територија на Република Македонија.

Истакнување податоци спрема трети лица

Член 38

(1) Податоците запишани во трговскиот регистар можат да се истакнуваат спрема трети лица само по нивното објавување во согласност со овој закон, освен ако трговското друштво докаже дека третото лице знаело за нив и пред објавувањето. Во поглед на преземените правни работи пред истекот 15 дена сметано од наредниот ден од денот на објавувањето, податоците и содржината на документите не можат да се истакнуваат спрема трети лица кои ќе докажат дека за нив било невозможно да имаат сознанија.

(2) Ако постои несогласност на податоците објавени во „Службен весник на Република Македонија“ со податоците запишани во трговскиот регистар, несогласноста не може да се истакнува спрема трети лица. Третите лица можат да се повикуваат на податоците објавени во „Службен весник на Република Македонија“, освен ако друштвото докаже дека тие биле запознати со податоците запишани во трговскиот регистар.

Право на информираност на содружникот, односно на акционерот

Член 39

(1) Заради остварување на своите права определени со закон, договор за друштвото и со статутот секој содружник, односно акционер на друштвото и кога не учествува во управувањето, има право да биде лично информиран за работењето на друштвото и право на увид во книгите, актите и во другите документи на друштвото.

(2) Секој содружник, односно акционер има право да бара копии од актите и документите што се предмет на разгледување и одлучување на собир на содружниците или одлучување преку допишување, односно на собрание. Трговското друштво е должно да им обезбеди копија и тоа без надомест. Во сите други случаи надоместот не може да биде поголем од стварните трошоци.

(3) Ако на содружник, односно на акционер не му биде овозможено остварување на правата од ставовите (1) и (2) на овој член, содружникот, односно акционерот има право на заштита на своите права пред судот на начинот и под условите определени со закон.

(4) Секоја одредба во договорот за друштвото, односно во статутот, што отстапува од ставовите (1) и (2) на овој член се смета за ништовна.

Обврска за уплата на влогот и правниот режим на имотот на друштвото

Член 40

(1) Содружниците на друштвото со ограничена одговорност, односно акционерите на акционерското друштво имаат обврска да го уплатат паричниот влог, односно да го внесат непаричниот влог во друштвото што го запишале и не можат да бидат ослободени од оваа обврска, освен во случаите кога тоа е определено со овој закон.

(2) Влоговите што се внесени во друштвото му припаѓаат на друштвото.

(3) Доверител на содружник, односно на акционер не може да го намери своето побарување спрема содружникот, односно спрема акционерот од имотот на друштвото.

(4) Доверител на друштвото не може да ги намери своите побарувања од имотот на содружник, односно акционер, освен во случаите определени со овој закон.

Решавање на спорите со спогодба или со арбитража

Член 41

(1) Содружниците, односно акционерите на трговското друштво можат да се договорат спорите што се однесуваат на договорот за друштвото, односно на статутот најпрвин да ги решат спогодбено, вклучувајќи посредување (медијација) и преговарање.

(2) Содружниците, односно акционерите ако не можат спорите од ставот (1) на овој член спогодбено да ги решат, нив можат да ги решаваат и преку арбитража ако се договорат така.

Заштита на право пред судот

Член 42

Ако орган на трговското друштво повреди право на содружниците, односно на акционерите коешто произлегува од содружништвото, секој содружник, односно акционер може да бара заштита на тоа право пред суд што е надлежен според Законот за судовите.

Оцена на законитост

Член 43

(1) Ако договорот за друштвото, односно статутот и другите општи акти на друштвото, односно нивни одредби се во спротивност со закон, се ништовни.

(2) Судот по предлог на содружник, односно на акционер, на член на орган на управување, односно на член на надзорен одбор или контролор, ако друштвото има орган на надзор, ја оценува законитоста на актите, односно на одредбите од актите од ставот (1) на овој член. Предлог може да поднесе и секое лице ако претходно докаже дека има правен интерес.

(3) Ако судот оцени дека актот од ставот (1) на овој член, односно негова одредба е во спротивност со закон, донесува одлука со којашто утврдува дека актот, односно одредбата е спротивна на закон.

(4) Правото од ставот (2) на овој член може да се остварува по завршувањето на постапката за упис во трговскиот регистар.

ВТОРА ГЛАВА БЕЛЕЗИ НА ТРГОВСКИТЕ ДРУШТВА

ОДДЕЛ 1 ФИРМА

Поим на фирма

Член 44

(1) Фирмата на трговското друштво е името под коешто друштвото работи и под коешто учествува во правниот промет.

(2) Фирмата на трговското друштво се определува и менува на начинот определен со изјавата за основање на друштвото од едно лице, со договорот за друштвото, односно со статутот.

(3) Фирмата на трговското друштво и сите нејзини промени се запишуваат во трговскиот регистар.

Начело на вистинитост

Член 45

Податоците содржани во фирмата мора да се вистинити.

Содржина на фирмата

Член 46

(1) Фирмата содржи ознака којашто упатува на предметот на работење на трговското друштво, седиштето и формата на друштвото.

(2) Фирмата може да содржи додатоци (цртежи, слики, симболи, ознаки и друго) што служат за поблиско обележување на трговското друштво, освен оние што создаваат или можат да создадат забуна во поглед на предметот на работењето на трговското друштво, впечаток за идентитет или за поврзаност со друго трговско друштво или ако водат кон повреда на правата на индустриската сопственост или на други права на други трговски друштва, односно лица регистрирани во земјата и во странство.

(3) Фирмата може да се употребува и како трговска марка, на начин и под услови определени со закон.

Недопуштени состојки на фирмата

Член 47

(1) Фирмата не може да содржи имиња, знамиња, грбови или други државни амблеми на други држави или на меѓународни организации без нивна дозвола, а не можат ниту да се имитираат во хералдичка смисла.

(2) Фирмата не може да содржи службени знаци на контрола и гаранција за квалитет.

(3) Фирмата не може да содржи и зборови кои создаваат привид и мешање со фирма на друго друштво, име, односно назив на установа или друг субјект.

Употреба на зборот „Македонија“ или име на единица на локална самоуправа

Член 48

(1) Зборот „Македонија“ и зборовите изведени од него како и неговите кратенки, знамето и грбот можат да се содржани во фирмата само со дозвола на Министерството за правда.

(2) Дозвола на надлежниот орган на единицата на локалната самоуправа е потребна кога во фирмата се употребуваат зборови во кои е содржано името на единицата на локалната самоуправа.

Употреба на име на личност

Член 49

(1) Во фирмата може да се внесе име и презиме на некое физичко лице само со негова согласност, или, ако тоа физичко лице е починато, со согласност на неговите сродници до трет степен во права линија.

(2) Во фирмата може да се внесе име и презиме на историска и друга позната личност само со согласност на личноста, или, ако е почината, со согласност на нејзините сродници до трет степен во права линија, а доколку такви не постојат, согласност дава Министерството за правда.

(3) Ако на кој било начин се повредува честа и угледот на физичкото лице чие име и презиме е внесено во фирмата, на негово барање, или, ако е починато на барање на неговите наследници, судот, по тужба, ќе ја забрани таквата употреба. Ако во рок од осум дена од денот на правосилноста на одлуката за забраната не се поднесе пријава за промена на фирмата, судот назначува ликвидатор кој спроведува ликвидација на трговското друштво.

Употреба на македонскиот јазик и на другите јазици

Член 50

(1) Фирмата на трговското друштво гласи на македонски јазик, со кирилско писмо.

(2) Фирмата на трговското друштво со седиште во единица на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот, може да гласи и на тој јазик и се употребува само заедно со написот во фирмата на македонски јазик, со кирилско писмо.

Фирма на друштво во стечај и во ликвидација

Член 51

Кон фирмата на трговското друштво над коешто е отворена и се води стечајна или ликвидациона постапка, задолжително се додава ознаката „во стечај“, односно „во ликвидација“ и така се запишува во трговскиот регистар.

Начин на употреба на фирмата

Член 52

(1) Трговското друштво, во своето работење, мора да ја употребува фирмата онака како што е запишана во трговскиот регистар.

(2) Трговското друштво може да употребува и скратен назив на фирмата, којшто мора да содржи ознака според која друштвото се разликува од другите трговски друштва, скратена ознака на формата на друштвото со седиштето, пропишана со овој закон.

(3) Скратениот назив на фирмата се запишува во трговскиот регистар.

(4) Фирмата или скратениот назив на фирмата мора да се истакне во деловните простории.

Услови за пренос на фирма

Член 53

(1) Фирмата може да се пренесе на друг само заедно со претпријатието или со претежниот дел од претпријатието.

(2) За пренос на фирмата којашто содржи име на физичко лице е потребна согласност на тоа лице, или ако е починато, согласност на неговите сродници до трет степен во права линија.

Фирмата и промени во друштвото

Член 54

Ако во трговското друштво пристапи нов содружник или од друштвото истапува некој од содружниците, постојната фирма може и понатаму да се употребува.

Начело на единство на фирмата

Член 55

Секој дел од трговското друштво мора да истапува во правниот промет под иста фирма, со тоа што може на фирмата да и се додаде ознака којашто ќе упатува на тоа дека се работи за дел од друштвото.

Начело на исклучивост

Член 56

(1) Новите фирми на трговските друштва мора јасно да се разликуваат од сите фирми на друштвата запишани во трговскиот регистар.

(2) Во трговскиот регистар не може да се запише фирма што е иста со веќе запишана фирма или фирма којашто јасно не се разликува од веќе запишана фирма. На тоа се внимава по службена должност.

(3) Ако содружник во јавно трговско друштво или комплементар во командитно друштво и командитно друштво со акции го има истото име и презиме под коешто друг е веќе запишан или пријавен во трговскиот регистар, мора кон своето име и презиме да стави додаток според кој неговата фирма јасно ќе се разликува од запишаните или пријавените фирми.

(4) Јасна разлика е онаа којашто може да се забележи со внимание што е вообичаено во деловниот промет.

(5) Поврзаните трговски друштва и трговските друштва кои по која било основа во рамките на предметот на работењето се поврзани со домашно или странско лице, можат, со негова согласност, да употребуваат заеднички состојки во фирмата или да ја означат поврзаноста на вообичаен начин.

Начело на првенство

Член 57

(1) Ако, заради упис во трговскиот регистар, бидат пријавени исти фирми или фирми што меѓусебно јасно не се разликуваат, ќе биде запишана онаа фирма којашто е порано пријавена.

(2) По исклучок од одредбата од ставот (1) на овој член, ќе биде запишана подоцна пријавената фирма ако подносителот на подоцнежната пријава докаже дека во времето на поднесување на поранешната пријава ја употребувал на пазарот таа фирма, односно нејзините битни состојки, како ознака на своето претпријатие или како трговска марка за означување на своите производи или услуги и дека тоа го чинел пред подносителот на порано поднесената пријава.

Заштита на правата на сопственик на порано пријавена фирма

Член 58

(1) Трговец кој со употреба на слична содржина на фирма запишана во трговскиот регистар, ги повредува правата на друг трговец или ја загрозува неговата положба во пазарното натпреварување, или постои опасност неговите права и положба во пазарниот натпревар да бидат повредени или загрозени, или ако другиот трговец (со употреба на фирмата) неовластено го користи неговиот деловен углед или го присвојува него, може да поднесе тужба и да бара да му се забрани на другиот трговец да ја употребува фирмата, како и да ја надомести штетата предизвикана со употреба на фирмата.

(2) Ако во рок од осум дена од денот на правосилноста на одлуката за забрана не се поднесе пријава за промена на фирмата, судот назначува ликвидатор кој спроведува ликвидација на трговското друштво.

(3) Тужбата може да се поднесе во рок од три години од денот на објавувањето на уписот на фирмата.

(4) Правосилната одлука на судот со којашто е уважено тужбеното барање, судот ја објавува на трошок на тужениот во весник којшто ќе го определи тужителот.

Заштита на авторски и на други сродни права и на права на индустриска сопственост

Член 59

Без оглед на одредбите од ставовите (1) и (2) на член 58 од овој закон, трговецот може да ги заштити своите права во поглед на употребата и уписот на фирмата во трговскиот регистар и врз основа на закон со којшто се уредува заштитата на авторски и на други сродни права и на закон со којшто се уредува индустриската сопственост.

ОДДЕЛ 2 СЕДИШТЕ

Поим

Член 60

Седиштето на трговското друштво е местото коешто е запишано во трговскиот регистар.

Промена на седиштето

Член 61

(1) Трговското друштво може да го промени седиштето.

(2) Промена на седиштето се врши на начин и според постапката определени со изјавата за основање на друштвото од едно лице, со договорот за друштвото, односно со статутот.

(3) Промената на седиштето на трговското друштво се запишува во трговскиот регистар.

ОДДЕЛ 3 ПРЕДМЕТ НА РАБОТЕЊЕ

Слобода на вршење дејност Член 62

(1) Трговското друштво може, како предмет на работење, да ги врши сите дејности што не се забранети со закон.

(2) Предметот на работењето на трговското друштво се запишува во трговскиот регистар со назначување на шифрата и називот на одделот и на групата на дејноста, утврден со Националната класификација на дејности.

(3) Ако за одделни дејности со закон е пропишано дека можат да се вршат само врз основа на согласност, на дозвола или на друг акт на државен орган или на друг надлежен орган, уписот на таа дејност во трговскиот регистар ќе се изврши само врз основа на согласноста, на дозволата или на друг акт на тој орган.

(4) Трговското друштво може без упис во трговскиот регистар да врши и други дејности коишто се потребни за неговото постоење и за вршење на работите од предметот на работење, но коишто не спаѓаат непосредно во рамките на вршењето на работите од предметот на работење.

Исполнување на посебните услови Член 63

(1) Трговското друштво може да започне да врши дејност којашто е предмет на работење на друштвото по уписот на предметот на работење во трговскиот регистар и по добивањето одобрение од надлежен орган за исполнување на пропишаните услови за вршење на дејноста во рамките на запишаниот предмет на работење, ако тоа е определено со закон.

(2) Одобрението од ставот (1) на овој член, не е од значење за уписот на предметот на работење на трговското друштво во трговскиот регистар.

Ефекти од преземени правни работи и дејствија Член 64

(1) Трговското друштво може да презема правни работи и дејствија само во рамките на предметот на работење запишан во трговскиот регистар.

(2) Правните работи коишто ги презема трговското друштво со, односно спрема трети лица и со коишто е пречекорен предметот на работењето на друштвото, запишан во трговскиот регистар, се полноважни освен ако трговското друштво докаже дека третото лице знаело или со оглед на околностите, морало да знае за пречекорувањето. Уписот на предметот на работењето на друштвото во трговскиот регистар не значи дека третото лице знаело или дека морало да знае за пречекорувањето.

ТРЕТА ГЛАВА ЗАСТАПУВАЊЕ

ОДДЕЛ 1 ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Застапник по закон Член 65

(1) Застапник на трговско друштво по закон е физичкото лице коешто со одредбите на овој закон е определено да ја застапува одделната форма на друштвото (во натамошниот текст: застапник по закон).

(2) Именувањето, престанувањето на мандатот и податоците за застапникот по закон, како и ограничувањата на неговите овластувања спрема трети лица се запишуваат во трговскиот регистар. При уписот на застапникот по закон во трговскиот регистар се приложува потпис заверен кај нотар. Странските лица можат да приложат потпис заверен кај надлежниот орган во земјата чиешто државјани се.

(3) Потписот од ставот (2) на овој член, може да се даде и како електронски потпис на соодветниот образец за упис во електронска форма.

(4) Пропуштање во постапката или која било нередовност при давањето на овластување за застапување или при објавувањето податок којшто се однесува на застапникот по закон, не може да се употреби против трети лица, освен ако трговското друштво докаже дека третите лица знаеле за тоа.

(5) Застапникот по закон не може, без посебно овластување на трговското друштво, да настапува како договорна страна и со друштвото да склучува договори од свое име и за своја сметка, во свое име, а за сметка на други лица, или во име и за сметка на други лица.

Застапник по полномошно Член 66

(1) Застапникот на трговското друштво од членот 65 на овој закон, може да даде полномошно на друго лице.

(2) Полномошното може да се даде во границите на овластувањата на застапникот што се запишани во трговскиот регистар.

(3) Полномошното од ставот (1) на овој член, се дава во согласност со одредбите на Законот за облигационите односи, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(4) Ограничувањата од членот 65 став (4) на овој закон се однесуваат и на полномошникот од овој член.

Полномошник по вработување Член 67

(1) Вработено лице во трговското друштво кое врши работи коишто, според редовниот тек на работата, вклучуваат и склучување определени договори, односно преземање определени правни работи, е овластено како полномошник на друштвото да склучува и такви договори и да презема такви правни дејствија во рамките на работите што ги врши.

(2) Ограничувањата од членот 65 став (4) на овој закон се однесуваат и на полномошникот по вработување.

ОДДЕЛ 2 ПРОКУРА

Поим на прокура Член 68

(1) Прокурата е трговско полномошно чијашто содржина и обем се определени со овој закон.

(2) Прокура може да даде само лице кое според овој закон, се смета дека е трговец.

(3) Прокурата се дава на начин определен со изјавата за основање на трговското друштво од едно лице, со договорот за друштвото, односно со статутот.

(4) Прокурата се дава во писмена форма.

Прокурис Член 69

(1) Прокурата може да се даде на секое деловно способно физичко лице, без разлика на должноста и работите што ги врши, освен ако со изјавата за основање на друштвото од едно лице, со договорот за друштвото, односно со статутот поинаку не е определено.

(2) Прокурата не може да се даде на правно лице.

(3) Односите меѓу трговското друштво и прокурисот, како и наградувањето се уредуваат со договор.

Поединечна и групна прокура Член 70

(1) Прокурата може да се даде на едно физичко лице (поединечна прокура), или на две или на повеќе физички лица заедно (групна прокура).

(2) Ако прокурата е дадена на две или на повеќе физички лица, секое од тие лица е прокурис кој самостојно го застапува трговското друштво во рамките на овластувањата определени со овој закон.

(3) Прокурата дадена на две или повеќе лица ќе се смета за групна прокура само ако тоа е изречно назначено во прокурата.

(4) Во случај на групна прокура, изјавите на волја, правните работи и дејствија се полноважни ако се сторени од сите прокуристи заедно, односно ако се согласиле сите прокуристи. Правните работи и дејствија коишто ќе ги стори еден од прокуристите се смета дека се полноважни ако другите прокуристи за нив дале изречна согласност или ако другите прокуристи дополнително дадат согласност.

(5) Изјава на волја или правна работа и дејствие направено до еден од прокуристите се смета дека е направено до сите прокуристи.

(6) Во случај на групна прокура, знаењето на правно битните факти или вината на еден од прокуристите предизвикува правно дејство за давателот на прокурата, без оглед на тоа дали тоа го знаеле или дали се виновни другите прокуристи.

Обем на овластувања од прокурата

Член 71

(1) Прокураторот може да ги склучува сите договори и да ги врши и сите други правни работи и дејствија во име и за сметка на трговското друштво во рамките на предметот на работењето на друштвото, да го управува претпријатието на давателот на прокурата и да го застапува друштвото во постапките пред управните и другите државни органи, организациите и установите со јавни овластувања и судовите.

(2) Прокураторот не може да ги отуѓува и оптоварува недвижностите на трговското друштво и не може да дава изјави, ниту да склучува правни работи, односно да презема правни дејствија со коишто ќе биде започната стечајна или друга постапка која може да доведе до престанување на друштвото. Прокураторот не може да дава полномошно за склучување договори и други правни работи на друго лице.

Ограничување на прокурата

Член 72

(1) Ограничување на прокурата, коешто не е предвидено со овој закон, нема правно дејство спрема трети лица, без оглед на тоа дали третото лице знаело или, со оглед на околностите, морало да знае за ограничувањето на прокурата.

(2) Ограничувањето на прокурата на работењето на една или повеќе подружници има правно дејство спрема трети лица, само ако е запишано во трговскиот регистар.

Склучување на договор со самиот себе

Член 73

Договорот кој прокураторот, од името на трговското друштво, ќе го склучи со самиот себе како друга договорна страна, било тоа да го направи од свое име и за своја сметка, од свое име, а за туѓа сметка или од името и за сметка на друго лице, е ништовен доколку прокураторот за тоа не бил изречно овластен.

Потпис на прокураторот

Член 74

(1) Прокураторот го потпишува трговското друштво така што под фирмата го потпишува своето име и презиме со додаток што видливо укажува на неговата положба на прокуратор или со додатокот „п.п.“

(2) Кај групната прокура секој прокуратор се потпишува на начин определен во ставот (1) од овој член.

Пренос на прокура

Член 75

(1) Прокурата не може да се пренесе на друго физичко лице.

(2) Нема правно дејство одредбата за прокура или изјавата на трговското друштво со којашто прокураторот се овластува да пренесе прокура, ниту изјавата на друштвото со којашто преносот на прокурата се одобрува претходно или дополнително.

Отповик на прокурата

Член 76

(1) Прокурата може да се отповика во секое време, без оглед на правната основа врз којашто е дадена.

(2) Ништовна е одредбата од договорот со којашто трговското друштво се откажува од правото да ја отповика прокурата, како и одредбата со којашто правото на отповик на прокурата се врзува со рок или со услов.

(3) Со одредбите од ставовите(1) и (2) на овој член не се исклучуваат, ниту се намалуваат правата на прокураторот предвидени со договорот врз основа на кој му е дадена прокурата.

Прокура на трговец-поединец

Член 77

(1) Трговец-поединец ја дава лично прокурата и овластувањето за давање прокура не може да се пренесе на друго физичко лице.

(2) Прокурата што ја дал трговец-поединец не престанува во случај на смрт на давателот на прокурата, ниту ако на давателот на прокурата му е одземена или ограничена деловната способност.

(3) На трговец-поединец соодветно се применуваат одредбите од овој дел на овој закон со коишто се уредува прокурата што ја даваат трговските друштва.

Упис на прокурата

Член 78

(1) Трговското друштво, односно трговецот-поединец ги запишуваат давањето поединечно и групна прокура, сите ограничувања на прокурата и отповикот во трговскиот регистар.

(2) Во трговскиот регистар се запишува името и презимето на прокураторот и неговиот ЕМБГ.

(3) Кон пријавата за упис се приложува и одлуката за давање на прокурата, односно одлуката со којашто се ограничува, односно отповикува таа и доказ за заверен потпис (којшто го содржи полното име и презиме на прокураторот) кај нотар.

ОДДЕЛ 3

ТРГОВСКИ ПОЛНОМОШНИК И ТРГОВСКИ ПАТНИК

Поим на трговски полномошник

Член 79

(1) Трговски полномошник е вработено лице во трговското друштво или друго физичко лице кое, за награда, е овластено од застапниците по закон на друштвото да го води претпријатието или негов дел, во рамките на даденото полномошно.

(2) Трговското полномоштво се дава во писмена форма со заверка на потписите кај нотар.

Овластувања на трговски полномошник

Член 80

(1) Трговскиот полномошник е овластен да ги склучува сите договори и да ги презема сите правни дејствија што се вообичаени во прометот при водењето на претпријатието или на негов дел и тоа во рамките на даденото полномошно.

(2) Трговскиот полномошник не може, без посебно овластување од давачот на полномошното, да ги отуѓи ниту да ги оптовари неговите недвижности, да го обврзе со меница или со чек, да презема обврски од гаранција, да земе заем за него, да договори надлежност на избран суд и да се спогодува или да води спор.

(3) Ограничувањата на овластувањата на трговскиот полномошник, освен оние наведени во ставот (2) од овој член, немаат правно дејство спрема трети лица кои за нив не знаеле ниту морале да знаат.

(4) Ограничувањата од членот 65 ставот (4) на овој закон се однесуваат и на трговскиот полномошник.

(5) Полномошникот, кон својот потпис, назначува дека е полномошник и не смее да додава ништо, што би го означило како прокуратор.

Трговски патник**Член 81**

(1) Трговското друштво, односно трговецот-поединец може на лице кое е вработено кај него или на друго физичко лице да му даде полномошно како на трговски патник.

(2) Полномошното на трговскиот патник му се дава во писмена форма.

(3) Трговскиот патник е овластен во име и за сметка на давачот на полномошното да склучува договори за продажба на неговата стока, да ја испорачува таа стока, да продава на кредит ако има посебно овластување за тоа, да ги прима изјавите на купувачите во врска со стоката што е предмет на тие договори, да дава изјави и да презема други дејствија заради зачувување на правата на давачот на полномошното што произлегуваат од договорот што го склучил од негово име и за негова сметка.

(4) Ограничувањата на овластувањата на трговскиот патник немаат правно дејство спрема трети лица кои за нив не знаеле ниту морале да знаат.

(5) Трговскиот патник не може, без посебно овластување, да продава стока што се плаќа, на почек или на рати.

(6) Ограничувањето определено во членот 65 став (4) од овој закон се однесува и на трговскиот патник.

ЧЕТВРТА ГЛАВА**ТРГОВСКИ РЕГИСТАР И ПОСТАПКА НА УПИС****Поим на трговски регистар****Член 82**

(1) Трговскиот регистар како јавна книга содржи податоци и прилози (исправи и докази) за субјектите на уписот за кои уписот е пропишан со закон.

(2) Трговскиот регистар се состои од регистарска влошка (класер) во којашто се запишуваат податоците на упис и збирка на прилози во којашто се приложуваат исправите и доказите на секој запишан субјект. Сите поднесоци се внесуваат во збирката на прилози на запишаниот субјект.

(3) Запишаните податоци и доставените прилози (исправи и докази) во трговскиот регистар се чуваат трајно.

Единственост на трговскиот регистар**Член 83**

(1) Трговскиот регистар се води на единствен начин на територијата на Република Македонија.

(2) Министерот за правда донесува акт со којшто ги уредува водењето на трговскиот регистар во писмена и во електронска форма, начинот на упис, формата, содржината и бројот на обрасците за упис во трговскиот регистар и на електронските записи, врската на судот со Централниот регистар заради водењето на трговскиот регистар од страна на Централниот регистар во електронска форма и за остварувањето на едношалтерскиот систем, како и за други прашања од значење за уредно водење на трговскиот регистар.

Начин на водење на трговскиот регистар**Член 84**

(1) Уписите во трговскиот регистар се вршат и трговскиот регистар се води во писмена форма и во електронска форма.

(2) Трговскиот регистар во електронска форма е дел од централната информативна база на Централниот регистар, којшто е одговорен за нејзиното воспоставување, водење и администрирање.

(3) Електронскиот документ, електронскиот потпис и печат, архивирањето, протоколот на електронскиот документ и на оригиналните документи во процесот на регистрацијата се уредуваат во согласност со Законот за Централен регистар и законите со коишто се уредува правната важност на електронскиот запис.

Начело на јавност**Член 85**

(1) Податоците запишани во трговскиот регистар се јавни.

(2) Секое лице, на свој трошок може да бара да му се издаде фотокопија или заверен препис од податоците запишани во регистарската влошка.

(3) Секој може да поднесе барање да изврши увид во збирката на прилози или да му се обезбеди фотокопија од прилозите во збирката на свој трошок, освен во збирката на прилози на јавното трговско друштво и на командитното друштво. Увид во збирката на прилози на овие друштва може да изврши секој содружник и лице коешто има правен интерес.

(4) За податоците во регистарската влошка за субјектот на упис, на барање на заинтересираната страна, се издава потврда дека имало упис и дека тој е бришан.

(5) На барање на секое лице, се издава потврда дека нема упис во трговскиот регистар.

Стварна и месна надлежност**Член 86**

(1) Трговскиот регистар го водат судовите определени со Законот за судовите.

(2) Уписот на податоците се врши во трговскиот регистар кај надлежниот суд на чиешто подрачје се наоѓа седиштето на субјектот на упис.

Постапка за упис**Член 87**

(1) Постапката за упис во трговскиот регистар се води според правилата на вонпроцесната постапка, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(2) Постапката за упис во трговскиот регистар е итна.

(3) Судот е должен да ги земе предметите во работа по редот на приемот во судот.

Веродостојност на уписот**Член 88**

(1) Секој, кој во правниот промет постапува совесно и верува во податоците запишани во трговскиот регистар не ги трпи штетните правни последици што ќе настанат.

(2) Никој не може да се повикува на тоа дека не му се познати податоците запишани во трговскиот регистар, освен ако со закон поинаку не е определено.

Трошоци на постапката за упис**Член 89**

(1) Секој учесник во постапката за упис ги поднесува (плаќа) своите трошоци.

(2) Ако во постапката учествуваат повеќе учесници и се предизвикаат трошоци, со решението за упис се одлучува и за трошоците во согласност со одредбите од Законот за парничната постапка.

Субјекти што се запишуваат во трговскиот регистар**Член 90**

(1) Субјекти коишто се запишуваат во трговскиот регистар (субјекти на упис) се:

- 1) трговец-поединец;
- 2) јавно трговско друштво;
- 3) командитно друштво;
- 4) друштво со ограничена одговорност;
- 5) акционерско друштво;
- 6) командитно друштво со акции;
- 7) стопанска интересна заедница и

8) подружница на странско трговско друштво (во натамошниот текст: странско друштво), односно подружница на странски трговец-поединец.

(2) Сите субјекти на упис во трговскиот регистар ги запишуваат податоците определени со овој закон.

(3) Податоците што се запишуваат во трговскиот регистар се водат за секој субјект на упис одделно.

(4) Во регистарот се запишуваат и сите промени на податоците за кои, со овој закон е определено дека се запишуваат во трговскиот регистар.

Рок за поднесување пријава за упис во трговскиот регистар

Член 91

(1) Субјектите за коишто е утврден задолжителен упис во трговскиот регистар се должни во рок од петнаесет дена од денот на стекнувањето на условите за поднесување пријава за упис во трговскиот регистар да поднесат пријава за упис, освен ако со овој и со друг закон поинаку не е определено.

(2) По истекот на три месеца од денот на стекнување на условите за поднесување пријава, судот нема да ги запише податоците и пријавата ќе ја отфрли, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) Ако поради пропуштањето да се поднесе пријава за упис во рок од ставот (1) на овој член се претрпи штета, за штетата одговара физичкото лице коешто имало обврска да поднесе пријава за упис и тоа лично и неограничено со сиот свој имот.

Поведување на постапката

Член 92

(1) Постапката за упис во трговскиот регистар се поведува со поднесување писмена пријава на пропишан образец, поднесена од овластен подносител, во којашто е содржано барањето за упис.

(2) Пријава за упис на трговско друштво поднесува органот на управување, односно овластен член на органот на управување, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) Пријавата од ставот (2) на овој член, може да ја поднесе и полномошник со полномошно дадено од овластениот подносител, заверено кај нотар, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(4) За вистинитоста и за законитоста на податоците одговара овластениот подносител од ставот (1) на овој член, односно лицата определени со овој закон.

Доставување на прилози

Член 93

(1) Со пријавата за упис во трговскиот регистар се поднесуваат и потребните прилози (исправи и докази) во коишто се содржани податоците што се запишуваат во трговскиот регистар.

(2) Ако се внесува непаричен влог во недвижна ствар, се доставува и доказ за сопственост во којшто е извршена приклучка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар.

(3) Ако со закон е определено доставување на одобрение од надлежен орган, со пријавата се приложува и тој доказ.

(4) Во пријавата за упис не може да бидат внесувани и други податоци, освен оние кои, според овој закон, се запишуваат во трговскиот регистар или да се бара од субјектот на уписот да доставува други прилози (исправи и докази), освен оние кои со овој закон е определено дека мора да бидат приложени кон пријавата за упис.

(5) Прилозите (исправите и доказите) што се доставуваат со пријавата за упис во трговскиот регистар, се скенираат од овластено лице од Централниот регистар и се чуваат како во електронска форма, така и во оригинал, препис или заверени копии, како составен дел на трговскиот регистар.

Испитување и уредување на пријавата

Член 94

(1) Пред донесување решение за упис во трговскиот регистар, се утврдува дали се исполнети условите за упис, предвидени со овој закон. При уписот не се испитува законитоста и вистинитоста на содржината на

прилозите (исправите и доказите) што се поднесуваат при упис во трговскиот регистар ниту законитоста на постапката во којашто тие се донесени, ниту испитува дали податоците што се запишуваат во трговскиот регистар се вистинити, ниту дали се во согласност со закон. За нивната вистинитост и законитост одговора лицето, односно лицата определени со овој закон.

(2) Ако се утврди дека пријавата има недостатоци, односно дека не се исполнети условите за упис, со заклучок му се укажува на подносителот на пријавата да ги отстрани недостатоците за упис во трговскиот регистар при што му се враќа пријавата за да ја уреди.

(3) Во случајот од ставот (2) на овој член, се определува рок за отстранување на недостатоците што не може да биде подолг од осум дена. Ако до истекот на тој рок пријавата со прилозите (исправите и доказите) биде вратена без да се отстранат недостатоците, пријавата се отфрла како неуредна.

(4) Ако до истекот на рокот од ставот (3) на овој член, подносителот на пријавата не ја врати пријавата, ќе се смета дека пријавата е повлечена и ќе биде донесено решение за запирање на постапката.

Повеќе барања со една пријава

Член 95

(1) Истовремено се одлучува по барањето за упис во трговскиот регистар на сите податоци коишто се содржина на уписот.

(2) Ако во пријавата за упис се наведени повеќе барања за упис на промена на податоци запишани во трговскиот регистар, можат да се донесат различни решенија за одделни барања.

Повлекување пријава

Член 96

(1) Подносителот на пријавата за упис може пријавата да ја повлече до донесување на првостепено решение.

(2) Ако пријавата е повлечена, ќе се донесе решение за запирање на постапката.

Одлука во постапка за упис

Член 97

(1) Ако се утврди дека се исполнети условите за упис, односно дека е поднесена пријава со содржина и од овластено лице, определени со овој закон и дека се поднесени сите прилози (исправи и докази) определени со овој закон без одржување рочиште, во рок од осум дена од денот на поднесената пријава, односно поднесеното барање, ќе донесе решение за упис. Решението за упис во трговскиот регистар се донесува на образец со одветен за видот на уписот, без образложение.

(2) Ако не се исполнети условите за упис во трговскиот регистар определени со овој закон, судот носи решение, со коешто ја отфрла пријавата за упис, во кое мора да ги образложи причините за отфрлањето.

(3) Со заклучок се одлучува за прашањата што се однесуваат на управувањето со постапката.

(4) Предбележба на податоците, за коишто е определено со овој закон, се врши без носење на решение.

Извршување на решението

Член 98

Решението за упис во трговскиот регистар се извршува со денот на неговото донесување.

Доставување решение

Член 99

(1) Веднаш по извршувањето на решението за упис, решението му го доставува на Централниот регистар.

(2) Централниот регистар на Република Македонија, по добиеното решение за уписот во трговскиот регистар по електронски пат, ги внесува сите податоци во соодветниот образец за упис од значење за субјектот на уписот (шифрата и називот на регистрираните и претежната дејност според Националната класификација на дејно-

стите) и кон бројот на деловниот субјект, додава даночен број, сметка по избор на субјектот на уписот, даночен број за обврзниците на данокот за додадена вредност, евиденционен број во царина, доказ за упис (евиденција) во Народната банка на Македонија и други податоци и дозволи кои преку едношалтерскиот систем се остваруваат во корист на субјектот на уписот и на соодветен начин, го доставува решението на субјектот на упис, односно на лицата кои имаат правен интерес.

(3) По внесувањето на податоците од ставот (2) на овој член, решението за упис му се доставува на предлагачот и на учесниците на кои се однесува решението.

(4) Податоците од ставот (2) од овој член, Централниот регистар на Република Македонија, по службена должност ги пренесува на Државниот завод за статистика.

(5) Централниот регистар за извршените услуги од ставот (1) на овој член, наплатува надомест на стварните (оперативни) трошоци. Трошоците на услугите паѓаат на товар на субјектот на уписот.

Неусогласеност на решението со податоците запишани во трговскиот регистар

Член 100

(1) Ако меѓу податоците запишани во трговскиот регистар и решението постои неусогласеност, судот ќе го исправи решението и ќе им достави препис на решението коешто е исправено на предлагачот, на другите учесници и на Централниот регистар, со забелешка дека со тоа решение се заменува поранешниот препис на решението.

(2) Очигледните грешки во решението за упис и во уписот, се исправаат со донесување решение по службена должност или по барање на субјектот на уписот. Кај дотогашниот упис во регистарот ќе се запише и содржината на извршената исправка со наведување на бројот на решението со коешто е извршена исправката. Преписот на исправениот упис е составен дел на решението со коешто е извршена исправката. Содржината на решението со коешто се врши исправка мора да се објави ако се однесува на битни податоци.

Правни лекови

Член 101

(1) Против решението за упис во трговскиот регистар, може да се изјави жалба.

(2) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(3) Во постапката за упис во трговскиот регистар не е дозволено враќање во поранешната состојба и мирување на постапката.

(4) Против правосилното решение, не е дозволена ревизија и повторување на постапката.

(5) Против заклучокот не е дозволена посебна жалба.

Право на жалба

Член 102

(1) Право на жалба против решението за упис во трговскиот регистар, имаат подносителот на пријавата, учесниците во постапката, како и лицата на кои со донесувањето на решението за упис, им е повредено правото или интересот засновани со закон.

(2) Жалба може да се изјави во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението.

(3) Лицата кои имаат право на жалба, во согласност со овој закон, а на кои не им е доставено решението за упис или негов препис, имаат право на жалба во рок од осум дена од денот на објавувањето на уписот.

Замена на решение по изјавена жалба

Член 103

Ако судот утврди дека жалбата на подносителот на пријавата е основана, а не е потребно да се спроведува дополнителна постапка, може барањето за упис да го реши поинаку и со ново решение да го замени решението против коешто е изјавена жалбата.

Нови факти и докази

Член 104

(1) Ако со жалбата на подносителот на пријавата се изнесуваат нови факти и се предлагаат нови докази со коишто се докажуваат податоците што се запишуваат во трговскиот регистар, жалбата се смета и за предлог за замена на решението.

(2) Судот, по испитувањето на жалбата, може да одлучи да го замени решението со ново решение ако предлогот во целост се усвојува и ако не се повредуваат правата на трети лица.

Постапка по жалба

Член 105

Ако судот утврди дека нема основи за замена на решението, жалбата со сите списи, ќе ја достави до второстепен суд, најдоцна во рок од осум дена од денот на поднесувањето на жалбата, ако претходно не ја отфлил жалбата како ненавремена, недозволена и нецелосна.

Извршување одлука на второстепен суд

Член 106

(1) Ако второстепениот суд го преиначи првостепеното решение и го усвои барањето за упис во трговскиот регистар, во своето решение ќе ја одреди содржината на уписот во трговскиот регистар, врз основа на кое првостепениот суд ќе изврши упис.

(2) Ако второстепениот суд го преиначи решението за упис на првостепениот суд и го одбие барањето за упис во трговскиот регистар, првостепениот суд, по службена должност или на барање на лице коешто има правен интерес, ќе донесе решение за бришење на уписот и ќе го избрише уписот или ќе се спроведе ликвидација на субјектот на уписот или стечај, ако е во прашање бришење на упис на основање на субјектот на уписот.

Тужба за утврдување ништовност на упис

Член 107

(1) Со тужба може да се бара утврдување ништовност на упис извршен врз основа на лажна исправа, ако во исправата врз основа на којашто е извршен уписот се наведени невистинити податоци, ако исправата е потврдена или издадена во незаконито спроведена постапка, ако незаконито е спроведено дејствие за коешто податоците се запишуваат во трговскиот регистар или ако постојат други со закон предвидени причини.

(2) Тужбата може да ја поднесе лице кое има правен интерес за утврдување на ништовност на уписот.

(3) Тужбата се поднесува во рок од 30 дена од денот кога тужителот дознал за причините за ништовност, но не може да се поднесе по истекот на рокот од една година од денот на уписот.

Постапување по правосилна одлука на судот за утврдена ништовност

Член 108

(1) Кога судот утврдил ништовност на упис, во согласност со членот 107 од овој закон, судот којшто го води трговскиот регистар врз основа на правосилната одлука, носи по службена должност решение за бришење на ништовниот упис.

(2) Бришењето на уписот од трговскиот регистар се објавува. Одлуката од членот 107 на овој закон произведува правно дејство спрема трети лица наредниот ден од денот на нејзиното објавување.

(3) Ништовноста на уписот не влијае на правните работи преземени од името на трговското друштво.

Постапување по правосилна одлука на судот

Член 109

(1) Правосилна одлука, донесена по тужба или предлог, којашто се однесува на упис извршен во трговскиот регистар, по службена должност ја доставува судот што ја донел одлуката до судот што го води трговскиот регистар.

(2) Изречената мерка на безбедност забрана за вршење дејност, функција или должност по правосилноста на одлуката, по службена должност ќе ја изврши судот кај којшто е запишан субјектот на уписот.

(3) Судот ќе изврши упис на изречената мерка на безбедност со приклучок во регистарската влошка и тоа ќе го објави.

ПЕТТИ ДЕЛ ФОРМИ НА ТРГОВСКИ ДРУШТВА

ПРВА ГЛАВА ЈАВНО ТРГОВСКО ДРУШТВО

ОДДЕЛ 1 ПОИМ И ОСНОВАЊЕ

Поим

Член 110

(1) Јавно трговско друштво (во натамошниот текст: јавно друштво) е трговско друштво во кое се здружуваат две или повеќе физички и правни лица, кои на доверителите за обврските на друштвото им одговараат неограничено и солидарно со свој имот.

(2) Јавно друштво се основа со договор за друштвото склучен меѓу основачите.

Фирма

Член 111

Фирмата на јавното друштво ги содржи и зборовите „јавно трговско друштво“ или ознаката „ЈТД“.

Договор за друштвото

Член 112

(1) Договорот за друштвото содржи одредби за:

1) името и презимето, ЕМБГ, занимањето, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта (ако содружник е странско физичко лице) или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако содружникот е правно лице;

2) фирмата и седиштето на јавното друштво;

3) предметот на работењето на јавното друштво;

4) видот и износот на влогот на секој содружник;

5) начинот на личното учество на секој содружник во работата на јавното друштво;

6) начинот на водење на работењето и на застапувањето на јавното друштво и начинот на донесување на одлуките;

7) начинот на распределба на добивката и начинот на покривање на загубата и

8) други прашања определени со овој закон со коишто се уредуваат односите меѓу содружниците.

(2) Потписите на содружниците на договорот за друштвото се заверуваат кај нотар.

Посебни услови за вршење на дејноста

Член 113

Јавно друштво може да врши дејност поврзана со занимање за кое е потребна соодветна квалификација ако некој од содружниците или вработените има соодветна квалификација, освен ако со закон не е определено сите содружници или поголем број содружници на јавното друштво да ја имаат пропишаната квалификација за дејноста којашто е поврзана со определено занимање.

Упис

Член 114

Основањето на јавното друштво се запишува во трговскиот регистар. Пријавата за упис на основањето на јавното друштво ја поднесуваат сите содружници на јавното друштво овластени за застапување.

Податоци што се запишуваат и прилози кон пријавата за упис

Член 115

(1) Во трговскиот регистар се запишуваат:

1) фирмата и седиштето на јавното друштво;

2) името и презимето, ЕМБГ, занимањето, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта (ако содружникот е странско физичко лице) или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако содружникот е правно лице;

3) предметот на работењето на јавното друштво;

4) видот и износот на влогот на секој содружник и

5) начинот на застапувањето на јавното друштво.

(2) Кон пријавата се приложуваат:

1) договорот за друштвото;

2) копија од пасош или од лична карта за странски физички лица или од друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во нивната земја, односно доказ за регистрација ако основач е правно лице;

3) дозвола или друг акт на државен орган или на друг надлежен орган ако таа обврска е определена со закон за упис на јавното друштво во трговскиот регистар;

4) доказ за сопственост во којшто е извршена приклучок во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар;

5) изјава од застапникот по закон на правно лице, односно изјава од физичко лице, заверена кај нотар, односно приложување доказ дека не постои пречка да биде основач на јавното друштво во согласност со членот 29 од овој закон и

6) изјавата во согласност со членот 32 од овој закон.

(3) Содружниците, односно лицата кои според договорот за друштвото, се овластени за застапување приложуваат потписи-заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

(4) Секоја промена на податоците од ставот (1) на овој член, како и пристапувањето на содружник во јавното друштво, односно истапувањето на содружник од јавното друштво се запишуваат во трговскиот регистар со одлука за измена на договорот за друштвото.

ОДДЕЛ 2

ПРАВНИ ОДНОСИ МЕЃУ СОДРУЖНИЦИТЕ НА ЈАВНОТО ДРУШТВО

Општа одредба

Член 116

(1) Правните односи меѓу содружниците на јавното друштво се уредуваат со договор за друштвото.

(2) На правните односи меѓу содружниците на јавното друштво што не се уредени со договорот за друштвото, се применуваат одредбите на овој закон.

(3) На правните односи меѓу содружниците на јавното друштво што не се уредени со овој закон и со договорот за друштвото, се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи со коишто се уредува договорот за ортаклак (договор за заедница).

Влогови во друштвото

Член 117

(1) Влоговите на содружниците во јавното друштво можат да бидат различни.

(2) Содружникот може во јавното друштво да вложи пари, ствари, права, труд и услуги.

(3) Вредноста на непаричниот влог, содружниците спогодбено ја утврдуваат во пари.

Последици од задоцнување

Член 118

(1) Содружникот кој паричниот влог не го уплатил навреме или кој парите примени за јавното друштво не ги уплатил навреме на благајната на јавното друштво или за себе неоправдано зел пари од јавното друштво

или задоцнил да ги внесе другите парични влогови е должен на јавното друштво да му плати законска затез-на камата од денот кога имал обврска да го уплати паричниот влог, или кога морал да ги предаде парите или кога парите неоправдано ги зел. Јавното друштво може да бара и надомест за штета.

(2) Без разлика дали влогот е паричен или непаричен, јавното друштво може да бара надомест на штетата.

Зголемување, надолупнување и повлекување на влогот

Член 119

(1) Содружник на јавно друштво не е обврзан својот влог да го зголеми над износот утврден со договорот за друштвото, ниту пак, во случај на загуба е должен да го надолупнува ако е намален без негова вина.

(2) Повлекување на влог, содружник може да бара само во случај на престанување на содружничкиот однос во јавното друштво.

Надомест на трошоци и на штета

Член 120

(1) Ако содружник на јавно друштво направи трошок за кој, според околностите може да се смета дека е потребен или ако претрпи штета непосредно од вршењето на работите на јавното друштво, или поради опасност којашто е неразделно поврзана со тоа вршење, јавното друштво е должно да му ги надомести трошоците и претрпената штета.

(2) За направените трошоци и претрпената штета, јавното друштво плаќа и камати сметано од денот кога трошоците биле направени, односно од кога настанала штетата.

(3) Содружникот може, за трошоците нужни за извршувањето на работите на друштвото, да бара друштвото да му плати аконтација.

Забрана на конкуренција

Член 121

(1) Содружник на јавно друштво не смее, без изречна согласност на другите содружници, да врши работи што се во рамките на предметот на работење на јавното друштво, ниту да биде содружник кој лично одговара, да биде член на орган или вработен во друштво коешто на јавното друштво му е конкурент или би можело да му биде конкурент.

(2) Забраната од ставот (1) на овој член не се однесува на содружник, кој при пристапувањето во јавното друштво, за тоа ги известил содружниците, освен ако во договорот за друштвото не е определено содружникот да го напушти работењето или да се откаже од него.

Последици од недопуштена конкуренција

Член 122

(1) Ако содружникот ја прекрши забраната од членот 121 став (1) на овој закон, јавното друштво може од него да бара надомест на штетата. Друштвото може наместо надомест на штетата да бара содружникот работите направени за своја сметка да ги признае како работи склучени за јавното друштво, односно на друштвото да му го предаде сето она што го примил од работите извршени за туѓа сметка или да му го отстапи своето право на она што треба да го прими од таквата работа.

(2) За остварувањето на правата на друштвото од ставот (1) на овој член, одлучуваат другите содружници. Правото за остварување на барањата на друштвото застарува за три месеца сметано од денот кога другите содружници дознале за повредата на забраната од членот 121 став (1) на овој закон, но не подолго од пет години од денот на повредата на забраната.

(3) Остварувањето на правото од ставот (1) на овој член, не го исклучува правото на другите содружници да бараат престанување на јавното друштво.

Пренос на удел

Член 123

(1) Удел во јавно друштво може да се пренесува на трето лице само со согласност на сите содружници.

(2) Преносот на удел се врши со правна работа во писмена форма.

(3) Преносот на удел дејствува спрема јавното друштво откако правната работа за преносот ќе му биде поднесена на јавното друштво и кога едно од лицата овластени за управување со јавното друштво ќе потврди во писмена форма дека е примена.

Залог на удел

Член 124

(1) Содружник во јавно друштво може својот удел да го даде во залог со согласност на сите содружници.

(2) Содружникот чиј удел е даден во залог останува содружник во друштвото и ги остварува сите права кои ги има како содружник според договорот за друштвото.

Управување со јавно друштво

Член 125

(1) Секој содружник е овластен да управува со јавното друштво.

(2) Ако содружниците се договорот управувањето со јавното друштво да му го доверат на еден или на повеќе содружници, другите содружници се исклучени од управувањето со јавното друштво.

Начин на остварување на доверено управување

Член 126

(1) Управителите се овластени да постапуваат самостојно во управувањето со јавно друштво. Ако управител се спротивстави на некое дејствие пред да биде извршено, извршувањето на дејствието се запира сè додека содружниците не донесат одлука за него.

(2) Ако според договорот за друштвото управителите дејствуваат заеднички, тогаш одлуките се донесуваат со согласност на сите управители. Секој од управителите може неодложните работи да ги изврши самостојно, ако со тоа се спречува настанување штета за јавното друштво. За преземените работи управителот треба без одлагање да ги извести другите управители на јавното друштво.

Пренесување на овластувањето за управување

Член 127

(1) Содружникот може да го пренесе овластувањето за управување со јавното друштво на трето лице ако со тоа се согласат другите содружници, на начин определен со договорот за друштвото.

(2) Овластувањето за управување, содружникот не може да го пренесе на трето лице ако тоа не е допуштено со договорот за друштвото.

(3) За работењето на управителот од ставот (1) на овој член, одговара содружникот кој го пренел овластувањето за управување, според одредбите од Законот за облигационите односи со коишто се уредува договорот за налог.

Обем на овластување за управување и начин на донесување на одлуките

Член 128

(1) Овластување за управување се дава за работи коишто спаѓаат во редовното работење на јавното друштво.

(2) Одлуките коишто ги надминуваат овластувањата на управителите, содружниците ги донесуваат едногласно, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено. Ако со договорот за друштвото биде определено одлуките да се донесуваат со мнозинство гласови, тогаш секој содружник на јавното друштво има еден глас, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

Одлучување преку допишување

Член 129

Со договорот за друштвото може да биде определено одлуките што ги донесуваат сите содружници да се донесуваат со одлучување преку допишување доколку никој од содружниците не бара содружниците да се свикаат како собир на содружниците. Во случај на одлучување преку допишување, резултатите од изјаснувањето се констатираат во извештај подготвен во писмена форма, којшто се приложува кон книгата за одлуки. Кон извештајот се приложуваат одговорите на поставените прашања на секој од содружниците.

Откажување од овластувањето за управување

Член 130

(1) Содружникот може да го откаже довереното овластување за управување со јавното друштво ако за тоа постои оправдана причина. Како оправдана причина се смета попречувањето од другите содружници да го врши довереното управување или кога тоа му е оневозможено поради неговата здравствена состојба.

(2) Содружникот може да се откаже од довереното овластување за управување со јавното друштво само ако на другите содружници им даде отказан рок којшто овозможува тие да преземат сè што е потребно за управувањето, освен ако постои оправдана причина поради којашто тој може да се откаже од овластувањето и пред истекот на тој рок.

(3) Отказниот рок од ставот (2) на овој член изнесува најмалку три месеца.

Отповикување на управителите

Член 131

(1) Ако сите содружници се управители, или ако еден или повеќе управители се избрани од редот на содружниците или се назначени со договорот за друштвото, отповикувањето се врши со едногласна одлука на содружниците. Отповиканиот содружник може да се повлече од јавното друштво, со барање да му бидат исплатени неговите права од содружничкиот однос во јавното друштво.

(2) Ако еден или повеќе содружници се управители и не се назначени со договорот за друштвото, секој од нив може да биде отповикан под условите што се предвидени во договорот за друштвото или, ако тоа не е случај, со едногласна одлука на сите содружници.

(3) Управителот кој не е содружник може да биде отповикан под условите предвидени во договорот за друштвото или, ако тоа не е случај, со одлука на содружниците донесена со мнозинство гласови.

(4) Ако отповикувањето на управителот е извршено без оправдана причина, тоа може да биде основа за барање на надомест на штета.

Право на известување

Член 132

(1) Содружниците кои не се управители имаат право да добијат извештај за состојбата на книгите и другите документи на јавното друштво и да постават писмени прашања за управувањето со јавното друштво, на кои мора да им се одговори по писмен пат.

(2) При остварувањето на правото од ставот (1) на овој член, содружниците на јавното друштво кои не се управители имаат право во седиштето на јавното друштво, самите да се запознаат со трговските книги, со договорите, кореспонденцијата, записниците и со сите други документи создадени или примени во јавното друштво.

(3) Правото од ставот (2) на овој член, го вклучува и правото да се добијат преписи и копии од потребните документи.

Право на награда

Член 133

Содружникот може да има право на награда за своето лично учество во работите на јавното друштво определено со договорот за друштвото.

Учество во добивка и загуба

Член 134

(1) Добивката и загубата се делат меѓу содружниците на јавното друштво сразмерно на уделот на секој содружник во друштвото ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(2) При пресметувањето на учеството во добивката, коешто му припаѓа на содружникот во согласност со ставот (1) од овој член, влоговите што содружникот ги внел во друштвото во текот на деловната година се пресметуваат сразмерно на времето коешто изминало од уплатата. Ако содружникот во деловната година го намалил своето учество во имотот, така намаленото учество се пресметува сразмерно на времето што изминало од извршеното намалување.

ОДДЕЛ 3**ОДНОСИ НА ЈАВНОТО ДРУШТВО СО ТРЕТИ ЛИЦА****Застапување на друштвото**

Член 135

(1) Секој содружник е овластен да го застапува јавното друштво.

(2) Содружниците можат со договорот за друштвото да овластат еден или повеќе содружници за застапување на јавното друштво. Во тој случај, другите содружници се исклучени од застапувањето.

(3) Ако повеќе содружници се овластени да го застапуваат јавното друштво, секој од застапниците може да го застапува јавното друштво самостојно. Со договорот за друштвото може да се предвиди и колективно застапување.

(4) Застапниците на јавното друштво, во зависност од тоа дали нивните овластувања се за самостојно или за колективно застапување, јавното друштво го потпишуваат самостојно или колективно.

(5) Овластувањето за застапување на јавното друштво е потполно. Ограничувањето на овластувањето за застапување на содружникот нема правно дејство спрема трети лица, без оглед на тоа дали тие знаеле или со оглед на околностите, морале да знаат за ограничувањето.

Откажување и одземање на овластувањето за застапување

Член 136

(1) Застапникот може да се откаже од овластувањето за застапување во рок што не може да биде пократок од три месеца од денот кога писмено ги известил другите содружници дека се откажува од овластувањето за застапување. Исклучувањето или ограничувањето на ова право е ништовно.

(2) Судот може, по тужба на другите содружници, од значајни причини да му го одземе овластувањето за застапување на содружникот. Како значајна причина, во смисла на овој член, се смета секоја тешка повреда на обврска на содружникот или неговата неспособност уредно да го застапува друштвото.

Лична одговорност на содружниците

Член 137

(1) За обврските на јавното друштво секој содружник им одговара на доверителите на јавното друштво непосредно, со снот свој имот и солидарно со сите други содружници.

(2) Одредбата во договорот за друштвото спротивна на ставот (1) од овој член е ништовна.

(3) Доверител на јавното друштво може да бара исполнување на обврска на јавното друштво од содружниците, дури откако јавното друштво нема да ја исполни обврската во рокот определен во писмениот повик од доверителот.

(4) Содружник кој пристапува во јавно друштво што веќе постои, за обврските настанати пред неговото стапување во јавното друштво, одговара исто како и другите содружници.

Застареност на побарување**Член 138**

(1) Побарувањето од содружникот за обврските на јавното друштво застарува за пет години по престанувањето на јавното друштво, односно по истапувањето на содружникот од јавното друштво, освен ако побарувањето од јавното друштво не застарува во пократок рок, во согласност со закон.

(2) Застарувањето почнува да тече по истекот на денот кога престанувањето на јавното друштво или истапувањето на содружникот е запишано во трговскиот регистар. Ако јавното друштво престане со стечај, застареноста почнува да тече од денот на уписот во трговскиот регистар на бришењето на јавното друштво. Ако побарувањето пристигне по уписот во трговскиот регистар, застареноста почнува да тече од денот на пристигнувањето.

Прекин на застареноста на побарувањето**Член 139**

(1) Прекинон на застареноста на побарувањата спрема престанатото друштво, дејствува спрема содружниците кои на јавното друштво му припаѓале во времето на престанувањето.

(2) Прекинон на застареноста на побарувањата во однос на јавното друштво, коешто сè уште не е престанато не дејствува спрема содружникот кој истапил, а прекинон на застареноста на побарувањата што настапил само спрема определен содружник не дејствува против другите содружници.

ОДДЕЛ 4**ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ЈАВНОТО ДРУШТВО И ПРЕСТАНУВАЊЕ НА СОДРУЖНИШТВОТО****Основи за престанување****Член 140**

(1) Јавното друштво престанува со:

- 1) истекот на времето за коешто е основано;
- 2) одлука донесена од сите содружници;
- 3) стечај на јавното друштво;
- 4) смрт на кој било од содружниците, односно престанување на содружник-правно лице, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено;
- 5) стечај над кој било од содружниците;
- 6) отказ на некој од содружниците на јавното друштво на договорот за друштвото, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено;
- 7) правосилна одлука на судот;
- 8) губење на деловната способност на еден од содружниците, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено и
- 9) одземање на дозволата за вршење на дејноста, а јавното друштво не ја промени дејноста.

(2) Јавното друштво престанува и во други случаи определени со овој и со друг закон.

(3) Во договорот за друштвото можат да бидат предвидени и други основи за престанување на јавното друштво.

Отказ на содружник**Член 141**

(1) Ако јавното друштво е основано на неопределено време, содружникот може, во согласност со условите определени во договорот за друштвото, да го откаже договорот за друштвото со отказан рок што не може да биде пократок од 30 дена, ниту подолг од шест месеца, сметано од последниот ден на деловната година. Отказот мора да биде изјавен на секој од содружниците. Отказниот рок може да се продолжи со договорот за друштвото.

(2) Одредбите од договорот за друштвото со коишто се исклучува правото на содружникот да го откаже договорот за друштвото или со коишто му се ограничува ова право се ништовни.

(3) Одредбите од ставот (1) на овој член, се применуваат и на јавното друштво коешто според договорот за друштвото трае за време на животот на секој од содружниците или коешто е молчешкум продолжено и по истекот на времето определено за неговото траење.

Престанување врз основа на одлука на судот**Член 142**

(1) Од значајни причини, судот може по тужба на содружник на јавното друштво, да одлучи јавното друштво да престане пред истекот на времето за коешто е основано, односно да престане и без отказ ако времето на неговото траење не е определено. Тужба се поднесува против другите содружници.

(2) Како значајна причина од ставот (1) на овој член, се смета особено ако некој од другите содружници, со груба небрежност, крајно невнимание или умисла повреди некоја своја суштествена обврска или ако исполнувањето на таквата обврска или остварувањето на целта на јавното друштво станат невозможни или ако целта е постигната.

(3) Тужбата од ставот (1) на овој член се поднесува во рок од 90 дена од денот на настанувањето на причината.

(4) Одредбите од договорот за друштвото со коишто се исклучува или со коишто спротивно на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, се ограничува правото на содружникот да бара престанување на јавното друштво се сметаат за ништовни.

(5) Со тужбата од ставот (1) на овој член, содружникот може да бара од судот наместо да одлучи да престане јавното друштво, да го исклучи од јавното друштво содружникот кој е виновен.

Отказ поради тешка повреда или поради однесување**Член 143**

Секој содружник може без отказан рок да го откаже своето содружништво во јавното друштво, ако кој било друг содружник на јавното друштво тешко го повреди договорот за друштвото, или со неговото однесување ја доведува во опасност натамошната соработка со него или остварувањето на целта на јавното друштво.

Заштита на доверител на содружник**Член 144**

(1) Доверител на содружник, кој во последните шест месеца не може да ги намира своите побарувања во постапката за присилно извршување од подвижниот имот на содружникот и врз основа на извршна исправа, да го заплени неговиот удел и да го пренесе барањето за исплата на она што би му припаднало од друштвото откако тоа ќе престане, може со писмено известување до сите други содружници да го откаже договорот за друштвото без оглед на тоа дали друштвото е основано на определено или на неопределено време. Доверителот може да го бара од друштвото само она што на содружникот би му припаднало по престанувањето на друштвото.

(2) Јавното друштво не престанува ако друштвото или другите содружници го исплатат долгот по издавањето на налогот за заплenuвање од ставот (1) на овој член.

(3) Ако друштвото или другите содружници во јавното друштво му го исплатат на доверителот на содружникот долгот од ставот (1) на овој член, учеството на содружникот во јавното друштво престанува ако содружниците поинаку не одлучат.

Продолжување на постоењето на друштво и по престанувањето на содружништвото на некој од содружниците**Член 145**

(1) Со договорот за друштвото може да се предвиди јавното друштво да продолжи да постои и кога ќе престане содружништвото на некој од содружниците. Во тој случај, другите содружници ги исплатуваат правата од уделот на содружникот кој истапил од јавното

друштво, а во случај на смрт на содружник во јавното друштво, неговите наследници стекнуваат положба на содружници ако за тоа изразат желба и ако тоа е утврдено како можност со договорот за друштвото или ако со тоа дополнително се согласат другите содружници. Наследниците ја даваат изјавата за стекнување на положба на содружник во јавното друштво во рок од три месеца од денот на правосилноста на решението за прогласување на наследниците.

(2) Ако наследниците не стекнат положба на содружници или ако тие не сакаат да стекнат положба на содружници, јавното друштво ги исплатува правата од уделот на починатиот содружник на наследниците.

Продолжување со работа на јавно друштво кога друштвото ќе остане со еден содружник

Член 146

(1) Ако во јавно друштво коешто има два содружника, еден од содружниците биде исклучен од друштвото, според условите и постапката определени со овој закон или ако над еден од содружниците се спроведе стечај, содружникот може во рок од една година да најде друг содружник и да продолжи да работи како јавно друштво или да го преобрази јавното друштво во некоја друга форма на трговско друштво.

(2) Утврдувањето на обврските и на уделот на содружникот кој е исклучен или престанал со стечај се врши со соодветна примена на одредбите од овој закон со коишто е уредено истапувањето на содружник од друштвото.

(3) Ако по истекот на рокот од ставот (1) на овој член содружникот не постапи според ставот (1) од овој член, судот по службена должност, спроведува постапка на ликвидација.

Упис на престанувањето на јавното друштво во трговскиот регистар

Член 147

(1) Престанувањето на јавното друштво, сите содружници го пријавуваат за упис во трговскиот регистар, освен ако јавното друштво престане со стечај, односно врз основа на друга правосилна одлука на судот.

(2) Ако јавното друштво престанува со одлука на судот, судот што ја донел одлуката по службена должност, ја доставува и до трговскиот регистар.

ВТОРА ГЛАВА КОМАНДИТНО ДРУШТВО

ОДДЕЛ 1 ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Поим

Член 148

(1) Командитно друштво е трговско друштво во коешто се здружуваат две или повеќе физички и правни лица од кои најмалку еден содружник одговара за обврските на друштвото лично со сиот свој имот, односно неограничено и солидарно ако се најмалку два содружника (во натамошниот текст: комплементар), а најмалку еден содружник одговара за обврските на друштвото само до износот на запишаниот влог во друштвото (во натамошниот текст: командитор). Влогот на командиторот не може да биде во труд и услуги.

(2) Комплементарите учествуваат најмалку со една петтина во вкупниот износ на влоговите.

Примена на одредби за јавното друштво

Член 149

Ако со одредбите од оваа глава поинаку не е определено, на командитното друштво се применуваат одредбите на овој закон со коишто се уредува јавното друштво.

ОДДЕЛ 2 ОСНОВАЊЕ И УПИС ВО ТРГОВСКИОТ РЕГИСТАР

Договор за друштвото

Член 150

Командитното друштво се основа со договор за друштво. Заверката на потписите на договорот за друштвото се врши кај нотар.

Содржина на договорот за друштвото

Член 151

- (1) Договорот за друштвото содржи одредби за:
- 1) фирмата и седиштето на командитното друштво;
  - 2) предметот на работење на командитното друштво;
  - 3) името и презимето, ЕМБГ, занимањето, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако содружникот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако содружникот е правно лице;
  - 4) вкупниот износ на влогот на содружниците и определувањето на својството на содружниците како комплементари, односно командитори;
  - 5) начинот на застапување на командитното друштво;
  - 6) видот и соодносот на влоговите на секој од содружниците;
  - 7) начинот и времето на уплата, односно на внесување на влогот;
  - 8) начинот на распределба на добивката и начинот на покривање на загубата;
  - 9) начинот на личното учество во работите на командитното друштво, управувањето со командитното друштво и начинот на донесување на одлуките и
  - 10) други одредби определени со овој закон, со коишто се уредуваат односите меѓу содружниците.
- (2) Измена на договорот за друштвото се врши со согласност на сите комплементари и на мнозинството командитори и според големината на нивниот влог.

Фирма

Член 152

Фирмата на командитното друштво ги содржи и зборовите „командитно друштво“ или ознаката „КД“.

Податоци што се запишуваат и прилози кон пријава

Член 153

- (1) Во трговскиот регистар се запишуваат:
- 1) името и презимето, ЕМБГ, занимањето, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта ако содружникот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако содружникот е правно лице;
  - 2) фирмата и седиштето на командитното друштво;
  - 3) предметот на работењето на командитното друштво и
  - 4) застапувањето на командитното друштво.
- (2) Пријавата за упис на основањето на командитното друштво во трговскиот регистар ја поднесуваат комплементарите.
- (3) Кон пријавата за упис се приложуваат:
- 1) договор за друштвото;
  - 2) копија од пасош или од лична карта за странски физички лица или од друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во нивната земја, односно доказ за регистрација, ако основач е правно лице;
  - 3) доказ за сопственост во којшто е извршена прибелешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар;

4) изјава од застапникот по закон, односно изјава од физичко лице, заверена кај нотар, односно приложување доказ дека не постои пречка да биде основач на друштвото, во согласност со членот 29 од овој закон;

5) изјавата во согласност со членот 32 од овој закон и

6) дозвола или друг акт на државен орган или на друг надлежен орган, ако таа обврска е определена со закон за упис на командитното друштво во трговскиот регистар.

(4) Содружниците, односно лицата кои, според договорот за друштвото, се овластени за застапување на командитното друштво приложуваат потписи заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

(5) Секоја промена на податоците од ставот (1) на овој член, како и пристапувањето на содружник во командитното друштво, односно истапувањето на содружник од командитното друштво се запишува во трговскиот регистар.

(6) Објавувањето на уписот на основањето на командитното друштво во трговскиот регистар, освен пропишаните податоци, може да го опфати само назначувањето на бројот на командиторите и на вкупниот износ на нивните влогови. Името и презимето, односно фирмата на командиторот не може да се објави без негова согласност.

(7) Одредбата од ставот (6) на овој член се применува и кога командиторот пристапува кон постоечко командитно друштво, односно истапува од командитното друштво, како и кога се менува видот на влогот или износот до кој командиторот одговара.

ОДДЕЛ 3

ПРАВНИ ОДНОСИ МЕГУ СОДРУЖНИЦИТЕ

Слобода на договарање

Член 154

(1) Правните односи меѓу содружниците се уредуваат со договорот за друштвото.

(2) Ако со договорот за друштвото не се уредени одделни прашања, се применуваат одредбите на овој закон за јавното друштво, ако во овој оддел поинаку не е определено.

Обврска за лично учество

Член 155

(1) На лично учество во работите на командитното друштво е обврзан само комплементарот.

(2) Со договорот за друштвото, на лично учество во работите на командитното друштво може да се обврзе и командиторот.

(3) За личното учество во работите на командитно друштво на комплементарот и на командиторот може да им припадне награда.

Управување со друштвото

Член 156

(1) Со командитното друштво управуваат комплементарите. Командиторите немаат право да управуваат со друштвото.

(2) Командиторот не може да им се спротивставува на одлуките на комплементарите, освен на оние одлуки и постапки што се однесуваат или се преземаат надвор од редовното работење на командитното друштво.

Примена на одредбите за надомест на трошоците, на штетата и за забрана на конкуренцијата

Член 157

Одредбите од членовите 120, 121 и 122 на овој закон се применуваат на командиторите, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

Право на увид

Член 158

(1) Командиторот има право да бара препис или копија на годишните сметки на друштвото, односно увид во трговските книги заради проверка на нивната исправност, право да му се соопшти содржината на трговските

книги на командитното друштво и на другите документи, како и право писмено да поставува прашања што се однесуваат на управувањето со командитното друштво, на кои мора да му се одговори по писмен пат.

(2) Судот може, на предлог на командиторот, да му наложи на командитното друштво на командиторот да му предаде препис или копија од годишните сметки или да му овозможи увид во трговските книги и во другите документи на друштвото.

Пренос на уделите

Член 159

(1) Уделите во командитното друштво можат да бидат пренесени на трето лице само со согласност на сите содружници (комплементарни и командитори) на командитното друштво, дадена во писмена форма и заверена кај нотар.

(2) Со договорот за друштвото може да се определи:

1) уделите на командиторите слободно да се пренесуваат меѓу содружниците;

2) уделите на командиторите да бидат отстапени на трети лица со согласност на сите комплементарни и со согласност на мнозинството командитори според големината на нивниот влог и

3) комплементарот да отстапи еден дел од својот удел на командитор или на трето лице со согласност на сите комплементарни, со согласност на мнозинството командитори и според големината на нивниот влог.

Учество во добивка и во покривање на загубата

Член 160

(1) Добивката се дели меѓу содружниците на командитното друштво сразмерно на уделот на секој содружник во друштвото, освен ако со договорот на друштвото поинаку не е определено.

(2) Добивката се придодава на влогот на командиторот се додека неговиот влог не го достигне износот што се обврзал со договорот за друштвото да го уплати како свој влог.

(3) Командиторот учествува во покривањето на загубите на командитното друштво до висината на запишаниот влог, ако поинаку не е определено во договорот за друштвото.

(4) Командиторот не е должен да ја врати примена-та добивка поради подоцнежна загуба на командитното друштво.

ОДДЕЛ 4

ПРАВНИ ОДНОСИ НА КОМАНДИТНО ДРУШТВО СО ТРЕТИ ЛИЦА

Застапување на друштвото

Член 161

(1) Командитор не може да го застапува командитното друштво. Ако во договорот за друштвото е определено дека командиторот го застапува командитното друштво, таа одредба е ништовна.

(2) Командитор не може ниту врз основа на полно-мношно да го застапува командитното друштво.

(3) Ако се постапи спротивно на ставовите (1) и (2) од овој член, командиторот одговара неограничено и солидарно со сиот свој имот со комплементарите за обврските на командитното друштво.

Одговорност на командиторот

Член 162

(1) Командиторот не одговара за обврските на командитното друштво ако го внел целиот влог за којшто се обврзал со договорот за друштвото. Ако командиторот не го внел целиот влог за којшто се обврзал со договорот за друштвото, одговара на доверителите на командитното друштво неограничено и солидарно со другите содружници на друштвото до износот на договориениот влог намален за внесениот дел.

(2) Ако командиторот, врз основа на спогодбата со другите содружници на командитното друштво, го намали износот на својот влог, до уписот на новиот износ на влогот во трговскиот регистар, одговара спрема трети лица до првобитниот износ на влогот.

(3) Ако комплементар стане командитор, одговара како командитор од денот на објавувањето на уписот во трговскиот регистар како командитор.

(4) Лицето кое пристапува во друштвото во својство на командитор, одговара и за обврските што друштвото ги презело пред да стекне својство на командитор.

ОДДЕЛ 5 ПРЕСТАНУВАЊЕ НА КОМАНДИТНО ДРУШТВО

Основи за престанување

Член 163

Основи за престанување на командитно друштво се:

- 1) истекот на времето за коешто е основано;
- 2) одлука донесена од сите содружници (комплементарни и командитори);
- 3) стечај на командитното друштво;
- 4) смрт на кој било од комплементарите, односно со престанување на комплементар-правно лице, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено;
- 5) стечај над кој било од комплементарите;
- 6) отказ на некој од комплементарите, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено;
- 7) правосилна одлука на суд;
- 8) губење на деловната способност на комплементар, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено;
- 9) одземање на дозволата за вршење на дејноста, а командитното друштво не ја промени дејноста и
- 10) други случаи определени со закон и со договорот за друштвото.

Смрт или истапување на командитор

Член 164

(1) Командитно друштво не престанува со смртта на командиторот, односно со престанување на командитор којшто е правно лице.

(2) Ако поради истапување на сите командитори во командитното друштво останат најмалку два комплементарни, командитното друштво може да продолжи да работи како јавно друштво.

(3) Промената од ставот (2) на овој член се пријавува за упис во трговскиот регистар, во рок од 30 дена од денот на истапувањето на последниот командитор. Кон пријавата за упис се приложува договорот за јавното друштво.

(4) Ако се пропушти рокот од ставот (3) на овој член, командитното друштво престанува.

Наследник на комплементар

Член 165

Ако со договорот за друштвото е определено дека командитното друштво и покрај смртта на еден од комплементарите, продолжува со работа со негов наследник кој е малолетен, тој има статус на командитор до полнолетството, а го застапува неговиот законски застапник.

ТРЕТА ГЛАВА ДРУШТВО СО ОГРАНИЧЕНА ОДГОВОРНОСТ

ОДДЕЛ 1 ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Поим

Член 166

(1) Друштво со ограничена одговорност е трговско друштво во коешто едно или повеќе физички и правни лица учествуваат со по еден влог во однапред договорената основна главнина на друштвото.

(2) Влоговите на содружниците можат да бидат со различна големина.

(3) Содружниците не одговараат за обврските на друштвото.

Основачи

Член 167

(1) Друштво со ограничена одговорност може да биде основано од едно или од повеќе физички и правни лица.

(2) Друштвото со ограничена одговорност може да има најмногу 50 содружници.

(3) Ако бројот на содружниците на друштвото го надмине бројот 50, содружниците, односно органите на друштвото мораат да преземат дејствија за усогласување на бројот на содружниците во согласност со ставот (2) од овој член, и тоа во рок од една година од денот кога бројот на содружниците се зголемил над 50.

(4) Ако не бидат преземени дејствија за усогласување на бројот на содружниците во согласност со ставот (2) на овој член, содружниците, односно органите на друштвото се должни, во рокот предвиден во ставот (3) од овој член, да преземат дејствија за преобразба на друштвото во акционерско друштво или да спроведат ликвидација на друштвото.

Обврски на содружниците

Член 168

Содружниците спрема друштвото со ограничена одговорност се обврзани на давања и други обврски определени со договорот за друштвото.

Фирма

Член 169

(1) Фирмата на друштвото со ограничена одговорност мора да ги содржи и зборовите: „друштво со ограничена одговорност“ или ознаката „ДОО“.

(2) Кога друштвото има еден содружник фирмата ги содржи зборовите: „друштво со ограничена одговорност од едно лице“ или ознаката: „ДООЕЛ“.

ОДДЕЛ 2

ОСНОВАЊЕ НА ДРУШТВОТО

Начин на основање на друштвото

Член 170

(1) Друштвото со ограничена одговорност (во натамошниот текст во глава трета од петтиот дел: друштвото), се основа со договор за друштвото што го склучуваат сите основачи.

(2) Ако друштвото го основа едно лице, договорот за друштвото се заменува со изјава на основачот за основање на друштвото со ограничена одговорност (во натамошниот текст: изјава за основање на друштвото).

(3) Потписите на основачите на договорот за друштвото, односно потписот на основачот на изјавата за основање на друштвото се заверуваат кај нотар.

(4) Основачите го склучуваат договорот за друштвото лично или преку полномошник, кој мора да има полномошно заверено кај нотар. Полномошно не е потребно ако застапникот на основачот врз основа на закон е овластен за него да го склучи договорот за друштвото, односно да даде изјава за основање на друштвото.

(5) Основање на друштво со собирање содружници, односно со запишување влогови преку јавен повик не е допуштено.

Содржина на договорот за друштвото, односно на изјавата за основање на друштвото

Член 171

(1) Договорот за друштвото, односно изјавата за основање на друштвото мора да ги содржи:

- 1) името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта ако содружникот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако содружникот е правно лице;

- 2) фирмата и седиштето на друштвото;
  - 3) предметот на работење на друштвото;
  - 4) времетраењето на друштвото;
  - 5) износот на основната главнина и износот на влогот на секој содружник одделно, а ако влогот е непаричен-подробен опис и назначување на неговата вредност;
  - 6) начинот и времето на уплата на паричните влогови што не се уплатуваат во целост;
  - 7) името и презимето, ЕМБГ на управителот, односно управителите (во натамошниот текст: управител), бројот на пасошот, односно бројот на личната карта за странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство како и местото на живеење;
  - 8) застапувањето на друштвото;
  - 9) правата и обврските што содружниците ги имаат спрема друштвото, покрај уплата на своите влогови, како и правата и обврските коишто ги има друштвото спрема основачите;
  - 10) начинот и мерилата на распределба на добивката и начинот на покривање на загубата;
  - 11) управувањето на друштвото и
  - 12) престанување на друштвото.
- (2) Со договорот за друштвото, односно со изјавата за основање на друштвото, покрај прашањата од ставот (1) на овој член, можат да се уредат и други прашања и односи.
- (3) Одредбите во договорот за друштвото, односно во изјавата за основање на друштвото, спротивни на овој закон, се ништовни.

ОДДЕЛ 3 ОСНОВНА ГЛАВНИНА НА ДРУШТВОТО

Состав и износ на основната главнина

Член 172

- (1) Основната главнина на друштвото се состои од збирот на влоговите на содружниците.
- (2) Основната главнина не може да биде помала од 5.000 ЕВРА во денарска противвредност, според средниот курс на таа валута којшто е објавен од Народната банка на Република Македонија на денот на уплатата, освен ако основачите не се договориле тоа да биде денот на потпишувањето на договорот за друштвото, односно на изјавата за основање на друштвото. Износот на основната главнина мора да биде изразен со цел број којшто е делив со бројот сто.

Обврска за зголемување на намалена основна главнина

Член 173

- (1) Ако основната главнина се намали од која било причина под износот определен во членот 172 ставот (2) од овој закон, износот мора да биде зголемен до износот предвиден со овој закон во рок од шест месеца од денот на усвојувањето на годишната сметка, освен ако друштвото во тој рок не се преобрази во друга форма на друштво.
- (2) Ако во рокот определен со ставот (1) од овој член, износот на основната главнина не биде зголемен до износот определен во членот 172 став (2) од овој закон, секое лице коешто има правен интерес може со предлог до судот да бара престанување на друштвото откако претходно ќе го предупреди неговиот застапник по закон таа состојба да ја усогласи со законот.

Влогови на содружниците

Член 174

- (1) Влогот на содружникот може да биде паричен и непаричен.
- (2) Внесување на влоговите во форма на труд и услуги, вклучувајќи и услуги или труд кои веќе се извршени, се спротивни на овој закон.
- (3) Влоговите се запишуваат во целост.

(4) Поединечниот влог не може да биде помал од 100 ЕВРА во денарска противвредност. Влогот мора да биде изразен со цел број кој е делив со бројот сто.

(5) Секој содружник при основањето на друштвото може да преземе само еден влог. Еден влог може заеднички да биде преземен од повеќе лица.

Уплата и внесување на влогови

Член 175

(1) Пред поднесувањето на пријавата за упис на основањето на друштвото во трговскиот регистар, содружникот мора да уплати најмалку една третина од запишаниот паричен влог. Пред поднесувањето пријавата за упис, износот на уплатите во пари не може да биде помал од 2.500 ЕВРА во денарска противвредност.

(2) Непаричните влогови во целост се внесуваат пред поднесувањето на пријавата за упис на основањето на друштвото. Ако вредноста на внесениот непаричен влог во времето на поднесувањето на пријавата за упис на основањето на друштвото не го достигне износот на преземениот влог, содружникот мора да ја доплати разликата во пари пред уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

(3) Уплатата на паричниот влог мора да биде извршена на привремена сметка на друштвото кај носител на платниот промет во Република Македонија.

(4) Уплатите од ставот (1) на овој член, како и целосното внесување на непаричните влогови мора да бидат извршени за да може друштвото со нив слободно да располага од денот на уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

Непаричен влог

Член 176

(1) Ако влогот што го презема друштвото е непаричен, во договорот за друштвото, односно во изјавата за основање на друштвото поблиску се определуваат:

- 1) содружникот кој го внесува непаричниот влог,
- 2) непаричниот влог што се внесува,
- 3) вредноста по којашто друштвото го презема непаричниот влог и
- 4) погодностите што му се признаваат на содружникот којшто го внесува непаричниот влог ако содружниците се договорот за такви погодности.

(2) Кон договорот за друштвото се приложува извештај за процена на непаричниот влог од овластен проценувач. На непаричните влогови соодветно се применуваат одредбите од членот 35 на овој закон.

Утврдување на вредноста на непаричен влог

Член 177

Ако вредноста на поединечните непарични влогови е помала од 5.000 ЕВРА во денарска противвредност и ако вкупната вредност на целината на непаричните влогови не ја надминува половината на основната главнина, содружниците можат едногласно да одлучат да не ја проценуваат вредноста на непаричниот влог. Во тој случај, содружниците пред поднесувањето на пријавата за упис на основањето на друштвото, составуваат извештај за непаричните влогови во којшто наведуваат дека вредноста на непаричниот влог не е помала од висината на преземениот влог.

Посебни погодности за содружникот

Член 178

Ако на содружникот на друштвото му се дава надомест за непаричен влог што го внесува во друштвото и таа вредност се додава на неговиот влог или ако на некој содружник му се даваат посебни погодности во друштвото, во договорот за друштвото во подробности и во целина се наведува содружникот на друштвото кој го внесува непаричниот влог, опис на она што, на таков начин, се внесува и неговата вредност изразена во пари, како и посебните погодности што ги стекнува содружникот на друштвото.

Услови за враќање на внесените влогови**Член 179**

(1) Ако друштвото не биде основано во рок од шест месеца, сметајќи од денот на внесувањето на првиот влог, на начин определен со договорот за друштвото, секој основач кој го внел влогот може со предлог да бара од судот да му го утврди правото да му биде вратен неговиот внесен непаричен влог и да ги задолжи другите основачи да му го вратат, а за враќање на паричниот влог да ја задолжи банката во којашто е уплатен паричниот влог.

(2) Ако основачите одлучат да го основаат друштвото по правосилноста на одлуката на судот од ставот (1) на овој член, се спроведува нова постапка за внесување на влоговите во друштвото.

Надомест на трошоците за основање на друштвото**Член 180**

(1) Основачите ги поднесуваат трошоците за основање на друштвото сразмерно на своите влогови, ако поинаку не е определено со договорот за друштвото. Надоместок за трошоците за основање на друштвото не може да се исплаќа од основната главнина, ниту да се засметува кон основната главнина, како влог.

(2) Надоместокот на трошоците за основање на друштвото може да се одобри само до висината на највисокиот надомест определен во договорот за друштвото.

(3) Надоместокот на трошоците од ставот (1) на овој член, може да биде исплатен само од добивката што ќе биде остварена со работењето на друштвото, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено. Содружниците можат да одлучат овие исплати да имаат приоритет во однос на учеството во распределбата на добивката.

Одговорност на содружниците и управителите за штета**Член 181**

(1) Содружниците и управителите кои при основањето на друштвото дале погрешни податоци заради кои основната главнина не го достигнала договорениот износ, должни се да ги уплатат износите што не се уплатени и да ги надоместат плаќањата што се извршени при основањето на друштвото, а не се прифатени како трошоци за основање на друштвото. Содружниците и управителите одговараат и за другите штети што биле причинети со договорот.

(2) Содружниците и управителот му одговараат на друштвото, како солидарни должници, и за штетата што е причинета поради невнесување или неправилно внесување на непаричните влогови, поради превисоката проценка на нивната вредност или поради какво било и да е друго штетно однесување и дејствие преземено во постапката за основање на друштвото за кое судот ќе утврди дека се одговорни за причинетата штета.

(3) Од одговорноста од ставовите (1) и (2) на овој член, се ослободува оној содружник, односно управител кој не знаел за фактите врз кои се темели одговорноста, ниту за нив морал да знае и кој постапувал со внимание на уреден и совесен трговец.

(4) Ако надоместувањето на штетата е нужно заради исполнување на обврските кон трети лица, друштвото не може да се откаже од правото да бара надомест на штета од ставовите (1) и (2) на овој член, ниту може да се спогодува во поглед на тоа право.

(5) Правото да се бара надомест на штета од ставовите (1), (2) и (4) на овој член, застарува во рок од пет години од денот на објавувањето на уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

ОДДЕЛ 4**ПОДНЕСУВАЊЕ ПРИЈАВА ЗА УПИС НА ОСНОВАЊЕТО ВО ТРГОВСКИОТ РЕГИСТАР****Пријава за упис и податоци коишто се запишуваат во трговскиот регистар****Член 182**

(1) Основањето на друштвото се запишува во трговскиот регистар.

(2) Пријавата за упис на основањето на друштвото ја поднесува управителот, односно управителот овластен од другите управители ако друштвото има повеќе управители.

(3) Во трговскиот регистар се запишуваат:

- 1) фирмата и седиштето на друштвото;
- 2) предметот на работењето на друштвото;
- 3) името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта ако содружникот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако содружникот е правно лице;
- 4) износот на основната главнина;
- 5) денот на склучувањето на договорот за друштвото, односно денот на потпишувањето на изјавата за основање на друштвото;

6) времетраењето на друштвото ако тоа е определено со договорот за друштвото или со изјавата за основање на друштвото;

7) името и презимето на управителот, на членовите на надзорниот одбор, односно на контролорот, ако друштвото има орган за надзор, ЕМБГ, занимањето, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта за странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење;

8) овластувањето за застапување на друштвото и

9) интернет страница ако друштвото има ваква страница.

(4) Секоја промена на податоците од ставот (3) на овој член, како и пристапувањето на содружник во друштвото, односно истапувањето на содружник од друштвото, се запишуваат во трговскиот регистар.

Прилози кон пријавата за упис**Член 183**

(1) Кон пријавата за упис на основањето на друштвото се приложуваат:

1) договорот за друштвото, односно изјавата за основање на друштвото, со сите прилози вклучувајќи го и полномошното за полномошникот, заверени од нотар;

2) копија од пасош или од лична карта ако основач е физичко лице или од друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја, односно доказ за регистрација ако основач е правно лице;

3) доказ од банка овластена за вршење платен промет дека секој основач уплатил најмалку една третина од паричниот влог;

4) доказ дека е уплатена најмалку половина од основната главнина, но не помалку од 2.500 ЕВРА во денарска противвредност;

5) ако се внесуваат непарични влогови-договорите со коишто тие се утврдуваат и спроведуваат, извештајот на проценувачот, освен кога во согласност со членот 177 од овој закон, не се врши проценка и доказ за сопственост во којшто е извршена прибелешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар;

6) одлуката за избор на управител, ако не е назначен со договорот за друштвото, во којашто се наведуваат името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта за странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење;

7) изјава на секој управител на друштвото дека го прифаќа изборот-заверена кај нотар, а ако со договорот за друштвото е определено дека друштво коешто има повеќе од еден управител ќе го застапува само еден од управителите, заедно или без прокуррист, и изјава дека се прифаќа застапувањето на друштвото на начинот определен во договорот за друштвото;

8) одлуката за избор на членовите на надзорниот одбор, односно на контролорот, ако друштвото има орган на надзор, во којашто се наведени името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта за странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење;

9) доказ за сопственост во којшто е извршена при-белешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар;

10) дозвола или друг акт на државен орган или на друг надлежен орган ако таа обврска е определена со закон за упис на друштвото во трговскиот регистар;

11) изјава од застапникот по закон на правно лице, односно изјава од физичко лице, заверена кај нотар, односно приложување доказ дека не постои пречка за да биде основач на друштвото, во согласност со членот 29 од овој закон и

12) изјава, во согласност со членот 32 од овој закон.

(2) Управителот, односно лицата кои според договорот за друштвото, се овластени за застапување приложуваат потписи заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65, ставови (2) и (3) од овој закон.

ОДДЕЛ 5 ПРАВНИ ОДНОСИ МЕЃУ ДРУШТВОТО И СОДРУЖНИЦИТЕ

Пододдел 1 ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА СОДРУЖНИЦИТЕ ВО ДРУШТВОТО

Права на содружникот Член 184

(1) Секој содружник во друштвото има право:

- 1) да учествува во управувањето со друштвото;
- 2) да учествува во распределбата на добивката;
- 3) да биде информиран за работењето на друштвото;
- 4) да врши увид во книгите и во другите документи на друштвото и
- 5) на дел од остатокот на ликвидационата, односно на стечајната маса.

(2) Содружникот има и други права определени со закон. Содружниците можат во договорот за друштвото да определат и други права.

(3) Правата од ставовите (1) и (2) од овој член, со-дружникот ги остварува во обем, на начин и според усло-вите определени со овој закон и со договорот за друштвото.

Право на учество во добивка Член 185

(1) Содружниците имаат право на соодветен дел од добивката, освен ако правото на учество во добивката не е ограничено или исклучено со договорот за друштвото.

(2) Добивката се дели меѓу содружниците сразмерно на нивните удели во друштвото, освен ако со дого-ворот за друштвото поинаку не е определено.

(3) Содружникот станува доверител на друштвото до висина на износот на одобрената, но неисплатена добивка.

(4) Со договорот за друштвото се определува начи-нот на одлучувањето за распределбата, времето кога таа се врши, можноста управителот да одлучува за рас-пределбата според критериуми и насоки утврдени од собирот на содружниците, начинот на којшто се води евиденцијата за распределбата и се утврдува износот на кој секој одделен содружник има право, ограничува-њата при распределбата и други прашања, освен оние за коишто во согласност со овој закон и договорот за друштвото, е определено дека се одлучува на собир на содружниците.

Должност за уплата на влогот

Член 186

(1) Содружникот е должен преземениот влог да го уп-лати во целост, во согласност со договорот за друштвото.

(2) Сите содружници го вршат уплаќањето на парич-ните влогови сразмерно со нивните преземени влогови, освен ако со договорот за друштвото или со одлуката на собирот на содружниците поинаку не е определено.

(3) Содружниците не можат да бидат ослободени, ниту може да им биде олеснето ниту одложено испол-нувањето на обврската за плаќање на паричниот влог. Обврската за плаќање на паричниот влог не може да се пребива со побарување спрема друштвото.

(4) Содружникот може да биде ослободен од обвр-ската за плаќање на паричниот влог во случај на нама-лување на основната главнина, најмногу до износот за којшто се намалува основната главнина.

(5) Ако при основањето на друштвото целиот износ на паричниот влог не е платен, преостанатиот износ се уплатува на начин определен со договорот за друштво-то. Остатокот од влогот мора да се уплати во рок од ед-на година од денот на објавувањето на уписот на осно-вањето на друштвото.

(6) Содружник кој задоцнил со извршување на сво-јата обврска навреме да го плати влогот, е должен да плати законска затезна камата.

(7) Одредбите од договорот за друштвото, како и другите правни работи и дејствија спротивни на одред-бите од овој член се ништовни.

Дополнителен рок за уплата на влогот и за плаќање камата

Член 187

(1) Во случај на задоцнување на уплатата на влогот, друштвото, во дополнителен рок од најмалку 30 дена, ќе го повика содружникот да ја исполни обврската. Во поканата што ја упатува управителот на друштвото на содружникот му се укажува дека пропуштањето на уп-латата во дополнителниот рок повлекува негово исклу-чување од друштвото. Поканата на содружникот му се испраќа препорачано или му се доставува на рака. Ако поканата се упатува на повеќе содружници, дополни-телниот рок мора да биде еднаков за сите.

(2) Друштвото може да поднесе тужба против со-дружникот со којашто се бара тој да го уплати влогот или дел од влогот и којашто не ја исклучува и можно-ста содружникот да биде исклучен од друштвото.

Исклучување на содружник заради задоцнување и одговорност на претходниците

Член 188

(1) Ако истече дополнителниот рок за уплата на влогот од членот 187 став (1) на овој закон, управите-лот огласува дека содружникот во полза на друштвото го изгубил својот удел и делумната уплата на влогот. Со тоа содружникот се смета за исклучен. За исклучу-вањето од друштвото содружникот се известува во писмена форма со препорачано писмо или писмо до-ставено лично на рака.

(2) Исклучениот содружник ги губи сите права во друштвото, но и понатаму е обврзан да го уплати неуп-латениот дел од влогот. Со тоа не се исклучува и него-вата одговорност за штетата причинета на друштвото поради пропуштање на уплатата.

(3) За уплата на неуплатениот износ на влогот и за законската затезна камата на исклучениот содружник, одговара неговиот непосреден претходник и сите него-ви поранешни претходници, ако има такви. Уплатата, најпрвин, се бара од непосредниот претходник на иск-лучениот содружник. Ако тој не го плати влогот во рок од еден месец од денот на упатувањето на повикот, се бара плаќање од неговиот претходник.

(4) Претходникот на исклучениот содружник, со уплатата на преостанатиот дел од влогот, го стекнува уделот на исклучениот содружник.

Продажба на уделот на исклучениот содружник**Член 189**

(1) Ако претходниците на исклучениот содружник не го уплатат преостанатиот дел од влогот, друштвото може да го продава уделот на исклучениот содружник со јавно наддавање, освен ако по цена што одговара на неговата вредност и со согласност на исклучениот содружник не го преземе некој од содружниците на друштвото. Уделот може да се продаде и претвори во пари на друг начин само со согласност на исклучениот содружник.

(2) Ако со продажбата на уделот преку јавно наддавање се постигне цена што е повисока од она што исклучениот содружник му го должи на друштвото, износот што ќе преостане, по намирувањето на трошоците за продажба и законската затезна камата, се употребува за уплата на влогот до износот којшто не е уплатен, а остатокот му се исплаќа на исклучениот содружник.

Повлекување на удел, односно уплата на влог од други содружници**Член 190**

(1) Ако според одредбите од членот 189 на овој закон претворањето на уделот во пари не е можно на кој било начин во рок од шест месеца друштвото може да го повлече уделот или другите содружници на друштвото можат сразмерно со своите удели во друштвото да го уплатат влогот на исклучениот содружник во целост. Сразмерно на износите уплатени на овој начин, на содружниците им се зголемуваат влоговите.

(2) Во случај на повлекување на уделот, односно на уплата на влогот во целост од страна на другите содружници, исклучениот содружник има право на делот од својот влог што го уплатил.

Дополнителни доплати**Член 191**

(1) Со договорот за друштвото може да се определи сите или одделни содружници да се обврзат да дадат дополнителни доплати над износот на влогот само кога е тоа потребно за покривање на загубите или за привремена неопходна потреба од парични средства.

(2) Ако со договорот за друштвото не е определено одлуката за дополнителни доплати да се донесе со мнозинство од најмалку две третини од дадените гласови, содружниците одлуката ја донесуваат едногласно.

(3) Дополнителните доплати не ги зголемуваат влоговите на содружниците како ни основната главнина на друштвото.

(4) Дополнителните доплати на содружниците мора да бидат сразмерни на нивните удели во друштвото, освен ако содружниците не се согласат на поинаков однос.

(5) Содружникот не може својата обврска за давање дополнителна доплата да ја пребива со побарување спрема друштвото.

(6) Содружникот на друштвото што е во доцнење со обврската за давање дополнителна доплата е должен на друштвото да му плати законска затезна камата и да му ја надомести штетата што со тоа му ја причинил, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(7) Ако престанат условите од ставот (1) на овој член за обврската на содружниците за давање дополнителни доплати, на содружниците мора да им се вратат дополнителните доплати. Враќањето не смее да се изврши пред истекот на три месеца сметано од денот кога одлуката за враќање на дополнителните доплати ќе биде објавена на пропишан начин. Враќањето на дополнителните доплати е допуштено само кога содружниците целосно го имаат платено влогот. Враќањето на дополнителните доплати пред целосната уплата на влогот е ништовно.

Недопуштени примања**Член 192**

(1) Содружникот во чија корист друштвото исплати одреден износ во спротивност со законот, со договорот за друштвото или со одлуката на содружниците, должен е примениот износ да му го врати на друштвото. Содружникот може да го задржи оној износ што го примил во добра верба како дел од добивката.

(2) За враќање на недопуштено исплатениот износ со чијашто исплата е намалена основната главнина на друштвото (недопуштено примање), покрај содружникот кој го примил износот, солидарно одговараат и управителот, членовите на надзорниот одбор, односно контролор, ако друштвото има орган на надзор, како и другите раководни лица во друштвото кои при извршувањето на исплатата не постапиле со должното внимание.

(3) Ако полниот износ на недопуштено примање не може да се наплати од лицата наведени во ставот (2) на овој член, износот за којшто е намалена основната главнина го надоместуваат содружниците сразмерно на своите влогови во друштвото.

(4) Лицата наведени во ставовите (2) и (3) на овој член, не можат ниту во целост, ниту делумно да бидат ослободени од обврската за враќање на полниот износ на недопуштено примање.

(5) Правото на друштвото од ставовите (1), (2) и (3) на овој член да бара враќање на недопуштено примање застарува во рок од пет години од денот на примањето на недопуштено примање, освен ако друштвото докаже дека лицето знаело или со оглед на околностите, морало да знае дека примањето е недопуштено.

Пододдел 2**УДЕЛИ****Определување на големината на уделот****Член 193**

(1) Уделот на содружник во друштвото се определува според големината на влогот што го презел содружникот, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(2) Содружникот може да има само еден удел во друштвото. Ако содружникот преземе и друг удел, неговиот удел се зголемува за преземениот удел.

Потврда за удел**Член 194**

(1) Со договорот за друштвото може да се определи обврска на друштвото на содружниците да им издаде потврда за удел. Потврдата за удел се издава како препис на состојбата запишана во книгата за удели.

(2) Потврдата за удел издадена на содружник во друштвото не е хартија од вредност.

(3) Друштвото не може да издава исправи кои даваат право на исплата од годишната добивка.

Книга на удели**Член 195**

(1) Управителот на друштвото е одговорен за водење на книгата на удели во којашто, по запишувањето на основањето на друштвото во трговскиот регистар, за секој содружник се внесуваат податоци за: името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта ако содружникот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата (називот), седиштето, МБС ако содружникот е правно лице, датумот на кој станал содружник, износот на влогот што содружникот го презел и што врз основа на тоа го уплатил или презел обврска да го уплати, начинот и времето на уплатите, дополнителните доплати што ги уплатил, опис и изјава за договорената вредност на непаричниот влог што е внесен или презел обврска да го внесе во иднина, сите обврски што го товарат уделот, бројот на гласовите што ги има при донесувањето на одлуките на содружниците, како и посебните права и должности што произлегуваат од уделот.

(2) Во книгата на удели, без одлагање се внесуваат сите измени во поглед на извршените уписи, како и поделбата и оптоварувањата на уделот. Исклучувањето и истапувањето на содружник, промената на сопственик на удел во врска со претворање на удел во пари, како и преземањето нови влогови, намалувањето на влоговите и враќањето на дополнителните доплати, управителот ги запишува без одлагање и без пријава, а другите измени, оптоварувања и поделби само врз основа на уредна пријава на кој било од содружниците. Во рок од три дена од денот на извршената измена во книгата на удели, управителот е должен да поднесе пријава за измената на уписот со трговскиот регистар ако со овој закон е определено дека податокот што е внесен во книгата за удели се запишува во трговскиот регистар.

(3) Управителот е одговорен за ажурно водење на книгата за удели и за точноста на податоците внесени во книгата за удели. Управителот е лично и неограничено одговорен на друштвото, на содружниците и на доверителите за штетата причинета за неточно и неажурно водење на книгата на уделите.

(4) Со договорот за друштвото се одредува начинот на водењето на книгата на удели.

Дејство на уписот во книгата на удели

Член 196

(1) Во однос на друштвото, содружник на друштвото е само оној кој е запишан во книгата на удели.

(2) Се смета дека уписот во книгата на удели е извршен на денот кога на друштвото ќе му пристигне пријавата за упис, ако таа ги исполнува условите што се бараат за таков упис, без оглед на времето кога уписот вистински е извршен. Пријавата се поднесува во писмена форма.

(3) Ако управителот одбие да изврши упис во книгата на удели во рок од осум дена од денот на поднесување на пријавата, содружникот, односно друго лице кое има правен интерес, може по истекот на овој рок, да поднесе предлог до судот да донесе одлука за упис во книгата на удели.

(4) По правосилноста на решението на судот, управителот е должен, во рок од три дена од денот на приемот на решението, да ја изврши одлуката и да изврши упис во книгата на удели.

Располагање со уделот

Член 197

(1) Содружниците располагаат со уделите под условите утврдени во договорот за друштвото.

(2) Уделите во друштвото можат да се пренесуваат на начин и постапка определени со договорот за друштвото.

(3) Содружникот на друштвото може да го пренесе својот удел, во целост или само дел од уделот.

(4) Уделот се пренесува со договор за пренос на удел заверен кај нотар.

(5) Секој пренос на удел што се врши на начин и според услови што се во спротивност со овој закон или со договорот за друштвото е ништовен.

(6) Содружникот на друштвото може да го заложува својот удел според услови определени со договорот на друштвото. На залогот на удел не се применуваат одредбите од членот 200 став (1) на овој закон.

Услови под кои се пренесува удел на трето лице

Член 198

(1) Удел може да се пренесе на трето лице само ако содружникот во потполност го уплатил својот влог.

(2) Правото на првенствено купување на удел се остварува според овој редослед: другите содружници и лицето определено од друштвото.

(3) Ако другите содружници или лицето определено од друштвото не се изјаснат во рок од 30 дена од пријавувањето на намерата за пренос на уделот, содружникот е слободен во остварувањето на правото на пренос на својот удел, ако со договорот за друштвото не се определени посебни услови.

Пренос на удел по пат на наследство

Член 199

(1) Преносот на удел со наследување не може да се ограничи.

(2) Ако содружникот почине, законскиот застапник на неговата оставина ќе ги остварува сите права и ќе ги презема сите обврски кои произлегуваат од содружничкиот однос, вклучувајќи ги и сите други права и обврски кои, според договорот за друштвото ги остварувал, односно ги презел починатиот содружник.

(3) За пренос на удел по пат на наследство и за прибавување со стекнување на некој имот како целина може со договорот за друштвото да се определи дека наследникот, односно прибавителот е должен уделот да го пренесе на некој од содружниците или на лице кое ќе го определи друштвото и тоа, ако странките не се сподат поинаку, по цена што одговара на вредноста на уделот според последниот биланс на состојбата. Ако друштвото, во рок од 30 дена, откако создало за него, не го повика наследникот, односно прибавителот да го пренесе својот удел, обврската за пренос престанува.

Преминување на правата и обврските од содружникот врз лицето коешто го стекнало уделот

Член 200

(1) Во случај на пренесување удел, правата и обврските од содружничкиот однос на содружникот преминуваат врз лицето коешто го стекнало уделот. Спрема лицето коешто го стекнало уделот, што се однесува до односите во друштвото, важат и сите правни дејствија што биле преземени спрема содружникот, како и правните дејствија што тој ги презел пред да му биде пријавен на друштвото преносот на уделот во книгата на удели.

(2) За исполнување на дејствијата, што врз основа на уделот, мораат да се исполнат спрема друштвото по обврска што постои во времето кога на друштвото му е поднесена пријава за упис на преносот на тој удел во книгата на уделите, солидарно одговараат лицето коешто го стекнало уделот и неговиот правен претходник за обврските што постоеле на денот на пренесувањето на уделот, сразмерно со учеството на влогот на основната главнина на друштвото врз основа на кој е стекнат уделот во друштвото.

(3) Правото да се бара исполнување на дејствијата од ставот (2) на овој член, спрема правниот претходник на лицето коешто го стекнало уделот застарува во рок од пет години од денот на поднесувањето на пријавата за упис на преносот на уделот во книгата на удели.

(4) Лицето коешто стекнало удел е должно да му поднесе на друштвото пријава за промена на сопственоста над уделот заради упис во книгата на уделите.

(5) Пријавата од ставот (4) на овој член, содржи изјава од лицето коешто го стекнало уделот дека се согласува да биде содружник во друштвото, и дека целосно и безусловно ги прифаќа одредбите на договорот за друштвото.

Поделба на удел

Член 201

(1) Уделот може да биде поделен само во случај на пренос на удел, правно следбеништво од содружник кој престанал и при наследување. За поделба на удел е потребна согласност на сите содружници, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(2) Одредбите од овој закон за најмалиот износ на влогот се применуваат и во случај на поделба на удел.

(3) Со договорот за друштвото може да се исклучи поделбата на уделот освен во случај на пренос на удел меѓу содружниците на друштвото.

(4) На преносот на дел од уделот сообразно се применуваат одредбите од овој закон за преносот на уделот.

Сосопственик на удел

Член 202

(1) Повеќе сосопственици можат да имаат еден удел.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член, се сметаат за еден содружник, своите права можат да ги остваруваат само преку заеднички застапник, а за обврските што произлегуваат од уделот одговараат солидарно.

(3) Секој од сосопствениците на удел мора да му обезбеди на друштвото податоци кои според овој закон се бараат за секој содружник.

(4) Сосопствениците на удел се обврзани да потпишат писмено полномошно за назначување заеднички застапник и да му го достават на друштвото. Ако назначениот застапник гласа или презема некое друго дејствие во однос на уделот, друштвото го прифаќа гласањето или другото дејствие без да се впушти во натамошно испитување на неговото овластување од содружниците.

(5) Ако сосопствениците на удел не му пријават на друштвото заеднички застапник, правните работи и дејствија што друштвото ги презема се полноважни, ако ги презема спрема еден од сосопствениците и тие дејствуваат спрема сите сосопственици.

(6) Друштвото ги испраќа сите известувања за работењето на друштвото и ја испраќа распределената добивка само на заедничкиот застапник и нема обврска тоа да го врши спрема секој сосопственик.

Стекнување сопствени удели

Член 203

(1) Друштвото може да стекнува сопствени удели под следниве услови:

1) ако за уделот што се стекнува во целост е уплатен влогот и

2) ако уделот се стекнува од имотот на друштвото што го надминува износот на основната главнина и ако друштвото создало резерви за стекнување сопствени удели, а со тоа не ги намалува основната главнина на друштвото или нивото на резервите, определено со договорот за друштвото, коишто не смеат да се употребуваат за плаќања на содружниците.

(2) Со одлука на содружниците, донесена со најмалку тричетвртинско мнозинство гласови од вкупниот број гласови што ги даваат уделите, друштвото може да откупи удели што учествуваат во основната главнина, до најмногу една третина.

(3) Уделот стекнат спротивно на ставовите (1) и (2) од овој член, друштвото е должно во рок од една година од денот на откупувањето, да го отуѓи или со примена на правилата за намалување на основната главнина да го повлече.

(4) Правата од сопствениот удел мируваат.

Земање удел на содружник преку залог

Член 204

(1) Друштвото може да зема во залог удел на содружник во друштвото за којшто во целост е платен преземиот влог.

(2) Содружникот кој го дал уделот во залог на друштвото ги остварува сите права и ги презема сите обврски што произлегуваат од содружничкиот однос.

(3) Друштвото може да зема во залог удел само ако вкупниот износ на побарувањата обезбедени со залогот на удел е понизок од вредноста на уделот или, ако вредноста на уделот што се зема во залог е пониска од тоа, износот на побарувањето да не е поголем од имотот на друштвото што ја надминува основната главнина.

Повлекување удел

Член 205

(1) Уделот може да биде повлечен само во случаите предвидени во договорот за друштвото.

(2) Уделот може да се повлече без согласност на содружникот ако условите за повлекување биле определени во договорот за друштвото пред содружникот да го стекне уделот.

(3) Ако повлекувањето на уделот предизвикува намалување на основната главнина, повлекувањето може да се изврши само преку намалување на основната главнина.

(4) Друштвото со ограничена одговорност од едно лице не може да стекнува сопствен удел, ниту може да го повлече уделот.

Пододдел 3

ПРЕСТАНУВАЊЕ НА СОДРУЖНИЧКИОТ ОДНОС

Основи за престанување на содружничкиот однос

Член 206

(1) Содружничкиот однос во друштвото престанува со:

- 1) смрт на физичкото лице- содружник;
- 2) престанување на правното лице- содружник;
- 3) истапување на содружник од друштвото;
- 4) исклучување на содружник од друштвото и
- 5) стечај над содружник.

(2) Со договорот за друштвото може да се определат и други основи за престанување на содружничкиот однос.

(3) Имотните односи од содружничкиот однос се уредуваат со биланс на состојба што се изготвува заклучно со крајот на месецот во којшто престанал содружничкиот однос.

Истапување на содружник од друштвото

Член 207

(1) Со договорот за друштвото може да се определи содружникот да може да истапи од друштвото. Во таков случај, во договорот за друштвото мора да се определат условите, постапката и последиците од истапувањето на содружникот од друштвото.

(2) Содружникот, може со тужба, да бара истапување од друштвото ако за тоа постојат оправдани причини. Се смета дека постојат оправдани причини за истапување на содружник од друштвото:

1) ако другите содружници или орган на друштвото му причинат штета или ако со натамошното негово учество во друштвото, како содружник, ќе трпи неправедни штети;

2) ако е спречен во остварувањето на своите права во друштвото и

3) ако некој орган во друштвото му наметнува неспразмерни обврски.

(3) Тужбата се поднесува во рок од 90 дена од денот на настанувањето на причината.

(4) Содружникот не може да се откаже однапред од правото од ставот (2) на овој член.

Исклучување на содружник од друштвото

Член 208

(1) Со договорот за друштвото може да се определи содружникот да може да биде исклучен од друштвото. Во тој случај, во договорот за друштвото се определуваат условите, постапката и последиците од исклучувањето на содружникот од друштвото.

(2) Содружник, односно друштвото, со тужба, може да бара друг содружник да биде исклучен од друштвото ако за тоа постојат оправдани причини. Се смета дека постојат оправдани причини ако другиот содружник:

1) причини штета на друштвото или на некој од содружниците, или ако со натамошното негово учество во друштвото, како содружник, друштвото или содружниците ќе трпат штета;

2) се однесува спротивно на одлуките на содружниците, донесени на собир на содружниците или со одлучување преку допишување;

3) не учествува во управувањето со друштвото и со тоа го спречува и ограничува редовното работење на друштвото или остварувањето на правата на другите содружници;

4) намерно или грубо ги крши одредбите од договорот за друштвото, односно не ги извршува должностите што ги има како содружник; или

5) на друг начин не ги извршува преземените обврски со договорот за друштвото.

(3) Тужбата се поднесува во рок од 90 дена од денот на настанувањето на причината.

(4) Содружникот не може да се откаже однапред од правото од ставот (2) на овој член.

Дејство на истапувањето и на исклучувањето на содружникот од друштвото

Член 209

(1) Со истапувањето или со исклучувањето на содружникот престанува неговиот содружнички однос и сите права што произлегуваат од него.

(2) Содружник кој истапува од друштвото, односно исклучениот содружник има право на надомест на неговиот удел според пазарната вредност што ја имал уделот во времето на истапувањето, односно на исклучувањето на содружникот. Ако влогот бил непаричен, содружникот има право внесеното да му се врати, ако тоа право е определено во договорот за друштвото или ако со тоа се согласат другите содружници во рок што не може да биде пократок од три месеца од денот на истапувањето, односно исклучувањето од друштвото. Содружникот не може да бара надомест за причинета штета за случајно уништување, оштетување или намалување на вредноста на она што го вложил, како и ако до тоа дошло со редовна употреба.

(3) Ако исклучениот содружник бил должен да исполни некоја друга обврска спрема друштвото, друштвото нема во согласност со ставот (2) од овој член, да му го надомести неговиот удел додека тој не ја исполни обврската кон друштвото и не му ја надомести штетата ако таа била предизвикана од неисполнувањето на преземената обврска.

(4) На кој начин ќе се изврши процената, односно изборот според кој ќе се определи надомест за уделот го утврдуваат спогодбено, содружникот кој истапува, односно исклучениот содружник и друштвото.

(5) Ако содружникот кој истапува, односно ако исклучениот содружник, во согласност со ставот (2) од овој член, не го прифати предлогот на друштвото, надоместот на уделот на содружникот кој истапил, односно на исклучениот содружник, го проценува овластен проценувач определен од судот.

(6) Содружничкиот однос во случај на истапување, односно исклучување престанува кога ќе му се исплати на содружникот надоместокот од ставовите (2) и (5) на овој член.

ОДДЕЛ 6

АКТИ, ДОКУМЕНТИ И ИНФОРМИРАЊЕ НА СОДРУЖНИЦИТЕ

Акти и документи што друштвото мора да ги чува

Член 210

Друштвото, во своето седиште, мора да ги чува следниве акти и документи:

1) примерок од договорот за друштвото и сите нивни измени и дополнувања со пречистените текстови;

2) прилози (исправи и докази) што се поднесени до трговскиот регистар;

3) книгата на удели;

4) книгата на одлуки;

5) ажурирана листа со име и презиме и место на живеење на управителот на друштвото, на членовите на надзорниот одбор, односно на контролорот, ако друштвото има орган на надзор;

6) записници од сите собири на содружниците и сите одлуки што биле донесени од содружниците со одлучување преку допишување, како и записниците од органот на управување, ако друштвото има орган на надзор;

7) примерок од годишната сметка и од годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година;

8) изјави на содружниците, дадени во писмена форма, за прифаќање на одредбите од договорот за друштвото;

9) документи за залог и за хипотека;

10) колективниот договор на ниво на друштвото;

11) целокупната писмена кореспонденција на друштвото со неговите содружници;

12) извештајот на овластениот ревизор и извештајот на овластениот проценувач, ако има такви и

13) други акти и документи определени со овој закон и со договорот за друштвото.

Пристап на содружниците до актите, документите и информациите

Член 211

(1) Друштвото треба актите и документите што ги чува и информациите што ги има да му ги даде на располагање на секој содружник или на поранешен содружник, за периодот кога тој бил содружник на друштвото, на застапник на содружник и на наследник на починат содружник, на разгледување и копирање (во натамошниот текст: пристап до актите, документите и информациите), во текот на работното време на друштвото.

(2) Како предуслов за обезбедување на пристап кон актите, документите и информациите од ставот (1) на овој член, друштвото може да побара содружникот или поранешниот содружник, за периодот кога тој бил содружник на друштвото, застапник на содружник или наследник на починат содружник да го докаже својството на содружник, застапник на содружник, или наследникот на починат содружник.

(3) Друштвото може да побара од лицата од ставот (1) на овој член да ги покријат вистинските трошоци (за копирање и слично), за пристап до актите, документите и информациите за друштвото.

Пристап до актите, документите и информациите со одлука на суд

Член 212

(1) На секој содружник или на поранешен содружник, за периодот кога тој бил содружник на друштвото, односно на застапник на содружник или на наследник на починат содружник мора да му се обезбеди право на увид во актите и другите документи од членот 210 на овој закон, во седиштето на друштвото, на начинот определен во договорот за друштвото.

(2) Ако на лице од ставот (1) на овој член му се оневозможи правото од ставот (1) на овој член, тоа има право, со предлог да побара од судот да донесе одлука за остварување на ова право. Судот, во рок не подолг од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот на ставот (1) на овој член, ќе утврди дали лицето од ставот (1) на овој член, има право на увид во актите и другите документи, и ако утврди дека пристапот не му бил овозможен, ќе го задолжи друштвото да му овозможи пристап.

(3) Лицето кое имало увид во актите и другите документи не може добиените информации јавно да ги објавува или да ги презентира ако со тоа му причинува штета на друштвото, освен во случај ако остварува некое право определено со закон, со договор за друштвото и друг акт на друштвото.

(4) Ако со објавувањето акти, документи или информации, лицето од ставот (1) на овој член му причини штета на друштвото, тоа одговара за надомест на штета, освен во случаите од ставот (3) на овој член.

ОДДЕЛ 7

ОДЛУЧУВАЊЕ НА СОДРУЖНИЦИТЕ ВО ДРУШТВОТО

Пододдел 1

ОДЛУЧУВАЊЕ НА СОДРУЖНИЦИТЕ

Облици на донесување одлуки од страна на содружниците

Член 213

(1) Содружниците ги донесуваат одлуките во друштвото на собир на содружниците или со одлучување преку допишување.

(2) Прашањата за кои содружниците одлучуваат на собир на содружниците или преку допишување, начинот, условите и постапката на донесувањето на одлуки се определуваат со договорот за друштвото.

Пододдел 2 СОБИР НА СОДРУЖНИЦИТЕ

Состав на собирот на содружниците

Член 214

(1) Собирот на содружниците го сочинуваат сите содружници.

(2) Управителот на друштвото кој не е содружник може да учествува во работата на собирот, без право на глас.

Надлежност на собирот на содружниците

Член 215

(1) Собирот на содружниците ги врши следниве работи:

1) ги усвојува годишната сметка и годишните финансиски извештаи, како и годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година и одлучува за распределбата на добивката и за покривање на загубите;

2) ги избира и ги отповикува управителот, односно другите управители, ако друштвото избира повеќе управители, и одлучува за склучување на договорот меѓу друштвото и управителот;

3) ги избира и ги отповикува членовите на надзорниот одбор, односно избира и отповикува контролор, ако друштвото има орган на надзор;

4) одлучува за мерките за испитување и вршење контрола над водењето на работите;

5) донесува одлука да се поведе постапка за надомест на штетата што ја претрпело друштвото во врска со неговото основање и управување спрема управителот, членовите на надзорниот одбор или контролорот (ако друштвото има орган на надзор) и одлучува за назначувањето застапник за водење на спорите, ако друштвото не може да го застапуваат управителот, односно управителите или членовите на надзорниот одбор;

6) одобрува склучување договори за набавка што е поголема од една петтина од основната главнина;

7) одобрува склучување договори што друштвото ги склучува со свој содружник, управител или со нивните роднини во права линија без ограничување и странична линија до трет степен, освен ако тие договори се склучуваат под вообичаените услови на работење на друштвото;

8) одлучува за измена на договорот за друштвото и

9) врши и други работи определени со овој закон.

(2) Со договорот за друштвото може да се определи собирот на содружниците да одлучува и за други прашања.

(3) Со договорот за друштвото може да се определи содружниците да одлучуваат за прашањата од ставот (1) на овој член преку допишување.

Лица кои можат да го свикаат собирот на содружниците

Член 216

(1) Собирот на содружниците го свикнува управителот, освен ако со договорот за друштвото, правото на свикнување на собирот не му е дадено на друго лице.

(2) Собирот на содружниците се свикнува најмалку еднаш годишно. Собирот на содружниците се свикнува во писмена форма и во рокови предвидени со овој закон и со договорот за друштвото секогаш кога тоа го бараат интересите на друштвото.

(3) Собирот на содружниците мора да биде свикан без одлагање и тогаш кога тоа во писмена форма, со наведување на причините, ќе го побараат еден или повеќе содружници чиишто влогови заедно изнесуваат најмалку една десеттина од основната главнина.

(4) Ако органот којшто е овластен да го свика собирот на содружниците не го свика собирот во рок од 15 дена од денот на доставувањето на барањето од ставот (3) на овој член, содружниците кои го поднесле барањето можат сами да го свикаат собирот на содружниците при што го утврдуваат и дневниот ред на собирот.

(5) Собирот на содружниците може да го свика и надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор.

(6) Ако по барањето на еден или повеќе содружници чиишто влогови заедно изнесуваат најмалку 51% од основната главнина, управителот, односно надзорниот одбор не свика собир на содружниците во рок од 24 часа од денот на поднесувањето на барањето, содружниците можат да поднесат предлог за свикнување на собирот до судот.

Начин за свикнување и место на одржување на собирот на содружниците

Член 217

(1) Собирот на содружниците се свикнува со писмена покана, односно со друго известување по писмен пат што се доставува со препорачано писмо, со друга брза пошта или на друг погоден начин со доказ за прием од секој содружник, ако со договорот за друштвото поинаку не е определено. Од денот кога писмената покана, односно другото известување по писмен пат е испратено до денот на одржување на собирот на содружниците, мора да изминат најмалку осум дена. Во поканата, односно во другото известување по писмен пат се наведува и дневниот ред.

(2) Ако собирот на содружниците не е свикан уредно, односно не е свикан во согласност со ставот (1) од овој член, може да се одлучува само ако се присутни сите содружници и ако тие не се противат на одржувањето на собирот.

(3) Секој содружник има право да бара некое прашање дополнително да се внесе во дневниот ред на собирот. Содружникот мора да ги запознае другите содружници со својот предлог најдоцна три дена пред одржувањето на собирот. Прашањата што не се наведени во поканата, односно за коишто другите содружници не се дополнително запознаени три дена пред одржувањето на собирот на содружниците, можат да се внесат во дневниот ред и да се разгледуваат на самата седница на собирот, само ако се присутни сите содружници и ако тие не се противат на тоа.

(4) Собирот на содружниците се одржува во седиштето на друштвото, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

Граница на правото на глас на содружникот

Член 218

(1) Секој износ од влогот што одговара на вредноста од 100 ЕВРА, според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на склучувањето на договорот за друштвото, односно на денот на донесувањето на одлуката за промената на основната главнина, дава еден глас, при што деловите под 100 ЕВРА изразени во денари не се земаат предвид при определувањето на правото на глас.

(2) Во договорот за друштвото може да се определи содружниците да имаат и поинаку право на глас од она што е определено во ставот (1) на овој член, со тоа што секој содружник мора да има право на најмалку еден глас.

Кворум и донесување одлуки

Член 219

(1) Собирот на содружниците може да работи и одлучува (кворум за работа), ако на собирот на содружниците се присутни содружници кои имаат мнозинство од гласовите што ги даваат влоговите во согласност со членот 218 од овој закон, ако со договорот за друштвото не е определено поголемо мнозинство.

(2) На собирот на содружниците, односно со одлучување преку допишување, одлуките се донесуваат со мнозинството на гласови од кворумот од ставот (1) на овој член, ако со овој закон и со договорот за друштво не е определено поголемо мнозинство.

Ограничувања при остварувањето на правото на глас

Член 220

(1) На собирот на содружниците, односно со одлучување преку допишување содружникот не може да гласа, односно не може да се изјасни за одлука што го ослободува од обврска или од одговорност или што му признава некаква предност, или привилегија или со којашто се одлучува за склучување правна работа меѓу содружникот и друштвото, за поведување судска постапка во која што странки ќе бидат содружникот и друштвото и во другите случаи определени во договорот за друштвото.

(2) За прашањата од ставот (1) на овој член, содружникот не може да гласа ни преку застапник.

(3) Одредбите во договорот за друштвото, спротивни со ставовите (1) и (2) на овој член, се ништовни.

Застапување на содружник

Член 221

(1) Ако друштвото има повеќе од двајца содружници, содружник може да биде застапуван од друг содружник или друго лице на собирот на содружниците.

(2) Кога содружникот го остварува правото на глас преку друг содружник или друго лице тој мора да му издаде полномошно на тоа лице. Полномошното се издава во писмена форма и се заверува кај нотар. Во полномошното се наведува обемот на овластувањето на полномошникот.

(3) Намалувањето или отповикувањето на овластувањата во полномошното од ставот (2) на овој член, мора да се направи со изјава заверена кај нотар.

(4) Законските застапници на физичко лице и застапниците по закон на правно лице, ги застапуваат содружниците на собир на содружниците без полномошно и се должни да приложат доказ дека се законски застапници, односно застапници по закон.

(5) Дејствијата од името на содружник може да ги врши застапник со писмено овластување, заверено кај нотар, или кај друг соодветен орган кај којшто се врши заверување на овластување во земјата чијшто државјанин е странското физичко лице, односно во земјата во којашто има основано друштво.

Пододдел 3

ОДЛУЧУВАЊЕ ПРЕКУ ДОПИШУВАЊЕ

Начин на одлучување преку допишување

Член 222

(1) Ако со договорот за друштвото е определено дека содружниците одлучуваат преку допишување, предлогот на одлуката на содружниците им се соопштува на содружниците во писмена форма со образложение и се определува примерен рок за изјаснување, што не може да биде пократок од 24 часа (во работни денови), но не подолг од осум дена од денот кога е потврдено дека предлогот на одлуката им е соопштен на содружниците во писмена форма. Предлогот на одлуката мора да биде јасно изразен.

(2) Одлуката може да биде донесена и во пократок рок од ставот (2) на овој член, ако за одлуката се изјасниле сите содружници или ако одлучувањето се врши по електронски пат.

(3) Одлучување преку допишување е и одлучување по електронски пат, ако таквиот начин на одлучување е определен во договорот за друштвото и ако може да се обезбеди сигурност, документираност и можност за контрола на спроведеното одлучување преку допишување, како и достапност на секој содружник лично да се изјасни по електронски пат.

(4) Ако содружникот не одговори, односно не се изјасни во рокот од ставот (2) на овој член, се смета дека гласал против предлогот.

(5) Ако со договорот за друштвото е определено содружниците да одлучуваат за определено прашање преку допишување, секој содружник може да даде предлог да се свика собир на содружниците на којшто ќе се одлучува по прашањето.

Пододдел 4

ОДГОВОРНОСТ ЗА ДОНЕСЕНИТЕ ОДЛУКИ И КНИГА НА ОДЛУКИ

Одговорност на содружниците за донесените одлуки

Член 223

Содружниците на друштвото, ако на собирот на содружниците или со одлучување преку допишување, донесат одлука за која знаеле или за која со оглед на околностите, морале да знаат дека ги повредуваат интересите на друштвото, одговараат неограничено и солидарно за штетата настаната со таква одлука.

Книга на одлуки

Член 224

(1) Одлуките донесени на собирот на содружниците, односно одлуките што ги донеле содружниците со одлучување преку допишување, управителот ги евидентира во книгата на одлуки. Одлуките се евидентираат во книгата на одлуки веднаш по донесувањето и се заверуваат со потпис на најмалку еден содружник кој учествувал во нивното донесување. Записниците од одржаните собири на содружниците на коишто се донесени одлуките, односно материјалот за изјаснување со којшто се документира одлучувањето преку допишување, како и донесените одлуки се составен дел од книгата на одлуки.

(2) Секој содружник има право на увид во книгата на одлуки и може од управителот да бара и копии на одлуките донесени на собирот на содружниците, односно со одлучување преку допишување.

(3) Во друштвото основано од едно лице, одлуките се евидентираат во книгата на одлуки веднаш по донесувањето и се заверуваат со потпис на единствениот содружник.

(4) Начинот на водењето на книгата на одлуки поблиску се уредува со договорот за друштвото.

Пододдел 5

НИШТОВНОСТ И ПОБИВАЊЕ НА ОДЛУКА ДОНЕСЕНА НА СОБИР НА СОДРУЖНИЦИТЕ ИЛИ СО ОДЛУЧУВАЊЕ ПРЕКУ ДОПИШУВАЊЕ

Ништовност на одлука

Член 225

(1) Со тужба може да се бара утврдување на ништовност на одлука донесена на собирот на содружници, односно на одлука донесена со одлучување преку допишување, ако:

1) собирот на содружниците на којшто е донесена одлуката не е свикан во согласност со законот и со договорот за друштвото, односно ако на собирот не биле уредно повикани сите содружници на друштвото, освен во случајот од членот 217 став (2) на овој закон;

2) одлуката не е донесена на начин и во форма определени со овој закон или со договорот за друштвото и

3) содржината на одлуката е спротивна на закон, на добрите деловни обичаи или на одредбите на договорот за друштвото.

(2) Тужбата за утврдување на ништовноста од ставот (1) на овој член, може да ја поднесе:

1) содружник кој учествувал во работата на собирот на содружниците и своето противење на донесувањето на одлуката го изјавил во записник или кога се одлучува, преку допишување, своето противење го доставил до друштвото во писмена форма и

2) содружникот на којшто му било оневозможено да присуствува или да гласа на собирот на содружниците, односно да одлучува преку допишување.

(3) Тужбата од ставот (1) на овој член, може да ја поднесе и секој управител, член на надзорен одбор, односно контролор (ако друштвото има орган на надзор), ако со одлука им се наредува да сторат нешто заради што би можеле да одговараат за штета, односно со што би сториле казниво дело.

(4) Тужбата се поднесува во рок од 60 дена од денот на донесувањето на одлуката.

(5) Тужбата се поднесува против друштвото. Друштвото е застапувано од управителот. Ако тужба поднесе управител, друштвото во спорот е застапувано од член на надзорниот одбор, определен од страна на одборот, односно од контролорот, ако друштвото има орган на надзор. Ако друштвото нема орган на надзор или ако тужбата ја поднеле заеднички управител, член на надзорниот одбор, односно контролор, судот на друштвото му определува привремен застапник во спорот.

(6) Судот, на предлог на лицата од ставот (3) на овој член, може со привремена мерка да ја запре примената на одлуката за којашто со тужбата се бара да се утврди ништовност, ако е веројатно дека со нејзиното извршување, на друштвото може да му се предизвика ненадоместлива штетна последица.

Правни последици од ништовноста

Член 226

(1) Ако судот, со правосилна одлука, утврди дека одлуката донесена на собирот на содружниците, односно со одлучување преку допишување е ништовна, одлуката има дејство спрема сите содружници, управителот, членовите на надзорен одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор и тогаш кога тие не биле странка во постапката.

(2) Ако судот утврдил дека одлуката којашто е запишана во трговскиот регистар е ништовна, судот мора по службена должност, да ја запише правосилната одлука во трговскиот регистар. Уписот на одлуката на судот мора да се објави на ист начин како што претходно е објавен уписот.

(3) Ако судот утврдил ништовност на одлуката за измена на договорот за друштвото, на трговскиот регистар, заедно со одлуката му се доставува и пречистен текст од договорот.

Побивање одлуки

Член 227

(1) Одлуката на собирот на содружниците и одлуката донесена со одлучување преку допишување може да се побива со тужба. Одлуката може да се побива заради тоа што содружникот со гласањето на собирот на содружниците или со одлучување преку допишување стекнал за себе или на некој друг му овозможил да стекне корист, на штета на друштвото или на другите содружници.

(2) Може да се побива и одлука на собир на содружниците којашто е заснована на недавање на известување, коешто влијаело на донесувањето на одлуката.

(3) Тужбата се поднесува против друштвото во рок од 60 дена од денот на донесувањето на одлуката.

(4) Не може да се побива одлука на собирот на содружниците и одлука донесена со одлучување преку допишување ако одлуката се потврди со нова одлука, а новата одлука не се побива во рокот од ставот (3) на овој член.

(5) Одредбата од членот 225 став (5) од овој закон, се применува и на побивањето на одлуката на содружниците.

Овластување за побивање

Член 228

Одлуката донесена на собирот на содружниците, односно со одлучување преку допишување, може да ја побива:

1) секој содружник кој учествувал во работата на собирот на содружниците, односно со одлучување преку допишување и кој своето противење на одлуката го изјавил во записник, односно своето противење во писмена форма го доставил до друштвото;

2) содружник кој не учествувал во работата на собирот на содружниците, односно во одлучувањето преку допишување, бидејќи спротивно на законот и на договорот за друштвото не му било допуштено да учествува во неговата работа, ако собирот на содружниците не бил уредно свикан, односно одлучувањето преку допишување не било уредно спроведено или ако прашањето за коешто се одлучувало на собирот на содружниците, или со одлучување преку допишување не било правилно објавено или формулирано и

3) секој управител и член на надзорен одбор, односно контролор, ако друштвото има орган на надзор, ако со спроведување на одлуката би сторил дејствие коешто е казниво, незаконито или за коешто би можел да одговара за штета.

Пододдел 6

ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА МАЛЦИНСКИТЕ СОДРУЖНИЦИ

Назначување овластен ревизор

Член 229

(1) Содружник, односно содружниците чиешто влогови заедно сочинуваат најмалку една десеттина од основната главнина имаат право да определат овластен ревизор за да изврши посебна ревизија на последната годишна сметка и финансиските извештаи.

(2) Ако друштвото одбие овластениот ревизор да изврши ревизија од ставот (1) на овој член, судот може, на предлог на секој содружник на друштвото, да назначи овластен ревизор за да изврши посебна ревизија.

(3) Содружникот, односно содружниците од ставовите (1) и (2) на овој член, не можат во времето додека се врши ревизијата да ги пренесуваат своите удели без согласност на друштвото.

(4) За надоместокот за работата на овластениот ревизор којшто е назначен од судот, одлучува судот. Судот може да го услови предлогот за назначување на овластениот ревизор со давање гаранција за покривање на трошоците за ревизија од содружникот, односно содружниците кои барале да се изврши ревизијата.

(5) Ако со ревизијата се потврди исправноста на годишната сметка, односно ако се утврди дека трговските книги се уредно водени, трошоците паѓаат на товар на содружникот, односно содружниците кои барале да се изврши ревизијата.

Извештај на овластениот ревизор

Член 230

(1) Ревизорот е должен извештајот од извршената ревизија, без одлагање да го достави до управителот и до надзорниот одбор, ако друштвото има орган на надзор.

(2) Содружниците кои барале да се изврши ревизија имаат право, во седиштето на друштвото, да извршат увид во извештајот од извршената ревизија и на документацијата што е приложена кон него.

(3) Управителот и надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор, се должни на наредниот собир на содружниците да го поднесат извештајот од извршената ревизија и да побараат од собирот да се изјасни по него. На собирот на содружниците се повикува и ревизорот кој ја извршил ревизијата. Управителот и надзорниот одбор, односно контролорот мораат да ги соопштат сите утврдени неправилности, како и да се изјаснат за мерките што имаат намера да ги преземат или што предлагаат да се преземат. Надзорниот одбор, односно контролорот мора да се изјасни дали друштвото има право да бара надомест на штета. Ако од извештајот за извршената ревизија произлегува дека се сторени груби повреди на законот или на договорот за друштвото, мора во рок не подолг од осум дена да се свика собир на содружниците.

Пододдел 7
УПРАВУВАЊЕ СО ДРУШТВОТО

Услови за избор на управител
Член 231

(1) Со друштвото управува управител, односно управители (во натамошниот текст: управител).

(2) Кога во друштвото има три или повеќе управители, тие можат заедно да управуваат со друштвото како орган на управување на друштвото на начин определен во договорот за друштвото. Составот, организацијата, работата и надлежностите на органот на управување на друштвото се определуваат во договорот за друштвото.

(3) За управител може да биде избрано физичко лице кое е деловно способно.

(4) За управител не може да биде избрано лице на кое со правосилна судска одлука делумно или во целост му е забрането да врши професија, дејност или должност што е поврзана со функцијата управител на друштвото додека трае забраната.

Избор и мандат
Член 232

(1) За избор на управител одлучуваат содружниците.

(2) При основањето на друштвото, првиот управител може да биде назначен со договорот за друштвото.

(3) Ако за управител се избира содружник, мандатот може да му трае додека му трае содружничкиот однос.

(4) Ако во договорот за друштвото не е определено времето за коешто се избира управител кој не е содружник, се смета дека е избран за време од четири години.

(5) Управителот може да биде повторно избран без разлика на тоа колку мандати бил избран, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

Намалување на бројот на управители
Член 233

(1) Ако друштвото има повеќе управители и ако нивниот број се намали под бројот определен со договорот за друштвото, другите управители се должни, во согласност со договорот за друштвото, во рок од 30 дена од денот кога бројот на управителите се намалил под бројот определен во договорот за друштвото, да свикаат собир на содружниците или со одлучување преку допишување да организираат избор на управители до бројот определен во договорот за друштвото.

(2) Ако друштвото остане без управител, а содружниците не избрале управител во рок од 30 дена од денот кога друштвото останало без управител, надзорниот одбор, односно контролорот свикува собир на содружниците. Ако друштвото нема орган на надзор, собирот на содружниците ќе биде свикан од судот на предлог на кое било лице кое има правен интерес. Судот во рок од осум дена од приемот на предлогот ќе ги определи физичкото лице и рокот во којшто тоа лице ќе ги преземе сите дејствија потребни за одржување на собирот на содружниците. Ако друштвото остане без управител, до изборот на нов управител, судот може, на предлог на содружник или на лице кое има правен интерес, да постави привремен управител од редот на содружниците на друштвото, не подолго од шест месеца. Привремениот управител, до изборот на управител, ги врши само неопходните работи.

Упис на управител
Член 234

(1) Управителот, неговото овластување за застапување на друштвото и сите промени, без одлагање, се запишуваат во трговскиот регистар.

(2) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) одлуката за избор на управителот, освен ако назначувањето не е извршено со договорот за друштвото;

2) одлуката за отповикување, ако претходниот управител бил отповикан;

3) оставката во писмена форма, ако на претходниот управител му престанал мандатот со оставка;

4) актот со којшто се определува видот и обемот на застапувањето;

5) доказ дека нема забрани според членот 231 став (4) од овој закон и

6) потписот на управителот, односно потписите на лицата овластени за застапување-заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

Овластувањата на управителот
Член 235

(1) Овластувањата на управителот се определуваат со договорот за друштвото. Ако со договорот за друштвото не се определени овластувањата на управителот, тој може да ги презема сите правни работи и дејствија што се поврзани и вообичаени за водењето на работите и што се во интерес на друштвото.

(2) Во односите со трети лица, управителот е овластен да дејствува во сите околности од името на друштвото, со исклучок на овластувањата што, според овој закон и договорот за друштвото, ги имаат содружниците.

(3) Ако се избрани повеќе управители, сите управители на друштвото имаат еднакви овластувања и права во однос на водењето на работите на друштвото, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(4) Содружник кој е избран за управител или за член на надзорен одбор на друштво како содружник има исти права и должности како и другите содружници во друштвото и нема право, при остварувањето на своите права и при извршувањето на должностите, да се повикува на овластувањата, правата и должностите што ги има како управител на друштвото или како член на надзорен одбор на друштво.

Овластување за застапување
Член 236

(1) Друштвото во односите со трети лица го застапува управителот. Управителот се потпишува така што по наведување на фирмата на друштвото, го назначува својот статус на управител и го става својот потпис.

(2) Ако друштвото има повеќе од еден управител, друштвото го застапуваат сите управители, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено. Изјавата на волја спрема друштвото изразена кон еден од управителите се смета дека е сторена до сите управители.

(3) Управителот е обврзан да ги почитува ограничувањата на овластувањето за застапување, определени во договорот за друштвото, во одлуката на собирот на содружниците или во одлуката донесена преку допишување.

(4) Ограничувањата од ставот (3) на овој член се без правно дејство спрема трети лица, дури и ако ограничувањата биле објавени.

(5) Управителот кој знаел дека презема дејствие од името на друштвото без да има овластување за тоа, лично му е одговорен на друштвото за штетата што произлегла од тоа.

Начин на работа на управителите
Член 237

(1) Ако се избрани повеќе управители, а со договорот за друштвото поинаку не е определено, ниту еден управител не може самостојно да презема дејствија потребни за водење на работите на друштвото, освен ако со задоцнувањето или со непреземањето на определено дејствие постои опасност да се нанесе штета на друштвото или на друг начин можат да се загрозат интересите на друштвото.

(2) Ако со договорот за друштвото секој од управителите е овластен сам да презема дејствија потребни за водењето на работите на друштвото, секој од управителите може да изрази противење за преземено дејствие, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(3) Ако управителите не го решат спорот од ставот (2) на овој член, одлука по спорното прашање донесува собирот на содружниците.

(4) Противењето од ставот (2) на овој член е без правно дејство спрема трети лица.

Забрана на конкуренција

Член 238

(1) Без согласност на собирот на содружниците, управителот на друштвото не може:

1) за своја или туѓа сметка да врши работи што спаѓаат во предметот на работење на друштвото;

2) да биде содружник со неограничена одговорност во друго друштво коешто има ист или сличен предмет на работење како друштвото;

3) да биде член на орган на управување или член на надзорен одбор, односно контролор во друго друштво коешто има ист или сличен предмет на работење како и друштвото и

4) во просториите на друштвото да врши работи за своја или за туѓа сметка.

(2) Ако управителот постапи спротивно на забраните од ставот (1) на овој член, друштвото може од управителот:

1) да бара надомест на штетата или

2) да бара на друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа којашто потекнува од правната работа, склучена за своја или за туѓа сметка.

(3) Ако управителот не ја надомести штетата или не му ја отстапи правната работа на друштвото склучена за своја сметка или не му ја даде на друштвото користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка или на друштвото не му го пренесе побарувањето коешто произлегло од неа, другите управители, како и членовите на надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор, и кој било содружник можат да поднесат тужба за остварување на барањата од ставот (2) на овој член.

(4) Правото за остварување на барањата од ставот (2) на овој член застарува во рок од 90 дена од денот кога другите управители, членови на надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор, и кој било содружник дознале за дејствието врз основа на коешто постои право на надомест на штета, односно право да бара да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка. По истекот на рок од пет години од денот на настанувањето на повредата на забраната, правото за остварување на барањата од ставот (2) на овој член не може да се оствари.

(5) Во случај на повреда на забраните од ставот (1) на овој член, управителот може да биде отповикан без претходно известување и без право на надомест на штетата, освен ако поинаку не е определено во договорот за уредување на односите меѓу управителот и друштвото.

Судир на интересите

Член 239

(1) За секој договор или друга деловна активност на друштвото во коишто друштвото е странка и во коишто управителот, членот на надзорниот одбор, односно контролорот, има интерес, дури и на посреден начин, мора да се постапи согласно со членовите 457, 459 и 460 од овој закон. Управителот, членот на надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор, кој има интерес е должен веднаш да го пријави тоа.

(2) Ако содружник, член на надзорниот одбор, односно контролор дојде до сознание дека е исполнет некој од условите од ставот (1) на овој член, за тоа веднаш го известува собирот на содружниците, надзорниот одбор, односно контролорот. Управителот, членот на надзорниот одбор, односно контролорот има право да биде

сослушан, но не може да учествува во расправата или во одлучувањето во врска со договорот или со другата деловна активност ниту во донесувањето на одлуката за давање на одобрението од членот 460 на овој закон.

(3) Ако собирот на содружниците, надзорниот одбор, односно контролорот не дадат одобрение или ако одлуката со којашто дале или одбиле да дадат одобрение е спротивна на законот, односно на договорот за друштвото не можат да се истакнуваат барања спрема трети лица, освен ако друштвото докаже дека третото лице знаело за непостоењето на одобрението или за незаконитоста на одлуката, односно за нејзината спротивност со договорот за друштвото или, со оглед на сите околности, морало да знае за тоа.

Одговорност за водењето на трговските книги и за изготвувањето на годишната сметка

Член 240

(1) Управителот е одговорен за уредното водење на трговските книги на друштвото, во согласност со законот и со другите прописи.

(2) Управителот е одговорен за навремено изготвување на годишната сметка и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година и е должен, најдоцна во рокот утврден со овој закон, да му ги поднесе на собирот на содружниците.

(3) Документите од ставот (2) на овој член, како и предлогот на одлуките чиешто донесување се предлага од страна на управителот, а по потреба, и извештајот на ревизијата, им се доставуваат на содружниците на начин и во рокот определени со договорот за друштвото.

(4) Во врска со документите од ставот (3) на овој член, содружниците можат да поставуваат писмени прашања и да бараат дополнителни објаснувања на кои управителот е должен да одговори во текот на одржувањето на собирот на содружниците.

Должно внимание и одговорност на управителот

Член 241

(1) Управителот е должен да ги води работите на друштвото со внимание на уреден и совесен трговец и да ја чува деловната тајна на друштвото.

(2) Управителот е лично и неограничено одговорен, а ако друштвото има двајца или повеќе управители тие одговараат и солидарно, спрема друштвото и спрема третите лица за работењето спротивно на одредбите на законот и другите прописи и за непочитувањето на договорот за друштвото. Ако има повеќе управители тие одговараат неограничено и солидарно.

(3) Управителот мора посебно да ја надомести штетата ако, спротивно на овој закон и на договорот за друштвото, изврши поделба на имотот на друштвото, односно ако на содружниците делумно или во целост им ги врати влоговите, им исплати камати или добивка или ако друштвото стекне сопствен удел, ако го земе во залог или ако го повлече уделот.

(4) Управителот е одговорен лично и за штетата што ќе му ја предизвика на друштвото со правна работа што ја склучил со друштвото во свое или од туѓо име, а за своја сметка, ако за тоа претходно не добил согласност од органот за надзор, а ако друштвото нема орган на надзор, согласност од другите управители, ако содружниците во друштвото избрале повеќе управители.

(5) Во случај на спор, управителот мора да докаже дека постапувал во интерес на друштвото и со внимание на уреден и совесен трговец. Ако повеќе управители учествувале во исто дејствие и постои спор за настанатата штета, судот го утврдува придонесот на секој управител во настанувањето на штетата.

(6) Освен тужбата за надомест на штетата којашто лично ја претрпеле, содружниците можат, поединечно или групно, да поднесат тужба против управител за надомест на штетата на друштвото. Тужителите можат да бараат надомест на штетата којашто ја претрпело друштвото.

(7) Ништовна е секоја одредба на договорот за друштвото со која поднесувањето тужба се условува со претходното мислење или одобрување на собирот на содружниците или која би содржела однапред дадено откажување од поднесувањето тужба.

(8) Која и да е одлука на собирот на содружниците не може да има дејство за неподнесување тужба заради одговорноста на управител за грешки направени во вршењето на неговите должности.

(9) Тужбата заради одговорност од ставовите (3), (4) и (6) на овој член застарува за три години, сметано од денот на извршеното штетно дејствие, односно од денот на предизвиканата штета или, ако било прикриено, од неговото откривање. Ако дејствието е квалификувано како кривично дело, тужбата застарува за десет години.

Отповикување на управител и престанување на мандат поради оставка

Член 242

(1) Управител може, во секое време, да биде отповикан со одлука на содружниците, на начин на којшто одлучувале за неговиот избор, со или без образложение. Секоја поинаква одредба во договорот за друштвото се смета за ништовна.

(2) На предлог на содружник судот може да донесе одлука за отповикување на управител кој е и содружник.

(3) Управител може да поднесе оставка во кое било време со поднесување писмено известување до сите содружници, ако интересите на друштвото не наложуваат нешто друго.

(4) Се смета дека на управител му престанал мандатот со денот што го назначил во оставката, поднесена во писмена форма до сите содружници. Управителот го заверува потписот на оставката кај нотар. По поднесената оставка не се одлучува за нејзиното прифаќање. Ако интересите на друштвото тоа го наложуваат, содружниците можат да го обврзат управителот да ја врши функцијата до избор на нов управител, но не подолго од 30 дена. До трговскиот регистар се поднесува оставката во писмена форма за да се изврши бришење на уписот на управителот во трговскиот регистар. Ако друштвото е со еден управител, а друштвото нема избрано управител, судот поставува привремен управител, на начин определен со овој закон.

(5) Отповиканиот управител има право на надомест на штетата ако тоа е определено со договорот за уредување на односите меѓу управителот и друштвото.

Управување со друштво од едно лице

Член 243

(1) Со друштвото со ограничена одговорност од едно лице управува содружникот лично, или од него избран управител. Ако единствениот содружник е правно лице, со друштвото управува, од него избрано лице.

(2) Единствениот содружник, како управител, го управува друштвото на начин на којшто смета дека е целесходен за остварување на интересот на друштвото. Одредбите од овој закон што се однесуваат за одговорноста на друштвото во однос на третите лица и на управителот, како застапник по закон, во однос на третите лица, се применуваат на единствениот содружник како основач на друштвото, како содружник и како управител на друштвото.

(3) Договорите меѓу единствениот содружник и друштвото во којшто единствениот содружник е истовремено и управител мораат да бидат внесени во записник или да бидат склучени во писмена форма.

(4) Одредбите од овој закон што се однесуваат на управителот за друштвата со ограничена одговорност коишто имаат два и повеќе содружници соодветно се применуваат и на управителот избран од единствениот содружник.

Пододдел 8 НАДЗОР НАД РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

Основна одредба

Член 244

(1) Надзор над работењето на друштвото може да врши надзорен одбор или контролор, а ако во друштвото не е образуван орган на надзор, надзорот го вршат непосредно содружниците, поединечно или заеднички.

(2) Одредбите од овој закон со коишто се уредува надзорниот одбор, односно контролорот се применуваат само ако со овој закон, односно со договорот за друштвото е определено друштвото да има орган на надзор.

Прв отсек ОРГАНИ НА НАДЗОР

Избор на органи на надзор

Член 245

Со договорот за друштвото може да се предвиди образување надзорен одбор, односно избирање контролор на друштвото, кој го следи спроведувањето на договорот за друштвото, се грижи за работењето со имотот на друштвото и неговото зачувување, го контролира начинот на којшто се врши управувањето со друштвото од страна на управителот и му поднесува извештај на собирот на содружниците.

Начин на избор и отповикување на органот за надзор

Член 246

(1) Собирот на содружниците ги избира и отповикува членовите на надзорниот одбор, односно контролорот, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено. Првиот надзорен одбор, односно контролорот може да бидат назначени со договорот за друштвото.

(2) Во друштвото со ограничена одговорност од едно лице, ако содружникот одлучил да образува орган на надзор, членовите на надзорниот одбор, односно контролорот го избира и го отповикува со своја одлука единствениот содружник.

(3) За членови на надзорниот одбор, односно за контролор не можат да бидат избрани:

1) управителот и вработените во друштвото;

2) сопрузите, лицата кои се во сродство по права линија и по странична линија до трет степен со управителот;

3) лицата на кои судот, со одлука, им забранил вршење ревизиски работи додека трае забраната или

4) физичко лице кое е член во пет надзорни одбори во акционерски друштва или во друштва со ограничена одговорност.

Состав и мандат на надзорен одбор

Член 247

(1) Надзорниот одбор се состои од најмалку три члена.

(2) Членовите на надзорниот одбор се избираат на време од четири години, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(3) Членовите на надзорниот одбор можат да бидат повторно избрани без разлика на тоа колку мандати биле избрани, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

Организација и работа на надзорниот одбор

Член 248

(1) Членовите на надзорниот одбор избираат претседател на надзорниот одбор од своите редови. Претседателот на надзорниот одбор ги свикнува и претседава со седниците на надзорниот одбор и ја организира неговата работа.

(2) Сите членови на надзорниот одбор имаат еднакви права, обврски и одговорности.

(3) Донесувањето на одлуките и начинот на работа на надзорниот одбор се уредуваат со договорот за друштвото.

(4) Надзорниот одбор се состанува најмалку три пати во текот на една деловна година.

Надлежност на органот на надзор**Член 249**

(1) Надзорниот одбор, односно контролорот врши надзор над работењето на друштвото. Во вршењето на надзорот над работењето на друштвото, надзорниот одбор, односно контролорот може да ги прегледува и оценува трговските книги на друштвото, актите и другите документи на друштвото, имотот, а посебно благајната и состојбата на хартиите од вредност на друштвото. Вршењето на овие работи, надзорниот одбор може да го довери на свој член или одделни работи да ги довери на стручно лице кое не е член на надзорниот одбор.

(2) Надзорниот одбор, односно контролорот ја прегледува годишната сметка на друштвото и другите финансиски извештаи, предлогот за распределба на добивката и го оценува годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година и за тоа го известува собирот на содружниците. Во извештајот, надзорниот одбор, односно контролорот посебно назначува на каков начин и во каков обем го прегледал водењето на работите на друштвото во календарската година и до какви заклучоци дошол откако извршил преглед на годишната сметка и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година.

(3) Надзорниот одбор, односно контролорот мора да го свика собирот на содружниците ако тоа го бара интересот на друштвото.

(4) Во договорот за друштвото може да се определат работи што не можат да се вршат без одобрение на надзорниот одбор, односно контролорот.

Примена на одредбите за судир на интереси, за забрана на конкуренцијата и за одговорност**Член 250**

Одредбите од членовите 238, 239 и 241 на овој закон со коишто се уредуваат забраната на конкуренцијата, судирот на интересите и одговорноста на управителот соодветно се применуваат и на членовите на надзорниот одбор, односно на контролорот.

Втор отсек**ВРШЕЊЕ НА НЕПОСРЕДЕН НАДЗОР ОД СТРАНА НА СОДРУЖНИЦИТЕ****Контролни овластувања на содружникот****Член 251**

(1) Содружниците, преку собирот на содружниците, вршат редовен надзор преку разгледување и усвојување на годишната сметка и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година.

(2) Секој содружник има право и лично да се запознава за работите на друштвото, да ги прегледува годишните сметки и извештаите за работата и другите трговски книги, актите и другите документи на друштвото, извештаите за работата на друштвото што ги поднесува управителот, извештаите на овластените ревизори, како и да врши друг вид контрола на работењето на друштвото на начин и според условите определени во овој закон и со договорот за друштвото.

(3) Кога остварувањето на правото на надзор од ставовите (1) и (2) на овој член е попречено или оневозможено од надлежен орган на друштвото или од раководно лице, за остварување на правото, на предлог од содружник, одлучува судот.

(4) Секој содружник може на надзорниот одбор, односно на контролорот или на лице кое врши ревизија, во секое време, писмено, да му обрне внимание на определени работи од неговиот делокруг. Кога тоа го прави содружник или содружници чии влогови заедно претставуваат најмалку една десеттина од основната главнина, надзорниот одбор, односно контролорот на наредниот собир на содружниците им поднесува извештај за тие работи со потребните предлози.

(5) Ако работата е значајна и итна, а управителот, на предлог на надзорниот одбор, односно на контролорот, не го свикал собирот на содружниците, собирот го свикнува без одлагање надзорниот одбор, односно контролорот. Ако друштвото нема надзорен одбор, односно контролор, собирот на содружниците го свикнуваат содружниците од став 4 на овој член.

ОДДЕЛ 8**ИЗМЕНА НА ДОГОВОРОТ ЗА ДРУШТВОТО****Пододдел 1****ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ ЗА ИЗМЕНА НА ДОГОВОРОТ ЗА ДРУШТВОТО****Одлука за измена на договорот за друштвото****Член 252**

(1) Договорот за друштвото може да се измени само со одлука на содружниците, донесена најмалку со тричетвртинско мнозинство од вкупниот број гласови што ги имаат содружниците во друштвото. Во договорот за друштвото може да се определи поголемо мнозинство, а може да се предвидат и дополнителни услови за негова измена.

(2) Одлуката за измена на предметот на работење на друштвото, утврден во договорот за друштвото, содружниците ја донесуваат едногласно, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(3) Одлуката за зголемувањето на утврдените обврски на содружниците што произлегуваат од договорот за друштвото или за намалувањето на правата на содружниците што им припаѓаат според договорот за друштвото се донесува со согласност на сите содружници на друштвото коишто се засегнати од зголемувањето на обврските, односно од намалувањето на правата.

(4) Одредбите од договорот за друштвото што се во спротивност со одредбите на ставовите (1), (2) и (3) од овој член се ништовни.

(5) Содружниците, со одлуката за измена на договорот за друштвото, го овластуваат управителот, односно надзорниот одбор, односно контролорот, ако друштвото има орган на надзор, да подготви пречистен текст на договорот за друштвото во којшто ги внесува измените извршени со одлуката за измена на договорот за друштвото.

Правно дејство на одлуката за измена на договорот за друштвото**Член 253**

(1) Пријавата за упис на одлуката за измена на договорот за друштвото заради упис во трговскиот регистар ја поднесува управителот или од него овластено лице со полномошно, заверено кај нотар.

(2) Кон пријавата за упис во трговскиот регистар се приложува одлуката за измена на договорот за друштвото и пречистен текст на договорот за друштвото.

(3) Уписот на одлуката за измена на договорот за друштвото во трговскиот регистар се објавува со посочување на бројот на одлуката и датумот кога е донесена.

(4) Одлуката за измена на договорот за друштвото има правно дејство спрема содружниците од денот на нејзиното донесување.

Пододдел 2**ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА****Начини на зголемување на основната главнина****Член 254**

(1) Зголемување на основната главнина се врши со одлука на собирот на содружниците што има карактер на одлука со којашто се врши измена на договорот за друштвото.

(2) Зголемување на основната главнина може да се врши со преземање нови влогови или со внесување на резервите и на добивката на друштвото во основната главнина.

(3) Основната главнина може да се зголеми само ако сите поранешни влогови се уплатени во целост.

Услови за зголемување на основната главнина**Член 255**

(1) Со одлуката за зголемување на основната главнина се определуваат: износот на зголемувањето на основната главнина, начинот на кој лицата кои ќе преземат влог ќе учествуваат во распределбата на добивката и од кога во деловната година во којашто е зголемена основната главнина ќе го остваруваат ова право, износот на делот од основната главнина што треба да се уплати пред поднесувањето на пријавата за упис во трговскиот регистар, рокот во кој треба да се уплатат влоговите и начинот на плаќањето, видот на непаричните влогови, ако зголемувањето се врши со внесување непарични влогови, дополнителните обврски и другите услови под коишто се врши зголемувањето на основната главнина.

(2) Само со одлука за зголемување на основната главнина може од лицата кои ги запишуваат и преземаат влоговите до износот на зголемувањето, да се бара уплата над номиналниот износ на преземените влог како и за новите влогови да се утврдат посебни права. Ако се бара уплата над номиналниот износ на запишаниот влог, вишокот мора да биде уплатен пред поднесувањето на пријавата за упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

(3) Ако зголемувањето на основната главнина се врши со внесување непарични влогови, тоа мора изречно да се одреди со одлуката за зголемување на основната главнина, при што мора да се определи рокот во кој мора да се внесат непаричните влогови. Непаричните влогови мораат да се внесат во друштвото пред да се поднесе пријавата за упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

(4) Одредбите од овој закон за најнискиот износ на влог, начинот на уплата, пристигнувањето на уплатата на влогот, како и за правните последици од доцнењето на уплатата, се применуваат и врз новите влогови.

(5) Ако зголемувањето на основната главнина се врши со внесување непарични влогови, одредбите од членот 35 на овој закон за процената на непаричниот влог и за одговорноста на содружникот кој го внесува непаричниот влог се применуваат и на новите влогови.

Преземање нови влогови од страна на содружниците**Член 256**

(1) Новите влогови друштвото ги нуди на постојните содружници или на други лица кои не се содружници.

(2) Постојните содружници имаат право на првенствено преземање нови влогови сразмерно на дотогаш преземените влогови во основната главнина на друштвото, освен ако со договорот за друштвото, односно со одлуката за зголемување на основната главнина поинаку не е определено.

(3) Управителот, со препорачани писма, им нуди на содружниците преземање влогови во износ соодветен на зголемувањето на основната главнина, што им припаѓа според ставот (2) од овој член. Ако содружникот, во рок од 15 дена од денот на доставувањето на препорачаното писмо, не го преземе влогот, управителот, според истата постапка, ќе го понуди на другите содружници. Ако другите содружници не го преземат влогот за осум дена од денот на доставувањето на писмото, управителот, по свој избор, а во интерес на друштвото, ќе им го понуди на лица кои не се содружници, ако во договорот за друштвото или во одлуката за зголемување на основната главнина поинаку не е определено.

(4) Влогот се презема со изјава за преземање влог којашто се дава во писмена форма. Изјавата, покрај износот на преземените влог, содржи податоци за сите други обврски што произлегуваат од договорот за друштвото, односно од одлуката за зголемување на основната главнина. Ако лицето што презема влог не е содружник, изјавата ја содржи и неговата согласност дека станува содружник и дека ги презема правата и обврските определени со договорот за друштвото. Изјавата се заверува кај нотар.

Упис на зголемувањето на основната главнина со преземање нови влогови**Член 257**

(1) По уплатата на паричните влогови, односно внесувањето на непаричните влогови со коишто се зголемува основната главнина, во согласност со одлуката за зголемување на основната главнина, се поднесува пријава за упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

(2) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) одлуката за зголемување на основната главнина;
2) изјавите за преземање на влоговите заверени кај нотар;

3) список на лицата кои презеле нови влогови, потпишан од страна на подносителот на пријавата во којашто се наведуваат износите на преземените и уплатените влогови во што се уплатени, и докази дека се уплатени коишто се приложуваат кон списокот, а ако влоговите ги преземаат постојните содружници на друштвото-вкупниот износ на нивните влогови;

4) договор со којшто е извршено внесување на непаричните влогови ако основната главнина се зголемува со внесување непарични влогови и

5) доказ за сопственост во којшто е извршена прибелешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон, е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар.

(3) Пријавата за упис на зголемување на основната главнина во трговскиот регистар ја поднесува управителот, односно лицето којшто тој ќе го овласти со полномошно заверено кај нотар.

(4) Пред да се објави уписот на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар, друштвото не смее во своите деловни објави и преписки да го спомнува зголемувањето на основната главнина.

(5) Во објавата на уписот дека е зголемена основната главнина на друштвото, се наведува содржината на уписот, а ако во друштвото се внесени непарични влогови-се наведуваат и договорите со коишто е извршено внесувањето на непаричните влогови. Во објавата на уписот е доволно само да се упати на исправите што се приложени кон пријавата за упис.

Зголемување на основната главнина од резервите**Член 258**

(1) Содружниците можат да донесат одлука за зголемување на основната главнина со претворање на резервите во основна главнина, којашто има карактер на одлука за измена на договорот за друштвото. Зголемувањето на влоговите се врши сразмерно со дотогашните влогови на содружниците.

(2) Содружниците можат да ја донесат одлуката за зголемување на основната главнина, во согласност со ставот (1) од овој член само по усвојување на годишната сметка и според којашто друштвото нема тековни и непокриени загуби од претходните години и по усвојувањето на извештајот на овластен ревизор со којшто се потврдуваат фактите во годишната сметка. Ако од денот на усвојувањето на годишната сметка и на извештајот на овластен ревизор изминат повеќе од осум месеца пред поднесувањето на пријавата за упис на одлуката за зголемување на основната главнина во трговскиот регистар, мора да се подготви нов извештај за биланс на состојбата и да се изврши ревизија од овластен ревизор.

(3) За зголемување на основната главнина можат да се користат добивката и резервите на друштвото, во согласност со целите за коишто се наменети. Кога содружниците ќе одлучат основната главнина да ја зголемат од добивката, при одлучувањето за распределбата, добивката ја распределуваат во резерви, со назнака дека ќе се користи за зголемување на основната главнина.

(4) Зголемувањето на основната главнина на друштвото се врши со зголемување на номиналните износи на постојните удели во друштвото. Притоа, на соодветен начин, се применуваат одредбите од членот 174 став (4) од овој закон.

(5) Зголемувањето на основната главнина мора да се спроведе така што вкупниот износ на зголемените влогови ќе одговара на зголемената основна главнина на друштвото.

(6) Зголемените удели на содружниците на друштвото мораат да бидат во ист сооднос како и оние пред зголемувањето на основната главнина на друштвото.

(7) Во зголемувањето на основната главнина рамноправно учествуваат и сопствените удели што ги стекнало друштвото.

(8) Ако со одлуката за зголемување на основната главнина поинаку не е определено, зголемените удели учествуваат во добивката на друштвото што е остварена во текот на целата деловна година во којашто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина.

(9) Одредбата од одлуката за зголемување на основната главнина што е спротивна на одредбите на овој член е ништовна.

Упис на зголемувањето на основната главнина од резервите

Член 259

(1) Пријавата за упис во трговскиот регистар на зголемувањето на основната главнина од средствата на резерви на друштвото мора да се поднесе без одлагање.

(2) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) одлуката за зголемување на основната главнина со претворање на резервите во основна главнина;

2) усвоената годишна сметка или билансот на состојбата врз основа на кои е донесена одлуката за зголемување на основната главнина, потврдени од страна на овластен ревизор и

3) изјава од управителот, заверена кај нотар, дека од денот на којшто се однесува годишната сметка или билансот на состојбата до денот на поднесувањето на пријавата не настанале измени во имотот на друштвото што би го попречиле донесувањето на одлуката за зголемување на основната главнина.

(3) Ке биде извршен упис на одлуката за зголемување на основната главнина во трговскиот регистар ако поднесената годишна сметка не е постара од осум месеца од последниот ден на којшто се однесува до денот на поднесувањето на пријавата за упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

(4) При уписот не се проверува и не се испитува дали поднесената годишна сметка е вистинита и составена во согласност со законот.

(5) При уписот, се наведува дека основната главнина е зголемена од средства на друштвото.

Пристапување на нови содружници во друштво од едно лице

Член 260

(1) Ако кон друштвото со ограничена одговорност од едно лице, заради зголемувањето на основната главнина, пристапи лице кое ќе внесе нов влог и ќе стане нов содружник, содружниците се должни да ја усогласат организацијата и работењето на друштвото, во согласност со одредбите на овој закон што се однесуваат на друштво со двајца и повеќе содружници.

(2) По усогласувањето од ставот (1) на овој член управителот е должен да поднесе пријава заради упис во трговскиот регистар на извршеното усогласување.

Пододдел 3

НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Начини за намалување на основната главнина

Член 261

(1) Основната главнина на друштвото може да се намали само со одлука на содружниците за намалување на основната главнина којашто има карактер на одлука за измена на договорот за друштвото. Во одлуката се

определува обемот и целта на намалувањето на основната главнина, како и начинот на којшто ќе се спроведе тоа намалување.

(2) За намалување на основната главнина се смета секое намалување на износот на основната главнина, определен во договорот за друштвото, независно од тоа дали намалувањето се спроведува со враќање на влоговите на содружниците, намалување на номиналните износи на влоговите или потполно, односно делумно ослободување на содружниците на друштвото или на нивните правни претходници од обврската целосно да ги уплатат влоговите.

(3) Основната главнина на друштвото не смее да се намали под 5.000 ЕВРА во денарска противвредност. Ако намалувањето на основната главнина се спроведува со враќање на уплатените влогови или со ослободување на содружниците од обврската за целосна уплата на влоговите, износот на другите влогови што остануваат во друштвото не смее да се намали под 2.500 ЕВРА во денарска противвредност, со тоа што, истовремено, се донесува одлука за зголемување на основната главнина најмалку до 5.000 ЕВРА во денарска противвредност.

Упис и објавување на намерата за намалување на основната главнина

Член 262

(1) Управителот поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на одлуката за намерата за намалување на основната главнина.

(2) Управителот веднаш по уписот на одлуката за намерата за намалување на основната главнина во трговскиот регистар, објавува оглас за намерата за намалување на основната главнина во „Службен весник на Република Македонија“. Во огласот друштвото објавува дека е согласно на доверителите, врз основа на нивното барање, да им ги исплати побарувањата или да им даде обезбедување. Ако, по истекот на 90 дена од денот на објавувањето на огласот, не биде поднесено барање за исплата на побарување, се смета дека сите доверители се согласни со намерата за намалување на основната главнина.

(3) На познатите доверители им се доставува писмено известување.

Упис на намалувањето на основната главнина

Член 263

(1) Пријавата за упис на одлуката за намалување на основната главнина се поднесува заради упис во трговскиот регистар по истекот на рокот што им е даден на доверителите за пријавување на своите побарувања.

(2) Кон пријавата се приложуваат:

1) копија од огласот со којшто е известно за намерата за намалување на основната главнина, објавен во „Службен весник на Република Македонија“;

2) доказ дека друштвото на доверителите кои им се пријавиле им дало обезбедување дека пријавените побарувања ќе бидат намирени;

3) изјава на управителот дека на сите познати доверители им е доставено известувањето за намерата за намалување на основната главнина, а дека на друштвото не му се јавиле други доверители освен оние на кои друштвото им ги намирило побарувањата или им дало обезбедување дека пријавените побарувања ќе им бидат намирени и

4) препис од книгата на уделите.

(3) Ако доказот што е поднесен за тоа дека друштвото ги намирило побарувањата на доверителите или дека им дало обезбедување дека пријавените побарувања ќе им бидат намирени не е вистинит, управителот им одговара лично и неограничено со свој имот за штетата што ќе им ја предизвика на оние доверители на кои им дал невистинити податоци, но само за износот што не можел да им се намири од имотот на друштвото.

(4) Не одговара за штетата, управител кој ќе докаже дека не знаел дека доказите и изјавите што ги давал се невистинити.

**Исплата на содружниците и ослободување
од обврски**
Член 264

(1) Исплатите на содружниците врз основа на намалувањето на основната главнина се допуштени откако ќе се изврши упис на одлуката за измена на договорот за друштвото во трговскиот регистар.

(2) Со денот на уписот на одлуката за намалување на основната главнина во трговскиот регистар, станува полноважно ослободувањето од обврската за уплаќање на преостанатите неуплатени влогови за извршеното намалување на основната главнина.

**ОДДЕЛ 9
ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ДРУШТВОТО**

Основи за престанување
Член 265

(1) Основи за престанување на друштвото се:

- 1) истекот на времето определено во договорот за друштвото;
- 2) одлука на содружниците;
- 3) присоединување на друштвото кон друго друштво, спојување со друго друштво, односно со поделба;
- 4) стечај на друштвото и
- 5) одлука на судот.

(2) Друштвото престанува и во други случаи определени со овој и друг закон.

(3) Во договорот за друштвото можат да бидат предвидени и други основи за престанување на друштвото.

(4) Во случаите на престанување на друштвото врз основа на точките 1, 2 и 5 од ставот (1) на овој член се спроведува постапка за ликвидација на друштвото.

**Основи за престанување на друштвото
од едно лице**
Член 266

(1) Друштвото од едно лице, во кое сопственик на уделот е физичко лице, престанува со смртта на тоа лице ако по спроведена оставинска постапка наследниците не бараат друштвото да продолжи со работа.

(2) За уделот на починатиот содружник, до завршувањето на оставинската постапка, правото на глас го остварува заедничкиот застапник определен од наследниците на починатиот содружник со писмено полномошно заверено кај нотар.

(3) Ако сопственик на удел на друштво од едно лице е правно лице, друштвото престанува со престанувањето на правното лице, освен ако во постапката за стечај уделот го преземе друго лице.

**Одлука на содружниците за престанување
на друштвото**
Член 267

(1) Одлуката за престанување на друштвото, содружниците ја донесуваат со најмалку тричетвртинско мнозинство од вкупниот број гласови.

(2) Одредбата во договорот за друштвото, спротивна на ставот (1) од овој член, е ништовна.

**Престанување на друштвото врз основа
на одлука на судот**
Член 268

(1) Судот може, по тужба на еден или на повеќе содружници, чишто влогови чинат најмалку една десетина од основната главнина, со одлука, да изрече престанување на друштвото, ако постигнувањето на целта на друштвото што произлегува од предметот на работењето стане невозможно или ако постојат други значајни причини за престанување на друштвото.

(2) Тужба се поднесува против друштвото во рок од 90 дена од денот на дознавањето на причината, но не подолго од една година од денот на настанувањето на причината.

**Упис на престанување на друштвото во трговскиот
регистар**
Член 269

(1) Пријавата за упис на престанувањето на друштвото во трговскиот регистар поради истекот на времето за коешто е основано друштвото или поради одлуката на содружниците за престанување на друштвото, управителот мора без одлагање да ја поднесе.

(2) Ако управителот не постапи според ставот (1) од овој член тој е лично и неограничено одговорен за штетата што ќе ја предизвика.

(3) По спроведувањето на ликвидацијата, односно на постапката за стечај се врши упис на бришењето на друштвото во трговскиот регистар. Барањето за упис го поднесува ликвидаторот, односно стечајниот судија. Решението за бришењето на уписот на друштвото се објавува на трошок на друштвото. Трошоците за уписот на бришење и објавувањето паѓаат на товар на друштвото.

**ЧЕТВРТА ГЛАВА
АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО**

**ОДДЕЛ 1
ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ**

Поим
Член 270

(1) Акционерското друштво е трговско друштво во кое акционерите учествуваат со влогови во основната главнина, којашто е поделена на акции.

(2) Акционерите не одговараат за обврските на акционерското друштво.

(3) Од одредбите од овој закон, со коишто се уредува акционерското друштво, може да се отстапува на начин и според условите пропишани со овој закон и со други закони.

Фирма
Член 271

Фирмата на акционерското друштво (во натамошниот текст во четврта глава дел петти: друштво) мора да ги содржи и зборовите „акционерско друштво“ или ознаката „АД“.

Број на акционери
Член 272

Друштвото може да има еден или повеќе акционери.

**Најмал номинален износ на основната
главнина и на акцијата**
Член 273

(1) Најмалиот номинален износ на основната главнина, кога друштвото се основа симултано, без јавен повик за запишување акции изнесува 25.000 ЕВРА во денарска противвредност, според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, објавен на денот пред усвојувањето на статутот, односно на денот пред донесувањето на одлуката за промена на основната главнина, а кога друштвото се основа sukcesивно, преку јавен повик за запишување акции, тој изнесува најмалку 50.000 ЕВРА во денарска противвредност.

(2) Номиналниот износ на акцијата не може да биде помал од 1 ЕВРО, според средниот курс на таа валута, објавен од Народната банка на Република Македонија, ден пред усвојувањето на статутот, односно на денот пред донесувањето на одлуката за промена на основната главнина.

**ОДДЕЛ 2
АКЦИИ**

**Издавање, пренос и евиденција
на акциите**

Член 274

(1) Акциите се издаваат, се пренесуваат и се водат во форма на електронски запис во Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Македонија (во натамошниот текст: Централен депозитар за хартии од вредност), во согласност со закон.

(2) Акциите, спрема друштвото, се неделиви.

Номинален и емисиски износ на акции**Член 275**

(1) Секоја акција мора да има номинален износ на којшто гласи акцијата.

(2) Акциите издадени под нивниот номинален износ се ништовни. За штетата што ќе произлезе од издавањето акции под нивниот номинален износ, издавачите одговараат солидарно.

(3) Акциите можат да се издаваат над номиналниот износ (емисиски износ).

Поделба и спојување на акции**Член 276**

(1) Друштвото може, со измена на статутот, да изврши поделба на акциите и истовремено да го намали нивниот номинален износ, под услов основната главнина да остане непроменета.

(2) Друштвото може, со измена на статутот, да изврши спојување на акциите и истовремено да го зголеми нивниот номинален износ, под услов основната главнина да остане непроменета.

Родови и класи на акции**Член 277**

(1) Друштвото издава обични акции, а може да издава и други акции со различни права.

(2) Акциите што даваат исти права сочинуваат ист род акции. Според правата, акциите можат да бидат обични и приоритетни.

(3) Приоритетните акции можат да бидат од повеќе класи и не можат да бидат издадени со понизок номинален износ од номиналниот износ на обичните акции. Приоритетните акции од иста класа даваат исти права.

(4) За издавањето акции за коишто се врзани посебни права (приоритетни акции) друштвото може да бара и посебни еднократни парични доплати и тоа при издавањето на акциите.

Права содржани во акциите**Член 278**

(1) Обичните акции се акции кои им даваат на нивните сопственици:

- 1) право на глас во собранието на друштвото;
- 2) право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и
- 3) право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на друштвото.

(2) Приоритетните акции, кога имаат право на глас, покрај правата од ставот (1) на овој член даваат и други повластени права, како што се правото на дивиденда во однапред утврден паричен износ или во процент од номиналниот износ на акцијата, право на првенство при исплата на дивиденда, правото на исплата на остаток од ликвидациона, односно стечајна маса и други права определени во статутот и во одлуката за издавање акции, во согласност со закон. Приоритетните акции кои не даваат право на глас го стекнуваат ова право кога со овој закон, односно со статутот тоа е определено.

(3) Правата од ставот (2) на овој член можат да се остваруваат поединечно или заедно.

Класи на приоритетни акции**Член 279**

(1) Приоритетните акции можат да бидат кумулативни и партиципативни.

(2) Кумулативната приоритетна акција му дава на сопственикот право на наплата на акумулираните неплатени дивиденди пред наплатувањето на какви било дивиденди на сопственикот на обични акции.

(3) Партиципативната приоритетна акција му дава на сопственикот, покрај утврдената (фиксна) дивиденда, и право на исплата на дивиденда којашто им припаѓа на сопствениците на обични акции.

Право на глас**Член 280**

(1) Секоја акција која дава право на глас дава право на еден глас во собранието на друштвото (во натамошниот текст: собрание).

(2) Секоја обична акција дава право на глас во саборанието.

(3) Приоритетните акции, во согласност со одредбите на овој закон, можат да бидат издадени како акции со право на глас и како акции без право на глас. Вкупниот номинален износ на приоритетните акции без право на глас не може да биде поголем од 30% од основната главнина на друштвото. Вкупниот номинален износ на приоритетните акции, со и без право на глас, не може да биде поголем од вкупниот номинален износ на обичните акции во основната главнина на друштвото.

(4) Забрането е издавање акции од ист род кои за ист номинален износ даваат различно право на глас во саборанието.

Бесплатни акции или акции**по повластена цена****Член 281**

(1) Со статутот може да се определи основање фонд од којшто вработените можат да стекнат акции на друштвото бесплатно или по повластена цена. Акциите коишто вработените можат да ги стекнат од фондот, можат да изнесуваат најмногу до една десеттина од основната главнина.

(2) Со статутот се уредува организацијата и управувањето со акциите на фондот, како и користењето и начинот на распределбата на средствата наменети за акции за вработените. Ако се основа фондот од ставот (1) на овој член, саборанието донесува програма според која вработените ќе можат да стекнуваат акции. Одлука за издавање акции наменети за фондот од ставот (1) на овој член, како и за критериумите за нивната распределба донесува саборанието.

(3) Акциите од ставот (1) на овој член, фондот може да ги стекнува од сопствените акции што во согласност со овој закон ги стекнало друштвото или од акциите издадени од имотот на друштвото што ја надминува основната главнина, од резервите и акумулираната добивка со истовремено зголемување на номиналниот износ на основната главнина.

Одлука за издавање акции**Член 282**

Одлука за издавање акции донесува саборанието на друштвото со мнозинство гласови коешто не може да изнесува помалку од две третини од акциите со право на глас, претставени на саборанието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

Книга на акции (акционерска книга)**Член 283**

(1) Акциите се запишуваат во книга на акции на друштвото (во натамошниот текст: акционерска книга) којашто се води во Централниот депозитар за хартии од вредност во електронска форма, со означување на името и презимето на акционерот, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако акционерот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот-важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако акционерот е правно лице и други информации.

(2) Во акционерската книга се запишуваат и податоците што се определени во одлуката за издавање на акциите, сите оптоварувања на акциите определени со закон и со статут и забраните изречени со одлука на судот.

(3) Sprema друштвото, за акционер се смета секое лице запишано во акционерската книга на начин определен со закон.

(4) Иницијалниот упис и уписот на акции издадени при зголемување на основната главнина во акционерската книга се врши по налог на друштвото. Промените во акционерската книга се вршат според извршениот пренос на акции со тргување на берза или според преносот извршен на друг начин допуштен со закон.

(5) На барање на друштвото, Централниот депозитар за хартии од вредност го известува друштвото за промените извршени во акционерската книга.

(6) Секој акционер има право, на негово барање, да му се овозможи увид во сите податоци запишани во акционерската книга на друштвото во коешто е акционер. Увидот го овозможува Централниот депозитар за хартии од вредност. На акционерот кој бара итен увид во акционерската книга, мора да му се овозможи увид во рок не подолг од еден работен ден од денот на барањето увид поднесен во писмена форма. Во другите случаи, акционерот кој бара увид во акционерската книга го најавува денот на кој има намера да изврши увид. Податоците од увидот можат да бидат употребени само за остварување на правата на акционерот.

Издавање други хартии од вредност и финансиски деривати

Член 284

(1) Друштвото, во согласност со закон и со статутот, може, до износот на основната главнина, да издава конвертибилни обврзници коишто на доверителите им даваат право да ги заменат за акции, во одреден период на определена опција или во кое било време за време на траењето на обврзницата, обврзници кои обезбедуваат право на првенствено купување акции коишто друштвото ги издава како и други обврзници. Обврзниците можат да се издадат во износ поголем од основната главнина само ако издавањето на обврзниците е целосно обезбедено со имот на друштвото или на друг начин.

(2) Акционерите имаат право на првенство при стекнувањето на обврзниците од ставот (1) на овој член.

(3) Обврзниците се откупуваат со готови пари.

(4) Одредбите од овој закон што се однесуваат на правото на првенство за запишување на новоиздадени акции, соодветно се применуваат и врз остварување на правото на првенство за запишување на новоиздадени конвертибилни обврзници.

(5) Друштвото може, во согласност со закон, да склучува опциски договори за купување и за продажба на акции и на обврзници и фјучерс договори на начин и според условите определени во статутот.

(6) Начинот и условите под коишто друштвото ги издава хартиите од вредност, ги склучува опциските договори за купување и продажба на акции и на обврзниците, како и на фјучерс договорите, се определуваат со статутот.

ОДДЕЛ 3

ОСНОВАЊЕ И УПИС НА ДРУШТВОТО

Пододдел 1 ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Основачи

Член 285

(1) Друштвото може да биде основано од едно и од повеќе лица.

(2) Основачи на друштвото се лицата кои го потпишале статутот.

(3) Основачите ги заверуваат потписите на статутот кај нотар.

Начини на основање

Член 286

(1) Основачите го основаат друштвото симултано или sukcesивно.

(2) Друштвото се смета за основано кога ќе биде запишано во трговскиот регистар.

Содржина на статутот

Член 287

(1) Статутот содржи одредби за:

- 1) фирмата и седиштето на друштвото;
- 2) предметот на работење на друштвото;

3) износот на основната главнина;

4) номиналната вредност на акциите, бројот на акциите од секој род и класа, правата, обврските, ограничувањата и погодностите;

5) времетраењето на друштвото, ако друштвото се основа на определено време;

6) предностите што за себе ги задржуваат основачите;

7) постапката за свикнување и одржување на собранието;

8) името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако основачот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот, важечка во неговата земја, и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако основач е правно лице;

9) видот, составот и начинот на избор на органот на управување, односно на надзорниот одбор и нивната надлежност;

10) името и презимето на првите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор, нивниот ЕМБГ, број на пасошот, односно број на личната карта за странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот, важечка во нивната земја, и нивното државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако првите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор се назначуваат со статутот и

11) формата и начинот на објавувањата што ги врши друштвото.

(2) Покрај одредбите од ставот (1) на овој член, статутот содржи и одредби за прашањата што, во согласност со овој закон, се уредуваат со статутот.

(3) Покрај одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, статутот може да содржи и други одредби значајни за друштвото, ако не се забранети со закон.

(4) Други прашања што се од значење за друштвото, а не се уредени со статутот, можат да се уредат, во согласност со овој закон, со други акти на друштвото.

Однос меѓу законот, статутот и другите акти

Член 288

(1) Секоја одредба од статутот или од друг акт на друштвото што е спротивна на одредбите на овој закон е ништовна.

(2) Ако некоја одредба од друг акт на друштвото не е во согласност со статутот, се применуваат одредбите од статутот.

Посебни погодности на основачите и трошоци за основање

Член 289

(1) Секоја посебна погодност на основачите и на трети лица се определува со статутот.

(2) Износот на трошоците што, на сметка на друштвото, им се враќа на основачите или на трети лица како надомест или им се дава како награда за основање или за учество во подготовките за основање на друштвото, се определува со статутот.

(3) Ако посебните погодности, трошоците или надоместоците од ставовите (1) и (2) на овој член не се определени во статутот, спрема друштвото немаат правно дејство договорите и правните дејствија со коишто се даваат такви погодности или со коишто се исплатуваат трошоците и надоместоците.

(4) По уписот на друштвото во трговскиот регистар не може, со измена на статутот, да се отстрани неважноста на договорите, односно на правните дејствија од ставот (3) на овој член.

Уплата на акции

Член 290

(1) Издадените акции можат да се платат со пари, со внесување непаричен влог или комбинирано.

(2) Акциите се уплатуваат во пари на времена сметка кај банка на основачите.

(3) Ако влоговите се уплатуваат во пари, пред поднесувањето на пријавата за упис на друштвото во трговскиот регистар, мора да се уплати најмалку 25% од номиналниот износ на секоја акција, а ако акцијата се издава за повисок износ од номиналниот износ на акцијата, мора да се уплати и целиот износ што го надминува нејзиниот номинален износ. Уплатата на остатокот се врши во една или во повеќе рати, врз основа на одлуката за издавање акции, во рок не подолг од три години од денот на уписот на друштвото во трговскиот регистар, освен ако со закон не е определен пократок рок. Пред поднесувањето пријава за упис, вкупниот износ на сите уплати во пари не може да биде помал од 12.500 ЕВРА, односно од 25.000 ЕВРА во денарска противвредност.

(4) Ако акцијата се уплатува делумно со пари, а делумно со внесување непаричен влог, пред поднесувањето на пријавата за упис на друштвото во трговскиот регистар, мора, во потполност, да се уплати оној дел што се уплатува со пари.

Непаричен влог и негово внесување

Член 291

(1) Пред поднесување пријава за упис за основање на друштвото, непаричниот влог се внесува во целост. Ако вредноста на внесениот непаричен влог во времето на поднесување на пријавата за упис на основањето на друштвото не го достигнува износот на преземениот влог, акционерот мора да ја доплати разликата во пари пред уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

(2) Целосното внесување на непаричните влогови мора да биде извршено така што друштвото ќе може слободно да располага со нив од денот на уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

(3) Преземањето на непаричниот влог заради замена со акции се врши според договорот за преземање акции.

(4) Ако вложувањето на непаричниот влог на основачот се состои во преземање обврска да му пренесе на друштвото ствар, преносот мора да се изврши најдоцна во рок од пет години од денот на уписот на друштвото во трговскиот регистар. На непаричниот влог којшто се внесува во друштвото не може да се оствари право на задржување за побарување коешто не се однесува на непаричниот влог. Процентата вредност на непаричниот влог што се внесува мора да одговара на номиналниот износ на акциите, а ако акциите се издаваат за износ поголем од нивниот номинален износ, процентата вредност на непаричниот влог мора да одговара на тој поголем износ.

(5) Ако лицето од ставот (4) на овој член не ја исполни обврската од ставот (4) на овој член, е должно да ја плати вредноста на стварта за којашто била преземена обврска да биде пренесена на друштвото како непаричен влог.

(6) Ако во статутот, односно во одлуката за издавање на акциите е определено акциите што ги преземаат акционерите, целосно или делумно, да не ги платат со паричен влог, туку со внесување постојни или идни непарични влогови, во статутот мора да се одредат непаричните влогови што се внесуваат, лицата кои во друштвото внесуваат непарични влогови и номиналниот износ на акциите коишто ќе им бидат дадени за внесениите влогови или надоместокот што треба да се даде за внесениите непарични влогови којшто се смета за дел од внесениот непаричен влог.

(7) Без дејство спрема друштвото се договорите за внесување непаричен влог и правните дејствија со коишто тоа се остварува, ако не се определени на начин од ставот (3) на овој член. Ако друштвото е запишано во трговскиот регистар, договорите и дејствијата кои немаат правно дејство спрема друштвото не влијаат на полноважноста на статутот. Ако договорот за внесување непаричен влог е без правно дејство спрема друштвото, акционерот е должен да го уплати во пари вкупниот номинален износ на акциите или повисокиот износ за кој тие се издадени.

(8) По уписот на друштвото во трговскиот регистар не може, со измена на статутот, да се отстрани неважноста на договорот, односно правните дејствија од ставот (7) на овој член.

(9) Вредноста на непаричен влог што се внесува во замена за акции се утврдува со извештај за процена, изработен од овластен проценител, во согласност со членот 35 од овој закон.

Забрани при плаќање на акции

Член 292

(1) Плаќањето на издадени акции и други хартии од вредност, во форма на труд или услуги, вклучувајќи и труд и услуги коишто веќе се извршени, е спротивно на овој закон.

(2) Друштвото не може да му позајмува пари или на друг начин да го кредитира запишувачот на акциите при нивното плаќање.

Пододдел 2

СИМУЛТАНО ОСНОВАЊЕ

Поим

Член 293

(1) Друштвото може да се основа така што основачите сами или заедно со други лица ги преземаат, без јавен повик, сите акции и го потпишуваат статутот.

(2) Основачите ги преземаат акциите со изјава, дадена во писмена форма, дека го основаат друштвото и дека ја преземаат обврската за уплата на акциите. Изјавата може да биде приложена кон статутот или да биде содржана во статутот, што е потпишан од основачите. Во изјавата се наведува лицето коешто ги презема акциите, бројот и родот на акциите што ги презема и нивниот номинален износ, и се назначува начинот, времето и местото на уплатата на акциите.

Назначување на првите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор

Член 294

(1) Основачите со статутот ги назначуваат членовите на првиот одбор на директори, односно членовите на првиот надзорен одбор.

(2) Првите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор се назначуваат најдолго за време до одржување на првото годишно собрание.

Извештај за текот на основањето (основачки извештај)

Член 295

(1) Основачите составуваат извештај во писмена форма за текот на основањето на друштвото (во натамошниот текст: основачки извештај).

(2) Во основачкиот извештај се прикажуваат суштествените околности од значење за основањето на друштвото. Притоа, особено се наведуваат:

1) износот на уплатените парични влогови, односно вредноста на внесениите непарични влогови;

2) правните работи врз основа на кои друштвото стекнало непарични влогови;

3) набавните или производните трошоци во последните три години за непаричните влогови што се внесуваат;

4) ако во друштвото е вложено претпријатие, неговата добивка којашто ја покажало во последните три години, односно за времето пократко од три години, искажана во годишната сметка во претходната деловна година над којашто е извршена ревизија од овластен ревизор;

5) бројот на акциите што при основањето биле преземени за сметка на член на органот на управување, односно на надзорниот одбор и

6) дали и на кој начин член на органот на управување, односно на надзорниот одбор се здобил со посебна погодност, односно обесштетување или надоместок за учество во основањето на друштвото.

Спор за основачки извештај и извештај за ревизија на основањето

Член 296

(1) Ако во текот на основањето на друштво или во врска со основачкиот извештај настане спор, секој основач, запишувач и преземач на акции има право да побара да се изврши ревизија на основањето, а особено на податоците во основачкиот извештај.

(2) Ревизијата од ставот (1) на овој член ја врши овластен ревизор. Ревизорот може да побара од основачите да му дадат објаснувања и факти кои се потребни за да се изврши ревизија.

(3) Овластениот ревизор ги проверува податоците, дадени од основачите во врска со преземените акции со внесување непарични влогови, дали вкупниот номинален износ на преземените акции одговара на проценетата вредност на внесените непарични влогови и дали друштвото може со нив слободно да располага.

(4) Овластениот ревизор за извршената ревизија поднесува извештај за ревизијата на основањето во којшто ги соопштува своите наоди и заклучоци. Ревизорот поднесува материјална и кривична одговорност за наодот, за потполноста и за согласноста на податоците коишто се предмет на ревизијата со законот, со другите прописи и со меѓународните ревизорски стандарди, како и за проверката на проценетата вредност на внесените непарични влогови, односно за тоа дека нивната проценета вредност не е суштествено помала од номиналните износи на акции кои за нив се даваат и дека со внесените непарични влогови друштвото може слободно да располага.

(5) Трошоците за ревизија паѓаат на товар на барателот за ревизијата.

Пријава за упис

Член 297

(1) Основањето на друштвото се запишува во трговскиот регистар.

(2) Пријавата за упис ја поднесува до судот органот на управување, односно овластен член на органот на управување, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) За пропустите и за штетните последици од ненавременно поднесување на пријавата, лицата од ставот (2) на овој член им одговараат на основачите лично неограничено и солидарно со сиот свој имот.

Податоци за упис

Член 298

(1) Во трговскиот регистар се запишуваат:

1) фирмата и седиштето на друштвото;
2) предметот на работење на друштвото;
3) износот на основната главнина и бројот на издадените акции;

4) вкупниот број на уплатени акции;
5) името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако основачот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако е основач правно лице;

6) името и презимето на сите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор и нивниот ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта за странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето и МБС, ако член на овие органи е правно лице;

7) времето на траење на друштвото, ако друштвото е основано на определено време и

8) овластувањата за застапување на членовите на органот на управување и на други лица овластени за застапувањето на друштвото.

(2) Секоја промена на податоците од ставот (1) на овој член, освен податоците од ставот (1), точка 5 од овој член се запишува во трговскиот регистар.

(3) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) статутот;

2) копија од пасош или од лична карта за странско физичко лице или од друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство, односно доказ за регистрација, ако е основач правно лице;

3) доказ за уплатениот износ од банката во којашто е вршена уплата на акциите;

4) ако се преземаат акции со внесување непарични влогови-договорите со коишто се утврдуваат и спроведуваат тие, извештајот на проценителот и доказ за сопственост во којшто е извршена приклучка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар;

5) одлуките за избор на членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор, ако тие не се назначени со статутот;

6) ако во основањето се дадени посебни погодности, договорите со коишто тие се утврдуваат и спроведуваат;

7) пресметката на трошоците за основање на друштвото во којашто се искажуваат поединечните ставки и вкупните трошоци;

8) основачкиот извештај и извештајот за ревизија на основањето, ако таков извештај бил подготвен и

9) дозвола или друг акт на државен орган или на друг надлежен орган, ако таа обврска е определена со закон за упис на друштвото во трговскиот регистар;

10) изјава од застапникот по закон на правно лице, односно изјава од физичко лице заверена кај нотар, односно приложување доказ дека не постои пречка за да биде основач на друштвото, во согласност со членот 29 од овој закон и

11) изјава, во согласност со членот 32 од овој закон.

(4) Извршните членови на одборот на директори, односно членовите на управниот одбор, како и другите лица кои, според статутот, се овластени за застапување поднесуваат потписи-заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

(5) Основачите на друштвото одговараат за веродостојноста, вистинитоста и точноста на податоците содржани во пријавата и за прилозите што со овој закон е определено дека се приложуваат кон пријавата за упис на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

Одговорност на основачите

Член 299

(1) Основачите на друштвото одговараат неограничено и солидарно за штетата што ќе ја претрпат друштвото и доверителите поради незаконитите дејствија, лажните или непотполните податоци што ги дале во врска со основањето на друштвото, односно што се содржани во основачкиот извештај и што се запишуваат во трговскиот регистар или што се содржани во прилозите за кои, со овој закон, е определено дека се приложуваат кон пријавата за упис на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

(2) Основачите не можат да се повикуваат на тоа дека не им било познато дека има разлика во податоците, ако ја имаат потпишано изјавата од членот 32 од овој закон.

(3) Ако основачите причиниле штета со внесување на непарични влогови или направиле неоправдани трошоци во врска со основањето, тие имаат обврска штетата да ја надоместат како солидарни должници. Основачот кој се однесувал како уреден и совесен трговец не одговара за таа штета.

(4) Покрај основачите на ист начин за штетата одговараат и лицата за чијашто сметка основачите ги презеле акциите. Тие лица не можат да се повикаат на тоа дека не им биле познати околностите кои ги знаеле или што морале да ги знаат основачите што дејствувале за нивна сметка.

Одговорност на други лица**Член 300**

Покрај основачите и лицата за чијашто сметка основачите ги презеле акциите на друштвото како солидарен должник му ја надоместува штетата и:

1) оној којшто примил уплата којашто, спротивно на законот, не е прифатена како трошок на основањето, а знаел или, според околностите, морал да знае дека се работи за намерно прикривање или свесно учествувал во тоа прикривање;

2) оној којшто со внесување непаричен влог со умисла или од крајно невнимание му нанел штета на друштвото или го овозможил нанесувањето на штетата; и

3) оној којшто, пред уписот на друштвото во трговскиот регистар или во првите две години по уписот, јавно ќе објави дека ќе пушти акции во промет ако знаел или со внимание на уреден и совесен трговец морал да знае за неточноста или за непотполноста на податоците во врска со основањето на друштвото или за предизвиканата штета на друштвото преку внесување на непаричен влог.

Одговорност за лажни изјави**Член 301**

(1) Ако во постапката за основање друштво се дадени лажни изјави, основачите или другите лица кои ги дале лажните изјави спрема друштвото се неограничено и солидарно одговорни. Ако е дадена лажна изјава за уплатениот износ, одговорноста ја вклучува и обврската да му се доплати на друштвото разликата на износот за којшто е преземена обврска да биде уплатен.

(2) Ако е дадена лажна изјава за трошоците за основање, одговорноста вклучува обврска да му се платат или да му се надоместат на друштвото сите трошоци коишто ги надминуваат трошоците наведени во основачкиот извештај.

(3) Друштвото не може да се откаже или да понуди спогодба за своите побарувања на коишто има право според овој член, кога наплатата на овие побарувања е неопходна за наплатата на побарувањата на доверителите на друштвото, освен ако доверителите не се согласат на поинакво решение.

Забрана за издавање акции**Член 302**

(1) Пред уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар не можат да се издаваат акции.

(2) Дејствието спротивно на ставот (1) од овој член е ништовно.

(3) Оној што ќе постапи спротивно на одредбата од ставот (1) на овој член е должен да ја надомести штетата што ќе биде предизвикана.

Пододдел 3**СУКЦЕСИВНО ОСНОВАЊЕ****Поим****Член 303**

(1) Друштвото може да се основа така што основачите ќе го усвојат статутот, ќе запишат определен број акции и ќе упатат јавен повик за запишување акции.

(2) Акциите што не се запишуваат врз основа на јавен повик, се преземаат и уплатуваат со соодветна примена на одредбите од овој закон што се однесуваат на преземањето акции кога друштвото се основа симултано.

Јавен повик**Член 304**

(1) Јавниот повик со којшто се повикува на запишување акции се подготвува во согласност со одредбите на статутот, усвоен од основачите.

(2) Јавниот повик за запишување акции, покрај фирмата, седиштето и предметот на работење на друштвото што се основа, мора да содржи и податоци за:

1) датумот кога е усвоен статутот врз основа на којшто се издава јавниот повик;

2) износот на основната главнина;

3) непаричните влогови;

4) бројот, родот, а ако се издаваат повеќе родови, односно класи се наведуваат сите родови и класи на акции коишто се нудат на запишување, нивниот номинален износ и цената по којашто се продаваат, како и бројот и родот, односно класи на акциите, акциите што биле преземени без запишување и правата коишто издадените акции ги даваат, погодностите, ограничувањата и другите услови поврзани со родот и класата на акциите што се издаваат;

5) името и презимето на секој основач, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако основачот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС, ако основач е правно лице;

6) седиштето на банката кај којашто се запишуваат акциите и упатување дека таму може да се прегледа статутот, проспектоот, а според случајот, и основачкиот извештај и извештајот на ревизијата на основање, ако таков извештај по барање на основачите, односно други лица, во согласност со овој закон, бил подготвен;

7) денот кога започнува и кога завршува запишувањето на акциите;

8) денот кога престанува обврската за запишувачот, ако основањето на друштвото дотогаш не биде пријавено за упис во трговскиот регистар;

9) кога и колку од запишаните акции треба да се уплатат пред поднесувањето на пријавата за упис на друштвото во трговскиот регистар, односно кога се смета дека запишувањето на акции е успешно, како и последиците што настапуваат ако ратите не се уплатат целосно и навремено;

10) податоците за посебните погодности;

11) трошоците што се направени при основањето на друштвото, посебните плаќања, надоместоците и наградите, како и максималните трошоци што можат да бидат наплатени од основачите во случај на неуспешно основање на друштвото;

12) начинот на свикување на основачкото собрание и

13) највисокиот износ на трошоците на основање, што паѓаат на товар на друштвото.

(3) Јавниот повик може да содржи и други податоци што се од значење за издавањето и продажбата на акциите.

(4) Јавниот повик е ништовен ако не ги содржи податоците од ставот (2) на овој член или ако содржи податоци со коишто се ограничуваат правата на запишувачот на акциите. Запишувачот на акции не може да се повика на тоа дека запишувањето акции не го обврзува или дека јавниот повик е ништовен ако друштвото е запишано во трговскиот регистар, а тој гласал на основачкото собрание или, подоцна, како акционер, остварувал право во друштвото или исполнил некоја обврска кон друштвото. Спрема друштвото нема правно дејство ограничувањето што не е содржано во јавниот повик.

(5) Податоците за основањето и други информации за друштвото се утврдуваат во проспект којшто е прилог кон јавниот повик.

(6) Основачката емисија на акции се смета за успешна ако биде запишан процентот на издадените акции утврден во јавниот повик, но не помалку од најмалиот износ на основната главнина, определен со овој закон, како услов за суцесивно основање на акционерско друштво.

Уписница**Член 305**

(1) Секој запишувач потпишува три примероци од изјавата за упис на акциите (уписницата), еден за себе и два за друштвото. Ако запишувањето се врши преку полномошник, кон уписниците што остануваат кај друштвото се приложува и полномошно.

(2) Уписницата содржи:

1) број, род и класа на запишаните акции, нивниот номинален износ и, ако тоа е потребно, и емисиона вредност;

2) изјава на запишувачот дека се обврзува да ја уплати акцијата според условите определени во јавниот повик;

3) паричен износ што запишувачот го уплатува при уписот;

4) изјава на запишувачот дека е запознат со статутот и со јавниот повик, односно со проспектоот, со основачкиот извештај и со извештајот за ревизија на основањето ако таков извештај, по барање на основачите, односно на други лица, во согласност со овој закон, бил подготвен и дека се согласува со статутот и со начинот на којшто е основано друштвото;

5) потпис на запишувачот со назначување на името и презимето, односно името и презимето на неговиот полномошник, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако запишувачот е странско физичко лице или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС ако запишувачот е правно лице;

6) доказ од банката кај којашто се извршени, односно ќе бидат извршени уписот и уплатата, како и издадена потврда за примената уплата.

(3) Уписницата го обврзува запишувачот само ако друштвото биде основано.

(4) Уписницата е ништовна ако не ги содржи податоците од ставот (2) на овој член и со која, спротивно на законот, се ограничува одговорноста за обврските што ги презел запишувачот.

Рок за запишување и неуспешен упис на акциите

Член 306

(1) Рокот за запишување на акциите не може да биде подолг од 90 дена сметајќи од денот на започнувањето на запишувањето.

(2) Ако во рокот од ставот (1) на овој член не бидат запишани и, во согласност со јавниот повик, уредно платени сите акции што се понудени за упис, основачите можат во рок од 15 дена по истекот на рокот за запишување, незапишаните и неуплатени акции да ги запишат или да ги преземат самите. Во овој случај, рокот за распределба на акциите е 15 дена од истекот на претходниот рок.

(3) Ако основачите во рокот од ставот (2) на овој член не ги преземат или не ги запишат и не ги уплатат понудените акции за упис во согласност со условите утврдени во јавниот повик, основањето се смета за неуспешно, а основачите се должни во наредните 15 дена, со оглас да ги повикаат запишувачите за да ги подигнат уплатените износи. Огласот се објавува на ист начин на кој бил објавен јавниот повик.

Распределба на запишаните акции

Член 307

(1) Ако се запишани акции во обем со којшто се смета дека запишувањето на акциите е успешно, основачите, во рок од 15 дена по истекот на рокот за упис на акциите, што е определен во јавниот повик, ги распределуваат акциите меѓу запишувачите.

(2) На секое место каде што се врши запишување, на запишувачите мора да им се стави на увид потполн список од кој може да се види колку акции биле запишани од секој род и колку акции од секој род му се распределени на секој запишувач. Списокот содржи и покана за запишувачите на кои не им е доделена ниту една акција или не им се распределени сите запишани акции да ги подигнат уплатените износи за кои не им се распределени акции.

Ненавремени уплати

Член 308

(1) Ако некоја од обврските за уплата, што пристигнала пред уписот на друштвото во трговскиот регистар, не се изврши навремено, основачите можат преземањето, односно натамошниот упис на акциите да го

огласат за неважечки, а акциите можат да ги запишат, односно преземат, односно да ги запишат тие самите или некое трето лице.

(2) Уплатите што ги извршил поранешниот запишувач или преземач на акциите му се враќаат намалени за трошоците што ги имало друштвото од неуспешниот упис на акциите од ставот (1) на овој член на начин определен во јавниот повик.

Располагање со уплатите

Член 309

(1) Основачите не можат да располагаат со уплатите за акции. Органот на управување може со уплатите да располага по уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар.

(2) Посебни надоместоци, поврат на уплата и награди не можат да се исплатуваат на товар на основната главнина.

Свикување основачко собрание

Член 310

(1) Основачкото собрание се одржува најдоцна за 60 дена по истекот на рокот за запишување на акциите, определен со јавниот повик, ако акциите не бидат запишани во пократок рок од рокот определен за запишување акции. Основачите го свикуваат основачкото собрание со повик, што мора да се објави на ист начин како и јавниот повик за запишување акции. Од денот на последното објавување на повикот за свикување на основачкото собрание и денот на одржувањето на основачкото собрание мора да поминат најмалку 15 дена.

(2) Основачите се должни во рокот од ставот (1) на овој член на запишувачите на кои им се распределени акции во банката во којашто се запишани да им ги стават на увид статутот, основачкиот извештај, јавниот повик, списокот на уписниците, извештајот на основачите за трошоците на основањето, списокот за распределбата на акциите и списокот на лицата кои презеле акции без запишување врз основа на јавниот повик со наведување на бројот и родот на акциите коишто секој од нив ги презел и извештајот за ревизија на основањето, ако таков извештај, по барање на основачите, односно на други лица, бил подготвен.

(3) Судот на чиешто подрачје се наоѓа седиштето на друштвото може, на предлог на основачите, ако за тоа постојат оправдани причини, рокот за одржување на основачкото собрание да го продолжи за 30 дена.

(4) За одржување на основачкото собрание соодветно се применуваат одредбите на овој закон за собранието, ако тоа поинаку не е определено со овој закон.

Последици од неодржување на основачко собрание

Член 311

(1) Ако основачкото собрание не се одржи во определен рок, се смета дека основањето на друштвото не успеало.

(2) Основачите, во рок од 15 дена по истекот на рокот за одржување на основачкото собрание, со оглас објавен на ист начин како и јавниот повик ги повикуваат запишувачите на акции да ги подигнат уплатите.

(3) Ако основачите не постапат во согласност со ставот (2) од овој член, огласот ќе го објави судот, на предлог на кој било од запишувачите на акции, на трошок на основачите.

Услови за полноважно одлучување на основачко собрание

Член 312

(1) Основачкото собрание се одржува во седиштето на друштвото, ако со повикот не биде определено некое друго место.

(2) На основачкото собрание мора да бидат присутни основачите и запишувачите на акции кои имаат во сопственост мнозинство од сите акции, а ако друштвото издало акции од повеќе родови, тогаш и мнозинство на акции од секој род на акции.

(3) Основачкото собрание го отвора нотар, претходно определен од основачите. Нотарот мора да состави список на присутните основачи и запишувачи, односно на нивните полномошници и да утврди дали се исполнети условите за одржување на основачкото собрание.

(4) Ако на основачкото собрание не се исполнети условите од ставот (2) на овој член и ако рокот за одржување на основачкото собрание судот не го продолжил, во согласност со членот 310 став (3) од овој закон, основачите можат повторно да го свикаат собранието и тоа најдоцна во рок од 15 дена од денот на кој требало да се одржи неодржаното основачко собрание. Од денот на повторното свикнување на собранието до денот на неговото одржување мора да поминат најмалку осум, а најмногу 15 дена. Повторно свиканото собрание работи и одлучува со кворумот определен во ставот (2) од овој член.

Тек на основачкото собрание

Член 313

(1) По отворањето на основачкото собрание се избира претседавач на основачкото собрание и двајца бројачи на гласови. Потоа, се чита основачкиот извештај и извештајот за ревизија на основање, ако таков извештај, по барање на основачите, односно други лица, во согласност со овој закон, бил подготвен. Прилозите кон наведените извештаи се читаат само ако тоа го побараат присутните и застапени основачи и запишувачи на акции кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите со право на глас.

(2) Записникот за работа на основачкото собрание го води нотар. Записникот, освен нотарот, го потпишува претседавачот на основачкото собрание и бројачите на гласови.

Надлежност на основачкото собрание

Член 314

Основачкото собрание:

1) го усвојува основачкиот извештај и извештајот за ревизија на основањето, ако таков бил подготвен;

2) утврдува дали се запишани, односно преземени и распределени сите акции, дали се внесени сите влогови што според закон и според статутот морале да се внесат до одржувањето на основачкото собрание и дали друштвото ќе може слободно да располага со она што е внесено по уписот во трговскиот регистар;

3) го утврдува износот на трошоците за основање коишто се на товар на друштвото и

4) ги избира оние органи на друштвото што според законот и статутот ги избира собранието, освен ако, во согласност со овој закон, не се назначени со статутот.

Гласање на основачкото собрание

Член 315

(1) На основачкото собрание секоја акција дава право на еден глас, освен за изборот на одборот на директори, односно надзорниот одбор за којшто право на глас даваат само акциите со право на глас.

(2) За прашањата од членот 314 точка 2 на овој закон што се однесуваат на непаричните влогови мора да се гласа одвоено за секој непаричен влог. Основачите и запишувачите на акции врз основа на непарични влогови немаат право на глас. Основачите немаат право на глас ниту кога се гласа за прашањата од членот 314 точки 1 и 3 на овој закон.

(3) На основачкото собрание се одлучува со мнозинство гласови од кворумот определен во членот 312 став (2) од овој закон, без акциите застапени на собранието што се изоставени од гласањето, во согласност со ставот (2) од овој член.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, изборот на одборот на директори, односно надзорниот одбор се врши со мнозинство од присутните основачи и запишувачи на акциите со право на глас, ако на основачкото собрание се присутни мнозинството основачи и запишувачи на акциите со право на глас.

(5) За измените на одредбите на статутот од членот 287 став (1) на овој закон е потребна согласност на сите основачи и запишувачи на акции.

Пријава и податоци за упис

Член 316

(1) Пријава за упис на sukcesивното основање на друштвото во трговскиот регистар се поднесува на начин и според условите од членот 297 на овој закон.

(2) Во трговскиот регистар се запишуваат податоците определени во членот 298 став (1) од овој закон. Секоја промена на запишаните податоци, освен податоците од членот 298 став (1) точка 5 се запишува во трговскиот регистар.

(3) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) статутот;

2) копија од пасош или од лична карта за странски физички лица или од друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во нивната земја, односно доказ за регистрација, ако основач е правно лице;

3) доказ за уплатениот износ од банката во којашто е извршена уплатата на акциите, а ако е внесен непаричен влог во недвижна ствар-со извештајот на проценителот и доказ за сопственост во којшто е извршена прибелешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар)-доказ за сопственост над подвижната ствар и по еден примерок од проспектоот врз основа на кој е запишана целата или дел од основната главнина;

4) записникот од основачкото собрание со поканата за него и со списокот на учесниците;

5) одлуките за избор на членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор ако тие не се назначени со статутот;

6) основачкиот извештај и извештајот за ревизија на основањето ако таков извештај, по барање на основачите, односно други лица, во согласност со овој закон, бил подготвен;

7) договорите со коишто се утврдени или со коишто се вложени непарични влогови, ако во основањето се вложуваат непарични влогови;

8) дозвола или друг акт на државен орган или на друг надлежен орган, ако таа обврска е определена со закон за упис на друштвото во трговскиот регистар;

9) изјава од застапникот по закон на правно лице, односно изјава од физичко лице заверена кај нотар, односно приложување доказ дека не постои пречка за да биде основач на друштвото, во согласност со членот 29 од овој закон и

10) изјавата, во согласност со членот 32 од овој закон.

(4) Извршните членови на одборот на директори, односно членовите на управниот одбор, како и другите лица кои, според статутот, се овластени за застапување поднесуваат потписи-заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

(5) Основачите на друштвото одговараат за веродостојноста, вистинитоста и точноста на податоците, содржани во пријавата и за прилозите за коишто со овој закон е определено дека се приложуваат кон пријавата за упис на основањето на друштвото.

Соодветна примена на други одредби при sukcesивно основање

Член 317

(1) На одговорноста за штетата причинета во постапката за основање на друштвото, односно на одговорноста на основачите и на членовите на органот на управување и на надзорниот одбор, на одговорноста на други лица и на одговорноста за лажните изјави соодветно се применуваат одредбите од членот 296 став (4) и членовите 299, 300 и 301 на овој закон.

(2) На постапувањето од името на друштвото пред неговиот упис во трговскиот регистар се применуваат одредбите од членот 23 на овој закон.

ОДДЕЛ 4 АКТИ, ДОКУМЕНТИ И ИНФОРМИРАЊЕ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Начин на објавување на податоците и извештаите

Член 318

Органот на управување го определува начинот на објавувањето на податоците и извештаите за коишто со статутот е определена обврската за нивно објавување во гласило на друштвото, во дневен весник, интернет или на друг начин и ги утврдува податоците и извештаите кои се објавуваат, а за кои смета дека се значајни за акционерите и друштвото, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

Акти и документи коишто мораат да се чуваат

Член 319

Друштвото, во своето седиште, мора да ги чува следниве акти и документи:

- 1) статутот и другите акти, како и сите нивни измени и дополнувања, заедно со пречистените текстови;
- 2) записниците и сите други документи од сите собранија на акционерите;
- 3) записниците и одлуките од состаноците на органот на управување, односно на надзорниот одбор;
- 4) годишните сметки и финансиските извештаи коишто треба да се чуваат според закон;
- 5) прилози (исправи и докази) коишто се поднесени до трговскиот регистар;
- 6) сите јавни повици и проспекти за издавање акции и други хартии од вредност на друштвото;
- 7) целокупната писмена кореспонденција на друштвото со неговите акционери;
- 8) ажурирана листа со имиња и презимиња и адреси на сите избрани членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор;
- 9) документите за залог и хипотека;
- 10) извештајот на овластениот ревизор и извештајот на овластениот проценител;
- 11) гласачките ливчиња и полномоштвата за учество на собрание во оригинал или копија;
- 12) колективниот договор на ниво на друштвото и
- 13) други акти и документи предвидени со закон и со статутот.

Право на информирање

Член 320

(1) На секој акционер мора да му се обезбеди право на увид во актите и другите документи на друштвото од членот 319 на овој закон, во седиштето на друштвото, на начин определен во статутот.

(2) Правото на информирање за записниците и одлуките од состаноците на органите на управување акционерите го остваруваат преку неизвршните членови на одборот на директори или преку надзорниот одбор.

(3) Друштвото може да бара од акционерот кој бара увид, претходно да го информира друштвото за увидот, во рок не подолг од три дена пред денот на бараниот увид. Друштвото може да бара акционерот да ги плати трошоците за бараните копии, коишто не можат да бидат повисоки од стварните трошоци.

(4) Ако друштвото не му дозволи на акционерот да оствари увид и копирање на актите и документите, акционерот може да поднесе предлог до судот да му се овозможи увид во актите и документите. Во предлогот, акционерот ги наведува актите и документите коишто сака да ги разгледа или да ги добие, како и формата во којашто сака да му бидат доставени.

(5) Судот во рок од осум дена од поднесувањето на предлогот донесува одлука со којашто го задолжува друштвото да му дозволи на акционерот-подносител на предлогот, да изврши увид во актите и документите коишто ги навел во предлогот или да му даде попис на актите и документите на трошок на друштвото.

(6) Акционерот не може јавно да ги објавува или да ги презентира информациите, освен на акционерите, ако остварува пред надлежен орган некое право определено со закон, со статутот и со друг акт на друштвото, или ако тие веќе не се јавно објавени.

ОДДЕЛ 5 ПРАВНИ ОДНОСИ МЕЃУ ДРУШТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ

Начело на еднаква положба на акционерите

Член 321

(1) Акционерите под еднакви услови имаат еднаква положба во друштвото.

(2) Секој склучен договор или преземена друга правна работа од некои од акционерите со којашто се повредуваат правата и интересите на други акционери е ништовна, освен ако со тој договор, односно со правната работа не се согласат сите акционери.

Основна должност на акционерот

Член 322

(1) Акционерот е должен на друштвото да му го плати номиналниот износ на акцијата, односно поголемиот износ ако акцијата е издадена со поголем износ од номиналниот износ, како и да му го пренесе непаричниот влог ако акцијата ја стекнува врз основа на внесување непаричен влог.

(2) Условите за плаќање на акциите коишто акционерите ги запишале, а не ги платиле се еднакви за сите акционери според родот и класата на акциите.

(3) Акционерот не може побарувањата спрема друштвото да ги пребива со уплатите на акциите ниту може над непаричните влогови да остварува право на задржување.

(4) Друштвото не може на одделни акционери да им ја одложи уплатата ниту да ги ослободи од уплатата ниту може на име на уплатата да прими нешто друго од она што е предвидено во статутот. Непаричниот влог што се состои од побарување се смета за внесен дури откако друштвото ќе го наплати, односно преземе. Друштвото му одговара на акционерот ако за наплатувањето не се грижи со внимание на уреден и совесен трговец.

Последици од ненавремена уплата

Член 323

(1) Акционерот мора да ги плати акциите на повик на органот на управување на друштвото според условите под коишто ги запишал. Повикот се врши со лично известување на акционерите, освен ако со статутот поинаку не е определено.

(2) Акционерот кој во согласност со ставот (1) од овој член навреме не ја изврши уплатата, нема право на глас се додека не ја плати сета заостаната уплата, вклучувајќи и законска затезна камата. Акционерот кој не ги платил акциите во утврдениот рок е должен да плати законска затезна камата.

(3) Ако акционерот е во задоцнување со внесувањето на непаричниот влог, тој е должен да плати договорна казна под условите определени со договорот за преземање на непаричниот влог во согласност со статутот.

Исклучување на акционер

Член 324

(1) На акционерот кој нема да ги плати запишаните акции во рокот и според условите под кои ги запишал може, со препорачано писмо, да му се даде дополнителен рок, со предупредување дека, ако во дадениот рок не ја исполни обврската за плаќање, ќе му се одземат сите делумно платени акции за коишто бил предупреден да ги плати. Давањето на дополнителниот рок се објавува во дневен весник.

(2) На акционерот кој, и покрај предупредувањето од ставот (1) на овој член, нема да го уплати износот којшто од него се бара во корист на друштвото, му се

одземаат акциите и се исклучува од друштвото. Во објавата од ставот (1) на овој член се наведуваат акциите што му се одземаат во корист на друштвото.

(3) За исклучувањето од друштвото, акционерот се известува во писмена форма, со препорачано писмо или со писмо доставено лично на рака.

Правата и обврските на исклучениот акционер Член 325

(1) Ако друштвото ги продаде акциите што ги одзело од исклучениот акционер:

1) под нивниот номинален износ, а средствата не се доволни да се намират неплатениот дел од влогот, како и трошоците и законската затезна камата, исклучениот акционер е должен на друштвото да му ја доплати разликата;

2) според нивниот номинален износ, по намирувањето на трошоците и законската затезна камата друштвото му го враќа претходно платениот износ намален за трошоците и затезната законска камата и

3) над нивниот номинален износ, по намирувањето на трошоците и законската затезна камата, друштвото му го враќа претходно платениот износ намален за трошоците и законската затезна камата, до номиналниот износ на акцијата, а разликата ја задржува друштвото.

(2) Исклучениот акционер има обврска да плати и договорна казна, ако е утврдена во јавниот повик, за ненавремено внесување на непаричен влог. Со исплатите од ставот (1) на овој член не се исклучува и одговорноста на исклучениот акционер за причинетата штета на друштвото поради пропуштањето на уплатата.

Продажба на акциите на исклучениот акционер Член 326

(1) Акциите на исклучениот акционер друштвото ги продава преку берза или на друг организиран пазар. Акциите можат да се продадат и претворот во пари и на друг начин само со согласност на исклучениот акционер.

(2) Ништовни се одредбите од статутот како и другите правни работи и дејствија што се спротивни на одредбите од членовите 324 и 325 на овој закон и ставот (1) од овој член.

Одговорност на имател на делумно платени акции Член 327

(1) Секој сопственик на делумно платени акции е лично одговорен за неплатениот дел од износот за којшто биле издадени акциите. Друштвото не може да го ослободи сопственикот на делумно платени акции од обврската да го плати неплатениот дел од цената на запишаните акции.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, друштвото може да го ослободи акционерот од обврската за плаќање на запишаните акции само во случај на намалување на основната главнина со повлекување акции до износот за којшто е намалена основната главнина на начин и според условите утврдени со овој закон.

Забрана на враќање влог и плаќање камата Член 328

(1) Освен во случаите предвидени со овој закон, на акционерите не им се враќа уплатениот влог. За враќање влог не се смета плаќањето на куповната цена при дозволеното стекнување сопствени акции од страна на друштвото.

(2) На акционерите не смее да им се ветува ниту да им се исплатува камата за внесениот влог во друштвото.

Учество на акционерите во добивката Член 329

(1) Акционерите имаат право на учество во добивката, освен ако, според одлуката на собранието за употреба на добивката, донесена врз основа на закон или на статутот, добивката е изоставена од распределбата меѓу акционерите.

(2) Учеството на акционерите во добивката се определува според родот и класата на акциите.

(3) Дивидендата за секој род или класа на акции се плаќа сразмерно на сопствениците од тој род или класа на акции. Ако влоговите во основната главнина не се платени во целост или не се платени сите акции во ист сооднос, акционерите кои навремено ги извршуваат своите обврски учествуваат во распределбата на добивката сразмерно на уплатениот дел од акциите. Извршените уплати во текот на деловната година се земаат предвид според времето на уплатата.

(4) Пред престанувањето на друштвото, на акционерите може да им се подели само добивка којашто произлегува од билансот на успех.

Одговорност на акционер кој примил забрането плаќање Член 330

(1) Акционер кој примил од друштвото аванс од дивиденда, дивиденда или други средства по која било основа, има обврска да му ги врати на друштвото, ако друштвото докаже дека акционерот знаел или, со оглед на околностите, морал да знае дека распределбата на средствата е во спротивност со закон.

(2) Враќање на средствата од ставот (1) на овој член, примени спротивно на законот, можат да побарат и доверителите ако тие не можат да ги наплатат своите побарувања од друштвото. Ако над друштвото е отворена стечајна постапка, за време на траењето на стечајната постапка, стечајниот управник го остварува правото на доверител во однос на акционерите.

(3) Правото за поднесување тужба за случаите од ставовите (1) и (2) на овој член застарува за пет години од примањето на забранетото плаќање.

Сосопственици на акција Член 331

(1) Сосопствениците на акција ги остваруваат своите права преку еден заеднички застапник.

(2) Правните дејствија што друштвото ги презема спрема сосопствениците ги врши спрема заедничкиот застапник ако на друштвото му е пријавен заеднички застапник. Ако на друштвото не му е пријавен заеднички застапник, друштвото може да преземе некое правно дејствие, односно да ја изрази волјата спрема кој било сосопственик со што се смета дека правното дејствие е преземено, односно дека друштвото ја изразило својата волја спрема сите.

(3) Застапникот се запишува во акционерската книга во Централниот депозитар за хартии од вредност.

(4) За обврските од акциите сите сосопственици одговараат како солидарни должници.

Забрана за запишување сопствени акции Член 332

(1) Друштвото не може да запишува сопствени акции.

(2) Секој кој за сметка на друштвото презел акции не може да се повикува на тоа дека не ги презел за своја сметка. На оној кој ги презел акциите за сметка на друштвото не му припаѓаат никакви права од акциите се додека акциите не ги преземе од свое име.

(3) Ако бидат запишани акции спротивно на ставот (2) на овој член, основачите или членовите на органот на управување имаат обврска лично да ги платат тие акции, ако не постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

Стекнување сопствени акции со откуп Член 333

(1) Друштвото може да стекнува сопствени акции со откуп, самото или преку лице кое дејствува од свое име, а за сметка на друштвото. Откупот на сопствени акции е полноважен под следниве услови:

1) собранието да донесе одлука за стекнување сопствени акции со откуп во којашто се утврдени начинот на откупот, максималниот број на акции којшто треба да се стекне, времето во коешто откупот треба да се из-

врши и коешто не може да биде подолго од 12 месеца од денот на донесувањето на одлуката за стекнување сопствени акции, минималната и максималната противвредност којашто може да се плати за нив;

2) номиналниот износ на стекнатите акции, заедно со акциите што друштвото ги стекнало претходно, односно коишто друштвото ги држи, да не надмине една десеттина од основната главнина;

3) со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според законот или според статутот, мора да ги има и коишто не смеат да се користат за исплата на акционерите и

4) со откупот да се стекнуваат само акции коишто во целост се уплатени.

(2) По исклучок, друштвото може да стекнува сопствени акции спротивно на условите определени во ставот (1) точка 1 од овој член кога стекнувањето сопствени акции е неопходно за да се спречи сериозна и непосредна штета што би ја претрпело друштвото. Одлуката ја донесува одборот на директори, односно управниот одбор по претходна согласност на надзорниот одбор. Во овој случај, одборот на директори, односно управниот одбор е должен на првото наредно собрание да го извести собранието за причините и целта на извршеното стекнување сопствени акции, за бројот и номиналниот износ на стекнатите акции, за делот од основната главнина којшто го претставуваат стекнатите акции, цената по која се стекнати, како и за изворот на средствата коишто се користени за нивното стекнување.

(3) Одредбата од ставот (1) точка 1 на овој член не се применува на стекнатите сопствени акции, било од страна на самото друштво, било од лице кое дејствува од свое име, но за сметка на друштвото, со цел да бидат распределени на вработените во друштвото или на вработените во друштво поврзано со него. Распределбата на таквите акции мора да се изврши во рок од една година, сметајќи од денот на стекнувањето на овие акции.

Постапка за пропорционално стекнување сопствени акции од акционерите

Член 334

(1) Кога друштвото стекнува сопствени акции пропорционално од сите акционери, друштвото врз основа на одлуката за стекнување сопствени акции упатува јавен повик во којшто е содржана понуда за стекнување акции до сите акционери. Во повикот се наведува бројот на акциите што друштвото има намера да ги стекне, при што се наведува родот и класата на акциите, сразмерниот број на акции што секој акционер може да ги понуди за продажба во однос на бројот на акции што ги поседува, куповната цена или начинот на пресметување на куповната цена, постапката за плаќање и датумот на плаќање, како и постапката и крајниот рок во којшто сите акционери треба да ги понудат своите акции за продажба на друштвото. Објавувањето на јавниот повик трае најмалку 30 дена од денот на објавувањето.

(2) Ако вкупниот број на понудени акции од акционерите за продажба на друштвото го надминува бројот на акциите што друштвото може да ги стекне, во согласност со овој закон, друштвото ќе купи акции од секој акционер сразмерно на бројот на акциите што секој акционер ги понудил за продажба во однос на бројот на акции што ги поседува, освен во случај кога е потребно да се избегне купување на делови од акција.

Посебни начини на стекнување на сопствени акции

Член 335

(1) Стекнувањето на сопствените акции се врши без примена на условите од членот 333 став (1) на овој закон, ако:

1) врз основа на одлука на собранието, повлекувањето акции се врши според одредбите од овој закон за намалување на основната главнина;

2) бесплатно или кога банка, инвестиционен фонд и друга финансиска институција купува акции од свое име од провизијата којашто ја стекнува со купување на акции;

3) како последица на универзална сукцесија на имотот;

4) во постапка за присилно извршување заради намирување на побарување на друштвото по основа на одлука на суд;

5) во случај на спојување, присоединување и поделба и при преобразба од една во друга форма на друштвото, кога во согласност со овој закон друштвото има обврска да ги откупи акциите на акционерите кои не ја прифатиле понудата да примат акции;

6) при исклучување на акционер, во согласност со членот 324 од овој закон;

7) акции стекнати по сила на законска обврска или врз основа на одлука на суд и

8) како компензација за долг или во постапка на реорганизација на должникот, во согласност со Законот за стечај.

(2) Акциите стекнати во случаите наведени во ставот (1) од овој член мора да се целосно платени и мора да се отуѓат во рок од три години од денот на нивното стекнување, освен ако номиналниот износ на стекнатите акции, вклучувајќи ги и стекнатите сопствени акции, според членот 333 од овој закон не надминува една десеттина од основната главнина.

(3) Ако стекнатите акции според ставот (1) од овој член не бидат отуѓени во рокот од ставот (2) на овој член, без одлагање мораат да бидат поништени. Кога поништувањето на сопствените акции доведува до намалување на имотот на друштвото под номиналната вредност на основната главнина, мора да се спроведе постапка за намалување на основната главнина.

Отуѓување сопствени акции

Член 336

Акциите стекнати спротивно на членовите 333, 334, 335 се отуѓуваат во рок од една година од денот на нивното стекнување. Ако акциите не се отуѓат во тој рок, ќе се применуваат одредбите од членот 335 став (3) на овој закон.

Известување за стекнатите сопствени акции

Член 337

Во годишниот извештај за работа на друштвото задолжително се наведуваат:

1) причините поради кои во текот на годината е извршено стекнување сопствени акции;

2) бројот, номиналниот износ на стекнатите и отуѓени сопствени акции по која било основа во претходната финансиска година, нивното учество во основната главнина и противвредноста што е платена за нив;

3) вкупниот број и цената по којашто во претходните години, се стекнати и отуѓени порано стекнатите сопствени акции и нивното учество во основната главнина и

4) бројот, номиналниот износ на стекнатите сопствени акции коишто се распределени на вработените и нивното учество во основната главнина.

Права од сопствени акции

Член 338

Правата од стекнатите сопствени акции мируваат.

Акции со право на откуп од страна на друштвото

Член 339

(1) Со статутот, друштвото може да биде овластено да издава акции во кои е содржано правото на друштвото во определен рок да ги откупува така издадените акции. Откупот е полноважен ако се исполнети следниве услови:

1) условите и начинот на откуп да бидат определени со статутот;

2) Собранието да донесе одлука за откуп на таквите акции пред да бидат запишани;

3) акциите треба да бидат платени целосно;

4) откупот мора да се изврши само со средства коишто ја надминуваат основната главнина и резервите, што според овој закон и статутот не смеат да се распределуваат на акционерите и

5) износот којшто не е помал од номиналниот износ на издадените акции мора да се стави во резервите, коишто според овој закон и статутот не можат да се распределуваат, освен во случај на намалување на основната главнина.

(2) Одредбата од ставот (1) точка 2 на овој член нема да се применува на откупите при коишто се употребуваат средства за издавање нови акции со коишто се откупуваат постојните акции, а во кои е содржано правото на откуп од страна на друштвото.

(3) Ако постои одредба за плаќање премија на акционерите при откупот, премијата може да се исплатува само од резервите коишто можат да им се распределуваат на акционерите.

(4) Во статутот мора да се утврди рокот за откуп на акциите, во коишто е содржано правото на откуп од страна на друштвото.

(5) Известување за откуп на акциите од ставот (1) на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Ништовни правни работи

Член 340

(1) Ништовна е правната работа со која друштвото некому дава аванс, заем, кредит или обезбедување заради стекнување акции во тоа друштво. Тоа не се однесува на тековните правни работи на банките, како и на други финансиски институции, ако со посебен закон поинаку не е определено, или кога друштвото стекнува сопствени акции за да ги распредели на вработените под условите утврдени со овој закон.

(2) Ништовна е правната работа и во случаите кога друштвото стекнало сопствени акции од резервите што биле потребни да се одржи номиналниот износ на основната главнина или резервите што според законот и статутот не можеле да се користат за други намени.

(3) Ништовна е правната работа меѓу друштвото и друго лице со која другото лице се овластува или се обврзува да стекне акции во друго друштво за сметка на друштвото, за сметка на зависно од него друштво или за сметка на друштво во коешто друштвото има мнозински удел, ако стекнувањето акции од страна на друштвото е спротивно на членот 333 ставови (1) и (2) од овој закон.

(4) Ништовно е стекнување сопствени акции по која било основа, ако не е во целост уплатен номиналниот износ на акциите на којшто се издадени.

Земањето на сопствени акции во залог

Член 341

(1) Земањето сопствени акции во залог и други начини на обезбедување од друштвото или од лице коешто дејствува од свое име, но за сметка на друштвото, ќе се смета како стекнување сопствени акции за целите определени во членовите 333, 335, 337 и 339 од овој закон.

(2) Ставот (1) од овој член не се применува на тековните правни работи на банките, како и на други финансиски институции, ако со посебен закон поинаку не е определено.

ОДДЕЛ 6

ОРГАНИ НА ДРУШТВОТО

Пододдел 1

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Системи на управување

Член 342

(1) Управувањето со друштвото може да биде организирано според едностепен систем (одбор на директори) или според двостепен систем (управен одбор или управител и надзорен одбор).

(2) Друштвото го избира системот на управување. Со измени на статутот може едностепениот систем на управување да биде заменет со двостепен и обратно.

(3) Одредбите за собранието соодветно се применуваат како на друштвата со едностепен, така и на друштвата со двостепен систем на организација на управувањето.

(4) Учеството на вработените во управувањето со друштвото се уредува со закон.

Услови за избор

Член 343

(1) За член на органот на управување, односно на надзорниот одбор можат да бидат избрани само физички лица кои се деловно способни.

(2) По исклучок, ако тоа е утврдено со статутот, за неизвршен член на одборот на директорите, односно за член на надзорниот одбор може да биде избрано и правно лице кое веднаш по изборот назначува постојан застапник со исти права, обврски и одговорност како и другите неизвршни членови, односно членовите на надзорниот одбор. Не е исклучена и солидарна одговорност на правното лице кое има застапник во одборот на директорите, односно во надзорниот одбор. Застапникот на правно лице, како неизвршен член на одборот на директорите, односно на член на надзорниот одбор го определува органот на управување на правното лице.

(3) За член на органот на управување, односно на надзорниот одбор не може да биде избрано лице против кое е изречена мерка на безбедност забрана за вршење дејност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на друштвото додека трае таа забрана.

Органи што вршат избор

Член 344

(1) Членовите на одборот на директори и членовите на надзорниот одбор ги избира собранието со мнозинство гласови од акциите со право на глас од кворумот определен за работа на собранието со овој закон, освен ако со статутот не е определено повисоко мнозинство, на начин и според условите определени во статутот.

(2) Ако тоа е определено во статутот, изборот на членовите на одборот на директори или на надзорниот одбор може да се врши со кумулативно гласање. Акционерот со право на глас има право да ги даде гласовите што ги има врз основа на акциите, помножени со бројот на членовите кои се избираат во корист на еден кандидат или да ги распредели меѓу кандидатите на кој било начин. Изборот од кандидатите се врши во исто време. Дадените гласови за секој од кандидатите се пресметуваат поединечно. За избрани се сметаат кандидатите коишто ќе добијат најголем број гласови.

(3) Пред да се пристапи кон избор на член на одборот на директори, односно на член на надзорниот одбор, во согласност со ставовите (1) и (2) од овој член, за секој кандидат, во писмена форма, се објавуваат податоци за возраста, полот, образованието и другите професионални квалификации, работното искуство и како го стекнал, во кои друштва е или бил член на орган на управување, односно на надзорен одбор и другите поважни функции што ги вршел, бројот на акциите што ги поседува во друштвото и во други друштва, како и заемите и другите обврски коишто ги има спрема друштвото.

(4) Податоците утврдени во ставот (3) од овој член им се доставуваат на акционерите најдоцна седум дена пред собранието да пристапи кон избор. Податоците се достапни на секој акционер.

(5) Одлуката на собранието за избор на одборот на директори или на надзорниот одбор, односно на нивен член влегува во сила од денот на донесувањето. Пријавата за упис во трговскиот регистар на избраниот одбор на директори, надзорниот одбор, односно на нивен член ја поднесува лицето определено со одлука на собранието. Решение за упис во трговскиот регистар, во согласност со одлуката на собранието, мора да биде донесено во рок од 48 часа од поднесувањето на пријавата.

Мандат Член 345

(1) Членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор се избираат за период којшто се определува со статутот, но којшто не може да биде подолг од шест години. Ако во статутот не е определено траењето на мандатот на членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор, нивниот мандат изнесува четири години.

(2) Членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор можат да бидат повторно избрани без разлика на тоа колку мандати претходно биле избрани, освен ако со статутот поинаку не е определено.

Ограничувања за избор Член 346

(1) Неизвршен член на одборот на директорите, односно член на надзорниот одбор во исто време не може да биде избран во повеќе од пет одбори на директори, како неизвршен член, како ни во повеќе од пет надзорни одбори на акционерски друштва со седиште во Република Македонија.

(2) Извршен член на одборот на директори и член на управниот одбор не може да биде избран за извршен член на одбор на директори, односно за член на управен одбор во други акционерски друштва со седиште во Република Македонија, освен во банки, во друштва за осигурување и во други друштва ако тоа е определено со закон.

(3) Извршен член на одборот на директори и член на управен одбор може да биде избран за неизвршен член, како и за член на надзорен одбор најмногу во пет други акционерски друштва со седиште во Република Македонија.

(4) Ограничувањето од ставот (1) на овој член не се применува на правните лица.

Непополни состав Член 347

(1) Ако одделни членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор престанат да ги вршат своите функции во текот на мандатот или ако се спречени да ги вршат, другите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор продолжуваат со работа до пополнувањето на испразнетото место.

(2) Ако бројот на членовите на одборот на директори, односно на надзорниот одбор се намали под бројот определен со статутот, но не помал од минималниот број определен со законот, одборот на директори, односно надзорниот одбор може, во рок од 90 дена од денот кога на членот му престанала функцијата, да го пополни неговиот состав со избор на вршител на должноста член на одборот на директори, односно на надзорниот одбор до наредното собрание. Донесените одлуки и преземените правни работи и дејствија од страна на одборот на директори, односно на надзорниот одбор остануваат полноважни.

(3) Ако бројот на членовите на одборот на директори, односно на надзорниот одбор се намали под бројот определен со закон, преостанатите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор мораат во рок од три дена да свикаат собрание за да се пополни составот на одборот на директори, односно на надзорниот одбор. Ако собранието не биде свикано во овој рок, собранието го свикнуваат неизвршните членови на одборот на директори, односно на управниот одбор, во рок од три дена по истекот на претходниот рок.

(4) Ако одборот на директори, односно надзорниот одбор не изврши избор на вршител на должноста член на одборот на директори, односно на надзорниот одбор, ако преостанатите членови на одборот на директори или на надзорниот одбор не го свикаат собранието, односно ако неизвршните членови на одборот на директори или на управниот одбор не го свикаат собранието во роковите од ставовите (2) и (3) на овој член секое лице кое има правен интерес може, со предлог, да бара од судот да определи физичко лице кое ќе го свика собранието.

Забрана за конкуренција Член 348

(1) Членовите на одборот на директори, односно на управниот одбор без одобрение на одборот на директори, односно на надзорниот одбор не смеат:

1) за своја или за туѓа сметка да вршат работи коишто спаѓаат во предметот на работење на друштвото;

2) да вршат друга дејност или активност во друго друштво, со ист или сличен предмет на работење, платена или неплатена, за сопствена сметка или за сметка на друго лице;

3) да биде член на орган на управување или член на надзорен одбор, односно контролор во друго друштво коешто има ист или сличен предмет на работење како и друштвото и

4) во просториите на друштвото да врши работи за своја или за туѓа сметка.

(2) Пред изборот на физичко лице за член на органот на управување, кандидатот во писмена форма, го известува органот на друштвото овластен за неговиот избор за сите свои дејности и активности во друго друштво, платени или неплатени, кои ги врши за сопствена сметка или за сметка на кое било друго лице.

(3) Собранието мора да биде известно на првата наредна седница за даденото одобрение од ставот (1) на овој член.

(4) Ако членот на одборот на директори, односно на управниот одбор постапи спротивно на забраните од ставот (1) на овој член, односно премолчи релевантен факт во известувањето од ставот (2) на овој член, друштвото може:

1) да бара надомест на штета или

2) да бара на друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка.

(5) Ако членот на одборот на директори, односно на управниот одбор не ја надомести штетата или не му ја отстапи правната работа на друштвото склучена за своја сметка или не му ја даде на друштвото користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка или на друштвото не му го пренесе побарувањето коешто произлегло од неа, другите членови на одборот на директори, на управниот одбор, односно на надзорниот одбор и кој било акционер можат да поднесат тужба за остварување на барањата од ставот (4) на овој член.

(6) Правото за остварување на барањата од ставот (4) на овој член застарува во рок од 90 дена од денот кога неизвршните членови на одборот на директори, членовите на надзорниот одбор, односно акционер дознале за дејствието врз основа на кое постои право на надомест на штета, односно право да бара друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка. По истекот на рокот од пет години од денот на настапувањето на повредата на забраната, барањата од ставот (4) на овој член не можат да се остварат.

Судир на интересите Член 349

(1) За секој договор или друга деловна активност на друштвото во којашто друштвото е странка и во којашто член на органот на управување, односно на надзорниот одбор има интерес, дури и на посреден начин, мора да се постапи според членовите 457, 459 и 460 од овој закон.

(2) Секое член на органот на управување, односно на надзорниот одбор кој има интерес е должен веднаш да го пријави тоа.

(3) Ако член или заинтересиран член на органот на управување, односно на надзорниот одбор дојде до сознание дека е исполнет некој од условите од ставот (1) на овој член, за тоа веднаш го известува одборот на ди-

ректорите, односно надзорниот одбор. Заинтересираниот член има право да биде сослушан, но не може да учествува во расправата или во одлучувањето во врска со договорот или со другата правна работа ниту во донесувањето на одлуката за давање на одобрението од членот 460 став (1) на овој закон.

(4) Ако одборот на директори, надзорниот одбор, односно собранието не дале одобрение или ако одлуката со којашто е дадено одобрението е незаконита, не можат да се истакнуваат барања спрема трети лица, освен ако друштвото докаже дека третото лице знаело за непостоењето одобрение или за незаконитоста на одлуката или, со оглед на сите околности, морало да знае за тоа.

Права и обврски

Член 350

Правата и обврските на извршните членови на одборот на директорите, на членовите на управниот одбор, односно на управителот, покрај правата и обврските определени со овој закон, можат да бидат определени со договор за уредување на односите меѓу друштвото и извршен член на одборот на директорите, член на управниот одбор, односно управителот. Од името на друштвото, договорот со извршен член на одборот на директори го склучуваат неизвршните членови на одборот на директори, а го потпишува претседателот на одборот на директори, а договорот меѓу член на управниот одбор или управителот и друштвото го склучува надзорниот одбор, а го потпишува претседателот на надзорниот одбор.

Еднаква положба

Член 351

(1) Членовите на органот на управување, на надзорниот одбор, односно управителот, во согласност со нивната положба, определена со овој закон, имаат исти права и обврски, без оглед на тоа како се распределени правата и обврските меѓу нив во органот. Работите ги вршат заедно според овластувањата определени со овој закон и според работите што им се доверени во согласност со овој закон и со статутот. Со статутот може да се определи и поинаков начин на водење и вршење на овие работи, но само според овластувањата на членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор определени со овој закон.

(2) Актите, односно одлуките на органот на управување, односно на надзорниот одбор кои се донесени надвор од нивните овластувања определени со овој закон и со статутот, го обврзуваат друштвото во односите со трети лица, освен кога третото лице знаело или со оглед на околностите морало да знае за тоа.

(3) Органот на управување, односно надзорниот одбор работи и одлучува на начин определен со овој закон, со статутот и со неговиот деловник за работа. Деловникот за работа се донесува на начин определен со статутот.

Извештај за работењето на друштвото

Член 352

(1) Извршните членови на одборот на директорите, членовите на управниот одбор, односно управителот најмалку еднаш во три месеца му поднесуваат на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор пишан извештај за работењето на друштвото, а по истекот на деловната година поднесуваат и годишна сметка, годишни финансиски извештаи и годишен извештај за работењето на друштвото.

(2) На барање на неизвршните членови на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор, извршните членови на одборот на директорите, членовите на управниот одбор, односно управителот составуваат посебен извештај за состојбата на друштвото или за некое прашање од неговото работење.

(3) Неизвршните членови на одборот на директорите, односно надзорниот одбор можат сами или преку други лица да преземаат дејствија заради стекнување увид во работењето на друштвото и управувањето со

него од страна на извршните членови на одборот на директори, членовите на управниот одбор, односно управителот. На барање на најмалку една третина од неизвршните членови на одборот на директорите, односно од членовите на надзорниот одбор, извршните членови на одборот на директорите, односно членовите на управниот одбор или управителот се должни да ги подготват сите документи и известувања потребни за вршење на надзор над неговата работа.

(4) Секој неизвршен член на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор, заради извршување на својата функција, има право да ги разгледува сите извештаи, акти и документи што извршните членови на одборот на директори, членовите на управниот одбор, односно управителот ги доставуваат на неизвршните членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор.

Подготвување и спроведување на одлуките на собранието

Член 353

Органот на управување, при подготвување и спроведување на одлуките на собранието, особено е должен:

1) на барање на собранието да ги подготви општите акти и одлуките чиешто донесување е во надлежност на собранието;

2) да ги подготви договорите коишто можат да се склучат само со согласност на собранието;

3) да ги извршува одлуките коишто собранието ги донесува во рамките на неговата надлежност и

4) да врши и други работи коишто со овој закон ги има спрема собранието и што се во рамките на неговата надлежност.

Обврска во случај на загуба, на презадолженост и на неспособност за плаќање

Член 354

(1) Ако друштво во текот на работењето, а особено ако според тримесечната или полугодишната пресметка, односно годишната сметка покажува нова загуба, поголема од 30% од вредноста на имотот на друштвото, односно 50% од основната главнина, извршните членови на одборот на директори, односно управниот одбор мораат веднаш да подготват извештај во писмена форма во којшто ќе ги објаснат причините за загубата и ќе предложат мерки со коишто загубата ќе биде покриена. Извештајот се одобрува од одборот на директори, односно од надзорниот одбор. Во рок од 48 часа од сознавањето дека друштвото покажало загуба, органот на управување свикува собрание на кое ќе ги известат акционерите за состојбата и за преземените мерки.

(2) Ако настапи околност којашто со законот е определена како услов за отворање на стечајна постапка, органот на управување, најдоцна во рок од 21 ден од денот на настанувањето на условот за отворање стечајна постапка, свикува собрание на коешто ги известува акционерите за состојбата и за преземените мерки, како и за мерките што треба да бидат преземени и одобрени од акционерите на собранието.

(3) По настапувањето неспособност за плаќање на друштвото или негова презадолженост, органот на управување не смее да предлага или да врши исплати, освен плаќања коишто се неопходни за редовно работење на друштвото и коишто се вршат со внимание на совесен и уреден трговец.

(4) Членовите на органот на управување солидарно им одговараат на доверителите и на акционерите за предизвиканата штета ако постапиле спротивно на ставовите (1), (2) и (3) од овој член.

Кворум за работа и за одлучување

Член 355

(1) Одборот на директорите може да работи и да одлучува ако на состанокот се присутни најмалку половина од сите негови членови, од кои бројот на присутните неизвршни членови на одборот на директори мора да биде поголем од бројот на присутните извршни членови на одборот на директори.

(2) Управниот одбор или надзорниот одбор може да работи и да одлучува ако на состанокот се присутни најмалку половина од сите негови членови.

(3) Одредба во статутот спротивна на ставовите (1) и (2) од овој член е ништовна.

(4) Органот на управување, односно надзорниот одбор ги донесува одлуките со мнозинство гласови од кворумот определен во ставовите (1) и (2) на овој член, ако со овој закон и со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(5) Гласот на претседателот на органот на управување, односно на надзорниот одбор, а во негово отсуство на претседавачот кој е овластен од претседателот да го заменува, е одлучувачки во случај на поделба на гласовите, освен ако со статутот поинаку не е определено.

(6) Одлуките на органот на управување, односно на надзорниот одбор влегуваат во сила од денот на нивно донесување, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

Состаноци и известување

Член 356

(1) Органот на управување одржува состанок кога тоа го налага извршувањето на работите во рамките на неговите надлежности.

(2) Секој член на органот на управување, со барање поднесено во писмена форма, може со наведување на причините и целта да бара од претседателот да свика состанок на органот на управување.

(3) Ако членот кој барал свикување на состанок добие поддршка од најмалку една третина од членовите на органот на управување за свикување состанок, претседателот на органот на управување мора да свика состанок во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

(4) Свикувањето на состанокот од ставот (3) на овој член се врши со известување до сите членови на органот на управување, што е вообичаено за свикување на состаноците на органот на управување, во коешто се наведуваат причините, времето и местото на одржувањето на состанокот.

Состаноци преку конференциска телефонска врска

Член 357

(1) Членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на состанок, организиран со користење на конференциска телефонска врска или со користење на друга аудио и визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг, освен ако тоа не е забрането со статутот. Учество на ваквите состаноци се смета за присуство и лично учество на лицата кои се вклучени на овој начин.

(2) Уството на состанокот се запишува во записникот на органот на управување, односно на надзорниот одбор, кој го потпишуваат сите членови што учествувале на состанокот, организиран на начин од ставот (1) на овој член.

Одлучување без одржување состанок

Член 358

(1) Со статутот може да се предвиди органот на управувањето, односно надзорниот одбор да одлучува и без одржување состанок ако сите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор дадат согласност за одлуката којашто се донесува без одржување состанок.

(2) За сите одлуки донесени на начин од ставот (1) на овој член, претседателот на органот на управување, односно на надзорниот одбор или физичкото лице коешто тој ќе го овласти, подготвува записник во којшто се евидентираат одлуките. Записникот го потпишува претседателот на органот на управување, односно на надзорниот

одбор, а во негово отсуство член на органот на управување, односно на надзорниот одбор, најдоцна во рок од 30 дена од денот на давањето согласност за одлуката којашто ја донеле без одржување состанок.

(3) Одлуките донесени на начин од ставот (1) на овој член влегуваат во сила со денот на давањето на согласноста од ставот (1) на овој член од страна на сите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор, освен ако во одлуката не е утврден друг момент на влегување во сила. Давањето на согласноста може да биде извршено со своерачен потпис, или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлогот на одлуката.

Комисии

Член 359

(1) Органот на управување, односно надзорниот одбор може да формира една или повеќе комисии од редот на своите членови и од други лица.

(2) Комисиите не можат да одлучуваат за прашања што се во надлежност на органот на управување, односно на надзорниот одбор, ниту можат да им се пренесат нивните права и обврски.

(3) Составот, условите, содржината на работа и начинот на работењето на овие комисии поблиску се уредуваат со статутот и со другите акти на друштвото донесени во согласност со статутот.

(4) Сите активности на комисиите подлежат на одобрение од страна на органот на управување, односно на надзорниот одбор.

Записник од состаноците

Член 360

(1) За работата на секој состанок на органот на управување, односно на надзорниот одбор и на комисиите, без разлика на тоа како е одржан состанокот, се подготвува записник.

(2) Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на одржувањето на состанокот, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) Записникот треба да содржи податоци за начинот на којшто работел органот на управување, односно надзорниот одбор (на состанок или на друг начин), времето и местото на одржувањето на состанокот, лицата кои присуствувале и дневниот ред на состанокот, прашањата кои биле предмет на гласање и резултатите од секое гласање вклучувајќи ги и имињата на членовите кои гласале „за“ и „против“ одлуките усвоени на состанокот. Во записникот може, по барање на членот кој гласал „за“ и „против“ да се внесе и причината зошто така гласал. Ако некој член има судир на интерес, членот има обврска тоа да го најави на почетокот на состанокот и тоа да се евидентира во записникот.

(4) Записникот го потпишуваат сите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор кои биле присутни на состанокот. Записникот го потпишува и претседателот на органот на управување, односно на надзорниот одбор, а во негово отсуство членот на органот на управување, односно на надзорниот одбор кој по овластување на претседателот претседавал на состанокот.

Обврски при вршењето на овластувањата

Член 361

(1) Членот на органот на управувањето, односно на надзорниот одбор е должен овластувањата што му се дадени со овој закон и со статутот да ги врши во интерес на друштвото и во интерес на акционерите со внимание на уреден и совесен трговец, и не може да ги пренесе своите овластувања на друг член на органот на управување, односно на надзорен одбор.

(2) Членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор се должни како деловна тајна да ги чуваат сите известувања и податоци што на кој било начин се однесуваат на работењето на друштвото, а кои ги добиле како доверливи.

(3) Обврската од ставот (2) на овој член трае и по престанувањето на мандатот во органот на управување, односно во надзорниот одбор, во согласност со обврските преземени во договорот за уредување на односите меѓу друштвото и извршен член на одборот на директори, член на управниот одбор, односно управителот.

(4) Обврската од ставот (2) на овој член трае и по престанувањето на мандатот на член на органот на управување, односно на член на надзорниот одбор.

(5) Во текот на извршувањето на своите должности, во согласност со ставот (1) од овој член, членот на органот на управување, односно на надзорниот одбор може да се потпира на информации, на мислења или на извештаи подготвени од независни правни советници, независни овластени сметководители и овластени ревизори и други лица, за кои се верува дека се доверливи и компетентни за работите што ги вршат, при што не се смета дека со тоа е ослободен од својата обврска да постапува со внимание на уреден и совесен трговец.

(6) Ограничувањата на овластувањата за застапување на извршните членови на одборот на директори, односно на членовите на управниот одбор се без правно дејство спрема трети лица, дури и ако ограничувањата биле објавени.

Одговорност за штета Член 362

(1) Ако членовите на органот на управување ги повредат своите обврски, му одговараат на друштвото за причинетата штета како солидарни должници ако не работеле и постапувале со внимание на уреден и совесен трговец. Не се смета за одговорен член на органот на управување кој работел врз основа на одлука на собранието, којашто собранието ја усвоило и покрај тоа што укажал дека е спротивна на овој закон, како и член на органот на управување кој се спротивставил на донесувањето на одлуката така што го издвоил своето мислење во записникот на состанокот на органот на управување и гласал „против“ одлуката.

(2) Членовите на органот на управување особено ќе се сметаат за одговорни за штета ако спротивно на овој закон:

- 1) на акционерите им го вратат она што тие го вложиле во друштвото;
- 2) на акционерите им исплатат камата или дивиденда;
- 3) запишат, стекнат, земат во залог или ако ги повлечат акциите на друштвото;
- 4) го разделат имотот на друштвото;
- 5) извршат исплати по настапувањето на неспособноста на друштвото за плаќање, односно по настапувањето на презадолженоста на друштвото;
- 6) поднесат неистинита годишна сметка и финансиски извештај и;
- 7) ги злоупотребат и неовластено ги користат средствата на друштвото; и
- 8) при условното зголемување на основната главнина издаваат акции, спротивно на целта, или издаваат акции пред акциите од претходната емисија да бидат уплатени во целост.

(3) Ако членовите на органот на управување не ги отстранат незаконитостите од постапувањата според ставот (2) на овој член, акционерите имаат право од членовите на органот на управување да бараат надомест на штета.

(4) Ако член на органот на управување грубо ја повреди својата должност да постапува со внимание на уреден и совесен трговец, барање за надомест на штета можат да поднесат и доверителите на друштвото ако своите побарувања не можат да ги намират од друштвото.

(5) Неизвршните членови на одборот на директори, односно членовите на надзорниот одбор солидарно одговараат за предизвикана штета на друштвото со извршните членови на одборот на директори, односно со членовите на управниот одбор ако при давањето на претходното одобрение не постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

(6) Правото за остварување на барање за надомест на штета, што е содржано во овој член, застарува за пет години.

Отповикување на членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор Член 363

(1) Собранието може да ги отповика сите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор, односно член на овие органи и пред истекот на времето за коешто биле избрани. За одлуката за отповикување е потребно мнозинство гласови од акциите со право на глас, претставени на собранието, освен ако со овој закон поинаку не е определено, односно ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Со статутот можат да се определат и други услови за усвојување на одлуката.

(2) Извршен член на одборот на директорите може да биде отповикан од страна на одборот на директорите во кое било време, со или без образложение. На отповиканиот извршен член му мирува својството на член во одборот на директорите до наредното собрание на коешто ќе се одлучи дали ќе биде отповикан пред истекот на мандатот за којшто е избран.

(3) Ако собранието донело одлука за отповикување на сите членови на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор, односно на нивен член, на истата седница избира нови членови на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор, односно нов член на местото на отповиканиот член ако собранието одлучи така и ако на собранието на акционерите, во писмена форма, им се достават податоците за кандидатите коишто треба да бидат избирани.

(4) Надзорниот одбор може во кое било време, со или без образложение, да ги отповика сите членови на управниот одбор, односно негов член. Надзорниот одбор на истата седница избира нови членови на управниот одбор, односно нов член на местото на отповиканите членови, односно на отповиканиот член. Одлуката за отповикување влегува во сила од денот на донесувањето.

(5) Извршен член на одборот на директорите, член на управниот одбор, односно управител кој е отповикан има право да бара надомест на штета ако така е определено во договорот од членот 350 на овој закон.

(6) На член на органот на управување, односно на надзорниот одбор му престанува мандатот и кога ќе се исполни условот одреден во членот 384 став (8) од овој закон.

(7) Ако се отповикува еден член на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор, кој е избран со кумулативно гласање, членот се смета за отповикан ако за отповикувањето гласале акционери со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под 90% од акциите со право на глас претставени на собранието.

(8) Ако собранието отповикува повеќе од еден член на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор, се пристапува кон гласање за отповикување на сите членови на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор. Се смета дека членовите на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор се отповикани ако за отповикувањето акционерите се изјасниле со мнозинство гласови од претставените акции на собранието со право на глас, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Изборот на новите членови на одборот на директорите, односно на надзорниот одбор се врши со кумулативно гласање.

(9) Одлуката на собранието за отповикување на одборот на директорите или на надзорниот одбор, односно на нивен член влегува во сила од денот на донесувањето.

(10) Пријавата за упис во трговскиот регистар на избраните, односно на отповиканите членови од органите од овој член ја поднесува лицето овластено со одлуката за избор, односно отповикување. Решение за упис во трговскиот регистар, во согласност со одлуката на собранието, мора да биде донесено во рок од 48 часа од поднесувањето на пријавата.

Оставка**Член 364**

(1) Член на органот на управување, односно на надзорниот одбор може да поднесе оставка во кое било време со поднесување писмено известување до органот што го избрал, освен кога интересите на друштвото не наложуваат нешто друго.

(2) Потписот на членот на органот на управување, односно на надзорниот одбор на известувањето за оставката се заверува кај нотар.

(3) По поднесена оставка не се одлучува за нејзино прифаќање. Ако интересите на друштвото го наложуваат тоа, органот на управување, односно надзорниот одбор може да го обврзе членот кој дал оставка да продолжи да ја врши функцијата се до изборот на нов член на органот на управување, односно на надзорниот одбор, но не подолго од 60 дена. Се смета дека на членот на органот на управување, односно на надзорниот одбор му престанал мандатот со денот на поднесувањето на известувањето за оставката, во писмена форма, освен ако во известувањето не е наведен некој друг датум. Врз основа на известувањето за оставката, се поднесува пријава за бришење на уписот во трговскиот регистар на членот на органот на управување, односно на надзорниот одбор кој дал оставка.

Награда на членовите на органот на управување и на надзорниот одбор**Член 365**

(1) Собранието со одлука го определува месечниот паушал или паушалот по состанок на неизвршните членови на одборот на директорите, односно на членовите на надзорниот одбор. Неизвршните членови на одборот на директорите, односно членовите на надзорниот одбор имаат право и на надомест на сите други трошоци (патни и други трошоци), право на осигурување на живот и на друг вид осигурување, како и други права што се поврзани со вршењето на нивната функција (користење работни простории, потребни средства за работа и друго).

(2) Извршните членови на одборот на директорите, членовите на управниот одбор, односно управителот имаат право на плата, односно месечен надомест, право на осигурување на живот и на друг вид осигурување, на надоместок на патни и на други трошоци и други права.

(3) За работата на извршните членови на одборот на директорите, на членовите на управниот одбор, односно на управителот, собранието може со одлука да им одобри и учество во добивката. Учесството, по правило, се состои од учество со дел од годишната добивка на друштвото (исплата во пари, акции, тантиема, бонус или друг начин). Одобреното учество во годишната добивка на друштвото се пресметува на делот од годишната добивка што останува по намалувањето на остварената добивка за износот од вкупните загуби пренесени од претходните години и за износите што се издвојуваат за законски и за статутарни резерви. Одлука што е спротивна на оваа одредба е ништовна.

(4) Правата на извршните членови на одборот на директорите, на членовите на управниот одбор, односно на управителот од ставовите (2) и (3) на овој член се уредуваат со договорот од членот 350 на овој закон, со одветно на видот и обемот на доверените задачи, работноправен статус и на нивниот личен придонес во успешноста на работењето на друштвото.

(5) Во договорот од членот 350 на овој закон се определуваат и ситуациите кога се смета дека значително е влошена финансиската состојба на друштвото, поради што примањата на членот на органот на управување претставуваат голем товар за друштвото, поради што собранието, неизвршните членови на одборот на директорите, односно надзорниот одбор можат да ги намалат вкупните примања и други права на членот на органот на управување од ставовите (2) и (4) на овој член. Со ова намалување на примањата односите меѓу

член на органот на управување и друштвото остануваат непроменети, а извршниот член на одборот на директорите, односно член на управниот одбор може да го откаже договорот и даде оставка најрано до крајот на следното тримесечје, со отказан рок кој не може да биде пократок од 30 дена, освен ако собранието, неизвршните членови на одборот на директорите, односно надзорниот одбор не прифати пократок рок.

(6) Средствата што се исплатуваат на членовите на органот на управување, на управителот, односно на надзорниот одбор се трошоци на работењето на друштвото. За посебно доверени работи што за друштвото ги извршил член на органот на управување, односно управител или член на надзорен одбор може да му се признае дополнителна награда, која исто така се исплатува на товар на трошоците на работењето.

(7) Друштвото не може да дава кредит на член на органот на управување, на член на надзорниот одбор, односно на управител и на членови на нивните потесни семејства ниту на член на орган на управување, на надзорен одбор, односно на управителот на зависно друштво или на член на неговото потесно семејство. Под забраната не се опфатени обврските кои друштвото ги презело со договорот од членот 350 на овој закон ако одлуката ја потврди собранието со две третини од акциите со право на глас, претставени на собранието.

Статус на членовите на органот на управување и на раководните лица**Член 366**

(1) Правата и обврските од работниот однос што ги стекнал извршен член на одборот на директорите, член на управниот одбор, односно управител кој пред изборот е во работен однос во друштвото, утврдени со договор за работа, му мируваат. Мировањето започнува од денот на изборот на тоа лице.

(2) Извршниот член на одборот на директорите, членот на управниот одбор, односно управителот за времето за коешто е избран, освен ако функцијата ја врши без засновање работен однос, правата од работен однос ги остварува според условите утврдени во договорот за уредување на односите меѓу извршен член на одборот на директорите, член на управниот одбор, односно управител и друштвото, во согласност со овој закон.

(3) На лицата кои со одлука на органот на управување се назначени како лица со посебни овластувања и одговорности (во натамошниот текст: раководни лица) соодветно се применува ставот (1) од овој член. Раководните лица ги остваруваат правата и обврските од работен однос според условите утврдени во договорот за уредување на односот меѓу органот на управување и раководното лице (во натамошниот текст: договор за уредување на односите со раководно лице). Со договорот за уредување на односите со раководно лице се уредуваат: платата, надоместоците, учество во добивката, надоместокот на трошоците, надоместокот за осигурување на живот и на други видови осигурување и другите права од работен однос. Определувањето на видот и обемот на вкупните примања и на другите права и обврски од работен однос на раководно лице е со одветно на видот и обемот на доверените задачи и на одговорноста на раководното лице, како и на неговиот личен придонес во успешноста на работењето на друштвото. Од името на органот на управување, договорот со раководното лице го потпишува претседателот на органот на управување.

(4) На извршните членови на одборот на директорите, членовите на управниот одбор, односно на управителот и на раководните лица не се применуваат одредбите од колективните договори, како и одредбите од Законот за работни односи што се однесуваат на засновањето и на престанувањето на работниот однос, на дисциплинската одговорност, на платата, на надоместоците и на заштитата на правата на работниците.

Правата од овие одредби од Законот за работни односи, овие лица ги остваруваат на начин и според условите утврдени во договорот од членот 350 на овој закон и договорот од ставот (3) на овој член.

(5) Одредбите од овој член и од членот 365 на овој закон соодветно се применуваат и на управителот во другите форми на трговски друштва, на начин и под условите определени со договорот за друштвото, освен ако функцијата ја вршат без засновање работен однос.

Пододдел 2 ЕДНОСТЕПЕН СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ (ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ)

Состав Член 367

(1) Одборот на директори има најмалку три, а најмногу 15 члена.

(2) Собранието ги избира членовите на одборот на директори.

(3) При изборот на членовите на одборот на директори се назначува кои членови се избираат како независни членови на одборот на директори. Независните членови на одборот на директори се избираат од редот на неизвршните членови на одборот на директори.

(4) Од членовите избрани во одборот на директори, одборот на директорите назначува еден или повеќе извршни членови на одборот на директори (во натамошниот текст: извршни членови). За извршен член на одборот на директори не може да биде избран член на одборот на директори кој е избран како независен член на одборот на директори. Бројот на извршните членови мора да биде помал од бројот на неизвршните членови на одборот на директори (во натамошниот текст: неизвршни членови).

(5) Ако одборот на директори има до четири неизвршни члена, најмалку еден од неизвршните членови на одборот на директорите е независен член. Ако одборот на директори има повеќе од четири неизвршни члена, најмалку една четвртина од неизвршните членови се независни членови на одборот на директори.

Начин на избор на извршните членови Член 368

(1) Начинот на избор на извршен член на одборот на директори се определува со статутот. Во статутот може да се одреди изборот на извршен член да се врши и со едногласна одлука на сите членови на одборот на директори.

(2) Еден од членовите на одборот на директорите, избран за извршен член, може да го носи називот што е вообичаен за вршење на функцијата (генерален директор, односно главен извршен директор и друг назив), а другите извршни членови можат да го носат називот што е вообичаен за вршење на функцијата што му е доверена како на извршен член на одборот на директори.

(3) Ако одборот на директорите има повеќе од еден извршен член, членовите на одборот на директори со мнозинство гласови определуваат кој извршен член е посебно одговорен за прашањата на вработените и односите со нив.

Претседател на одборот на директори Член 369

(1) Одборот на директори, од редот на своите неизвршни членови, со мнозинство гласови од вкупниот број на членови на одборот на директори, избира претседател на одборот.

(2) Одборот на директори може да го разреши претседателот во кое било време и да избере нов претседател.

(3) Претседателот на одборот на директори ги свикнува и претседава со состаноците, одговорен е за водењето евиденција за состаноците и организирањето на другите начини (форми) на работа и одлучување на одборот на директори.

(4) Ако претседателот од кои и да е причини не е во можност да ја врши функцијата претседател или ако е отсутен, со состаноците на одборот на директори претседава друг неизвршен член, со мнозинство гласови на присутните членови на одборот на директори.

Овластувања на одборот на директорите Член 370

Одборот на директори, во рамките на овластувањата определени со законот и статутот и овластувањата што изречно му се дадени од собранието, управува со друштвото. Одборот на директори има најшироки овластувања во управувањето со друштвото во рамките на предметот на работењето на друштвото и во дејствувањето во сите околности од името на друштвото, со исклучок на овластувањата што изречно им се дадени на неизвршните членови на одборот на директори.

Овластувања на извршните членови Член 371

(1) Со исклучок на овластувањата за коишто со закон изречно е определено дека ги врши одборот на директори, извршните членови го водат работењето на друштвото и имаат најшироки овластувања да ги вршат сите работи сврзани со раководењето, спроведувањето на одлуките на одборот на директори и вршењето на тековните активности на друштвото и да дејствуваат во сите околности од името на друштвото.

(2) Одборот на директори им го доверува на извршните членови застапувањето на друштвото во односите со трети лица.

(3) Ако одборот на директори избере повеќе од еден извршен член, го назначува членот кој го води работењето на извршните членови и на чиј предлог одборот на директори ги утврдува внатрешната организација и начинот на којшто се врши координацијата на водењето на работењето на друштвото.

(4) Одборот на директори поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на извршните членови овластени за застапување на друштвото. Пријавата ја потпишуваат сите членови на одборот на директори, освен ако членовите не дале писмено овластување на извршен член на одборот на директори да ја потпише пријавата. При уписот во трговскиот регистар извршните членови поднесуваат потписи-заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

(5) Извршните членови, заради извршување на овластувањата од ставот (1) на овој член, можат да назначат раководни лица кои го вршат секојдневното водење на работењето на друштвото во согласност со одлуките, насоките и налезите на извршните членови на одборот на директори.

Овластувања на неизвршните членови во вршењето надзор Член 372

(1) Неизвршните членови, покрај овластувањата што со овој закон им се определени во вршењето на правото на надзор над водењето на работењето од страна на извршните членови, имаат право да вршат увид и да ги проверуваат книгите и документите на друштвото, како и имотот, особено благајната на друштвото и хартиите од вредност и стока. Неизвршните членови за вршење одделни стручни работи од надзорот можат да задолжат кое било вработено лице во друштвото или друго стручно лице.

(2) Во вршењето на надзорот, претседателот на одборот на директори или кој било неизвршен член, овластениот ревизор или друго лице определено со статутот или акционери кои претставуваат најмалку една десеттина од акциите со право на глас, можат да бараат свикнување состанок на одборот на директори. Барањето се доставува до претседателот на одборот на директори.

Овластувања коишто не можат да се пренесат врз извршните членови

Член 373

(1) Одборот на директорите не може да ги пренесе врз извршните членови овластувањата кога се одлучува за:

- 1) затворање (престанување) или пренос на претпријатие или на негов дел што учествува со над 10% во приходот на друштвото;
  - 2) намалување или проширување на предметот на работење на друштвото;
  - 3) суштествени внатрешни организациони промени на друштвото што се определуваат со акт на друштвото;
  - 4) воспоставување долгорочна соработка со други друштва од суштествено значење за друштвото или нејзино прекинување;
  - 5) основање и престанување на трговско друштво што учествува со над една десетина во основната главнина на друштвото и
  - 6) основање и престанување на подружници на друштвото.
- (2) Со статутот може да се забрани пренесување овластувања врз извршните членови и за одлучување за други прашања од надлежноста на одборот.
- (3) Забраните предвидени со ставовите (1) и (2) од овој член не можат да се истакнуваат спрема трети лица, освен ако друштвото докаже дека третото лице знаело за тоа или, со оглед на сите околности, морало да знае за тоа.

Пододдел 3

ДВОСТЕПЕН СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ (УПРАВЕН ОДБОР И НАДЗОРЕН ОДБОР)

Прв отсек УПРАВЕН ОДБОР

Состав и избор

Член 374

- (1) Управниот одбор има најмалку три, а најмногу 11 члена.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член, во друштвата коишто имаат основна главнина помала од 150.000 ЕВРА во денарска противвредност, наместо управен одбор може да биде избран управител, со сите права и обврски што ги има управниот одбор.
- (3) Надзорниот одбор ги избира членовите на управниот одбор, односно управителот. Со одлуката за избор на членовите на управниот одбор, еден од членовите на управниот одбор се именува за претседател на управниот одбор.
- (4) Надзорниот одбор може да го разреши претседателот на управниот одбор во кое било време и да именува нов претседател.
- (5) Ни едно лице во исто време не може да биде член на управен одбор, односно управител и член на надзорен одбор.
- (6) Претседателот на управниот одбор ги свикнува состаноците и претседава со нив и е одговорен за водењето на записникот од состаноците и за организацијата на други форми преку коишто управниот одбор работи и одлучува.
- (7) Ако претседателот од кои било причини не е во можност да ја врши функцијата или ако е отсутен, со состаноците на управниот одбор претседава член на управниот одбор именуван од надзорниот одбор.

Овластувања

Член 375

(1) Управниот одбор управува со друштвото и, во тие рамки, го води работењето на друштвото под сопствена одговорност. Управниот одбор има најшироки овластувања во управувањето со друштвото, односно во вршењето на сите работи сврзани со водењето на работите и на тековните активности на друштвото и да дејствува во сите околности од име на друштвото во

рамките на предметот на работењето на друштвото, со исклучок на овластувањата коишто изречно му се дадени на собранието и на надзорниот одбор.

(2) Сите членови на управниот одбор ги водат и ги вршат заедно работите од ставот (1) на овој член. Со статутот може да се одреди и поинаков начин на водење и на вршење на овие работи.

(3) Управниот одбор, заради извршување на овластувањата од ставот (1) на овој член, може да назначи раководни лица кои го вршат секојдневното водење на работењето на друштвото во согласност со одлуките, насоките и наложите на управниот одбор.

Одлучување со претходно одобрение на надзорниот одбор

Член 376

- (1) Управниот одбор, со претходно одобрение на надзорниот одбор, одлучува за прашањата определени во членот 373 став (1) од овој закон.
- (2) Со статутот можат да бидат определени и други случаи кога за одлуките на управниот одбор е потребно претходно одобрение на надзорниот одбор.
- (3) Немањето претходно одобрение од надзорниот одбор не може да се истакнува спрема трети лица.

Застапување на друштвото

Член 377

- (1) Членовите на управниот одбор го застапуваат друштвото во односите со трети лица заеднички, освен ако со статутот поинаку не е определено.
- (2) Управниот одбор, со одобрение на надзорниот одбор, може да овласти еден или повеќе членови на управниот одбор да го застапуваат друштвото. Во тој случај, другите членови на управниот одбор се исклучени од застапувањето. Овластувањето за застапувањето може да биде повлечено во секое време од надзорниот одбор.
- (3) Управниот одбор поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на членовите на управниот одбор овластени за застапување на друштвото. Пријавата ја потпишуваат сите членови на управниот одбор, освен ако членовите не дале писмено овластување на член на управниот одбор да ја потпише пријавата. При уписот во трговскиот регистар, членовите на управниот одбор, овластени за застапување, поднесуваат потписи-заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.
- (4) Ограничувањата на овластувањата за застапување на членовите на управниот одбор немаат правно дејство спрема трети лица.
- (5) Членовите на управниот одбор коишто го застапуваат друштвото можат да го носат називот генерален директор или друг назив.

Втор отсек НАДЗОРЕН ОДБОР

Состав и избор на членовите на надзорниот одбор

Член 378

- (1) Надзорниот одбор има најмалку три, а најмногу 11 члена.
- (2) Собранието ги избира членовите на надзорниот одбор. При изборот на членовите на надзорниот одбор се назначува кои членови се избираат како независни членови на надзорниот одбор.
- (3) Ако надзорниот одбор има до четири члена, најмалку еден од членовите е независен член. Ако надзорниот одбор има повеќе од четири члена, најмалку една четвртина од неговите членови се независни членови на надзорниот одбор.

Претседател на надзорниот одбор

Член 379

(1) Надзорниот одбор, од редот на своите членови, со мнозинство гласови од вкупниот број на членовите на надзорниот одбор, избира претседател на надзорниот одбор.

(2) Надзорниот одбор може да го разреши претседателот во кое било време и да избере нов претседател.

(3) Претседателот на надзорниот одбор ги свикнува седниците и претседава со нив, одговорен е за водењето на евиденцијата за состаноците и организирањето на другите начини (форми) на работа и на одлучување на надзорниот одбор.

(4) Ако претседателот на надзорниот одбор од кои било причини не е во можност да ја врши функцијата или е отсутен, со состаноците на надзорниот одбор претседава член на надзорниот одбор избран со мнозинство гласови на присутните членови на надзорниот одбор.

Овластувања на надзорниот одбор

Член 380

(1) Надзорниот одбор врши надзор врз управувањето со друштвото што го врши управниот одбор.

(2) Надзорниот одбор може да врши увид и да ги проверува книгите и документите на друштвото, како и имотот, особено благајната на друштвото и хартиите од вредност и стока. Надзорниот одбор за вршење одделни стручни работи од надзорот може да задолжи одделни членови на одборот, овластениот ревизор или стручни лица.

(3) На надзорниот одбор не можат да му бидат пренесени овластувања во врска со управувањето на друштвото, освен ако со овој закон поинаку не е определено. По исклучок, со статутот може да се определи дека за определени видови работи управниот одбор може да одлучува само со претходно одобрение на надзорниот одбор. Ако надзорниот одбор одбие да даде одобрение, управниот одбор, со образложение поднесено во писмена форма, може да бара одобрение од собранието. Одлуката со која собранието дава одобрение се донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Со статутот можат да се определат и други услови за усвојување на одлуката.

(4) Надзорниот одбор го застапува друштвото спрема членовите на управниот одбор.

Свикнување состанок

Член 381

(1) Надзорниот одбор одржува состанок ако тоа го налага извршувањето на работите во рамките на неговите надлежности.

(2) Секој член на надзорниот одбор или на управниот одбор, со барање поднесено во писмена форма, може со наведување на причините и целта да бара од претседателот на надзорниот одбор да свика состанок на надзорниот одбор. Состанокот мора да се одржи во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

(3) Надзорниот одбор, во текот на годината, задолжително одржува најмалку четири редовни состаноци и тоа на секои три месеца, при што еден од нив мора задолжително да се одржи во рок од еден месец пред одржувањето на годишното собрание.

(4) Покрај обврската за одржување состаноци, определена во ставот (2) од овој член, надзорниот одбор може да одржува и други состаноци што ги свикнува претседателот на надзорниот одбор или што се свикани по писмено барање на некој од членовите на одборот, овластениот ревизор или друго лице определено во статутот, акционерите кои претставуваат најмалку една десеттина од акциите со право на глас. Барањето се доставува до претседателот на надзорниот одбор. Ако претседателот не го свика состанокот по поднесеното писмено барање во рокот од ставот (1) на овој член, членовите на надзорниот одбор можат да го свикаат состанокот на начин определен во членот 356 став (3) од овој закон.

Пододдел 4 СОБРАНИЕ НА ДРУШТВОТО

Прв отсек ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА СОБРАНИЕТО

Собрание

Член 382

(1) Акционерите своите права во друштвото ги остваруваат на собранието, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(2) На секој акционер запишан во акционерската книга, од денот на уписот, му припаѓа право на учество во работата на собранието и право на глас, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

(3) Членовите на органот на управување и на надзорниот одбор учествуваат во работата на собранието без право на глас, освен ако не се акционери.

Надлежност на собранието

Член 383

(1) Собранието одлучува само за прашањата изречно определени со овој закон и со статутот, а особено за:

- 1) измена на статутот;
- 2) одобрување на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година и одлучување за распределбата на добивката;
- 3) избор и отповикување на членовите на одборот на директори и на членовите на надзорниот одбор;
- 4) одобрување на работата и на водењето на работењето со друштвото на членовите на органот на управување и на надзорниот одбор;
- 5) промена на правата врзани за одделни родови и класи акции;
- 6) зголемување и намалување на основната главнина на друштвото;
- 7) издавање акции и други хартии од вредност;
- 8) назначување овластен ревизор за ревизија на годишната сметка и на финансиските извештаи ако друштвото има обврска да ги подготвува;
- 9) преобразба на друштвото во друга форма на друштво, како и за статусните промени на друштвото и
- 10) престанување на друштвото.

(2) Собранието избира претседавач со седницата на собранието, записничар и двајца акционери - заверувачи на записникот, освен ако записникот не го води нотар. Собранието избира и комисија за спроведување тајно гласање и други физички лица (бројачи на гласови и други) ако тоа е потребно за вршење други работи коишто го овозможуваат непреченото одвивање на работата на собранието на начин и според условите определени со овој закон и со статутот.

(3) Ако собранието одлучува за измена на податок што во согласност со членот 298 од овој закон се запишува во трговскиот регистар записникот го води нотар.

(4) Собранието не може да одлучува за прашања од областа на управувањето, односно од областа на водењето на работењето на друштвото што се надлежност на органите на управување, освен ако тоа со овој закон поинаку не е определено.

Годишно собрание

Член 384

(1) Годишното собрание го свикнува органот на управување најдоцна три месеца по составувањето на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година, а не подоцна од шест месеца од завршувањето на календарската година или 14 месеца од одржувањето на последното годишно собрание.

(2) На годишното собрание:

1) се разгледуваат и се усвојуваат годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година;

2) се одлучува за употребата на чистата добивка или за покривање на загубата и

3) се одобрува работата на членовите на органот на управување и на надзорниот одбор.

(3) Ако органот на управување не го свика годишното собрание навреме, собранието без одлагање го свикуваат неизвршните членови на одборот на директорите, односно надзорниот одбор.

(4) Ако годишното собрание не го свикуваат неизвршните членови на одборот на директорите, односно надзорниот одбор или ако од кои било други причини не се одржи во рокот определен во ставот (1) на овој член, одлука за свикување на годишното собрание може да донесе судот по предлог на кој било акционер.

(5) Годишното собрание по завршувањето на деловната година, задолжително одлучува за одобрување на работата и за водењето на работењето на друштвото од страна на членовите на органот на управување и за работата на членовите на надзорниот одбор. За одобрување на работата на членовите на органите на друштвото се гласа одделно за секој член на органот.

(6) Расправата и одобрувањето на работата на органот на управување, односно на надзорниот одбор, односно за начинот на водењето на работењето на друштвото мора да биде поврзана со расправата за годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година.

(7) Во годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година, органот на управување има обврска објективно да ги презентира и да ги објасни главните фактори и околностите коишто влијаеле на определувањето на работењето, вклучувајќи ги и промените во опкружувањето во чиишто рамки друштвото дејствува, одговорот на друштвото на тие промени и нивното влијание, политиката на вложувања за одржување и за поддршка на успешноста во работењето на друштвото, вклучувајќи ја и политиката на дивиденди, изворите на средствата на друштвото, политиката на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина и политиката на управување со ризикот, големите зделки и зделките со заинтересирана страна, како и средствата на друштвото чијашто вредност не е одразена во билансот на состојбата според меѓународните сметководствени стандарди, изгледите за идниот развој на друштвото и неговиот деловен потфат, активностите во сферата на истражувањето и развојот, како и информациите во врска со стекнувањето сопствени удели или акции, во зависност од релевантните околности. Во годишниот извештај на друштвото се објавуваат и примањата на секој извршен член на одборот на директори и на член на управниот одбор (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права), односно надоместокот на неизвршните членови на одборот на директори и на членовите на надзорниот одбор.

(8) Ако годишното собрание не ја одобри работата на органот на управување, односно на надзорниот одбор или на некои од членовите на овие органи на истата седница, собранието може да одлучи да пристапи кон избор на сите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор или кон избор на нови членови на овие органи на местото на оние на кои собранието не им ја одобрило работата. Собранието може да одлучи членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор на кои им ја одобрило работата да продолжат да ги вршат неодаднатите работи во друштвото до изборот на полниот состав на овие органи што се врши на продолжена седница што се одржува во рок не пократок од осум дена и не подолг од 15 дена од денот на објавувањето на датумот на којшто ќе продолжи седницата на годишното собрание. Денот на одржувањето на продолжената седница се објавува во дневен весник.

(9) Одлуката за одобрување на работата на сите членови на органот на управување, односно на надзорниот одбор не го исклучува правото да се бара надомест на штета.

(10) Одредбите од овој закон со коишто се уредува собранието се применуваат и на годишното собрание, освен ако со овој закон поинаку не е определено.

Втор отсек

СВИКУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА СОБРАНИЕ

Свикување на собрание

Член 385

(1) Кога тоа го бара интересот на друштвото и на акционерите, во времето меѓу две годишни собранија, може да се свика собрание.

(2) Органот на управување, надзорниот одбор, односно неизвршните членови на одборот на директори можат, со мнозинство гласови од своите членови, кога тоа е предвидено со овој закон, по своја иницијатива или по барање на акционер, да донесат одлука за свикување собрание.

(3) Барање за свикување собрание можат да поднесат акционери кои имаат најмалку една десеттина од сите акции со право на глас. Во барањето што го поднесуваат по писмен пат, акционерите кои бараат свикување собрание мораат да ги наведат целта и причините за свикувањето на собранието, своето име и презиме, местото на живеење и ЕМБГ, односно фирмата, седиштето и МБС ако акционерот е правно лице. Кон барањето акционерите доставуваат и извод од акционерската книга издадена од Централниот депозитар за хартии од вредност во којшто е наведен бројот на акциите со право на глас коишто ги поседуваат во друштвото.

(4) Барањето се доставува до органот на управување во седиштето на друштвото. Барањето може да биде содржано во еден документ или во два или повеќе документа потпишани од акционерите кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите со право на глас.

(5) Органот на управување, во рок од осум дена од денот на приемот на барањето на акционерите за свикување собрание, донесува одлука за прифаќање или за одбивање на барањето. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради коишто е така одлучено.

(6) Ако по барањето на акционери кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас органот на управување, односно надзорниот одбор не свика собрание во рок од 24 часа од денот на поднесувањето на барањето, акционерите можат да поднесат предлог за свикување собрание до судот.

Свикување собрание врз основа на одлука на суд

Член 386

(1) Ако органот на управување, надзорниот одбор, односно неизвршните членови на одборот на директори не донесат одлука во рокот од ставовите (5) и (6) на членот 385 или не го прифатат барањето за свикување собрание, судот по предлог може да донесе одлука да се свика собрание.

(2) Судот во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот од ставот (1) на овој член, донесува одлука за свикување собрание ако се исполнети условите, начинот и постапката за свикување собрание, определени со овој закон и ако прашањата предложени за дневниот ред, според овој закон или според статутот, се во надлежност на собранието.

(3) Во одлуката за свикување на собранието од ставот (2) на овој член судот наложува свикување на собранието и преземање други дејствија што се неопходни за остварување на целите заради коишто се свикува собранието, вклучувајќи и определување физичко лице кое ќе го свика собранието. Лицето определено од судот го определува времето и местото на одржување на собранието, датумот за евиденција на акционерите кои имаат право на глас и, во согласност со статутот, испраќа покани за седница на собранието или објавува јавен повик за свикување на собранието.

(4) Собранието чиешто свикнување ќе биде наложено со одлука од ставот (2) на овој член се свикнува најдоцна во рок од осум дена од денот на донесувањето на одлуката на судот со којашто е наложено свикнување на собранието.

(5) Трошоците за одржување на собранието, како и судските трошоци, ако судот го одобри барањето, паѓаат на товар на друштвото. Ако судот го одбие барањето, сите трошоци паѓаат на товар на предлагачот.

Покана и јавен повик за свикнување собрание

Член 387

(1) Собранието може да биде свикано со покана или со објавување јавен повик или со покана и со објавување јавен повик до акционерите.

(2) Собранието се свикнува со праќање покана до сите акционери чиешто акции им даваат право на учество во работата на собранието коешто се свикнува. Поканата се испраќа според изводот од акционерската книга, којшто не е постар од три дена до денот на испраќањето на поканата.

(3) Јавниот повик се објавува најмалку во еден дневен весник.

(4) Испраќањето на поканата се врши на начин којшто овозможува да се потврди датумот кога е испратена и датумот кога е примена од секој акционер.

(5) Рокот којшто тече од денот на објавувањето на јавниот повик, односно од денот на испраќањето на поканата за учество на собранието до денот на одржувањето на собранието не може да биде подолг од 50 дена ниту пократок од 21 ден до денот на одржувањето на собранието.

(6) Органот на управување го определува денот (датумот на евиденција) којшто ќе го користи за испраќање покани според изводот од акционерската книга, којшто не може да биде подолг од три дена.

Содржина на поканата, односно на јавниот повик

Член 388

(1) Поканата, односно јавниот повик за свикнување собрание ги содржи следниве податоци:

- 1) фирмата и седиштето на друштвото;
- 2) местото и датумот на одржување на собранието;
- 3) другите процедурални формалности, пропишани со статутот, што се од значење за присуството на собранието и за начинот на гласање;
- 4) дневниот ред според кој ќе работи собранието и
- 5) начинот на којшто се достапни материјалите што се подготвени за собранието коешто е свикано.

(2) Со статутот можат да се определат и другите податоци коишто треба да ги содржи поканата, односно јавниот повик што се од значење за остварување на правата на акционерите во врска со свикнувањето и со одржувањето на собранието.

(3) Материјалите мораат да бидат достапни до акционерите од денот на испраќањето на поканата, односно на објавувањето на јавниот повик.

Начини на известување, доставување и прием на материјали и на други информации

Член 389

(1) Ако со овој закон и со статутот е определено да се врши известување, односно доставување материјал и друга информација од друштвото до акционерите и до друштвото, тоа мора да биде извршено преку препорачана пратка, телеграма, факс, електронска пошта или дневен весник.

(2) Известувањето, односно доставувањето материјал и друга информација од ставот (1) на овој член од друштвото до акционерите се смета дека е извршено, ако:

1) е испратено со препорачана пратка или со телеграма преку пошта, на местото на живеење пријавено од страна на акционерот во Централниот депозитар за хартии од вредност; или

2) е испратено преку факс, на електронска пошта, или на електронска адреса, пријавена од страна на акционерот; или

3) е објавено во дневен весник.

(3) Известувањето, односно доставувањето материјал и друга информација од ставот (1) на овој член од друштвото до акционерите се смета дека е примено:

1) кога е пристигнато на местото на живеење на акционерот и запишано во акционерската книга;

2) кога е лично достапно, односно примено од овластено лице на друштвото, член на органот на управување, односно од акционер кој е физичко лице;

3) кога е примено по електронски пат кај којшто може да се потврди испраќањето и приемот и

4) со денот наведен во потврдата за предавање препорачана пратка или испраќање телеграма вклучувајќи ги и случаите на испратена, а не примена и подигната препорачана пратка, односно телеграма.

(4) Известувањето, односно доставувањето материјал и друга информација од акционер до друштвото се смета дека е примено:

1) кога е пристигнато во седиштето на друштвото коешто е запишано во трговскиот регистар;

2) кога лично е примено од овластено лице на друштвото, односно од член на органот на управување;

3) кога е примено по електронски пат кај којшто може да се потврди испраќањето и приемот и

4) со денот наведен во потврдата за предавање препорачана пратка или за испраќање телеграма вклучувајќи ги и случаите на испратена, а не примена и подигната препорачана пратка, односно телеграма.

Дневен ред и вклучување нови точки на дневниот ред

Член 390

(1) Собранието може да одлучува само за прашања коишто се уредно ставени на дневен ред.

(2) Собранието може да расправа, без право на одлучување, и за прашања коишто не се уредно ставени на дневен ред.

(3) Секој акционер има право во кое било време да поднесува иницијатива за вклучување точки во дневниот ред на собрание коешто ќе биде свикано.

(4) Акционери кои заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акциите со право на глас можат по писмен пат да бараат дополнување на дневниот ред со вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто веќе е свикано.

(5) Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто е свикано се испраќа до свикувачот на собранието, односно до лицето определено од судот да свика собрание, во согласност со овој закон, и тоа во рок од осум дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за учество на собранието.

(6) Барањето за вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто е свикано не може да се одбие, освен во случаите:

1) ако акционерот, односно акционерите го пропуштиле рокот од ставот (5) на овој член;

2) ако акционерот, односно акционерите не поседуваат доволен број акции со право на глас во друштвото, во согласност со ставот (4) од овој член;

3) ако предлогот не ги исполнува другите услови предвидени со овој закон и

4) ако точката, односно точките коишто се бара да бидат вклучени во дневниот ред на собранието не спаѓаат во надлежност на собранието или не се во согласност со закон и со статутот.

(7) Ако барањето од ставот (5) на овој член не е ставено на дневен ред, освен во случаите од ставот (6) на овој член, конечна одлука по барањето донесува собранието при усвојувањето на дневниот ред.

(8) Барањето за вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на свикано собрание, органот што го свикал собранието, односно лицето определено од судот да свика собрание, го испраќа до сите акционери, односно го објавува на ист начин на којшто ги испратил поканите, односно на којшто го објавил јавниот повик за учество на свиканото собрание, најдоцна осум дена пред денот на неговото одржување.

Пријавување и евиденција за присуство на собрание

Член 391

(1) Секој акционер кој има намера да учествува на свикано собрание е должен да го пријави своето учество на собранието (пријава за учество на собранието) најдоцна пред почетокот на седницата на закажаното собрание. Списокот на пријавените акционери го подготвува органот на управување, односно лицето овластено за свикнување на собранието.

(2) Списокот на пријавените акционери од ставот (1) на овој член се става на увид во седиштето на друштвото.

(3) Пред почетокот на одржувањето на собранието, органот на управување, односно лицето овластено за свикнување на собранието го споредува списокот на пријавените акционери според состојбата во акционерската книга добиена од Централниот депозитар за хартии од вредност 48 часа пред одржувањето на седницата на собранието.

(4) Пред почетокот на одржувањето на собранието, списокот од ставот (3) на овој член го потпишува секој присутен акционер, односно полномошник на акционер со што го верификува своето присуство на собранието (верификуван учесник на собранието). Потпишаниот список, со свој потпис, го заверуваат претседавачот со собранието и записничарот. По заверката на списокот претседавачот со собранието го констатира кворумот за работа.

(5) Заверениот список од ставот (4) на овој член им се дава на увид на сите учесници на собранието пред првото гласање. Секој верификуван учесник на собранието може да бара копија на потпишаниот список, на свој трошок, којшто не може да биде поголем од вистинскиот трошок.

Полномошник на акционер на собрание

Член 392

(1) Секој акционер може да овласти, со полномошно, свој полномошник на собранието (во натамошниот текст: полномошник).

(2) Овластувањето на полномошникот од ставот (1) на овој член се дава со потпишување на писмено полномошно заверено кај нотар.

(3) За полномошник не може да биде определен:

1) член на органот на управување на друштвото, односно на надзорниот одбор или член на неговото потесно семејство;

2) раководно лице во друштвото или член на неговото потесно семејство;

3) член на органот на управување, односно на надзорниот одбор од поврзани или зависни друштва со друштвото и

4) застапник по закон или друго овластено физичко лице од друштво или од друго правно лице што е во сопственост на друштвото.

(4) Полномошното, по правило, се издава за едно собрание.

(5) Ако полномошното не содржи ограничувања или налог, полномошникот може да гласа по сопствена определба, но секогаш водејќи сметка за интересите на акционерот кој го дал полномошното.

(6) Полномошното може да се откаже еднострано, без наведување на причините, од акционерот или од полномошникот, со доставување писмено известување до другата страна. Ако акционерот лично го евидентира своето присуство на собранието се смета дека пол-

номошното за тоа собрание на полномошникот му е откажано и акционерот може своето право на глас да го остварува без ограничување, лично.

(7) Давањето и откажувањето на полномошното се врши само според одредбите од овој член.

Кворум за работа на собранието

Член 393

(1) Собранието може да работи (кворум за работа) ако на седницата присуствуваат верификувани учесници на собранието кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акциите со право на глас, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(2) Ако на собранието не се обезбеди кворумот од ставот (1) на овој член собранието не може да почне со работа. За време што не е подолго од 15 дена од денот за којшто е закажано одржувањето на собранието коешто немало кворум за работа се закажува нов термин за одржување на собранието (презакажано собрание) коешто и се одржува во овој рок. Новиот термин за одржување на презакажаното собрание се објавува на начин на којшто е објавено свикнувањето на собранието коешто немало кворум за работа.

(3) Учесството на презакажаното собрание повторно не се пријавува. Пред да се започне со работа на презакажаното собрание се пристапува кон потпишување на списокот, со што секој присутен го верификува своето присуство на презакажаното собрание. Потпишаниот список со свој потпис го заверува претседавачот со собранието и записничарот. По заверката на списокот, претседавачот со собранието го констатира присуството на пријавените акционери, односно на нивните полномошници, односно кворумот за работа на собранието.

(4) Секој верификуван учесник на презакажано собрание може да бара копија на потпишаниот список на свој трошок.

(5) На презакажаното собрание може да се одлучува само по прашањата утврдени во дневниот ред за првото свикнување на собранието без оглед на бројот на присутните акционери и бројот на акциите што ги имаат. На презакажаното собрание не може да се одлучува за прашањата за коишто, според овој закон, се одлучува со поголемо мнозинство од мнозинството од кворумот од ставот (1) на овој член.

Мнозинство со кое се одлучува на собранието

Член 394

Одлуките на собранието се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со овој закон и со статутот не е определено поголемо мнозинство или не се пропишани други услови во поглед на мнозинството со коешто се донесуваат одлуките на собранието.

Водење собрание

Член 395

(1) Со седницата на собранието претседава претседавач (во натамошниот текст: претседавач со собрание). Претседавачот со собранието го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на собранието, а може да утврди и правила за водење на седницата на собранието.

(2) Претседавачот со собранието се избира за секое одделно собрание.

(3) Мандатот на претседавачот со собранието трае до изборот на претседавачот на наредното собрание коешто треба да биде одржано.

(4) За претседавач со собранието може да биде избран секој акционер или лице коешто застапува акционер. За претседавач со собранието не може да биде избран член на орган на управување или член на надзорен одбор.

Продолжување прекината седница на собрание**Член 396**

(1) Ако дојде до прекин на седница на собрание што започнало со работа, присутните акционери на седницата на собранието можат да одлучат собранието да продолжи со работа во време и место коешто се определува со мнозинство гласови од кворумот за работа на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство (продолжување на прекината седница на собранието). Одложувањето не може да биде подолго од осум дена од денот на прекилот.

(2) Ако дојде до прекин на седница на собрание што започнало со работа, а собранието не донело одлука за продолжување со работа, во согласност со ставот (1) од овој член, претседавачот со собранието го определува времето и местото на продолжувањето на прекинатата седница на собранието, освен ако со статутот поинаку не е определено.

(3) Учеството на продолжувањето на прекината седница на собранието повторно не се пријавува. Акционерот кој не го пријавил учеството на собранието чијашто седница е прекината има право да го пријави своето учество пред почетокот на продолжената седницата според состојбата во акционерската книга. На почетокот од работата на продолжената седница на собранието се пристапува кон повторно потпишување на списокот на пријавените акционери, односно на полномошниците, со што секој присутен го верификува своето присуство на продолжението на прекинатата седница на собранието. Потпишаниот список, со свој потпис, повторно го заверуваат претседавачот со собранието и записничарот. По заверувањето на списокот претседавачот со собранието го констатира кворумот за работа на продолжението на прекинатата седница на собранието.

(4) Заверениот список од ставот (3) на овој член им се дава на увид на сите учесници на продолжението на прекинатата седница на собранието пред првото гласање. Секој верификуван учесник на собранието може да бара копија на потпишаниот список на свој трошок.

(5) Ако на продолжената седница на собранието нема кворум за работа или таа не се одржи во рокот од ставот (1) на овој член, се закажува ново собрание според условите, начинот и постапката определени со овој закон и со статутот.

(6) Одлуките донесени на собранието коешто по започнувањето со работа ја прекинала работата, без разлика на тоа дали ќе продолжи со работа, се сметаат за полноважни. На седницата на којашто собранието продолжило да работи, собранието расправа и одлучува само по точките коишто не се разгледувани и по коишто не е одлучувано.

Услови за остварување на правото на глас**Член 397**

(1) Правото на глас се стекнува со целосна уплата на паричен влог, односно со целосно внесување непаричен влог.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, со статутот може да се определи правото на глас да се стекнува и кога за акцијата ќе се уплати најмалиот износ на влогот определен со законот или со статутот. За акцијата за којашто ќе се уплати најмалиот износ на влогот определен со законот и со статутот се стекнува право на еден глас. За поголемите влогови соодносот на стекнатите права се определува сразмерно на износот на она што е уплатено. Во овие случаи, деловите на гласовите се групираат само во полни гласови.

(3) Ако со статутот не е определено дека правото на глас се стекнува пред целосната уплата на влогот, а ниедна акција не е уплатена во целост, правото на глас се определува сразмерно на износот на уплатените влогови. Притоа уплатата на најмалиот износ на влогот дава право на еден глас. Во овие случаи, деловите на гласовите се земаат предвид само тогаш ако на акционерот кој има право на глас му даваат полни гласови.

(4) Одредби во статутот на друштвото од ставовите (1), (2) и (3) на овој член што се применуваат само на одделни акционери или на одделни родови акции, се ништовни.

Остварување право на глас во определени случаи**Член 398**

(1) Со давањето на акциите во залог, акционерот не го губи правото на глас.

(2) За акциите во сопственост на малолетник или на друго деловно неспособно лице, правото на глас го остварува неговиот законски застапник, односно старател, лично или преку полномошник, определен со писмено полномошно заверено кај нотар.

(3) За акциите во сопственост на починато лице, до завршувањето на оставинската постапка, правото на глас го остварува заедничкиот застапник определен од наследниците на починатиот со писмено полномошно заверено кај нотар.

(4) За друштво во ликвидација или во стечај коешто има акции во друго правно лице, гласа ликвидаторот, односно стечајниот управник или од нив определениот полномошник со писмено полномошно заверено кај нотар.

Ограничувања при остварувањето на правото на глас**Член 399**

(1) На собранието акционер не може да гласа за одлука што го ослободува лично од обврска, од некое побарување коешто друштвото го има спрема него или од одговорност или кога му се признава некаква предност или привилегија на сметка на друштвото, односно кога се гласа за одлука да се поведе судска или друга постапка против него, освен ако со овој закон поинаку не е определено. Во овие случаи, акционерот не може да го остварува правото на глас, ниту лично ниту преку полномошник.

(2) Одредбите во статутот што се во спротивност со ставот (1) на овој член се сметаат за ништовни.

(3) Ако акционерот постапи спротивно на ставот (1) од овој член, одговара за штета којашто друштвото ќе ја претрпи, освен ако докаже дека мнозинството би било постигнато и без неговиот глас.

(4) Ништовен е договорот со кој акционерот се обврзува да го врши правото на глас според упатство на органот на управување или на надзорниот одбор. Ништовен е и договорот со кој акционерот се обврзува да гласа за секој предлог на органот на управување или на надзорниот одбор на друштвото.

Начин на гласање на собранието**Член 400**

(1) Ако со законот и со статутот поинаку не е определено, а собранието самото не определи посебен начин на гласање или тајно гласање, начинот на гласањето го определува претседавачот со собранието. За броењето на гласовите собранието избира најмалку еден бројач на гласови.

(2) За сите избори на член на орган на управување на друштвото, односно за член на надзорниот одбор или за отповикување на членовите на овие органи гласањето е тајно, освен ако со статутот не е определено гласањето да биде јавно.

(3) Ако со статутот е определено на собранието акционерите да гласаат јавно, по барање на еден или на повеќе акционери кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите со право на глас, се пристапува кон тајно гласање.

(4) Со статутот може да се определи начинот на којшто акционерите можат да гласаат на свикано собрание преку телефон или преку друго соодветно електронско средство, коешто е дел од јавна комуникациска мрежа и преку којшто може, на сигурен начин да се утврди идентитетот на секој акционер, правото на глас, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу друштво-

то и акционерите и тоа така што гласањето ќе биде достапно на секој акционер и ќе може, со сигурност, да се евидентира извршеното гласање. Акционерот кој гласа преку телефон или преку друго електронско средство се смета за присутен на собранието, односно го сочинува кворумот за работа и за одлучување на собранието.

(5) Ако на сигурен начин не може да се утврди идентитетот на секој акционер, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу друштвото и акционерот и ако гласањето не биде достапно на секој акционер и не може со сигурност да се евидентира кворумот и извршеното гласање, гласањето е ништовно.

Начин на спроведување тајно гласање

Член 401

(1) Тајното гласање го спроведува комисија за спроведување тајно гласање избрана со одлука на собранието, освен ако со статутот поинаку не е определено. Комисијата мора да биде составена од најмалку три члена од редот на акционерите. Во комисијата не може да се избере акционер, односно друго лице кое е член на орган на управување на друштвото, односно на надзорен одбор ниту претседавачот со собранието на коешто се врши тајното гласање. Комисијата за спроведување тајно гласање е должна да работи непристрасно и праведно.

(2) Комисијата ја определува содржината на гласачките ливчиња, се грижи за умножување на гласачките ливчиња, ги нумерира гласачките ливчиња, ги пребројува гласовите и поднесува писмен извештај за спроведеното тајно гласање во којшто утврдува колку ливчиња биле употребени за спроведеното тајно гласање, колку ливчиња останале неупотребени и ги утврдува резултатите од гласањето. Извештајот за спроведеното тајно гласање го потпишуваат сите членови на комисијата.

(3) Гласачкото ливче мора да ги содржи имињата и презимињата на сите кандидати кои се избираат со тајно гласање.

(4) Кога се врши тајно гласање, ливчето за гласање мора да ги содржи прашањата за коишто ќе се гласа, опцијата за гласање "за", "против", "воздржани" за секое прашање или група на прашања или друга јасна опција, како и објаснување за начинот на којшто се врши тајното гласање.

(5) Гласачките ливчиња (употребените и неупотребените), извештајот за спроведеното гласање и другиот изборен материјал се чуваат на ист начин како и записниците од собранијата.

Влегување во сила на одлуките на собранието

Член 402

Одлуките на собранието влегуваат во сила со денот на донесувањето, освен ако во одлуката не е утврден друг датум на влегување во сила.

Посебно собрание и одвоено гласање

Член 403

(1) Кога со одлука на собранието, односно со одлука за измена на статутот се менува, односно ограничува кое било право врзано за некој род акции, таа одлука се смета за полноважна ако акционерите кои го претставуваат соодветниот род акции дадат согласност со донесување одлука за согласност со мнозинството определено во овој закон и во статутот.

(2) Акционерите од ставот (1) на овој член донесуваат одлука за согласност на одделна седница на овие акционери (посебно собрание) или на исто собрание со другите акционери но со одделно гласање (одвоено гласање), освен ако со закон поинаку не е определено. За свикувањето на одделна седница на посебно собрание и за учеството на неа, за правото на известување, како и за донесувањето на посебните одлуки, важат одредбите на овој закон што се однесуваат на одлучувањето на собранието. Свикување посебно собрание или одвоено гласање можат да побараат акционери кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите кои можат да учествуваат во гласањето за донесување одлука за согласност.

Права на приоритетни акции без право на глас

Член 404

Ако износот што треба да се плати од дивидендата за приоритетните акции без право на глас не е платен или не е целосно исплатен за една година и ако тоа не се плати дополнително во наредната година, покрај полниот износ на дивидендата за таа година, приоритетните акции без право на глас даваат право на глас се додека не се исплатат тие износи. Во тој случај, приоритетните акции учествуваат и при пресметувањето на кворумот за работа и за одлучување како и акциите со право на глас.

Одлука со којашто се укинува првенствено право

Член 405

(1) За одлука со којашто се укинува повластено право, е потребна согласност на сопствениците на приоритетните акции.

(2) За издавање на приоритетни акции кои при распределбата на добивката или при исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на друштвото имаат првенство е потребна согласност на сопствениците на приоритетни акции.

(3) Сопствениците на приоритетни акции ја даваат согласност со посебна одлука. Одлуката се донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од претставените приоритетни акции, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Со статутот можат да се определат и други услови за усвојување на одлуката.

(4) Ако повластените права бидат укинати, приоритетните акции без право на глас стекнуваат право на глас.

Право на известување

Член 406

(1) Секој акционер може на собранието да бара известување за состојбата на друштвото и за неговите односи со други друштва, ако известувањето е поврзано со точките на дневниот ред на собранието.

(2) Акционерот на кој му е ускратено известувањето може да побара, во писмена форма, неговото прашање, барање и причините поради коишто тој е лишен од известувањето да бидат внесени во записникот од расправата.

(3) Акционер кој нема добиено известување може да бара заштита на своето право на известување од судот. Предлогот се поднесува во рок од 15 дена од денот на одржувањето на собранието.

Записник од собранието

Член 407

(1) За работата на собранието се води записник којшто содржи податоци за:

- 1) фирмата и седиштето на друштвото;
- 2) датумот, времето и местото на одржувањето на собранието;
- 3) името на претседавачот со собранието, односно името на записничарот и имињата на членовите на комисијата за гласање, ако се избираат;
- 4) дневниот ред на собранието;
- 5) бројот на присутните акционери, односно полномошниците на акционери и кворумот за работа;
- 6) расправата водена на собранието;
- 7) значајните настани на собранието, како и поднесените предлози;
- 8) одлуките, бројот на гласови „за,, и „против,, и бројот на воздржаните гласови и
- 9) оградувањата, односно противењата на акционер, член на органот на управување, односно на надзорниот одбор против некоја одлука ако е изјавено оградување, односно противење.

(2) За записничар и заверувачи на записник не може да биде избран член на орган на управување на друштвото, односно на надзорен одбор, ниту претседавачот со собранието.

(3) Записникот се подготвува најдоцна во рок од осум дена од денот на одржувањето на собранието и него го потпишуваат записничарот и претседавачот со собранието, а го заверуваат заверувачи на записник.

(4) Секој акционер може да бара од извршните членови на одборот на директорите, односно од управниот одбор, издавање копија на записникот од собранието, на негов трошок. Трошокот не може да биде поголем од стварните трошоци.

(5) Кога записникот го води нотар, записникот се подготвува најдоцна во рок од три дена од денот на одржувањето на собранието и него го потпишува нотарот и претседавачот со собранието. Копијата од ставот (4) на овој член ја дава нотарот кој го водел записникот.

(6) Записниците заедно со прилозите се чуваат најмалку десет години.

Трет отсек НИШТОВНОСТ И ПОБИВАЊЕ НА ОДЛУКАТА НА СОБРАНИЕТО

Причини за ништовност

Член 408

Покрај случаите изречно пропишани во овој закон, одлуката на собрание е ништовна, ако:

1) одлуката е донесена на собрание што не е свикано во согласност со законот и со статутот, освен ако на собранието се присутни сите акционери;

2) собранието не е ја донело одлуката на начин и во облик определен со овој закон и со статутот;

3) е спротивна на битието на друштвото или ако нејзината содржина е спротивна на закон, на моралот или на одредбите на статутот;

4) собранието одлучувало за прашање што не е во негова надлежност;

5) одлуката не е внесена во записникот на начин определен со овој закон;

6) е избран орган на управување, односно надзорен одбор што е составен спротивно на одредбите на овој закон или на статутот;

7) со одлука, собранието избрало за член на орган на управување, односно надзорен одбор физичко лице коешто не било предложено во согласност со овој закон или со статутот;

8) со одлука, собранието избрало во органот на управување, односно надзорниот одбор повеќе физички лица отколку што е определено во овој закон, односно во статутот;

9) со одлука собранието избрало лице кое во времето кога е избирано не ги исполнува условите утврдени со овој закон за избор во органот на управување, односно надзорниот одбор;

10) собранието одлучило да ја одобри годишната сметка и финансиските извештаи на коишто не е извршена ревизија или ако ревизијата не е извршена во согласност со закон или ревизијата не ја извршил овластен ревизор;

11) собранието одлучило да ја одобри годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на друштвото во претходна деловна година без нивно претходно усвојување од органот на управување и од надзорниот одбор;

12) ако при подготвувањето на годишната сметка не се почитувани одредбите од овој закон или статутот со коишто се утврдени обврските за издвојување и користење на средствата за резерви; и

13) со правосилна одлука на судот е утврдено дека одлуката на собранието е ништовна.

Повикување на ништовност

Член 409

(1) По уписот на одлука на собранието во трговскиот регистар не може да се повикува на нејзината ништовност од причините наведени во членот 408 точка 5 од овој закон.

(2) Ако одлуката на собранието е ништовна од причините наведени во членот 408 точка 1 или точка 3 од овој закон, не може да се повикува на нејзината ништовност по истекот на три години од нејзиниот упис во трговскиот регистар. Ако во овој рок во тек е постапка по тужба за утврдување на ништовноста на одлука, рокот од три години се продолжува се додека не се одлучи правосилно по тужбата или додека спорот не се реши на друг начин. Ако одлуката на собранието е ништовна според членот 408 точка 1 од овој закон не може да се бара нејзина ништовност ако со одлуката се согласат сите акционери кои не биле уредно повикани на собранието.

Тужба за утврдување ништовност

Член 410

(1) Ништовноста може да се истакнува со тужба и на кој било друг начин.

(2) Тужба против друштвото со кое се бара утврдување на ништовност на одлука на собранието може да поднесе секој акционер, органот на управување или член на органот на управување или на надзорниот одбор.

(3) Тужбата се поднесува во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлуката. Ако тужителот бил присутен на собранието на коешто е донесена одлуката, рокот почнува да тече од првиот нареден ден од денот на завршувањето со работа на собранието на коешто е донесена одлуката. Ако тужителот не присуствувал на собранието на коешто е донесена одлуката, рокот почнува да тече од првиот нареден ден од денот кога можел да дознае за одлуката, но не подоцна од една година од донесувањето на одлуката.

(4) Тужбата се поднесува против друштвото. Друштвото е застапувано од овластен член на органот на управување, односно на надзорниот одбор. Ако тужба поднесат извршните членови на одборот на директорите, друштвото е застапувано од неизвршните членови, ако тужба поднесе управниот одбор или некој негов член, друштвото е застапувано од овластен член на надзорниот одбор, а ако тужба поднесе надзорниот одбор, друштвото е застапувано од овластен член на управниот одбор.

(5) Судот може со привремена мерка да ја запре примената на одлуката за којашто со тужбата се бара да се утврди нејзина ништовност, ако се чини веројатно дека со нејзиното извршување на друштвото, односно на акционер може да им се предизвика ненадоместлива штета.

(6) Ако членовите на органот на управување, на надзорниот одбор или управителот поднесат тужба за утврдување ништовност, во тој случај, соодветно се применува одредбата од ставот (4) на овој член.

Правни последици од ништовноста

Член 411

(1) Одлуката за којашто е утврдено дека е ништовна нема правно дејство освен во случаите од членот 409 на овој закон.

(2) Се што е стекнато од друштвото врз основа на ништовна одлука мора да му се врати на друштвото и да му се надоместат трошоците во врска со тоа.

(3) Ништовноста на одлуките од членот 408 став (1) точки 10, 11 и 13 има за последица и ништовност на одлуките на собранието што се донесени врз основа на овие одлуки. Ништовни се и одлуките на органот на управување, односно на надзорниот одбор со коишто се одобрени финансиските известувања.

Побивање одлука

Член 412

(1) Одлука на собранието може да се побива и ако акционерот гласал за одлука со намера за себе или за некој друг да стекне корист на штета на друштвото или на другите акционери, а со побиваната одлука тоа се постигнува. Оваа одредба не се применува кога на другите акционери, соодветно, ќе им се надомести штетата.

(2) Може да се побива одлука на собрание, заснова на на недавање на известувањето коешто влијаело на донесувањето на одлуката.

(3) Не може да се побива одлука на собранието ако одлуката се потврди со нова одлука на собранието, а новата одлука не се побива во рокот од членот 410 став (3) на овој закон.

Субјекти кои можат да побиваат одлука

Член 413

Одлука на собрание може да побива:

1) акционер кој учествувал во работата на собранието и своето противење на одлуката го изјавил во записник;

2) акционер кој не учествувал во работата на собранието бидејќи, спротивно на законот и на статутот, не му било допуштено да учествува во неговата работа, ако собранието не било уредно свикано или ако прашањето за коешто се одлучувало на собранието не било правилно објавено;

3) секој акционер кога собранието донело одлука со намера акционерот кој гласал за одлуката за себе или за некој друг да стекне корист, на штета на друштвото или на штета на другите акционери;

4) органот на управување и надзорниот одбор;

5) секој член на органот на управување и надзорниот одбор, ако со спроведување на одлуката би сторил дејствие што е казниво, незаконито или за коешто може да одговара за штета и

6) доверител на друштвото кој има правен интерес.

Тужба за побивање и правни последици од побивањето

Член 414

(1) На тужбата за побивање соодветно се применуваат ставовите (2), (3), (4) и (6) од членот 410 на овој закон.

(2) Ако судот со правосилна одлука ја поништи одлуката на собранието таа има дејство спрема сите акционери, членовите на органот на управување, односно на надзорниот одбор, дури и кога тие не биле странка во постапката.

Обврска за доставување и упис на одлука на судот

Член 415

(1) Органот на управување мора во рок од три дена од денот на приемот на правосилната одлука да му ја достави на трговскиот регистар, ако врз основа на таа одлука е извршен упис во трговскиот регистар. Уписот на одлуката на судот во трговскиот регистар мора да се објави на ист начин како што претходно е објавен уписот.

(2) Ако врз основа на одлуката на судот е усогласен статутот, заедно со одлуката, на трговскиот регистар му се доставува и пречистениот текст на статутот.

ОДДЕЛ 7

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО СО ЕДЕН АКЦИОНЕР

Соодветна примена на одредбите за друштво со еден акционер

Член 416

(1) На друштвото со еден акционер, соодветно, се применуваат одредбите на овој закон што се однесуваат за друштва со два или повеќе акционери, со тоа што правата и обврските на собранието на акционерско друштво ги врши органот определен од основачот, односно единствениот акционер на начин определен во статутот на акционерското друштво со еден акционер.

(2) Договорите меѓу единствениот акционер и друштвото кога единствениот акционер е, истовремено, и единствен застапник по закон на друштвото мораат да бидат внесени во записник или да бидат склучени во писмена форма.

ОДДЕЛ 8 ИЗМЕНА НА СТАТУТОТ

Начин и постапка

Член 417

(1) Статутот се менува со одлука за измена на статутот.

(2) Постапка за измена на статутот можат да покренат органот на управување, односно надзорниот одбор, како и акционерите кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите со право на глас. Иницијативата во форма на амандмани се доставува до органот на управување, а кога за тоа е овластен со овој закон, и до надзорниот одбор.

(3) Предлогот на одлуката за измена на статутот во којшто се наведени предложените измени, без разлика на тоа кој ја дал иницијативата, го утврдува органот на управување, а кога за тоа е овластен со овој закон, и надзорниот одбор. Утврдениот предлог на одлука за измена на статутот мора да биде образложен.

Одлука за измена

Член 418

(1) Одлуката за измена на статутот ја донесува собранието.

(2) Одлуката за измена на статутот се усвојува со мнозинство гласови кое не може да изнесува помалку од две третини од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(3) Собранието со одлуката за измена на статутот го овластува одборот на директори, односно надзорниот одбор да подготви пречистен текст на статутот во којшто се внесуваат измените извршени со одлуката за измена на статутот, како и одредбите од одлуките кои имаат карактер на одлука за измена на статут утврдени со овој закон.

Влегување во сила на измената

Член 419

Измената на статутот влегува во сила со денот на донесувањето на одлуката за измена на статутот, освен ако со одлуката за измена на статутот не е определен друг датум на влегување во сила.

ОДДЕЛ 9

ЗГОЛЕМУВАЊЕ И НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Пододдел 1

ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Прв отсек ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Начини на зголемување

Член 420

Зголемувањето на основна главнина на друштвото може да се врши:

- 1) со влогови;
- 2) со условно зголемување на основната главнина;
- 3) со одобрен капитал и
- 4) од средствата на друштвото.

Одлука за зголемување

Член 421

(1) Зголемувањето на основната главнина се врши со одлука на собранието за зголемување на основната главнина. Одлуката за зголемување на основната главнина има карактер на одлука за измена на статутот, освен одлуката за зголемување на основна главнина што органот на управување ја донел според одредбата на статутот за одобрен капитал.

(2) Ако новоиздадените акции се издаваат со износ повисок од номиналниот износ на акциите, во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се одреди износот под којшто акциите не можат да бидат издадени.

(3) Одлуката за зголемување на основната главнина содржи податоци за износот, начинот и датумот на зголемувањето на основната главнина, бројот, родот и класите на акциите, паричните и непаричните влогови врз основа на коишто се преземаат новоиздадените акции и други податоци определени со закон и со одредбите од овој оддел на овој закон, според соодветниот начин на зголемување на основната главнина.

(4) Одлуката за зголемување на основната главнина се донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(5) Ако постојат повеќе родови акции, одлуката од ставот (1) на овој член е полноважна ако се согласат за тоа акционерите од секој род акции. Одлуката за согласност акционерите од секој род акции ја донесуваат со истото мнозинство со коешто е донесена одлуката од ставот (1) на овој член.

Право на првенство за запишување новоиздадени акции

Член 422

При зголемување на основната главнина акционерите имаат право на првенство на запишување на новоиздадените акции сразмерно на учеството на нивните акции во основната главнина на друштвото, без разлика на тоа дали новоиздадените акции се продаваат преку банка или преку друга финансиска организација.

Замена на акции заради зголемување на номиналниот износ на акциите

Член 423

(1) Акциите коишто се целосно платени учествуваат во зголемувањето на основната главнина според нивниот номинален износ.

(2) Акциите коишто се делумно платени учествуваат во зголемувањето на основната главнина според нивниот номинален износ што е уплатен.

(3) Акциите во сопственост на друштвото учествуваат во зголемувањето на основната главнина само ако зголемувањето на основната главнина се врши со зголемување на номиналниот износ на акциите, и тоа под истите услови како и другите акции.

(4) Ако зголемувањето на основната главнина се врши со зголемување на номиналниот износ на акциите, зголемувањето се врши според нивниот номинален износ така што пропорционално се зголемува номиналниот износ на секоја акција при што вкупното зголемување мора да биде еднакво на износот за којшто е зголемена основната главнина. Во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се наведе начинот како тоа ќе се оствари.

(5) Одборот на директори, односно управниот одбор, во рок од 30 дена по извршувањето на зголемувањето на основната главнина, ќе изврши замена на акциите запишани во акционерската книга со акциите со зголемен номинален износ (размена на акциите) и ќе побара оваа измена да биде внесена во акционерската книга заради што го известува Централниот депозитар за хартии од вредност.

Учество на новите акции во добивката

Член 424

(1) Со одлуката за зголемување на основната главнина може да се одреди новите акции да учествуваат во добивката на друштвото во деловната година што претходела на годината во којашто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина. Во тој случај, одлуката за зголемување на основната главнина мора да биде донесена пред донесувањето на одлуката за распределба, односно за употреба на добивката за деловната година што претходела на годината во којашто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина. Одлуката за распределба, односно за употреба на добивка од претходната година има правно дејство по зголемувањето на основната главнина.

(2) Одлуката од ставот (1) на овој член е ништовна ако одлуката за зголемување на основната главнина не е запишана во трговскиот регистар во рок од три месеца од денот на нејзиното донесување. Овој рок не тече за време додека трае постапка по тужба со којашто се побива одлуката или со којашто се бара утврдување на нејзината ништовност или за времето додека не се добие одобрение од страна на надлежен орган за зголемување на основната главнина ако е тоа определено со закон.

Исклучување на правото на првенство при запишување новоиздадени акции

Член 425

(1) Правото на првенство за запишување новоиздадени акции може, пред запишувањето на акциите, да биде целосно или делумно исклучено само со одлуката за зголемување на основната главнина, во согласност со статутот, којашто мора да биде објавена на начинот на којшто се објавува свикувањето на собранието.

(2) Собранието може да одлучува за исклучување на правото на првенство при запишувањето новоиздадени акции само врз основа на извештај, во писмена форма, на органот на управување во којшто се наведуваат причините за ограничувањето или за исклучувањето на правото на првенство за запишување и во којшто мора да се образложи цената на издавањето на акциите. Одлуката од ставот (1) на овој член се донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од претставените акции на собранието со право на глас, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство. Со статутот можат да се определат и други услови за донесување на одлуката.

Заштита на правата на акционерите и на трети лица

Член 426

(1) Ако одделни права од акции што се делумно платени, како што се правото на учество во добивката или правото на глас, се одредуваат според износот што е платен, се до целосната уплата на акциите, акционерите ги имаат правата што се определени до износот што го уплатиле.

(2) Зголемувањето на основната главнина не влијае на содржината на договорените односи меѓу друштвото и трети лица кои зависат од остварената добивка, вредноста на акциите или вредноста на основната главнина пред зголемувањето на основната главнина.

(3) Одредбата од ставот (2) на овој член се однесува и на дополнителните обврски на акционерите.

Втор отсек ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА СО ВЛОГОВИ

Претпоставки за зголемување

Член 427

(1) Зголемувањето на основната главнина со влогови може да се врши само со издавање нови акции. Новоиздадените акции можат да се платат со пари и со внесување непарични влогови.

(2) Одлуката за зголемување на основната главнина со влогови може да биде донесена само ако биде уплатен во целост номиналниот износ на запишаните акции од претходната емисија.

Зголемување на основната главнина со непаричен влог

Член 428

(1) Ако зголемувањето на основната главнина се врши со непарични влогови, во одлуката за зголемување на основната главнина со влогови мораат да бидат наведени непаричните влогови, лицата од кои друштвото ги презема непаричните влогови и номиналниот износ на акциите коишто се стекнуваат како противвредност за внесените непарични влогови.

(2) Ако во одлуката за зголемување на основната главнина со непарични влогови не се определат податоците од ставот (1) на овој член, внесувањето на непаричните влогови, договорите за внесувањето на непаричните влогови и правните дејствија за нивното остварување спрема друштвото се ништовни.

(3) На зголемувањето на основната главнина со непарични влогови, соодветно, се применуваат одредбите од членот 35 на овој закон.

Објавување повик за запишување акции

Член 429

(1) Органот на управување, по добивањето одобрение од Комисијата за хартии од вредност за издавање акции, според одлуката за зголемување на основната главнина со влогови, објавува повик до акционерите. Повикот се објавува најмалку во еден дневен весник. Во повикот, акционерите се известуваат, во рок не подолг од 30 дена, но не покос од 15 дена од денот на објавувањето на повикот, да го запишат оној дел од новоиздадените акции кој одговара на учеството на нивните акции во основната главнина пред нејзиното зголемување, односно да го искористат правото на првенство за запишување на новоиздадените акции, освен ако со одлуката за зголемување на основната главнина со влогови акционерите од ова право не се откажале.

(2) Органот на управување, истовремено, писмено го информира секој акционер за износот на издадените акции, за бројот на акциите којшто одговара на учеството на неговите акции во основната главнина и за рокот од ставот (1) на овој член во којшто акционерот може да ги запише новите акции.

(3) По истекот на рокот од ставот (1) на овој член во кој акционерите можат да го искористат правото на првенство за запишување на новоиздадените акции, право на запишување на новоиздадените акции имаат и други лица во рок што не е покос од 15 дена од денот на истекот на рокот од ставот (1) на овој член.

Право на првенство

Член 430

На барање на секој акционер, во рок што не може да биде покос од рокот определен во членот 429 став (1) од овој закон, мора да му се даде право, со писмена изјава, да го запише оној дел од новите акции којшто одговара на учеството на неговите акции во основната главнина пред нејзиното зголемување.

Запишување на новоиздадените акции

Член 431

(1) Новоиздадените акции се запишуваат со писмена изјава (уписница) од која може јасно да се утврди кој е запишувачот, бројот на акциите што ги запишува, номиналниот износ на акциите, а ако, се во прашање акции од повеќе родови и класи, и родот и класата на акциите. Уписницата мора да ги содржи:

1) денот кога е донесена одлуката за зголемување на основната главнина со влогови;

2) износот за којшто се зголемува основната главнина, родот и бројот на акциите, начинот на плаќањето и дополнителните обврски ако такви се определени со одлуката за зголемување на основната главнина со влогови;

3) податоците за зголемување на основната главнина со внесување на непарични влогови, а ако се издаваат акции од повеќе родови, и вкупниот номинален износ на акции од секој род и

4) рокот до кој обврската преземена со потпишувањето на уписницата престанува ако до тој рок не се изврши упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

(2) Уписниците коишто не ги содржат податоците или содржат ограничувања, освен оние од ставот (1) точка 4 на овој член се ништовни.

(3) Лицето кое врз основа на уписница запишало акции и како акционер остварувало права или исполнувало обврска не може да се повикува на ништовност или да се ослободи од обврските кои ги презело од уписницата ако во трговскиот регистар е извршено запишување на одлуката за зголемување на основната главнина.

(4) Ограничување коешто не е содржано во уписницата нема правно дејство спрема друштвото.

Уплата и внесување на влогови

Член 432

(1) Паричните влогови се уплаќаат во целост до денот на уписот на извршеното зголемување на основната главнина во трговскиот регистар.

(2) Непаричните влогови се внесуваат во друштвото во целост до денот на уписот на извршеното зголемување на основната главнина во трговскиот регистар и тоа според нивната проценета вредност. Друштвото потпишува договор за внесување на непаричниот влог со лицето кое го внесува непаричниот влог. Договорот го потпишува извршен член на одборот на директори, претседателот на управниот одбор, односно лицето коешто тој ќе го овласти и лицето коешто го внесува непаричниот влог.

(3) Ако лицето од ставот (2) на овој член не го внесе непаричниот влог според условите определени во договорот во ставот (2) од овој член, е должно да го плати номиналниот износ на акциите што ги презел, како и да ги изврши другите обврски определени со договорот.

Упис на зголемувањето на основната главнина со влогови

Член 433

(1) По извршеното зголемување на основната главнина со влогови, во рок од осум дена од извршеното зголемување на основната главнина, се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на зголемувањето на основната главнина.

(2) Кон пријавата за упис на зголемувањето на основна главнина со влогови се приложуваат:

1) одлуката за зголемување на основната главнина со влогови, а ако постојат повеќе родови акции и одлуката за согласност од акционерите од секој род акции;

2) изводот од записникот од седницата на собрание то на којашто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина со влогови, заверен од нотар;

3) одобрението од Комисијата за хартии од вредност за издавањето акции;

4) извештајот за процена ако зголемувањето на основната главнина на друштвото се врши со внесување непарични влогови и доказот за сопственост во којшто е извршена прибелешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којашто со закон е определена обврска за евиденција (регистар) - доказ за сопственост над подвижната ствар;

5) договорот за внесување на секој непаричен влог;

6) пресметката на трошоците од издавањето на новите акции;

7) пречистениот текст на статутот;

8) доказот за оствареното право на првенство за запишување на издадените акции, како и списокот на лицата кои го оствариле тоа право, со назначување на бројот на акциите што ги стекнале и влоговите што ги уплатиле, односно што ги внеле за нивното стекнување, потпишан од претседателот на органот на управување, ако правото на првенство за запишување не е исклучено и

9) одобрението од надлежен орган ако за зголемувањето на основната главнина тоа е определено со закон.

(3) Известувањето за уписот на зголемувањето на основната главнина се објавува во трговскиот регистар.

Трет отсек
УСЛОВНО ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА
ГЛАВНИНА

Претпоставки
Член 434

(1) Одлука за условно зголемување на основната главнина може да се донесе само заради остварување на следниве цели:

1) доверителите на друштвото да можат да го остварат правото на замена на конвертибилните обврзници со акции на друштвото и правото на првенство за запишување на новите акции коишто друштвото ќе ги издаде;

2) подготовка за присоединување и за поделба со раздвојување со преземање или издвојување со преземање и

3) остварување на правото на акции на вработените, на извршните членови на одборот на директори, на управниот одбор, односно на управителот на друштвото и на членовите на овие органи на друштвата поврзани со него.

(2) Во одлуката за условно зголемување на основната главнина се определуваат целта на условното зголемување на основната главнина, лицата кои можат да го користат правото на првенство за запишување на новоиздадените акции, рокот во којшто мора да се изврши условното зголемување на основната главнина, условите под коишто можат да се користат овие права, износот на којшто се издаваат акциите и мерилата и критериумите според коишто овој износ може да се пресмета.

(3) Номиналниот износ на условно зголемената основната главнина не може да ја надмине половината од основната главнина на денот на донесувањето на одлуката за условно зголемување на основната главнина.

(4) Одлуката на собранието за условно зголемување на основна главнина донесена спротивно на одредбите од овој член е ништовна.

(5) Правото на замена на обврзниците, односно правото на првенство за запишување акции од ставот (1) точка 1 на овој член се остварува со писмена изјава за претворање на обврзниците во акции, односно за запишување акции. На писмената изјава, соодветно, се применува членот 429 од овој закон.

(6) Одредбите од членовите 35 и 428 на овој закон што се однесуваат на непаричниот влог, соодветно, се применуваат и при условното зголемување на основната главнина.

(7) Одредбите од членовите 429 и 430 на овој закон што се однесуваат на правото на првенство за запишување на новоиздадените акции, соодветно, се применуваат и на остварување на правото на првенство за запишување на новоиздадените акции според одлуката за условно зголемување на основната главнина.

Упис на зголемувањето на основната главнина
Член 435

(1) Се смета дека зголемување на основната главнина е извршено со издавањето на акциите и ако е остварена некоја од целите од членот 434 став (1) на овој закон.

(2) По извршеното зголемување на основната главнина, во рок од осум дена, се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар за вкупниот износ за којшто е зголемена основната главнина.

(3) Кон пријавата од ставот (2) на овој член, покрај прилозите од членот 433 став (2) точки 3, 4, 5, 6, 7 и 9 од овој закон се приложува и:

1) одлуката за условно зголемување на основната главнина;

2) извод од записникот од седницата на собранието на којшто е донесена одлуката за условно зголемување на основната главнина, заверен од нотар и

3) изјава со која органот на управување тврди дека обврзниците и акциите биле издадени само заради остварување на целта определена во одлуката за условно зголемување на основната главнина.

Четврт отсек
ОДОБРЕН КАПИТАЛ

Начин на одобрување
Член 436

(1) Органот на управување може да биде овластен со статутот најмногу за пет години по уписот на основањето на друштвото, односно за пет години по уписот на одлуката за измена на статутот во трговскиот регистар, ако оваа можност не била утврдена со статутот, преку издавање нови акции врз основа на влогови, да ја зголеми основната главнина до определен номинален износ (одобрен капитал).

(2) Номиналниот износ на одобрениот капитал не може да ја надмине половината од основната главнина во времето кога е дадено овластувањето за условното зголемување на основната главнина.

(3) Новите акции можат да се издадат само со согласност на мнозинството неизвршни директори на одборот на директори, односно со мнозинството од членовите на надзорниот одбор.

Издавање нови акции
Член 437

(1) Одредбата со којашто се дава овластувањето од членот 436 став (1) на овој закон се смета за одлука за зголемување на основната главнина со одобрен капитал.

(2) Издавањето нови акции се врши според одредбите на овој закон со коишто се уредува зголемувањето на основната главнина преку влогови, ако со овој пододдел од овој закон и со друг закон поинаку не е определено.

(3) Со овластувањето од членот 436 став (1) на овој закон, одборот на директори, односно надзорниот одбор може да се овласти да одлучува за исклучување на правото на првенство за запишување на новите акции. Одлуката за исклучување на правото на првенство се донесува со согласност на мнозинството неизвршни членови на одборот на директори, односно на мнозинството членови на надзорниот одбор. Овие членови се поврзани на наредното годишно собрание да поднесат писмен извештај во којшто ќе ги наведат причините за исклучување на правото на првенство за запишување на новите акции.

(4) Одредбите од членовите 35 и 428 на овој закон што се однесуваат на непаричниот влог соодветно се применуваат и при зголемување на основната главнина со одобрен капитал.

(5) Одредбите од членовите 429 и 430 на овој закон што се однесуваат на правото на првенство за запишување на новоиздадени акции соодветно се применуваат и на остварување на правото на првенство за запишување на новоиздадени акции според одлуката за зголемување на основната главнина со одобрен капитал.

Упис во трговскиот регистар на извршеното зголемување на основната главнина
Член 438

(1) Во рок од осум дена од денот на преземањето на акциите, се поднесува пријава за упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар соодветно на вкупниот износ на преземените акции.

(2) Кон пријавата од ставот (1) на овој член, покрај прилозите од членот 433 став (2) точки 2, 3, 4, 5, 6 и 9 од овој закон се приложуваат и:

1) статутот во којшто е содржана одредбата за условно зголемување на основната главнина;

2) изводот од записникот од состанокот на органот на управување на кој е донесена одлука за издавање на акции;

3) согласност на мнозинството неизвршни членови на одборот на директори, односно на мнозинството членови на надзорниот одбор, ако со овластувањето од членот 436 став (1) на овој закон, одборот на директори исклучувањето на правото на првенство за запишување може да го изврши само со нивна согласност и

4) изјавата со која органот на управување тврди дека акциите биле издадени во рамките на овластувањето за издавање нови акции само заради остварување на целта определена во овластувањето ако била определена со статутот.

Петти отсек
**ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА ОД
СРЕДСТВА НА ДРУШТВОТО**

**Одлука за зголемување на основната главнина
со средства на друштвото**
Член 439

(1) Собранието може да ја зголеми основната главнина со одлука за зголемување на основната главнина со преобразба на добивката, резервите и нераспределените (задржани) добивки коишто не биле распределени за дивиденда или за коишто не била определена друга намена (во натамошниот текст: одлука за зголемување на основната главнина со средства на друштвото).

(2) Одлуката за зголемување на основната главнина со средствата на друштвото мора да е заснована на последната годишна сметка потврдена од овластен ревизор и на годишниот извештај за работата на друштвото во претходната деловна година, одобрени од собранието.

(3) Ако на последното редовно собрание не е назначен овластен ревизор, се смета дека е назначен оној овластен ревизор кој бил назначен од страна на собранието за ревизија на последната годишна сметка или овластениот ревизор, кој на предлог на друштвото, ќе биде назначен од судот.

(4) Зголемувањето на основната главнина со средства на друштвото може да се изврши со издавање нови акции или со зголемување на номиналниот износ на издадените акции. Во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се наведе на кој начин ќе се врши зголемувањето на основната главнина.

(5) Акционерите имаат право на новоиздадените акции, сразмерно на учеството на нивните акции во дотогашната основна главнина.

(6) Одредбата на статутот, односно одлуката на собранието којашто е спротивна на ставот (5) од овој член е ништовна.

**Подобност на добивката и на резервите
за зголемување на основната главнина**
Член 440

(1) Статутарните резерви можат да бидат претворени во основна главнина во полн износ, а законската резерва може да биде претворена во основна главнина само ако го надминува износот определен со овој закон.

(2) Добивката и резервите не можат да бидат претворени во основна главнина доколку во билансот на состојбата е прикажана загуба, вклучувајќи ја и пренесената загуба од претходните години.

(3) Статутарните резерви коишто се определени за остварување на определена намена можат да бидат претворени во основна главнина само ако е тоа во согласност со таа намена.

**Пријава за упис на зголемувањето на основната
главнина со средства на друштвото**
Член 441

(1) Во рок од осум дена од денот на издавањето на акциите, според одлуката за зголемување на основната главнина со средства на друштвото, се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на зголемувањето на основната главнина.

(2) Кон пријавата од ставот (1) на овој член, покрај прилозите од членот 433 став (2) точки 6, 7 и 9 на овој закон се приложува и:

1) годишната сметка, потврдена од страна на овластен ревизор;

2) одлуката за зголемување на основната главнина со средствата на друштвото;

3) изводот од записникот од седницата на собранието на којашто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина со средствата на друштвото, заверен од нотар и

4) изјава потпишана од претседателот на одборот на директорите, односно од претседателот на управниот одбор со којашто гарантира дека според билансот за состојбата што е земен како основа за зголемување на основната главнина, потврдена од овластениот ревизор, до денот на поднесувањето на пријавата за упис во трговскиот регистар на зголемувањето на основната главнина, не дошло до намалување на имотот на друштвото, кое би било пречка за зголемување на основната главнина со средства од друштвото, ако за зголемувањето би се одлучувало на денот на поднесувањето на пријавата.

Пододдел 2
НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Прв отсек
ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Начини на намалување на основната главнина
Член 442

(1) Основната главнина може да биде намалена со:

1) намалување на номиналниот износ на еден или на повеќе родови и на класи акции;

2) спојување на еден или на повеќе родови акции, со тоа што најмалиот номинален износ на споената акција не може да биде помал од 1 ЕВРО и

3) повлекување на сопствени и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина.

(2) По намалувањето на номиналниот износ и бројот на акциите, односно по повлекувањето на сопствените и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина и по уписот и по објавувањето на уписот на намалувањето на основната главнина во трговскиот регистар, акциите се поништуваат.

(3) Основната главнина не може да се намали повеќе од најмалиот номинален износ определен за основната главнина со овој закон.

(4) Ако друштвото ја намали основната главнина, спротивно на одредбата од ставот (3) на овој член, одлуката за намалување на основната главнина е ништовна, освен ако заедно со одлуката за намалување на основната главнина не биде донесена и одлука за зголемување на основната главнина најмалку до најмалиот износ определен за основната главнина со овој закон.

Втор отсек
**РЕДОВНО НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА
ГЛАВНИНА**

**Одлука за редовно намалување на основната
главнина**
Член 443

(1) Намалувањето на основна главнина се врши со одлука за намалување на основната главнина што ја донесува собранието со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(2) Ако постојат повеќе родови акции, за полноважност на одлуката е потребна согласност на акционерите од секој род акции, со мнозинство коешто не може да биде помало од мнозинството утврдено во ставот (1) на овој член. За давањето согласност, акционерите од секој род акции донесуваат посебна одлука за согласност. Одлуката за согласност се донесува на начинот и според условите утврдени во ставот (1) на овој член.

(3) Со одлуката за намалување на основната главнина се определуваат износот, целта, како и начинот за спроведување на намалувањето на основната главнина. Ако намалувањето на основната главнина се врши со цел да им биде вратен дел од намалената основна главнина на акционерите, тоа мора посебно да се наведе во одлуката.

(4) Во поканата со којашто се свикнува собранието на коешто се одлучува за намалувањето на основната главнина се наведуваат причината, целта и начинот на кој ќе се изврши намалувањето на основната главнина.

Упис на одлуката Член 444

(1) На одлуката за намалување на основната главнина се врши предбележба во трговскиот регистар. За предбележбата се поднесува пријава за упис.

(2) Кон пријавата за упис се приложуваат:

1) одлуката на собранието за намалување на основната главнина и

2) изводот од записникот од седницата на собранието на којашто е донесена одлуката за намалување на основната главнина, заверен од нотар.

(3) Претседателот на одборот на директори, односно претседателот на управниот одбор, наредниот работен ден по уписот на предбележбата на одлуката за намалувањето на основната главнина во трговскиот регистар, ја објавува намерата за намалување на основната главнина во „Службен весник на Република Македонија“ и најмалку во еден дневен весник. Во огласот друштвото објавува дека е согласно на секој доверител кој ќе поднесе барање да му исплати пристигнато побарување или да му даде обезбедување за побарувањето. Ако по истекот на 90 дена од денот на објавувањето на огласот не биде поднесено барање за исплата на побарување, се смета дека сите доверители се согласни со одлуката за намалување на основната главнина.

(4) Познатите доверителите чишто побарувања надминуваат 10.000 ЕВРА во денарска противвредност, се известуваат по писмен пат, поединечно, во местото на живеење, односно седиштето на доверителот запишани во трговскиот регистар.

Обезбедување на доверителите Член 445

(1) Друштвото мора, за побарување настанато пред уписот на одлуката за намалување на основната главнина на друштвото во трговскиот регистар, да му даде на секој доверител соодветно обезбедување, ако:

1) доверителот пријавил побарување настанато пред донесувањето на одлуката за намалување на основната главнина, без разлика на тоа дали побарувањето е пристигнато, во рок од 90 дена од денот на објавувањето на огласот за намерата за намалување на основната главнина;

2) доверителот, со пријавувањето на побарувањето што не е достасано, побарал негово обезбедување и

3) има доволно причини да се смета дека намалувањето на основната главнина ќе ја намали способноста на друштвото да го намира побарувањето на доверителот.

(2) Доверител кој има право на првенствено намирување од стечајната маса на должникот, односно кој има остварено обезбедување, нема право да бара ново обезбедување поради намалување на основната главнина.

(3) Ако намалувањето на основната главнина на друштвото е извршено спротивно на ставовите (1) и (2) од овој член, одлуката за намалување на основната главнина е ништовна.

Спојување акции Член 446

(1) Ако намалувањето на основната главнина се врши со намалување на номиналниот износ на акциите или со спојувањето на еден или на повеќе родови и класи акции со намалувањето на нивниот номинален износ на акционерите им се издаваат нови акции со нов номинален износ, сразмерно на тоа колку нивните акции учествувале во основната главнина пред намалувањето на основната главнина. Новите акции се од ист род и класа како и акциите за коишто се заменети.

(2) Одборот на директори, односно управниот одбор доставува до Централниот депозитар за хартии од вредност барање да се извршат во акционерската книга на друштвото измени, соодветни на извршеното нама-

лување на основната главнина така што да се запише новиот номинален износ на акциите или намалувањето на бројот на акциите заради спојување или повлекување на акции.

(3) Пред да биде извршено издавање нови акции заради извршеното намалување на номиналниот износ на акциите или заради спојувањето на акциите не смее да се издаваат нови акции.

Исплати на акционерите Член 447

(1) На акционерите може да им биде исплатен дел од намалената основна главнина дури по намирувањето на побарувањата на доверителите или по давањето обезбедување на нивните побарувања, во согласност со овој пододдел.

(2) Исплатите во согласност со ставот (1) од овој член можат да се вршат ако е извршено намалувањето на основната главнина и ако е извршен уписот на извршеното намалување во трговскиот регистар. Акционерите не можат да бидат ослободени од обврската да ги уплатат недоплатените уплати за акциите, односно ако не го уплатиле влогот за којшто зеде обврска да го уплатат се додека не ги намират побарувањата на доверителите кои се пријавиле, односно ако друштвото не даде соодветно обезбедување за нивните побарувања.

(3) Ако е поднесена тужба за поништување на одлуката за намалување на основната главнина, исплатите не можат да се вршат, односно ослободувањето од натамошна уплата на акциите не настапува пред правосилноста на одлуката на судот.

Исплата на дивиденда Член 448

(1) Друштвото не може да исплаќа дивиденда поголема од 4% од основната главнина на друштвото пред истекот на две години од годината во којашто е донесена одлуката за намалување на основната главнина.

(2) Ограничувањето од ставот (1) на овој член не се однесува на друштвата коишто до уписот на одлуката за намалувањето на основната главнина во трговскиот регистар ги намирале побарувањата на доверителите или дале соодветни обезбедувања за нивните побарувања.

(3) Друштвото од ставот (1) на овој член коешто има намера да исплати дивиденда мора да го објави годишниот финансиски извештај. Во објавата треба да ги известат доверителите за намерата да изврши исплата на дивиденда и за нивното право да бараат намирување на своите побарувања или да бараат да им се даде за тоа соодветно обезбедување. Обезбедување не можат да бараат доверителите кои имаат првенствено право на намирување на побарувањата во случај на стечај.

Трет отсек ПОЕДНОСТАВНО НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Член 449

(1) Поедноставено намалување на основната главнина може да се врши само заради израмнување на номиналниот износ на основната главнина со понискиот номинален износ на основната главнина што ќе настане како последица од покривањето на загубата на друштвото на товар на основната главнина. Ако намалувањето на основната главнина се врши на поедноставен начин не се применуваат одредбите од членовите 445 и 447 на овој закон.

(2) Поедноставеното намалување на основната главнина се врши со одлука за намалување на основната главнина. Во одлуката за намалување на основната главнина мора да се наведе дека целта за намалувањето на основната главнина е покривање на загубата и дополнување на законските резерви.

(3) Основната главнина може да биде намалена на поедноставен начин само откако ќе биде потрошена нераспределената добивка и резервите на друштвото.

(4) Износот добиен со намалување на основната главнина не смее да им се исплатува на акционерите и не смее да се користи за тоа акционерите да се ослободуваат од натамошните уплати на влогот врз основа на којшто ги презеле акциите.

Четврт отсек
**НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА
СО ПОВЛЕКУВАЊЕ АКЦИИ**

Претпоставки
Член 450

(1) Намалувањето на основна главнина со повлекување акции може да се врши само ако тоа со закон и со статутот е изречно допуштено.

(2) Повлекувањето на акциите се врши според одредбите од овој закон со коишто се врши редовно намалување на основната главнина.

(3) Собранието, во одлуката за намалување на основната главнина ги определува начинот на којшто ќе се спроведе повлекувањето на акциите, рокот, како и подробностите како тоа треба да се спроведе.

(4) За исплата на надоместокот, на акционерите којшто им припаѓа во случај на присилно повлекување акции или кога акциите се стекнуваат за да бидат повлечени, како и за ослободување на акционерите од обврската за уплата на преземениот влог, на соодветен начин, се применуваат одредбите од членот 445 на овој закон.

(5) Не се постапува според ставот (2) на овој член ако акциите за коишто во целост е уплатен номиналниот или поголемиот износ за којшто се издадени:

1) бесплатно се дадени на располагање на друштвото и

2) се повлечени на товар на добивката или на друштвени резерви ако тие можат да се користат за тоа.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член во капиталната добивка се внесува износот којшто одговара на износот на основната главнина којшто отпаѓа на повлечените акции. Тие средства, освен во случаите на намалување на основната главнина, не смеат да им се исплаќаат на акционерите.

(7) Намалувањето на основната главнина, во согласност со ставот (5) од овој член, се врши со одлука за намалување на основната главнина којашто собранието ја донесува со мнозинство од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство или не се бара исполнување на други услови. Во одлуката се определува целта на намалувањето на основната главнина.

(8) Ако присилното повлекување на акциите е определено во статутот, не е потребно собранието да донесува одлука за намалување на основната главнина со повлекување акции. Во тој случај, органот на управување е овластен да ја донесе одлуката за повлекување на акциите.

(9) Одлуката за намалување на основната главнина со повлекување акции се запишува во трговскиот регистар.

Петти отсек
**УПИС НА ИЗВРШЕНО НАМАЛУВАЊЕ
НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА**

Упис
Член 451

(1) Во рок од осум дена од денот по извршеното намалување на основната главнина се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар.

(2) Основната главнина се намалува за вкупното намалување на номиналниот износ на еден или на повеќе родови акции, односно за вкупниот намален номинален износ на споените акции од еден или од повеќе родови акции или за вкупниот номинален износ на повлечените акции.

(3) Основната главнина е намалена со уписот на одлуката за намалување на основната главнина во трговскиот регистар.

ОДДЕЛ 10
ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ДРУШТВОТО

Основи за престанување
Член 452

(1) Друштвото престанува со:

1) истекот на времето определено со статутот, ако друштвото било основано на определено време;

2) одлука на собранието за престанување на друштвото донесена со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство и не се определени други услови за донесување на одлуката;

3) правосилна одлука на судот се утврди ништовност на друштвото и на уписот на друштвото во трговскиот регистар;

4) присоединување, со спојување или со поделба на друштвото со раздвојување со основање и со раздвојување со преземање и

5) стечај.

(2) Намерата за бришење на друштвото од трговскиот регистар, се објавува. Секое лице кое има правен интерес може да поднесе приговор, најдоцна во рок од 30 дена од денот на објавувањето на намерата за бришење на друштвото.

(3) Друштвото престанува без спроведување на ликвидација, освен ако во рокот од ставот (2) на овој член се покаже дека друштвото има имот којшто треба да се подели и побарувања коишто треба да се намират. Во тој случај, се спроведува ликвидација, односно стечајна постапка. Ликвидаторите, на предлог на заинтересираните лица, ги определува судот.

(4) Со статутот можат да се определат и други основи за престанување на друштвото.

Упис на одлука за престанување
Член 453

(1) Органот на управување, односно друго физичко лице овластено од собранието коешто ја донело одлуката за престанување на друштвото, поднесува пријава заради упис во трговскиот регистар на одлуката за престанување на друштвото.

(2) Ако одлуката од ставот (1) на овој член не биде пријавена и запишана на начинот определен во ставот (1) на овој член, по предлог на секое лице кое има правен интерес, судот упатува повик до органот на управување, односно физичкото лице од ставот (1) на овој член во рок не подолг од осум дена од денот на приемот на известувањето, да поднесе пријава за упис во трговскиот регистар на одлуката за престанување на друштвото. Ако во овој рок не биде поднесена пријавата, судот упатува повторен повик во којшто го предупредува органот на управување, односно физичкото лице од ставот (1) на овој член дека по истекот на дополнителниот рок, којшто не е подолг од осум дена од денот на приемот на повторното известување, по службена должност, ќе ја запише во трговскиот регистар одлуката за престанување на друштвото и ќе назначи ликвидатори, во согласност со овој закон.

(3) Ако органот на управување не постапи според ставот (2) од овој член, членовите на органот на управување, односно физичкото лице од ставот (1) на овој член се лично, неограничено и солидарно одговорни со сиот свој имот за штетата што ќе биде предизвикана од неисполнувањето на нивната обврска утврдена во ставот (1) на овој член.

(4) Ако одлуката за престанување на друштвото ја донел судот, судот, по службена должност, ја запишува одлуката во трговскиот регистар.

**Основи за престанување на друштво
од едно лице**
Член 454

(1) Друштвото од едно лице, во коешто сопственик на акциите е физичко лице, престанува со смртта на тоа лице ако по спроведената оставинска постапка наследниците не бараат друштвото да продолжи со работа.

(2) За акциите во сопственост на починато лице, до завршувањето на оставинската постапка, правото на глас го остварува заедничкиот застапник определен од наследниците на починатиот со писмено полномошно, заверено кај нотар.

(3) Ако сопственик на акции на друштво од едно лице е правно лице, друштвото од едно лице престанува со престанувањето на правното лице, освен ако во стечајната постапка акциите ги презема друго лице.

ПЕТТА ГЛАВА ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ И ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

ОДДЕЛ 1 ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ

Поим на голема зделка

Член 455

(1) За голема зделка се смета зделка (вклучувајќи, без ограничување, заем, кредит, залог, гаранција) или меѓусебно поврзани зделки, доколку таквата зделка, односно зделки се однесуваат на стекнување или на отуѓување, или на можно отуѓување, директно или индиректно на имот на друштвото чијашто вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имот на друштвото определена врз основа на последните финансиски извештаи на друштвото, со исклучок на зделки извршени (остварени) во текот на редовното работење на друштвото, зделки поврзани со стекнување преку запишување обични акции на друштвото, и зделки поврзани со стекнување на конвертабилни обврзници. Во статутот можат да бидат определени и други зделки на кои ќе се применува постапката на одобрување на големи зделки, на начинот определен со овој закон.

(2) Во случај на отуѓување или на создавање можност за отуѓување имот, вредноста на овој имот којашто е утврдена врз основа на последните ревидирани финансиски извештаи на друштвото и во случај на стекнување имот, цената на имотот што се купува се споредува со книговодствената вредност на имотот на друштвото.

(3) Кога, во согласност со овој закон, собранието донесува одлука за одобрување голема зделка, одлуката ја донесува врз основа на проценетата вредност на имотот што се стекнува или отуѓува, определена од одборот на директорите, односно од надзорниот одбор.

Постапка за одобрување голема зделка

Член 456

(1) Според големината, секоја голема зделка мора да биде одобрена од одборот на директорите, надзорниот одбор или собранието.

(2) Одлука за одобрување на секоја голема зделка којашто се однесува на имот чијашто вредност е проценета над 20% до 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото, се донесува со согласност на сите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор.

(3) Ако не се постигне согласноста од ставот (2) на овој член за одобрување голема зделка, одборот на директори, односно надзорниот одбор може да одлучи големата зделка за којашто треба да се донесе одлука да ја поднесе на одобрување на собранието. Одлуката, собранието ја донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува помалку од мнозинството од претставените акции на собранието со право на глас, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(4) Одлука за одобрување голема зделка, чијшто предмет е имот чијашто вредност е проценета над 50% од книговодствената вредност на имотот на друштвото, се донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието, освен ако со статутот не е определено поголемо мнозинство.

(5) Одборот на директорите, односно надзорниот одбор на собранието му поднесуваат писмено известување за големата зделка, во коешто наведуваат дека собранието треба да го разгледа предлогот за големата зделка и нивната препорака, вклучувајќи го и исказот за правото на акционерите да не се согласат со големата зделка. Во писменото известување се наведува страната, односно страните на зделката, корисникот, односно корисниците на зделката, вредноста, предметот, обемот и другите материјални услови на зделката.

(6) Во случај ако за остварувањето на големата зделка член на органот на управување, односно на надзорниот орган има личен интерес, односно е заинтересирана страна за нејзиното одобрување, се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на зделки на заинтересирана страна.

(7) Голема зделка, извршена спротивно на одредбите на овој член е ништовна.

(8) Одредбите од овој член не се однесуваат на друштва со еден акционер кој, во исто време, е и управител.

ОДДЕЛ 2

ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

Зделки на друштвото со заинтересирана страна

Член 457

(1) Секоја зделка (вклучувајќи, без ограничување, заем, кредит, залог или гаранција) во која заинтересираната страна е член на орган на управување, односно надзорниот одбор или управителот, вклучувајќи ги и раководните лица, или акционер на друштвото кој заедно со поврзаните лица поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите со право на глас на друштвото или лице кое има овластување да дава упатства на друштвото што се задолжителни, се смета за зделка со заинтересирана страна и се извршува од страна на друштвото во постапка во согласност со одредбите на овој закон.

(2) Се смета дека лицето од ставот (1) на овој член е заинтересирана страна и има интерес во извршување на зделката од страна на друштвото доколку тоа лице, негов застапник, сопружник, родители, деца, браќа/сестри од двајцата родители или само од едниот родител, родители посвоители, посвоени деца и/или некое лице поврзано со нив (во натамошниот текст: заинтересирана страна):

1) е страна во таквата зделка, нејзин корисник, застапник или посредник во таква зделка или

2) поединечно или заедно поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите во правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник, застапник или посредник во таквата зделка или

3) е член на органот на управување, односно на надзор на правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник или застапник во таква зделка, или е раководно лице на тоа правно лице или

4) ако е така определено со статутот.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член нема да се применуваат:

1) ако друштвото има еден акционер кој, истовремено, е и управител;

2) ако сите акционери на друштвото имаат интерес во зделката;

3) во случај на остварување на правото на првенствено купување акции, издадени од друштвото и

4) при стекнување или откуп на сопствени акции.

Известување за постоење имот

Член 458

Ако друштвото во рок од две години од основањето на друштвото стекне било каков имот кој е во сопственост на основачите којшто е поголем од една десеттина од основната главнина на друштвото, мора во подробности да се испита стекнувањето на имотот и да се објави извештајот на наредното собрание за да се побара одобрение.

Известување за постоење заинтересирана страна во зделките на друштвото

Член 459

Лицата наведени во членот 457 од овој закон се должни да го известат одборот на директори, односно надзорниот одбор:

- 1) за друштвата во кои тие сами или заедно со поврзани лица имаат 20% или повеќе проценти од уделот, односно акции со право на глас;
- 2) за друштвата во чиешто органи имаат управувачки функции и
- 3) на нив познати тековни или можни зделки, во кои се заинтересирана страна.

Постапка за одобрување зделка со заинтересирана страна

Член 460

(1) Секоја зделка со заинтересирана страна е предмет на претходно одобрување од страна на одборот на директори, односно на надзорниот одбор или на собраннието, на начинот и според постапката определена во овој член.

(2) Одлука за одобрување на секоја зделка со заинтересирана страна се врши со мнозинство гласови од членовите на одборот на директори, односно на членовите на надзорниот одбор кои немаат интерес во зделката. Ако сите членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор се заинтересирани страни или ако бројот на членовите на одборот на директори, односно членовите на надзорниот одбор кои немаат интерес е помал од бројот што е потребен за кворум за седницата на одборот на директори, односно на надзорниот одбор определен во статутот, таквата зделка ја одобрува собраннието.

(3) Собранието ја одобрува зделката со заинтересираната страна со мнозинство гласови на сите акционери кои немаат интерес, а кои поседуваат акции со право на глас, и тоа, ако:

1) вредноста на имотот на којшто се однесува ваквата зделка или поврзаните зделки изнесува 2% или повеќе проценти од книговодствената вредност на имотот на друштвото, според последните ревидирани финансиски извештаи на друштвото или во однос на понудената цена во случај кога треба да се купи имот;

2) зделката или поврзаните зделки се однесуваат на издавање преку запишување или продажба на акции што изнесуваат повеќе од 2% од обичните акции на друштвото, преостанати во тој период и обичните акции во кои може да се конвертираат хартии од вредност претходно издадени во серии и кои можат да бидат конвертирани во акции или

3) зделката или поврзаните зделки се однесуваат на издавање преку запишување на конвертибилни обврзници, што може да се конвертираат во обични акции, а кои изнесуваат повеќе од 2% од издадените обични акции на друштвото и ако, во исто време, претходно издадените обични акции во серии се конвертибилни во акции.

(4) Во одлуката со која се одобрува зделка со заинтересирана страна се определува лицето кое е страна на зделката или е корисник, како и вредноста, предметот и другите материјални услови на зделката.

(5) Собранието може да одобри зделка со заинтересирана страна којашто, може да биде остварена со друштвото во иднина, во редовниот тек на неговата работа. Во одлуката усвоена од собраннието задолжително, меѓу другото, се определува и најголемиот износ на зделката.

(6) Во постапката на одобрување зделка со заинтересирана страна цената на имотот или услугите кои се продаваат или се купуваат со неа ги определува одборот на директори, односно надзорниот одбор.

(7) Зделката со заинтересирана страна извршена спротивно на одредбите на овој оддел од овој закон е ништовна.

(8) Секоја заинтересирана страна е одговорна кон друштвото за штетите што му ги предизвикала. Ако повеќе страни се одговорни, нивната одговорност кон друштвото е солидарна.

ШЕСТА ГЛАВА КОМАНДИТНО ДРУШТВО СО АКЦИИ

Поим

Член 461

(1) Командитно друштво со акции е трговско друштво чијашто основна главнина е разделена на акции и во коешто еден или повеќе содружници одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото, со сиот свој имот (во натамошниот текст: комплементарни) и неколку содружници кои имаат својство на акционери и кои одговараат до износот на нивните влогови и кои не одговараат за обврските на друштвото (во натамошниот текст: комплементарни).

(2) Бројот на командиторите не може да биде помал од три.

(3) Правните односи на комплементарите меѓу себе и спрема командиторите, како и спрема трети лица, како и во поглед на правото на комплементарите на управување и застапување на командитното друштво со акции се уредуваат соодветно со одредбите за командитно друштво определени со овој закон.

(4) Ако со овој закон поинаку не е определено, за командитните друштва со акции се применуваат соодветно одредбите на овој закон за акционерските друштва, освен одредбите со коишто се уредува управувањето со акционерско друштво.

(5) Фирмата на командитно друштво со акции ги содржи и зборовите „командитно друштво со акции“ или ознаката „КДА“.

Договор за командитно друштво со акции

Член 462

(1) Договорот за командитно друштво со акции (во натамошниот текст: договор за друштво) го склучуваат сите основачи со заверка на потписите на договорот кај нотар.

(2) Комплементарите мораат да учествуваат во склучувањето на договорот за друштвото. Во склучувањето учествуваат и лицата кои ги преземаат акциите за извршените вложувања во својство на акционери.

Податоци што ги содржи договорот за друштвото

Член 463

(1) Покрај податоците од членот 151 на овој закон, договорот за друштвото мора да ги содржи името и презимето, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја ако комплементарот е странско физичко лице и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС ако комплементарот е правно лице.

(2) Вложувањата на непаричен влог на комплементарите во договорот за друштвото се определени според видот и висината.

(3) Влоговите на комплементарите заедно не можат да бидат помали од 10% од основната главнина.

Упис на командитно друштво со акции

Член 464

При уписот на командитното друштво со акции во трговскиот регистар се наведуваат комплементарите. Ако договорот содржи посебни одредби за овластувањата на комплементарите за застапување на командитното друштво со акции, тие се запишуваат во трговскиот регистар.

Ограничувања за комплементарите во одлучувањето

Член 465

(1) Во собраннието на командитното друштво со акции комплементарите имаат право на глас сразмерно на нивното учество во основната главнина.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, комплементарите не можат да го остваруваат своето право на гласање ниту за себе ниту за друго лице при одлучување во врска со:

- 1) изборот и отповикувањето на надзорниот одбор;
- 2) одобрувањето на работата на комплементарите и на надзорниот одбор;
- 3) изборот на посебни контролори;
- 4) истакнувањето на барање за надомест или откажувањето од правото на надомест и
- 5) назначувањето на овластен ревизор на годишната сметка и на финансиските извештаи.

(3) За одлуките на собранието е потребна согласност на комплементарите доколку тие одлуки се однесуваат на работи за кои кај командитното друштво е потребна согласност на комплементарите и командиторите. Одлуките на собранието на командитното друштво со акции за кои е потребна согласност на комплементарите се поднесуваат за упис во трговскиот регистар дури откако ќе се постигне согласноста.

Управување со командитно друштво со акции

Член 466

(1) Со командитното друштво со акции управуваат комплементарите.

(2) Комплементарите можат да им го доверат управувањето со друштвото на еден или повеќе управители.

Надзорен одбор

Член 467

(1) Собранието на командитното друштво со акции избира, во услови и на начин определен со договорот за друштвото со акции, членови на надзорен одбор, составен најмалку од тројца акционери. Во надзорниот одбор не може да биде избран акционер од редот на комплементарите. Комплементарите не можат да учествуваат во изборот на членови на надзорниот одбор.

(2) Надзорниот одбор врши постојана контрола над управувањето со командитното друштво со акции. На собранието на командитното друштво со акции надзорниот одбор му поднесува редовен годишен извештај во кој укажува на нередовностите и неточностите особено во годишните сметки. Надзорниот одбор може да го свика собранието на командитното друштво со акции.

(3) Во правните спорови што ги водат сите командитори против комплементарите, или кои ги водат комплементарите против сите командитори, командиторите ги застапуваат членовите на надзорниот одбор на начин определен во статутот, освен ако собранието нема избрано посебни застапници. За трошоците на спорот кои паѓаат на товар на командиторите одговара командитното друштво со акции, независно од неговото право на регрес спрема командиторите.

Одговорност на членовите на надзорниот одбор

Член 468

(1) Членовите на надзорниот одбор не одговараат за начинот на којшто се управува со командитното друштво со акции и за нивните резултати.

(2) Членовите на надзорниот одбор не се одговорни за пропустот на комплементарите или на управителите при извршувањето на нивните должности или за каков било намерен пропуст, освен ако биле свесни за таквиот пропуст, невниманието или грешката, и за тоа не го известиле собранието на командитното друштво со акции.

СЕДМА ГЛАВА ТРГОВСКИ КНИГИ, ГОДИШНИ СМЕТКИ И ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

ОДДЕЛ 1 ВОДЕЊЕ НА СМЕТКОВОДСТВОТО

Обврска за водење сметководство

Член 469

(1) Секој трговец има обврска да води сметководство и да поднесува годишна сметка на начинот определен со овој закон и со прописите за сметководство.

(2) Секој голем и среден трговец, трговците определени со закон, како и трговците кои вршат банкарски дејности, дејности на осигурување, трговците кои котираат на берза како и трговците чии финансиски извештаи влегуваат во консолидирани финансиски извештаи на претходно наведените трговци, имаат обврска да подготвуваат и да поднесуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни сметководствени стандарди, објавени во „Службен весник на Република Македонија“. Меѓународните сметководствени стандарди се ажурираат на годишна основа за да бидат усогласени со тековните стандарди, онака како што се дополнети, изменети или усвоени од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди.

(3) Другите трговци можат да подготвуваат и поднесуваат и финансиски извештаи во согласност со меѓународните сметководствени стандарди од ставот (2) на овој член, ако е тоа определено со закон или со друг пропис во согласност со закон како и кога за тоа сами ќе се определат.

(4) Одредбите на овој закон во однос на водењето на сметководството, класифицирањето на трговците, трговските книги, годишните сметки и финансиските извештаи соодветно се применуваат и на правните лица со седиште во Република Македонија што вршат дејност одредена со Националната класификација на дејностите, кои не се сметаат за трговци во согласност со овој закон и со други прописи, ако со друг закон поинаку не е определено.

(5) Одредбите од овој закон со коишто е уредено водењето сметководство, трговски книги и годишни сметки се применуваат и на трговецот поединец и на другите физички лица кои вршат дејност, ако со друг закон поинаку не е определено.

(6) Министерот за финансии ќе го пропише водењето сметководството од ставот (1) на овој член со посебни прописи.

Класифицирање на трговците

Член 470

(1) Трговците се класифицираат во големи, средни, мали и микро трговци, во зависност од бројот на вработените, годишниот приход и просечната вредност на вкупните средства по годишните сметки во последните две години (пресметковни години).

(2) Во првата година од работењето трговецот се распоредува според проценетиот обем на своето работење, а во втората според податоците од претходната година на работењето.

(3) Распоредувањето од една во друга класификација на трговец во согласност со ставот (1) на овој член, не може да се врши во текот на годината.

(4) За микро трговец се смета трговецот кој во секоја од последните две пресметковни години, односно во првата година од работењето го задоволил првиот критериум и најмалку еден од вториот и третиот од следниве критериуми:

1) просечниот број на вработените, врз основа на часови на работа да е до десет работници и

2) бруто приход остварен од трговецот од кој било извор да не надминува 50.000 ЕВРА во денарска противвредност и

3) најмногу 80% од бруто приходот на трговецот да е остварен од еден клиент/потрошувач од лице кое е поврзано со овој клиент/потрошувач и

4) сите права на учество во микропретпријатието да се во сопственост на најмногу две физички лице.

(5) Мал трговец е трговецот кој во секоја од последните две пресметковни години, односно во првата година од работењето го задоволил првиот критериум и најмалку еден од вториот и третиот од следниве критериуми:

1) просечниот број на вработените врз основа на часови на работа да е до 50 работници и

2) годишниот приход да е помал од 2.000.000 ЕВРА во денарска противвредност, вкупниот обрт да е помал од 2.000.000 ЕВРА во денарска противвредност или

3) просечната вредност (на почетокот и на крајот на пресметковната година) на вкупните средства (во активата) да е помала од 2.000.000 ЕВРА во денарска противвредност.

(6) За среден трговец се смета трговецот кој во секоја од последните две пресметковни години, односно во првата година од работењето го задоволил првиот критериум и најмалку еден од вториот и третиот од следниве критериуми:

1) просечниот број на вработените врз основа на часовна работа да е до 250 работници и

2) годишниот приход да е помал од 10.000.000 ЕВРА во денарска противвредност или

3) просечната вредност (на почетокот и на крајот на пресметковната година) на вкупните средства (во активата) да е помала од 11.000.000 ЕВРА во денарска противвредност.

(7) Трговците кои не се распоредуваат во микро, мали или средни трговци стекнуваат статус на големи трговци. Во случај на неможност за класифицирање на трговците според критериумите од ставовите (4), (5) и (6) на овој член, трговците се класифицираат според првиот критериум.

(8) Ако за трговецот во последните две пресметковни години се утврдени различни податоци од значење за распоредувањето, трговецот го задржува распоредувањето од последната година.

(9) Регистарот на годишните сметки при Централниот регистар на којшто му се доставуваат годишните сметки и финансиските извештаи, кој врши надзор, во рок од 60 дена од рокот пропишан за предавање на последната годишна сметка врз основа на која трговецот се распоредува според одредбите на ставот (1) од овој член, го известува трговецот за распоредувањето.

(10) Банките, друштвата за осигурување и другите финансиски институции и трговците кои составуваат консолидирани годишни сметки и консолидирани финансиски извештаи се распоредуваат во согласност со одредбите од овој член кои се однесуваат на големите трговци.

ОДДЕЛ 2 ТРГОВСКИ КНИГИ

Обврска да се водат трговски книги

Член 471

(1) Секој трговец, во согласност со принципите на правилно водено сметководство, води трговски книги на начин што ги прави видливи сите преземени трговски правни работи, состојбата на средствата, обврските, главнината, приходите и расходите. Трговските книги се водат на таков начин што секое трето лице експерт, при прегледувањето на книгите може да стекне општ преглед и увид во врска со работењето на трговецот и во врска со финансиската состојба и со финансискиот резултат на неговото друштво. Трговските книги мора јасно да покажат на кој начин биле започнати, водени и комплетирани сите трговски трансакции на трговецот.

(2) Трговецот е должен да зачува примерок од секое испратено деловно писмо. Зачуваниот примерок мора да биде идентичен со испратениот оригинал.

(3) Трговските книги се водат по системот на двојно книговодство.

(4) Трговските книги што се водат по системот на двојно книговодство се дневник, главна книга и аналитички евиденции.

Водење на трговските книги

Член 472

(1) Трговецот ги води трговските книги на македонски јазик, со арапски цифри и со вредности изразени во денари. Ако користи кратенки, кодови, знаци или симболи, тој мора јасно да го објасни нивното значење.

(2) Трговецот со седиште во единица на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот, трговските книги ги води на македонски јазик, а може да го води и на тој јазик.

(3) Сите податоци регистрирани во трговските книги мора да бидат целосни и комплетирани, навремени, ажурирани и да бидат презентирани хронолошки, односно точно да го одразуваат временскиот редослед на нивното настанување.

(4) Трговските книги се водат врз основа на веродостојни сметководствени документи.

(5) Регистриран податок во трговските книги не смее да се менува на начин што подоцна ќе го оневозможи утврдувањето на првобитно регистрираната содржина. Спротивно на овој закон е и вршење измена или дополнувања извршени на начин што од нивната природа не може да се утврди што е изворна и првобитно внесена (регистрирана) содржина, а што подоцнежнo дополнување или измена.

(6) Трговските книги можат да се водат класично (во слободни или поврзани листови) или на електронски начин, но притоа да се зачуваат начелата на правилно водено сметководство. Трговецот е должен, независно од начинот на водењето и на чувањето на трговските книги, во секое време и разумен рок, да обезбеди достапност до книгите, да ги чува и да ги заштити во рокот утврден за тоа и мора да гарантира дека тие можат да бидат презентирани во секое време.

(7) Трговските книги по системот на двојно книговодство се водат со примена на единствени сметки пропишани со сметковен план. Со сметковни планови се утврдуваат сметките коишто се задолжителни за сите друштва, ако со закон не е поинаку определено.

(8) Трговецот, според своите потреби, ги расчленува сметките од сметковниот план на аналитички сметки (во својот аналитички сметковен план).

(9) Министерот за финансии го пропишува сметководствените планови.

Попис и усогласување на состојбите

Член 473

(1) Секој трговец мора да состави прецизен попис на целиот свој имот. Пописот одделно ги прикажува недвижностите, постројките, опремата, резервите, нематеријалните средства (патенти и лиценци), паричните средства и еквивалентите на парични средства и сите други тековни средства со наведување на вредноста на секој дел од имотот одделно.

(2) Состојбата на материјалните средства во сметководството се усогласува најмалку еднаш годишно со фактичката состојба што се утврдува со попис на 31 декември.

(3) Трговецот го врши пописот секоја деловна година којашто трае една календарска година.

(4) Обврска за вршење попис на материјалните средства имаат сите лица кои се сметаат за трговци според својата форма, како и трговецот - поединец.

(5) Деловите од имотот од ист или сличен род можат да се прикажат заедно како група со нивната вкупна вредност.

(6) Трговецот врши попис и во случај на статусни промени, ликвидација и стечај и во други случаи определени со закон.

Чување на трговските книги, на сметководствените документи, на годишните сметки и на финансиските извештаи

Член 474

(1) Трговецот трајно ги чува годишните сметки и финансиските извештаи.

(2) Трговските книги се чуваат најмалку десет години од истекот на годината за којашто се однесуваат.

(3) Сметководствените документи се чуваат најмалку пет години од истекот на годината во којашто се искористени за составување на трговските книги, освен документите за пресметка на плати, коишто се чуваат трајно.

(4) Годишните сметки и финансиските извештаи, трговските книги и сметководствените документи се чуваат во изворна форма или пренесена на некој од медиумите за автоматска или за микрографска обработка на податоци.

Презентација во судски постапки**Член 475**

(1) Во текот на судска постапка судот може, на предлог или по службена должност, да нареди едната или другата или двете странки да му ги поднесат на увид трговските книги.

(2) Ако трговските книги биле поднесени на увид во судски спор, нивната содржина се разгледува во присуство на странките до онаа мера до која тие се однесуваат на конкретниот спор, а кога е потребно, ќе биде направен препис. Другата содржина на трговските книги ќе му биде поднесена на увид на судот до мерата до којашто тој треба да процени дали трговските книги биле водени уредно, правилно и законито.

ОДДЕЛ 3**ГОДИШНА СМЕТКА И ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ****Обврска за составување годишна сметка и финансиски извештаи****Член 476**

(1) Секој трговец од членот 469 став (1) на овој закон и подружница на странско друштво, по истекот на деловната година, составува годишна сметка.

(2) Трговците од членот 469 ставови (2) и (3) на овој закон, по истекот на деловната година, составуваат и финансиски извештаи.

(3) За целите на подготвување годишна сметка и финансиски извештаи, под деловна година се подразбира календарска година.

(4) Годишната сметка вклучува биланс на состојба и биланс на успех. Финансиските извештаи вклучуваат биланс на состојба и биланс на успех, извештај за промените во главнината, извештај за паричните текови, применетите сметководствени политики и други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди од членот 469 став (2) на овој закон.

(5) Трговецот во согласност со ставовите (1) и (2) на овој член составува годишна сметка и финансиски извештаи и во покуси период од наведениот во ставот (3) на овој член, во случај на статусни промени (присоединување, спојување, поделба), ликвидација, стечај и во други случаи определени со закон.

(6) Годишната сметка и финансиските извештаи ги потпишува извршниот член на одборот на директори, односно раководното лице именувано од страна на управниот одбор или, ако нема такво, претседателот на управниот одбор, односно управителот при што го наведува датумот на нивното составување и потпишување.

(7) Министерот за финансии ја пропишува формата и содржината на годишната сметка и не може да ја менува во текот на една фискална година.

Изготвување и доставување на годишните сметки и на финансиските извештаи**Член 477**

(1) Рокот за изготвување на годишната сметка од членот 476 став (1) на овој закон и на финансиските извештаи од членот 476 став (2) на овој закон не може да биде подолг од два месеца по истекот на деловната година, освен ако надлежниот државен орган не го продолжи на три месеца.

(2) По исклучок на одредбите од ставот (1) на овој член, трговците со сезонски карактер на дејност можат годишната сметка и финансиските извештаи да ги изготват за деловна година којашто е различна од календарската година, за што министерот за финансии издава решение врз основа на посебно барање на трговецот.

(3) Со договорот за друштвото и со статутот може да се уреди, покрај годишната сметка и финансиските извештаи предвидени со ставот (1) на овој член, да се изготвуваат и финансиски извештаи за покуси периоди од деловната година.

(4) Годишната сметка се доставува до Централниот регистар до крајот на месец февруари наредната година, односно во рок од 60 дена од денот на отворањето на постапката за ликвидација или стечајна постапка или на настанувањето на статусна промена, а сметките изготвени за покуси периоди од ставовите (1) и (2) на овој член се доставуваат до крајот на наредниот месец по истекот на последниот месец од пресметковниот период. Централниот регистар има обврска да ги обработува годишните сметки за потребите на Министерството за финансии. Надоместокот за стварните (оперативните) трошоци за обврската се уредуваат договорно.

(5) Друштвото коешто три години по ред не ја доставува до Централниот регистар годишната сметка, а кога тоа е определено со овој и друг закон и финансиските извештаи, престанува со бришење од трговскиот регистар на предлог на Централниот регистар. Судот, на предлог на Централниот регистар, во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлогот, назначува ликвидатор кој спроведува ликвидација на трговското друштво.

(6) Органот на управување, покрај годишната сметка за трговците од членот 469 став (1) на овој закон, односно финансиските извештаи за трговците од членот 469 ставови (2) и (3) на овој закон, е должен, по завршувањето на секоја деловна година, да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната деловна година со содржината определена во членот 384 став (7) од овој закон.

Ревизија на финансиски извештаи**Член 478**

(1) Под ревизија се подведуваат следниве трговци:

1) големи и средни трговци организирани како акционерски друштва;

2) друштва чии хартии од вредност котираат на берза и

3) големи и средни трговци организирани како друштва со ограничена одговорност.

(2) Трговците наведени од ставот (1) на овој член:

1) кои имаат обврска да подготвуваат финансиски извештаи според меѓународните сметководствени стандарди, ги подведуваат на ревизија само своите финансиски извештаи и

2) оние кои не треба да подготвуваат финансиски извештаи според меѓународните сметководствени стандарди ја подведуваат на ревизија само својата годишна сметка.

(3) На финансиските извештаи на друштвото ревизијата мора да биде извршена најдоцна еден месец пред одржувањето на соборот на содружниците, односно на собранието.

Избор на овластен ревизор**Член 479**

(1) Финансиските извештаи кои во согласност со членот 478 од овој закон се предмет на ревизија не можат да бидат одобрени ако на нив не е извршена ревизија од овластено друштво за ревизија.

(2) Овластениот ревизор го избира соборот на содружниците, односно собранието.

(3) Овластениот ревизор се избира пред истекот на деловната година за којашто се врши ревизијата.

(4) Извршните членови на одборот на директори, односно членовите на управниот одбор или управителот на друштвото се должни да му овозможат на овластениот ревизор увид целокупната документација, вклучително и она што се смета за деловна тајна.

(5) Овластениот ревизор може да бара од лицата од ставот (4) на овој член објаснувања и докази што се потребни за вршење на уредно испитување на финансиските извештаи.

(6) Овластениот ревизор на финансиските извештаи поднесува извештај за извршена ревизија, според Меѓународните ревизорски стандарди (МРС) објавени во „Службен весник на Република Македонија“, што

се ажурираат на годишна основа заради усогласување со тековните стандарди онака како што се дополнети, изменети или усвоени од страна на Меѓународната федерација на сметководители (IFAC).

Обврска за доставување на извештајот на ревизијата

Член 480

(1) Извршните членови на одборот на директори, односно управниот одбор или управителот веднаш по добивањето на извештајот за извршената ревизија, заедно со годишната сметка и финансиските извештаи и годишниот извештај за работа на друштвото им ги доставуваат на одборот на директори, на надзорниот одбор, односно на контролорот. Истовремено, на одборот на директори, на надзорниот одбор, односно на контролорот му се доставува и предлог на одлука за распределба на остварената добивка, којашто ќе биде доставена на собирот на содружниците, односно до собрание-то за одлучување.

(2) Неизвршните членови на одборот на директори, надзорниот одбор, односно контролорот е должен да ги провери годишните сметки и финансиските извештаи и предлогот на одлуката за распределба на добивката. На барање на неизвршните членови на одборот на директори, односно на надзорниот одбор, овластениот ревизор е должен да присуствува на состанокот на одборот на директори, односно на надзорниот одбор.

(3) Неизвршните членови на одборот на директори, надзорниот одбор, односно контролорот му поднесува на собирот на содружниците, односно на собрание-то писмен извештај за резултатите од контролата. Во извештајот неизвршните членови на одборот на директори, надзорниот одбор, односно контролорот го соопштуваат начинот на којшто извршиле контрола и обемот на контролата над управувањето со друштвото за време на претходната деловна година. Во извештајот се изјаснува и за резултатите од извршената ревизија спроведена од страна на овластениот ревизор за годишната сметка и за финансиските извештаи и за приговорите на ревизорот на составената годишна сметка и на финансиските извештаи и предлага дали тие да бидат усвоени или не.

ОДДЕЛ 4 ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ И РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ДОБИВКАТА

Пододдел 1 ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

Утврдување на финансискиот резултат

Член 481

(1) За целите на распоредување на добивката, трговците кои подготвуваат и поднесуваат финансиски извештаи според членот 469 ставови (2) и (3) од овој закон, го утврдуваат својот финансиски резултат во согласност со меѓународните сметководствени стандарди.

(2) За целите на распоредување на добивката, трговците кои го водат сметководството според членот 469 став (1) од овој закон, го утврдуваат својот финансиски резултат во согласност со овој и друг закон.

Објавување на усвоената годишна сметка и одобрение на финансиските извештаи

Член 482

(1) Годишната сметка усвоена од органот на управување се доставува до Централниот регистар најдоцна до крајот на февруари.

(2) Одобрените финансиски извештаи со годишниот извештај за работа на друштвото, органот на управување најдоцна 30 дена од денот на нивното одобрување, но не подоцна од 30 јуни, во препис, ги доставуваат до Регистарот на годишни сметки при Централниот регистар и ги ставаат во деловната или во друга просторија на увид.

Право на увид има секој содружник или акционер. Ревидираната годишна сметка, односно ревидираните финансиски извештаи во кои се утврдени отстапувања во податоците на веќе поднесената годишна сметка, односно на веќе поднесените финансиски извештаи, Централниот регистар има обврска да ги обработи.

(3) Податоците од годишните сметки и од финансиските извештаи се јавни и достапни на сите лица на начин и во постапка согласно со овој и друг закон. Централниот регистар издава информации, дава фотографии од сметководствени искази и одделни податоци од електронската база, во согласност со Законот за Централниот регистар.

(4) Друштвото чијшто предмет на работење се банкарски и други кредитни работи и работи на осигурување, во рок од 15 дена од денот на одржувањето на собранието, ги објавува обрасците определени со овој закон, без белешките за применетите сметководствени политики и другите објаснувачки белешки на начин пропишан со закон, а задолжително во „Службен весник на Република Македонија“.

(5) Обврската за објавување од ставот (3) на овој член ја имаат и другите големи друштва и друштвата кои котираат на берза.

(6) Кога друштвото објавува во дневен весник годишна сметка и финансиски извештаи, дури и кога на тоа не е обврзано, мора да ги објави како што се одобрени од собирот на содружниците, односно од собрание-то, без измени и дополнувања, вклучувајќи го и извештајот на овластениот ревизор.

Пододдел 2 РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ДОБИВКАТА

Одлука за распоредување на добивката

Член 483

(1) Собирот на содружниците, односно собрание-то одлучуваат за распоредување на добивката.

(2) Во одлуката за распоредување на добивката се прикажува секоја поединечна намена на добивката, а особено се наведуваат:

- 1) износот од добивката за покривање на загубата од минати години (доколку таква има);
- 2) износите коишто се внесуваат во законските и во статутарните резерви на друштвото;
- 3) износот којшто се исплатува во вид на дивиденда;
- 4) дополнителните издатоци врз основа на одлуката;
- 5) евентуалниот пренос на добивката во наредната година (акумулираната добивка) и
- 6) износот на добивката со којшто ќе се изврши зголемување на основната главнина на друштвото и износот од добивката за инвестиции.

(3) Со одлуката од ставот (1) на овој член не може да се вршат измени во остварената добивка на друштвото.

Покривање на загубата

Член 484

(1) Собирот на содружници, односно собрание-то одлучуваат за покривање на загубата.

(2) Во одлуката за покривање на загубата се наведуваат изворите за нејзино покривање, а особено:

- 1) од дотации;
  - 2) со отпис на побарувањата на доверителите;
  - 3) на товар на задолжителната општа резерва;
  - 4) на товар на посебните резерви за покривање загуби и
  - 5) на товар на главнината, со нејзино намалување.
- (3) Со одлуката од ставот (1) на овој член не може да се вршат измени во загубата на друштвото.

Задолжителна општа резерва (општ резервен фонд)

Член 485

(1) Друштвото има задолжителна општа резерва како општ резервен фонд кој е формиран по пат на зафаќање од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и се издвојува како процент определен во договорот за

друштвото, односно со статутот и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите на друштвото не достигнат износ којшто е еднаков на една петтина од основната главнина. Ако така создадената резерва се намали, мора да се дополнително на ист начин.

(2) Додека општата резерва не го надмине со закон, со договорот за друштвото, односно со статутот определен износ, може да се употребува само за покривање на загубите.

(3) Кога општата резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби, со одлука на собирот на содружниците, односно на собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, ако таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан со овој закон, со договорот за друштвото, односно со статутот.

(4) Она што во резервата е внесено врз основа на доплата на содружниците, односно на акционерите, не може да се употреби за дополнување на дивидендата.

Посебни резерви заради покривање загуби или други издатоци

Член 486

(1) Со договорот за друштвото, односно со статутот може да се предвиди создавање посебни резерви заради покривање на определени загуби или за други издатоци. Целта, организацијата и начинот на употреба на резервите се определуваат со договорот за друштвото, односно со статутот, а можат да се изменат само со измена на договорот за друштвото, односно со статутот.

(2) Ако со договорот за друштвото, односно со статутот се предвидени резерви за пензија, осигурување од ризик или добротворни цели на вработените во друштвото, точно се определува нивната цел, начинот на нивното создавање и вложување, организацијата и начинот на употребата.

(3) Резервите од ставот (2) на овој член се издвоени од општиот имот на друштвото, со нив одвоено се управува и сметките за нив се водат одвоено од другите сметки на друштвото. Во управувањето учествуваат и претставниците на лицата на кои резервата им е наменета. Додека друштвото постои, овие резерви не можат да се употребат ниту за намирување на долговите ниту за која било друга цел, освен за онаа којшто е определена со договорот за друштвото, односно со статутот.

Пододдел 3 ДИВИДЕНДА

Распределба на дивиденда

Член 487

(1) По одобрувањето на годишната сметка и на финансиските извештаи и утврдувањето на постоењето добивка за распределба, собирот на содружниците, односно собранието го определуваат делот којшто им се доделува на содружниците, односно на акционерите во форма на дивиденда, според правата што ги дава уделот, односно според родот и класата на акциите.

(2) Органот на управување може да исплати дивиденда во износ којшто не ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и со финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите кои можат да се распределуваат, односно кои ги надминуваат законските резерви и резервите определени со договорот за друштвото, односно со статутот и ако се покриени загубите од претходните години, ако тие од кои било причини не биле покриени со последната одобрена годишна сметка и со финансиските извештаи.

(3) Ако е потребно, заради сигурност на друштвото или за што порамномерна дивиденда, пред да се определи висината на дивидендата, содружниците, односно акционерите можат со договорот за друштвото, односно со статутот да определат да се формира посебна резерва.

(4) Начините на плаќање на дивидендата ги утврдуваат содружниците на собир на содружниците или преку изјаснување со допишување, односно акционерите на собрание.

(5) Дивидендата се исплатува најдоцна во рок од девет месеца по завршувањето на деловната година. На содружниците, односно акционерите може во текот на деловната година од предвидливиот дел од добивката да им се исплати аванс на име дивиденда.

Дивиденда во пари, во удели, односно во акции

Член 488

(1) Во друштвото со ограничена одговорност, односно во акционерското друштво со договорот за друштвото, односно со статутот може да се предвиди можноста секој содружник, односно акционер, за дел од дивидендата што е ставена на распределба или од авансите од дивидендата, да ја добие дивидендата, односно авансот од дивидендата во пари или во удел, односно во акции.

(2) Понудата за плаќање на дивидендата или на авансите од дивидендата во удели, односно во акции мора да биде направена во исто време на сите содружници, односно акционери според родот и класата на акциите.

Плаќање на аванс на дивиденда

Член 489

(1) Со договорот за друштвото, односно со статутот може да се овласти органот на управување на друштвото во текот на деловната година врз основа на периодична сметка или периодични финансиски извештаи за трите, шесте, односно деветте месеца, потврдени од овластен ревизор на друштвото да им исплати на содружниците, односно на акционерите аванс на име дивиденда.

(2) Органот на управување може да го исплати авансот на дивиденда само до износот на добивката којашто е остварена во периодот за којшто се исплаќа авансот на дивиденда, при што не може да ја надмине вкупната добивка остварена во претходната година одобрена со годишната сметка, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години и со резервите кои можат да се распределуваат за оваа цел, намалени за износите коишто се издвојуваат за законските резерви и за резервите утврдени со договорот за друштвото, односно со статутот, за периодот за којшто се пресметува авансот на дивидендата, ако не се покриени загубите од претходните години, а тие од кои било причини не биле покриени со последната одобрена годишна сметка и со финансиските извештаи.

(3) За исплата на аванс на дивиденда потребна е согласност на сите неизвршни членови на одборот на директори и едногласна одлука на надзорниот одбор, односно на контролорот.

Содржина на одлуката за плаќање на дивиденда

Член 490

(1) Со одлуката на собранието со којашто се одобрува плаќање на дивиденда се определува:

1) износот на дивидендата;

2) датумот на евиденција според којшто се определува листата на акционери кои имаат право да добијат дивиденда и

3) планот за исплата на дивидендата и денот на којшто дивидендата се исплаќа (ден на исплата) и начинот на кој друштвото ги известува лицата кои имаат право на дивиденда според донесената одлука.

(2) Ако по датумот на евиденцијата и пред денот на исплатата содружникот, односно акционерот изврши пренос на удел, односно на акции коишто му носеле право на дивиденда, ова право за примање на дивиденда се пренесува на лицето на коешто се пренесени уделите, односно акциите, освен ако пренесувачот и лицето на коешто е пренесен уделот, односно акциите заедно не договориле нешто друго.

**ОСМА ГЛАВА
УЧЕСТВО ВО ДРУГИ ТРГОВСКИ ДРУШТВА
(ПОВРЗАНИ ДРУШТВА)**

**Видови на поврзување и воспоставување
односи меѓу друштва**

Член 491

Поврзани друштва се правно самостојни друштва кои се поврзуваат и кои воспоставуваат меѓусебни односи како:

- 1) друштво коешто во друго друштво има учество, значајно учество, мнозинско учество или мнозинско право во одлучувањето или заемно учество и
- 2) зависно, владејачко друштво и друштва кои дејствуваат заеднички.

ОДДЕЛ 1

ДРУШТВО СО УЧЕСТВО, СО ЗНАЧАЈНО УЧЕСТВО, СО МНОЗИНСКО УЧЕСТВО ИЛИ СО МНОЗИНСКО ПРАВО ВО ОДЛУЧУВАЊЕ

Поим на учество на едно во друго друштво

Член 492

Друштво коешто во друго друштво стекнало удел или акции коишто во основната главнина на другото друштво се претставени најмалку со 10%, но не повеќе од 20% од основната главнина на друштвото се смета за друштво коешто има учество во друго друштво.

Друштво со значајно учество

Член 493

Друштво коешто во друго друштво стекнало удел или акции коишто во основната главнина на другото друштво се претставени со повеќе од 20%, но не повеќе од 50% од основната главнина на друштвото, или кога на собирот на содружниците, односно на собранието му припаѓаат повеќе од 20%, но не повеќе од 50% од сите гласови, се смета за друштво со значајно учество.

Друштво со мнозинско учество или со мнозинско право на одлучување во друго друштво

Член 494

(1) Друштво коешто во друго друштво стекнало удел, односно акции коишто во основната главнина на другото друштво се претставени со повеќе од 50%, или кога на собирот на содружниците, односно на собранието на другото друштво му припаѓаат повеќе од 50% на сите гласови, се смета за друштво коешто во друго друштво има мнозинско учество.

(2) Друштвото на коешто му припаѓа мнозинскиот удел или акции, односно мнозинството гласови во друго друштво се смета, во смисла на овој закон, за друштво со мнозински удел, а другото друштво за друштво во мнозинска сопственост.

(3) Колкав удел му припаѓа на едно друштво се определува кај друштвото со ограничена одговорност, акционерското друштво и командитното друштво на акции според соодносот на номиналниот износ на уделите, односно на акциите спрема вкупниот номинален износ на основната главнина што му припаѓа на другото друштво. Сопствените удели, односно акции на друштвото треба да се одбијат од основната главнина. Со сопствените удели, односно акции на друштвото се издначени уделите, односно акциите коишто му припаѓаат на некој друг кој ги држи за сметка на тоа друштво.

(4) Колкав број гласови на собирот на содружниците, односно на собранието му припаѓа на друштвото со мнозинско учество во другото друштво се определува спрема односот на бројот на гласовите коишто тоа може да ги стекне врз основа на уделот, односно акциите во однос на вкупниот број на сите гласови. Од вкупниот број гласови се одбиваат гласовите од сопствените удели, односно акции како и од уделите, односно акциите коишто му припаѓаат на некој друг кој ги држи за сметка на тоа друштво.

(5) За удел, односно за акции коишто му припаѓаат на друштвото се смета и уделот, односно акциите коишто му припаѓаат на друштвото кое од него е зависно или кое за негова сметка или за сметка на друштвото кое од него е зависно ги држи некој друг, а ако во друштвото трговец поединец има удел, односно акции коишто и инаку влегуваат во неговиот имот.

ОДДЕЛ 2

ЗАВИСНО, ВЛАДЕЈАЧКО ДРУШТВО И ДРУШТВА КОИ ДЕЈСТВУВААТ ЗАЕДНИЧКИ

Поим на зависно и владејачко друштво

Член 495

(1) Зависно друштво е правно самостојно друштво над кое друго друштво (владеејачко друштво) има непосредно или посредно превладувачко влијание.

(2) Друштво кое има непосредно или посредно превладувачко влијание во зависно од него друштво е владејачко друштво.

Остварување на превладувачко влијание

Член 496

(1) Едно друштво се смета дека остварува превладувачко влијание над друго друштво кога:

1) држи непосредно или посредно удел, односно акции како дел од основната главнина што му обезбедува мнозинство од гласовите на собирот на содружниците, односно во собранието;

2) самото располага со мнозинство гласови во друго друштво врз основа на договор склучен со содружниците, односно со акционерите или

3) фактички определува, преку гласовите со коишто располага, кои и какви одлуки ќе се донесат на собирот на содружниците, односно на собранието во ова друштво.

(2) Се претпоставува остварување на превладувачкото влијание ако едно друштво располага непосредно или посредно со број на гласови којшто е поголем од 40% од вкупниот број на гласовите коишто можат да се дадат на собирот на содружниците, односно на собранието, а ниту еден друг содружник, односно акционер посредно или непосредно не поседува поголем број гласови од друштвото.

(3) Ако постои несогласност дали според ставовите (1) и (2) од овој член за тоа дали едно друштво остварува превладувачко влијание над друго друштво, Комисијата за хартии од вредност е овластена да поднесе предлог до судот за утврдување на постоењето на превладувачко влијание врз едно или врз повеќе друштва.

Друштва со заемно учество

Член 497

Друштва кои заемно стекнале удели, односно акции, така што секое друштво има удел, односно акции што учествуваат со повеќе од 20% во основната главнина во другото друштво или ако во собранието, односно собирот на содружниците на другото друштво му припаѓаат повеќе од 20% од гласовите, се сметаат за друштва кои имаат заемно учество. За утврдување дали на едно друштво му припаѓа удел, односно му припаѓаат акции што учествуваат со повеќе од 20% во основната главнина во друго друштво се применуваат одредбите од членот 494 став (3) на овој закон.

Ограничувања на вкрстеност на мнозинство меѓу друштвата

Член 498

(1) Ако зависното друштво, пред да стане зависно друштво поседува удел, односно акции во владејачко друштво, има обврска да го отуѓи уделот, односно да ги отуѓи акциите во владејачкото друштво и тоа најдоцна во рок од пет години од денот кога друштвото станало зависно друштво.

(2) Ако со овој закон е утврдено зависно друштво во свое владејачко друштво да поседува удел, односно акции, тие не даваат право на глас.

Друштва што дејствуваат заеднички

Член 499

(1) Се смета дека друштва дејствуваат заеднички ако имаат склучено договор заради стекнување или отстапување на правото на глас или заради остварување на правото на глас за да се обезбеди водење на заедничка политика спрема друштвото.

(2) Друштвата кои дејствуваат заеднички се солидарно одговорни за обврските кои произлегуваат од нивното заедничко дејствување.

ОДДЕЛ 3**ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА УЧЕСТВО ВО ДРУГИ ДРУШТВА****Известување за стекнат удел, односно акции во друго друштво**

Член 500

(1) Кога едно друштво стекне удел, односно акции коишто во основната главнина на друго самостојно друштво е претставено со повеќе од 10% од основната главнина на тоа друштво, сметано од денот на надминувањето на прагот на учеството од 10%, за тоа, без одлагање, го известува тоа друштво. Во писменото известување друштвото коешто стекнало удел, односно акции известува за големината на уделот и за бројот, родот и класите на акциите коишто ги стекнало во друштвото.

(2) Уделите, односно акциите со право на глас коишто ги поседува друштвото коешто има обврска за известување определено во ставот (1) од овој член се изедначени со уделите, односно акциите со право на глас кои ги имаат:

- 1) други друштва за сметка на ова друштво;
- 2) друштвата кои во согласност со овој закон остваруваат превладувачко влијание над ова друштво;
- 3) друштво со кое ова друштвото дејствува заеднички и
- 4) друштвата од точките 1 и 2 од овој став кои друштвото има право да ги стекне врз основа на договор или друга правна основа.

(3) Ако висината на учеството од ставот (1) на овој член за кое постои обврска за известување, се намали, друштвото од ставот (1) на овој член, без одлагање, писмено, за тоа го известува другото друштво. Известувањето содржи податоци за големината на уделот, односно бројот, родот и класите на акциите за кои е намалено учеството.

(4) Друштвото коешто стекнало мнозинско учество е должно тоа да го објави во „Службен весник на Република Македонија“.

(5) Ако друштвото пропушти да го изврши известувањето во согласност со ставот (1) од овој член, не може да го остварува правото на глас од уделот, односно акциите што му припаѓаат и одлуките донесени со овие гласови се ништовни. Ништовноста на одлуките не може да се истакнува кон трети лица кои не знаеле или, со оглед на сите околности, не можеле да знаат за ограничувањето на правото на глас.

(6) Кога едно друштво, според ставот (1) од овој член, стекне во текот на деловната година удел, односно акции со најмалку 10% од сите гласови во собранието, односно собирот на содружниците во друго друштво, органот на управување е должен за тоа да ги известува содружниците, односно акционерите во годишниот извештај за работењето на друштвото, како и за друштвата во кои тоа друштво има значајно, мнозинско или заемно учество.

(7) Во годишниот извештај за работењето на друштвото од ставот (5) на овој член се наведува идентитетот на физичките и правните лица кои имаат непосредно или посредно повеќе од 5% учество во основната главнина или имаат повеќе од 5% од гласовите во собирот на содружниците, односно собранието. Во извештајот се наведуваат и измените ако се случиле во текот на една година.

ОДДЕЛ 4**ВОДЕЊЕ И ОДГОВОРНОСТ НА ДРУШТВОТО СО МНОЗИНСКО УЧЕСТВО****Обемот на влијание на друштво со мнозинско учество**

Член 501

(1) Друштвото со мнозинско учество не може да го користи своето влијание за да го наведе зависното друштво да презема штетни правни работи или да преземе или да пропушти да преземе дејствие, освен ако друштвото со мнозинско учество се обврзе дека ќе му ја надомести штетата што му ја предизвикало на зависното друштво.

(2) Органот на управување на зависното друштво е должен да состави извештај за односите со друштвото со мнозинско учество за претходната деловна година, кој го поднесува како составен дел на годишниот извештај за работа на друштвото. Во извештајот се наведуваат сите правни зделки што во минатата година ги презело зависното друштво поврзано со друштвото со мнозинско учество или со друштво поврзано со него врз основа на повик или во интерес на овие друштва, како и сите други дејствија кои врз основа на повик или во интерес на овие друштва ги преземало или пропуштило да ги преземе во минатата деловна година. Кај правните работи се наведуваат плаќањата и противплаќањата, а кај другите дејствија се наведуваат причините за нивното преземање, како и користа и штетите настанати за друштвото. При надоместување на штета поединечно се наведува како е надоместена штетата во деловната година и дали друштвото имало право на погодности и кои биле тие.

(3) Извештајот се подготвува во согласност со начелата за совесност и веродостојност.

(4) Во извештајот, органот на управување на зависното друштво мора да објасни дали друштвото во околностите што му биле познати при преземање правна работа или дали и кога било пропуштена да биде преземена, за која е примен соодветен надомест и дали со тоа што некое дејствие е преземено или пропуштено да биде преземено е предизвикана штета. Ако друштвото претрпело штета, органот на управување на зависното друштво мора да изјави дали штетата е надоместена. Објаснувањето и изјавата се внесуваат во извештајот за работењето на зависното друштво.

(5) Ако на годишната сметка и на финансиските извештаи ревизијата ја врши овластен ревизор, на овластениот ревизор, истовремено, со извештаите му се предава и извештајот за односите на зависното друштво со друштвото со мнозинско учество.

(6) На предлог на акционер, односно на содружник, судот може да определи овластен ревизор за да ги испита деловните односи на друштвото со мнозинско учество или со некое од друштвата кои од него се зависни.

Одговорност на органите на зависното друштво

Член 502

(1) Членовите на органот на управување на зависното друштво одговараат како солидарни должници, како и сите други лица обврзани за надомест на штета според овој закон, ако, со неисполнување на своите обврски, во извештајот за односите на зависното друштво со друштвото со мнозинско учество и со друштвата зависни од него пропуштиле да ја наведат штетната правна работа или штетното дејствие или да не наведат дека друштвото со тие правни работи или дејствија било оштетено, а таа штета не му била надоместена. Во случај на спор, тие се должни да докажат дека постапувале со внимание на уреден и совесен трговец, што од нив се очекува.

(2) Ако зависното друштво има орган на надзор, неговите членови, односно контролорот одговараат како солидарни должници, ако во поглед на правната работа или штетното дејствие не ја извршиле својата обврска

да го проверат извештајот од членот 501 став (2) на овој закон и пропуштиле да ја наведат штетната правна работа или штетното дејствие со друштвото со мнозинско учество и со друштвата зависни од него и за резултатот од испитувањето да го извештаат собранieto, односно собирот на содружниците.

(3) Не постои обврска за надомест на штета ако преземеното дејствие се заснова на одлука донесена од собранieto, односно собирот на содружниците, што е во согласност со закон.

Одговорност на друштвото со мнозинско учество и неговите застапници по закон

Член 503

(1) Ако друштвото со мнозинско учество наведе зависно друштво да преземе правна работа или дејствие, односно пропушти да преземе таква работа или дејствие со што, предизвика штета на зависното друштво или на трето лице, а штетата не ја надомести до крајот на деловната година, друштвото со мнозинско учество мора на зависното друштво да му ја надомести причинетата штета, а во однос на третото лице солидарно е одговорно со зависното друштво. Гужбата за надомест на штета можат во име и за сметка на зависното друштво или поединечно, да ја поднесат акционерите, односно содружниците без разлика на штетата којашто им била предизвикана со нанесената штета на друштвото.

(2) Ако друштво со мнозинско учество, во согласност со ставот (1) од овој член, не му ја надомести штетата што му ја направило на зависното друштво, мора да изготви извештај во кој мора да утврди кога и на кој начин штетата ќе биде надоместена. Извештајот се доставува до зависното друштво во рок од 30 дена од истекот на деловната година во којашто е направена штетата.

(3) Ако друштвото со мнозинско учество наведе зависно друштво да преземе правна работа или дејствие, односно да пропушти да преземе таква работа или дејствие со што се предизвикало ненадоместлива штета на зависното друштво или го навело на дејствија, односно пропуштило да преземе дејствија заради што е исполнет еден од условите за стечај над зависното друштво, друштвото со мнозинско учество е солидарно одговорно за износот на побарувањата што не можат да се намират од зависното друштво во стечај.

(4) Ако друштвото со мнозинско учество наведе зависно друштво да преземе правна работа или дејствие, односно да пропушти да преземе таква правна работа или дејствие со што се предизвикува штета на акционерите од зависното друштво, друштвото со мнозинско учество и зависното друштво се солидарно одговорни во однос на побарувањата од акционерите.

(5) Покрај друштвото со мнозинско учество за штетата солидарно одговараат и застапниците по закон на зависното друштво за правните работи, односно дејствија што требало да ги преземат, односно што пропуштиле да ги преземат.

(6) Обврската за надомест на штета не постои ако уредниот и совесниот трговец на независното друштво би ја презел правната работа или би презел или би пропуштил да преземе иста таква правна работа, односно дејствие без наведување на тоа од друштвото со мнозинско учество.

ОДДЕЛ 5 КОНСОЛИДИРАНА ГОДИШНА СМЕТКА И КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Консолидирана годишна сметка и финансиски извештаи

Член 504

(1) Трговското друштво секоја година составува и објавува консолидирана годишна сметка и консолидирани финансиски извештаи, ако има превладувачко влијание во едно или повеќе друштва.

(2) Консолидираната годишна сметка се изготвува според начинот на кој министерот за финансии го утврдува водењето сметководство заради даночни потреби и цели.

(3) Консолидирани финансиски извештаи се изготвуваат според меѓународните сметководствени стандарди.

(4) Консолидираната годишна сметка и консолидираниите финансиски извештаи мораат да бидат составени на ист датум на којшто е составена годишната сметка и финансиските извештаи на друштвото со превладувачко влијание.

Содржина на консолидираната годишна сметка и консолидираниите финансиски извештаи

Член 505

(1) Консолидираната годишна сметка содржи консолидиран биланс на состојбата и консолидиран биланс на успех.

(2) Консолидираниите финансиски извештаи содржат консолидиран биланс на состојба, консолидиран биланс на успех, консолидиран извештај за паричните текови, консолидиран извештај за промените во главнината и белешки кон консолидираниите извештаи, применетите сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

(3) Консолидираниите годишни сметки и консолидираниите финансиски извештаи се составуваат на начинот определен со овој закон.

Ревизија на консолидираната годишна сметка и консолидираниите финансиски извештаи

Член 506

(1) Консолидираната годишна сметка и консолидираниите финансиски извештаи не можат да бидат одобрени без да биде извршена ревизија.

(2) Консолидираната годишна сметка и консолидираниите финансиски извештаи друштвото ги дава на ревизија на овластен ревизор.

(3) Друштвото овластено за ревизија утврдува дали годишниот извештај за работењето на друштвото е во согласност со консолидираната годишна сметка, односно консолидираниите финансиски извештаи за истата деловна година.

(4) Консолидираната годишна сметка, заедно со извештајот за работењето за тековната година, друштвото е должно да ја достави на органите определени во членот 477 став (4) од овој закон, најдоцна до 31 март во наредната година.

(5) Одобрените консолидирани годишни сметки и одобрените консолидирани финансиски извештаи, заедно со годишниот извештај за работа на друштвото, органот на управување, најдоцна 30 дена од денот на нивно одобрување, во препис, ги доставуваат до Регистарот на годишни сметки при Централниот регистар и ги ставаат во деловната или друга просторија на увид. Право на увид има секој содружник, односно акционер.

(6) Одобрената консолидирана сметка и одобрените консолидирани финансиски извештаи заедно со годишниот извештајот, од работењето и со извештај за ревизијата одобрени од собирот на содружниците, односно собранieto, се објавуваат на ист начин и под исти услови како и годишната сметка и финансиските извештаи на друштвата.

ДЕВЕТТА ГЛАВА ПРЕОБРАЗБА НА ДРУШТВО ОД ЕДНА ВО ДРУГА ФОРМА НА ДРУШТВО

ОДДЕЛ 1 ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Поим

Член 507

(1) Секое трговско друштво може, врз основа на одлуката на содружниците, односно акционерите, донесена на начинот и под условите определени со овој закон, договорот за друштвото, односно статутот да ја прео-

брази формата на друштвото и да продолжи да работи во формата во којашто друштвото се преобразило (во натамошниот текст: преобразба од една во друга форма на друштво).

(2) На преобразбата од една во друга форма на друштво се применуваат сообразно и одредбите од овој закон за основање на соодветната форма на друштво што настанува со преобразбата, ако во оваа глава од законот поинаку не е определено.

Исклучување (не примена) на ликвидацијата

Член 508

(1) При преобразбата на друштво од една во друга форма на друштво не се спроведува ликвидација.

(2) Друштвото над кое се спроведува ликвидација, може да се преобрази од една во друга форма на друштво до почетокот на распределбата и исплаќањето на остатокот од ликвидационата маса што останува по намирувањето на побарувањата на доверителите на друштвото.

(3) Друштво над кое е отворена стечајна постапка не може да се преобрази од една во друга форма на друштво, освен ако, во согласност со Законот за стечај преобразбата е содржана во усвоениот план за реорганизација на стечајниот должник.

Континуитет на правното лице

Член 509

(1) По извршената преобразба на друштво од една во друга форма на друштво, друштвото продолжува да работи како правно лице во другата форма на друштво со сите права и обврски од формата на друштвото од коешто се преобразило, освен правата и обврските на содружниците, односно акционерите кои се изменети со договорот на друштвото, односно статутот на друштвото во постапката на преобразбата.

(2) За сите обврски на друштвото настанати до преобразбата на друштвото, содружниците на јавното друштво, односно комплементарите во командитно друштво или командитно друштво со акции од друштвото што се преобразило, им одговараат на доверителите неограничено и солидарно со сиот свој имот.

ОДДЕЛ 2

ПОСТАПКА НА ПРЕОБРАЗБА НА ДРУШТВО ОД ЕДНА ВО ДРУГА ФОРМА НА ДРУШТВО

Одлука за преобразба на друштво од една во друга форма на друштво

Член 510

(1) Преобразба на друштво од една во друга форма на друштво се врши врз основа на одлука за преобразба на друштво од една во друга форма на друштво (во натамошниот текст: одлука за преобразба) којашто ја донесува собирот на содружниците, односно собранието.

(2) Одлуката за преобразба од ставот (1) на овој член ја донесува собирот на содружниците, односно собранието со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од сите претставени удели, односно акциите со право на глас, освен ако со договорот за друштвото, односно статутот не се бара поголемо мнозинство.

(3) Одлуката за преобразба на јавно друштво, односно на командитно друштво во друга форма на друштво се врши со согласност на сите содружници, односно комплементарите. Одлуката за преобразба на командитно друштво со акции во друга форма на друштво се врши со согласност на собранието на која одлука согласност даваат сите комплементарите.

(4) Одлука за преобразба на друштво со ограничена одговорност, односно на акционерско друштво во јавно друштво се донесува со согласност на сите содружници, односно акционери.

(5) На собирот на содружниците, односно собранието на коешто се одлучува за преобразбата, се усвојува годишна сметка до денот на одлучувањето за преобразба на друштвото, заедно со извештајот од овластениот ревизор.

(6) Органот на управување, односно содружниците, овластени да го управуваат друштвото, мора да состават известување во писмена форма, во коешто се образложени причините, правните и деловните прашања од значење за преобразбата и да го сторат достапно на сите содружници, односно акционери. Известувањето во писмена форма се доставува како дел од материјалите кои се доставуваат до содружниците, односно акционерите за собирот на содружниците, односно собранието на коешто се одлучува за преобразбата.

Содржина на одлуката за преобразба

Член 511

(1) Одлуката за преобразба ги содржи следниве податоци:

1) фирмата на друштвото коешто се преобразува и фирмата на друштвото во коешто се преобразува;

2) името и презимето на секој содружник, односно акционер, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја ако содружникот, односно акционерот е странско физичко лице и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС ако содружникот, односно акционерот е правно лице;

3) упатување на договорот за друштвото, односно на статутот којшто е прилог кон одлуката за преобразба и е нејзин составен дел;

4) упатување на одлуката за избор на орган на управување, односно на орган на надзор, ако друштвото има орган на надзор и

5) упатување на усвоената годишна сметка.

(2) На содржината на договорот за друштвото, односно на статутот соодветно се применуваат одредбите од овој закон со коишто се уредува содржината на договорот за друштвото, односно на статутот при основање на формата на друштвото што настанува со преобразбата.

(3) Ако отстапувањето удели на друштвото што ја менува формата е условено со согласност на содружниците кои покрај уплатите на влоговите имаат и други обврски кон друштвото, за полноважноста на одлуката за преобразба е потребна и нивна согласност.

Услови под коишто може да се изврши преобразба

Член 512

(1) Друштвото може да се преобрази од една во друга форма на друштво под следниве услови:

1) по донесувањето на одлуката за преобразба да им се овозможи на сите содружници, односно акционери да се изјаснат дали сакаат со нивниот удел, односно со нивните акции да учествуваат со уделот, односно со акциите во формата на друштвото што ќе настане со преобразбата;

2) во преобразената форма на друштвото, содружникот, односно акционерот да учествува со уделот, односно со акциите сразмерно на номиналната вредност на неговиот удел, односно на неговите акции со коишто учествувал како содружник, односно акционер во основната главнина на друштвото што се преобразило;

3) содружникот, односно акционерот да може самостојно да одлучи за големината на неговото учество со удел, односно со бројот на акциите во формата на друштво којашто ќе настане со преобразбата и

4) во друштвото што ќе настане со преобразбата да учествуваат содружници, односно акционери чиешто учество на нивните номинални удели, односно акции да изнесува најмалку две третини од основната главнина на друштвото што настанува со преобразбата.

(2) Ако основната главнина не биде покриена со учеството според ставот (1) точка 4 на овој член, основната главнина може да се дополни со влогови што можат да се преземат и од лица кои не се содружници, односно акционери, што можат да се уплатат само во пари и тоа во потполност пред уписот на одлуката за преобразба во трговскиот регистар, или содружниците, односно акционерите се обврзани да ја доплатат разликата, сразмерно на учеството на нивните влогови, во основната главнина на друштвото што ќе настане со преобразбата.

(3) Вредноста на одделен удел, односно на одделна акција, се пресметува врз основа на билансот на состојбата којшто се составува за таа цел и којшто е составен дел на одлуката за преобразба.

Преземање удел, односно акции

Член 513

(1) Преземање удели се врши со изјави заверени кај нотар, а преземањето акции се врши со уписница.

(2) Ако одлуката за преобразба чиј составен дел е и договорот за друштвото, односно статутот биде усвоена на собирот на содружниците, односно собранието на коешто се одлучува за неговата преобразба во друга форма на друштво, на барање на мнозинството, содружници, односно акционери кои учествуваат во работата на собирот на содружниците, односно собранието можат на собирот на содружниците, односно на самото собрание да дадат изјави за преземање удел, односно акции што се внесуваат во записникот на собирот на содружниците, односно на собранието, под услов записникот да го води нотар и нивната содржина да одговара на одредбите на овој закон.

(3) Содружниците, односно акционерите кои не присуствувале на собирот на содружниците, односно на собранието, во рок од три дена по одржувањето на собирот на содружниците, односно на собранието, се повикуваат со јавен повик, во рок кој не може да биде покусок од еден месец, но не подолг од два месеца од денот на објавувањето на јавниот повик да дадат изјава дали се согласуваат да преземат удели, односно акции во друштвото што ќе настане со преобразбата. Јавниот повик се објавува најмалку во еден дневен весник. Содружниците, односно акционерите изјавата за преземање удел, односно акции, заверена кај нотар, можат да ја дадат најдоцна во рокот утврден во јавниот повик.

(4) Сите содружници, односно акционери кои се согласиле да бидат содружници во друштво со ограничена одговорност, содружници како командитори, односно комплементарни во командитно друштво, командитно друштво со акции, односно содружници во јавно друштво мораат да дадат изјава во писмена форма дека го прифаќаат договорот за друштвото. Потписот на изјавата се заверува кај нотар.

(5) Сите содружници кои се согласиле да бидат акционери во преобразеното друштво мораат да потпишат уписница за бројот на акциите што ги преземаат.

(6) Кога се врши преобразба на друштво со ограничена одговорност, односно на акционерско друштво во јавно друштво, содружниците, односно акционерите кои не присуствувале на собирот на содружниците, односно на собранието можат изјавата од ставот (4) на овој член да ја дадат во рок не подолг од 30 дена од денот на одржувањето на собирот на содружниците, односно на собранието.

(7) Одредбите на овој закон за основната главнина, влоговите во друштвото, уделите, односно акциите соодветно се применуваат во случај на преобразба на друштво од една во друга форма на друштво.

Упис на преобразбата

Член 514

(1) Преобразбата од една во друга форма на друштво се запишува во трговскиот регистар.

(2) По донесувањето на одлуката за преобразба се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар. Пријавата ја потпишуваат членовите на органот на управу-

вање, управителот, претседателот на надзорниот одбор, односно контролорот на друштвото кои се назначени со договорот за друштвото, односно со статутот.

(3) Кон пријавата за упис на преобразбата во трговскиот регистар се приложуваат во оригинал, препис или заверена копија кај нотар:

1) записникот од собирот на содружниците, односно од собранието на кое е донесена одлуката за преобразба, заверен кај нотар;

2) изјава на сите членови на органот на управување, односно на управителот, а ако друштвото има орган на надзор и изјава на членовите на надзорниот одбор, односно на контролорот, односно на содружниците во јавното друштво и комплементарите во командитното друштво и командитното друштво со акции дека се исполнети условите за преобразба на друштвото во друга форма на друштво, пропишани во овој закон;

3) одлуката за преобразба со прилозите определени со овој закон;

4) список со името и презимето на секој содружник, односно акционер, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта или на друга исправа за утврдување на идентитетот важечка во неговата земја ако содружникот, односно акционерот е странско физичко лице и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето, МБС ако содружникот, односно акционерот е правно лице, со назначување на големината на уделот, односно на бројот на акциите што ги презема секој содружник, односно акционер сразмерно на номиналната вредност на уделот на содружникот, односно номиналната вредност на акциите на секој акционер што ги поседуваат во основната главнина на друштвото што настанува со преобразбата;

5) список во којшто поименично се наведуваат содружниците, односно акционерите кои гласале за усвојување на одлуката за преобразба;

6) одлуката за избор на органот на управување, на надзорниот одбор или на контролорот, ако друштвото има орган на надзор, односно одлука за назначување на содружниците, односно лицата кои според договорот за друштвото се овластени за застапување, којшто е прилог кон одлуката за преобразба и е нејзин составен дел;

7) изјавите на содружниците за преземање на уделите и за прифаќање на договорот за друштвото, без разлика дали се внесени во записникот, или се дадени на друг начин, определен со овој закон, односно уписниците за преземање акции;

8) годишната сметка до денот на одлучувањето за преобразба на друштвото, заедно со извештајот од овластениот ревизор и

9) изјавата во согласност со членот 32 од овој закон.

(4) Со уписот на преобразбата во трговскиот регистар, друштвото продолжува да работи како друштво во формата во којашто се преобразило.

(5) Ако пријавата од ставот (2) на овој член не биде поднесена во рок од 90 дена од денот кога на собирот на содружниците, односно на собранието ја донело одлуката за преобразба, се смета дека одлуката не е донесена.

Претворање удели во акции, односно акции во удели

Член 515

(1) По уписот на преобразбата во трговскиот регистар, врз основа на изјавите за преземање удели, односно уписниците за преземање акции и потврдата за стекнатиот удел, односно за стекнатите акции во преобразеното друштво, уделите, односно акциите се запишуваат во книгата на удели, односно во акционерската книга.

(2) Потврдата од ставот (1) на овој член ја издава органот на управување на друштвото што се преобразува.

(3) Ако друштвото се преобразува во акционерско друштво, претседателот на одборот на директори, односно претседателот на управниот одбор, најдоцна во рок од осум дена од денот на уписот на преобразбата во трговскиот регистар, му дава налог на Централниот депозитар за хартии од вредност да отвори акционерска книга.

(4) Ако акционерско друштво се преобразува во друга форма на друштво, управителот најдоцна во рок од осум дена од денот на уписот на преобразбата во трговскиот регистар му дава налог на Централниот депозитар за хартии од вредност да ја затвори акционерската книга.

(5) Правата на трети лица спрема уделите, односно акциите од друштвото што се преобразило се пренесуваат како права на трети лица спрема уделите, односно спрема акциите во друштвото што настанало со преобразбата.

Права на содружник, односно акционер по преобразбата на друштвото

Член 516

(1) На содружник, односно на акционер кој преку изјава дадена во писмена форма не се согласил со преобразбата на друштвото во друга форма на друштво, друштвото е должно да му го откупи уделот, односно акциите според цена соодветна на усвоениот биланс на состојба утврден во одлуката за преобразба на друштво (понудена цена).

(2) Ако содружникот, односно акционерот не ја прифати понудената цена од ставот (1) на овој член најдоцна во рок од 30 дена од денот на одбивањето на понудата, може да поднесе предлог до судот да ја утврди вредноста на уделот, односно на акциите. Содружникот, односно акционерот ги губи сите права од уделот, односно од акциите, освен правото на надомест за неговиот удел, односно за неговите акции.

(3) Содружник, односно акционер од друштвото што се преобразува може да го поднесе предлогот од ставот (2) на овој член само преку привремен застапник, којшто тие го назначуваат. Привремениот застапник има право на надомест на трошоците, како и на награда за својата работа. Ако содружникот, односно акционерот сам не ги определи трошоците и наградата, нив ги утврдува судот според околностите на секој одделен случај и определува во кој обем треба да ги надоместат поранешните содружници, односно акционери кои се од тоа засегнати.

(4) Судот, врз основа на извештајот за проценка, подготвен од овластен проценител назначен од судот, ја определува вредноста на уделот, односно на акциите на содружникот, односно на акционерот кој се спротивставува. Во овој случај, трошоците паѓаат на товар на друштвото. Ако проценителот утврди дека цената за удел, односно за акциите што ја определило друштвото е иста или помала од онаа што ја утврдило друштвото, трошоците за процената паѓаат на товар на содружникот, односно акционерот кој го поднел барањето. Содружникот, односно акционерот со предлогот може да бара и камата.

(5) По правосилноста на одлуката на судот од ставот (4) на овој член, друштвото што настанало со преобразбата го определува рокот за подигање на исплатата што не може да биде пократок од еден месец. По истекот на овој рок, парите се полагаат кај судот.

(6) Содружниците, односно акционерите од друштвото што се преобразува не можат да имаат други барања од имотот на друштвото што настанува со преобразбата, врз основа на преобразбата.

ДЕСЕТТА ГЛАВА ПРИСОЕДИНУВАЊЕ, СПОЈУВАЊЕ И ПОДЕЛБА НА ДРУШТВАТА (СТАТУСНИ ПРОМЕНИ)

Присоединување, спојување и поделбата на друштвата

Член 517

(1) Едно или повеќе друштва може да се присоединат (друштво што се присоединува) кон друго друштво (друштво што презема), со пренос на целокупниот имот и на обврските на друштвото коешто се присоединува без да се спроведе негова ликвидација, во замена за удели, односно за акции од друштво што презема.

(2) Две или повеќе друштва можат да се спојат, без да се спроведе ликвидација, со основање на едно ново друштво - корисник на коешто преминува целокупниот имот и обврските на друштвата што се спојуваат, во замена на уделите, односно на акциите од новото друштво - корисник.

(3) Едно друштво може, преку поделба, истовремено, да го пренесе сиот имот и обврските на две или повеќе новоосновани друштва (во натамошниот текст: раздвојување со основање) или на две или повеќе постојни друштва (во натамошниот текст: раздвојување со преземање), при што друштвото што се дели престанува без спроведување на ликвидација. Едно друштво може, преку поделба, дел од својот имот и од обврските да ги пренесе на едно или на повеќе новоосновани друштва (во натамошниот текст: издвојување со основање) или на едно или на повеќе постојни друштва (во натамошниот текст: издвојување со преземање), при што друштвото не престанува.

(4) Поделбата може да се спроведе со истовремено пренесување на сиот имот или на дел од имотот и на обврските на друштвото што се дели на нови друштва и на постојни друштва (комбинирана поделба со раздвојување со основање, раздвојување со преземање, издвојување со основање и со издвојување со преземање).

(5) Содружниците, односно акционерите на друштвата во рамките на дејствијата наведени во ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член примаат удели или акции од друштвата што ги преземаат, односно од новооснованите друштва - корисници и, по потреба, разлика во пари чијшто износ не надминува 10% од номиналниот износ на примените удели, односно акции.

(6) Присоединувањето, спојувањето, односно поделбата од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член може да се спроведе и кога е донесена одлука за престанување на друштвото со ликвидација, под услов содружниците, односно акционерите да не ја започнале распределбата на имотот и обврските на друштвото, односно кога се запира отворена стечајна постапка заради спроведување реорганизација на стечајниот должник, односно кога тоа е утврдено во планот за реорганизација на стечајниот должник.

(7) Дејствијата предвидени во овој член можат да се вршат и меѓу друштва со различни форми.

Одлучување за статусни промени

Член 518

(1) За присоединување одлучуваат друштвото што се присоединува и друштвото кон коешто се врши присоединувањето (друштво што презема).

(2) За спојување одлучуваат друштвата коишто се спојуваат.

(3) За поделба на друштвото што се врши со раздвојување со основање и со издвојување, со основање нови друштва, одлуката ја донесува друштвото коешто се дели. Кога поделбата на друштвото се врши со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање, одлуката ја донесува друштвото коешто се дели и друштвото на коешто се пренесува дел од имотот и од обврските на друштвото коешто се дели (друштво што презема).

(4) Одлука за присоединување, спојување и поделба донесуваат содружниците, собираат на содружниците, односно собранието на секое друштво што учествува во присоединувањето, во спојувањето и во поделбата, според условите и начинот, предвидени со овој закон за измена на договорот за друштвото, односно на статутот.

(5) Ако со спојување или со поделба се основа ново друштво, основањето се врши според одредбите на овој закон што се однесуваат на основањето на соодветната форма на друштво, освен ако со одредбите од оваа глава поинаку не е определено.

(6) Ако како последица од присоединување, спојување и поделба се зголемат обврските на содружниците или на акционерите на едно или на повеќе друштва, одлуката за присоединување, спојување или поделба се донесува со согласност на сите содружници, односно акционери.

(7) Претседателот на одборот на директори, односно претседателот на управниот одбор, најдоцна во рок од осум дена од денот на уписот на присоединувањето на друго друштво кон акционерско друштво, односно на спојувањето или на поделбата на акционерското друштво го известува Централниот депозитар за хартии од вредност за извршената статусна промена и дава налог за промените коишто треба да бидат извршени во акционерската книга, односно за отворање нова акционерска книга.

Универзален пренос на целиот имот или на дел од него

Член 519

(1) Со присоединување, со спојување и со поделба на друштвото со раздвојување со основање и со раздвојување со преземање, друштвото престанува без ликвидација и се врши универзален пренос на целиот негов имот и на обврските врз новооснованите друштва и врз друштвата што преземаат, со состојба на денот определен со спогодба во којашто ги усогласуваат условите под коишто ќе се изврши присоединувањето, спојувањето, односно поделбата (во натамошниот текст: спогодба) или со планот за поделба на друштвото со раздвојување со основање и со издвојување со основање (во натамошниот текст: план за поделба).

(2) Новооснованите друштва коишто настанале со спојување и со поделба со раздвојување со основање и со издвојување со основање и друштвата коишто преземаат со присоединување и со поделба со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање се солидарни должници на доверителите на друштвата коишто се присоединиле, се споиле или се поделиле.

(3) Новооснованите друштва и друштвата коишто преземаат со поделбата можат да се договорот обврските на друштвото коешто се дели (што ќе им бидат ставени на товар) да бидат уредени без солидарна одговорност, односно да ги преземе новооснованото друштво коешто презема. И во овој случај, новооснованите друштва и друштвата коишто преземаат и друштвото што се дели со издвојување со основање или со издвојување со преземање се супсидиерни солидарни должници на доверителите на друштвото коешто се дели.

(4) Издавањето, односно повлекувањето акции, односно преземањето и повлекувањето удели се врши во согласност со спогодбата, односно со планот за поделба.

Содржина на спогодбата

Член 520

(1) Органот на управување на друштвото коешто се присоединува и органот на управување на друштвото коешто презема, органите на управување на друштвата коишто се спојуваат, односно органот на управување на друштвото коешто се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање и органот на управување на друштвото коешто презема склучуваат спогодба во која ги усогласуваат условите под коишто ќе се изврши присоединувањето, спојувањето, односно поделбата. Спогодбата се составува во форма на нотарски акт.

(2) Спогодбата од ставот (1) на овој член ги содржи следниве податоци:

1) формата, фирмата и седиштето на друштвото што се присоединува и на друштвото коешто презема, односно на друштвата коишто се спојуваат, односно на друштвото коешто се дели со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање и на друштвата коишто преземаат;

2) начинот на којшто ќе се изврши пренос на имотот и на обврските од друштвото што се присоединува на друштвото коешто презема, односно на друштвото коешто презема дел од имотот и од обврските од друштвото коешто се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање, како и замената за удели, односно акции што се добиваат од новото друштво - корисник коешто настанува со спојувањето;

3) целта и условите под коишто се врши присоединувањето, спојувањето или поделбата со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање;

4) вредноста на активата и на пасивата којашто се пренесува од друштвото што се присоединува на друштвото коешто презема и детален опис на распределбата на имотот и на обврските коишто се пренесуваат, односно преземаат (делбен биланс), од друштвата коишто се спојуваат на новото друштво - корисник, односно од друштвото што се дели со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање на друштвото коешто презема;

5) соодносот според којшто ќе се врши размена на уделите, односно на акциите, а ако е потребно, и висината на доплатата во пари, односно уделите или акциите коишто треба да се стекнат од зголемената основна главнина на друштвото коешто презема, односно од новото друштво - корисник и правата и обврските коишто тие ги даваат;

6) правата коишто им се признаваат на содружниците, односно на акционерите како и посебните погодности коишто ги стекнале, односно коишто им ги даваат уделите, односно акциите;

7) начинот на преземање на уделите, односно на акциите и датумот од коишто преземените удели, односно акции им даваат право на учество на содружниците, односно на акционерите во добивката на друштвото коешто презема, односно на новото друштво - корисник и сите подробности коишто се од значење за остварување на тоа право;

8) датумот на којшто ќе бидат запрени деловните активности на друштвото што се присоединува и друштвата коишто се спојуваат;

9) датумот од кога зделките на друштвото коешто се присоединува, на друштвата коишто се спојуваат, односно на друштвото што се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање од сметководствена гледна точка ќе се сметаат како да се извршени за сметка на друштвото коешто презема, односно на новото друштво - корисник што настанува со спојувањето;

10) секоја посебна погодност ако се дава на некој член на органот на управување или на надзорниот одбор, односно на контролорот на друштвата коишто учествуваат во присоединувањето, спојувањето, односно поделбата со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање, ако друштвата имаат орган на надзор;

11) условите под коишто на вработените ќе им продолжи работниот однос во друштвата коишто преземаат, односно друштвата - корисници;

12) рокот до кој ќе се подготват годишните сметки и

13) други прашања од заеднички интерес за остварување на присоединувањето, спојувањето, односно поделбата со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање.

(3) Составен дел на спогодбата од ставот (2) на овој член се:

1) кај присоединувањето, односно кај поделбата со раздвојување со преземање или издвојување со преземање се предлог на одлуките на измените и дополнувањата на договорот за друштвото, односно кај спојувањето предлогот на договорот за друштвото односно предлогот на статутот на новото друштво - корисник;

2) листа на содружниците, односно акционерите на друштвото коешто се присоединува, односно на друштвата коишто се спојуваат, односно се делат со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање со номиналните износи на уделите, односно на акциите коишто веќе постојат во друштвото што презема како и уделите, односно акциите коишто тие треба да ги стекнат во друштвото коешто презема, односно во новото друштво - корисник во коешто стануваат содружници, односно акционери и

3) список на вработените кои го продолжуваат работниот однос во друштвото коешто презема, односно во новото друштво - корисник.

План за поделба**Член 521**

(1) Ако се врши поделба со раздвојување со основање или со издвојување со основање на нови друштва, органот на управување на друштвото коешто се дели донесува план за поделба. Планот за поделба, со сите негови прилози, мора да биде составен во форма на нотарски акт.

(2) Планот за поделба од ставот (1) на овој член мора да ги содржи следниве податоци:

1) формата, фирмата и седиштето на друштвото што се дели со раздвојување со основање и со издвојување со основање, односно на новоосновените друштва-корисници;

2) начинот на којшто ќе се изврши преносот на имотот и на обврските од друштвото што се дели на друштвата коишто се основаат, во замена за удели, односно за акции од овие друштва;

3) целта и условите под коишто се врши поделбата со раздвојување со основање и со издвојување со основање;

4) вредноста на активата и на пасивата којашто се пренесува (делбен биланс) од друштвото што се дели со раздвојување со основање и со издвојување со основање на новоосновените друштва и детален опис на распределбата на имотот, правата и обврските;

5) соодносот според којшто ќе се врши размена на уделите, односно на акциите, а ако е потребно и висината на доплатата во пари, односно уделите или акциите коишто треба да се преземат, односно да се стекнат во новоосновените друштва и правата и обврските коишто ги даваат тие;

6) правата коишто им се признати на содружниците, односно на акционерите, како и посебните погодности коишто ги имале стекнат, односно им ги даваат уделите, односно акциите;

7) начинот на преземање на уделите, односно на акциите и датумот од којшто тие им даваат право на учество во добивката на содружниците, односно на акционерите во новоосновените друштва и сите подробности коишто се од значење за остварување на тоа право;

8) датумот на којшто ќе бидат запрени деловните активности на друштвото што се дели;

9) датумот од кога зделките на друштвото што се дели со раздвојување со основање и со издвојување со основање од сметководствена гледна точка ќе се сметаат како да се извршени за сметка на новоосновените друштва;

10) секоја посебна погодност ако се дава на некој член на органот на управување или на надзорниот одбор, односно на контролорот на друштвото што се дели и на новоосновените друштва, ако друштвата имаат орган на надзор;

11) условите под коишто на вработените ќе им продолжи работниот однос во новоосновените друштва;

12) рокот до којшто ќе се подготви годишната сметка и

13) други прашања од заеднички интерес за остварување на поделбата со раздвојување со основање и со издвојување со основање.

(3) Составен дел на планот за поделба од ставот (2) на овој член се:

1) предлог на договорот за друштвото, односно статутот на новоосновените друштва;

2) листа на содружниците, односно на акционерите на друштвото коешто се дели со раздвојување со основање и со издвојување со основање со номиналните износи на уделите, односно на акциите кои треба да ги стекнат во новоосновените друштва во кои стануваат содружници, односно акционери и

3) список на вработените кои го продолжуваат работниот однос во новоосновените друштва.

Обврска за објавување на известување за статусна промена**Член 522**

(1) Најдоцна еден месец пред одлучувањето на содружниците, односно пред одржувањето на собирот на содружниците или собранieto на коешто се донесува одлука за прифаќање на спогодбата, односно на планот за поделба, органите на управување на друштвата што ја склучиле спогодбата или органот на управување на друштвото што се дели со раздвојување со основање и со издвојување со основање заеднички објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“ и најмалку во еден дневен весник известување за склучената спогодба, односно донесениот план за поделба. Во известувањето мора да ги објават следниве податоци:

1) формата, фирмата и седиштето на друштвата кои учествуваат во присоединувањето, спојувањето или поделбата;

2) причините, намерите, целта и условите на присоединувањето, спојувањето или поделбата;

3) вредноста на активата и на пасивата којашто се пренесува, односно се презема;

4) соодносот според којшто ќе се врши размената на уделите, односно на акциите, а ако е потребно, и висината на доплатата во пари, односно уделите или акциите коишто треба да се стекнат од зголемената основна главнина на друштвото што презема и правата и обврските што ги даваат тие;

5) правата коишто им се признати на содружниците, односно на акционерите како и посебните погодности коишто ги имале стекнат, односно им ги даваат уделите, односно акциите;

6) начинот на преземање на уделите, односно на акциите и датумот од којшто тие им даваат право на учество во добивката на содружниците, односно на акционерите во новоосновените друштва и сите подробности коишто се од значење за остварување на тоа право;

7) датумот на којшто ќе бидат запрени деловните активности на друштвото коешто се присоединува, друштвата коишто се спојуваат, односно друштвото што се дели;

8) секоја посебна погодност ако се дава на некој член на органот на управување или на надзорниот одбор, односно на контролорот на друштвата коишто учествуваат во присоединувањето, спојувањето, односно поделбата, ако друштвата имаат орган на надзор и

9) условите под коишто на вработените ќе им продолжи работниот однос во друштвото коешто презема, во новото друштво - корисник и во новоосновеното друштво.

(2) Спогодбата, односно планот за поделба и прилозите коишто се нивни составни делови се ставаат на увид на сите содружници, односно акционери во седиштето на друштвата што учествуваат во присоединувањето, спојувањето, односно поделбата. Во објавувањето од ставот (1) на овој член се наведуваат времето и другите подробности коишто се од значење секој содружник, односно акционер да може да изврши увид.

(3) Во рокот од ставот (1) на овој член спогодбата, односно планот за поделба се доставуваат до трговскиот регистар за да изврши предбележба. По извршената предбележба во „Службен весник на Република Македонија“ се објавува дека е извршена предбележба во трговскиот регистар и дека спогодбата, односно планот за поделба се дозволени за увид.

(4) Ако со закон е утврдена обврска да се извести надлежен орган за намерата да се изврши статусна промена, спогодбата, односно планот за поделба се доставува до надлежниот орган.

Известување на доверителите**Член 523**

(1) Познатите доверители чии побарувања надминуваат 10.000 ЕВРА во денарска противвредност се известуваат по писмен пат, поединечно, во местото на живеење, а ако доверителот е правно лице во неговото седиште.

(2) Доверителите кои не можат да бараат намирување на побарувањата, бидејќи побарувањата не се постигнати од друштвата кои учествуваат во присоединувањето, спојувањето или поделбата, а кои сметаат дека присоединувањето, спојувањето, односно поделбата ќе го загрози намирувањето на нивните побарувања, поднесуваат барање за обезбедување на побарувањата до друштвото коешто се присоединува, друштвата коишто се спојуваат и друштвото што се дели, во рок од 30 дена од денот на објавувањето на известувањето од членот 522 на овој закон. Ако друштвото што се присоединува, друштвата коишто се спојуваат и друштвото што се дели не одговорат на барањето на доверителот во рок од 15 дена од денот на поднесеното барање или не го дадат бараното обезбедување, доверителот може во наредните осум дена да поднесе предлог до судот за запирање на постапката за спојување, присоединување, односно поделба. Ако судот утврди дека во постапката за присоединување, спојување, односно поделба на доверителот не му е одговорено на барањето, односно не му е дадено бараното обезбедување, на предлог на доверителот, судот може привремено да ја запре постапката, додека друштвото коешто се присоединува, друштвата коишто се спојуваат и друштвото што се дели не му поднесат на судот во определениот рок доказ дека се дадени обезбедувања за побарувањето на доверителот.

(3) Доверителите кои во случај на стечај имаат правствено право на намирување од стечајната маса, немаат право да бараат обезбедување.

Биланс на состојбата пред статусна промена

Член 524

(1) Друштвото пред да се присоедини, спои или подели, составува годишна сметка, заклучно со рокот утврден во спогодбата, односно во планот за поделба.

(2) Рокот од ставот (1) на овој член не може да биде покус од три месеца од денот на склучувањето на спогодбата, односно од денот на донесувањето на планот, ако годишната сметка за последната деловна година не е постара од шест месеца.

(3) Вредностите искажани во годишната сметка на друштвото што се присоединува, на друштвата коишто се спојуваат или на друштвото што се дели се пренесуваат и се искажуваат соодветно во билансите на друштвото коешто презема, новото друштво - корисник и новооснованото друштво.

Ревизија на спогодбата, односно планот за поделба

Член 525

(1) Спогодбата, односно планот за поделба мора да го прегледа еден или повеќе овластени ревизори. Овластените ревизори за секое друштво одделно ги назначуваат органите на управување на друштвата кои учествуваат во присоединувањето, спојувањето, односно поделбата. Овластените ревизори можат да извршат ревизија за сите друштва коишто учествуваат во присоединувањето, спојувањето и поделбата ако овластените ревизори се назначени од судот на нивен заеднички предлог.

(2) Извештајот за извршената ревизија мора да го содржи мислењето на ревизорите дали индексот на размената на акциите, односно на уделите е праведен и разумен. Во изјавата ревизорите мораат да наведат:

1) кој метод, односно кои методи биле употребени за да се процени предложениот индекс на размена и кој метод е примарен;

2) каков сооднос на размена би настанал со употреба на различни методи и која е релативната важност на секој од методите коишто се користени при утврдувањето на индексот на размената;

3) дали користениот метод, односно методи се соодветни за размената и

4) кои тешкотии, ако ги имало, се јавиле при процената и при вршењето на ревизијата.

(3) Секој од овластените ревизори има право од органите на управување да бара да ги добие сите информации и документи потребни за ревизијата и, ако е потребно, да спроведе и посебно испитување.

(4) На одговорноста на овластените ревизори се применуваат одредбите на овој закон и на другите прописи со коишто се уредува ревизијата.

Извештај за статусна промена

Член 526

Органите на управување што ја склучиле спогодбата, односно го донеле планот за поделба составуваат извештај во писмена форма, во којшто во подробности:

1) ќе ги образложат причините, односно целта која што треба да се постигне со присоединувањето, спојувањето и поделбата;

2) ќе ги образложат правните и деловните прашања, како и предложените правни и економски основи под коишто ќе се врши присоединувањето, спојувањето и поделбата;

3) ќе ги објаснат критериумите и методите со коишто е утврден соодносот според којшто ќе се врши замена на уделите, односно на акциите и критериумите за нивната распределба;

4) ќе ги образложат содржината на документите и на предлогот на актите за присоединувањето, спојувањето и поделбата;

5) ќе ги опишат тешкотиите коишто се појавиле во текот на постапката при процената на имотот и на обврските;

6) ќе ги наведат непаричните влогови, како и проблемите коишто произлегле при нивната проценка што се врши според членот 35 од овој закон, и ќе се упати на извештаите според кои овие непарични влогови биле проценети и на начинот на којшто извештаите се достапни за увид;

7) ќе ги образложат промените на имотот и на обврските настанати од денот на склучувањето на спогодбата, односно на донесувањето на планот за поделба до денот на одлучувањето на содружниците, односно на одржувањето на собирот на содружниците или на собранието на коешто ќе се одлучува за присоединувањето, спојувањето и поделбата и

8) ќе ги објаснат измените што се извршени во спогодбата, односно во планот за поделба заради нивната обврска да постапат според укажувањата на овластениот ревизор.

Подготовка за свикнување собир на содружниците, односно собрание

Член 527

(1) Најмалку еден месец пред денот определен за одлучување на содружниците, односно за одржување на собирот на содружниците или на собранието на коешто треба да се одлучува за потврдувањето на спогодбата, односно на планот за поделба, секое друштво коешто учествува во присоединувањето, спојувањето и поделбата е должно на содружниците, односно на акционерите да им овозможи во седиштето на друштвото да се запознаат со документацијата за остварувањето на присоединувањето, спојувањето, односно поделбата, а особено со:

1) спогодбата, односно со планот за поделба, со сите нивни прилози;

2) годишната сметка и со годишниот извештај за работењето на секое од друштвата коешто учествува во присоединувањето, спојувањето, односно поделбата за последните три години, односно за секоја година од постоењето на друштвото ако тоа постои помалку од три години;

3) годишната сметка подготвена во согласност со членот 524 од овој закон;

4) извештајот подготвен од органот на управување на друштвата за присоединувањето, спојувањето, односно поделбата;

- 5) извештајот на овластениот ревизор и
 6) други значајни информации и известувања коишто се од значење за одлучувањето за присоединувањето, спојувањето, односно поделбата.
- (2) Годишните сметки од ставот (1) точка 2 на овој член се составуваат во согласност со прописите коишто важеле во времето кога се составувани.

Одлука за статусна промена Член 528

(1) Спогодбата, односно планот за поделба станува полноважен откако ќе го прифатат содружниците, собирот на содружниците, односно собранието на друштвото што учествуваат во присоединувањето, спојувањето и поделбата.

(2) Одлуката за потврдување на спогодбата, односно на планот за поделба се донесува на начинот на којшто со овој закон, со договорот за друштвото, односно со статутот се донесува одлука за измена на договорот за друштвото, односно на статутот.

(3) Одлуката за потврдување на спогодбата, односно на планот за поделба од ставот (1) на овој член се смета за одлука за присоединување, спојување, односно поделба.

(4) Содружниците, односно собирот на содружниците или собранието истовремено со одлуката за присоединување, спојување, односно поделба со раздвојување со преземање и со издвојување со преземање донесуваат и одлука за измена на договорот за друштвото, односно за измена на статутот, а со одлуката за поделба со раздвојување со основање и со издвојување со основање донесуваат одлука за усвојување на договор за друштвото, односно на статутите на новооснованите друштва.

(5) Записникот од состанокот на содружниците, од собирот на содружниците, односно на собранието од ставот (1) на овој член го води нотар. Спогодбата, односно планот за поделба се приложува кон записникот од состанокот, од одржаниот собир на содружниците, односно одржаното собрание како негов составен дел.

Одговорност за штета Член 529

(1) Членовите на органот на управување, а ако друштвото има орган на надзор членовите на надзорниот одбор, односно контролорот на друштвото што се присоединува, друштвата коишто се спојуваат и друштвото што се дели, се обврзани како солидарни должници да ја надоместат штетата, којашто со присоединувањето, со спојувањето, односно со поделбата ја претрпува друштво што се присоединува, се спојува, односно друштвото што се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање. За штетата не одговараат оние членови на органот на управување, а ако друштвото има орган на надзор оние членови на надзорниот одбор, односно контролорот кои, при ревизијата на имотната состојба на друштвото и при склучување на спогодбата, односно при донесувањето на планот за поделба постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

(2) За барањата за надомест на штета од ставот (1) на овој член, како и за сите други барања коишто ќе се дадат за и против друштвото коешто се присоединува, се спојува и се дели се смета како тоа друштво и понатаму да постои.

(3) Тужбата за барањата засновани на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, може да се поднесе во рок од пет години од денот на објавувањето на уписот за присоединувањето, спојувањето, односно поделбата во трговскиот регистар.

Право за надомест на штета Член 530

(1) Барањата за надомест на штета и другите барања од членот 529 на овој закон, може да се остварат само преку привремен застапник, кој на предлог на содружник, односно на акционер или на доверител на

друштвото коешто се присоединило, споило, односно се поделило го поставува судот на чие подрачје е седиштето на тоа друштво.

(2) Застапникот, наведувајќи ја целта за своето поставување, мора да ги повика поранешните содружници, односно акционерите и доверителите на друштвото што се присоединува, односно друштвата коишто се спојуваат или на друштвото коешто се дели, во рок којшто изнесува најмалку 30 дена, а не повеќе од 60 дена, да ги пријават своите барања од членот 529 на овој закон. Повикот се објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и најмалку во еден дневен весник.

(3) Привремениот застапник има право на надомест на трошоците, како и на награда за својата работа. Ако содружниците, акционерите, односно доверителите сами не ги определат трошоците и наградата, нив ги утврдува судот според околностите на секој одделен случај и определува во кој обем треба да се надоместат поранешните содружници, акционери и доверители кои се засегнати од тоа.

Судско испитување на сооднос за размена Член 531

(1) Одлуката за присоединување, одлуката за спојување и одлуката за поделба со која содружниците, односно собирот на содружниците, односно собранието ги прифатиле спогодбата, односно планот за поделба не може да се побива поради тоа што соодносот за замена на удели, односно на акции е одмерен премногу ниско. Ако соодносот е одмерен премногу ниско, судот може, по предлог на содружниците, односно акционерите, да определи да се доплатат износите коишто не можат да надминат 10% од номиналниот износ на дадените удели, односно акции.

(2) Предлогот од ставот (1) на овој член може да се поднесе во рок од 30 дена од денот од којшто содружникот, односно акционерот не го прифатил понудениот сооднос од ставот (1) на овој член. Друштвото, врз основа на одлуката на судот, им исплаќа доплата на содружниците, односно на акционерите кои поседуваат удели, односно акции соодветно на ист род и класа, во износ што го определил судот.

Присоединување, односно поделба во посебни случаи Член 532

(1) Ако најмалку 90% од уделите, односно од акции во коишто е претставена основната главнина на друштвото коешто се присоединува, односно на друштвото што се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање ги држи друштвото коешто презема, не е потребна согласност на содружниците, собирот на содружниците, односно на собранието на друштвото коешто презема.

(2) Ако сите удели, односно акции на друштвото што се присоединува ги поседува друштвото коешто презема во спогодбата за присоединување, не се внесуваат податоците за замена на уделите, односно акциите и не се врши ревизија и одобрување на спогодбата од собирот на содружниците, односно од собранието на друштвото што се присоединува и друштвото коешто презема.

(3) Содружниците, односно акционерите на друштвото коешто презема, чиешто удели, односно акции заедно изнесуваат 5% од основната главнина, можат да бараат да се свика собир на содружниците, односно собрание на коешто ќе се потврди присоединувањето. Во основната главнина не влегуваат сопствените удели, односно сопствените акции на друштвото коешто презема како и уделите, односно акциите коишто ги поседува некој друг, но за сметка на друштвото коешто презема.

(4) Друштвото од ставовите (1) и (2) на овој член е должно да ги објави условите за присоединување, односно за поделба со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање најдоцна 30 дена пред денот на одржувањето на собирот на содружниците, односно

на собранието и во овој рок да им овозможи увид на содружниците, односно на акционерите во документите коишто со овој закон се определени за остварување на присојединувањето, односно за поделбата.

(5) Содружниците, односно акционерите од друштвото коешто се присојединува од ставот (1) на овој член кои не се согласиле со присојединувањето ги остваруваат правата во согласност со одредбите од оваа глава.

Забрани за зголемување на основната главнина

Член 533

(1) При спроведувањето на присојединувањето, односно на поделбата со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање друштвото коешто презема не смее да ја зголеми основната главнина во случај ако:

1) го поседува уделот, односно акциите на друштвото коешто се присојединува, односно на друштвото коешто се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање;

2) друштвото коешто се присојединува, односно друштвото коешто се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање поседува удел, односно акции во друштвото што презема или

3) друштвото што се присојединува, односно друштвото што се дели со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање поседува удел, односно акции на друштвото што презема за коишто не се уплатени во целост влоговите, а коишто требало да се платат.

(2) Друштвото што презема не може да ја зголеми основната главнина, се додека постојат забраните од ставот (1) на овој член.

(3) Ако друштвото коешто презема плаќа доплати во пари, тие не смеат да надминат 10% од вкупниот номинален износ на дадените удели, односно издадените акции во тоа друштво.

Зголемување на основната главнина заради присојединување, односно поделба

Член 534

(1) Ако друштвото што презема ја зголеми основната главнина заради спроведено присојединување, односно поделба со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање, не се применуваат одредбите од овој закон со коишто се уредува зголемувањето на основната главнина што се однесуваат:

1) на забраната основната главнина да се зголемува, додека запишаните влогови не се уплатат во целост;

2) на барањето во пријавата за упис во трговскиот регистар на одлуката за зголемување на основната главнина да се наведе кои влогови не се уплатени;

3) на условите за запишување нови влогови, односно акции и

4) на првенственото право на купување удели, односно акции.

(2) Ревизија мора да се изврши во случај на зголемување на основната главнина со непаричен влог и кога судот ќе утврди дека вредноста на непаричниот влог не го достигнува номиналниот износ на издадените удели, односно акции, како и во случај на зголемување на основната главнина во согласност со одредбите на овој закон за одобрен капитал.

Права на содружниците, односно на акционерите

Член 535

(1) На содружник, односно акционер кој се изјаснил дека не сака за неговиот удел, односно акции да преземе удел, односно акции во друштвото што презема, во ново друштво - корисник коешто настанало со спојување, во новоосновано друштво, друштвото е должно да му го откупи уделот, односно акциите според цена утврдена во одлуката за присојединување, спојување, односно поделба.

(2) Ако содружникот, односно акционерот не ја прифати понудената цена од ставот (1) на овој член, најдоцна во рок од триесет дена од денот на одбивање-

то на понудата, може да поднесе предлог до судот да ја утврди вредноста на уделот, односно на акциите. Содружникот, односно акционерот ги губи сите права од уделот, односно од акциите, освен правото на надомест за неговиот удел, односно акции.

(3) Судот, врз основа на извештајот за процена, подготвен од овластен проценител кој е назначен од судот со одлука, ја определува вредноста на уделот на содружникот, односно на акциите на акционерот. Трошоците паѓаат на товар на содружникот, односно на акционерот кој го поднел предлогот. Содружникот, односно акционерот, со предлогот може да бара и камата.

(4) Друштвото може, врз основа на одлуката на судот, да им исплати зголемен износ на сите содружници, односно на акционери кои поседуваат удели, односно акции од ист род и класа во износ што бил исплатен врз основа на одлука на суд од ставот (3) на овој член.

(5) По правосилноста на одлуката на судот од ставот (3) на овој член, друштвото што се присојединува, се спојува, односно се дели го определува рокот за подигање на исплатата што не може да биде пократок од 30 дена. По истекот на овој рок парите се полагаат кај судот, уделите се поништуваат, а акциите се огласуваат за неважечки, за што се известува Централниот депозитар за хартии од вредност. Врз основа на поништените удели, односно огласени неважечки акции може да се подигне износот којшто е положен за нив кај судот во депозит.

(6) Содружникот, односно акционерот од друштвото што се присојединува, се спојува, односно се дели не може да има други барања од имотот на друштвото што презема, односно од новото друштво - корисник ниту од друштвото што презема дел од имотот и од обврските на друштво поделено со раздвојување со преземање или издвојување со преземање, односно од новооснованото друштво основано со поделба на друштвото со раздвојување со основање или со издвојување со основање.

(7) Друштвото што презема, новото друштво - корисник, односно новооснованото друштво на сопствениците на конвертибилни обврзници на присојединето, споеното, односно поделеното друштво, мора да им ги даде сите права коишто ги имале во друштвото што се присојединило, во друштвата кои се споиле, односно друштвото што се поделило.

(8) Ако содружниците, односно акционерите од друштвото што се присојединува, односно споените друштва или друштвото што се дели имале обврска да извршат доплата во пари, присојединувањето, спојувањето, односно поделбата може да се запише во трговскиот регистар откако на судот ќе му се достави доказ дека доплатата во пари е извршена.

Пријава за упис во трговскиот регистар

Член 536

(1) Секое друштво мора да поднесе пријава за упис на присојединувањето, на спојувањето, односно на поделбата со раздвојување со преземање или поделбата со издвојување со преземање во трговскиот регистар.

(2) При поднесување на пријава, управителот, односно членовите на органот на управување, мораат да дадат изјава дека одлуките за присојединување, за спојување односно за поделба со раздвојување со преземање или поделба со издвојување со преземање не се побивани во пропишаниот рок или дека побивањето е одбиено со правосилна одлука на суд. Кон пријавата за упис во трговскиот регистар на присојединување, на спојување, односно на поделба со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање во оригинал, препис или заверена копија кај нотар, се приложуваат:

1) спогодбата;

2) измените на договорот за друштвото, односно статутот на друштвото коешто презема, односно договорот за друштвото или статутот на новото друштво - корисник што настанало со спојувањето;

3) одлуката за потврдувањето на спогодбата;

4) записниците од собирите на содружниците, односно од собранијата на кои се донесени одлуките за потврдување на спогодбата и се усвоени измените на договорот за друштвото, односно на статутот на друштвата коишто преземаат, односно договорот за друштвото или статутот на новото друштво - корисник што настанува со спојувањето, во коишто се назначени и органите на управување, односно органот на надзор, ако друштвото има орган на надзор;

5) извештајот на овластениот ревизор;

6) извештајот за присоединувањето, спојувањето, односно поделбата со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање;

7) списокот на содружниците, односно на акционерите коишто ги презема друштвото што презема, односно новото друштво - корисник, потпишан од страна на управителот, односно на членовите на органот на управување;

8) одобрението од државен, односно од друг надлежен орган ако за присоединувањето, спојувањето, односно поделбата со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање тоа е определено со закон;

9) списокот на вработените кои преминуваат во друштвото што презема или во новото друштво - корисник и

10) изјавата на управителот, односно на членовите на органите на управување на друштвата коишто учествуваат во присоединувањето, во спојувањето, односно во поделбата со раздвојување со преземање или со издвојување со преземање според член 32 од овој закон.

(3) Кон пријавата за поделба на друштвото со раздвојување со основање и со издвојување со основање на новоосновани друштва, во оригинал, препис или заверена копија кај нотар, покрај прилозите од ставот (2) точки 5, 7, 8, 9 и 10 на овој член се приложуваат и:

1) планот за поделба;

2) одлуката за потврдувањето на планот за поделбата;

3) записник од собирот на содружниците, односно од собранието на којшто е донесена одлука за потврдување на планот за поделба и се усвоени договорот за друштвото, односно статутот на друштвата што се основаат со раздвојувањето со основање и со издвојувањето со основање;

4) договорот за друштвото, односно статутот на новооснованото друштво што се основа со поделбата со раздвојување со основање и со издвојување со основање;

5) одлука за избор на управителот, членовите на одборот на директори, односно на органот на надзор на друштвата што настануваат со поделбата со раздвојување со основање и со издвојување со основање ако тие не се назначени во статутот, односно на договорот за друштвото и

6) извештајот за поделбата со раздвојување со основање или со издвојување со основање.

(4) Кон пријавата за упис во трговскиот регистар се поднесуваат за секое присоединето, споено, односно поделено друштво со поделба со раздвојување со преземање или со поделба со издвојување со преземање и годишна сметка подготвена и усвоена, најмногу шест месеца пред денот на поднесување на пријавата за упис.

(5) По уписот во трговскиот регистар, недостатоците во постапката на присоединување, на спојување, односно на поделба не влијаат на валидноста на присоединувањето, на спојувањето, односно на поделбата.

Правните последици од уписот

Член 537

(1) Правните последици од присоединувањето, од спојувањето, односно од поделбата настапуваат истовремено од денот на објавувањето на уписот во трговскиот регистар на присоединувањето, на спојувањето, односно на поделбата.

(2) Со присоединувањето, имотот и обврските на друштвото што се присоединува преминуваат на друштвото што презема. Истовремено со уписот на присоединувањето во трговскиот регистар, се брише и друштвото што се присоединува. Содружниците, односно акционерите на друштвото што се присоединило, стануваат содружници, односно акционери на друштвото што презема.

(3) Со спојувањето, имотот и обврските на друштвата коишто се спојуваат преминуваат на новото друштво - корисник. Истовремено со уписот на новото друштво корисник, се бришат друштвата коишто се споиле. Во договорот за друштвото, односно во статутот на новото друштво - корисник, мора да се преземат определените посебни погодности, трошоците за основање и непаричните влогови. Содружниците, односно акционерите на друштвата коишто се споиле, со уписот на спојувањето стануваат содружници, односно акционери на новото друштво - корисник.

(4) Со поделбата на друштвото со раздвојување со основање и со раздвојување со преземање сиот имот и обврски преминуваат на новооснованото друштво, односно на друштвото што презема. Истовремено со уписот се брише друштвото што се дели. Содружниците, односно акционерите на друштвото што се дели со раздвојување со основање и со раздвојување со преземање стануваат содружници, односно акционери на новооснованото друштво.

(5) Со поделбата на друштвото со издвојување со основање и со издвојување со преземање дел од неговиот имот и дел од неговите обврски преминуваат на друштвото што се основа, односно на друштвото што презема. Друштвото што се дели не престанува. Содружниците, односно акционерите на друштвото што се дели со издвојување со основање и со издвојување со преземање, со преземањето удели, односно акции во новооснованото друштво, односно во друштвото што презема, стануваат нивни содружници, односно акционери.

(6) Кога со закон е пропишано исполнување посебни дејствија во поглед на преносот на ствари, права и обврски од страна на друштвото што презема, новото друштво - корисник и новооснованото друштво, нивниот пренос има дејство спрема трети лица кога за преносот на овие ствари, права и обврски ќе се исполнат пропишаните дејствија. Овие дејствија друштвото мора да ги изврши во рок не подолг од шест месеца.

ЕДИНАЕСЕТТА ГЛАВА ЛИКВИДАЦИЈА НА ДРУШТВО

Ликвидација на друштвото

Член 538

(1) Ако не се отвори стечајна постапка над друштвото, по донесувањето на одлуката за престанување на друштвото се спроведува ликвидација.

(2) Ако од одредбите на овој закон или од целта на ликвидацијата не произлегува нешто друго, до завршувањето на ликвидацијата се применуваат одредбите од овој закон што важат за друштвата коишто не престанале.

Ликвидатори

Член 539

(1) Ликвидацијата на јавно трговско друштво ја спроведуваат сите содружници како ликвидатори, а на командитно друштво и на командитно друштво со акции сите комплементарни ако со спогодба содружниците не им ја довериле на одделни содружници или на други лица. Двајца или повеќе наследници на починат содружник се должни да постават заеднички застапник.

(2) Ликвидацијата на друштво со ограничена одговорност и на акционерско друштво ја спроведуваат членовите на органот на управување, односно управителот на друштвото, во својство на ликвидатори. Со договорот за друштвото, со статутот или со одлука на собирот на содружниците, односно на собранието како ликвидатори можат да се назначат и други физички или правни лица.

(3) Ликвидаторите од ставовите (1) и (2) на овој член можат, во секое време, да бидат разрешени од страна на содружниците, односно од собирот на содружниците или од собранието на друштвото.

Ликвидатори назначени од судот Член 540

(1) Ако содружниците, односно акционерите не назначиле ликвидатор и ако со овој закон е определено дека судот спроведува ликвидација на друштво по сила на закон, судот го назначува ликвидаторот.

(2) На предлог на содружниците, односно на акционерите чиј заеднички удел, односно акции изнесува најмалку 20% од основната главнина, ако постојат значајни причини и ако предлагачите ги сторат веројатни значајните причини, судот може да назначи ликвидатори од листата на предложените лица од страна на содружниците, односно на акционерите.

(3) Ликвидаторите, назначени од страна на судот имаат право на надомест на трошоците и на награда за нивната работа како ликвидатори. Ако не се сложат судски назначените ликвидатори и друштвото, судот ги утврдува надоместоците и наградите.

Упис во трговскиот регистар Член 541

(1) Првите ликвидатори и нивните овластувања се пријавуваат заради упис во трговскиот регистар. Секоја промена заради упис во трговскиот регистар ја пријавуваат самите ликвидатори.

(2) Назначувањето и разрешувањето на ликвидаторите од страна на судот се запишуваат во трговскиот регистар по службена должност.

(3) Ликвидаторите го доставуваат својот потпис кај судот, ако го немаат сторено тоа, како членови на органот на управување или како управители.

Права и должности на ликвидаторите Член 542

(1) Ликвидаторите се должни да ги довршат зделките што се во тек, да ги наплатат побарувањата на друштвото, да го упаричат другиот имот и да ги намират обврските спрема доверителите. Ако тоа го бара ликвидацијата, тие можат да склучуваат и нови зделки на друштвото во ликвидација.

(2) Ликвидаторите можат, во согласност со содружниците, односно се акционерите и со доверителите, да отуѓуваат одделни објекти од ликвидациониот имот на одделни акционери и на содружници ако со тоа не се повредуваат правата на другите содружници, на акционерите и на доверителите.

(3) Ликвидаторите, во рамките на својот делокруг, ги имаат правата и должностите на органот на управување. Ако друштвото има орган на надзор, ликвидаторите се под негов надзор.

Застапување на друштвото во ликвидација Член 543

(1) Ликвидаторите го застапуваат друштвото.

(2) Ако се поставени повеќе ликвидатори, тие колективно го застапуваат друштвото, освен ако со договорот за друштвото, односно со статутот поинаку не е определено. Ако постои обврска од давање изјава од трети лица спрема друштвото, доволно е таа да биде дадена пред еден од ликвидаторите.

(3) Ликвидаторите овластени за колективно застапување можат да овластат ликвидатор или одделни ликвидатори за преземање определени работи или определени видови работи.

(4) Поединечен ликвидатор може да овласти одделни лица за преземање определени работи или определени видови работи.

(5) Овластувањето за застапување од ставовите (3) и (4) на овој член не може да се ограничи.

(6) Ликвидаторите се потпишуваат така што кон фирмата на друштвото го додаваат додатокот „во ликвидација“.

Објавување на ликвидацијата Член 544

Ликвидаторот, по уписот во трговскиот регистар, без одлагање, два пати во интервал не пократок од 15 дена, а не подолг од 30 дена од уписот во трговскиот регистар, објавува дека друштвото е во ликвидација. Објавата се врши во "Службен весник на Република Македонија" и најмалку во еден дневен весник. Со објавата се повикуваат доверителите да ги пријават своите побарувања во рок од 60 дена од денот на последната објава. Познатите доверители се известуваат поединечно и во писмена форма за ликвидацијата.

Биланс за отворање на постапката за ликвидација Член 545

(1) Ликвидаторот составува биланс на состојбата според состојбата на денот на почетокот на отворањето на постапката за ликвидација (почетен биланс за отворање постапка за ликвидација) и извештај во којшто го објаснува билансот, како и извештај за работењето на друштвото во текот на годината за којшто се подготвува годишната сметка.

(2) Содружниците, собирот на содружниците и собранието на друштвото одлучуваат за почетниот биланс, за годишната сметка и за извештајот за работењето на друштвото, за одобрување на работата на ликвидаторот.

Распределба на имотот што останува по намирување на обврските Член 546

(1) Имотот што останува по намирување на обврските спрема доверителите се распределува меѓу содружниците, односно меѓу акционерите.

(2) Имотот се распределува според односот на номиналните износи на уделите, односно акциите, ако во договорот за друштвото, односно во статутот поинаку не е определено и ако не постојат акции со различни права при распределбата на остатокот од имотот на друштвото.

Доставување и чување на документацијата Член 547

(1) По завршената ликвидација, ликвидаторите ги доставуваат годишната сметка и извештајот до содружниците, до собирот на содружниците или до собранието на друштвото.

(2) Ликвидаторите кон пријавата, заради бришење на друштвото во трговскиот регистар, поднесуваат одобрена годишна сметка и извештај, како и препис од одлуките на содружниците, собирот на содружниците и собранието на друштвото со коишто се одобрува работата на ликвидаторите.

Рок во којшто се распределува имотот што останува по намирувањето на обврските Член 548

(1) Имотот на друштвото се распределува по истекот на шест месеца од денот на второто објавување на повикот до доверителите.

(2) Ако еден од доверителите кои се познати не се јави, износот којшто му се должи се положува во судски депозит.

(3) Ако некоја обврска не може веднаш да се намири или ако е спорна, може да се пристапи кон распределба на имотот само ако на доверителот му биде дадено обезбедување.

Појава на имот по бришењето на друштвото Член 549

Ако по бришењето на друштвото во трговскиот регистар се пронајде имот на друштвото, судот по барање на кое било лице кое има правен интерес повторно ги повикува ликвидаторите или поставува нови, кои постапуваат според одредбите од овој закон за ликвидација.

Заштита на права против избришано друштво**Член 550**

Ако спрема бришаното друштво се остварува некое право пред суд, судот на поранешното друштво му поставува привремен застапник. Лицата кои одговарале за обврските на поранешното друштво можат, според својата одговорност, да бидат тужени, ако не настапила застареност.

Услови под коишто може да се донесе одлука за продолжување на постоењето на друштвото**Член 551**

(1) Ако друштво престанало со истек на времето, определено во договорот за друштвото, односно во статутот или со одлука на содружниците, собирот на содружниците или собранието на друштвото можат да донесат одлука за продолжување на постоењето на друштвото се додека не започне распределбата на имотот меѓу содружниците, односно меѓу акционерите.

(2) Одлуката од ставот (1) на овој член се донесува со согласност на сите содружници во друштвото со ограничена одговорност, односно со две третини од претставените акции со право на глас на собранието на друштвото.

(3) Ликвидаторите го пријавуваат продолжувањето на постоењето на друштвото заради упис во трговскиот регистар. При пријавувањето се должни да докажат дека се уште не е започната распределбата на имотот на друштвото меѓу содружниците, односно меѓу акционерите.

Објавување на бришењето**Член 552**

По завршувањето на постапката за ликвидација, ликвидаторот поднесува пријава за бришење на друштвото во трговскиот регистар и го известува Централниот депозитар за хартии од вредност дека акциите на акционерското друштво и командитното друштво со акции се поништени и дава налог за затворање на акционерската книга.

**ШЕСТИ ДЕЛ
СТОПАНСКА ИНТЕРЕСНА ЗАЕДНИЦА****Поим****Член 553**

(1) Две или повеќе физички и правни лица можат меѓу себе за неопределено или определено време да основаат стопанска интересна заедница со цел да го олеснат и да го унапредат вршењето на трговските дејности кои го сочинуваат предметот на нивното работење и да го зголемат или подобрат нивниот резултат.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член можат да бидат асоцијативен член во соодветна стопанска интересна заедница основана во странство.

(3) Стопанската интересна заедница не може да биде член на друга стопанска интересна заедница.

Предмет на работење**Член 554**

Предметот на работење на стопанската интересна заедница може да биде само во врска со трговските дејности коишто ги вршат членовите и можат да бидат само помош на тие активности.

Цели за основање**Член 555**

(1) Стопанската интересна заедница за себе не остварува добивка. Добивката што се остварува како резултат од нејзиното работење се смета за добивка на членките на стопанската интересна заедница и се распределува меѓу нив според условите утврдени во договорот за основање, а ако таква одредба нема, ќе се дели на еднакви делови.

(2) Правата на членовите на стопанска интересна заедница не можат да бидат претставени со хартии од вредност.

(3) Одредбата во договорот за основање или одлуката којашто ќе биде спротивна на ставовите (1) и (2) од овој член е ништовна.

Својство на правно лице**Член 556**

Стопанската интересна заедница стекнува својство на правно лице со денот на уписот во трговскиот регистар.

Одговорност на членовите**Член 557**

(1) Членовите на стопанската интересна заедница одговараат за обврските што ги презела заедницата со целокупниот свој имот. Ако со третото лице - содоговорник поинаку не е договорено, одговорноста на членовите е солидарна.

(2) Доверител на заедницата може да бара намирување на побарувањето на стопанската интересна заедница од нејзините членови, ако не успеал побарувањето да го наплати од самата заедница.

Содржина на договорот за основање**Член 558**

(1) Стопанска интересна заедница се основа со договор за основање на стопанската интересна заедница (во натамошниот текст: договор за заедница).

(2) Со договорот за заедницата се определува нејзината организација. Договорот се составува во писмена форма и се објавува на начин пропишан за објавување на договорот за друштвата.

(3) Договорот за заедницата ги содржи одредбите особено за:

1) називот на стопанската интересна заедница во кој на почетокот или на крајот се содржани зборовите „стопанска интересна заедница“, освен ако тие зборови не се на друг начин содржани во називот на заедницата;

2) името, фирмата или називот, правната форма, седиштето на друштвата и, ако постои, бројот на уписот во трговскиот регистар на секој член на стопанската интересна заедница;

3) времето на траење на стопанската интересна заедница;

4) предметот на работење на стопанската интересна заедница;

5) седиштето на стопанската интересна заедница;

6) начинот на одлучувањето;

7) органите на управување и нивната надлежност;

8) поблиско уредување на пристапувањето, истапувањето и исклучувањето од стопанската интересна заедница и

9) контролата на работењето на стопанската интересна заедница.

(4) Сите измени на договорот за заедницата се вршат и објавуваат под исти услови, како и при склучувањето на договорот.

Членови и нивниот прием**Член 559**

(1) Членови на стопанска интересна заедница можат да бидат лица кои вршат некоја од дејностите определени во член 4 од овој закон. Во стопанска интересна заедница можат да членуваат и лица кои се занимаваат со слободни занимања, а немаат статус на трговец.

(2) Стопанската интересна заедница за време на своето постоење може да прима нови членови. Одлуката за прием на нов член ја донесува едногласно собранието на стопанската интересна заедница.

(3) Новиот член одговара за обврските на стопанската интересна заедница вклучувајќи ги и оние кои настанале од работењето пред неговиот прием во стопанската интересна заедница. Само со одлука за прием во стопанската интересна заедница новиот член може да биде ослободен од одговорноста за обврските на стопанската интересна заедница настанати пред неговиот прием.

Истапување и исклучување на член**Член 560**

(1) Член на стопанската интересна заедница може да истапи во согласност со условите предвидени со договорот за заедницата и под услов да ги исполнил обврските предвидени со договорот за заедницата или актите на собранието. Ако во договорот за заедницата не се предвидени услови за истапување од стопанската интересна заедница, истапувањето се врши договорно со посебен договор.

(2) Член на стопанската интересна заедница може да биде исклучен поради причини определени во договорот за заедницата, но во секој случај, ако сериозно пропушти да ги изврши своите обврски или ако причини или предизвика сериозен прекин во работењето на стопанската интересна заедница или ако постои сериозна опасност да дојде до прекин во работењето. На барање на другите членови на стопанската интересна заедница, решение за исклучување донесува судот во вонпроцесна постапка.

Собрание**Член 561**

(1) Членовите на стопанската интересна заедница за заедничките работи одлучуваат на собрание на стопанската интересна заедница.

(2) Собранието може да одлучува на седници или виртуелно преку интернет, гласање по електронска пошта или писмено, по факс или по телефонски пат. Начинот на свикнување, работа, одлучување и евидентирање на одлуките на собранието се определува во договорот за заедницата.

(3) Собранието е овластено да ги донесува сите одлуки вклучувајќи ја и одлуката за предвременно распуштање или продолжување на траењето на стопанската интересна заедница под условите определени во договорот за заедницата.

(4) Со договорот за заедницата може да се предвиди сите одлуки или некои од нив да се донесуваат со кворум и мнозинство што со него се определени. Ако со договорот за заедницата не се определени кворумот и мнозинството со коешто се одлучува, одлуките се донесуваат едногласно.

(5) Со договорот за заедницата може да се определи на определени членови да им се дадат и повеќе гласови, под услов еден член да не може да има мнозинство гласови. Ако договорот за заедницата за тоа нема одредби, секој член е претставен само со еден глас.

(6) Собранието задолжително се состанува на барање на најмалку 10% од бројот на членовите на стопанската интересна заедница.

Управување**Член 562**

(1) Со стопанската интересна заедница управува еден или повеќе управители кои се избираат на начинот и според условите определени во договорот за заедницата.

(2) Собранието го организира управувањето со стопанската интересна заедница и избира управител и ги определува овластувањата и условите за неговото отповикување, освен ако со договорот за заедницата поинаку не е определено.

(3) За управител не може да биде избрано физичко лице коешто според овој закон не може да биде управител, член на орган на управување или на орган на надзор во трговско друштво.

Застапување**Член 563**

(1) Во односите спрема трети лица стопанската интересна заедница настапува преку управителот, определен со договорот за заедницата.

(2) Управителот од ставот (1) на овој член може да остварува право и да презема права и обврски во правниот промет во рамките на предметот на работење на стопанската интересна заедница.

(3) За обврските што ги презел управителот во однос на трети лица без ограничување одговора стопанската интересна заедница.

Надзор над работењето**Член 564**

(1) Членовите на стопанската интересна заедница надзорот над работењето над заедницата го вршат преку собранието и на други начини, определени со договорот за заедницата.

(2) Секој член има право да добие информации за работењето на стопанската интересна заедницата од органот на управување и да ги прегледа деловните книги и другите документи на заедницата.

Престанување на стопанска интересна заедница**Член 565**

Стопанската интересна заедница престанува со:

- 1) истекот на времето за коешто е основана;
- 2) остварувањето или гаснењето на нејзиниот предмет на работење;
- 3) одлука на нејзините членови под условите предвидени во договорот за заедницата; и
- 4) одлука на судот.

Ликвидација**Член 566**

(1) Престанувањето на стопанската интересна заедница повлекува нејзина ликвидација. Правниот субјективитет на стопанската интересна заедница останува за потребите на ликвидацијата.

(2) Ликвидацијата се спроведува под услови и на начин определени во договорот за заедницата.

(3) Ако договорот за заедницата не содржи одредби за условите и за начинот на ликвидација, собранието на членовите на стопанската интересна заедница им назначува ликвидатор. Ако собранието не можело да пристапи кон негово назначување, судот го поставува ликвидаторот.

(4) По исплатата на долговите, вишокот на активата се дели меѓу членовите, под услови предвидени со договорот за заедницата.

(5) Ако договорот за заедницата не содржи одредби за начинот на којшто се врши ликвидацијата, делбата се врши на еднакви делови.

**СЕДМИ ДЕЛ
ТАЈНО ДРУШТВО****Таен содружник и влог****Член 567**

(1) Тајно друштво настанува со договор со кој едно лице (таен содружник) вложува, односно учествува со паричен и непаричен влог во претпријатието на друго лице - претприемач - јавен содружник и врз основа на влогот стекнува право да учествува во добивката и во загубата на претпријатието.

(2) Влогот на тајниот содружник влегува во имотот на претприемачот - јавниот содружник.

Субјективитет на друштвото**Член 568**

(1) Тајното друштво нема правен субјективитет и нема фирма.

(2) Тајното друштво постои само во односите меѓу тајниот содружник и претприемачот - јавниот содружник и не настапува во односите со трети лица.

(3) Претприемачот настапува во правниот промет и е исклучителен носител на сите права и обврски од работењето.

Спогодбено уредување на односите**Член 569**

(1) Содружниците слободно се спогодуваат за цели-те, формите и размерите на интересите и условите на работењето на тајното друштво.

(2) Претприемачот и еден или повеќе тајни содружници во вршењето на должностите се должни да постапуваат со она внимание коешто го посветуваат на своите работи.

Договор за уредување на односите**Член 570**

(1) Односите меѓу содружниците се уредуваат со договор.

(2) На односите меѓу претприемачот и тајниот содружник коишто не се уредени со договорот од ставот (1) на овој член и со одредбите од овој дел од законот, се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи со коишто се уредува договорот за ортаклак.

Влог на тајниот содружник**Член 571**

Тајниот содружник не е должен да го зголемува влогот или да го дополнува ако влогот биде намален поради загуба на тајното друштво.

Покривање загуба**Член 572**

(1) Ако поинаку не е договорено, тајниот содружник учествува во покривањето на загубата на претприемачот.

(2) Тајниот содружник во загубата учествува само до износот на уплатениот или до се уште невнесениот влог. За износот на загубата што отпаѓа на тајниот содружник се намалува влогот на тајниот содружник.

(3) Ако уделот на тајниот содружник во добивката и во загубата не е определен со договор, во случај на спор го определува судот во вонпроцесна постапка.

Пресметување добивка, односно загуба**Член 573**

(1) На крајот на секоја деловна година претприемачот ја пресметува добивката, односно загубата на тајното друштво и на тајниот содружник му ја исплаќа добивката којашто му припаѓа.

(2) Тајниот содружник не е должен примената добивка да ја врати поради подоцнежни загуби. По исклучок, ако влогот е намален поради загуба, добивката се употребува за зголемување на влогот на тајниот содружник до висина на влогот определен во договорот.

(3) Добивката, којашто тајниот содружник не ја презел, не го зголемува неговиот влог.

Право на препис и на увид во книги и списи**Член 574**

(1) Тајниот содружник има право да бара препис на годишните сметки и испитување на нивната исправност и уредност со споредување со книгите и списите.

(2) На барање на тајниот содружник судот, во вонпроцесна постапка, во секое време, ќе му нареди на претприемачот - јавниот содружник да му се дадат на тајниот содружник годишните сметки или да му се дадат други објаснувања, како и да му се стават на увид книгите и списите.

(3) Правата на тајниот содружник од ставовите (1) и (2) на овој член не можат со договор ниту да се исклучат ниту да се ограничат.

Односите со трети лица**Член 575**

Името на тајниот содружник не смее да се наоѓа во фирмата на претприемачот, но ако се наоѓа во неа, а тајниот содружник тоа го знаел или морал да го знае, им одговара на доверителите за обврските од работењето на тајното друштво неограничено и солидарно со претприемачот.

Услови за престанување**Член 576**

(1) Тајното друштво престанува со:
1) истекот на времето за коешто е склучен договорот за тајното друштво;

2) спогодба на претприемачот и тајниот содружник;

3) остварување на целите заради коишто е склучен договорот за тајното друштво или, ако остварувањето на целите стане невозможно, без разлика на тоа дали договорот е склучен на определено или неопределено време;

4) смртта на претприемачот, односно со престанувањето со работа на претприемачот и

5) отворање стечајна постапка над друштвото во коешто претприемачот е јавен содружник или над таен содружник.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член до престанувањето на тајното друштво доаѓа по сила на законот, освен ако со договорот за друштвото поинаку не е определено.

(3) Со смртта на таен содружник друштвото престанува, освен ако со договорот поинаку не е определено.

Уредување на односите кога друштвото не престанало со стечај**Член 577**

Ако тајното друштво престанало од други причини, а не поради отворање стечајна постапка над друштвото во коешто претприемачот е јавен содружник, претприемачот е должен да изврши пресметка со тајниот содружник и неговото побарување да го исплати во пари, ако поинаку не се спогодиле.

Стечај над претприемачот**Член 578**

(1) Ако се отвори стечајна постапка над друштвото во кое претприемачот е јавен содружник, тајниот содружник е должен да го внесе веќе пристигнатиот дел од влогот.

(2) Ако делот од загубата го надминува делот кој паѓа на тајниот содружник, стечаен доверител може да го оствари своето побарување од внесениот влог или со отворање стечајна постапка од веќе пристигнатиот влог.

(3) Делот од влогот, којшто до отворањето на стечајната постапка над друштвото се уште не е пристигнат, тајниот содружник, без оглед на делот на загубата којшто паѓа врз него, не мора да го внесе во стечајната маса.

ОСМИ ДЕЛ**СТРАНСКО ТРГОВСКО ДРУШТВО И СТРАНКИ ТРГОВЕЦ - ПОЕДИНЕЦ****ПРВА ГЛАВА****СТРАНСКО ДРУШТВО И СТРАНКИ ТРГОВЕЦ - ПОЕДИНЕЦ****Поим****Член 579**

(1) Странско трговско друштво, според овој закон, е секое трговско друштво основано според правото во земјата во којашто го има регистрирано седиштето (во натамошниот текст: странско друштво).

(2) Странски трговец - поединец, според овој закон, е секое физичко лице на кое тоа својство му е признато надвор од територијата на Република Македонија, во земјата чиј државјанин е, во којашто го има регистрирано седиштето и во којашто го води работењето на претпријатието.

Критериуми за припадност**Член 580**

(1) Трговско друштво чиешто седиште, со договорот за друштвото или со статутот, е определено место надвор од Република Македонија, во смисла на овој закон, има припадност на државата во којашто му е седиштето.

(2) Кога седиштето на друштвото, во согласност со ставот (1) од овој член не се наоѓа во Република Македонија, друштвото се смета за домашно кога вистински со него се управува од место во Република Македонија или кога тоа се занимава со вршење на трговска дејност што целосно или во поголем дел се остварува во Република Македонија.

(3) Трговско друштво, чиешто седиште не е определено со договорот за друштвото, односно со статутот, има припадност на државата во којашто се наоѓа местото од коешто вистински се управува со него.

Положба во работењето

Член 581

(1) Странските друштва и странските трговци - поединци работат според условите определени со закон и во работењето се изедначени на територијата на Република Македонија со домашните физички и правни лица, освен ако со меѓународен договор или со закон за одделни видови друштва и за странските трговци - поединци со определен предмет на работење поинаку не е определено.

(2) Странските друштва и странските трговци - поединци не можат да вршат дејност на територијата на Република Македонија се додека не организираат подружница.

Правила за сродните друштва

Член 582

(1) На странските друштва, чијашто форма не е уредена со овој закон, соодветно се применуваат одредбите што се однесуваат на трговските друштва со најсродна форма. Сродноста се цени особено според начинот на кој содружниците ги внесуваат влоговите во друштвото, според начинот и обемот на одговорноста на содружниците за обврските и според организацијата.

(2) Ако странското друштво не може да се подведе ниту под една форма на трговско друштво предвидена со овој закон, се применуваат одредбите со коишто е уредено акционерското друштво.

Правен субјективитет

Член 583

(1) Правната и деловната способност (правниот субјективитет) на странското друштво се цени според законите на државата на којашто друштвото припаѓа.

(2) Деловната способност не може да биде поголема, а одговорноста не може да биде помала од онаа којашто законските прописи на Република Македонија им ја признаваат, односно им ја наложуваат на домашните друштва од иста или за слична форма и предмет на работење, ниту странското друштво може, во поглед на правните работи што ги склучило или што мора да ги извршува во Република Македонија, да се повикува на својата неспособност ако на неа не може да се повикува ниту домашното друштво од иста или сродна форма и предмет на работење.

Примена на правото

Член 584

(1) Во своето работење во Република Македонија странското друштво работи според законите на Република Македонија.

(2) Се смета дека странското друштво, чијашто подружница во Република Македонија е запишана во трговскиот регистар, во поглед на правните работи што ги склучило или што мора да ги изврши во Република Македонија, има правна и деловна способност како и домашно правно лице од иста или сродна форма и предмет на работење, иако според законите на државата на којашто му припаѓа не би постоело или не би ја имало таа деловна способност.

ВТОРА ГЛАВА ПОДРУЖНИЦИ И ПРЕТСТАВНИШТВА НА СТРАНСКИ ЛИЦА

Подружници и претставништва на странски друштва

Член 585

(1) Странското друштво има право да организира подружници и претставништва како свои организациони единици или на друг начин да врши определени работи и да презема обврски, да остварува право на пристап пред судовите и другите органи на Република Македонија под условите определени со закон.

(2) Правното постоење и обемот на својата правна способност во случај на сомневање или оспорување го докажува странското друштво.

ОДДЕЛ 1

ПОДРУЖНИЦИ НА СТРАНСКИ ЛИЦА

Основање подружници

Член 586

(1) Странското друштво има право, преку својата подружница, да ги врши, според формата и предметот на работење, сите работи, да стекнува и да презема обврски, право на пристап пред судовите и другите органи на Република Македонија под истите услови како и домашните друштва од иста или сродна форма и предмет на работење, освен ако со закон поинаку не е определено.

(2) Странското друштво, односно странскиот трговец - поединец, може со одлука во писмена форма да организира подружница во Република Македонија само ако е запишано во регистарот на државата во којашто има седиште.

(3) Странски трговец - поединец може да организира само една подружница.

Упис во трговскиот регистар

Член 587

(1) Странското друштво, односно странскиот трговец - поединец го пријавува организирањето на својата подружница заради упис во трговскиот регистар според седиштето на подружницата.

(2) Кон пријавата се приложуваат:

1) изводот од регистарот во којшто е запишано странското друштво, односно странскиот трговец - поединец којшто ја организира подружницата, од којшто се гледа содржината и датумот на уписот;

2) преписот од договорот за друштвото или статутот, односно друг соодветен акт на овие акти, според законодавството на странската земја, заверен од страна на државен орган којшто е овластен за тоа според прописите на државата на којашто друштвото му припаѓа, како и уверение од странските власти дека поднесениот договор или статутот, односно друг соодветен акт на овие акти, според законодавството на странската земја, се уште е во сила. Ако според законите на државата на којашто друштвото и припаѓа не се бара писмен договор или статут, односно друг соодветен акт на овие акти, според законодавството на странската земја, се приложува уверение од надлежното дипломатско-конзуларно претставништво на Република Македонија дека друштвото постои, за тоа кои му се акционерите, односно содружниците и како одговараат за обврските, а за странскиот трговец - поединец дека не е бришан од регистарот;

3) списокот на лицата на кои им е доверено застапување на странското друштво и странскиот трговец - поединец во Република Македонија, со назначување на нивното презиме и име, ЕМБГ, односно бројот на пасошот за странските физички лица и нивното државјанство и местото на живеење. Кон списокот се поднесува и доказ дека тие лица се уредно назначени според актите на друштвото и законските прописи на државата на која друштвото и припаѓа;

4) одлуката на надлежниот орган на странското друштво и странскиот трговец - поединец за организирање на подружницата;

5) извештајот за бонитетот на странското друштво и странскиот трговец - поединец, издаден од надлежен државен орган или од овластен ревизор, според прописите на државата на којашто и припаѓа странското друштво и странскиот трговец - поединец;

6) описот на дејностите и работите што ќе ги врши подружницата и

7) ако, со закон, е определено доставување дозвола, одобрение или друг акт, со пријавата се приложува и тој доказ.

(3) Пред уписот на подружницата во трговскиот регистар, лицето што донело одлука за организирање на подружница во Република Македонија не смее да работи преку подружницата.

(4) Уписот на другите видови организациони единици се врши на начинот и според условите определени во актот од членот 586 став 2 на овој закон.

(5) Подружницата е должна измените и дополнувањата на запишаните податоци во трговскиот регистар, односно сите промени што настанале кај странското друштво, односно кај странскиот трговец - поединец што ја организирале подружницата да ги пријави заради упис во трговскиот регистар.

(6) Подружницата е должна да ги објавува секоја година годишните финансиски извештаи на странското трговско друштво, односно странскиот трговец - поединец што ја организирале подружницата најмалку во еден дневен весник и да ги достави до Централниот регистар.

Повеќе подружници

Член 588

(1) Ако странското друштво во Република Македонија основа повеќе подружници, во пријавата за упис во трговскиот регистар се означува подружницата која што во поглед на работењето во Република Македонија се смета за главна подружница (македонска централа).

(2) Другите подружници коишто ги организира странското друштво во Република Македонија се сметаат како подружници на главната подружница.

(3) Во фирмата на подружницата се назначува која е главна подружница, односно се наведува редниот број на другите подружници според нивниот редослед.

Настап во правниот промет

Член 589

Подружницата настапува во правниот промет од името и за сметка на странското друштво, односно странскиот трговец - поединец, при што мора да ја употребува фирмата и седиштето на странското друштво, односно странскиот трговец - поединец, како и името на подружницата.

Одговорност во правниот промет

Член 590

(1) За обврските настанати со работењето на подружницата, странското друштво, односно странскиот трговец - поединец одговара со целиот свој имот.

(2) Ако странското друштво, односно странскиот трговец - поединец којшто ја организирал подружницата е запишан во регистарот на државата во којашто има седиште помалку од две години од денот на поднесеното барање за организирање подружница, до истекот на две години од денот на организирањето, за обврските настанати од работењето на подружницата, покрај одговорноста од ставот (1) на овој член, неограничено и солидарно одговараат основачите на странското друштво, односно странскиот трговец - поединец.

Застапници

Член 591

(1) За секоја подружница, странското друштво, односно странскиот трговец поединец назначува еден или повеќе застапници кои, во поглед на таа подруж-

ница, го застапуваат во неговото работење во Република Македонија. Странското друштво може истите застапници да ги назначи и за повеќе подружници.

(2) Во согласност со овој закон, застапниците на главната подружница се застапници на другите подружници и кога за нив се назначени и други застапници.

Трговски книги

Член 592

(1) Странското друштво според формата и предметот на работење, односно странскиот трговец - поединец, се должни за своето работење во Република Македонија, преку подружницата, да водат трговски книги.

(2) Подружницата на странското друштво, односно на странскиот трговец - поединец мора да ги објавува, секоја година, годишната сметка и ревизорскиот извештај, прикметите во трговскиот регистар или во друг соодветен регистар коишто се однесуваат на запишани податоци во регистарот, а коишто се измениле, на санација, стечај или други прикметни коишто се значајни за финансиската положба на странското друштво, односно на странскиот трговец - поединец.

Престанување на подружница

Член 593

(1) Подружницата на странското друштво, односно на странскиот трговец - поединец престанува кога ќе престане странското друштво или кога ќе истече времето на коешто е основана.

(2) Судот, по предлог на лице коишто има правен интерес, може да одлучи подружницата да престане и ако:

1) утврди дека странското друштво, односно странскиот трговец - поединец во државата на којашто и припаѓа од кои било причини престанало или му било забрането вршењето на предметот на работење што го врши во Република Македонија или на подружницата и е забрането да ја врши дејноста од надлежен државен орган на Република Македонија;

2) странското друштво, односно странскиот трговец - поединец за три месеца од повикот на судот не постави застапници на подружницата според прописи, според статутот или според договорот за друштвото или според дозволата;

3) странското друштво, односно странскиот трговец - поединец требало да вложи средства, но не ги вложило или се повлекло во целост или делумно од вложувањето и

4) доверителот докаже дека своето побарување, коешто произлегува од работењето на странското друштво, односно странскиот трговец - поединец што ја организирале подружницата во Република Македонија, не може да го наплати.

(3) Ако престане главната подружница, а продолжуваат со работа другите подружници, странското друштво определува нова главна подружница и ја пријавува за упис во трговскиот регистар.

Ликвидација на подружница

Член 594

(1) Ако странското друштво, односно странскиот трговец - поединец не постави ликвидатори, ликвидацијата на подружницата ја спроведуваат застапниците.

(2) Доверителите кои имаат побарувања спрема странското друштво, односно спрема странскиот трговец - поединец, од нивното работење преку подружницата што престанала, во ликвидацијата имаат првенство во намирувањето пред другите доверители.

(3) Ликвидација на подружница на странско друштво, односно на странски трговец-поединец не мора да се спроведе ако подружницата со сиот имот во Република Македонија за шест месеца по престанувањето на странското друштво се преобрази во трговско друштво со форма определена со овој закон и со седиште во Република Македонија или ако во истиот рок ја преземе, со сиот имот, кое било правно, односно физичко лице во Република Македонија.

Одговорност за штета**Член 595**

(1) Одредбите од овој закон за одговорноста за штета што се применуваат на домашните друштва според нивната форма соодветно се применуваат и на подружниците на странските друштва, односно на странскиот трговец - поединец. Застапниците и ликвидаторите, во поглед на одговорноста, се изедначени со членовите на органот на управување, односно на управителот и со ликвидаторите.

(2) Одредбите од овој закон за одговорноста на членовите на органот на управување, на управителот, односно на ликвидаторот соодветно се применуваат и на застапниците и ликвидаторите на подружница на странско друштво.

(3) Лицата кои како застапници ги повредуваат одредбите на овој закон одговараат за штета солидарно. Со нив солидарно одговара и странското друштво, односно странскиот трговец - поединец.

**ОДДЕЛ 2
ПРЕТСТАВНИШТВО****Член 596**

(1) Странско друштво, коешто има право да врши трговска дејност според националното законодавство може да организира трговско претставништво во Република Македонија.

(2) Претставништвото нема својство на правно лице и не може да врши трговска дејност.

(3) Начинот, постапката на уписот и органот кај којшто се врши упис на претставништвата ги пропишува Владата на Република Македонија.

**ДЕВЕТТИ ДЕЛ
КОНТРОЛА И НАДЗОР****Член 597**

Контролата и надзорот врз трговецот - поединец, трговските друштва, стопанската интересна заедница и подружницата организирана од странско друштво, односно од странски трговец - поединец ја вршат инспекциски служби во рамките на надлежностите определени со закон.

**ДЕСЕТТИ ДЕЛ
КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ****Член 598**

(1) Со парична казна од 10.000 до 40.000 денари ќе се казни за прекршок трговец - поединец, ако:

1) регистрира повеќе од една фирма (член 14 став (4));
2) преносот на фирмата на трето лице ќе го изврши спротивно на одредбите на овој закон (член 16 став (2)) и истиот не го запише во трговскиот регистар (член 16 став (4));

3) престанувањето на работењето не го пријави на органот надлежен за јавни приходи (член 17 став (1)) и не поднесе пријава за бришење на уписот во трговскиот регистар (член 18 став (2));

4) започне со вршење дејност пред запишувањето во трговскиот регистар и пред добивањето одобрение од надлежен орган за исполнување на пропишаните услови за вршење на таа дејност ако е тоа определено со закон (член 63);

5) презема правни работи и дејствија надвор од предметот на работење, запишан во трговскиот регистар (член 64 став (1));

6) не води или уредно не ги води трговските книги (членови 471 став (1) и 472 став (3));

7) не ги чува на соодветен и правилен начин трговските и другите документи (член 474) и

8) не составува, не објавува и не доставува годишни сметки (членови 476 став (1) и 477 ставови (1), (4) и (5)).

(2) Покрај паричната казна од ставот (1) на овој член, за прекршокот од ставот (1) точки 4, 5, 6, 7 и 8 на овој член на трговецот - поединец ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење дејност од шест месеца до една година.

(3) Со парична казна од 1.000 до 10.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице коешто врши трговска дејност од мал обем, а коешто не е регистрирано кај надлежниот орган на локалната самоуправа (член 11 став (1)).

Член 599

(1) Со паричната казна од 50.000 до 150.000 денари ќе се казни за прекршок трговското друштво, ако:

1) започне со вршење дејност пред запишувањето во трговскиот регистар и пред добивањето одобрение од надлежен орган за исполнување на пропишаните услови за вршење на таа дејност ако е тоа определено со закон (член 63);

2) не ги стори достапни информациите во согласност со член 10 од овој закон;

3) во своето работење фирмата не ја употребува како што е запишана во трговскиот регистар (член 52 став (1)) или употребува скратен назив на фирмата, а истиот не е запишан во трговскиот регистар (член 52 став (3));

4) без изречна согласност на излезниот содружник или неговите наследници ја употребува старата фирма (член 53);

5) не ја пријави промената на седиштето во трговски регистар (член 61 став (3)) и

6) не составува, не објавува и не доставува годишни сметки, односно и консолидирани годишни сметки, финансиски извештаи и консолидирани финансиски извештаи, кога имаат обврска за тоа со овој закон (членови 476 став (1), 477 став (1), (4) и (6), 482 ставови (1) и (2), 504 и 506 ставови (4) и (5));

(2) Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок и одговорното лице во друштвото.

(3) Покрај паричната казна од ставот (1) на овој член, на трговското друштво ќе се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење дејност во траење од три месеца до една година.

(4) Покрај паричната казна од ставот (1) точки 1 и 3 на овој член на одговорното лице ќе се изрече мерка на безбедност забрана за вршење на должност функција во траење од три месеца до една година.

Член 600

(1) Со парична казна од 15.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок јавно друштво, ако:

1) врши дејност којашто, како занимање, може да ја врши лице кое има соодветна квалификација, а меѓу содружниците или вработените нема лице со соодветна квалификација (член 113);

2) содружниците кои не се управители ги лиши од правата (член 132) и

3) ако не го пријави за упис во трговскиот регистар престанувањето на друштвото (член 147).

(2) Со парична казна од 10.000 до 30.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и одговорното лице во јавното друштво.

(3) Покрај паричната казна од ставот (1) точка 3 на овој член, на одговорното лице ќе му се изрече мерка на безбедност забрана за вршење должност функција во траење од три месеца до една година.

Член 601

(1) Со парична казна од 80.000 до 240.000 денари ќе се казни за прекршок друштвото со ограничена одговорност, ако:

1) трошоците и наградите за учество во основање на друштвото не се исплатат од добивката во согласност со членот 180 став (3) на овој закон;

2) секоја промена на податоците, секое пристапување и истапување на содружник од друштвото не ја пријави за упис во трговскиот регистар со пријава (член 182 став (4));

3) имотот на друштвото, којшто е потребен за зачувување на основната главнина, се исплати на содружник (член 192 став (2));

4) не води книга на удели, во согласност со членот 195 став (1) на овој закон, односно книгата на удели не ја води ажурно и точно (член 195 став (2));

5) врз основа на одлука на судот, во рок од три дена од денот на приемот на решението, не ја изврши одлуката и не го внесе уписот во книгата за удели (член 196 став (4));

6) не го поднесат извештајот од извршената ревизија од овластени ревизори до собирот на содружниците (член 230 став (3));

7) органот на управување е составен спротивно на членот 231 од овој закон;

8) не изготват годишна сметка, финансиски извештај и годишен извештај за работата на друштвото од претходната деловна година или ако бидат изготвени, а не ги поднесат на собирот на содружниците, односно на собранието во роковите определени со овој закон (член 240 став (2));

9) надзорниот одбор, односно контролорот се составени спротивно на членот 246 од овој закон;

10) во своите деловни објави и прописи го споменува зголемувањето на основната главнина пред објавувањето на одлуката во трговскиот регистар (член 257 став (4));

11) изврши исплата на содружниците врз основа на намалување на основната главнина пред уписот на измените на договорот за друштвото во трговскиот регистар (член 264 став (1));

12) не го пријави за упис во трговскиот регистар престанувањето на друштвото (член 269 став (1)) и

13) не поднесе пријава за упис во трговскиот регистар на преобразбата на друштвото од една во друга форма (член 514 став (1));

(2) Покрај паричната казна од ставот (1) на овој член за точката б од став (1) на овој член, ќе се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење дејност во траење од три месеца до една година

(3) Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок одговорното лице во друштвото.

(4) За прекршоците од ставот (1) на овој член за точките 2, 6, 8 и 12 на одговорното лице на друштвото ќе се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење должност функција во траење од три месеца до една година.

Член 602

(1) Со парична казна од 80.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок акционерско друштво, ако:

1) пред уписот на основањето на друштвото во трговскиот регистар издало акции (член 302 став (1));

2) не ги чува актите и документите во седиштето на друштвото, предвидени во членот 319 на овој закон;

3) ги лиши акционерите од правото на информирање (член 320);

4) им ветуваат или им исплатуваат камати на акционерите (член 328 став (2));

5) известувањето за откупот на акциите не се објави во „Службен весник на Република Македонија“ (член 339 став (5));

6) одлуката на собранието за избор на одбор на директори или на надзорен одбор не ја пријави за упис во трговскиот регистар (член 344 став (5));

7) обврската, во случај на загуба, презадолженост или неспособност за плаќање не ја извршува во согласност со членот 354 став 4 од овој закон;

8) не поднесе пријава за упис во трговскиот регистар на отповикани или избрани членови од одборот на директори или надзорниот одбор (член 363 став (5));

9) управниот одбор не поднесе пријава за упис во трговскиот регистар на членови на управниот одбор овластени за застапување на друштвото (член 377 став (3));

10) органот на управување не ја достави на судот правосилната одлука за да се изврши упис во трговскиот регистар (член 415 став (1));

11) не го пријави извршеното зголемување на основната главнина заради упис во трговскиот регистар (членови 433 став (1), 435 став (2), 438 ставови (1) и (2) и 441 став (1));

12) не ја пријави одлуката за намалување на основната главнина и извршеното намалување на основната главнина заради упис во трговскиот регистар (член 444 став (1) и 451 став (1));

13) не поднесе пријава заради упис во трговскиот регистар на одлуката за престанување на друштвото (член 453 став (1)) и

14) не поднесе пријава за упис во трговскиот регистар на преобразбата на друштвото од една во друга форма (член 514 став (1)).

(2) Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и одговорното лице во друштвото. За прекршоците од ставот (1) на овој член за точките 1, 2, 3, 13, 14 и 15, на одговорното лице ќе им се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење должност во траење од три месеца до една година.

Член 603

Со паричната казна од 80.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок Централниот депозитар ако на акционерот не му овозможи увид во акционерската книга, како и одговорното лице на Централниот депозитар со паричната казна од 10.000 до 50.000 денари, во согласност со членот 283 став (7) од овој закон.

Член 604

(1) Со парична казна од 80.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок командитното друштво, ако:

1) уписот на командитното друштво со акции во трговскиот регистар е извршен спротивно на членот 464 од овој закон и

2) не поднесе пријава за упис во трговскиот регистар на преобразбата на друштвото од една во друга форма (член 514 став (1)).

(2) Со парична казна од 10.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и одговорното лице во друштвото. За прекршоците од ставот (1) на овој член на одговорното лице на друштвото ќе му се изрече и мерка на безбедност забрана за вршење должност во траење од три месеца до една година

Член 605

(1) Со парична казна од 80.000 до 250.000 денари ќе се казни за прекршок странско трговско друштво ако врши дејност на подрачјето на Република Македонија без основање подружница (член 585).

(2) Казнените одредби од овој закон се применуваат и на подружниците и на одговорните лица на подружниците, организирани од странски лица кои се субјекти на упис во трговскиот регистар.

ЕДИНАЕСЕТТИ ДЕЛ ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Примена на овој закон

Член 606

(1) Со денот на почетокот на примената на овој закон, постојните трговци - поединци, трговските друштва, стопанските интересни заедници и подружници организирани од странски друштва, односно од странски трговци - поединци продолжуваат со работа на начин и под условите под коишто се запишани во трговскиот регистар.

(2) Актите на трговците - поединци, договорите за друштвото, изјавите за основање на друштвата со ограничена одговорност од едно лице, статутите на друштвата, договорите за стопанската интересна заедница и другите општи акти на друштвата коишто не се во согласност со одредбите на овој закон, со денот на почетокот на примената на овој закон не се применуваат во деловите коишто не се во согласност со неговите одредби, освен износот на големината на основната главнина.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член прашањата коишто, во согласност со овој закон, се уредуваат со договор за друштвото, изјава за основање на друштвото со ограничена одговорност од едно лице, статут на друштвото, договор за стопанската интересна заедница и друг општ акт на друштвото, постојните трговци - поединци, трговските друштва, стопанските интересни заедници и подружници, организирани од странски друштва, односно од странски трговци - поединци, а не се во согласност со овој закон, можат да се применуваат заклучно со 30 јуни 2005 година.

(4) Одредбите од членот 469 ставови (2) и (3) на овој закон ќе се применуваат за финансиските извештаи и консолидирани финансиски извештаи за 2004 година.

Постапки започнати пред денот на примената на законот

Член 607

(1) Постапките за основање, спојување, поделба и преобразба на трговските друштва, започнати пред денот на почетокот на примената на овој закон, продолжуваат во согласност со одредбите од овој закон.

(2) По пријавите за упис во трговскиот регистар што се поднесени на судот пред денот на почетокот на примената на овој закон судот ќе ја заврши постапката според прописите кои биле на сила во времето кога пријавата му била поднесена на тој суд.

Единственост на трговскиот регистар

Член 608

(1) Министерот за правда во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон, го донесува актот од членот 83 став (2) на овој закон.

(2) Единствениот трговски регистар на територијата на Република Македонија ќе се воспостави најдоцна до 1 март 2005 година.

(3) Преносот на запишаните податоци коишто се водат во трговските регистри на Основниот суд Скопје И - Скопје, Основниот суд - Битола и Основниот суд - Штип ќе биде извршен во електронска форма во единствениот трговски регистар на територијата на Република Македонија, најдоцна до 1 јули 2005 година.

Достапност и објавување во единствениот трговски регистар во електронска форма

Член 609

(1) До воспоставувањето на единствениот трговски регистар во електронска форма, уписот во трговскиот регистар има правно дејство спрема трети лица од наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, ако со овој или со друг закон поинаку не е определено. По воспоставувањето на единствениот трговски регистар во електронска форма и неговата достапност до јавноста, уписот во трговскиот регистар ќе има правно дејство спрема трети лица од денот на уписот во трговскиот регистар.

(2) Објавувањата и прилозите коишто, во согласност со овој закон, е определено дека се објавуваат во целост, делумно или во извод во „Службен весник на Република Македонија“ од 1 јануари 2006 година ќе се вршат преку трговскиот регистар во електронска форма.

Упис на промени

Член 610

До воспоставувањето на единствениот трговски регистар ако:

1) поради промена на седиштето на субјектот се променува и судот, тогаш пријавата за упис на промена на седиштето се поднесува до судот којшто е надлежен

според новото седиште. По добивањето на регистарската влошка, судот прави упис на промената на седиштето и го известува судот во кој дотогаш бил запишан субјектот. По добивањето на известувањето, судот веднаш му ја доставува збирката на исправи на новиот суд;

2) субјектот на упис настанал со спојување на два или повеќе субјекта кои се запишани во друг суд или субјектот на упис се присоединил кон друг субјект на упис коишто е запишан во друг суд, уписот на новиот субјект, односно присоединувањето го врши судот според седиштето на новиот субјект, односно судот каде што е запишан субјектот на уписот когошто го присоединил другиот субјект. Примерок од решението на судот се доставува до судот во кој дотогаш биле запишани субјектите така што судот по службена должност го забележува уписот на новите субјекти. Судот кај којшто бил запишан субјектот донесува решение за бришење на субјектот што се присоединува, односно спојува и

3) со поделба на еден субјект настанат нови субјекти коишто со седиште се во надлежност на друг суд, тогаш судот во којшто дотогаш бил запишан субјектот што се дели, донесува решение за упис на основање на новите субјекти. Судот доставува примерок од решението до судот каде што е седиштето на новиот субјект. Откако судот ќе ги прими известувањата дека сите субјекти се запишани, по службена должност, врз основа на веќе поднесена пријава од страна на субјектот што се дели, донесува решение за бришење на субјектот што се дели и ќе го забележи запишувањето на новите субјекти.

Едношалтерски систем

Член 611

(1) Во рок од 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон, министерот за економија донесува подзаконски акт со кој ќе ја уреди постапката за едношалтерскиот систем, определен со овој закон.

(2) Едношалтерскиот систем ќе се воспостави најдоцна до 31 декември 2004 година.

Акции што даваат право на повеќе гласови

Член 612

Издадените акции што даваат право на повеќе гласови во сопственост на Република Македонија остануваат во нејзина сопственост според условите под коишто се издадени. Со влегувањето во сила на овој закон, овие акции не можат да се пренесуваат на трети лица, освен ако се пренесуваат како обични акции.

Усогласување со одредбите на овој закон

Член 613

(1) Друштвата со ограничена одговорност и акционерските друштва во сопственост на државата се должни своите акти да ги усогласат со одредбите на овој закон најдоцна до 31 декември 2004 година.

(2) Владата на Република Македонија одлучува за усогласувањето на друштвата во сопственост на државата и за стекнувањето удел, односно акции во друштвата определени со овој закон и ги остварува сите права и обврски на Република Македонија како содружник, односно како акционер.

(3) Над друштвата од ставот (1) на овој член коишто нема да постапат според одредбите од ставот (1) на овој член, се спроведува постапка за ликвидација и друштвото се брише од трговскиот регистар. Постапката за ликвидација ја започнува судот по службена должност, а ликвидацијата се спроведува според одредбите на овој закон.

Усогласување со одредбите на овој закон на запишани правни лица во трговскиот и во судскиот регистар

Член 614

(1) Правните лица запишани во судскиот регистар, кои на денот на влегувањето во сила на овој закон не се усогласени според одредбите од Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“

број 28/96, 7/97, 21/98, 37/98, 63/98, 39/99, 81/99, 37/2000, 31/2001, 50/2001, 6/2002, 61/2002, 4/2003 и 51/2003) се бришат од судскиот регистар на начин и според условите определени во овој член ако во рок од шест месеца од денот на примената на овој закон не се усогласат со овој закон. Бришењето на овие правни лица го спроведува судот, по службена должност.

(2) Трговските друштва и трговците - поединци чишто сметки се блокирани и пренесени во соодветната институција за блокирани сметки се бришат од трговскиот регистар на начинот и според условите определени во овој член ако во рок од шест месеца од денот на примената на овој закон не ја деблокираат блокираната сметка.

(3) Ако во роковите од ставовите (1) и (2) на овој член не биде пријавено побарување од доверител судот, по службена должност, ги брише правните лица од ставот (1) на овој член и трговските друштва и трговците - поединци од ставот (2) на овој член од судскиот, односно од трговскиот регистар.

(4) Ако во рокот од ставовите (1) и (2) на овој член биде пријавено побарување од доверител судот, по службена должност, започнува постапка за ликвидација, во согласност со овој закон, односно постапка за стечај во согласност со Законот за стечај. Трошоците за спроведување ликвидација или стечај паѓаат на товар на правното лице, на трговецот - поединец, односно на трговското друштво. Ако од нивниот имот не може да се обезбедат потребните средства за надомест на трошоците, разликата на средствата за покривање на трошоците лично, неограничено и солидарно, со сиот свој имот, ја надоместува управителот, односно членовите на органот на управување.

Донесување подзаконски акти

Член 615

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Престанување на важење

Член 616

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 28/96, 7/97, 21/98, 37/98, 63/98, 39/99, 81/99, 37/2000, 31/2001, 50/2001, 6/2002, 61/2002, 4/2003 и 51/2003), како и Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2002, 98/2002, 42/2003 и 85/2003).

Влегување во сила на овој закон

Член 617

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

LI G JI PËR SHOQËRITË TREGTARE

PJESA E PARË DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Lënda e rregullimit

Neni 1

Me këtë ligj rregullohet/rregullohen: tregtari (sipas veprimtarisë, formës, natyrës dhe vëllimit të veprimtarisë, regjistrimit); tregtari-individ; kryegjësja bazë; pjesët dhe aksionet; marrëveshja për shoqërinë; përkatësisht statuti i shoqërisë; parashoqëria; kohëzgjatja e shoqërisë; cilësia e personit juridik të shoqërisë (subjektiviteti juridik); filijalat; përgjegjësia për obligimet e shoqërisë; përgjegjësia e veçantë e bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve; personat të cilët munden, përkatësisht

personat të cilët nuk munden të themelojnë shoqëri; kushtet me të cilat personi i huaj mund të bëhet bashkëpronar, përkatësisht aksionar; të drejtat e personave të huaj; shuarja e shoqërisë; depozitimet (monetare dhe jomonetare); ndalesa për lirim nga obligimi i pagesës, përkatësisht futjes së depozitimit; pjesëmarrja në fitim, e drejta për informimin e bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit; regjimi juridik i pronës së shoqërisë; mbrojtja e të drejtave të bashkëpronarëve, përkatësisht të aksionarëve para gjyqit; vlerësimi i ligjshmërisë; shenjat e shoqërisë tregtare (firma, selia, lënda e punës); përfaqësimi (përfaqësuesi ligjor, përfaqësuesi me autorizim dhe i autorizuari me punësim); i autorizuari tregtar; agjenti tregtar; regjistri tregtar; procedura, regjistrimet në regjistrin tregtar dhe shpallja e tyre; kushtet e themelimit, administrimit, mbikëqyrjes; zvogëlimit dhe zmadhimet të kryegjësë bazë; raportet ndërmjet bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve; dhe çështje të tjera me rëndësi për format e ndryshme të shoqërive tregtare-shoqëria publike tregtare, shoqëria komanditore, shoqëria me përgjegjësi të kufizuar, shoqëria aksionare dhe shoqëria komanditore me aksione; punët e mëdha dhe punët e shoqërisë me palën e interesuar; librat tregtar; llogaritë vjetore dhe raportet financiare dhe shoqëria me palën e interesuar; librat tregtar; llogaritë vjetore dhe raportet financiare dhe revizioni i tyre; dividenda; pjesëmarrja në shoqëri të tjera tregtare (shoqëri të lidhura); llogaritë vjetore të konsoliduara dhe raportet financiare të konsoliduara; transformimi i shoqërisë nga njëra në formë tjetër të shoqërisë; bashkangjitja, bashkimi dhe ndarja e shoqërisë; likuidimi i shoqërisë; bashkësia e interesit afarist; shoqëria e fshehtë, shoqëria tregtare e huaj dhe tregtari-individ i huaj; filijalat e shoqërisë së huaj, përkatësisht të tregtarit-individ të huaj dhe përfaqësitë e filijalave të huaja; mënyra e vendosjes së regjistrin unik tregtar në formë materiale dhe elektronike dhe të sistemit njësportel; kontrollin dhe mbikëqyrjen; dispozitat ndëshkuese si dhe të regjimit kalimtar për zbatimin e këtij ligji.

Zbatimi i ligjit

Neni 2

Ky ligj zbatohet për tregtarin – individ, për shoqërinë tregtare, për shoqërinë afariste të interesit dhe për filijalën e organizuar nga shoqëria tregtare e huaj, përkatësisht nga tregtari-individ i huaj, të regjistruar në regjistrin tregtar, si dhe për shoqërinë e fshehtë.

Kuptimi i nocioneve të përdorura

Neni 3

(1) Shprehjet e caktuara që përdoren në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1) “Aksionar” është pronari i një ose më tepër aksioneve i cili nuk ka përgjegjësi për obligimet e shoqërisë aksionare dhe shoqërisë komanditore me aksione;

2) “Aksion” është letër me vlerë (të cilën mund ta lëshojë shoqëria aksionare dhe shoqëria komanditore me aksione) në të cilën paraqitet një pjesë nga kryegjësja bazë dhe në të cilën shprehen të drejtat e aksionarit, i cili si pronar i aksioneve, nuk është kreditor i shoqërisë e as pronar i një pjesë të pronës së shoqërisë;

3) “Aktet dhe dokumentet të kapshme për opinionin” janë aktet dhe dokumentet të cilat shoqëria tregtare, në mënyrë adekuate, duhet t’i bëjë të kapshme për bashkëpronarët, përkatësisht për aksionarët, për personat e interesuar dhe opinionin e gjërë;

4) “Depozitimi në shoqëri” janë para, sende, të drejtat të cilat bashkëpronari, përkatësisht aksionari ia lejon ose bart shoqërisë tregtare në procedurën për themelimin ose në procedurën për rritjen e kryegjësë bazë të shoqërisë, përkatësisht edhe punët e shërbime kur kjo me këtë ligj lejohet;

5) “Kujdesi i tregtarit të rregullt dhe të vetëdijshëm” është standard juridik për përcaktimin e përgjegjësive së personave-përgjegjës për administrimin dhe mbikëqyrjen e shoqërive, me të cilin përcaktohet me çfarë kujdesi këta persona duhet t’i

kryejnë punët e besuara në shoqëri, përkatësisht të sillen me kujdesin e njeriut të aftë (në punën e shoqërisë), mjeshtrit (profesional), për këtë ata kanë përgjegjësi për pakujdesi të rëndomtë gjatë kryerjes së punëve të besuara, përveç nëse, me ligj tjetër nuk është përcaktuar se mbajnë përgjegjësi vetëm për pakujdesi të madhe;

6) “Grupi votues” është grupi i aksionarëve-pronarë të klasit të aksioneve të cilët kanë të drejtë, për mbrojtjen e interesave të veçanta, të marrin vendime të veçanta në kuvend të veçantë ose në kuadër të kuvendit të përgjithshëm;

7) “Kryegjēja” është mbetja e pjesëmarrjes në pronën mbi njetet e shoqërisë pas marrjes së të gjitha obligimeve të shoqërisë, komponenta kryesore të të cilës janë kryegjēja bazë, shumata e paguar mbi shumën nominale, përkatësisht premia e aksioneve, fitimi revalorizues dhe i akumuluar dhe rezervat tjera;

8) “Data e evidentimit” është data prej kur caktohet identiteti i bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve dhe të drejtat e tyre që dalin nga pjesa, përkatësisht aksioni (e drejta për njofim, votim dhe shpërndarje) dhe të drejta të tjera kur kjo është e caktuar me ligj, me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin;

9) “Aktet tjera të shoqërisë” janë aktet e përgjithshme të cilat miratohen në shoqërinë aksionare dhe në shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar me të cilat, në mënyrë të përgjithshme, rregullohen raportet në shoqëri që nuk janë rregulluar me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht me statutin, të cilat duhet doemos të jenë në pajtim me to (rregullorja, vendimi, rregullorja e punës e të tjera);

10) “Dividenta” është pjesa e fitimit të shoqërisë që u shpërndahet bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve të shoqërisë në pajtim me të drejtat e caktuara me pjesët, përkatësisht në secilin lloj dhe klasë të aksioneve;

11) “Marrëveshja e shoqërisë” është akti me të cilin themelohen shoqëria publike, shoqëria komanditore, shoqëria më përgjegjësi të kufizuar dhe shoqëria komanditore me aksione, e cila njëkohësisht është akti bazë i përgjithshëm me të cilin rregullohen raportet, organizimi dhe funksionimi i këtyre shoqërive pas themelimit të tyre, e cila miratohet me pajtimin e të gjithë themeluesve, kurse ndryshohet me shumicën e përcaktuar me këtë ligj, përkatësisht me marrëveshjen e shoqërisë;

12) “Marrëveshja për rregullimin e raporteve ndërmjet shoqërisë dhe anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarit të këshillit drejtues, përkatësisht administruesit” është marrëveshje me të cilën rregullohen të drejtat dhe obligimet e ndërsjella ndërmjet shoqërisë dhe anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarit të këshillit drejtues, përkatësisht administruesit;

13) “Marrëveshja për rregullimin e raporteve me personin udhëheqës” është marrëveshje me të cilën rregullohen të drejtat dhe obligimet e ndërsjella ndërmjet shoqërisë, të përfaqësuar nga organi administrues, dhe personit udhëheqës;

14) “Sistemi njësportel” është sistemi i cili përmes infrastrukturës informatike të Regjistrimit qendror në Republikën e Maqedonisë mundëson qasje të përbashkët për të dhënat e përcaktuara me ligjin për regjistrimin në regjistrin tregtar dhe për fillimin e punës të subjekteve për regjistrim;

15) “Shuma emetuese e aksionit ” është vlera e aksioneve të lëshuara, e përbërë nga shumata nominale e aksionit, e zmadhuar me preminë e lëshimit, nëse premia është paraparë, gjatë së cilës shumata e premisë nuk hyn në shumën nominale të kryegjësës bazë;

16) “Përfaqësuesi ligjor” është anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, anëtari i këshillit drejtues, përkatësisht administruesi, të cilët sipas këtij ligji, e përfaqësojnë shoqërinë;

17) “Deklarata e vërtetuar te noteri” është deklaratë, nënshkrimi i së cilës është vërtetuar te noteri;

18) “Raporti i vlerësimit” është raport i shkruar në të cilin vlerësuesi i autorizuar me qasje dhe metoda përkatëse sipas standardëve ndërkombëtare për vlerësim, ka përcaktuar vlerën e sendeve dhe të drejtave (depozitimin jomonetar) dhe raste të tjera të përcaktuara me këtë ligj;

19) “Anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve” është personi fizik i cili është anëtar i këshillit të drejtorëve, të cilit këshilli i drejtorëve ia ka besuar administrimin e përditshëm të shoqërisë;

20) “Deklarata për themelim” është akti me të cilin themelohet shoqëria me përgjegjësi të kufizuar nga një person dhe i cili sipas kuptimit juridik është përkatës me marrëveshjen e shoqërisë;

21) “Prona e shoqërisë” është tërësia e të drejtave, pronësore dhe të drejta të tjera reale që shoqëria i fiton mbi të mirat (paratë, sendet dhe të drejtat) që bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët i kanë depozituar në shoqëri ose të cilat shoqëria i ka fituar me punën e vet;

22) “Obligacionet konvertibile” janë lloje të obligacioneve të cilat mund të shndërrohen në aksione të shoqërisë që i ka lëshuar obligacionet, gjatë një opcioni të caktuar në kuadër të procedurës për rritjen e kushtëzuar të kryegjësës bazë;

23) “Personi” është çdo person fizik dhe juridik, përveç nëse nuk theksohet se është person fizik ose juridik;

24) “Vendbanimi” është vendi me adresën (ruga dhe numri) e banimit të personit fizik si dhe shteti nëse personi fizik është i huaj;

25) “Anëtari i pavarur joekzekutiv i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës” është personi fizik i cili, përkatësisht anëtari i familjes më të ngushtë të të cilit: (1) në pesë vjetët e fundit nuk ka patur interes material ose raporte pune me shoqërinë, drejtpërdrejt, si partner afarist, si anëtar i organit të administrimit, organit të mbikëqyrjes ose si person udhëheqës; (2) në pesë vjetët e fundit nuk ka pranuar ose nuk pranon të ardhura plotësuese përveç rrogës nga shoqëria; (3) nuk ka lidhje të ngushta familjare me ndonjërin nga anëtarët e organeve të administrimit, organit të mbikëqyrjes ose personat udhëheqës të shoqërisë, dhe (4) nuk është aksionar i cili posedon më tepër se një të dhjetën e aksioneve të shoqërisë;

26) “Anëtari joekzekutiv i këshillit të drejtorëve”, sipas rregullës, është personi fizik - anëtar i këshillit të drejtorëve i cili nuk ka funksion ekzekutiv në shoqëri dhe autorizimet e të cilit kanë të bëjnë në radhë të parë, me administrimin e përgjithshëm dhe mbikëqyrjen e administrimit;

27) “Depozitimi jomonetar” paraqet shumën e sendeve (të tundshme e të patundshme) dhe të drejtat të cilat bashkëpjesëmarrësit, përkatësisht aksionarët i depozitojnë në shoqëri;

28) “Vendosja përmes letërkëmbimit” është formë me të cilën bashkëpronarët deklarohen, përkatësisht marrin vendime për çështjet e caktuara në marrëveshjen e shoqërisë pa mbajtjen e tubimit të bashkëpronarëve;

29) “Revizori i autorizuar” është personi i cili kryen punë revizori si revizor i autorizuar sipas Ligjit për revizion;

30) “Vlerësuesi i autorizuar” është personi i cili kryen vlerësimin si vlerësues i autorizuar dhe është i regjistruar në regjistrin e vlerësuesve të autorizuar, i caktuar në bazë të ligjit;

31) “Kapitali i lejuar” është shumata e përcaktuar në statutin e shoqërisë aksionare për të cilën mund të rritet kryegjēja bazë me vendimin e organit të administrimit përmes dhënies së aksioneve të reja në bazë të depozitimeve në shoqëri;

32) “Leja nga organi kompetent” është leje, pëlqim, vendim ose akt tjetër nga organi kompetent shtetëror ose nga organi tjetër i autorizuar, përveç nëse me këtë ligj nuk emërtohet akti i organit shtetëror ose i organit tjetër të autorizuar;

33) “Personi përgjegjës” në shoqërinë tregtare publike është bashkëpronari, i autorizuar të administrojë dhe ta përfaqësojë shoqërinë, nëse administrimi nuk i është besuar personit të tretë (administruesit); në shoqërinë komanditore dhe në shoqërinë komanditore me aksione ai është komplementari, nëse administrimi nuk i është besuar personit të tretë (administrues); në shoqërinë me

përgjegjësi të kufizuar - administruesi, përkatësisht administruesit, anëtari i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori; dhe në shoqërinë aksionare - anëtari i organit administrues, përkatësisht anëtari i këshillit mbikëqyrës dhe personat udhëheqës në shoqëritë tregtare;

34) "Organi i administrimit" është organi i shoqërisë aksionare të cilit i është besuar administrimi me shoqërinë si këshillit të drejtorëve në sistemin njëshkallësh të administrimit, këshillit drejtues ose administruesit në sistemin dyshkallësh të administrimit, përkatësisht administruesit, përkatësisht administruesve ose organit në të cilin ata janë të organizuar në shoqërinë komanditore, në shoqërinë komanditore me aksione dhe në shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar;

35) "Organi mbikëqyrës" është organi në shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar, përkatësisht në shoqërinë aksionare (këshilli mbikëqyrës ose kontrollori), autorizimet e të cilit janë për mbikëqyrjen e punës së shoqërisë, veçanërisht të punës së organeve të administrimit;

36) "Kryegjësja bazë" është shuma e përgjithshme e të gjitha depozitimeve të bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve, për të cilën shuma e kryegjësë bazë është e barabartë me shumën e vlerës nominale të të gjitha depozitimeve, përkatësisht shumën nominale të të gjitha aksioneve të shoqërisë aksionare;

37) "Themeluesi i shoqërisë tregtare" është çdo person, i cili për themelimin e shoqërisë tregtare, ka nënshkruar marrëveshje për shoqërinë, statut, përkatësisht deklaratë për themelimin e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar nga një person;

38) "Depozitimi monetar" është shuma e parave, e shprehur me valutë të vendit ose të huaj, të cilat bashkëpronari, përkatësisht aksionari e depoziton në shoqëri;

39) "Vlera e aksionit në treg" është vlera e aksionit që formohet në tregun e organizuar (institucionalizuar) të letrave me vlerë;

40) "Ndërmarrja" paraqet shumën e të drejtave, sendeve dhe raporteve faktike që kanë vlerë pronësore, të cilat i takojnë veprimtarisë tregtare të tregtarit, për të cilën këto elemente e përbëjnë aktivën e tregtarit, por i përfshijnë edhe obligimet e tij. Ndërmarrja paraqet objekt juridik të plotë dhe të pavarur i cili mund të jetë në qarkullim;

41) "Lënda e punës" është veprimtaria përkatësisht, janë veprimtaritë e përcaktuara me marrëveshjen e shoqërisë, statutin, përkatësisht deklaratën për themelimin e shoqërisë tregtare me përgjegjësi të kufizuar nga një person, të klasifikuara sipas veprimtarive të përcaktuara me Klasifikimin nacional të veprimtarive;

42) "Aksionet me të drejtë vote, të përfaqësuara në kuvend" janë aksionet me të drejtë vote, pronarët e të cilave marrin pjesë personalisht ose janë të përfaqësuar përmes të autorizuarit në kuvendin e thirrur;

43) "Prokuristi" është personi fizik i autorizuar nga tregtari ta administrojë ndërmarrjen e tij për shpërbllim, dhe gjatë kësaj, t'i kryejë të gjitha veprimtaritë dhe punët për kryerjen e veprimtarisë së shoqërisë, ndërsa nuk ka të drejtë t'i tjetërsojë dhe ngarkojë patundshmëritë e tregtarit, përveç nëse nuk ka autorizim të veçantë për këtë;

44) "Aksionet e fituara vetjake" janë aksione të lëshuara nga shoqëria aksionare të cilat i fiton në baza të ndryshme, për të cilat të drejtat që përmbahen në to pushojnë;

45) "Selia e shoqërisë" është vendi, me adresën (ruga dhe numri), e shënuar në marrëveshjen e shoqërisë, statutin, përkatësisht deklaratën për themelimin e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar nga një person dhe të regjistruara në regjistrin tregtar;

46) "Statuti i shoqërisë" është akti me të cilin themelohet shoqëria aksionare, por njëkohësisht është edhe akti bazë me të cilin rregullohen raportet, organizimi dhe funksionimi i kësaj shoqërie dhe miratohet me pajtimin e të gjithë themeluesve, kurse ndryshohet me shumicën e përcaktuar me këtë ligj, përkatësisht me statutin e shoqërisë në tekstin e mëtejshëm: statutin);

47) "Ndryshimet e statusit" shënojnë bashkangjitjen, bashkimin dhe ndarjen e shoqërive tregtare me mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me këtë ligj;

48) "Regjistri tregtar" është regjistri bazë, në të cilin bëhen regjistrimet e përcaktuara me këtë ligj;

49) "Pjesa në shoqëri" është tërësia e të drejtave dhe obligimeve të cilat bashkëpronari i fiton në bazë të depozitimit në kryegjësë bazë në shoqërinë publike tregtare, shoqërinë komanditore dhe shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar, për këtë çdo bashkëpronar ka pjesë e cila nuk mund të paraqitet në letër me vlerë.

(2) Në këtë ligj shprehja në njëjës përfshin shumësin, ndërsa shumësi mund të shprehet për njëjës, përveç kur me fjalët "vetëm" ose "përveç" nuk përjashtohet njëjësi ose shumësi.

PJESA E DYTË TREGTARI

Tregtar sipas veprimtarisë

Neni 4

(1) Tregtar sipas këtij ligji është secili person i cili në mënyrë të pavarur dhe të përhershme në formë të profesionit kryen veprimtari tregtare për relizimin e fitimit me prodhim, tregti dhe ofrimin e shërbimeve të tregut me:

1) blerjen e sendeve të tundshme me qëllim për t'i shitur në formën fillestare, të përpunuar ose të ripunuar;

2) shitjen e sendeve të tundshme në formë të përpunuar ose të ripunuar nga prodhimi vetanak;

3) tregti me letra me vlerë dhe administrim me fonde;

4) veprimtari bankare, këmbëse dhe veprimtari tjera financiare;

5) veprimtari sigurimi;

6) transport të personave dhe mallit;

7) punë komisionesh, shërbime shpeditimi, shërbime depoimi (magazinimi) dhe lizing;

8) përfaqësim dhe ndërmjetësim tregtar;

9) veprimtari hoteliere-turistike, veprimtari informative, marketing dhe shërbime tjera intelektuale;

10) prodhimin e filmave, video-kasetave, shkrime audiovizuale, softver si dhe veprimtari tjera të ngjashme;

11) veprimtari botuese dhe të shtypit dhe punë të tjera lidhur me tregtinë me libra dhe krijime artistike; dhe

12) blerje, ndërtim dhe rregullim të sendeve të patundshme me qëllim të shitjes dhe dhënies me qira.

(2) Veprimtaritë që tregtari i kryen sipas paragrafit 1 të këtij neni, klasifikohen sipas veprimtarive të përcaktuara në Klasifikimin nacional të veprimtarive.

Tregtar sipas formës

Neni 5

Shoqëritë tregtare të përcaktuara me këtë ligj janë tregtarë sipas formës.

Tregtar sipas natyrës dhe vëllimit të veprimtarisë

Neni 6

(1) Tregtar, sipas këtij ligji konsiderohet secili person i cili, në formë të profesionit udhëheq ndërmarrje, e cila sipas natyrës dhe vëllimit të veprimtarisë kërkon organizim dhe udhëheqje në mënyrë si udhëhiqen veprimtaritë tregtare edhe pse nuk janë të shënuara në nenin 2 të këtij ligji, me kusht firma të jetë e regjistruar në regjistrin tregtar.

(2) Dispozita nga paragrafi 1 e këtij neni zbatohet edhe në fushën e bujqësisë dhe pylltarisë, vetëm për ndërmarrjet për përpunim dhe ripunimin e prodhimeve vetanake bujqësore ose të drurit.

Tregtar sipas regjistrimit

Neni 7

Nëse firma është regjistruar në regjistrin tregtar, nuk mund të theksohet se ndërmarrja që udhëhiqet me atë firmë nuk është tregtare.

Personat fizik që nuk konsiderohen si tregtarë

Neni 8

(1) Tregtarë, sipas këtij ligji, nuk konsiderohen:

1) personat fizik që kryejnë veprimtari bujqësore ose të pylltarisë (bujqit individual), përveç nëse veprimtaria e tyre mund të udhëhiqet si ndërmarrje, sipas nenit 4 paragrafit 1 të këtij ligji;

2) zejtarët dhe personat fizik që kryejnë shërbime, përveç nëse veprimtaria e tyre mund të përcaktohet si ndërmarrje, sipas nenit 4 paragrafit 1 të këtij ligji; dhe

3) personat fizik që kryejnë shërbime hoteliere me dhënie me qira të dhomave në vendbanimet e tyre.

(2) personat fizik që merren me profesione të lira (avokatët, noterët, mjekët, e tjerë) nuk konsiderohen si tregtarë sipas këtij ligji.

Zbatimi i dispozitave të tregtarit për persona

Neni 9

Dispozitat e këtij ligji për obligimet e tregtarit zbatohen edhe për personat që kryejnë veprimtari tregtare, edhe pse sipas rregullave për kryerjen e saj, nuk u lejohet ta kryejnë ose nuk i plotësojnë kushtet për kryerjen e saj.

Të dhënat e kapshme për tregtarin

Neni 10

Secili tregtar në njoftimin e përditshëm, në formë të shkruar, elektronike ose mënyrë tjetër, është i obliguar në mënyrë të lehtë, të drejtpërdrejtë ose në mënyrë përherë të kapshme, t'i shfrytëzojë ose t'i bëjë të kapshme të dhënat si vijojnë:

1) firmën;

2) selinë;

3) numrin amzë të subjektit (tregtarit) të shënuar në regjistrin tregtar, përkatësisht numrin amzë të personit të huaj që e ka organizuar filijalën (në tekstin e mëtejme: NAS);

4) telefoni, faksi dhe adresa për komunikim në mënyrë elektronike për komunikim të shpejtë dhe efikas; dhe

5) kur tregtari veprimtarinë e kryen në bazë të lejes, licencës dhe të ngjashme - të dhënat për organin, përkatësisht institucionin që i ka lëshuar, ndërsa nëse mbahet edhe regjistër i veçantë - numri i regjistrit; të dhënat për arsimimin, përkatësisht kualifikimin e personave që i kryejnë këto veprimtari (nëse kushtëzohet kryerja e veprimtarisë edhe me marrjen a arsimimit përkatës, përkatësisht kualifikimit përkatës; të dhënat për rregullat profesionale për kryerjen e veprimtarisë përkatëse dhe për mjetet e qasjes tek ato.

Veprimtaria tregtare me vëllim të vogël

Neni 11

(1) Personat fizik të cilët sipas këtij ligji, në formë të profesionit, kryejnë veprimtari tregtare me vëllim të vogël, regjistrohen tek organi kompetent i vetadministrimit lokal.

(2) Personat nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk mbajnë libra tregtar.

(3) Veprimtaritë me vëllim të vogël dhe mënyrën e regjistrimit i rregullon Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

**PJESA E TRETË
TREGTARI-INDIVID****Nocioni**

Neni 12

(1) Tregtari-individ është personi fizik i cili, në formë të profesionit, kryen njërin nga veprimtaritë tregtare të përcaktuara me këtë ligj

(2) Tregtari-individ përgjigjet për obligimet e tija personalisht, dhe në mënyrë të pakufizuar me tërë pronën e vet.

(3) Si tregtar-individ mund të regjistrohet në regjistrin tregtar secili person afarist i aftë fizikisht, me vendbanim të përhershëm në Republikën e Maqedonisë.

(4) Cilësia e tregtarit-individ fitohet me regjistrimin në regjistrin tregtar.

(5) Dispozitat e këtij ligji për shoqërinë tregtare, në mënyrë përkatëse zbatohen edhe për tregtarin-individ, përveç nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

Kufizimet

Neni 13

Nuk mund të regjistrohet si tregtar-individ personi fizik:

1) për të cilin është hapur procedura falimentuese;

2) për të cilin, me vendim të plotfuqishëm gjyqësor, vërtetohet se me paramendim ka shkaktuar falimentim, për këtë arsye kreditorët nuk kanë mundur t'i arkëtojnë kërkesat e tyre derisa zgjat ndalesa për kryerjen e veprimtarisë të përcaktuar me vendimin gjyqësor; dhe

3) të cilit organi kompetent, në bazë të ligjit ia ka ndaluar të kryejë ndonjërin nga veprimtaritë e përcaktuara me këtë ligj, derisa zgjat ndalesa.

Regjistrimi në regjistrin tregtar

Neni 14

(1) Tregtari-individ regjistrohet në regjistrin tregtar në gjyq, sipas vendit ku e kryen veprimtarinë. Në fletëparaqitje për regjistrim shënohen:

1) emri dhe mbiemri, numri unik amë i qytetarit (në tekstin e mëtejme: NUAQ) dhe vendbanimi;

2) firma me të cilën kryhet veprimtaria;

3) selia prej nga kryhet veprimtaria; dhe

4) lënda e punës.

(2) Fletëparaqitje për regjistrimin e tregtarit-individ në regjistrin tregtar paraqet personi fizik i cili kërkon të regjistrohet si tregtar-individ ose i autorizuari i tij me autorizim të veçantë në të cilin shënohen të dhënat që regjistrohen në regjistrin tregtar.

(3) Fletëregjistrimit i bashkangjiten:

1) nënshkrimi i vërtetuar i tregtarit-individ te noteri;

2) deklarata nga personi fizik se nuk i është shqiptuar ndalimi për kryerjen e ndonjë veprimtarie të përcaktuar me këtë ligj; dhe

3) deklarata nga personi fizik se rregullisht i ka paguar obligimet tatimore dhe kontributet për sigurim pensional, invalidor dhe shëndetësor, përkatësisht se, sipas nenit 29 të këtij ligji, nuk ka pengesë të fitojë cilësinë e tregtarit-individ.

(4) Një person fizik i regjistruar si tregtar-individ nuk mundet njëkohësisht, me çfarëdo baze, të jetë i regjistruar si tregtar-individ me firmë tjetër.

Firma

Neni 15

Firma e tregtarit-individ përmban emrin e tij personal, emrin e babait dhe mbiemrin si dhe shenjën "NT".

Bartja e firmës

Neni 16

(1) Firma e tregtarit-individ mund të bartet te personi i tretë vetëm bashkërisht me ndërmarrjen e tij. Në firmën e bartur bashkërisht emri personal, emri i babait dhe mbiemri i tregtarit-individ të ri.

(2) Tregtari-individ bën shpallje në së paku një gazetë ditore dhe në lokalet afariste se ka për qëllim bartjen e firmës te personi tjetër. Nëse në afat prej 30 ditësh nga shpallja për bartjen e firmës asnjë kreditor me parashkresë në gjyq nuk kundërshton bartjen e firmës, konsiderohet se kreditorët janë pajtuar me bartjen. Parashkresën me të cilën kundërshtohet bartja e firmës, kreditori ia paraqet tregtarit-individ.

(3) Nëse pronari i mëparshëm ose trashëguesit e tij ligjor këtë e lejojnë, personi i cili e merr firmën e tregtarit-individ, përveç emrit të tij personal, emrit të babait dhe mbiemrit, mundet në firmë ta mbajë edhe emrin personal dhe mbiemrin e pronarit të mëparshëm, si një nga shenjat e firmës.

(4) Bartja e firmës regjistrohet në regjistrin tregtar.

(5) Fletëregjistrimit për bartjen e firmës i bashkangjiten:

1) marrëveshja për bartjen e firmës - të vërtetuar te noteri; dhe

2) dëshmi se të gjithë kreditorët janë pajtuar me bartjen e firmës, përveç nëse në afatin nga paragrafi 2 të këtij neni asnjë kreditor me parashtrësë në gjyq nuk ka kundërshtuar bartjen e firmës.

Ndërprerja e punës

Neni 17

(1) Tregtari-individ ndërprerjen e punës e paraqet në organin kompetent për të hyra publike.

(2) Tregtari-individ, së paku tre muaj para paraqitjes për ndërprerjen e punës te organi nga paragrafi 1 i këtij neni e shpall ndërprerjen e punës dhe e shënon ditën e ndërprerjes së punës, së paku në një gazetë ditore dhe në lokalitet afariste. Tregtari-individ i njofton kreditorët e njohur, një nga një, me shkrim.

(3) Dispozita nga paragrafi 2 i këtij neni zbatohet edhe kur tregtari-individ ka për qëllim ndërmarrjen ta shesë ose ta depozitojë në shoqëri.

Fletëparaqitja për çregjistrim

Neni 18

(1) Në regjistrin tregtar regjistrohet edhe shuarja e tregtarit individ.

(2) Tregtari-individ paraqet fletëparaqitje për çregjistrim të tregtarit-individ në regjistrin tregtar. Fletëparaqitjes për çregjistrim i bashkangjiten:

1) deklarata për shuarjen e tregtarit-individ;
2) dëshmia se llogaria e tregtarit-individ është e mbyllur; dhe

3) dëshmia se tregtari-individ rregullisht i ka paguar obligimet tatimore dhe kontributet për sigurim pensional, invalidor, shëndetësor dhe kontributin për punësim.

(3) Cilësia e tregtarit-individ shuhet me shlyerje nga regjistri i tregtarit-individ në regjistrin tregtar.

PJESA E KATËRT

DISPOZITAT E PËRBASHKËTA PËR SHOQËRITË TRGTARE, PËRFAQËSIMI, REGJISTRI TREGTAR DHE PROCEDURA PËR REGJISTRIM

KAPITULLI I PARË

DISPOZITAT E PËRBASHKËTA PËR SHOQËRITË TREGTARE

Nocioni

Neni 19

(1) Shoqëria tregtare është person juridik në të cilën një ose më tepër persona depozitojnë para, sende ose të drejta në pronë që e shfrytëzojnë për punë të përbashkët dhe bashkërisht e ndajnë fitimin dhe humbjen nga puna.

(2) Shoqëria tregtare në mënyrë të pavarur dhe të përhershme kryen veprimtari për realizimin e fitimit.

Format e shoqërive tregtare

Neni 20

(1) Shoqëri tregtare, sipas formës, pa dallim nëse kryen veprimtari tregtare ose tjetër, është:

- 1) shoqëria publike tregtare;
- 2) shoqëria komanditore;
- 3) shoqëria me përgjegjësi të kufizuar;
- 4) shoqëria aksionare; dhe
- 5) shoqëria komanditore me aksione.

(2) Shoqëria tregtare mund të themelohet vetëm në formë dhe mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

(3) Themeluesi lirishit zgjedh formën e shoqërisë tregtare, përveç nëse me ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Kryegjësja bazë, pjesët dhe aksionet, bashkëpronarët dhe aksionarët

Neni 21

(1) Prona e krijuar me depozitim në shoqërinë tregtare shprehet me para dhe e paraqet kryegjësë bazë të shoqërisë. Kryegjësja bazë e shoqërisë tregtare shprehet me denarë ose me valutë të huaj dhe obligativisht shënohet në memorandum.

(2) Të drejtat dhe obligimet që bashkëpronari i fiton në bazë të depozitimit në kryegjësë bazë të shoqërisë tregtare janë pjesë e tij në shoqëri (në tekstin e mëtejme: pjesa).

(3) Të drejtat dhe obligimet që aksionari i fiton në bazë të depozitimit të kryegjësë bazë të shoqërisë aksionare, përkatësisht të shoqërisë komanditore me aksione janë pjesë e tij në shoqëri për të cilën fiton aksione (në tekstin e mëtejme: aksionet).

(4) Personat që depozitojnë në shoqërinë publike tregtare, në shoqërinë komanditore, në shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar dhe komplementarët në shoqërinë komanditore me aksione janë bashkëpronarë të shoqërisë (në tekstin e mëtejme: bashkëpronarë).

(5) Personat që depozitojnë në shoqërinë aksionare dhe komanditorët në shoqërinë komanditore me aksione janë aksionarë të shoqërisë (në tekstin e mëtejme: aksionarë).

Marrëveshja e shoqërisë, repsektivisht statuti i shoqërisë

Neni 22

(1) Shoqëria tregtare ka marrëveshje për shoqërinë, repsektivisht statut të shoqërisë (në tekstin e mëtejme: statuti).

(2) Marrëveshja e shoqërisë lidhet, përkatësisht statuti miratohet në formë të shkruar. Ndryshimet dhe plotësimet e marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht të statutit bëhen në formë të shkruar.

(3) Përmbytjen e marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht statutit themeluesit e përcaktojnë sipas ligjit.

(4) Ndryshimet dhe plotësimet e marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht statutit që përmbajnë të dhëna që regjistrohen në regjistrin tregtar obligativisht shpallen. Gjatë secilit ndryshim dhe plotësim, përpunohet tekst i spastruar i marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht statutit në të cilin futen ndryshimet dhe plotësimet e bëra. Një ekzemplar i tekstit të spastruar paraqitet në gjyq i cili e mban regjistrin tregtar. Nëse me ndryshimin e marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht statutit ose ndonjë dispozite të tyre duhet pëlqimi i organit kompetent të caktuar me gjyq, fletëparaqitjes i bashkangjitet edhe pëlqimi.

(5) Që të bëhen përgatitjet për themelimin e shoqërisë tregtare, themeluesit mund të lidhin marrëveshje për veprimet që duhet t'i kryejnë paraprakisht. Palët kanë përgjegjësi për dëmin e shkaktuar për moskryerjen e obligimeve të marra me marrëveshje, përveç nëse ndryshe nuk janë marrë vesh.

Parashoqëria

Neni 23

(1) Parashoqëria krijohet me lidhjen e marrëveshjes për shoqërinë, përkatësisht miratimin e statutit dhe marrjen e depozitimeve, vlera e përgjithshme e të cilave nuk mund të jetë më e vogël nga shumica më e vogël e kryegjësë bazë për shoqërinë tregtare përkatëse të përcaktuar me këtë ligj.

(2) Për raportet juridike ndërmjet themeluesve, para regjistrimit të shoqërisë tregtare në regjistrin tregtar, zbatohet marrëveshja e lidhur e shoqërisë, përkatësisht statuti i miratur. Për raportet juridike ndërmjet themeluesve që nuk janë rregulluar me këtë ligj dhe me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht me statutin zbatohen dispozitat e Ligjit për raportet obligative me të cilat rregullohet marrëveshja e partneritetit (marrëveshja për bashkësinë).

(3) Të drejtat e fituara në emër të shoqërisë tregtare para regjistrimit në regjistrin tregtar janë pronë e pandarë e përbashkët e themeluesve, përveç nëse themeluesit ndryshe nuk janë marrë vesh. Për obligimet e marra në emër të shoqërisë para regjistrimit të saj në regjistrin tregtar (parashoqëria) ka përgjegjësi personalisht ai i cili i ka marrë në emër të parashoqërisë, ndërsa nëse obligimet i kanë marrë më tepër persona, ata kanë përgjegjësi të pakufizuar dhe solidare me tërë pronën e tyre.

(4) Nëse, pas regjistrimit në regjistrin tregtar, shoqëria tregtare i merr obligimet dhe vendoset në vend të debitorit, për borxhin e marrë nuk duhet pajtimi i kreditorit nëse obligimi merret në afat prej tre muajve nga regjistrimi i shoqërisë në regjistrin tregtar dhe nëse shoqëria ose debitori në këtë afat për këtë e njoftojnë kreditorin.

(5) Nëse obligimet e marra në emër të shoqërisë tregtare para regjistrimit të saj në regjistrin tregtar janë më të mëdha se kryeqëja bazë e përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin, themeluesit janë të obliguar ta paguajnë dallimin që mungon.

(6) Me regjistrimin e shoqërisë tregtare në regjistrin tregtar, parashoqëria shuhet. Pas regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, të drejtat dhe obligimet e marra nga parashoqëria janë të drejta dhe obligime të shoqërisë tregtare.

Kohëzgjatja e shoqërisë

Neni 24

(1) Shoqëria tregtare themelohet në kohëzgjatje të caktuar ose të pacaktuar.

(2) Nëse me marrëveshje e shoqërisë, përkatësisht statutin nuk është caktuar kohëzgjatja e shoqërisë tregtare, konsiderohet se shoqëria është themeluar për kohë të pacaktuar.

Shoqëria si person juridik

Neni 25

(1) Shoqëria tregtare si person juridik mund të fitojë të drejta dhe të marrë obligime, të fitojë pronësi dhe të drejta të tjera reale, të lidhë marrëveshje dhe punë të tjera juridike, të padisë dhe të jetë e paditur në gjyq, arbitrazh ose gjyq tjetër të zgjedhur dhe të merr pjesë në procedura të tjera.

(2) Shoqëria tregtare fiton cilësinë e personit juridik me regjistrim në regjistrin tregtar.

(3) Shoqërisë tregtare i shuhet cilësia e personit juridik me shlyerjen nga regjistrimi në regjistrin tregtar.

Filijala

Neni 26

(1) Shoqëria tregtare mund të kryejë veprimtari dhe punë nga lënda e punës së shoqërisë jashtë selisë përmes një ose më tepër filijalave.

(2) Filijala organizohet me vendimin që e merr organi kompetent i shoqërisë tregtare në pajtim me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin.

(3) Në vendimin për organizimin e filijalës shënohen firma dhe selia e themeluesit, lënda e punës së shoqërisë tregtare dhe të filijalës, shifra dhe emërtimi i seksionit dhe grupi i veprimtarive sipas Klasifikimit nacional të veprimtarive dhe personave të filijalës - të autorizuar për përfaqësimin e shoqërisë. Filijala mund t'i kryejë të gjitha veprimtaritë nga lënda e punës së shoqërisë.

(4) Filijala nuk ka cilësinë e personit juridik. Nga puna e filijalës, të drejta dhe obligime fiton shoqëria tregtare.

(5) Filijala punon me firmën e shoqërisë tregtare që e ka organizuar, në të cilën obligativisht shënohen selia e saj dhe fjala "filijalë". Filijala mundet firmës së shoqërisë t'ia shtojë edhe emërtimin e vet.

(6) Filijala shuhet nëse organi kompetent i shoqërisë tregtare që e ka organizuar merr vendim për shuarjen e filijalës ose nëse shoqëria tregtare pushon së ekzistuari.

(7) Organizimi dhe shlyerja e filijalës shënohet në fletën e regjistrimit në të cilën është regjistruar shoqëria tregtare. Shënimi shpallet në mënyrën e njëjtë si regjistrimit në regjistrin tregtar.

Përgjegjësia për obligimet

Neni 27

(1) Shoqëria tregtare mban përgjegjësi për obligimet e veta me tërë pronën e vet.

(2) Bashkëpronarët në shoqërinë tregtare publike dhe komplementarët në shoqërinë komanditore dhe në shoqërinë komanditore me aksione mbajnë përgjegjësi për obligimet e shoqërisë në mënyrë të pakufizuar dhe solidare me tërë pronën e tyre.

(3) Bashkëpronarët e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar dhe aksionarët e shoqërisë aksionare si dhe komanditorët e shoqërisë komanditore dhe të shoqërisë komanditore me aksione nuk mbajnë përgjegjësi për obligimet e shoqërisë, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Përgjegjësia e veçantë e bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve

Neni 28

(1) Bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët e shoqërisë tregtare mbajnë përgjegjësi të pakufizuar dhe solidare për obligimet e shoqërisë në rastet kur:

1) kanë keqpërdorur shoqërinë si person juridik për të arritur qëllimet që për ata si individ, janë të ndaluara;

2) kanë keqpërdorur shoqërinë si person juridik që t'u shkaktojnë dëm kreditorëve të tyre;

3) në kundërshtim me ligjin, kanë disponuar me pronën e shoqërisë si me pronën e vet personale; ose

4) për dobi të vet ose për dobi të cilido personi tjetër e kanë zvogëluar pronën e shoqërisë, ndërsa e kanë ditur ose është dashur doemos ta dinë se shoqëria nuk është e aftë t'i kryejë obligimet e veta ndaj personave të tretë.

(2) Paragrafi 1 i këtij neni në mënyrë përkatëse zbatohet edhe për përgjegjësinë e bashkëpronarit të fshehtë.

Personat të cilët munden, përkatësisht personat të cilët nuk munden të themelojnë shoqëri

Neni 29

(1) Shoqëri tregtare mund të themelojnë personat fizik dhe juridik të vendit dhe të huaj.

(2) Shoqëri tregtare nuk mund të themelojnë:

1) personi fizik për të cilin me vendim të plotfuqishëm gjyqësor është vërtetuar se me paramendim ka shkaktuar falimentim, për këtë arsye kreditorët nuk kanë mundur t'i paguajnë borxhet e tyre, derisa zgjat ndalesa e caktuar me vendim gjyqësor;

2) personat ndaj të cilëve është hapur procedura falimentuese gjatë kohëzgjatjes së procedurës falimentuese;

3) personat të cilët nuk i kanë paguar tatimet dhe kontributet të cilat kanë qenë të obliguar me ligj t'i paguajnë, përkatësisht anëtarët e organit të administrimit, përkatësisht administruesi i këtyre personave, duke përfshirë edhe personat e shoqërive të shuara;

4) personat, përkatësisht bashkëpronarët ose aksionarët e shoqërive me llogari të bllokuar, përkatësisht anëtarët e administrimit, përkatësisht administratori i këtyre personave, derisa zgjat bllokada e llogarisë; dhe

5) në raste të tjera kur me ligj caktohet ndalesa për themelimin e shoqërisë tregtare.

(3) Secili person mund të bëhet themelues i më tepër shoqërive, nëse me këtë ligj kjo nuk ndalohet.

(4) Themelues të shoqërisë tregtare publike, përkatësisht themelues si komplementarë të shoqërisë komanditore ose të shoqërisë komanditore dhe aksione nuk mund të bëhen personat fizik që nuk kanë aftësi afariste.

(5) Personi fizik njëkohësisht mund të jetë bashkëpronar me përgjegjësi të pakufizuar vetëm në një shoqëri tregtare. Shoqëria publike tregtare, shoqëria komanditore dhe shoqëria komanditore me aksione nuk mund të bëhen bashkëpronarë me përgjegjësi të pakufizuar në shoqëri tjetër të atillë.

(6) Fletëparaqitjes për regjistrim të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar themeluesit i bashkangjesin deklaratën personale me shkrim, të vërtetuar te noteri se nuk ekziston ndonjë kufizim nga ky nen ose kufizim tjetër, i caktuar me këtë ligj, për të themeluar shoqëri.

Personi i huaj - bashkëpronar, përkatësisht aksionar

Neni 30

(1) Bashkëpronar, përkatësisht aksionar mund të bëhet edhe secili person i huaj.

(2) Personi i huaj mund të fitojë pjesë ose aksione me kushte dhe mënyrë të parapara për shtetasit e Republikës së Maqedonisë dhe për personat juridik të regjistruar në regjistrin tregtar në territorin e Republikës së Maqedonisë, përveç nëse me ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Pjesëmarrja e personit të huaj në shoqërinë e re të themeluar dhe në shoqërinë tregtare të përhershme nuk është e kufizuar, përveç nëse me ligj tjetër nuk është përcaktuar ndryshe.

(4) Shoqëria tregtare me pjesëmarrje të huaj i ka të gjitha të drejtat dhe obligimet si shoqëria tregtare pa pjesëmarrje të huaj, përveç rasteve të përcaktuara me ligj.

Të drejtat e personave të huaj

Neni 31

(1) Të drejtat e fituara në bazë të depozitimeve të personave të huaj në shoqërinë tregtare nuk mund të zvogëlohen me ligj ose dispozitë tjetër.

(2) Pjesa e fitimit të shoqërisë tregtare që i takon personit të huaj, përkatësisht shumën në rast të tjetërsimit të plotë ose të pjesërishtë të pjesës ose aksioneve të personit të huaj, mundet me urdhëresë të personit të huaj, lirisht, pa leje të dërgohet jashtë me valutë të depozitimit nëse shoqëria disponon me mbulesë në para, me kushte të përcaktuara me ligj.

(3) Nëse zbatohet falimentim ose likuidim i shoqërisë tregtare, pas përfundimit të procedurës falimentuese, përkatësisht likuiduese, personi i huaj ka të drejtë ta kthejë depozitimin e futur jomonetar me kushtet e përcaktuara me ligj.

(4) Privilegjet dhe kushtet e veçanta të volitshme për depozitimin dhe afarizmin e personave të huaj përcaktohen me ligj.

Deklarata për themelim, ndryshime të statusit dhe për transformimin

Neni 32

(1) Themeluesit e shoqërisë tregtare si dhe anëtarët e parë të organeve të administrimit, përkatësisht administruesi, përveç anëtarëve të parë të organeve të administrimit gjatë themelimit simultan të shoqërisë aksionare, fletëregjistrimit për themelimin e shoqërisë tregtare në regjistrin tregtar i bashkangjesin deklaratën në të cilën shënohen veprimet e kryera më qëllim sipas rregullit të themelohet shoqëria tregtare dhe me të cilën konfirmojnë se shoqërinë tregtare e kanë themeluar sipas ligjit dhe të dhënat në shtojcë (dokumentet dhe dëshmitë) që ia bashkangjesin fletëregjistrimit për themelimin e shoqërisë tregtare janë të sakta dhe në pajtim me ligjin.

(2) Dispozita nga paragrafi 1 i këtij neni zbatohet edhe me rastin e ndryshimit të marrëveshjes për shoqërinë, përkatësisht të statutit. Deklaratën e japin anëtarët e organeve të administrimit, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, nëse shoqëria tregtare ka organ të mbikëqyrjes, të cilët e kryejnë këtë funksion gjatë ndryshimeve të marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht statutit.

(3) Në rast të bashkangjities, bashkimit ose ndarjes së shoqërisë tregtare, përkatësisht transformimit të shoqërisë nga një formë në formë tjetër, deklaratë nga paragrafi 1 i këtij neni, me përmbajtjen përkatëse për bashkangjities, bashkimin, ndarjen, përkatësisht transformimin nga një formë në formë tjetër të shoqërisë, e paraqesin anëtarët e organeve të administrimit, administruesi, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, që e kryen funksionin në shoqërinë që bashkangjitet dhe në shoqërinë të cilës i bashkangjitet, në shoqëritë që bashkohen, në shoqërinë që ndahet dhe në shoqërinë që e merr pjesën e pronës dhe të obligimeve të shoqërisë që ndahet me shkëputje me marrje dhe veçim me marrje, përkatësisht në shoqërinë që transformohet.

(4) Deklarata nga paragrafët 1, 2 dhe 3 verifikohet te noteri.

(5) Refuzohet regjistrimi në regjistrin tregtar për themelim, të ndryshimeve të marrëveshjes për shoqërinë, përkatësisht statutit, ndryshimit statusor të shoqërisë tregtare, përkatësisht transformimit nga një formë në tjetër të shoqërisë, nëse nuk paraqitet deklaratë përkatëse nga paragrafët 1, 2 dhe 3 të këtij neni.

Vërtetimi i pavlefshmërisë së shoqërisë

Neni 33

(1) Pavlefshmëria e shoqërisë mund të vërtetohet vetëm në rastet si vijon:

1) mosekzistim i marrëveshjes për shoqërinë, përkatësisht të statutit ose nëse marrëveshja e shoqërisë, përkatësisht statutit nuk është lidhur, përkatësisht miratuar në formën e caktuar me këtë ligj;

2) nëse gjatë themelimit të shoqërisë, në marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin nuk janë shënuar veç e veç depozitimet e regjistruara të bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve, shumën e përgjithshme e kryeqjësës së regjistruar, ose nuk janë shënuar firma dhe lënda e punës së shoqërisë ose lënda e punës së shoqërisë nuk është në pajtim me ligjin ose zakonet e mira afariste;

3) nuk është paguar, përkatësisht futur shumën më e vogël e përcaktuar me ligj e kryeqjësës bazë;

4) shoqëria nuk është regjistruar në regjistrin tregtar sipas selisë;

5) paafësisë afariste të të gjithë themeluesve, dhe

6) nëse numri i themeluesve të shoqërisë është më i vogël nga numri i themeluesve i caktuar me këtë ligj për formën e caktuar të shoqërisë.

(2) Secili bashkëpronar ose aksionar, përkatësisht administrues, anëtar i organit të administrimit, përkatësisht anëtar i këshillit mbikëqyrës, kontrollor, revizor i autorizuar ose kreditor mundet me padi të kërkojë nga gjyqi ta vërtetojë pavlefshmërinë e shoqërisë tregtare.

(3) Gjyqi do ta vërtetojë pavlefshmërinë e shoqërisë tregtare vetëm nëse deri në marrjen e vendimit për këtë, cënimi i ligjit nuk është mënjanoar ose nuk do të mënjanohet në afatin e caktuar nga gjyqi, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se tre muaj. Padia mund të paraqitet në afat prej tre vjetëve nga dita e regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar. Në padinë dhe obligimet e organeve të administrimit për paraqitjen e padisë në gjyqin i cili e ka bërë regjistrimin në regjistrin tregtar të shoqërisë për të cilën kërkohet vërtetimi i pavlefshmërisë në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat nga neni 415 i këtij ligji. Organet e administrimit të shoqërisë tregtare paraqesin kopje të vërtetuar të padisë, pa shtyrje nga dita kur është bërë paraqitja në gjyqin që e mban regjistrin tregtar, i cili e shënon në regjistrin tregtar udhëheqjen e kontestit, ndërsa pavlefshmërinë e shoqërisë e shënon pasi të dorëzohet vendimi i plotfuqishëm me të cilin konfirmohet se shoqëria është e pavlefshme. Vendimi i plotfuqishëm me të cilin refuzohet kërkesa paditëse për vërtetimin e pavlefshmërisë së shoqërisë tregtare shënohet në regjistrin tregtar.

(4) Vendimi i plotfuqishëm me të cilin refuzohet pavlefshmëria e vërtetuar e shoqërisë tregtare rezulton me veprim juridik ndaj personave të tretë ditën vijuese nga dita e shpalljes së tij në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(5) Në aspektin e punëve të marra juridike pavlefshmëria e shoqërisë tregtare nuk ndikon te personat e tretë.

(6) Bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët kanë obligim ta paguajnë depozitimin për të cilin kanë marrë obligim ta paguajnë, ndërsa ende nuk e kanë paguar, deri në shumën e duhur për përmbushjen e obligimeve të shoqërisë.

(7) Pas shpalljes së vendimit të plotfuqishëm nga paragrafi 4 i këtij neni, gjyqi caktton likuiduesin që zbaton likuidimin e shoqërisë tregtare.

Depozitimet në kryeqjësë

Neni 34

(1) Depozitimet që depozitohen, përkatësisht futen gjatë themelimit të shoqërisë tregtare, përkatësisht gjatë rritjes së kryeqjësës bazë i lihen në disponim shoqërisë.

(2) Depozitimet mund të jenë në monetë (në tekstin e mëtejshëm: depozitime monetare), në sende (të tundshme dhe të patundshme) dhe të drejta me vlerë pronësore, të cilat mund të vlerësohen dhe të shprehen me para (në tekstin e mëtejshëm: depozitime jomonetare) ose vetëm në monetë, vetëm në sende ose vetëm në të drejta. Me përjashtim, bashkëpronarët e shoqërisë publike tregtare, përkatësisht komplementarët e shoqërisë komanditore mund të depozitojnë edhe punë edhe shërbime.

(3) Depozitimet nuk mund t'u kthehen bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve të shoqërisë, përveç në rastet e caktuara me këtë ligj.

Depozitimi jomonetar

Neni 35

(1) Kur në shoqërinë tregtare futet depozitimi jomonetar, në marrëveshjen e shoqërisë, në statut, përkatësisht në vendimin për rritjen e kryegjësë bazë futet firma, emri, përkatësisht emri i personit që e fut depozitimin jomonetar, përshkrimi i hollësishtëm i depozitimit jomonetar dhe vlera e tij e përcaktuar e shprehur në para.

(2) Depozitimi jomonetar i shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar, shoqërisë aksionare, shoqërisë komanditore dhe shoqërisë komanditore me aksione vlerësohet nga vlerësuesi i autorizuar (një ose më tepër), i caktuar nga themeluesit, bashkëpronarët, aksionarët, përkatësisht organet e shoqërisë nga lista e vlerësuesve të autorizuar.

(3) Vlerësuesi mund të kërkojë nga personi që e fut depozitimin dhe nga organi administrues i shoqërisë t'i ofrojë të gjitha sqarimet dhe të dhënat e duhura për ta bërë vlerësimin. Vlerësuesi ka të drejtë për kompensim në para për shpenzimet dhe shërbimin e kryer.

(4) Vlerësuesi ka përgjegjësi personale dhe të pakufizuar me tërë pronën e tij për saktësinë e të dhënave në raportin vlerësues, për vlerën e përcaktuar të depozitimit jomonetar dhe mban përgjegjësi penale nëse nuk e zbaton kodeksin për etikën e vlerësuesve të autorizuar dhe standardeve ndërkombëtare për vlerësim për arsye se jorealisht i ka vlerësuar depozitimet jomonetare që i merr shoqëria tregtare.

(5) Në shoqërinë tregtare mund të futen vetëm depozitimet jomonetare të cilëve me vlerësim mund t'u caktohet vlera në para.

(6) Vlerësuesi i autorizuar bën raportin për vlerën e përcaktuar të depozitimit jomonetar, në pajtim me standardet ndërkombëtare për vlerësim. Raporti për vlerësim përmban përshkrimin e depozitimit jomonetar, metodën me të cilën është bërë vlerësimi i depozitimit, përkatësisht shndërrimit të borxhit në depozitim dhe se vlera e përcaktuar me këto metoda përkon me shumën nominale të pjesës, përkatësisht aksioneve si dhe premisë që kërkohet për ato. Raportit i bashkëngjitet dëshmia për pronësi të sendeve të tundshme e të patundshme për të cilat me ligj është caktuar obligimi për evidentim (regjistrim). Ekzemplari i raportit për vlerësimin e depozitimit jomonetar me fleteregjistrimin paraqitet në regjistrin tregtar bashkë me marrëveshjen e shoqërisë, statutin, vendimin për rritjen e kryegjësë bazë ose me akt tjetër përkatës me të cilin, sipas këtij ligji, bëhet futja e depozitimeve jomonetare.

(7) Gjatë regjistrimit në regjistrin tregtar nuk kontrollohet saktësia e të dhënave, përkatësisht e vlerës së përcaktuar.

(8) Vlera e depozitimit jomonetar, e caktuar në marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin, përkatësisht vendimin për rritjen e kryegjësë bazë nuk mund të jetë më e madhe nga vlera e përcaktuar në raportin vlerësues.

(9) Nëse depozitimi jomonetar është me vlerë më të ulët nga ajo që e ka treguar depozituesi i depozitimit jomonetar nga vlera e përcaktuar në raportin për vlerësim, depozituesi i depozitimit jomonetar doemos duhet dallimin ta kompensojë me pagesë në para, nëse themeluesit e tjerë, përkatësisht bashkëpronarët ose aksionarët këtë e pranojnë.

(10) Personat që kanë fituar pjesë, përkatësisht aksione në këmbim me depozitime jomonetare kanë përgjegjësi personale dhe të pakufizuar me tërë pronën e tyre ndaj shoqërisë tregtare për vlerën e depozitimeve jomonetare të përcaktuara në raportin për vlerësim në afat prej pesë vjetëve nga dita e shpalljes së regjistrimit në regjistrin tregtar të marrëveshjes së shoqërisë, statutin, përkatësisht vendimit për rritjen e kryegjësë bazë.

Pjesëmarrja në fitim

Neni 36

Bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët marrin pjesë në ndarjen e fitimit që u takon në shoqërinë tregtare, me kushte dhe mënyrë të përcaktuara me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin.

Shpallja e regjistrimeve

Neni 37

(1) Të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar dhe vendimet e gjyqit, kur është caktuar me këtë ligj, shpallen në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", përveç nëse me këtë ligj nuk është caktuar ndryshe. Shpenzimet e shpalljes i bart subjekti i regjistrimit.

(2) Gjyqi, pas realizimit të vendimit për regjistrim, me detyrë zyrtare, i paraqet të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar për shpallje në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë". Në shpallje shënohen aktet në bazë të cilave është kryer regjistrimi dhe ceket e drejta për qasje në ato akte në regjistrin tregtar.

(3) Të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar shpallen në tërësi në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", përveç nëse me këtë ligj nuk është caktuar që të dhënat e regjistruara të shpallen pjesërisht ose në ekstrakte ose të shpallet njoftim për regjistrim, me shpenzime të subjektit të regjistrimit.

(4) Subjekti i regjistrimit, mundet me shpenzime dhe zgjedhje të vet, të dhënat e regjistruara t'i shpallë edhe në shtypin ditor.

(5) Në rast të shpalljes së të dhënës në shtypin ditor, e ndryshme nga e dhëna e shpallur në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", personat e tretë nuk mund të thirren në të dhënë e shpallur në shtypin ditor.

(6) "Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", sipas nevojës, e së paku dy herë në muaj, publikon botime të veçanta me të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar.

(7) Kur me këtë ligj përcaktohet obligimi që shpallja të bëhet në gazetë ditore, shpallja bëhet në gazetën ditore që distribuohet në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë.

Paraqitja e të dhënave ndaj personave të tretë

Neni 38

(1) Të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar mund të paraqiten ndaj personave të tretë vetëm pas shpalljes së tyre sipas këtij ligji, përveç nëse shoqëria tregtare vërteton se personi i tretë ka ditur për ato para shpalljes. Në aspektin e punëve juridike të marra para skadimit të 15 ditëve llogaritur nga dita vijuese e ditës së shpalljes, të dhënat dhe përmbajtja e dokumenteve nuk mund të paraqiten ndaj personave të tretë të cilët do të dëshmojnë se për ato nuk kanë patur mundësi të dijnë.

(2) Nëse ekziston jopërputhshmëri e të dhënave të shpallura në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë" me të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar, papërputhshmëria nuk mund të paraqitet ndaj personave të tretë. Personat e tretë mund të thirren në të dhënat e shpallura në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", përveç nëse shoqëria dëshmon se ata kanë qenë të njoftuar me të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar.

E drejta për informim e bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit

Neni 39

(1) Për realizimin e të drejtave të caktuara me ligj, marrëveshjen e shoqërisë dhe me statut, secili bashkëpronar përkatësisht aksionar i shoqërisë, edhe kur nuk merr pjesë në administrim, ka të drejtë të informohet personalisht për punën e shoqërisë dhe të drejtën e qasjes në librat, aktet dhe dokumentet e tjera të shoqërisë.

(2) Secili bashkëpronar përkatësisht aksionar ka të drejtë të kërkojë kopje të akteve dhe dokumenteve që janë lëndë e shqyrtimit dhe vendosjes në tubimin e bashkëpronarëve ose vendosjes përmes letërkëmbimit, përkatësisht në kuvend. Shoqëria tregtare është e obliguar t'u sigurojë kopje pa kompensim. Në të gjitha rastet tjera kompensimi nuk mund të jetë më i madh nga shpenzimet reale.

(3) Nëse bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit nuk i mundësohet realizimi i të drejtës nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, bashkëpronari, përkatësisht aksionari ka të drejtë mbrojtjeje të të drejtave të tij në gjyq sipas kushteve dhe mënyrës të caktuara me ligj.

(4) Secila dispozitë e marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht statutit, që nuk përkon me paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni konsiderohet e pavlefshme.

Obligimi për pagesën e depozitimit dhe regjimi juridik i pronës së shoqërisë

Neni 40

(1) Bashkëpronarët e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar, përkatësisht aksionarët e shoqërisë aksionare, kanë përgjegjësi ta paguajnë depozitimin monetar, përkatësisht ta fusin depozitimin jomonetar në shoqërinë që e kanë regjistruar dhe nuk mund të lirohen nga ky obligim, përveç rasteve kur kjo është e caktuar me këtë ligj.

(2) Depozitimet e futura në shoqëri i takojnë shoqërisë.

(3) Kreditori i bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit nuk mund ta përbushë kërkesën e tij ndaj bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit nga prona e shoqërisë.

(4) Kreditori i shoqërisë nuk mund t'i përbushë kërkesat e tij nga prona e bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit, përveç rasteve të caktuara me këtë ligj.

Zgjidhja e kontesteve me marrëveshje ose arbitrazh

Neni 41

(1) Bashkëpronarët përkatësisht aksionarët e shoqërisë tregtare mund të merren vesh që kontestet për marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin, së pari t'i zgjidhin me marrëveshje, duke përfshirë ndërmjetësimin (mediatorë) dhe negociatat.

(2) Bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët nëse nuk mund të zgjidhin kontestet nga paragrafi 1 i këtij neni t'i zgjidhin me marrëveshje, ato mund t'i zgjidhin me arbitrazh nëse kështu merren vesh.

Mbrojtja e të drejtës në gjyq

Neni 42

Nëse organi i shoqërisë tregtare cenon të drejtën e bashkëpronarëve përkatësisht aksionarëve, që del nga bashkëpronësia, secili bashkëpjesëmarrës, përkatësisht aksionar mund të kërkojë mbrojtjen e kësaj të drejte në gjyq që është kompetent sipas Ligjit për gjyqet.

Vlerësimi i ligjshmërisë

Neni 43

(1) Nëse marrëveshja e shoqërisë, statutit dhe akteve të tjera të përgjithshme të shoqërisë, përkatësisht dispozitat e tyre janë në kundërshtim me ligjin, janë të pavlefshme.

(2) Gjyqi me propozim të bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit, të anëtarit të organit të administrimit, përkatësisht të anëtarit të këshillit mbikëqyrës ose kontrollorit, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, e vlerëson ligjshmërinë e akteve, përkatësisht dispozitave të akteve nga paragrafi 1 i këtij neni. Propozim mund të paraqesë edhe çdo person që paraprakisht dëshmon se ka interes juridik.

(3) Nëse gjyqi vlerëson se akti nga paragrafi 1 i këtij neni, përkatësisht dispozita e tij është në kundërshtim me ligjin, merr vendim me të cilin vërteton se akti, përkatësisht dispozita është në kundërshtim me ligjin.

(4) E drejta nga paragrafi 2 e këtij neni mund të realizohet pas mbarimit të procedurës për regjistrim në regjistrin tregtar.

KAPITULLI I DYTË SHENJAT E SHOQËRIVE TREGTARE

SEKSIONI 1 FIRMA

Nocioni i firmës

Neni 44

(1) Firma e shoqërisë tregtare është emri me të cilin shoqëria punon dhe merr pjesë në qarkullim juridik.

(2) Firma e shoqërisë tregtare caktohet dhe ndryshohet me mënyrën e caktuar me deklaratë për themelimin e shoqërisë nga një person, me marrëveshjen e shoqërisë, respektivisht statutin.

(3) Firma e shoqërisë tregtare dhe ndryshimet e saja regjistrohen në regjistrin tregtar.

Parimi i vërtetësisë

Neni 45

Të dhënat e përmbajtura në firmë doemos duhet të jenë të vërteta.

Përmbajtja e firmës

Neni 46

(1) Firma përmban shenjën që tregon lëndën e punës të shoqërisë tregtare, selinë dhe formën e shoqërisë.

(2) Firma mund të përmbajë shtesa (vizatime, piktura, simbole, shenja etj.) që shërbejnë për shënimin më të afërt të shoqërisë tregtare, përveç atyre që krijojnë ose mund të krijojnë huti në aspektin e lëndës së punës të shoqërisë tregtare përshtypjes dhe identitetit ose lidhshmërisë me shoqëri tjetër tregtare ose që çojnë në cenimin e të drejtave të pronësisë industriale ose të drejtave tjera të shoqërive tjera tregtare, përkatësisht personave të regjistruar në vend dhe jashtë vendit.

(3) Firma mund të përdoret edhe si markë tregtare, në mënyrë dhe kushte të caktuara me ligj.

Përmbajtës të palejuar të firmës

Neni 47

(1) Firma nuk mund të përmbajë emra, flamuj, stema ose amblema tjera shtetërore të shteteve tjera ose organizatave ndërkombëtare pa lejen e tyre, dhe nuk mund të imitohen në aspektin heraldik.

(2) Firma nuk mund të përmbajë shenja zyrtare të kontrollit dhe garancionit për kualitet.

(3) Firma nuk mund të përmbajë edhe fjalë që krijojnë përzierje ose ngjashmëri me firmën e shoqërisë tjetër, emrin, përkatësisht titullin e institucionit ose subjektit tjetër.

Përdorimi i emrit "Maqedoni" ose emrit të njësisë së vetadministrimit lokal

Neni 48

(1) Emri "Maqedoni" dhe fjalët që dalin nga kjo si dhe shkurtesat e tij, flamuri dhe stema mund të mbajnë firmat vetëm me lejen e Ministrisë së drejtësisë.

(2) Leje nga organi kompetent i njësisë së vetadministrimit lokal duhet kur në firmë përdoren fjalë në të cilat pëfshihet emri i njësisë së vetadministrimit lokal.

Përdorimi i emrit të personit

Neni 49

(1) Në firmë mund të futet emri dhe mbiemri i ndonjë personi fizik vetëm me pëlqimin e tij ose nëse personi fizik ka vdekur, me pëlqimin e familjarëve deri në shkallën e tretë të vijës së drejtë.

(2) Në firmë mund të futet emri dhe mbiemri i personit historik ose tjetër të njohur, vetëm me pajtimin e personit ose nëse ka vdekur me pajtimin e familjarëve të tij deri në shkallën e tretë të vijës së drejtë, nëse ata nuk ekzistojnë pëlqim jep Ministria e drejtësisë.

(3) Nëse në ndonjë mënyrë cenohet nderi dhe prestigji i personit fizik emri dhe mbiemri i të cilit është futur në firmë, me kërkesë të tij, ose nëse ka vdekur me kërkesë të trashëgimtarëve të tij, gjyqi me padi e ndalon përdorimin e atillë. Nëse në afat prej tetë ditëve nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit për ndalim nuk paraqitet kërkesë për ndryshimin e firmës, gjyqi cakton likuiduesin i cili zbaton likuidimin e shoqërisë tregtare.

Përdorimi i gjuhës maqedonase dhe gjuhëve të tjera

Neni 50

(1) Firma e shoqërisë tregtare duhet të jetë në gjuhën maqedonase, me shkrim cirilik.

(2) Firma e shoqërisë tregtare me seli në njësinë e vetadministrimit lokal ku së paku 20% të qytetarëve flasin gjuhë zyrtare - tjetër nga maqedonishtja mund të jetë edhe në atë gjuhë dhe përdoret vetëm së bashku me mbishkrimin e firmës në gjuhën maqedonase, me shkrim cirilik.

Firma e shoqërisë në falimentim dhe në likuidim

Neni 51

Firmës së shoqërisë tregtare ndaj të cilës është hapur procedura falimentuese ose likuiduese, obligativisht i shtohet shenja “në falimentim” respektivisht “në likuidim” dhe kështu regjistrohet në regjistrin tregtar.

Mënyra e përdorimit të firmës

Neni 52

(1) Shoqëria tregtare në punën e saj, doemos duhet ta përdorë firmën ashtu si është regjistruar në regjistrin tregtar.

(2) Shoqëria tregtare mund të përdorë edhe emër të shkurtuar të firmës, i cili doemos duhet të përmbajë shenjën sipas të cilës shoqëria dallohet nga shoqëritë e tjera tregtare, shenjën e shkurtuar të formës së shoqërisë me seli të përcaktuar me këtë ligj.

(3) Emri i shkurtuar i firmës regjistrohet në regjistrin tregtar.

(4) Firma ose emri i shkurtuar i firmës doemos duhet të paraqitet në lokalet afariste.

Kushtet për bartjen e firmës

Neni 53

(1) Firma mund të bartet te tjetri vetëm bashkë me ndërmarjen ose me pjesën më të madhe të ndërmarjes.

(2) Për bartjen e firmës e cila përmban emrin e personit fizik duhet pëlqimi i atij personi, ose nëse ka vdekur pëlqimi i familjarëve të tij deri në shkallën e tretë të vijës së drejtë.

Firmat dhe ndryshimet në shoqëri

Neni 54

Nëse në shoqërinë tregtare vjen bashkëpronar i ri ose nga shoqëria del ndonjë bashkëpronar, firma ekzistuese mundet të përdoret edhe më tej.

Parimi i unifikimit të firmës

Neni 55

Secila pjesë e shoqërisë tregtare doemos duhet të dalë në qarkullim juridik me firmën e njejtë me mundësi që firmës t'i shtohet shenja që tregon se fjala është për një pjesë të shoqërisë.

Primi i përjashtimit

Neni 56

(1) Firma e re e shoqërisë tregtare duhet qartë të dallohet nga të gjitha firmat e shoqërive të regjistruara në regjistrin tregtar.

(2) Në regjistrin tregtar nuk mund të regjistrohet firma që është e njëjtë me firmën e regjistruar më parë ose firma e cila qartë nuk dallohet nga firma e regjistruar më parë. Në këtë kihet kujdes me detyrë zyrtare.

(3) Nëse bashkëpjesëmarrësi në shoqërinë publike tregtare ose komplementari në shoqërinë komanditore dhe shoqërinë komanditore me aksione e ka emrin dhe mbiemrin e njëjtë me të cilin tjetri është regjistruar ose paraqitur në regjistrin tregtar, doemos duhet emrit dhe mbiemrit të tij t'i vëjë shtesë sipas të cilës firma e tij qartë do të dallohet nga firmat e regjistruara ose të paraqitura.

(4) Dallimi i qartë është ai që mund të vërehet me kujdes që është e zakonshme në qarkullimin afarist.

(5) Shoqëritë tregtare të lidhura dhe shoqëritë tregtare të cilat me çfarëdo baze dhe në kuadër të lëndës së punës janë të lidhura me personin e vendit ose të huaj, mundën me pëlqimin e tij të përdorin shenja të përbashkëta në firmë ose ta shënojnë lidhshmërinë në mënyrë të zakonshme.

Parimi i përparësisë

Neni 57

(1) Nëse për regjistrim në regjistrin tregtar paraqiten firma të njëjta, ose firma të cilat dukshëm nuk dallohen në mes tyre, do të regjistrohet ajo firmë e cila është paraqitur më herët.

(2) Me përjashtim të dispozitës nga paragrafi 1 i këtij neni, do të regjistrohet firma e paraqitur më vonë nëse paraqitësi i fletëparaqitjes së mëvonshme dëshmon se në kohën e paraqitjes së mëhershme e ka përdorur në treg atë firmë, respektivisht shenjat qenësore të saj si shenjë të ndërmarjes së vet ose si markë tregtare për shënimin e prodhimeve të veta ose shërbimeve dhe se këtë e ka bërë para paraqitësit të fletëparaqitjes së mëhershme.

Mbrojtja e të drejtave të pronarit të firmës së paraqitur më herët

Neni 58

(1) Tregtari që me përdorimin e përmbajtjes së ngjashme të firmës të regjistruar në regjistrin tregtar, i cenon të drejtat e tregtarit tjetër ose e rrezikon pozitën e tij në konkurrencën tregtare, ose ekziston rreziku të drejtat dhe pozita e tij në konkurrencën tregtare të cenohen ose rrezikohen, ose nëse tregtari tjetër (me përdorimin e firmës) në mënyrë të paautorizuar e shfrytëzon prestigjin e tij afarist, ose e përvetëson atë, mund të paraqesë padi dhe të kërkoj t'i ndalohet tregtarit tjetër ta përdorë firmën si dhe ta kompensojë dëmin e shkaktuar me përdorimin e firmës.

(2) Nëse në afat prej tetë ditëve nga dita e plotfuqishmërisë së vendimit për ndalesë nuk paraqitet kërkesë për ndryshimin e firmës, gjyqi cakton likuiduesin për likuidimin e shoqërisë tregtare.

(3) Padia mund të paraqitet në afat prej tri vjetëve nga dita e shpalljes së regjistrimit të firmës.

(4) Vendimi i plotfuqishëm i gjyqit me të cilin pranohet fletëpadija, gjyqi e shpall me shpenzime të të paditurit në gazetën që e cakton paditësi.

Mbrojtja e të drejtave të autorit dhe të ngjashme dhe të drejtave të pronësisë industriale

Neni 59

Pa dallim nga dispozitat e paragrafëve 1 dhe 2 të nenit 58 të këtij ligji, tregtari mundet t'i mbrojë të drejtat e veta në aspektin e përdorimit dhe regjistrimit të firmës në regjistrin tregtar dhe në bazë të ligjit me të cilin rregullohet mbrojtja e të drejtave të autorit dhe të drejtave të ngjashme dhe të ligjit me të cilin rregullohet pronësia industriale.

SEKSIONI 2

SELIA

Nocioni

Neni 60

Selia e shoqërisë tregtare është vendi në të cilin është regjistruar në regjistrin tregtar.

Ndërrimi i selisë

Neni 61

(1) Shoqëria tregtare mundet ta ndërrojë selinë.

(2) Ndryshimi i selisë bëhet në mënyrë dhe sipas procedurës së caktuar me deklaratën për themelimin e shoqërisë nga një person, me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht me statutin.

(3) Ndërrimi i selisë së shoqërisë tregtare regjistrohet në regjistrin tregtar.

SEKSIONI 3

LËNDA E PUNËS

Liria e kryerjes së veprimtarisë

Neni 62

(1) Shoqëria tregtare mundet si lëndë të punës t'i kryejë të gjitha veprimtaritë që nuk ndalohen me ligj.

(2) Lënda e punës e shoqërisë tregtare regjistrohet në regjistrin tregtar me shënimin e shifrës dhe emrit të seksionit dhe grupit të veprimtarisë, i përcaktuar me Klasifikimin nacional të veprimtarive.

(3) Nëse për veprimtari të veçanta me ligj rregullohet se mund të kryhen vetëm në bazë të pëlqimit, me leje ose akt tjetër të organit shtetëror ose organit tjetër kompetent, regjistrimi i kësaj veprimtarie në regjistrin tregtar bëhet vetëm në bazë të pëlqimit, lejes ose aktit tjetër të atij organi.

(4) Shoqëria tregtare mundet pa regjistrim në regjistrin tregtar të kryejë edhe veprimtari të tjera të duhura për ekzistimin e saj dhe për kryerjen e punëve nga lënda e punës, por të cilat nuk bëjnë pjesë drejtpërdrejt në kuadër të punëve nga lënda e punës.

Plotësimi i kushteve të veçanta

Neni 63

(1) Shoqëria tregtare mund të fillojë të kryejë veprimtari që është lëndë e punës së shoqërisë pas regjistrimit të lëndës së punës në regjistrin tregtar dhe pas marrjes së lejes nga organi kompetent për plotësimin e kushteve të përcaktuara për kryerjen e veprimtarisë në kuadër të lëndës së punës nëse kjo është e përcaktuar me ligj.

(2) Leja nga paragrafi 1 i këtij neni nuk ka rëndësi për regjistrimin e lëndës së punës të shoqërisë tregtare në regjistrin tregtar.

Efektet nga veprimet dhe punët e marrura juridike

Neni 64

(1) Shoqëria tregtare mund të marrë punë juridike dhe veprime vetëm në kuadër të lëndës së punës të regjistruar në regjistrin tregtar.

(2) Punët juridike që i kontraktin, përkatësisht punët juridike që i merr shoqëria tregtare, përkatësisht ndaj personave të tretë, me të cilat tejkalohe lënda e punës së shoqërisë, të regjistruar në regjistrin tregtar, janë të plotfuqishme përveç nëse shoqëria tregtare dëshmon se personi i tretë ka ditur ose sipas rrethanave, doemos duhet të dijë për tejkalimin. Regjistrimi i lëndës së punës në regjistrin tregtar nuk do të thotë se personi i tretë ka ditur ose doemos duhet të dijë për tejkalimin.

KAPITULLI I TRETË PËRFAQËSIMI

SEKSIONI 1 DISPOZITAT E PËRGGJITHSHME

Përfaqësues sipas ligjit

Neni 65

(1) Përfaqësues i shoqërisë tregtare sipas ligjit është personi fizik i cili sipas dispozitave të këtij ligji caktohet ta përfaqësojë formën e veçantë të shoqërisë (në tekstin e mëtejshëm: përfaqësuesi sipas ligjit).

(2) Emërimi, pushimi i mandatit dhe të dhënat për përfaqësuesin sipas ligjit si dhe kufizimet e autorizimit të tij ndaj personave të tretë regjistrohen në regjistrin tregtar. Gjatë regjistrimit të përfaqësuesit sipas ligjit në regjistrin tregtar deponohet nënshkrimi i vërtetuar të noteri. Personat e huaj mund të deponojnë nënshkrim të vërtetuar te organi kompetent në vendin shtetas të të cilit janë.

(3) Nënshkrimi nga paragrafi 2 i këtij neni mund të jepet edhe si nënshkrim elektronik në formular përkatës për regjistrim në formën elektronike.

(4) Lëshimi në procedurë ose çfarëdo parregullsie gjatë dhënies së autorizimit për përfaqësim ose gjatë shpalljes së të dhënës lidhur me përfaqësuesin sipas ligjit, nuk mund të shfrytëzohet për personat e tretë, përveç nëse shoqëria tregtare dëshmon se personat e tretë kanë ditur për këtë.

(5) Përfaqësuesi sipas ligjit nuk mundet, pa autorizimin e veçantë të shoqërisë tregtare, të paraqitet si palë kontraktuese dhe me shoqërinë tregtare të lidhë marrëveshje në emër të vet dhe për llogari të vet, në emër të vet për llogari të personave të tjerë, ose në emër dhe për llogari të personave të tjerë.

Përfaqësuesi me autorizim

Neni 66

(1) Përfaqësuesi i shoqërisë tregtare sipas nenit 65 të këtij ligji mund ta autorizojë personin tjetër.

(2) Autorizimi mund të jepet në suaza të ingerencave të përfaqësuesit që janë regjistruar në regjistrin tregtar.

(3) Autorizimi nga paragrafi 1 i këtij neni jepet në pajtim me dispozitat e Ligjit për raportet obligative, përveç nëse me këtë ligj ndryshe nuk përcaktohet.

(4) Kufizimet nga paragrafi 4 i nenit 65 të këtij ligji vlejnë edhe për të autorizuarin nga ky nen.

I autorizuari me punësim

Neni 67

(1) Personi i punësuar në shoqërinë tregtare i cili kryen punë të cilat sipas rrjedhës së rregullt të punës, përfshijnë edhe lidhjen e marrëveshjeve të caktuara, përkatësisht marrjen e punëve të caktuara juridike, është kompetent si i autorizuar i shoqërisë të lidhë edhe marrëveshje të këtilla dhe të marrë veprime juridike të këtilla në kuadër të punëve që i kryen.

(2) Kufizimet nga paragrafi 4 i nenit 65 të këtij ligji vlejnë edhe për të autorizuarin me punësim.

SEKSIONI 2 PROKURA

Nocioni i prokurës

Neni 68

(1) Prokura është autorizim tregtar përmbajtja dhe vëllimi i të cilit përcaktohen me këtë ligj.

(2) Prokurë mund të jep vetëm personi i cili sipas këtij ligji, konsiderohet si tregtar.

(3) Prokura jepet në mënyrën e caktuar në deklaratë për themelimin e shoqërisë tregtare nga një person, me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin.

(4) Prokura jepet në formë të shkruar.

Prokuristi

Neni 69

(1) Prokura mund t'i jepet secilit peson fizik afarist të aftë, pa dallim nga detyra dhe punët që i kryen, përveç nëse në deklaratën për themelimin e shoqërisë nga një person, me marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht statutin nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Prokura nuk mund t'i jepet personit juridik.

(3) Raportet ndërmjet shoqërisë tregtare dhe prokuristit si dhe shpërblimi rregullohen me marrëveshje.

Prokura individuale dhe grupore

Neni 70

(1) Prokura mund t'i jepet një personi fizik (prokura individuale) ose dy apo më tepër personave fizik së bashku (prokura grupore).

(2) Nëse prokura i jepet dy apo më tepër personave fizik, secili nga ata persona është prokurist i cili pavarësisht e përfaqëson shoqërinë tregtare në kuadër të autorizimeve të caktuara me këtë ligj.

(3) Prokura e dhënë dy apo më tepër personave konsiderohet si prokurë grupore vetëm nëse kjo është e shënuar qartë në prokurë.

(4) Në prokurën grupore, deklaratat vullnetare, punët dhe veprimet juridike janë të plotfuqishme nëse kryhen nga të gjithë prokuristët së bashku, përkatësisht nëse janë pajtuar të gjithë prokuristët. Punët juridike dhe veprimet që i kryen njëri prokurist konsiderohen të plotfuqishme nëse prokuristët tjerë për ato japin pajtim të prerë ose nëse prokuristët e tjerë në mënyrë plotësuere japin pëlqim.

(5) Deklarata e vullnetit ose puna juridike dhe veprimi i kryer nga njëri prokurist konsiderohet se është kryer nga të gjithë prokuristët.

(6) Në prokurën grupore, kuptimi i fakteve të rëndësishme juridike ose faji i njërit prokurist shkakton veprim juridik të dhënësi i prokurës, pa dallim nëse për këtë kanë ditur ose janë fajtorë prokuristët e tjerë.

Gjerësia e autorizimeve ga prokura

Neni 71

(1) Prokuristi mund t'i lidhë të gjitha marrëveshjet dhe t'i kryejë të gjitha punët juridike dhe veprimet në emër dhe për llogari të shoqërisë tregtare në kuadër të lëndës së punës të shoqërisë, ta administrojë ndërmarrjen nga dhënësi i prokurës dhe ta përfaqësojë shoqërinë në procedurat para organeve shtetërore dhe të administratës, organizatave dhe institucioneve me autorizime publike dhe gjyqevë.

(2) Prokuristi nuk mund t'i tjetërsojë dhe ngarkojë patundshmëritë e shoqërisë tregtare dhe nuk mund të jep deklaratat dhe të kontrakttojë punë juridike, përkatësisht të

ndërmarrë veprime juridike me të cilat do të fillojë procedura falimentuese ose tjetër që mund të sjellë shuarjen e shoqërisë. Prokuristi nuk mund t'i japë autorizim për lidhjen e marrëveshjeve dhe punë të tjera juridike personit tjetër.

Kufizimi i prokurës

Neni 72

(1) Kufizimi i prokurës, që nuk parashihet me këtë ligj, nuk ka veprim juridik ndaj personave të tretë, pa dallim nëse ka ditur personi i tretë për këtë, ose nga rrethanat, doemos duhet të dijë për kufizimin e prokurës.

(2) Kufizimi i prokurës në punën e një ose më tepër filijalave ka veprim juridik ndaj personave të tretë vetëm nëse është regjistruar në regjistrin tregtar.

Lidhja e marrëveshjes me vetveten

Neni 73

Marrëveshja që prokuristi, në emër të shoqërisë tregtare, e lidh me vetveten si palë tjetër kontraktuese, pa dallim nëse e bën në emër të vet dhe për llogari të vet, në emër të vet dhe për llogari të huaj, ose në emër dhe për llogari të personit tjetër, është e pavlefshme nëse prokuristi për këtë nuk ka qenë i autorizuar në mënyrë të prerë.

Nënshkrimi i prokuristit

Neni 74

(1) Prokuristi e nënshkruan shoqërinë tregtare në mënyrë që nën firmë e nënshkruan emrin dhe mbiemrin e vet me shtesë që qartë tregon për pozitën e tij si prokurist ose me shtesën "n. p."

(2) Në prokurën grupore secili prokurist nënshkruhet në mënyrën e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

Bartja e prokurës

Neni 75

(1) Prokura nuk mund të bartet te personi tjetër fizik.

(2) Nuk ka veprim juridik dispozita për prokurë ose deklarata e shoqërisë tregtare me të cilën prokuristi autorizohet ta bartë prokurën as deklarata e shoqërisë me të cilën bartja e prokurës lejohet paraprakisht ose në mënyrë plotësuese.

Shfuqizimi i prokurës

Neni 76

(1) Prokura mund të shfuqizohet në çdo kohë, pa dallim nga baza juridike me të cilën është dhënë.

(2) Është e pavlefshme dispozita e marrëveshjes me të cilën shoqëria tregtare tërhiqet nga e drejta ta shfuqizojë prokurën, si dhe dispozita me të cilën e drejta për shfuqizimin e prokurës lidhet me afat ose kusht.

(3) Me dispozitat nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni nuk përjashtohen as zvogëlohen të drejtat e prokuristit të parapara me marrëveshje në bazë të së cilës i është dhënë prokura.

Regjistrimi i prokurës

Neni 78

(1) Shoqëria tregtare, përkatësisht tregtari-individ i regjistrojnë dhënien e prokurave individuale dhe grupore, të gjitha kufizimet e prokurës dhe shfuqizimin në regjistrin tregtar.

(2) Në regjistrin tregtar regjistrohet emri dhe mbiemri i prokuristit dhe NUAQ i tij.

(3) Fletëregjistrimit i bashkangjitet edhe vendimi për dhënien e prokurës, përkatësisht vendimi me të cilin kufizohet, përkatësisht shfuqizohet ajo, dhe dëshmi për nënshkrimin e vërtetuar te noteri (i cili përmban emrin dhe mbiemrin e plotë të prokuristit).

SEKSIONI 3

PROKURISTI TREGTAR DHE AGJENTI TREGTAR

Nocioni i të autorizuarit tregtar

Neni 79

(1) Prokuristi tregtar është personi i punësuar në shoqërinë tregtare ose personi tjetër fizik, i cili për shpërbllim autorizohet nga përfaqësuesit ligjor të shoqërisë ta udhëheqë ndërmarrjen, ose pjesë të saj, sipas autorizimit të dhënë.

(2) Prokura tregtare jepet me shkrim me nënshkrime të vërtetuara te noteri.

Autorizimet e prokuristit tregtar

Neni 80

(1) Prokuristi tregtar autorizohet t'i lidhë të gjitha marrëveshjet dhe t'i ndërmerr të gjitha veprimet juridike të zakonshme në qarkullim gjatë udhëheqjes së ndërmarrjes ose një pjese të saj në kuadër të autorizimit të dhënë.

(2) Prokuristi tregtar nuk mundet pa autorizim të veçantë nga dhënësi i autorizimit, të tjetërsojë ose ngarkojë patundshmëritë e tij, ta obligojë me kambiale ose çeçe, të merr obligime me garancion, të merr hua për të, të caktojë kompetenca në gjyqin e zgjedhur ose të udhëheqë kontest.

(3) Kufizimet e autorizimit të prokuristit tregtar, përveç atyre të shënuara në paragrafin 2 të këtij neni, nuk kanë veprim juridik ndaj personave të tretë të cilët për ato nuk kanë ditur dhe nuk duhet doemos ta dinjë.

(4) Kufizimet nga paragrafi 4 i neni 65 vlejné edhe për prokuristin tregtar.

(5) Prokuristi, afër nënshkrimit të vet, shënon se është i autorizuar dhe nuk guxon të shtojë asgjë, që do ta identifikonte si prokurist.

Agjenti tregtar

Neni 81

(1) Shoqëria tregtare, përkatësisht tregtari-individ mundet personin e punësuar te ai ose personin tjetër fizik ta autorizojë si agjent tregtar.

(2) Prokura, agjentit tregtar i jepet në formë të shkruar.

(3) Agjenti tregtar autorizohet në emër dhe për llogari të dhënësit të autorizimit të lidhë marrëveshje për shitjen e mallit të tij, ta dërgojë atë mall, të shesë me kredi nëse ka autorizim të veçantë për këtë, t'i pranë deklaratat e blerësve për mallin që është lëndë e atyre marrëveshjeve, të japë deklarata dhe të ndërmarrë veprime të tjera për ruajtjen e të drejtave të dhënësit të autorizimit që dalin nga marrëveshja e lidhur në emër dhe për llogari të tij.

(4) Kufizimet e autorizimit të agjentit tregtar nuk kanë veprim juridik ndaj personave të tretë të cilët për ato nuk kanë ditur dhe nuk duhet doemos të dinjë.

(5) Agjenti tregtar nuk mundet pa autorizim të veçantë, të shesë mall që paguhet me pritje ose këste.

(6) Kufizimet e caktuara në paragrafin 4 të neni 65 të këtij ligji, vlejné edhe për agjentin tregtar.

KAPITULLI I KATËRT

REGJISTRI TREGTAR DHE PROCEDURA E REGJISTRIMIT

Nocioni i regjistrit tregtar

Neni 82

(1) Regjistri publik si libër tregtar përmban të dhënat dhe shtojcat (dokumente dhe dëshmi) për subjektet e regjistrimit për të cilët regjistrimi është rregulluar me ligj.

(2) Regjistri tregtar përbëhet nga dosja regjistruese (klaser) në të cilën regjistrohen të dhënat për regjistrim dhe përmbledhjen e shtojcave në të cilën bashkangjiten dokumentet dhe dëshmitë të secilit subjekt të regjistruar. Të gjitha shkresat futen në përmbledhjen e shtojcave të subjektit të regjistruar.

(3) Të dhënat e regjistruara dhe shtojcat e dorëzuara (dokumente dhe dëshmi) në regjistrin tregtar ruhen përherë.

Uniteti e regjistrit tregtar

Neni 83

(1) Regjistri tregtar mbahet në mënyrë të vetme në territorin e Republikës së Maqedonisë.

(2) Ministri i Drejtësisë miraton akt me të cilin rregullohet mbajtja e regjistrit tregtar në formë të shkruar dhe elektronike, mënyra e regjistrimit, forma, përmbajtja dhe numri i formularëve për regjistrim në regjistrin tregtar dhe të shënimeve elektronike, lidhja e gjyqit me Regjistrin qëndror për mbajtjen e regjistrit nga ana e Regjistrin qëndror në formë elektronike dhe për realizimin e sistemit njësportel si dhe për çështje të tjera me rëndësi për mbajtjen në rregull të regjistrit tregtar.

Mënyra e mbajtjes së regjistrit tregtar

Neni 84

(1) Regjistrimet në regjistrin tregtar kryhen dhe regjistri tregtar mbahet në formë të shkruar dhe elektronike.

(2) Regjistri tregtar në formë elektronike është pjesë e bazës qëndrore informative të Regjistrit qëndror, që është përgjegjës për vendosjen, mbajtjen dhe administrimin e saj.

(3) Dokumenti elektronik, nënshkrimi elektronik dhe vula, arkivimi, qarkullimi i dokumentit elektronik dhe dokumenteve origjinale në procesin e regjistrimit rregullohet sipas Ligjit të Regjistrit qëndror dhe ligjet me të cilët rregullohet vlefshmëria juridike e shkrimit elektronik.

Parimi i publikimit

Neni 85

(1) Të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar janë publike.

(2) Secili person me shpenzimin e vet, mund të kërkojë t'i jepet fotokopje ose përshkrim i vërtetuar me të dhënat e regjistruara në pjesën e regjistrit.

(3) Secili mund të paraqesë kërkesë të bëjë inspektim në përmbledhjen e shtojcave ose t'i sigurohet fotokopje nga shtojcat e përmbledhjes me shpenzimin e tij, përveç përmbledhjes së shtojcave të shoqërisë tregtare publike dhe shoqërisë komanditore. Qasje në përmbledhjen e shtojcave të këtyre shoqërive mund të bëjë secili bashkëpronar dhe person i cili ka interes juridik.

(4) Për të dhënat në pjesën regjistruese të subjektit të regjistrimit, me kërkesë të palës së interesuar, jepet vërtetim se ka pasur regjistrim dhe i njëjti është shlyer.

(5) Me kërkesë të secilit person, jepet vërtetim se nuk ka regjistrim në regjistrin tregtar.

Kompetenca reale dhe vendore

Neni 86

(1) Regjistrin tregtar e mbajnë gjyqet e caktuara me Ligjin për gjyqet.

(2) Regjistrimi i të dhënave bëhet në regjistrin tregtar te gjyqi kompetent në rajonin e të cilit gjendet selia e subjektit për regjistrim.

Procedura e regjistrimit

Neni 87

(1) Procedura e regjistrimit në regjistrin tregtar mbahet sipas rregullave të procedurës jashtë procesit, përveç nëse me këtë ligj nuk është rregulluar ndryshe.

(2) Procedura e regjistrimit në regjistrin tregtar është urgjente.

(3) Gjyqi është i obliguar për të marrë lëndët për punë sipas rradhës së pranimit në gjyq.

Besueshmëria e regjistrimit

Neni 88

(1) Secili që në qarkullim juridik vepron me vetëdije dhe beson në të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar, nuk mban pasoja të dëmshme juridike që do të ndodhin.

(2) Askush nuk mund të thirret në atë se nuk i di të dhënat e regjistruara në regjistrin tregtar, përveç nëse me ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Shpenzimet e procedurës për regjistrim

Neni 89

(1) Secili pjesëmarrës në procedurën për regjistrim i paraqet (pagan) shpenzimet e tij.

(1) Nëse në procedurë marin pjesë më tepër pjesëmarrës dhe shkaktohen shpenzime, me vendimin për regjistrim, vendoset edhe për shpenzimet, në pajtim me dispozitat e Ligjit për procedurë gjyqësore.

Subjektet që regjistrohen në regjistrin tregtar

Neni 90

(1) Subjektet që regjistrohen në regjistrin tregtar (subjektet e regjistrimit) janë:

- 1) tregtari-individ,
- 2) shoqëria tregtare publike;

- 3) shoqëria komanditore;
- 4) shoqëria me përgjegjësi të kufizuar;
- 5) shoqëria aksionare;
- 6) shoqëria komanditore me aksione,
- 7) bashkësia ekonomike e interesit; dhe
- 8) filijala e shoqërisë së huaj tregtare (në tekstin e mëtejshëm: shoqëria e huaj), përkatësisht filijala e tregtarit-individ të huaj.

(2) Të gjitha subjektet e regjistrimit në regjistrin tregtar i regjistrojnë të dhënat e përcaktuara me këtë ligj.

(3) Të dhënat që regjistrohen në regjistrin tregtar mbahen për secilin subjekt të regjistrimit veç e veç.

(4) Në regjister regjistrohen edhe të gjitha ndryshimet e të dhënave, për të cilat me këtë ligj përcaktohet se regjistrohen në regjistrin tregtar.

Afati i paraqitjes së fletëregjistrimeve në regjistrin tregtar

Neni 91

(1) Subjektet për të cilët është përcaktuar regjistrim i detyrueshëm në regjistrin tregtar janë të obliguar në afat prej pesëmbëdhjetë ditëve nga dita e arritjes së kushteve për paraqitjen e fletëregjistrimit në regjistrin tregtar të paraqesin fletëregjistrimin, përveç nëse me këtë ligj dhe me ligj tjetër nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Pas kalimit të tre muajve nga dita e arritjes së kushteve për paraqitjen e fletëregjistrimit, gjyqi nuk do t'i regjistrojë të dhënat dhe fletëregjistrimin do ta refuzojë përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Nëse për shkak të lëshimit të paraqitjes së fletëregjistrimit në afatin e caktuar në paragrafin 1 të këtij neni ky anëtar do të pësojë dëm, për dëmin mban përgjegjësi personalisht dhe në mënyrë të pakufizuar me tërë pronën e tij, personi fizik i cili ka pasur obligim ta paraqesë fletëregjistrimin.

Hapja e procedurës

Neni 92

(1) Procedura e regjistrimit në regjistrin tregtar, hapet me paraqitjen e fletëparaqitjes me shkrim në formular të caktuar, nga paraqitësi i autorizuar, në të cilën përmbahet kërkesa për regjistrim.

(2) Fletëregjistrimi i shoqërisë tregtare paraqitet nga organi i administrimit, përkatësisht personi i autorizuar i organit të administrimit, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Fletëparaqitja nga paragrafi 2 i këtij neni mund të paraqitet edhe nga i autorizuar me autorizimin e dhënë nga paraqitësi i autorizuar, të vërtetuar te noteri, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(4) Për saktësinë dhe ligjshmërinë e të dhënave mban përgjegjësi paraqitësi i autorizuar nga paragrafi 1 i këtij neni, përkatësisht personat e caktuar me këtë ligj.

Paraqitja e shtojcave

Neni 93

(1) Me fletëregjistrimin në regjistrin tregtar paraqiten edhe shtojcat e duhura (dokumente dhe dëshmi) në të cilat përmbahen të dhënat që regjistrohen në regjistrin tregtar.

(2) Nëse futet depozitim jomonetar me sende të patundshme, paraqitet edhe dëshmia e pronësisë me shënimin e kryer në librin publik për evidentimin e sendeve të patundshme, ndërsa nëse futet send i tundshëm për të cilin me ligj është përcaktuar obligimi për evidentim (regjistrim) - dëshmi për pronësinë ndaj sendit të tundshëm.

(3) Nëse me ligj përcaktohet paraqitja e lejes nga organi kompetent, me fletëparaqitje paraqitet edhe kjo dëshmi.

(4) Në fletëregjistrim mund të futen edhe të dhëna të tjera, përveç atyre të cilat me këtë ligj regjistrohen në regjistrin tregtar, ose të kërkohet nga subjekti i regjistrimit të paraqesë shtojca të tjera (dokumente dhe dëshmi), përveç atyre që me këtë ligj përcaktohet se doemos duhet t'i bashkangjiten fletëregjistrimit.

(5) Shtojcat (dokumentet dhe dëshmitë) që paraqiten me fletëregjistrim në regjistrin tregtar, skenohen nga personi i autorizuar nga Regjistri qëndror dhe ruhen si në formën elektronike edhe në origjinal, përshkrim ose kopje të vërtetuara si pjesë përbërëse e regjistrin tregtar.

Analizimi dhe rregullimi i fletëparaqitjes

Neni 94

(1) Para marrjes së vendimit për regjistrim në regjistrin tregtar, konfirmohet a janë plotësuar kushtet për regjistrim, të parapara me këtë ligj. Gjatë regjistrimit nuk analizohet ligjshmëria dhe vërtetësia e përmbajtjes së shtojcave (dokumente dhe dëshmime) që paraqiten gjatë regjistrimit në regjistrin tregtar as ligjshmëria e procedurës me të cilën ato janë miratuar as nuk analizohen të dhënat që regjistrohen në regjistrin tregtar, a janë të vërteta apo në pajtim me ligjin. Për vërtetësinë dhe ligjshmërinë e tyre mban përgjegjësi personi, përkatësisht personat e caktuar me këtë ligj.

(2) Nëse konfirmohet se fletëparaqitja ka lëshime, përkatësisht se nuk janë plotësuar kushtet për regjistrim, me konkluzë i thuhet paraqitësit të fletëparaqitjes t'i menjanojë lëshimet për regjistrim në regjistrin tregtar dhe i kthehet fletëparaqitja për ta rregulluar.

(3) Në rastin nga paragrafi 2 i këtij neni, caktohet afati për mënjanimin e lëshimeve që nuk mund të jetë më i gjatë se tetë ditë. Nëse deri në skadimin e këtij afati fletëparaqitja me shtojcat (dokumentet dhe dëshmitë) kthehet pa i menjëherë lëshimet fletëparaqitja hudhet si e parregullt.

(4) Nëse deri në skadimin e afatit nga paragrafi 3 i këtij neni, paraqitësi i fletëparaqitjes nuk e kthen fletëparaqitjen, konsiderohet se e njëjta është tërhequr dhe do të merret vendim për ndërprerjen e procedurës.

Më shumë kërkesa në një fletëparaqitje

Neni 95

(1) Njëkohësisht vendoset për kërkesën për regjistrim në regjistrin tregtar për të gjitha të dhënat që përfshihen në regjistrim.

(2) Nëse në fletëregjistrim shënohen më tepër kërkesa për regjistrimin e ndryshimeve të të dhënave - të regjistruara në regjistrin tregtar, mund të merren vendime të ndryshme për kërkesa të veçanta.

Tërheqja e fletëparaqitjes

Neni 96

(1) Paraqitësi i fletëregjistrimit mund ta tërheqë fletëparaqitjen deri në marrjen e vendimit të shkallës së parë.

(2) Nëse fletëparaqitja është tërhequr, merret vendim për ndërprerjen e procedurës.

Vendimi në procedurën për regjistrim

Neni 97

(1) Nëse vërtetohet se janë plotësuar kushtet për regjistrim, përkatësisht se është paraqitur fletëparaqitja me përmbajtje dhe nga personi i autorizuar, të përcaktuar me këtë ligj, dhe se janë paraqitur shtojcat (dokumente dhe dëshmi) - të përcaktuara me këtë ligj, pa mbajtjen e seancës, në afat prej tetë ditëve nga dita e paraqitjes së fletëparaqitjes, përkatësisht paraqitjes së kërkesës, merr vendim për regjistrim.

(2) Nëse nuk janë plotësuar kushtet për regjistrim në regjistrin tregtar të përcaktuara me këtë ligj, gjyqi merr vendim, me të cilin refuzohet fletëregjistrimi, në të cilin doemos i paraqet arsyetimet dhe shkaqet e refuzimit.

(3) Me konkluzë vendoset për çështjet lidhur me administrimin dhe procedurën.

(4) Paravërejtje e të dhënave, për të cilat është përcaktuar me këtë ligj, kryhet pa marrje të vendimit.

Realizimi i vendimit

Neni 98

Vendimi për regjistrim në regjistrin tregtar realizohet me ditën e miratimit të tij.

Dorëzimi i vendimit

Neni 99

(1) Menjëherë pas realizimit të vendimit për regjistrim, vendimin ia dorëzon Regjistrin Qendror.

(2) Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë, pas marrjes së vendimit për regjistrimin në regjistrin tregtar në mënyrë elektronike, i regjistron të gjitha të dhënat në formularin përkatës për regjistrim me rëndësi për subjektin e regjistrimit (shifrën dhe emrin e të regjistruarve dhe veprimtaria kryesore sipas klasifikimit nacional të veprimtarive) dhe, numrit të subjektit afarist, shton numrin tatimor, llogarinë sipas zgjedhjes së subjektit të regjistrimit, numri tatimor i fletëobligimeve të tatimit mbi vlerën e shtuar, numrin evidences në doganë, dëshmi për regjistrim (evidencën) në Bankën Popullore të Maqedonisë dhe të dhëna tjera dhe leje të cilat përmes sistemit njëspjortor realizohen në dobi të subjektit të regjistrimit dhe, në mënyrë përkatëse, dorëzon vendimin e subjektit për regjistrim, përkatësisht personave që kanë interes juridik.

(3) Pas futjes së të dhënave të paragrafit 2 të këtij neni vendimi për regjistrim, i dërgohet propozuesit dhe pjesëmarrësve me të cilat ka të bëjë vendimi.

(4) Të dhënat nga paragrafi 2 i këtij neni, regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë, si detyrim zyrtar, ia transmeton Entit Shtetëror të Statistikës.

(5) Regjistri Qendror për shërbimet e kryera nga paragrafi 1 i këtij neni arkëton pagesë për shpenzimet reale (operative). Shpenzimet për shërbimet bien në ngarkesën e subjektit të regjistrimit.

Mospajtim i vendimit me të dhënat e shënuara në regjistrin tregtar

Neni 100

(1) Nëse mes të dhënave të regjistruara në regjistrin tregtar dhe vendimit ka mospajtim, gjykata do ta përmirësojë vendimin dhe do t'u dërgojë kopje të vendimit të përmirësuar propozuesit, pjesëmarrësve tjerë dhe Regjistrin qendror, me vërejtje se me këtë vendim zëvendësohet kopja e mëparshme e vendimit.

(2) Gabimet e dukshme në vendimin për regjistrim dhe në regjistrimin, korrigjohen me marrjen e vendimit me detyrë zyrtare ose me kërkesën e subjektit të regjistrimit. Te regjistrimi ekzistues në regjistrin do të shënohet edhe përmbytja e korrigjimit të bërë me theksimin e numrit të vendimit me të cilin është bërë korrigjimi. Përmbajtja e vendimit me të cilin bëhet korrigjimi patjetër duhet të publikohet nëse ka të bëjë me të dhëna esenciale.

Mjete juridike

Neni 101

(1) Kundër vendimit për regjistrim në regjistrin tregtar, mund të parashtrahet ankesë.

(2) Ankesa nuk e shtyn ekzekutimin e vendimit.

(3) Në procedurën për regjistrim në Regjistrin tregtar nuk është e lejuar kthyerja në gjendjen e mëparshme dhe pushimi i procedurës.

(4) Kundër vendimit fuqiplotë, nuk lejohet revizioni dhe përsëritje e procedurës.

(5) kundër konkluzës, nuk është e lejuar ankesë e veçantë.

E drejta për ankesë

Neni 102

(1) Të drejtë ankese kundër vendimit për regjistrim në regjistrin tregtar, kanë parashtruesi i paraqitjes, pjesëmarrësit në procedurë si dhe personat të cilëve, me marrjen e vendimit për regjistrim, u është shkelur e drejta ose interesi - të mbështetura me ligj.

(2) Ankesa mund të deklarohet në afat prej tetë ditësh nga dita e dorëzimit të vendimit.

(3) Personat që kanë të drejtë ankese, në pajtim me këtë ligj, e të cilëve nuk u është dorëzuar vendimi për regjistrim ose kopja e tij, kanë të drejtë ankese në afat prej tetë ditësh nga dita e shpalljes së regjistrimit.

Zëvendësimi i vendimit pas ankesës së deklaruar

Neni 103

Nëse gjykata konfirmon se ankesa e parashtruesit të paraqitjes ka mbështetje, dhe nuk ka nevojë të realizohet procedurë plotësuese, kërkesa për regjistrim mund të zgjidhet ndryshe dhe me vendim të ri ta zëvendësojë vendimin kundër të cilit është deklaruar ankesa.

Fakte dhe dëshmi të reja

Neni 104

(1) Nëse me ankesën e parashtruesit të ankesës paraqiten fakte të reja dhe propozohen dëshmi të reja me të cilat dëshmohen të dhënat që shënohen në regjistrin tregtar, ankesa konsiderohet edhe si propozim për zëvendësimin e vendimit.

(2) Gjkata, pas shqyrtimit të ankesës, mund të vendos ta zëvendësojë vendimin me vendim të ri nëse propozimi miratohet në tërësi dhe nëse nuk shkilen të drejtat e personave të tretë.

Procedura lidhur me ankesën

Neni 105

Nëse gjykata konstaton se nuk ka baza për zëvendësimin e vendimit, ankesën, me të gjitha aktet, do t'ia dërgojë gjykatës së shkallës së dytë, më vonë në afat prej tetë ditësh nga dita e parashtrimit të ankesës, nëse paraprakisht nuk e ka refuzuar ankesën si të dhënë jashtë afatit të palejuar dhe jo të plotë.

Ekzekutimi i vendimit të gjykatës së shkallës së dytë

Neni 106

(1) Nëse gjykata e shkallës së dytë ndryshon vendimin e shkallës së parë dhe përkrah kërkesën për regjistrimin në Regjistrin tregtar, në vendimin e tij do ta përcaktojë përmbajtjen e regjistrimit në Regjistrin tregtar, në sajë të të cilës gjykata e shkallës së parë do ta bëjë regjistrimin.

(2) Nëse gjykata e shkallës së dytë e ndryshon vendimin për regjistrim të gjykatës së shkallës së parë dhe e refuzon kërkesën për regjistrim në Regjistrin tregtar, gjykata e shkallës së parë, me detyrë zyrtare ose me kërkesën e personit i cili ka interes juridik, do të marrë vendim për shlyerje të regjistrimit dhe do ta shlyejë regjistrimin ose do të realizojë likuidimin e subjektit të regjistrimit ose falimentim, nëse është në pyetje shlyerja e regjistrimit të themelimit të subjektit të regjistrimit.

Aktpadi për përcaktimin e pavlefshmërisë së regjistrimit

Neni 107

(1) Me aktpadi mund të kërkohet përcaktimi i pavlefshmërisë së regjistrimit – të bërë në sajë të dokumentit falso, nëse në dokumentin, në sajë të të cilit është bërë regjistrimi janë theksuar të dhëna të pavërteta, nëse dokumenti është konfirmuar ose është dhënë në procedurë të realizuar në mënyrë të paligjshme, nëse në mënyrë të paligjshme është realizuar veprim për të cilin të dhënat regjistrohen në regjistrin tregtar ose nëse ekzistojnë shkaqe tjera të parapara me ligj.

(2) Aktpadinë mund ta paraqesë person i cili ka interes juridik për përcaktimin e pavlefshmërisë së regjistrimit.

(3) Pavlefshmëria e regjistrimit nuk ndikon në veprimet juridike që janë ndërmarrë në emër të shoqërisë tregëtare.

Veprimi sipas vendimit për pavlefshmërinë e konstatuar

Neni 108

(1) Kur gjykata konstaton pavlefshmërinë e regjistrimit, në pajtim me nenin 107 të këtij ligji, gjykata që ka mbajtur regjistrin e tregtisë, në bazë të vendimit të plotëfuqishëm, me detyrë zyrtare merr vendim për fshirjen e regjistrimit të pavlefshëm.

Fshirja e regjistrimit nga regjistri zyrtar shpallet vendimi nga neni 107 i këtij ligji ka veprim juridik ndaj personave të tretë ditën vijuese nga dita e shpalljes së tij.

Pavlefshmëria e regjistrimit nuk ndikon në çështjet juridike të ndërmarra në emër të shoqërisë tregëtare.

Veprimi sipas vendimit fuqiplotë të gjykatës

Neni 109

(1) Vendimi fuqiplotë, i miratuar në sajë të aktпадisë ose propozimit, që ka të bëjë me regjistrimin e bërë në Regjistrin tregtar, me detyrë zyrtare, gjykata e cila e ka marrë vendimin ia dërgon gjykatës që e udhëheq regjistrin tregtar.

(2) Masën e shqiptuar të sigurisë - ndalesa e kryerjes së veprimtarisë, funksionit ose detyrës, pasi vendimi është bërë fuqiplotë, me detyrë zyrtare, do ta bëjë gjykata te e cila është regjistruar subjekti i regjistrimit.

(3) Gjkata do ta bëjë regjistrimin e masës së shqiptuar të sigurisë me shënimin në shtojcën regjistruese dhe atë do ta botojë.

PJESA E PESTË**FORMA TË SHOQËRIVE TREGËTARE****KAPITULLI I PARË****SHOQËRI TREGËTARE PUBLIKE****SEKSIONI 1****NOCION DHE THEMELIMI****Nocioni**

Neni 110

(1) Shoqëri tregtare publike (në tekstin e mëtejme: shoqëri publike) është shoqëria publike në të cilën bashkohen dy ose më tepër persona fizik dhe juridik të cilët kreditorëve të obligimeve të shoqërisë u përgjigjen pa kufizime dhe në mënyrë solidare me tërë pronën e tyre.

(2) Shoqëria publike themelohet me marrëveshje për shoqërinë të kontraktuar midis themeluesve.

Firma

Neni 111

Firma e shoqërisë publike përmban edhe fjalët: “Shoqëri tregtare publike” ose shenjë “SHTP”.

Marrëveshje për shoqërinë

Neni 112

(1) Marrëveshja për shoqërinë përmban dispozita për:

1) emrin dhe mbiemrin, NUAQ (numrin unik amë të qytetarit), profesionin, numrin e pasaportës, respektivisht të letërnjoftimit (nëse bashkëpjesëmarrësi është person i huaj) ose të dokumentit tjetër për përcaktimin e identitetit – të vlefshme në vendin e tij dhe nënshkruar në të dhe vendin ku jeton, respektivisht firmën, selinë, (NAS), nëse bashkëpjesëmarrësi është person juridik;

2) firmën dhe selinë e shoqërisë publike;

3) lëndën e punës së shoqërisë publike;

4) llojin dhe lartësinë e deponimit të çdo pjesëmarrësi;

5) mënyrën e pjesëmarrjes të çdo bashkëpjesëmarrësi në punën e shoqërisë publike;

6) mënyrën e administrimit të punës dhe të përfaqësimit të shoqërisë publike dhe mënyrën e marrjes së vendimeve;

7) mënyrën e shpërndarjes së fitimit dhe mënyrën e mbulimit të humbjes; dhe

8) çështje tjera të përcaktuara me këtë ligj në të cilat rregullohen marrëdhëniet midis bashkëpjesëmarrësve.

(2) Nënshkrimet e bashkëpjesëmarrësve të marrëveshjes për shoqërinë vërtetohen te noterit.

Kushtet e veçanta për ushtrimin e veprimtarisë

Neni 113

Shoqëria publike mund të ushtrtojë veprimtari që është e ndërlidhur me profesion për të cilin nevojitet kualifikim përkatës nëse ndonjëri nga bashkëpjesëmarrësit ose të punësuarit ka kualifikim përkatës, përveç nëse me ligj nuk është përcaktuar që të gjithë bashkëpjesëmarrësit ose numri më i madh i bashkëpjesëmarrësve të shoqërisë publike ta kenë kualifikimin e përshkruar për veprimtarinë që është e ndërlidhur me profesion të caktuar.

Regjistrimi

Neni 114

Themelimi i shoqërisë publike regjistrohet në Regjistrin tregtar. Paraqitjen për regjistrimin e themelimit të shoqërisë publike e paraqesin të gjithë bashkëpjesëmarrësit e shoqërisë publike të autorizuar për përfaqësim.

Të dhënat që regjistrohen dhe shtojca ndaj paraqitjes për regjistrim

Neni 115

- (1) Në regjistrin tregtar regjistrohen:
- 1) firma dhe selia e shoqërisë publike;
  - 2) emri dhe mbiemri, NUAQ (numri unik amë i qytetarit), profesioni, numri i pasaportës, respektivisht i letërnjoftimit (nëse bashkëpjesëmarrësi është person i huaj) ose i dokumentit tjetër për përcaktimin e identitetit – të vlefshme në vendin e tij dhe nënshtetësia e tij dhe vendi ku jeton, respektivisht firma, selia, (NAS), nëse bashkëpjesëmarrësi është person juridik;
  - 3) lënda e punës së shoqërisë publike;
  - 4) lloji dhe lartësia e deponimit të çdo pjesëmarrësi;
  - 5) mënyra e përfaqësimit të shoqërisë publike; dhe
- (2) Paraqitjes i bashkangjiten:
- 1) marrëveshja për shoqërinë;
  - 2) kopja e pasaportës ose e letërnjoftimit për persona të huaj fizik ose të dokumentit tjetër për përcaktimin e identitetit - të vlefshme në vendin e tij, përkatësisht dëshmi për regjistrim nëse themeluesi është person juridik;
  - 3) leje ose akt tjetër të organit shtetëror ose të organit tjetër kompetent nëse ky obligim është i përcaktuar me ligjin për regjistrim të shoqërisë publike në regjistrin tregtar;
  - 4) dëshmi për pronësi në të cilën është bërë shënimi në librin publik për evidencë të gjërave të patundshme, e nëse vihet lëndë e tundshme për të cilën me ligj është përcaktuar obligimi për evidentim (regjistër) – dëshmi për pronësinë mbi lëndën e tundshme;
  - 5) deklaratë e përfaqësuesit ligjor të personit juridik, respektivisht deklaratë e personit fizik, e vulosur në noter, respektivisht bashkangjitje e dëshmisë se nuk ekziston pengesë që të jetë themelues i shoqërisë publike në pajtim me nenin 29 të këtij ligji; dhe
  - 6) deklarata në pajtim me nenin 32 të këtij ligji.
- (3) Bashkëpjesëmarrësit, respektivisht personat të cilët, sipas marrëveshjes për shoqërinë, janë të autorizuar për përfaqësim bashkangjesin nënshkrime - të verifikuara, të bashkangjitura dhe të dhëna në pajtim me nenin 65, paragrafi 2 dhe 3 të këtij ligji.
- (4) Çdo ndryshim të të dhënave nga paragrafi 1 të këtij neni si dhe aderimi i çdo pjesëmarrësi në shoqërinë publike, respektivisht tërheqja e bashkëpjesëmarrësit nga shoqëria publike regjistrohen në regjistrin tregtar me vendim për ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë.

Seksioni 2**MARRËDHËNIET JURIDIKE MIDIS BASHKËPRONARËVE TË SHOQËRISË PUBLIKE****Dispozita e përgjithëshme**

Neni 116

- (1) Marrëdhëniet juridike midis bashkëpronarëve të shoqërisë publike rregullohen me marrëveshje për shoqërinë.
- (2) Ndaj marrëdhënieve juridike midis bashkëpronarëve të shoqërisë publike që nuk janë të rregulluara me marrëveshjen e shoqërisë zbatohen dispozitat e këtij ligji.
- (3) Ndaj marrëdhënieve juridike midis bashkëpronarëve të shoqërisë publike që nuk janë rregulluar me këtë ligj dhe me marrëveshjen e shoqërisë, zbatohen dispozitat nga Ligji për marrëdhënie obligative me të cilët rregullohet marrëveshja për partneritet (marrëveshja për bashkësinë).

Depozitet në shoqëri

Neni 117

- (1) Depozitet e bashkëpronarëve në shoqërinë publike mund të jenë të ndryshme.

(2) Bashkëpronari mundet në shoqërinë publike të depozitojë para, sende, të drejta, punë dhe shërbime.

(3) Vlera e depozitit monetar, bashkëpronarët me marrëveshje e përcaktojnë në para.

Pasojat e vonimit

Neni 118

(1) Bashkëpronari i cili depozitin në monedha nuk e ka paguar me kohë ose i cili paratë-të pranuar për shoqërinë publike nuk i ka paguar me kohë në arkë të shoqërisë publike ose për vehte ka marrë para nga shoqëria publike ose është vonuar ti arkëtojë depozitimet tjera në monedha është i obliguar shoqërisë tregtare ti pguajë kamatë ndëshkuese ligjore nga dita kur ka patur obligim ta pguajë depozitin në monedha ose kur doemos ti dorëzojë paratë ose kur paratë pa arsyetim i ka marrë. Shoqëria publike mund të kërkojë edhe kompenzim për dëm.

(2) Pa marrë parasysh se depoziti është monetar ose jomonetar, shoqëria publike mund të kërkojë kompenzim për dëmin.

Zmadhimi, plotësimi dhe tërheqja e depozitit

Neni 119

(1) Bashkëpronari i shoqërisë publike nuk është i obliguar depozitin e tij ta zmadhojë mbi shumën e caktuar me marrëveshjen e shoqërisë as, në rast të humbjes nuk është i detyruar ta plotësojë nëse është zvogëluar pa fajin e tij.

(2) Tërheqjen e depozitit, bashkëpronari mund të kërkojë vetëm në rast të ndërprerjes së marrëdhënies bashkëpronësor në shoqërinë publike.

Kompenzimi i harxhimeve dhe i dëmit

Neni 120

(1) Nëse bashkëpronari i shoqërisë publike bën harxhim për të cilin, sipas rethanave mund të konsiderohet se është i duhur ose nëse ka përjetuar dëm drejtëpërdrejtë nga kryerja e punëve të shoqërisë publike ose për shkak të rrezikut i cili është i lidhur në mënyrë të pandarë me atë, shoqëria publike është e obliguar tia kompenzojë harxhimet dhe dëmin e përjetuar.

(2) Për harxhimet e bëra dhe dëmin e shkaktuar, shoqëria publike paguan edhe kamata, llogaritur nga dita kur harxhimet kanë qenë të bëra, gjagjesisht prej kur është shkaktuar dëmi.

(3) Bashkëpronari mundet për harxhimet e domosdoshme për kryerjen e punëve të shoqërisë, të kërkojë shoqëria ti paguajë paradhënjë.

Ndalimi i konkurrencës

Neni 121

(1) Bashkëpronari i shoqërisë publike nuk guxon, pa pëlqimin e dhënë të bashkëpronarëve tjerë të bëjë punë që janë në kuadër të lëndës së punës të shoqërisë publike as të jetë bashkëpronar i cili personalisht përgjigjet, të jetë anëtarë i organit ose i punësuar në shoqëri që i është konkurrente shoqërisë publike ose që do të mund ti jetë konkurrente.

(2) Ndalesa nga paragrafi 1 i këtij neni nuk ka të bëjë për bashkëpronarin i cili, gjatë hyrjes në shoqërinë publike, për ate i ka informuar bashkëpronarët, përveç nëse në marrëveshjen e shoqërisë nuk është caktuar bashkëpronari ta lëshojë punën ose të tërhiqet nga ajo.

Pasojat nga konkurrenca e palejueshme

Neni 122

(1) Nëse bashkëpronari e then ndalesën nga neni 121 paragrafi 1 i këtij ligji, shoqëria publike mundet nga ai të kërkojë kompenzim të dëmit. Shoqëria mundet në vend të kompenzimit të dëmit të kërkojë, bashkëpronari punët e bëra për llogari të veten ti pranojë si punë të lidhura për shoqërinë publike, gjegjësisht shoqërisë tia dorëzojë të gjithë ate që e ka pranuar nga punët e kryera për llogari të tjerëve ose tia jep të drejtën e tij atij që duhet ta pranojë nga puna e tillë.

(2) Për realizimin e të drejtave të shoqërisë publike nga paragrafi 1 i këtij neni vendosin bashkëpronarët tjerë E drejta për realizimin e kërkesave të shoqërisë vjetërsohe për tre muaj duke llogaritur nga dita kur bashkëpronarët tjerë kanë kuptuar për cënimin e ndalesës nga neni 121 paragrafi 1 i këtij ligji, por jo më gjatë se pesë vite nga dita e cënimit të ndalesës.

(3) Realizimi i të drejtës nga paragrafi 1 i këtij neni nuk e përjashton të drejtën e bashkëpronarëve tjerë të kërkojnë ndërprerjen e shoqërisë publike.

Bartja e pjesës

Neni 123

(1) Pjesa në shoqërinë publike mund ti bartet personit të tretë vetëm me pajtim të të gjithë bashkëpronarëve.

(2) Bartja e pjesës bëhet me punë juridike në formë të shkruar.

(3) Bartja e pjesës vepron ndaj shoqërisë publike pasi që puna juridike për bartjen do ti dërgohet shoqërisë publike dhe kur njëri nga personat e autorizuar për administrim me shoqërinë publike do të vërtetojë në formë të shkruar se është pranuar.

Pengu i pjesës

Neni 124

(1) Bashkëpronari në shoqërinë publike mundet pjesën e vet ta jep në peng me pëlqimin e të gjithë bashkëpronarëve.

(2) Bashkëpronari, pjesa e të cilit është dhënë peng, mbetet bashkëpronar në shoqërinë dhe i realizon të gjitha të drejtat të cilat i ka si bashkëpronar sipas marrëveshjes së shoqërisë.

Administrimi me shoqërinë publike

Neni 125

(1) Secili bashkëpronar është i autorizuar të administrojë me shoqërinë publike.

(2) Nëse bashkëpronarët merren vesh administrimin me shoqërinë publike tia besojnë njërit ose më tepër bashkëpronarëve, bashkëpronarët tjerë janë të përjashtuar nga administrimi i shoqërisë publike.

Mënyra e realizimit të administrimit të besuar

Neni 126

(1) Administruesit janë të autorizuar të sillen në mënyrë të pavarur në administrimin e shoqërisë publike. Nëse udhëheqësi i kundërvihet ndonjë veprimi para se të jetë kryer, ekzekutimi i veprimit ndërpritet deri sa bashkëpronarët nuk sjellin vendim për ate.

(2) Nëse sipas marrëveshjes së shoqërisë, udhëheqësit veprojnë bashkarisht, atëherë vendimet sillen në pëlqim të të gjithë udhëheqësve. Secili nga udhëheqësit mundet punët e pashtyeshme ti kryejë në mënyrë të pavarur nëse me ate pengohet shkaktimi i dëmit për shoqërinë publike. Për punët e ndërmarra udhëheqësi duhet pa shtyerje ti informojë udhëheqësit tjerët të shoqërisë publike.

Bartja e autorizimit për administrim

Neni 127

(1) Bashkëpronari mund tia bart autorizimin për administrim me shoqërinë publike personit të tretë nëse me ate pajtohen bashkëpronarët tjerë, në atë mënyrë të caktuar me marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Autorizimin për administrim, bashkëpronari nuk mund tia bartë personit të tretë nëse ajo nuk është e lejuar me marrëveshjen për shoqërinë.

(3) Për punën e udhëheqësit nga paragrafi 1 të këtij neni përgjigjet bashkëpronari i cili e ka bartë autorizimin për administrim, sipas dispozitave të Ligjit për marrëdhëniet obligative me të cilat rregullohet marrëveshja për peng.

Vëllimi i autorizimit për administrim dhe mënyra e sjelljes së vendimeve

Neni 128

(1) Autorizimi për administrim jepet për çështjet të cilat bien në punën e rregullt të shoqërisë publike.

(2) Vendimet të cilat i tejkalojnë autorizimet, e udhëheqësve, bashkëpronarëve i sjellin njëzëshëm, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është e përcaktuar më ndryshe. Nëse me marrëveshjen e shoqërisë është e caktuar vendimet të sillen me shumicë votash, atëherë secili bashkëpronar i shoqërisë publike ka një votë, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe.

Vendosja përmes letrës

Neni 129

Me marrëveshjen e shoqërisë mund të jetë e përcaktuar, vendimet të cilët i sjellin të gjithë bashkëpronarët të sillen në vendosje përmes letrave nëse asnjë prej bashkëpronarëve nuk kërkon që të thiren bashkëpronarët në mledhje të bashkëpronarëve. Në rast të vendosjes përmes letrës, rezultatet e deklarimit konstatohen në raportin e pregaditur në formë të shkruar, i cili i bashkangjitet librit për vendime. Raportit i bashkangjiten përgjigjet e pyetjeve të parashtruara të secilit bashkëpronar.

Prishja e autorizimit për administrim

Neni 130

(1) Bashkëpronari mund ta prish autorizimin e besuar për administrim me shoqërinë publike nëse për ate ekziston shkas i arsyeshëm. Si shkas i arsyeshëm konsiderohet pengimi nga bashkëpronarët tjerë ta kryejë administrimin e besuar ose kur ajo nuk i është mundësuar përshkak të gjendjes së tijë shëndetësore.

(2) Bashkëpronari mund ta prish autorizimin e besuar për administrimin me shoqërinë publike vetëm nëse bashkëpronarëve tjerë u jep afat të prolonguar që mundëson ata të ndërmarin gjithçka që është e duhur për administrim, përveç nëse ekziston shkas i arsyeshëm përshkak të së cilës ai mund të tërhiqet nga autorizimi edhe para skadimit të atij afati.

(3) Afati i prolonguar nga paragrafi 2 i këtij neni zgjat më së paku tre muaj.

Revokimi i udhëheqësve

Neni 131

(1) Nëse të gjithë bashkëpronarët janë udhëheqës ose një e më shumë udhëheqës janë zgjedhur nga rradhët e bashkëpronarëve ose janë emëruar me marrëveshjen e shoqërisë, revokimi bëhet me vendim të njëzëshëm të bashkëpronarëve. Bashkëpronari i revokuar mund të tërhiqet nga shoqëria publike, me kërkesë ti pguhen të drejtat e tija nga marrëdhënia e bashkëpronarit në shoqërinë publike.

(2) Nëse janë një ose më shumë bashkëpronarë udhëheqës dhe nuk janë emëruar me marrëveshjen e shoqërisë, secili prej tyre mund të revokohet me kushtet që janë paraparë në marrëveshjen e shoqërisë ose, nëse ajo nuk është rast, me vendim të njëzëshëm të të gjithë bashkëpronarëve.

(3) Udhëheqësi i cili nuk është bashkëpjesmarrës mund të revokohet me kushtet e parapara në marrëveshjen e shoqërisë ose, nëse nuk është ai rast, me vendim të bashkëpronarëve të sjellur me shumicë votash.

(4) Nëse revokimi i udhëheqësit është bërë pa shkas të arsyeshëm, ajo mund të jetë bazë për kërkesë të kompenzimit të dëmit.

E drejta e informimit

Neni 132

(1) Bashkëpronarët të cilët nuk janë udhëheqës kanë të drejtë të fitojnë raport për gjendjen e librave dhe dokumenteve tjera të shoqërisë publike dhe të parashtrajnë pyetje me shkrim për administrimin me shoqërinë publike, të cilëve doemos duhet tu përgjigjet me shkrim.

(2) Gjatë realizimit të të drejtës nga paragrafi 1 të këtij neni bashkëpronarët e shoqërisë publike të cilët nuk janë udhëheqës kanë të drejtë në seli të shoqërisë publike, vetë të njihen me librat tregtarë, me marrëveshjet, korespondencën, procesverbalet dhe me dokumentet tjera të krijuara ose të pranuar në shoqërinë publike.

(3) E drejta nga paragrafi 2 i këtij neni e inkuadron edhe të drejtën të merren akte dhe kopje nga dokumentet e duhura.

E drejta e shpërblimit

Neni 133

Bashkëpronari mund të ketë të drejtën e shpërblimit për pjesëmarrjen e tij personale në punët e shoqërisë publike të përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë.

Pjesëmarrja në fitim dhe humbje

Neni 134

(1) Fitimi dhe humbja ndahen midis bashkëpronarëve të shoqërisë publike në përpjestim me pjesën e secilit bashkëpronar në shoqëri nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe.

(2) Gjatë llogaritjes së pjesëmarrjes në fitim, e cila i takon bashkëpronarit në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni, depozitet që bashkëpronari i ka futur në shoqërinë gjatë vitit afarist llogariten në përpjestim me kohën që ka kaluar nga arkëtimi. Nëse bashkëpronari gjatë vitit afarist e ka zvogëluar pjesëmarrjen e vet në pronë, ashtu që pjesëmarrja e zvogëluar llogaritet në përpjestim me kohën që ka kaluar nga zvogëlimi i bërë.

Seksioni 3

MARRËDHËNIET E SHOQËRISË PUBLIKE ME PERSONAT E TRETË

Përfaqësimi i shoqërisë

Neni 135

(1) Secili bashkëpronar është i autorizuar ta përfaqësojë shoqërinë publike.

(2) Bashkëpronarët mundën me marrëveshjen e shoqërisë të autorizojnë një ose më shumë bashkëpronarë për përfaqësimin e shoqërisë publike. Në atë rast, bashkëpronarët tjerë janë të përjashtuar nga përfaqësimi.

(3) Nëse më shumë bashkëpronarë janë të autorizuar ta përfaqësojnë shoqërinë publike, secili nga përfaqësuesit mund ta përfaqësojë shoqërinë publike në mënyrë të pavarur. Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet edhe përfaqësimi kolektiv.

(4) Përfaqësuesit e shoqërisë publike, varësisht nga ajo se autorizimet e tyre a janë për përfaqësim të pavarur apo kolektiv, shoqërinë publike e nënshkruajnë në mënyrë të pavarur ose kolektive.

(5) Autorizimi për përfaqësimin e shoqërisë publike është i plotë. Kufizimi i autorizimit për përfaqësim të bashkëpronarit nuk ka veprim juridik ndaj personave të tretë, pa marrë parasysh se a e kanë ditur ose, duke marrë parasysh rrethanat, doemos ta kenë ditur për përkufizimin.

Prishja dhe marrja e autorizimit për përfaqësim

Neni 136

(1) Përfaqësuesi mund ta prish autorizimin për përfaqësim në afat që nuk mund të jetë më i shkurtër se tre muaj nga dita kur me shkrim i ka informuar bashkëpronarët tjerë se e prish autorizimin për përfaqësim. Përjashtimi ose përkufizimi i kësaj të drejte është i pavlefshëm.

(2) Gjyqi mundet me ankesë të bashkëpronarëve tjerë, me arsye të rëndësishme tia merr autorizimin për përfaqësim bashkëpronarit. Si shkas i arsyeshëm, në kuptim të këtij neni, konsiderohet secili cënim i rëndë i obligimit të bashkëpronarit ose paafësisë së tij në mënyrë të rregullt ta përfaqësojë shoqërinë.

Përgjegjësia personale e bashkëpronarëve

Neni 137

(1) Për obligimet e shoqërisë publike secili bashkëpronar u përgjigjet kreditorëve të shoqërisë publike në mënyrë direkte, me tërë pronën e vet dhe në mënyrë solidarë me të gjithë bashkëpronarët tjerë.

(2) Dispozita në marrëveshjen e shoqërisë në kundërshtim me paragrafin 1 të këtij neni është e pavlefshme.

(3) Kreditori i shoqërisë publike mund të kërkojë realizim të obligimit të shoqërisë publike nga bashkëpronarët edhe ate pasi që shoqëria publike nuk do ta realizojë obligimin në afatin e caktuar në thirrjen me shkrim nga kreditori.

(4) Bashkëpronari i cili hyn në shoqërinë publike e cila egziston, për obligimet e shkaktura para bashkangjijtes së tij në shoqërinë publike përgjigjen njejtë si dhe bashkëpronarët tjerë.

Vjetërsimi i kërkesës

Neni 138

(1) Kërkesa nga bashkëpronari për obligimet e shoqërisë publike vjetërsohet për pesë vite pas pushimit të shoqërisë publike, gjegjësisht pas daljes së bashkëpronarit nga shoqëria publike, përveç nëse kërkesa nga shoqëria publike nuk vjetërsohet në afat më të shkurtë, në pajtim me ligj.

(2) Vjetërsimi fillon të rrjedh pas skadimit të ditës kur pushimi i shoqërisë publike ose dalja e bashkëpronarit të jetë regjistruar në regjistrin tregtar. Nëse shoqëria publike përfundon me falimentim, vjetërsimi fillon të rrjedh nga dita e regjistrimit në regjistrin tregtar me shlyerjen e shoqërisë publike. Nëse kërkesa arin pas regjistrimit në regjistrin tregtar, vjetërsimi fillon të rrjedh nga dita e arritjes.

Ndërpreja e vjetërsimit të kërkesës

Neni 139

(1) Ndërpreja e vjetërsimit të kërkesave ndaj shoqërisë së ndërprerë vepron ndaj bashkëpronarëve të cilët shoqërisë publike i kanë takuar gjatë kohës së ndërprerjes.

(2) Ndërprerja e vjetërsisë së kërkesave lidhur me shoqërinë publike e cila e nde nuk ka pushuar nuk vepron ndaj bashkëpronarit që ka dalur, ndërsa pushimi i vjetërsimit të kërkesave që është paraqitur vetëm ndaj bashkëpronarit të caktuar nuk vepron kundër bashkëpronarëve tjerë.

Seksioni 4

NDËRPREJA E SHOQËRISË PUBLIKE DHE NDËRPRERJA E BASHKËPRONËSISË

Bazat e ndërprerjes

Neni 140

(1) Shoqëria publike pushon me:

- 1) skadimin e afatit për të cilin është themeluar;
  - 2) vendim-i sjellur nga të gjithë bashkëpronarë;
  - 3) falimentim i shoqërisë publike,
  - 4) vdekje e cilit do qoftë nga bashkëpronarëve, gjegjësisht pushimi i bashkëpronarit-person juridik, përveç nëse me marrëveshje të shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe;
  - 5) falimentim i cilit do prej bashkëpronarëve;
  - 6) pushim të ndonjërit prej bashkëpronarëve të shoqërisë publike të marrëveshjes së shoqërisë, përveç nëse me marrëveshje të shoqërisë të mos jetë përcaktuar më ndryshe;
  - 7) vendim të plotfuqishëm të gjyqit;
  - 8) humbjen e aftësisë për punë të njërit prej bashkëpronarëve, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë të mos jetë përcaktuar më ndryshe; dhe
  - 9) marrjes së lejes për kryerjen e veprimtarisë, ndërsa shoqëria publike nuk e ndron veprimtarinë.
- (2) Shoqëria publike pushon edhe në raste tjera të përcaktuara me këtë dhe tjetër ligj.
- (3) Në marrëveshjen e shoqërisë mund të jenë të parapara edhe baza tjera për pushimin e shoqërisë publike.

Pushimi i bashkëpronarit

Neni 141

(1) Nëse shoqëria publike është themeluar në afat të pakufizuar, bashkëpronari mundet, në pajtim me kushtet e përcaktuara në marrëveshjen e shoqërisë, ta prish marrëveshjen e shoqërisë me afat të prolonguar që nuk mund të jetë më i shkurtër se tridhjetë ditë as më i gjatë se gjashtë muaj, duke konsideruar nga dita e fundit të vitit afarist. Pushimi doemos ti kumtohet secilit bashkëpronarë. Afati i prolonguar mund të vazhdohet me marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Dispozitat e marrëveshjes së shoqërisë me të cilën përjashtohet e drejta e bashkëpronarit ta prish marrëveshjen e shoqërisë ose me të cilat përkufizohet kjo e drejtë janë të pavlefshme.

(3) Dispozitat nga paragrafi 1 të këtij neni zbatohen edhe ndaj shoqërisë publike e cila, sipas marrëveshjes së shoqërisë zgjat gjatë jetës të secilit nga bashkëpronarët ose e cila qetë është vazhduar edhe pas skadimit të kohës të caktuar për zgjatjen e sajë.

Pushimi në bazë të vendimit të gjyqit

Neni 142

(1) Nga arsyet e rëndësishme, gjyqi mundet me ankesë të bashkëpronarit të shoqërisë publike, të vendosë, shoqëria publike të pushojë para skadimit të kohës për të cilën është themeluar, gjegjësisht të ndërprejë edhe pa pushim nëse koha e zgjatjes së sajë nuk është e përcaktuar. Ankesa paraqitet kundër bashkëpronarëve tjerë.

(2) Si shkas i arsyeshem nga paragrafi 1 i këtij neni konsiderohet veçanërisht nëse ndonjë nga bashkëpronarët tjerë, me pakujdesi të madhe, me pavëmendje ose me paramendim cënon ndonjë nga obligimet e tija themelore ose nëse realizimi i obligimit të tillë ose realizimi i qëllimit të shoqërisë publike bëhen të pamundshme ose nëse qëllimi është realizuar.

(3) Ankesa nga paragrafi 1 i këtij neni paraqitet në afat prej nëntëdhjetë ditëve nga dita e paraqitjes së shkakut.

(4) Dispozitat e marrëveshjes së shoqërisë me të cilat përjashtohet ose me të cilat, në kundërshtim me dispozitat nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, kufizohet e drejta e bashkëpronarit të kërkojë pushimin e shoqërisë publike konsiderohen si të pavlefshme.

(5) Me ankesën nga paragrafi 1 të këtij neni, bashkëpronari mund të kërkojë nga gjyqi në vend që të vendosë të pushojë shoqëria publike, ta përjashtojë nga shoqëria publike bashkëpronarin që është i fajshëm.

Pushim për shkak cënimit të rëndë ose përshkak të sjelljes

Neni 143

Secili bashkëpronar mund pa afat të prolonguar ta ndërprejë bashkëpronësinë e vehte në shoqërinë publike nëse cili do qoftë bashkëpronar tjetër i shoqërisë publike rëndë e cënon marrëveshjen e shoqërisë ose me sjelljen e tij e sjell në rrezik bashkëpunimin e mëtejshëm me ate ose realizimin e qëllimit të shoqërisë publike.

Mbrojtja e kreditorit të bashkëpronarit

Neni 144

(1) Kreditori i bashkëpronarit, i cili gjatë gjashtë muajve të fundit nuk mund ti përmbushë kërkesat e vehta gjatë procedurës për kryerjen me detyrimim nga prona e tundëshme e bashkëpronarit dhe në bazë të dokumentit ekzekutiv, ta sekuestrojë pjesën e tij dhe ta dërgojë kërkesën për pagesë asajë që do ti kishte takuar nga shoqëria mbasi që ajo të ndërprehet, mundet me informim të shkruar deri te të gjithë bashkëpronarët tjerë ta prish marrëveshjen e shoqërisë pa marrë parasysh se a është themeluar ajo shoqëri në kohë të caktuar ose të pacaktuar. Kreditori mund ta kërkojë nga shoqëria vetëm ate që bashkëpronarit do ti kishte takuar pas pushimit të shoqërisë.

(2) Shoqëria publike nuk pushon nëse shoqata ose bashkëpronarët tjerë e pguajnë borxhin pas dhënies së urdhërësës për sekuestrim nga paragrafi 1 i këtij neni.

(3) Nëse shoqëria ose bashkëpronarët tjerë në shoqërinë publike ia paguajnë kreditorit të bashkëpronarit borxhin nga paragrafi 1 i këtij neni, pjesëmarrja e bashkëpronarit në shoqërinë publike pushon nëse bashkëpronarët nuk vendosin më ndryshe.

Vazhdimi i ekzistimit të shoqërisë edhe pas pushimit të bashkëpronësisë të ndonjërit nga bashkëpronarët

Neni 145

(1) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të parashikohet shoqëria publike të vazhdojë të ekzistojë edhe kur do të pushojë bashkëpronësia e ndonjërit nga bashkëpronarët. Në

atë rast, bashkëpronarët tjerë i plotësojnë të drejtat nga pjesa e bashkëpronarit që ka dalur nga shoqëria publike, e në rast të vdekjes të bashkëpronarit në shoqërinë publike, trashëgimtarët e tij fitojnë pozitën e bashkëpronarëve nëse për ate paraqesin dëshirë dhe nëse ajo është përcaktuar si mundësi me marrëveshjen e shoqërisë ose nëse me ate në mënyrë plotësuese pajtohen bashkëpronarët tjerë. Trashëguesit e japin deklaratën për fitimin e pozicionit të bashkëpronarit në shoqërinë publike në afat prej tre muajve nga dita e vendimit të plotfuqishëm për shpalljen e trashëgimtarëve.

(2) Nëse trashëgimtarët nuk fitojnë pozicionin e bashkëpronarëve ose nëse ato nuk dëshirojnë të fitojnë pozicionin e bashkëpronarit, shoqëria publike ua paguan të drejtat nga pjesa e bashkëpronarit të ndërjer trashëgimtarëve.

Vazhdimi me punë i shoqërisë publike kur shoqëria do të ngel me një bashkëpronar

Neni 146

(1) nëse në shoqërinë publike e cila ka dy bashkëpronar, njëri nga bashkëpronarët përjashtohet nga shoqëria, sipas kushteve dhe procedurës së paraparë me këtë ligj, ose nëse mbin njërin prej bashkëpronarëve zbatohet falimentim, bashkëpronari mund, në afat prej një viti, të gjejë bashkëpronar tjetër dhe të vazhdojë të punojë si shoqëri publike ose ta shëndrojë shoqërinë publike në ndonjë formë tjetër të shoqërisë tregtare.

(2) Përcaktimi i obligimeve dhe i pjesës së bashkëpronarit që është përjashtuar ose që ka pushur me falimentim, bëhet me zbatimin adekuat të dispozitave të këtij ligji me të cilat është rregulluar largimi i bashkëpronarit nga shoqëria.

(3) Nëse pas skadimit të afatit nga paragrafi 1 të këtij neni, bashkëpronari nuk sillet sipas paragrafit 1 të këtij neni, gjyqi, sipas detyrimit zyrtar, zbaton procedurë të likuidimit.

Regjistrimi i pushimit të shoqërisë publike në regjistrin tregtar

Neni 147

(1) Pushimi i shoqërisë publike, të gjithë bashkëpronarë e paraqesin për regjistrim në regjistrin tregtar, përveç nëse shoqëria publike pushon me falimentim, gjegjësisht në bazë të vendimit tjetër të plotfuqishme të gjyqit.

(2) Nëse shoqëria publike pushon me vendim të gjyqit, gjyqi i cili e ka sjellur vendimin, sipas detyrimit zyrtar, e dërgon edhe te regjistri tregtar.

KAPITULLI I DYTË SHOQËRIA KOMANDITORE

SEKSIONI 1 DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Nocioni

Neni 148

(1) Shoqëria komanditore është shoqëri tregtare në të cilën ngelin dy ose më shumë persona fizik dhe juridik prej të cilëve më së paku një bashkëpronar përgjigjet për obligimet e shoqërisë personalisht me tërë pronën e vet, gjegjësisht pakufi dhe në mënyrë solidare nëse janë më së paku dy bashkëpronar (në tekstin e mëtejshëm: komplementar), e më së paku një bashkëpronar përgjigjet për obligimet e shoqërisë vetëm deri në shumën e depozitit të regjistruar në shoqëri (në tekstin e mëtejshëm: Komanditor). Depoziti i komanditorit nuk mund të jetë me punë dhe shërbime.

(2) Komplementarët marrin pjesë më së paku me një të pestën në shumën e përgjithshme të depoziteve.

Pranimi i dispozitave për shoqërinë tregtare

Neni 149

Nëse me dispozita e ktij kapitulli nuk është përcaktuar ndryshe, ndaj shoqërisë komanditore zbatohen dispozitat e këtij ligji me të cilat rregullohet shoqëria publike.

SEKSIONI 2
THEMELIMI DHE REGJISTRIMI NË REGJISTRIN
TREGTAR

Marrëveshja për shoqërinë

Neni 150

Shoqëria komanditore themelohet me marrëveshje për shoqërinë Vërtetimi i nënshkrimeve të marrëveshjes për shoqëri bëhet te noteri.

Përmbajtja e marrëveshjes për shoqërinë

Neni 151

- (1) Marrëveshja për shoqëritë përmban dispozita për:
- 1) firmën dhe selinë e shoqërisë komanditore;
  - 2) lëndën e punës së shoqërisë komanditore;
  - 3) emri dhe mbiemri, NVAQ, veprimtaria, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit nëse bashkëpronari është person i huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për vërtetimin e identitetit – të vlefshme në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si dhe vendi i banimit, gjegjësisht firma, selia, NAS, nëse bashkëpronari është person juridik;
  - 4) shuma e përgjithshme e depozitit të bashkëpronarëve dhe përcaktimi i cilësisë së bashkëpronarëve si komplementare, gjegjësisht komanditore;
  - 5) mënyrën e përfaqësimit të shoqërisë komanditore;
  - 6) lloji dhe raporti i depozitimeve të secilit bashkëpronar; dhe
  - 7) mënyra dhe koha e arkëtimit, gjegjësisht të futjes së depozitit;
  - 8) mënyrën e ndarjes së fitimit dhe mënyra e mbulimit të humbjes;
  - 9) mënyra e pjesmarrjes personale në punët e shoqërisë komanditore, administrimit me shoqërinë komanditore dhe mënyrës së sjelljes së vendimeve; dhe
  - 10) dispozita tjera të përcaktuara me këtë ligj me të cilat rregullohen marrëdhëniet midis bashkëpronarëve.
- (2) Ndrimi i marrëveshjes së shoqërisë bëhet me pajtimin e të gjithë komplementarëve dhe të shumicës së komanditorëve sipas madhësisë së depozitit të tyre.

Firma

Neni 152

Firma e shoqërisë komanditore i përmban edhe fajlet “shoqëri komanditore” ose shenjën “SHK”.

Të dhënat të cilat regjistrohen dhe dhe shkresat me fletëparaqitjen

Neni 153

- (1) Në regjistrin tregtar regjistrohen:
- 1) emri dhe mbiemri, NUAQ, veprimtaria, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit nëse bashkëpronari është person i huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për vërtetimin e identitetit të vlefshme në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si dhe vendi i banimit, gjegjësisht firma, selia, NAS, nëse bashkëpronari është person juridik;
  - 2) firmën dhe selinë e shoqërisë komanditore;
  - 3) lëndën e punës së shoqërisë komanditore;
  - 4) përfaqësimin e shoqërisë komanditore;
- (2) Fletëregjistrimin e themelimit të shoqërisë komanditore në regjistrin tregtar e dërgojnë komplementarët.
- (3) Fletëparaqitjes për regjistrim i bashkangjiten:
- 1) marrëveshja për shoqërinë;
  - 2) kopje e pasaportës ose e letërnjoftimit për personat e huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për përcaktimin e identitetit të vlefshëm në vendin e tyre, gjegjësisht dëshmi për regjistrim nëse themelues është person juridik;
  - 3) dëshmi për pronësi në të cilën janë bërë shënime në librin publik për evidentimin të sendeve të patundshme, e nëse depozitohet lëndë e tundëshme për të cilën me ligj është paraparë obligimi për videncë (regjistër)- dëshmi për pronësi të sendit të tundshëm;

4) deklarata nga përfaqësuesi sipas, gjegjësisht deklarata nga personi fizik, të vërtetuar në noter, gjegjësisht bashkangjitja e dëshmisë se nuk ekziston pengesë të jetë themelues i shoqërisë, në pajtim me nenin 29 të këtij ligji; dhe

5) deklarata në pajtim me nenin 32 të këtij ligji. dhe

6) leja ose ndonjë akt tjetër të organit shtetëror ose të ndonjë organi tjetër kompetent nëse ai obligim është përcaktuar me ligjin për regjistrim të shoqërisë komanditore në regjistrin tregtar.

(4) Bashkëpronarët, gjegjësisht personat të cilët, sipas marrëveshjes për shoqërinë, janë të autorizuar për përfaqësim të shoqërisë komanditore paraqesin nënshkrime-të vërtetuara, të paraqitura dhe të dhënë në pajtim me nenin 65, paragrafi 2 dhe 3 nga ky ligj.

(5) Secili ndryshim i të dhënave nga paragrafi 1 të këtij neni si dhe hyrja e bashkëpronarit në shoqërinë komanditore, gjegjësisht dalja e bashkëpronarit nga shoqëria komanditore regjistrohet në regjistrin tregtar.

(6) Publikimi i regjistrimit të themelimit të shoqërisë komanditore në regjistrin komanditor, përveç të dhënat e duhura, mund të përfshijë vetëm theksimin e numrit të komanditorëve dhe të shumës së përgjithshme të depoziteve të tyre. Emri dhe mbiemri, gjegjësisht firma e komanditorit nuk mund të publikohet pa pëlqimin e tij.

(7) Dispozita nga paragrafi 6 të këtij neni zbatohet edhe kur komanditori hyn në shoqërinë komanditore ekzistuese, gjegjësisht del nga shoqëria komanditore si dhe kur ndërrohet lloji i depozitit ose shuma deri në të cilën komanditori përgjigjet.

SEKSIONI 3

MARRËDHËNIET JURIDIKE MIDIS
BASHKËPRONARËVE

Liria e marrëveshjes

Neni 154

(1) marrëdhëniet juridike midis bashkëpronarëve rregullohen me marrëveshje për shoqërinë.

(2) Nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk janë rrehulluar disa qështje të veçanta, zbatohen dispozitat e këtij ligji të shoqërisë publike, nëse në këtë seksion nuk është përcaktuar më ndryshe.

Obligimi për pjesmarje personale

Neni 155

(1) Në pjesmarrje personale në punët e shoqërisë komanditore është i obliguar vetëm komplementari.

(2) Me marrëveshjen e shoqërisë, për pjesmarrje personale në punët e shoqërisë komanditore mund të obligohet edhe komanditori.

(3) Për pjesmarrjen personale në punët e shoqërisë komanditore të komplementarit dhe komanditorit mund tu takojë edhe shpërblim.

Administrimi me shoqërinë

Neni 156

(1) Me shoqërinë komanditore administrojnë komplementarët. Komanditorët nuk kanë të drejtë të administrojnë komanditorët.

(2) Komanditori nuk mund tu kundërvihet vendimeve të komplementarëve, përveç atyre vendimeve dhe procedurave që kanë të bëjnë ose që merren jashtë punës së rregullt të shoqërisë komanditore.

Zbatimi i dispoziteve për kompensimin e harxhimeve, të dëmeve dhe për ndalimin e konkurrencës

Neni 157

Dispozitat nga nenet 120, 121, 122 nga ky ligj zbatohen ndaj komanditorëve, përveç nëse me marrëveshje për shoqërinë nuk është përcaktuar më ndryshe.

E drejta e shikimit

Neni 158

(1) Komanditori ka të drejtë të kërkojë regjistrim ose kopje të llogarive vjetore të shoqërisë, gjegjësisht shikim në librat tregtar përshkak të kontrollit të validitetit të tyre, e

drejta ti lajmërohet përmbajtja e librave tregtar shoqërisë komanditore dhe të dokumenteve tjera si dhe e drejta me shkrim të paraqet pyetje që kanë të bëjnë në administrimin me shoqërinë komanditore, të cilave doemos tu përgjigjet me shkrim.

(2) Gjyqi mund me propozim të komanditorit, ti ofrojë shoqërisë komanditore të komanditorit ti dorëzojë shkresë ose kopje të llogarive vjetore ose ti mundësojë shikim në librat tregtar dhe në dokumentet tjera të shoqërisë.

Bartja e pjesëve

Neni 159

(1) Pjesët në shoqërinë komanditore mund ti barten personit të tretë vetëm në pajtim të të gjithë bashkëpronarë (komplementarë dhe komanditorë) të shoqërisë komanditore, të dhënë në formë të shkruar dhe e vërtetuar në noter.

(2) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet:

1) pjesët e komanditorëve lirisht të barten midis bashkëpronarët;

2) pjesët e komanditorëve tu jepen personave të tretë me pëlqimin e të gjithë komplementarëve dhe në pajtim të shumicës së komanditorëve sipas madhësisë së depozitit të tyre; dhe

3) komplementari ta jep një pjesë të pjesës së tij komanditorit ose personit të tretë me pëlqim të të gjithë komplementarëve, me pëlqim të shumicës së komanditorëve dhe sipas madhësisë së depozitit të tyre.

Pjesmarrja në fitim dhe në mbulimin e humbjes

Neni 160

(1) Fitimi ndahet midis bashkëpronarëve të shoqërisë komanditore në përpjestim me pjesën e secilit bashkëpronar në shoqëri, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe.

(2) Fitimi i shtohet depozitit të komanditorit deri sa depoziti i tij nuk e arrin shumën që është obliguar me marrëveshjen e shoqërisë ta arkëtojë si depozit të tij.

(3) Komanditori merr pjesë në mbulimin e humbjeve të shoqërisë komanditore deri në lartësinë e depozitit të regjistruar, nëse nuk është përcaktuar më ndryshe në marrëveshjen e shoqërisë.

(4) Komanditori nuk është i obliguar ta kthejë fitimin e marrë përshkak të humbjes së më vonshme të shoqërisë komanditore.

SEKSIONI 4

MARRËDHËNIET JURIDIKE TË SHOQËRISË KOMANDITORE ME PERSONA TË TERTË

Përfaqësimi i shoqërisë

Neni 161

(1) Komanditori nuk mund ta përfaqësojë shoqërinë komanditore. Nëse në marrëveshjen e shoqërisë është përcaktuar se komanditori e përfaqëson shoqërinë komanditore, ajo dispozitë është e pavlefshme.

(2) Komanditori nuk mundet as në bazë të autorizimit ta përfaqësojë shoqërinë komanditore.

(3) Nëse veprohet në kundërshtim me paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, komanditori përgjigjet pakufi dhe në mënyrë solidarë me tërë pronën e tij me komplementarët për obligimet e shoqërisë komanditore.

Përgjegjësia e komanditorëve

Neni 162

(1) Komanditori nuk përgjigjet për obligimet e shoqërisë komanditore nëse e ka futur tërë depozitin për të cilin është obliguar me marrëveshjen e shoqërisë. Nëse komanditori nuk e ka tërë depozitin për të cilin është obliguar me marrëveshjen e shoqërisë, përgjigjet para kreditorëve të shoqërisë komanditore pa kufi dhe në mënyrë të solidarizuar me bashkëpronarët tjerë të shoqërisë deri në shumën e depozitit të kontraktuar të zvogëluar për pjesën e futur.

(2) Nëse komanditori në bazë të marrëveshjes me bashkëpronarët tjerë të shoqërisë komanditore, e zvoglon shumën e depozitit të vet, deri në regjistrimin e shumës së re të depozitit në regjistrin tregtar përgjigjet ndaj personave të tretë deri në shumën e parë të depozitit.

(3) Nëse komplementar bëhet komanditori, përgjigjet si komanditor nga dita e publikimit të regjistrimit në regjistrin tregtar si komanditor.

(4) personi që hyn në shoqëri në cilësinë e komanditorit, përgjigjet edhe për obligimet që shoqëria i ka marrëpara se të fiton cilësinë e komanditorit.

SEKSIONI 5

SHUARJA E SHOQËRISË KOMANDITORE

Bazat e pushimit

Neni 163

Bazat për pushimin e shoqërisë komanditore janë:

1) skadimi i afatit për të cilën është themeluar;

2) vendimi sjellur nga të gjithë bashkëpronarë (komplementarë dhe komanditorë);

3) falimentimi i shoqërisë komanditore,

4) vdekje e cilit do qoftë nga komplementarët, gjegjësisht me pushimin e bashkëpronarit-person juridik, përveç nëse me marrëveshje të shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe;

5) falimentim të cilit do prej bashkëpronarëve;

6) pushim të ndonjërit prej komplementarëve, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe;

7) vendim të plotfuqishëm të gjyqit;

8) humbje të aftësisë së punës e komplementarit, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar më ndryshe;

9) marrjes së lejes për kryerjen e veprimtarisë, ndërsa shoqëria komanditore nuk e ndron veprimtarinë; dhe

10) raste tjera të përcaktuara me ligj dhe me marrëveshjen e shoqërisë.

Vdekja ose dalja e komanditorit

Neni 164

(1) Shoqëria komanditore nuk pushon me vdekjen e komanditorit, gjegjësisht me pushimin e komanditorit i cili është person juridik.

(2) Nëse përshkak daljes së të gjithë komanditorëve në shoqërinë komanditore ngelin së paku dy komplementarë, shoqëria komanditore mund të vazhdojë të punojë si shoqëri publike.

(3) Ndrimi nga paragrafi 2 i këtij neni paraqitët për regjistrim në regjistrin tregtar në afat prej tridhjet ditëve nga dita e daljes së komanditorit të fundit. Me fletregjistrimin bashkangjitet marrëveshja e shoqërisë publike.

(4) Nëse kalon afati nga paragrafi 3 i këtij neni, shoqëria komanditore pushon.

Trashëgimtar i komplementarit

Neni 165

Nëse me marrëveshjen e shoqërisë përcaktohet se shoqëria komanditore edhe përkaj vdekjes së njërit prej komplementarëve, vazhdon me punë me trashëgimtarin e tij i cili është i mitur, ai ka status të komanditorit deri në moshën madhore, ndërsa e përfaqëson përfaqësuesi i tij ligjor.

KAPITULLI I TRETË

SHOQËRIA ME PËRGJEGJËSI TË PËRKUFIZUAR

SEKSIONI 1

DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Nocioni

Neni 166

(1) Shoqëria me përgjegjësi të përkufizuar është shoqëri tregtare në të cilën një ose më shumë persona juridik marrin pjesë me nga një depozit në kryegjënë bazë të shoqërisë të marrun vesh prej më parë.

(2) Depozitet e bashkëpronarëve mund të jenë me madhësi të ndryshme.

(3) Bashkëpronarët nuk përgjigjen për obligimet e shoqërisë.

Themeluesit

Neni 167

(1) Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar mund të jetë e themeluar nga një ose më shumë persona fizik dhe juridik.

(2) Shoqëria me përgjegjësi të përkufizuar mund të ketë më së shumti 50 bashkëpronarë.

(3) Nëse numri i bashkëpronarëve të shoqërisë e tejkalon numrin 50, bashkëpronarët, gjegjësisht organet e shoqërisë doemos të ndërmarin veprime për harmonizimin e numrit të bashkëpronarëve në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni, edhe ate në afat prej një viti prej ditës kur numri i bashkëpronarëve është rritur mbi 50.

(4) Nëse nuk merren veprime për harmonizimin e numrit të bashkëpronarëve në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni, bashkëpronarët, gjegjësisht organet e shoqërisë janë të obliguar, në afatin e paraparë në paragrafin 3 të këtij neni, të ndërmarrin veprime për shëndrimin e shoqërisë në shoqatë aksionare ose të zbatohen likuidimi i shoqërisë.

Obligimet e bashkëpronarëve

Neni 168

Bashkëpronarët ndaj shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar janë të obliguar në dhënien edhe të obligimeve tjera të përcaktuara me marrëveshjen e shoqërisë.

Firma

Neni 169

(1) Firma e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar doemos ti përmbajë edhe zgjedhjet: "shoqëria me përgjegjësi të kufizuar" ose shkurtesa "SHPK".

(2) Kur shoqëria ka një bashkëpunëtor firmba i përmban fjalët: "shoqëria me përgjegjësi të kufizuar me një njeri" ose shkurtesa: "SHPKNJP".

SEKSIONI 2

THEMELIMI I SHOQËRISË

Mënyra e themelimit të shoqërisë

Neni 170

(1) Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar (në tekstin e mëtejshëm në kapitullin e tretë seksioni i pestë: shoqëria) themelohet me marrëveshjen e shoqërisë që e lidhin të gjithë themeluesit.

(2) Nëse shoqërinë e themelon një njeri, marrëveshja e shoqërisë zëvendësohet me deklaratë të themeluesit për themelimin e shoqërisë me përgjegjësi të përkufizuar (në tekstin e mëtejshëm: deklaratë për themelimin e shoqërisë).

(3) Nënshkrimet e themeluesve të marrëveshjes së shoqërisë, gjegjësisht nënshkrimi i themeluesit të deklaratës për themelim të shoqërisë vërtetohen te noteri.

(4) Themeluesit e lidhin marrëveshjen e shoqërisë personalisht ose përmaes autorizuesit, i cili doemos të ketë autorizim të vërtetuar në noter. Autorizimi nuk është i duhur nëse përfaqësuesi i themeluesit në bazë të ligjit është i autorizuar për etë ta lidh marrëveshjen e shoqërisë, gjegjësisht të jep deklaratë për themelim të shoqërisë.

(5) Themelimi i shoqërisë me grumbullimin e bashkëpronarëve, gjegjësisht me regjistrim të depoziteve përmes apelit publik nuk është e lejuar.

Përmbajtja e marrëveshjes së shoqërisë, gjegjësisht deklaratës për themelimin e shoqërisë

Neni 171

(1) Marrëveshja e shoqërisë, gjegjësisht deklarata për themelimin e shoqërisë doemos ti përmbajë:

1) emri dhe mbiemri, NVAQ, numrin e pasaportës, gjegjësisht numrin i letërnjoftimit nëse bashkëpronari është person i huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për vërtetimin e identitetit të vlefshme në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si dhe vendi i banimit, gjegjësisht firma, selia, NAS, nëse bashkëpronari është person juridik;

2) firmën dhe selinë e shoqërisë;

3) lënda e punës së shoqërisë;

4) kohëzgjatjen e shoqërisë;

5) shumën e kryegjësë bazë dhe shumën e depozitit të secilit bashkëpronar veç e veç, e nëse depoziti është monetar-përshkrim më të hollësishëm dhe caktimi i vlerës së sajë;

6) mënyra dhe koha e arkëtimit të depoziteve monetare që nuk arkëtohen në tërësi;

7) emrin dhe mbiemrin, NVAQ të udhëheqësit, gjegjësisht udhëheqësve (në tekstin e mëtejshëm: udhëheqësi), numri i pasaportës, gjegjësisht numrin e letërnjoftimit për person të huaj fizik ose të ndonjë dokumenti për përcaktimin e identitetit të vlefshëm në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si dhe vendin e banimit;

8) përfaqësimi i shoqërisë;

9) të drejtat dhe obligimet të cilat bashkëpronarët i kanë ndaj shoqërisë, përveç arkëtimit të depozitimeve të tyre, si dhe të drejtat dhe obligimet të cilat i ka shoqëria ndaj themeluesve;

10) mënyra dhe matësit e ndarjes së fitimit dhe mënyra e mbulimit të humbjes;

11) administrimi i shoqërisë; dhe

12) pushimi i shoqërisë.

(2) Me marrëveshjen e shoqërisë, gjegjësisht me deklaratën për themelimin e shoqërisë përveç qështjet nga paragrafi 1 të këtij neni, mund të rregullohen edhe marrëdhënie dhe qështje tjera.

(3) Dispozitat në marrëveshjen e shoqërisë, gjegjësisht në deklaratën e themelimit të shoqërisë, në kundërshtim me këtë ligj, janë të pavlefshme.

SEKSIONI 3

KRYEGJËJA BAZË E SHOQËRISË

Përbërja dhe shuma e kryegjësë bazë

Neni 172

(1) Kryegjëja bazë e shoqërisë përbëhet nga shuma e depoziteve të bashkëpronarëve.

(2) Kryegjëja bazë nuk mund të jetë më e vogël se 5.000 EVRA në kundërvlerë denarë, sipas kursit mesatar të asaj valute e cila është publikuar nga Banka Popullore të Republikës së Maqedonisë në ditën e arkëtimit, përveç nëse themeluesit nuk janë marrë vesh ajo të jetë dita e nënshkrimit të marrëveshjes së shoqërisë, gjegjësisht të deklaratës për themelimin e shoqërisë. Shuma e kryegjësë bazë doemos të jetë e shprehur me numrin e plotë i cili është i përpjestuar me njëqind.

Obligimi për zmadhimin e kryegjësë bazë të zvogëluar

Neni 173

(1) Nëse kryegjëja bazë zvogëlohet nga cila do çoftë arsye nën shumën e caktuar në nenin 172, paragrafi 2 të këtij ligji, shuma doemos të jetë e zmadhuar deri në shumën e paraparë me këtë ligj në afat prej gjashtë muajve nga dita e miratimit të llogarisë vjetore, përveç nëse shoqëria, në atë afat, nuk shëndrohet në formë tjetër të shoqërisë.

(2) Nëse në afatin e caktuar me paragrafin 1 të këtij neni shuma e kryegjësë bazë nuk zmadhohet deri në shumën e caktuar në nenin 172, paragrafi 2 nga ky ligj, secili person që ka interes juridik mundet me propozim deri në gjyqin të kërkojë pushimin e shoqërisë prej se paraprakisht do ta paralajmërojë përfaqësuesin e tij sipas ligjit atë gjendje ta harmonizojë me ligjin.

Depozitimet e bashkëpronarëve

Neni 174

(1) Depoziti i bashkëpronarit mund të jetë monetar dhe monetar.

(2) Futja e depoziteve në formë të punës dhe shërbimeve, duke inkuadruar edhe shërbime dhe punë të cilat më janë kryer, janë në kundërshtim me këtë ligj.

(3) Depozitimet regjistrohen në tërësi.

(4) Depoziti i veçantë nuk mund të jetë më i vogël se 100 EVRA në kundërvlerë denarë. Depoziti doemos të jetë i shprehur me tërë numrin i cili është i përpjestueshëm me numrin njëqind.

(5) Secili bashkëpronar gjatë themelimit të shoqërisë mund të ndërmer vetëm një depozit. Një depozit mund bashkarisht të jetë i marrë nga më shumë persona.

Arkëtimi dhe depoimi i depozitimeve

Neni 175

(1) Para paraqitjes së fleteregjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, bashkëpronari doemos të paguajë më së paku një të tretën nga depoziti monetar i regjistruar. Para paraqitjes së fleteregjistrimit, shumata e arkëtimeve në monedha nuk mund të jetë më i vogël se 2500EVRA në kundërvlerë me denarë.

(2) Depozitimet monetare në tërësi barten para paraqitjes së fleteregjistrimit të shoqërisë së themeluar. Nëse vlera e depozitit monetar të futur gjatë kohës së paraqitjes së fletëparaqitjes të shoqërisë së themeluar nuk e arin shumën e depozitit të marrë, bashkëpronari doemos ta paguajë diferencën në monedha para regjistrimit të shoqërisë së themeluar në regjistrin tregtar.

(3) Arkëtimi i depozitit monetar doemos të jetë i kryer në llogari të përkohshme të shoqërisë të bartësi i qarrkullimit pagesor në Republikën e Maqedonisë.

(4) Arkëtimet nga paragrafi 1 të këtij neni si dhe futja e plotë e depozitimeve monetare doemos të jenë të kryera për të mundur shoqëria me ato lirisht të disponon nga dita e regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

Depozitimi monetar

Neni 176

(1) Nëse depoziti të cilin e merr shoqëria është monetar, në marrëveshjen e shoqërisë, gjegjësisht në deklaratën për themelim të shoqërisë më për së afërmi përcaktohen:

- 1) bashkëpronari i cili e deponon depozitin monetar,
- 2) depoziti monetar që deponohet,
- 3) vlera sipas së cilës shoqëria e merr depozitin monetar,

4) kushtet e volitshme që i pranohen bashkëpronarit i cili e deponon depozitin monetar nëse bashkëpronarët merrin vesh për kushtet të tilla.

(2) Me marrëveshjen e shoqërisë bashkëpronarët raportin për vlerësimin e depozitit monetar nga vlerësues i autorizuar. Ndaj depoziteve monetare zbatohen dispozitat nga neni 53 të këtij ligji.

Përcaktimi i vlerës së depozitit jomonetar

Neni 177

Nëse vlera e depoziteve të veçanta jomonetare është më e vogël se 5.000 euro në kundërvlerë në denarë dhe nëse vlera e përgjithshme e depozitit jomonetar në tërësi nuk e tejkalon gjysmën e kryeqesë bazë, bashkëpronarët mundin njëzërit të vendosin të mos e vlerësojnë vlerën e depozitit jomonetar. Në atë rast, bashkëpronarët para dërgimit të fleteregjistrimit të themelimit të shoqërisë, përpilojnë raportin për depozitin jomonetar në të cilën theksojnë se vlera e depozitit jomonetar nuk është më e vogël se lartësia e depozitit të marrë.

Kushtet e veçanta të bashkëpronarit

Neni 178

Nëse bashkëpronarit të shoqërisë i jepet kompensim për depozit jomonetar që e vendos në shoqëri dhe ajo vlerë i jepet depozitit të tij ose nëse ndonjë bashkëpronarit i jepet kushte të veçanta në shoqëri, në marrëveshjen e shoqërisë në hollësi dhe në tërësi theksohet bashkëpronari i shoqërisë i cili e vendos depozitin monetar, përshkrimi i asaj që, në atë mënyrë, vendoset edhe vlera e shprehur në para si dhe kushtet e veçanta që i përfiton bashkëpronari i shoqërisë.

Kushtet për kthimin e depozitit të deponuar

Neni 179

(1) Nëse shoqëria nuk themelohet në afat prej gjashtë muajve, duke llogaritur nga dita e vendosjes të depozitit të parë, në mënyrë të përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë, secili themelues që e ka vendosur depozitin

mundet me propozim të kërkojë nga gjyqi t'ia caktojë të drejtën t'i kthehet depoziti i tij jomonetar i vendosur dhe t'i obligojë themeluesit tjerë t'ia kthejnë, e për kthimin e depozitit monetar ta obligojë bankën ku është vendosur depoziti monetar.

(2) Nëse themeluesit vendosin ta themelojnë shoqërinë sipas vendimit të plotëfuqishëm të gjyqit nga paragrafi 1 i këtij neni, zbatohet procedurë e re për vendosjen e depoziteve në shoqëri.

Kompensimi i harxhimeve për themelimin e shoqërisë

Neni 180

(1) Themeluesit i bartin harxhimet për themelimin e shoqërisë në përpjestim me depozitet e tyre, nëse nuk është përcaktuar më ndryshe me marrëveshjen e shoqërisë. Kompensim për harxhimet për themelimin e shoqërisë nuk mund të paguhet nga kryeqesja bazë e as t'i llogaritet kryeqesja bazë si depozit.

(2) Kompensimi i harxhimeve për themelimin e shoqërisë mund të lejohet vetëm deri në lartësinë e kompensimit më të lartë të përcaktuar në marrëveshjen e shoqërisë.

(3) Kompensimi i harxhimeve nga paragrafi 1 i këtij neni mund të paguhet vetëm nga fitimi që do të realizohet me punën e shoqërisë, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar ndryshe. Bashkëpronarët mund të vendosin këto pagesa të kenë prioritet në raport me pjesëmarrjes në ndarjen e fitimit.

Përgjegjësia e bashkëpronarëve dhe udhëheqësve për dëmin

Neni 181

(1) Bashkëpronarët dhe udhëheqësit të cilët gjatë themelimit të shoqërisë kanë dhënë të dhëna jo të sakta për shkak të të cilave kryeqesja bazë nuk e ka arritur shumën e marrëveshjes, janë të obliguar të gjithë t'i arkëtojnë shumata të cilat nuk janë arkëtuara dhe t'i kompensojnë pagesat që janë kryer gjatë themelimit të shoqërisë, ndërsa nuk janë pranuar si harxhime për themelimin e shoqërisë. Bashkëpronarët dhe udhëheqësit përgjigjen edhe për dëmet tjera që kanë qenë të shkaktuara me marrëveshjen.

(2) Bashkëpronarët dhe udhëheqësit i përgjigjen shoqërisë, si borxhli solidar, dhe të jetë për dëmin që është shkaktuar për shkak të mosvendosjes ose vendosjes jo të rregullt të depozitit jomonetar, për shkak të vlerësimit tepër të lartë të vlerës së tyre ose për shkak të së cilës do sillte dhe veprim tjetër të dëmshëm të marrë në procedurën për themelim të shoqërisë për të cilën gjyqi do të konstatojë se janë përgjegjës për dëmin e shkaktuar.

(3) Nga përgjegjësia e paragrafit 1 dhe 2 të këtij neni lirohet ai bashkëpronar, gjegjësisht udhëheqës i cili nuk e ka ditur për faktet mbi të cilat mbështetet përgjegjësia as për ato doemos të ketë ditur dhe kush ka vepruar me kujdes si tregtar i rregullt dhe i ndërgjegjshëm.

(4) Nëse kompensimi i dëmit është i domosdoshëm për shkak të plotësimin të obligimeve ndaj personave të tretë, shoqëria nuk mund të tërhiqet nga e drejta të kërkojë kompensim të dëmit nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni, as që mund të merret vesh sa i përket kësaj të drejteje.

(5) E drejta të kërkojë kompensim të dëmit nga paragrafi 1, 2 dhe 4 të këtij neni vjetërsohet në afat prej pesë viteve nga dita e publikimit të regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

SEKSIONI I 4

DËRGIMI I FLETËREGJISTRIMIT TË THEMELIMIT NË REGJISTRIN TREGTAR

Fletëregjistrimi dhe të dhënat të cilat regjistrohen në regjistrin tregtar

Neni 182

(1) Themelimi i shoqërisë regjistrohet në regjistrin tregtar.

(2) Fletëregjistrimin e themelimit të shoqërisë e paraqet udhëheqësi, gjegjësisht udhëheqësi i autorizuar nga udhëheqësit tjerë nëse shoqëria ka më tepër udhëheqës.

(3) Në regjistrin tregtar regjistronen:

- 1) firma dhe selia e shoqërisë;
- 2) lënda e punës së shoqërisë;

3) emri dhe mbiemri, NUAQ, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit nëse bashkëpronari është person i huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për përcaktimin e identitetit të vlefshëm në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si dhe vendin e banimit, gjegjësisht firmën, selinë, NAS, nëse bashkëpronari është person juridik;

4) shuma e kryegjësë bazë;

5) dita e lidhjes së marrëveshjes së shoqërisë, gjegjësisht dita e nënshkrimit të deklaratës për themelimin e shoqërisë;

6) kohëzgjatja e shoqërisë nëse ajo është përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë ose me deklaratën për themelimin e shoqërisë;

7) emri dhe mbiemri i udhëheqësit, të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrollorit, nëse shoqëria ka organ për mbikëqyrja, NUAQ, veprimtaria, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit për personin e huaj fizik ose të ndonjë dokumentit tjetër për përcaktimin e identitetit - të vlefshëm në vendin e tij dhe shtetësia e tij si dhe vendi i banimit;

8) autorizimi për përfaqësim të shoqërisë; dhe

9) internet faqja nëse shoqëria ka faqe të tillë.

(4) Secili ndryshim i të dhënave nga paragrafi 3 i këtij neni si dhe hyrja e bashkëpronarit në shoqëri, gjegjësisht dalja e bashkëpronarit nga shoqëria, regjistronen në regjistrin tregtar.

Shkresat me fletëparaqitjen për regjistrim

Neni 183

(1) Fletëregjistrimit për themelimin e shoqërisë i bashkangjiten:

1) marrëveshja e shoqërisë, gjegjësisht deklarata për themelimin e shoqërisë, me të gjitha shkresat duke e futur edhe autorizimin për autorizuesin, të vërtetuar nga noteri;

2) kopje nga pasaporta ose nga letërnjoftimi nëse themelues është personi fizik ose të ndonjë dokumenti për vërtetimin e identitetit - të vlefshëm në vendin e tij, gjegjësisht dëshmi për regjistrimin nëse themelues është person juridik;

3) dëshmi nga banka e autorizuar për kryerjen e qarkullimit pagesor se secili themelues ka arkëtuar së paku një të tretën nga depoziti monetar;

4) dëshmi se është arkëtuar më së paku gjysma nga kryegjësja bazë, por jo më pak se 2.500 euro në kundërvlerë në denarë;

5) nëse vendosen depozite jomonetare – marrëveshjet me të cilat ato përcaktohen dhe zbatohen, raportin e vlerësuesit, përveç kur, në pajtim me nenin 177 të këtij ligji, nuk bëhet vlerësim dhe dëshmi për pronësi në të cilën është kryer shënim në librin publik për evidencë të sendeve të patundshme, e nëse vendoset send i tundshëm për të cilin me ligj është përcaktuar obligimi për evidencë (regjistër) - dëshmi për pronësi të sendit të tundshëm;

6) Vendimi për zgjedhjen e udhëheqësit, nëse nuk është zgjedhur me marrëveshjen e shoqërisë, në të cilën theksohet emri dhe mbiemri, NUAQ, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit për personin e huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për përcaktimin e identitetit - të vlefshëm në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si dhe vendin e banimit;

7) Deklaratë të secilit udhëheqës të shoqërisë se e pranon zgjedhjen - të vërtetuar te noteri, e nëse me marrëveshje të shoqërisë është përcaktuar se shoqëria e cila ka më shumë se një udhëheqës do ta përfaqësojë vetëm një nga udhëheqësit, bashkarisht ose pa prokurist, dhe deklaratë se pranohet përfaqësimi i shoqërisë në mënyrë të përcaktuar në marrëveshjen e shoqërisë;

8) Vendimi për zgjedhjen e anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrollorit, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, në të cilën janë theksuar emri dhe mbiemri, NUAQ, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit për personin e huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për përcaktimin e identitetit - të vlefshëm në vendin e tij dhe shtetësia e tij si dhe vendbanimi;

9) Dëshmia e pronësisë në të cilën është bërë shënim në librin publik për evidencë të sendeve të patundshme, e nëse vendoset send i tundshëm për të cilin me ligj është përcaktuar obligimi për evidencë (regjistër) - dëshmi për pronësi për sendin e tundshëm;

10) Leje ose akt tjetër të organit shtetëror ose të organit tjetër kompetent nëse ai obligim është përcaktuar me ligj për regjistrim të shoqërisë në regjistrin tregtar;

11) Deklaratë nga procesverbali sipas ligjit të personit juridik, gjegjësisht deklaratë nga personi fizik, të vërtetuar te noteri, gjegjësisht paraqitja e dëshmisë se nuk ekziston pengesë për të qenë themelues i shoqërisë, në pajtim me nenin 29 nga ky ligj; dhe

12) Deklaratë, në pajtim me nenin 32 nga ky ligj.

(2) Udhëheqësi, gjegjësisht personat të cilët sipas marrëveshjes së shoqërisë, janë të autorizuar për përfaqësim paraqesin - nënshkrime të vërtetuara, të paraqitur dhe të dhëna në pajtim me nenin 65, paragrafi 2 dhe 3 nga ky ligj.

SEKSIONI 5 MARËDHËNIET JURIDIKE MIDIS SHOQËRISË DHE BASHKËPRONARËVE

Nënseksioni 1 TË DREJTAT DHE OBLIGIMET E BASHKËPRONARËVE NË SHOQËRI

Të drejtat e bashkëpronarit

Neni 184

(1) Secili bashkëpronar në shoqëri ka të drejtë:

1) të marrë pjesë në administrimin e shoqërisë;

2) të marrë pjesë në ndarjen e fitimit;

3) të jetë i informuar për punën e shoqërisë;

4) të ketë shikim në librat dhe në dokumentet tjera të shoqërisë; dhe

5) të një pjese të ngelur të falimentimit, përkatësisht të masës falimentuese.

(2) Bashkëpronari ka edhe të drejta tjera të përcaktuara me ligj. Bashkëpronarët në marrëveshjen për shoqëritë mund të përcaktojnë edhe të drejta tjera.

(3) Të drejtat nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni bashkëpronari i realizon në vëllim, mënyrë dhe sipas kushteve të përcaktuara me këtë ligj dhe me marrëveshjen për shoqërinë.

E drejta e pjesëmarrjes në fitim

Neni 185

(1) Bashkëpronarët kanë të drejtën e pjesës adekuate të fitimit, përveç nëse e drejta e pjesëmarrjes në fitim nuk është kufizuar ose përjashtuar me marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Fitimi dahet midis bashkëpronarëve në përpjestim me pjesën e tyre në shoqëri, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Bashkëpronari bëhet kreditor i shoqërisë deri në lartësinë e shumës së fitimit të lejuar, por të papaguar.

(4) Me marrëveshjen e shoqërisë përcaktohet mënyra e vendosjes për shpërndarje, koha kur bëhet ajo, mundësia që udhëheqësi të vendosë për ndarje sipas kritereve dhe kahjeve të përcaktuara nga tubimi i bashkëpronarëve, mënyra me të cilën bëhet evidentimi për ndarje dhe përcaktohet shuma për të cilën secili bashkëpronar i veçantë ka të drejtë që përkufizimet gjatë ndarjes dhe çështje tjera, përveç atyre për të cilat në pajtim me këtë ligj dhe marrëveshjen për shoqërinë, është përcaktuar që të vendoset në tubimin e bashkëpronarëve.

Obligimi për arkëtimin e depozitimit

Neni 186

(1) Bashkëpronari është i obliguar që depozitimin e paraparë ta arkëtojë në tërësi, në pajtim me marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Тë gjithë bashkëpronarë e bëjnë pagesën e depozitimit në monedha në përpjestim me depozitimet e tyre të marrë, përveç nëse nuk është përcaktuar më ndryshe me marrëveshjen e shoqërisë ose me vendimin e bashkëpronarëve.

(3) Bashkëpronarët nuk mund të jenë të liruar as që mund t'u lehtësohet e as t'u anulohet realizimi i obligimit për arkëtimin e depozitimit në monedha. Obligimi për arkëtimin e depozitimit në monedha nuk mund të kompensohet me kërkesën ndaj shoqërisë.

(4) Bashkëpronari mund të jetë i iruar nga obligimi për arkëtimin e depozitimit në monedha në rast të zvogëlimit të kryegjësë bazë, më së paku në shumën për të cilën zvogëlohet kryegjësja bazë.

(5) Nëse gjatë themelimit të shoqërisë nuk është paguar tërë shumën e depozitimit në monedha, shumën e ngelur arkëtohet në mënyrë e përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë. Pjesa e ngelur e depozitimit doemos duhet që në afat prej një viti nga dita e shpalljes së regjistrimit të themelimit të shoqërisë.

(6) Bashkëpronari i cili është vonuar me kryerjen e obligimit të tij që në kohë ta paguajë depozitim, është i detyruar të paguajë kamatë ndëshkuese me ligj.

(7) Dispozitat nga marrëveshja e shoqërisë si dhe çështjet dhe veprimet tjera juridike në kundërshtim me dispozitat të këtij neni, janë të pavlefshme.

Afati plotësues për arkëtimin e depozitit dhe për pagimin e kamatës

Neni 187

(1) Në rast të vonimit të arkëtimin të depozitit, shoqëria, në afat plotësues më së paku tridhjetë ditë, do ta thërrasë bashkëpronarin që ta realizojë obligimin. Në ftesën të cilën e dërgon udhëheqësi i shoqërisë bashkëpronarit i tregohet se lëshimi i arkëtimin në afatin plotësues tërheq përjashtimin e tij nga shoqëria. Thirrja i dërgohet bashkëpronarit me rekomandim ose i dorëzohet në dorë. Nëse ftesa u dërgohet më shumë bashkëpronarëve, afati plotësues doemos duhet të jetë i barabartë për të gjithë.

(2) Shoqëria mund të paraqesë ankesë kundër bashkëpronarit me të cilën kërkohet që ai ta paguajë depozitim ose pjesën e depozitimit dhe e cila nuk e përjashton mundësinë që bashkëpronari të jetë i përjashtuar nga shoqëria.

Përjashtimi i bashkëpronarëve përshkak të vonimit dhe përgjegjësia e paraprakëve

Neni 188

(1) Nëse skadon afati plotësues për arkëtimin e depozitimit nga paragrafi I neni 187 i këtij ligji, udhëheqësi shpall se bashkëpronari në dobi të shoqërisë e ka humbur pjesën e tij dhe pjesën e pjesërishtme të depozitimit. Me atë bashkëpronari konsiderohet i përjashtuar. Për përjashtimin nga shoqëria bashkëpronari informohet në formë të shkruar me letër rekomanduese ose letër të dorëzuar personalisht në dorë.

(2) Bashkëpronari i përjashtuar I humb të gjitha të drejtat në shoqëri, por edhe më tej është I obliguar ta arkëtojë pjesën e paarkëtuar të depozitimit. Me atë nuk përjashtohet edhe përgjegjësia e tij për dëmin e shkaktuar shoqërisë përshkak të lëshimit të arkëtimin.

(3) Për arkëtimin e shumës së paarkëtuar dhe për kamatën ndëshkuese me ligj të bashkëpronarit të përjashtuar, përgjigjet drejtëpërdrejtë paraprakuesi I tij dhe të gjithë paraprakuesit e më parshëm të tij nëse ka të tillë. Arkëtimi, në fillim, kërkohet nga paraprakuesi I drejtëpërdrejtë I bashkëpronarit të përjashtuar. Nëse ai nuk e paguan depozitin në afat prej një muajve nga dita e dërgimit të thirrjes, kërkohet pagimi nga paraprakuesi I tij.

(4) Paraprakuesi I bashkëpronarit të përjashtuar, me arkëtimin e pjesës së ngelur të depozitimit, e fiton pjesën e bashkëpronarit të përjashtuar.

Shitja e pjesës së bashkëpronarit të përjashtuar

Neni 189

(1) Nëse bashkëpronarët paraprakë të bashkëpronarit të përjashtuar nuk e arkëtojnë pjesën e ngelur të depozitit, shoqëria mund ta shesë pjesën e bashkëpronarit të

përjashtuar me ankand publik, përveç nëse me çmimin që përgjigjet me vlerën e saj dhe në pajtim me bashkëpronarin e përjashtuar nuk e merr ndonjëri nga bashkëpronarët e shoqërisë. Pjesa mund të dorëzohet dhe të shndërrohet në monedha në mënyrë tjetër vetëm me pajtimin e bashkëpronarit të përjashtuar.

(2) Nëse me shitjen e pjesës përmes ankandit publik arrihet çmim që është më i lartë nga ai që bashkëpronari i përjashtuar ia ka borxh shoqërisë, shumën që do të ngelë pas përmbushjes së harxhimeve për shitje dhe kamata ndëshkuese ligjore, përdoret për arkëtimin e depozitimit deri në shumën e cila nuk është arkëtuar, ndërsa pjesa e ngelur i paguhet bashkëpronarit të përjashtuar.

Tërheqja e pjesës, përkatësisht arkëtimi i depozitit nga bashkëpronarët tjerë

Neni 190

(1) Nëse sipas dispozitave të nenit 189 të këtij ligji, shndërrimi i pjesës në monedha nuk është e mundshme në cilëndo mënyrë në afat prej gjashtë muajsh, shoqëria mund ta tërheqë pjesën ose bashkëpronarët tjerë të shoqërisë mund që në përpjestim me pjesët e tyre në shoqëri ta arkëtojnë depozitin e bashkëpronarit të përjashtuar në tërësi. Në përpjestim me shumën e arkëtuar në këtë mënyrë, bashkëpronarëve u rriten depozitat.

(2) Në rast të tërheqjes të pjesës, përkatësisht arkëtimin të depozitit në tërësi nga ana e bashkëpronarëve tjerë, bashkëpronari i përjashtuar ka të drejtë në pjesën e depozitit të tij.

Pagesat plotësuese

Neni 191

(1) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet që të gjithë ose bashkëpronarët e veçantë të obligohen të japin pagesa plotësuese mbi shumën e depozitit vetëm kur ajo është e mundur për mbulimin e humbjeve ose për nevojat e përkohshme të domosdoshme nga mjetet e parave.

(2) Nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar vendimi për pagesa plotësuese të merret me shumicë prej së paku të dy të tretave nga votat e dhëna, bashkëpronarët vendimin e marrin njëzëshëm.

(3) Pagesat plotësuese nuk i zmadhojnë depozitimet e bashkëpronarëve as kryegjënë bazë të shoqërisë.

(4) Pagesat plotësuese të bashkëpronarëve doemos duhet të jenë në përpjestim me pjesët e tyre në shoqëri, përveç nëse bashkëpronarët nuk pajtohen në përpjestim tjetër.

(5) Bashkëpronari nuk mund që obligimin e vet për dhënie e pagesës plotësuese ta kompensojë me kërkesën ndaj shoqërisë.

(6) Bashkëpronari i shoqërisë që është vonuar me obligimin për dhënie e arkëtimin plotësues është i obliguar që shoqatës t'i paguajë kamatë ndëshkuese ligjore dhe t'ia kompenzojë dëmin që me atë ia ka shkaktuar, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar ndryshe.

(7) Nëse pushojnë kushtet nga paragrafi I i këtij neni për obligimet e bashkëpronarëve për dhënie e pagesave plotësuese, bashkëpronarëve doemos duhet t'u kthehen pagesat plotësuese. Kthimi nuk guxon të bëhet para skadimit të tre muajve, duke llogaritur nga dita kur vendimi për kthimin e pagesave plotësuese do të jetë e publikuar në mënyrë të paparë. Kthimi i pagesave plotësuese është i lejuar vetëm kur bashkëpronarët plotësisht e kanë paguar depozitin. Kthimi i pagesave plotësuese para arkëtimin të plotë të depozitit është i pavlefshëm.

Të ardhurat e palejuara

Neni 192

(1) Bashkëpronari në interes të të cilit shoqëria ka paguar shumë të caktuar në kundërshtim me ligjin, me marrëveshjen e shoqërisë ose me vendim të bashkëpronarëve, është i obliguar që shumën e pranuar t'ia kthejë shoqërisë. Bashkëpronari mund ta mbajë atë shumë që e ka pranuar në besim të mirë si pjesë e fitimit.

(2) Për kthimin e shumës së paguar të palejuar me pagesën e të cilës është zvogëluar kryegjēja bazë e shoqërisë (të ardhurat e palejuara), përveç bashkëpronarit i cili e ka pranuar shumën, në mënyrë solide përgjigjen edhe udhëheqësi, anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, si dhe personat tjerë udhëheqës në shoqëri të cilët gjatë kryerjes së pagesës nuk janë sjellë me kujdesin e duhur.

(3) Nëse shuma e plotë e të ardhurave të palejuara nuk mund të paguhet nga personat e përmendur në paragrafin 2 të këtij neni, shumën për të cilën është zvogëluar kryegjēja bazë e kompenzojnë bashkëpronarët në përpjestim me depozitimet e tyre në shoqëri.

(4) Personat e përmendur në paragrafet 2 dhe 3 të këtij neni, nuk mund që as plotësisht as pjesërisht të jenë të liruar nga obligimi për kthimin e shumës së plotë të të ardhurave të palejuara.

(5) E drejta e shoqërisë nga paragrafet 1,2 dhe 3 nga ky nen që të kërkojë kthimin e të ardhurave të palejuara vjetërsohet në afat prej pesë vjetësh nga dita e pranimit të pagesës së palejuar, përveç nëse shoqëria dëshmon se personi e ka ditur ose duke marrë parasysh rrethanat, doemos duhet ta ketë ditur se të ardhurat janë të palejuara.

Nënseksioni 2 PJESËT

Përcaktimi i madhësisë së pjesës

Neni 193

(1) Pjesëmarrja e bashkëpronarit në shoqëri përcaktohet sipas madhësisë së depozitit që e ka marrë bashkëpronari, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është më ndryshe e përcaktuar.

(2) Bashkëpronari mund të ketë vetëm një pjesë në shoqëri. Nëse bashkëpronari ka edhe pjesë tjetër, pjesa e tij zmadhohet për pjesën e marrë.

Vërtetimi për pjesë

Neni 194

(1) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet obligimi i shoqërisë që bashkëpronarëve t'u japë vërtetim për pjesën. Vërtetimi për pjesën jipet si shkresë e gjendjes së regjistruar në librin e pjesëve.

(2) Vërtetimi për pjesë dhënë bashkëpronarit në shoqëri, nuk është letër me vlerë.

(3) Shoqëria nuk mund të japë dokumente të cilat japin të drejtën e pagesës nga fitimi vjetor.

Libri i pjesëve

Neni 195

(1) Udhëheqësi i shoqatës është përgjegjës për mbajtjen e librave të pjesëve në të cilën pas regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, për secilin bashkëpronar futen të dhënat për: emrin dhe mbiemrin, NVAQ, numri i pasaportit, përkatësisht numri i letërnjoftimit nëse bashkëpronari është person i huaj fizik ose të ndonjë dokumenti për përcaktimin e identitetit-të vlefshme në vendin e tij dhe shtetësinë e tij, si dhe vendi i banimit, përkatësisht firmën (emri), selinë NVS nëse subjekti është person juridik, data kur është bërë bashkëpronar, shuma e depozitimit që bashkëpronari i ka marrë dhe që në bazë të asaj e ka arkëtuar ose ka marrë obligim të arkëtojë, mënyrën dhe kohën e arkëtimeve, pagesat plotësuese që i ka arkëtuar, përshkrimi dhe deklarata për vlerën e kontraktuar të depozitit jomonetar që është futur ose ka marrë obligim ta vendosë në të ardhmen, të gjitha obligimet që e ngarkojnë pjesën, numrin e votave që i ka gjatë marrjes së vendimeve të bashkëpronarëve si dhe të drejtat dhe obligimet e veçanta që dalin nga pjesa.

(2) Në librin e pjesëve, pa shtyrje barten të gjitha ndryshimet në drejtim të regjistrimit të bërë si dhe ndarja dhe ngarkesat e pjesës. Përfashtimi dhe dalja e bashkëpunëtorit, ndryshimi i pronarit të pjesës lidhur me shndërrimin e pjesës në para si dhe marrja e depoziteve të

reja, zvogëlimi i depozitave dhe kthimi i pagesave plotësuese, udhëheqësi i regjistron pa shtyrje dhe pa fletëregjistrim, ndërsa ndryshimet tjera, ngarkesat dhe ndarjet vetëm në bazë të fletëparaqitjes së rregullt të cilitdo qoftë bashkëpronar. Në afat prej tri ditësh nga dita e ndryshimit të bërë në librin e pjesëve, udhëheqësi është i obliguar të paraqesë fletëparaqitje për ndryshimin e regjistrimit në regjistrin tregtar nëse me këtë ligj është përcaktuar se e dhëna që është bartur në librin e pjesëve regjistrohet në regjistrin tregtar.

(3) Udhëheqësi është i përgjegjës për mbajtjen e librit të pjesëve në mënyrë azhuruar dhe për saktësinë e të dhënave të barta në librin e pjesëve. Udhëheqësi është personalisht përgjegjës dhe pakufi ndaj shoqërisë, ndaj bashkëpronarëve dhe ndaj kreditorëve për dëmin e shkaktuar për mbajtjen e librit të pjesëve në mënyrë të paazhurar dhe të pasaktë.

(4) Me marrëveshjen e shoqërisë përcaktohet mënyra e mbajtjes së librit të pjesëve.

Veprimi i regjistrimit në librin e pjesëve

Neni 196

(1) Në raport me shoqërinë, bashkëpronari i shoqërisë është vetëm ai i cili është regjistruar në librin e pjesëve.

(2) Konsiderohet se regjistrimi në librin e pjesëve është bërë me ditën kur shoqërisë do t'i përfundojë fletëregjistrimi, nëse ajo i plotëson kushtet që kërkojnë për regjistrim të tillë, pa marrë parasysh kohën kur regjistrimi është bërë saktë. Fletëregjistrimi bëhet në formë të shkruar.

(3) Nëse udhëheqësi refuzon të bëjë regjistrimin në librin e pjesëve në afat prej tetë ditësh nga dita e paraqitjes së fletëparaqitjes, bashkëpronari, përkatësisht personi tjetër i cili ka interes juridik mund që pas skadimit të këtij afati, t'i paraqesë propozim gjykatës që të marrë vendim për regjistrim në librin e pjesëve.

(4) Pas vendimit të plotëfuqishëm të gjykatës, udhëheqësi është i obliguar që në afat prej tri ditësh nga dita e pranimit të vendimit, ta ekzekutojë vendimin dhe të bëjë regjistrimin në librin e pjesëve.

Disponimi me pjesën

Neni 197

(1) Bashkëpronarët disponojnë me pjesët sipas kushteve e përcaktuara në marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Pjesët në shoqëri mund të barten në mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë.

(3) Bashkëpronari i shoqërisë mund ta bartë pjesën e vete, në tërësi ose vetëm një pjesë të pjesës.

(4) Pjesa bartet me marrëveshje për bartjen e pjesës së vërtetuar në noter.

(5) Secila bartje e pjesës që bëhet në mënyrën dhe sipas kushteve që janë në kundërshtim me këtë ligj ose me marrëveshjen e shoqërisë, është jovalide.

(6) Bashkëpronari i shoqërisë mund ta japë peng pjesën e vet sipas kushteve të përcaktuara me marrëveshjen e shoqërisë. Ndaj pengut të pjesës nuk zbatohen dispozitat nga neni 200, paragrafi 1 i këtij ligji.

Kushtet nën të cilat bartet pjesa e personit të tretë

Neni 198

(1) Pjesa mund t'i bartet personit të tretë vetëm nëse bashkëpronari e ka arkëtuar plotësisht depozitin e vet.

(2) E drejta e blerjes me përparësi e pjesës realizohet sipas kasaj radhitjeje: bashkëpronarët tjerë dhe personi i përcaktuar nga shoqëria.

(3) Nëse bashkëpronarët tjerë ose personi i përcaktuar nga shoqëria nuk deklarohen në afat prej tridhjetë ditësh nga paraqitja e qëllimit për bartjen e pjesës, bashkëpronari është i lirë në realizimin e të drejtës së bartjes së pjesës së vet, nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk janë përcaktuar kushte të veçanta.

Bartja e pjesës përmes trashëgimisë

Neni 199

(1) Bartja e pjesës me trashëgimi nuk mund të kufizohet.

(2) Nëse bashkëpronari vdes, përfaqësuesi ligjor i pasurisë së ngelur do t'i realizojë të gjitha të drejtat dhe do t'i marrë të gjitha obligimet të cilat dalin nga marrëdhënia e bashkëpronësisë duke i përfshirë edhe të gjitha të drejtat dhe obligimet tjera, të cilat sipas marrëveshjes së shoqërisë i ka realizuar, Përkatësisht i ka ndërmarrë bashkëpronari i vdekur.

(3) Për bartjen e pjesës përmes trashëgimisë dhe për marrjen me përfitimin të ndonjë prone si tërësi me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet se trashëgimtari, përkatësisht marrësi është i obliguar që pjesën t'ia bartë ndonjërit prej bashkëpronarëve ose personit të cilin do ta caktojë shoqëria edhe atë, nëse palët nuk merren vesh ndryshe, sipas çmimit që i përgjigjet vlerës së pjesës sipas bilancit të fundit të gjendjes. Nëse shoqëria në afat prej tridhjetë ditësh prej se ka kuptuar për të nuk e fton trashëgimtarin, përkatësisht marrësin që ta bartë pjesën e vet, obligimi për bartje përfundon.

Kalimi i të drejtave dhe obligimeve nga bashkëpronari mbi personin i cili e ka fituar pjesën

Neni 200

(1) Në rast të bartjes së pjesës, të drejtat dhe obligimet e raportit bashkëpronësor të bashkëpronarit kalojnë mbi personin i cili e ka fituar pjesën. Ndaj personit i cili e ka fituar pjesën, sa i takon marrëdhënieve në shoqëri, vlejën edhe të gjitha veprimet juridike që janë ndërmarrë ndaj bashkëpronarit si dhe veprimet juridike që ai i ka ndërmarrë para se i paraqitur shoqërisë bartja e pjesës në librin e pjesëve.

(2) Për realizimin e veprimeve që në bazë të pjesës, doemos duhet të realizohen ndaj shoqërisë sipas obligimit që ekziston gjatë kohës kur shoqërisë i është paraqitur fletëregjistrimi në bartjen e asaj pjese në librin e pjesëve, në mënyrë solidarë përgjigjen personi i cili e ka fituar pjesën dhe personi juridik paraprak për obligimet të cilat kanë ekzistuar me ditën e bartjes së pjesës, në përpjestim me pjesëmarrjen e depozitit në kryegjënë bazë të shoqërisë, në bazë të të cilit është fituar pjesa në shoqëri.

(3) E drejta që të kërkohet realizimi i veprimeve nga paragarfi 2 i këtij neni ndaj personit juridik paraprak të personit që e ka fituar pjesën parashkruhet në afat prej pesë vjetësh nga dita e paraqitjes së fletëregjistrimit të bartjes së pjesës në librin e pjesëve.

(4) Personi që ka fituar pjesë është i obliguar t'i paraqesë shoqërisë fletëparaqitje për ndryshimin e pronësisë mbi pjesën përshkak të regjistrimit në librin e pjesëve.

(5) Fletëparaqitja nga paragarfi 4 i këtij neni përmban deklaratë nga personi i cili ka fituar pjesën se pajtohet të jetë bashkëpjesëmarrës në shoqëri dhe se plotësisht dhe pa kusht i pranon dispozitat e marrëveshjes së shoqërisë.

Ndarja e pjesës

Neni 201

(1) Pjesa mund të ndahet vetëm në rast të bartjes së pjesës, trashëgimi juridike nga bashkëpronari i cili ka pushuar dhe gjatë trashëgimisë. Për ndarjen e pjesës nevojitet pajtimi i të gjithë bashkëpronarëve, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Dispozitat nga ky ligj për shumën më të vogël të depozitit zbatohen edhe në rastin e ndarjes së pjesës.

(3) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përjashtohet ndarja e pjesës, përveç në rastin e bartjes së pjesës midis bashkëpronarëve të shoqërisë.

(4) Në bartjen e pjesës nga pjesa në përpjestim zbatohen dispozitat nga ky ligj për bartjen e pjesës.

Pronari i pjesës

Neni 202

(1) Më shumë bashkëpronarë mund të kenë një pjesë.

(2) Personat nga paragarfi 1 i këtij neni konsiderohen si një bashkëpronarë, të drejtat e tyre mund t'i realizojnë vetëm përmes përfaqësuesit të përbashkët, e për obligimet të cilat dalin nga pjesa përgjigjen në mënyrë të solidarizuar.

(3) Secili nga pronarët e pjesës doemos duhet t'i sigurojë shoqërisë të dhëna të cilat sipas këtij ligji kërkohen për secilin bashkëpronar.

(4) Pronarët e pjesës janë të obliguar të nënshkruajnë autorizim me shkrim për emërimin e një përfaqësuesi të përbashkëtdhe t'ia dërgojnë shoqërisë. Nëse përfaqësuesi i emëruar voton ose merr ndonjë veprim tjetër lidhur me pjesën, shoqëria e pranon votimin ose veprimin tjetër pa u lëshuar në shqyrtimin e mëtejshëm të autorizimit të tij nga bashkëpronarët.

(5) Nëse bashkëpronarët e pjesës nuk ia paraqesin shoqërisë përfaqësuesin e përbashkët, çështjet juridike dhe veprimet të cilat shoqëria i ndërmerr janë të plotfuqishme, nëse i ndërmerr ndaj njërit nga bashkëpronarët edhe ato veprojnë ndaj të gjithë bashkëpronarëve.

(6) Shoqëria i dërgon të gjitha informimet për punën e shoqërisë dhe ia paguan fitimin e ndarë vetëm përfaqësuesit të përbashkët dhe nuk ka obligim ate ta bëjë ndaj secilit bashkëpronar.

Fitimi me pjesë personale

Neni 203

(1) Shoqëria mund të fitojë pjesë personale nën këto kushte:

1) nëse për pjesën që fitohet në tërësi është paguar depoziti;

2) nëse pjesa fitohet nga prona e shoqërisë që e tejkalon shumën e kryegjësë bazë, e nëse shoqëria ka krijuar rezerva për fitimin e pjesëve personale, ndërsa me atë nuk e zvogëlon kryegjënë bazë të shoqërisë ose nivelin e rezervave, të përcaktuar me marrëveshjen e shoqërisë, të cilat nuk mund të përdoren për pagimin e bashkëpronarëve.

(2) Me vendimin e bashkëpronarëve, të marrë me më së paku, me votën e shumicës së tre të katërtën nga numri i përgjithshëm i votave që i japin pjesët, shoqëria mund të blejë pjesë që marrin pjesë në kryegjënë bazë, deri më së shumti një të tretën.

(3) Pjesa e fituar në kundërshtim me paragarfin 1 dhe 2 të këtij neni, shoqëria është e obliguar që, në afat prej një viti nga dita e blerjes, ta huazojë ose me zbatimin e rregullave për zvogëlimin e kryegjësë bazë, ta tërheqë

(4) Të drejtat nga pjesa e vet pushojnë.

Marrja e pjesës së bashkëpronarit përmes pengut

Neni 204

(1) Shoqëria mund të marrë peng pjesën e bashkëpronarit në shoqëri për të cilën në tërësi është paguar depoziti i marrë.

(2) Bashkëpronari i cili e ka dhënë pjesën peng në shoqëri i realizon të gjitha të drejtat dhe i merr të gjitha obligimet që dalin nga marrëdhënia bashkëpronore.

(3) Shoqëria mund të marrë peng pjesë vetëm nëse shumën e përgjithshme të kërkesave e siguron me peng të pjesës që është më e ulët se vlera e pjesës ose nëse vlera e pjesës që merret peng është më e ulët nga ajo, shuma e kërkesës të mos jetë më e madhe nga prona e shoqërisë që e tejkalon kryegjënë bazë.

Tërheqja e pjesës

Neni 205

(1) Pjesa mund të tërhiqet vetëm në rastet e paraparë në marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Pjesa mund të tërhiqet pa pëlqimin e bashkëpronarit nëse kushtet për tërheqje kanë qenë të përcaktuara në marrëveshjen e shoqërisë para se bashkëpronari ta fitojë pjesën.

(3) Nëse tërheqja e pjesës shkakton zvogëlimin e kryegjësë bazë, tërheqja mund të bëhet vetëm përmes tërheqjes së kryegjësë bazë.

(4) Shoqëria me përgjegjësi të kufizuar prej një personi nuk mund të fitojë pjesë personale as mund ta tërheqë pjesën.

Nënseksioni 3

PUSHIMI I MARRËDHËNIES BASHKËPRONORE

Bazat për pushimin e marrëdhënies bashkëpronore

Neni 206

- (1) Marrëdhëniet bashkëpronore në shoqëri pushon me:
  - 1) vdekjen e personit fizik-bashkëpronar;
  - 2) pushimin e personit juridik-bashkëpronar;
  - 3) daljes së bashkëpronarit nga shoqëria;
  - 4) përjashtimin e bashkëpronarit nga shoqëria;
  - 5) falimentimin e bashkëpronarit; dhe

(2) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohen edhe baza tjera për pushimin e marrëdhënies bashkëpronore.

(3) Marrëdhëniet pronësore prej marrëdhënieve bashkëpronore rregullohen me bilancin e gjendjes që përgatitet në fund të muajit kur ka pushuar marrëdhënia bashkëpronore.

Largimi i bashkëpronarit nga shoqëria

Neni 207

(1) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet se bashkëpronari të mund të dalë nga shoqëria. Në atë rast në marrëveshjen e shoqërisë doemos duhet të përcaktohen kushtet, procedura dhe pasojat nga dalja e bashkëpronarit nga shoqëria.

(2) Bashkëpronari mundet që me ankesë të kërkojë dalje nga shoqëria nëse për atë ekzistojnë shkaqe të arsyeshme. Konsiderohet se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme për dalje të bashkëpronarit nga shoqëria:

1) nëse bashkëpronarët tjerë ose organ i shoqërisë i shkaktojnë dëm ose nëse me pjesëmarrjen e mëtejme të tij në shoqëri, si bashkëpronar, do të përballojë dëme të papara,

2) nëse është i penguar në realizimin e të drejtave të tij në shoqëri, dhe

3) nëse ndonjë organ në shoqëri i jep obligime të tepërta.

(3) Ankesa paraqitet në afat prej nëntëdhjetë ditëve nga dita e paraqitjes e shkakut.

(4) Bashkëpronari nuk mund të tërhiqet prej më parë nga e drejta e paragarfit 2 të këtij neni.

Përjashtimi i bashkëpronarit nga shoqëria

Neni 208

(1) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet që bashkëpronari të mund të përjashtohet nga shoqëria. Në atë rast, në marrëveshjen e shoqërisë përcaktohen kushtet, procedura dhe pasojat nga përjashtimi i bashkëpronarit nga shoqëria.

(2) Bashkëpronari, përkatësisht shoqëria, me ankesë mund të kërkojë që bashkëpronari tjetër të përjashtohet nga shoqëria nëse për atë ekzistojnë shkaqe të arsyeshme. Konsiderohet se ekzistojnë shkaqe të arsyeshme nëse bashkëpronari tjetër:

1) I shkakton dëm shoqërisë ose ndonjërit bashkëpronar ose nëse me pjesëmarrjen e mëtejme të tij në shoqëri, si bashkëpronar, shoqëria ose bashkëpronarët përjetojnë me dëme;

2) Sillet në kundërshtim me vendimet e bashkëpronarëve, të marra në mbledhjen e bashkëpronarëve ose me vendosjen përmes letrave;

3) Nuk merr pjesë në administrimin e shoqërisë dhe me atë e pengon dhe e kufizon punën e rregullt të shoqërisë ose realizimin e drejtave të bashkëpronarëve tjerë;

4) Me qëllim ose në mënyrë të vrazhdë i cenon dispozitat e marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht nuk i kryen obligimet që i ka si bashkëpronar; ose

5) Në mënyrë tjetër nuk i kryen obligimet e marra me marrëveshjen e shoqërisë.

(3) Ankesa paraqitet në afat prej nëntëdhjetë ditësh nga dita e paraqitjes së shkakut.

(4) Bashkëpronari nuk mund të tërheqet prej më parë nga paragrafi 2 i këtij neni.

Veprimi i daljes dhe përjashtimit të bashkëpronarit nga shoqëria

Neni 209

(1) Me daljen ose me përjashtimin e bashkëpronarit përfundon marrëdhënia e tij bashkëpronësore dhe të gjitha të drejtat të cilat dalin nga ajo.

(2) Bashkëpronari i cili del nga shoqëria, përkatësisht bashkëpronari i përjashtuar ka të drejtën e kompenzimit të pjesës së tij sipas vlerës së tregut që e ka patuar pjesa gjatë kohës së daljes, përkatësisht përjashtimit të bashkëpronarit. Nëse depoziti ka qenë jomonetar, bashkëpronari ka të drejtë që ajo që ka futur t'i kthehet, nëse ajo e drejtë është përcaktuar në marrëveshjen e shoqërisë ose nëse për atë pajtohen bashkëpronarët tjerë në afat që nuk mund të jetë më i shkurtër se tre muaj nga dita e daljes, përkatësisht përjashtimit nga shoqëria. Bashkëpronari nuk mund të kërkojë kompenzim për dëmin e shkaktuar për shkatërrimin e rastësishëm, dëmtimit ose zvogëlimin të vlerës së asaj që e ka deponuar si edhe nëse deri te ajo ka ardhur me përdorim të rregullt.

(3) Nëse bashkëpronari i rregullt ka qenë i obliguar të realizojë ndonjë obligim tjetër ndaj shoqërisë, shoqëria nuk ka pëlqim që me paragarfin 2 të këtij neni t'ia kompenzojë pjesën e tij deri sa ai nuk e realizon obligimin ndaj shoqërisë dhe nuk ia kompenzon dëmin nëse ka qenë i shkaktuar nga mosrealizimi i obligimit të marrë.

(4) Në cilën mënyrë do të bëhet vlerësimi, përkatësisht zgjidhja sipas së cilës do të caktohet kompenzim për pjesën e përcaktuar, me marrëveshje, bashkëpronari që del, përkatësisht bashkëpronari i përjashtuar dhe shoqëria.

(5) Nëse bashkëpronari i cili del, përkatësisht nëse bashkëpronari i përjashtuar në pajtim me paragarfin 2 të këtij neni, nuk e pranon propozimin e shoqërisë, kompenzimi i pjesës së bashkëpronarit që ka dalur, përkatësisht të bashkëpronarit të përjashtuar, e vlerëson vlerësuesi i autorizuar, i përcaktuar nga gjykata.

(6) Marrëdhënia bashkëpronësore në rast të daljes, përkatësisht përjashtimit përfundon kur do t'i paguhet bashkëpronarit kompenzimi nga paragarfit 2 dhe 5 të këtij neni.

SEKSIONI 6

AKTET, DOKUMENTET DHE INFORMIMI I BASHKËPRONARËVE

Aktet dhe dokumentet të cilat shoqëria doemos duhet t'i ruajë

Neni 210

Shoqëria, në selinë e saj, doemos duhet t'i ruajë këta akte dhe dokumente:

1) Kopjen e marrëveshjes së shoqërisë dhe të gjitha ndryshimet dhe plotësimet e tyre me tekstet e pastruara;

2) shkresat (dokumente dhe dëshmi) që janë paraqitur në regjistrin tregtar;

3) librin e pjesëve;

4) librin e vendimeve;

5) listën e azhuruar me emër dhe mbiemër dhe vendbanim të udhëheqësit të shoqërisë, të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollorit, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës;

6) rocesverbalet e të gjitha mbledhjeve të bashkëpronarëve dhe të gjitha vendimet që janë marrë nga bashkëpronarët me vendosje përmes letrës si dhe procesverbalet nga organi i administrimit, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës;

7) kopje të llogarisë vjetore dhe të raportit vjetor për punën e shoqërisë gjatë vitit të kaluar afarist;

8) deklarata të bashkëpronarëve, të dhëna në formë të shkruar, për pranimin e dispozitave nga marrëveshja e shoqërisë;

9) dokumentet për peng dhe hipotekë;

10) marrëveshjen kolektive në nivel të shoqërisë;

11) korespondencën e plotë të shkruar të shoqërisë me bashkëpronarët e saj;

12) raportin e revizorit të autorizuar dhe raportin e vlerësuesit të autorizuar, nëse ka të tillë; dhe

13) akte dhe dokumente tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe me marrëveshjen e shoqërisë.

Qasja e bashkëpronarëve në aktet, dokumentet dhe informatat

Neni 211

(1) Shoqëria duhet që aktet dhe dokumentet të cilat i ruan dhe informatat të cilat i ka, t'ia japë në disponim secilit bashkëpronar ose bashkëpronarit të mëparshëm, për periudhën kur ai ka qenë bashkëpronar i shoqërisë, përfaqësuesit të bashkëpronarit dhe trashëguesit të bashkëpronarit të vdekur, për shikim dhe kopjim (në tekstin e mëtejshëm: qasje në aktet, dokumentet dhe informatat) gjatë orarit të punës së shoqatës.

(2) Si parakusht për sigurimin e qasjes në akte, dokumente dhe informata nga paragrafi 1 të këtij neni, shoqëria mund të kërkojë që bashkëpronari ose bashkëpronari i mëparshëm për periudhën kur ai ka qenë bashkëpronar i shoqërisë, përfaqësuesit të bashkëpronarit ose trashëgimtar i bashkëpronarit të vdekur ta dëshmojë cilësinë e bashkëpronarit, përfaqësuesit të bashkëpronarit, ose trashëgimtarit të bashkëpronarit të vdekur.

(3) Shoqëria mund të kërkojë nga personat nga paragrafi 1 të këtij neni që t'i mbulojnë harxhimet e vërteta (për kopjim e ngjashëm), për qasje në aktet, dokumentet dhe informatat e shoqërisë.

Qasja në aktet, dokumentet dhe informatat me vendim të gjykatës

Neni 212

(1) Secilit bashkëpronar ose bashkëpronarit të mëparshëm për periudhën kur ai ka qenë bashkëpronar i shoqatës, përkatësisht përfaqësuesit të bashkëpronarit ose trashëguesit të bashkëpronarit të vdekur doemos duhet t'i sigurohet e drejta e shikimit në akte dhe dokumente tjera nga neni 210 të këtij ligji, në selinë e shoqërisë, në mënyrën e paraparë në marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Nëse personit nga paragrafi 1 i këtij neni nuk i mundësohet e drejta nga paragrafi 1 i këtij neni, ka drejtë, që me propozimin, të kërkojë nga gjykata të marrë vendim për realizimin e kësaj të drejte. Gjykata në afat jo më të gjatë se tetë ditë nga dita e paraqitjes së propozimit nga paragrafi 1 i këtij neni, do të konstatojë se personi nga paragrafi 1 i këtij neni a ka të drejtë për shikim në aktet dhe dokumentet tjera dhe nëse konstaton se qasja nuk i është mundësuar, do ta obligojë shoqërinë t'i mundësojë qasje.

(3) Personi që ka patuar qasje në aktet dhe dokumentet tjera nuk mund që informatat e marra publikisht t'i shpallë ose t'i prezantojë nëse me atë i shkakton dëm shoqërisë, përveç në rast nëse realizon ndonjë të drejtë të përcaktuar me ligj, me marrëveshjen e shoqërisë dhe akt tjetër të shoqërisë.

(4) Nëse me publikimin e akteve, dokumenteve ose informatave, personi nga paragrafi 1 i këtij neni i shkakton dëm shoqërisë, përgjigjet për kompenzimin e dëmit, përveç në rastet nga paragrafi 3 i këtij neni.

SEKSIONI 7 VENDOSJA E BASHKËPRONARËVE NË SHOQËRI

Nëseksioni 1 VENDOSJA E BASHKËPRONARËVE

Lloji i sjelljes së vendimeve nga ana e bashkëpronarëve

Neni 213

(1) Bashkëpronarët i marrin vendimet në shoqëri në mbledhje të bashkëpronarëve ose me vendosje përmes letrave.

(2) Çështjet për të cilat bashkëpronarët vendosin në mbledhje të bashkëpronarëve ose përmes letrave, mënyra, kushtet dhe procedura e marrjes së vendimeve përcaktohen me marrëveshjen e shoqërisë.

Nëseksioni 2 MBLEDHJA E BASHKËPRONARËVE

Përbërja e mbledhjes së bashkëpronarëve

Neni 214

(1) Mbledhjen e bashkëpronarëve e përbëjnë të gjithë bashkëpronarët.

(2) Udhëheqësi i shoqërisë i cili nuk është bashkëpronar mund të marrë pjesë në punën e mbledhjes, pa të drejtën e votës.

Kompetencat e mbledhjes së bashkëpronarëve

Neni 215

(1) Mbledhja e bashkëpronarëve i bën këto punë:

1) i miraton llogarinë vjetore dhe raportet financiare vjetore si dhe raportin vjetor për punën e shoqërisë gjatë vitit të kaluar afarist dhe vendos për ndarjen e fitimit dhe për mbulimin e humbjeve;

2) i zgjedh dhe i revokon udhëheqësin, përkatësisht udhëheqësit tjerë, nëse shoqëria zgjedh më shumë udhëheqës dhe vendos për lidhjen e marrëveshjes midis shoqërisë dhe udhëheqësit;

3) i zgjedh dhe i revokon anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht zgjedh dhe revokon kontrollorin, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës;

4) vendos për masat për shqyrtimin dhe kontrollin lidhur mbi udhëheqjen e punës;

5) merr vendim që të ngritet procedurë për kompenzimin e dëmit që e ka përjetuar shoqëria lidhur me themelimin dhe administrimin e saj ndaj udhëheqësit, anëtarëve të këshillit mbikëqyrës ose kontrollorin (nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës) dhe vendos për emërimin e përfaqësuesit për udhëheqjen e kontesteve, nëse shoqërinë nuk mundet ta përfaqësojë udhëheqësi, përkatësisht udhëheqësit ose anëtarët e këshillit mbikëqyrës;

6) lejon lidhjen e marrëveshjeve për furnizim që është më e madhe se një e pesta nga kryegjëja bazë;

7) lejon lidhjen e marrëveshjeve që shoqëria i lidh me bashkëpronar të vetin, udhëheqës ose me anëtarët e tyre të familjes në vijë të drejtë pa kufizim dhe në vijën anësore deri në brezin e tretë, përveç nëse ato marrëveshje lidhen me kushtet e zakonshme të punës së shoqërisë;

8) vendos për ndërrimin e marrëveshjes së shoqërisë; dhe

9) bën punë tjera të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet që tubimi i bashkëpronarëve të vendosë edhe për çështjet tjera.

(3) Me marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet që bashkëpronarët të vendosin për çështjet nga paragrafi 1 të këtij neni përmes letrave.

Personat të cilët mund ta konvokojnë mbledhjen e bashkëpronarëve

Neni 216

(1) Mbledhjen e bashkëpronarëve e thirr udhëheqësi, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë, e drejta për thirrjen e mbledhjes nuk i është dhënë personit tjetër.

(2) Mbledhja e bashkëpronarëve thirret së paku një herë në vit. Mbledhja e bashkëpronarëve thirret në formë të shkruar dhe në afatet e parapara me këtë ligj dhe me marrëveshjen e shoqërisë saherë kur atë e kërkojnë interesat e shoqërisë.

(3) Mbledhja e bashkëpronarëve doemos duhet të thirret pa shtyrje edhe atëherë kur atë në formë të shkruar, me theksimin e arsyeve, do ta kërkojnë një e më shumë bashkëpronarë depozitimet e të cilëve bashkarisht përbëjnë së paku një të dhjetën nga kryegjëja bazë.

(4) Nëse organi i cili është i autorizuar ta thërrasë mbledhjen e bashkëpronarëve nuk e thërret mbledhjen në afat prej pesëmbëdhjetë ditësh nga dita e dërgimit të kërkesës nga paragrafi 3 të këtij neni, bashkëpronarët që do ta dërgojnë kërkesën, vetë mund ta konvokojnë kuvendin e bashkëpronarëve gjatë së cilës e konstatojnë edhe rendin e ditës të mbledhjes.

(5) Mbledhjen e bashkëpronarëve mund ta thërrasë edhe këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, nëse shoqëria ka organin mbikëqyrës.

(6) Nëse me kërkesën e një ose më shumë bashkëpronarëve depozitat të cilëve së bashku përbëjnë së paku 51% nga kryegjëja bazë, udhëheqësi, përkatësisht këshilli mbikëqyrës nuk thërret mbledhje të bashkëpronarëve në afat prej njëzet e katër orëve nga dita e paraqitjes së kërkesës, bashkëpronarët mund të paraqesin propozim për thirrjen e mbledhjes në gjykatë.

Mënyra e thirrjes dhe vendi i mbajtjes së mbledhjes së bashkëpronarëve

Neni 217

(1) Mbledhja e bashkëpronarëve thirret me ftesë me shkrim, përkatësisht me informim tjetër me shkrim që dërgohet me letër të rekomanduar, me postë tjetër të shpejtë ose në mënyrë tjetër të përshtatshme me dëshmi për pranimin nga secili bashkëpronar, nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar ndryshe. Nga dita kur ftesa me shkrim, përkatësisht informimi tjetër me shkrim është dërguar deri në ditën e mbajtjes së mbledhjes së bashkëpronarëve doemos duhet të kalojnë së paku tetë ditë. Në thirrje, përkatësisht në informimin tjetër me shkrim shkruhet edhe rendi i ditës.

(2) Nëse mbledhja e bashkëpronarëve nuk është thirrë me rregull, përkatësisht nuk është thirrë në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni, mund të vendoset vetëm nëse janë të pranishëm të gjithë bashkëpronarët dhe nëse nuk e kundërshtojnë mbajtjen e mbledhjes.

(3) Secili bashkëpronar ka të drejtë të kërkojë që ndonjë çështje në mënyrë plotësuese të hyjë në rend dite të mbledhjes. Bashkëpronari doemos duhet t'i njoftojë bashkëpronarët tjerë me propozimin e vet më së paku tri ditë para mbajtjes së mbledhjes. Çështjet të cilat nuk janë theksuar në thirrje, përkatësisht për të cilat bashkëpronarët tjerë nuk janë njoftuar në mënyrë plotësuese tri ditë para mbajtjes së mbledhjes së bashkëpronarëve, mund të futen në rend dite dhe të shqyrtohen në mbledhjen e bashkëpronarëve vetëm nëse janë të pranishëm të gjithë bashkëpronarët dhe nëse ata nuk kundërshtojnë.

(4) Mbledhja e bashkëpronarëve mbahet në selinë e shoqërisë, përveç nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar ndryshe.

Kufiri i të drejtës së votës së bashkëpronarit

Neni 218

(1) Secila shumë e depozitit që i përgjigjet vlerës prej 100 EURA, sipas kursit mesatar të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë në ditën e lidhjes së marrëveshjes së shoqërisë, përkatësisht në ditën e marrjes së vendimit për ndryshimin e kryegjësë bazë, jep një votë gjatë së cilës pjesët nën 100 EURA të paraqitura në denarë nuk merren parasysh gjatë përcaktimit të së drejtës së votës.

(2) Në marrëveshjen e shoqërisë mund të përcaktohet që bashkëpronarët të kenë edhe të drejtë të ndryshme të votës nga ajo që është përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, me atë që secili bashkëpronar doemos duhet të ketë të drejtë në më së paku një votë.

Kuorumi i marrjes së vendimeve

Neni 219

(1) Kuvendi i bashkëpronarëve mund të punojë dhe të vendosë (kuorum për punë) nëse në mbledhje e bashkëpronarëve janë të pranishëm bashkëpronarët të cilët kanë shumicë nga votat që i japin depozitimet në pajtim me nenin 218 të këtij ligji, nëse me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar shumicë më e madhe.

(2) Në kuvendin e bashkëpronarëve, përkatësisht me vendosje përmes letrës, vendimet merren me shumicë të votave nga kuorumi nga paragrafi 1 i këtij neni, nëse me këtë ligj dhe me marrëveshjen e shoqërisë nuk është përcaktuar shumicë më e madhe.

Kufizimet gjatë realizimit të së drejtës së votës

Neni 220

(1) Në kuvendin e bashkëpronarëve, përkatësisht me vendosje përmes letrës bashkëpronari nuk mund të votojë, përkatësisht nuk mund të shprehet për vendim që e liron nga obligimi ose nga përgjegjësia ose që i pranon ndonjë përparësi ose privilegj ose me të cilën vendoset për lidhjen e çështjeve juridike midis bashkëpronarit dhe shoqërisë, për ngritjen e procedurës gjyqësore në të cilën palë do të jenë bashkëpronari dhe shoqëria dhe në rastet tjera të përcaktuara në marrëveshjen e shoqërisë.

(2) Për çështjet nga paragrafi 1 të këtij neni bashkëpronari nuk mund të votojë as përmes përfaqësuesit.

(3) Dispozitat në marrëveshjen e shoqërisë, të kundërta me paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, janë të pavlefshme.

Përfaqësimi i bashkëpronarit

Neni 221

(1) Nëse shoqëria ka më shumë se dy bashkëpronarë, bashkëpronari mund të jetë i përfaqësuar nga bashkëpronari tjetër ose person tjetër në mbledhjen e bashkëpronarëve.

(2) Kur bashkëpronari e realizon të drejtën e votës përmes bashkëpronarit tjetër ose personi tjetër, ai doemos duhet t'i japë autorizim atij personi. Autorizimi jepet në formë të shkruar dhe vërtetohet në noter. Në autorizim paraqitet vëllimi i autorizimit të autorizuesit.

(3) Zvogëlimi ose revokimi i autorizimit në autorizim nga paragrafi 2 të këtij neni doemos duhet të bëhet me deklaratë të vërtetuar në noter.

(4) Përfaqësuesit ligjorë i personit fizik dhe përfaqësuesit sipas ligjit të personit juridik që i përfaqësojnë bashkëpronarët në mbledhjen e bashkëpronarëve pa autorizim dhe janë të obliguar të paraqesin dëshmi se janë përfaqësues ligjorë, përkatësisht përfaqësues sipas ligjit.

(5) Veprimet në emër të bashkëpronarit mund t'i kryejë përfaqësues me autorizim me shkrim, të vërtetuar në noter ose të ndonjë organ tjetër adekuat të cili bëhet vërtetimi i autorizimit në vendin shtetas i së cilës është personi i huaj fizik, përkatësisht në vendin ku e ka themeluar shoqërinë.

Nënseksioni 3

VENDOSJA PËRMES LETRËS

Mënyra e vendosjes përmes letrës

Neni 222

(1) Nëse me marrëveshjen e shoqërisë është përcaktuar se bashkëpronarët vendosin përmes letrës, propozimvendimi i bashkëpronarëve u informohet bashkëpronarëve në formë të shkruar me arsyetim dhe caktohet afati i duhur për deklaram, i cili nuk mund të jetë më shumë se 24 orë (gjatë ditëve të punës), por jo më pak se tetë ditë prej ditës kur është konstatuar se propozimvendimi u është informuar në formë të shkruar. Propozimvendimi doemos duhet të jetë i shprehur qartë.

(2) Vendimi mund të merret edhe në afat më të shkurtër nga paragrafi 2 i këtij neni nëse për vendimin janë shprehur të gjithë bashkëpronarët ose nëse vendosja bëhet në mënyrë elektronike.

(3) Vendosja përmes letrës dhe vendosja në mënyrë elektronike, nëse mënyra e tillë e vendosjes përcaktohet në marrëveshjen e shoqërisë dhe nëse mund të sigurohet siguria, në mënyrë të dokumentuar dhe mundësia për kontroll të vendosjes së kryer përmes letrës si dhe qasja për secilin bashkëpronar të shprehet personalisht në mënyrë elektronike.

(4) Nëse bashkëpronari nuk përgjigjet, përkatësisht nuk shprehet në afatin nga paragrafi 2 të këtij neni, konsiderohet se ka votuar kundër propozimit.

(5) Nëse me marrëveshjen e shoqërisë është përcaktuar që bashkëpronarët të votojnë për çështje të caktuara përmes letrës, secili bashkëpronar mund të japë propozim që të thirret mbledhja të bashkëpronarëve në të cilën do të vendoset lidhur me çështjen.

Nënseksioni 4

PËRGJEGJËSIA PËR MARRJEN E VENDIMEVE DHE LIBRI I PJESËVE

Përgjegjësia e bashkëpronarëve për vendimet e marra

Neni 223

Bashkëpronarët e shoqërisë, nëse në mbledhje në bashkëpronarëve ose me vendosjen përmes letrës, marrin vendim për të cilin kanë ditur ose për të cilin duke marrë parasysh rrethanat, doemos duhet të kenë ditur se i cenojnë interesat e shoqërisë, përgjigjen pakufi dhe në mënyrë të solidarizuar për dëmin e shkaktuar me vendimin e tillë.

Libri i vendimeve

Neni 224

(1) Vendimet e marra në mbledhjen e bashkëpranarëve, përkatësisht vendimet që i kanë marrë bashkëpranarët me vendosje përmes letrës, udhëheqësi i evidenton në librin e vendimeve. Vendimet evidentohen në librin e vendimeve menjëherë pas marrje dhe vërtetohen me nënshkrim me më së paku të një bashkëpranari i cili ka marrë pjesë në marrjen e tyre. Procesverbalet nga mbledhjet e mbajtura të bashkëpranarëve në të cilën janë marrë vendimet, përkatësisht materiali për deklarim me të cilin dokumentohet vendosja përmes letrës si dhe vendimet e marra janë pjesë përbërëse e librit të vendimeve.

(2) Secili bashkëpranar ka të drejtë për shikim në librin e vendimeve dhe mundet që nga udhëheqësi të kërkojë edhe kopje të vendimeve të marra në mbledhje të bashkëpranarëve, përkatësisht me vendosje përmes letrës.

(3) Në shoqërinë e themeluar nga një person, vendimet evidentohen në librin e vendimeve menjëherë pas marrjes dhe vërtetohen me nënshkrimin e bashkëpranarit të vetëm.

(4) Mënyra e mbajtjes së librit të vendimeve më për së afërmi rregullohet me marrëveshjen e shoqërisë.

Nënseksioni 5

PAVLEFSHMËRIA DHE MOHIMI I VENDIMIT TË MARRË NË MBLEDHJEN E BASHKËPRANARËVE OSE ME VENDOSJE PËRMES LETRËS

Pavlefshmëria e vendimit

Neni 225

(1) Me ankesë mund të kërkohej vërtetimi i pavlefshmërisë së vendimit të marrë në mbledhjen e bashkëpranarëve ose të vendimit të marrë me vendosje përmes letrës nëse:

1) mbledhja e bashkëpranarëve në të cilën është marrë vendim nuk është thirrë në pajtim me ligjin dhe marrëveshjen e shoqërisë, përkatësisht nëse në mbledhje nuk janë thirrë në rregull të gjithë bashkëpranarët e shoqërisë, përveç në rast nga neni 217, paragrafi 2 nga ky nen;

2) vendimi nuk është marrë në mënyrë dhe formë të përcaktuar me këtë ligj ose me marrëveshjen e shoqërisë; dhe

3) përmbajtja e vendimit është në kundërshtim me ligjin, me traditat e mira afariste ose me dispozitat e marrëveshjes së shoqërisë.

(2) Ankesën për përcaktimin e pavlefshmërisë nga paragrafi 1 të këtij nenimund ta paraqesë:

1) bashkëpranari i cili ka marrë pjesë në punën e mbledhjes së bashkëpranarëve dhe kundërshtimin e vet në marrjen e vendimit e ka deklaruar në procesverbal ose kur vendoset përmes letrës, kundërshtimin e vet e ka paraqitur në shoqëri në formë të shkruar, dhe

2) bashkëpranari të cilit i është pamundësuar të marrë pjesë ose të votojë në mbledhjen e bashkëpranarëve, përkatësisht të vendosë përmes letrës.

(3) Ankesë nga paragrafi 1 i këtij neni mund të paraqesë edhe secili udhëheqës, anëtarë i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollor (nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës), nëse me vendim u urdhërohet të bëjnë diçka përshkak të të cilit do të mund të përgjigjen për dëmin, përkatësisht me çka do të kishin bërë vepër penale.

(4) Ankesa dërgohet në afat prej gjashtëdhjetë ditëve nga dita e marrjes së vendimit.

(5) Ankesa dërgohet kundër shoqërisë. Shoqëria përfaqësohet nga udhëheqësi. Nëse ankesë paraqet udhëheqësi, shoqëria në kontestin përfaqësohet nga anëtari i këshillit mbikëqyrës, të caktuar nga ana e këshillit, përkatësisht nga kontrollori, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës. Nëse shoqëria nuk ka organ mbikëqyrës ose nëse ankesën e kanë bërë udhëheqësi i përbashkët, anëtari i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, shoqërisë gjykata i cakton përfaqësues të përkohshëm për kontestin.

(6) Gjykata, me propozim të personave nga paragrafi 3 të këtij neni, me masë të përkohshme mund ta ndalojë zbatimin e vendimit për të cilën, me ankesën, kërkohej të përcaktohet pavlefshmëria nëse është e saktë se me ekzekutimin e tij shoqërisë mund t'i shkaktohet pasojë e dëmit të pakompenzueshëm.

Pasojat juridike nga pavlefshmëria

Neni 226

(1) Nëse gjykata, me vendim të plotfuqishëm, konstaton se vendimi i marrë në mbledhjen e bashkëpranarëve, përkatësisht me vendosjen përmes letrës është e pavlefshme, vendimi ka veprim ndaj të gjithë bashkëpranarëve, udhëheqësin, anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollorit, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, edhe atëherë kur ata nuk kanë qenë palë në procedurë.

(2) Nëse gjykata ka konstatuar se vendimi i cili është regjistruar në regjistrin tregtar është i pavlefshëm, gjykata doemos, sipas detyrimit zyrtar, duhet ta regjistrojë vendimin e plotfuqishëm në regjistrin tregtar. Regjistrimi i vendimit të gjykatës doemos duhet të publikohet në të njëjtën mënyrë siç është publikuar paraprakisht regjistrimi.

(3) Nëse gjykata ka konstatuar pavlefshmërinë e vendimit për ndryshimin e marrëveshjes së shoqërisë, regjistrin tregtar, së bashku me vendimin, i dërgohet edhe teksti i pastërt nga marrëveshja.

Mohimi i vendimeve

Neni 227

(1) Vendimi në mbledhjen e bashkëpranarëve dhe vendimi i marrë me vendosje përmes letrës mund të kontestohet me ankesë. Vendimi mund të kontestohet përshkak të asaj se bashkëpranari me votimin në mbledhje të bashkëpranarëve ose me vendosje përmes letrës ka fituar për vete ose dikujt tjetër i ka mundësuar të fitojë interes, në dëm të shoqërisë ose bashkëpranarëve tjerë.

(2) Mund të kontestohet edhe vendimi i mbledhjes së bashkëpranarëve i cili është themeluar në mosdhënien e informimit e cila ka ndikuar në marrjen e vendimit.

(3) Ankesa paraqitet kundër shoqërisë në afat prej gjashtëdhjetë ditësh nga dita e marrjes së vendimit.

(4) Nuk mund të kontestohet vendimi i mbledhjes së bashkëpranarëve dhe i marrë me vendosje përmes letrës nëse vendimi vërtetohet me vendim të ri, kurse vendimi i ri nuk kontestohet në afat nga paragrafi 3 të këtij neni.

(5) Dispozita nga neni 225, paragrafi 5 nga ky ligj zbatohet edhe në kontestimin e vendimit të bashkëpranarëve.

Autorizim për mohim

Neni 228

Vendimin e marrë në kuvendin e bashkëpranarëve, gjegjësisht me vendosje përmes korrespondimit, mund ta mohojë:

1) çdo bashkëpranar, i cili ka marrë pjesë në punën e kuvendit të bashkëpranarëve, përkatësisht me vendosje përmes korrespondimit dhe i cili kundërshtimin e tij për vendimin e ka deklaruar në procesverbal, përkatësisht kundërshtimin e tij në formë të shkruar e ka dërguar te shoqëria;

2) bashkëpranarë i cili nuk ka marrë pjesë në punën e kuvendit të bashkëpranarëve, përkatësisht në vendosjen përmes korrespondimit, sepse në kundërshtim ligjit dhe marrëveshjen për shoqërinë, nuk i është lejuar pjesëmarrja në punën e tij, nëse kuvendi i bashkëpranarëve nuk është konvokuar në mënyrë të rregullt, përkatësisht vendosja përmes korrespondimit nuk është zbatuar në mënyrë të rregullt ose nëse çështja për të cilën është vendosur në kuvendin e bashkëpranarëve ose me vendosje përmes korrespondencës, nuk është shpallur ose formuluar në mënyrë të rregullt; dhe

3) çdo administrues dhe anëtar i këshillit mbikëqyrës, përkarësisht kontrollor, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, nëse me zbatimin e vendimit do të kishte bërë veprim ndëshkues, joligjor ose për të cilin do të përgjigjej për dëmin.

Nënseksioni 6

MBROJTJA E TË DREJTAVE TË BASHKËPRANARËVE MINORITARË

Emërimi i revizorit të**autorizuar**

Neni 229

(1) Bashkëpranar, përkarësisht bashkëpranarët, depozitet e të cilëve sëbashku përbëjnë së paku një të dhjetën e kryegjësë bazë, kanë të drejtë të caktojnë revizor

të autorizuar që të kryejë revizionin e posaçëm të llogarisë përfundimtare vjetore dhe raporteve financiare.

(2) Nëse shoqëria refuzon që revizori i autorizuar ta bëjë revizionin nga paragrafi 1 i këtij neni, gjykatësi, me propozimin e çdo bashkëpronari të shoqërisë, mund të emërojë revizor të autorizuar që të kryejë revizion të posaçëm.

(3) Bashkëpronari, përkatësisht bashkëpronarët nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, në kohën derisa bëhet revizioni, nuk mund t'i bartin pjesët e tyre pa pëlqimin e shoqërisë.

(4) Për kompensimin e punës së revizorit të autorizuar, i cili është emëruar nga gjykatësi, vendos gjykata. Gjyqi, propozimin për emërimin e revizorit të autorizuar, mund ta kushtëzojë me dhënien e garancisë për mbulimin e shpenzimeve për revizion nga bashkëpronari, përkatësisht bashkëpronarëve që kanë kërkuar të kryhet revizioni.

(5) Nëse me revizioni dëshmohe rregullshmëria e llogarisë vjetore, përkatësisht nëse dëshmohe se librat tregtare janë mbajtur me rregull, shpenzimet bien mbi bashkëpronarin, përkatësisht bashkëpronarët të cilët kanë kërkuar të bëhet revizioni.

Raporti i revizorit të autorizuar

Neni 230

(1) Revizori është i obliguar që raportin e revizionit të kryer, pa shtyrje, t'ia dërgojë administruesit dhe këshilli mbikëqyrës, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës.

(2) Bashkëpronarët, të cilët kanë kërkuar të kryhet revizioni, kanë të drejtë që në selinë e shoqërisë, të bëjnë kontrollin e raportit nga revizioni i kryer dhe të dokumentacionit që i është bashkangjitur.

(3) Administruesi dhe organi mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, janë të obliguar që në kuvendin e ardhshëm të bashkëpronarëve, ta paraqesin raportin e revizionit të kryer dhe të kërkojnë që kuvendi të prononcohet për të. Në kuvendin e bashkëpronarëve, ftohet edhe revizori i cili e ka kryer revizionin. Administruesi dhe këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, doemos duhet t'i kumtojnë të gjitha parregullsitë e dëshmura, si edhe të prononcohen për masat që kanë qëllim t'i ndërmarrin ose që propozojnë të ndërmerren. Këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, doemos duhet të prononcohet nëse shoqëria ka të drejtë të kërkojë kompensim dëmi. Nëse nga raporti i revizionit të kryer del se janë bërë çenime të rënda të ligjit ose të marrëveshjes për shoqërinë, doemos duhet që në një afat-jo më shumë se tetë ditë, të konvokohet tubimi i bashkëpronarëve.

Nënseksioni 7

ADMINISTRIMI ME SHOQËRINË

Kushte për zgjedhje të administruesit

Neni 231

(1) Me shoqërinë administron administrues, përkatësisht administratorë (në tekstin e mëtejme: administrues).

(2) Kur në shoqëri ka tre ose më shumë administrues, ata sëbashku mund të administrojnë me shoqërinë, si organ administrues i shoqërisë, në mënyrë të përcaktuar në marrëveshjen për shoqërinë Përbërja, organizimi, puna dhe kompetencat e organit administrues të shoqërisë, përcaktohen në marrëveshjen për shoqërinë.

(3) Administrues mund të zgjedhet person fizik i cili ka aftësi afarizmi (është i aftë për punë).

(4) Administrues nuk mund të zgjedhet person të cilit, me vendim të plotëfuqishëm gjyqësor, pjesërisht ose tërësisht i është ndaluar të kryejë profesion, veprimtari ose detyrë që është e lidhur me funksionin administrues të shoqërisë, derisa zgjat ndalesa.

Zgjedhja dhe mandati

Neni 232

(1) Për zgjedhje të administruesit vendosin bashkëpronarët.

(2) Gjatë themelimit të shoqërisë, administruesi i parë mund të emërohet me marrëveshjen për shoqërinë.

(3) Nëse administrues zgjedhet bashkëpronar, mandati mund t'i zgjasë derisa i zgjat raporti bashkëpronësor.

(4) Nëse në marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar koha për të cilën zgjedhet administrues i cili nuk është bashkëpronar, konsiderohet se është zgjedhur për një kohë prej katër vjetësh.

(5) Administruesi mund të rizgjedhet, pa dallim se sa mandate ka qenë i zgjedhur, përveç nëse në marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe.

Zvogëlimi i numrit të administruesve

Neni 233

(1) Nëse shoqëria ka më shumë administrues dhe nëse numri i tyre zvogëlohet nën numrin e përcaktuar me marrëveshjen për shoqërinë, administruesit tjerë janë të obliguar që në pajtim me marrëveshjen për shoqërinë, në afat prej tridhjetë ditësh nga dita kur numri i administruesve është zvogëluar nën numrin e përcaktuar me marrëveshjen për shoqërinë, të konvokojnë tubimin e bashkëpronarëve ose me vendosjen me korrespondim, të organizojnë zgjedhjen e administruesve deri në numrin e përcaktuar në marrëveshjen për shoqërinë.

(2) Nëse shoqëria mbet pa administrues, kurse bashkëpronarët nuk kanë zgjedhur administrues në afat prej tridhjetë ditësh nga dita kur shoqëria ka mbetur pa administrues, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori konvokon kuvendin e bashkëpronarëve. Nëse shoqëria nuk ka organ mbikëqyrës, kuvendi i bashkëpronarëve do të konvokohet nga gjykata, me propozim të të cilit do person që ka interes juridik. Gjykata në afat prej tetë ditësh nga pranimi i propozimit, do t'i përcaktojë personin fizik dhe afatin në të cilin ai person do t'i ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme për mbajtjen e kuvendit të bashkëpronarëve. Nëse shoqëria mbet pa administrues, deri në zgjedhjen e administruesit të ri, gjykata, me propozim të bashkëpronarit ose të personit i cili ka interes juridik, mund të vendosë administrues të përkohshëm nga radhët e bashkëpronarëve të shoqërisë, jo më shumë se gjashtë muaj. Administruesi i përkohshëm, deri në zgjedhjen e administruesit, i kryen vetëm punët e domosdoshme.

Regjistrimi i administruesit

Neni 234

(1) Administruesi, autorizimi i tij për përfaqësim të shoqërisë dhe të gjitha ndryshimet, pa shtyrje, regjistrohen në regjistrin tregtar.

(2) Fleteregjistrimit i bashkangjiten:

1) vendimi për zgjedhjen e administruesit, përveç nëse emërimi nuk është bërë me marrëveshjen për shoqërinë;

2) vendimi për revokim nëse administruesi paraprak është revokuar;

3) dorëheqja me shkrim nëse administruesit paraprak i ka pushuar mandati me dorëheqje;

4) akti me të cilin përcaktohet lloji dhe sasia e përfaqësimit;

5) dëshmia se nuk ka ndalesa sipas nenit 231, paragrafit 4 të këtij ligji; dhe

6) nënshkrimi i administruesit, përkatësisht nënshkrimet e personave të autorizuar për përfaqësim-të vërtetuar, të bashkangjitura dhe të dhëna në pajtim me nenin 65, paragrafet 2 dhe 3 të këtij ligji.

Autorizimet e administruesit

Neni 235

(1) Autorizimet e administruesit përcaktohen me marrëveshjen për shoqërinë. Nëse me marrëveshjen për shoqërinë nuk janë përcaktuar autorizimet e administruesit, ai mund t'i ndërmarrë të gjitha punët dhe veprimet juridike, që janë të lidhura dhe të zakonshme për udhëheqjen e punëve dhe që janë në interes të shoqërisë.

(2) Në raportet me persona të tretë, administruesi është i autorizuar që në të gjitha rrethanat të veprojë, në emër të shoqërisë, me përjashtim të autorizimeve që, sipas këtij ligji dhe marrëveshjes për shoqërinë, i kanë bashkëpronarët.

(3) Nëse janë zgjedhur më shumë administrues, të gjithë administruesit e shoqërisë kanë autorizime dhe të drejta të njëjta në lidhje me udhëheqjen e punëve të shoqërisë, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe.

(4) Bashkëpronar, i cili është zgjedhur për administrues ose për anëtar të këshillit mbikëqyrës të shoqërisë, si bashkëpronar ka të drejta dhe obligime të njëjta si edhe bashkëpronarët në shoqëri dhe nuk ka të drejtë që gjatë realizimit të drejtave të veta dhe gjatë kryerjes së detyrave, të thirret në autorizimet, të drejtat dhe obligimet që i ka si administrues i shoqërisë ose si anëtar i këshillit mbikëqyrës të shoqërisë.

Autorizimi për përfaqësim

Neni 236

(1) Shoqërinë në raportet me persona të tretë e përfaqëson administruesi. Administruesi nënshkruhet ashtu që, pasi paraqet firmën shoqërisë, shënon statusin e vet të administruesit dhe e vendos nënshkrimin e vet.

(2) Nëse shoqëria ka më shumë se një administrues, shoqërinë e përfaqësojnë të gjithë administruesit, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe. Deklarimi i vullnetit ndaj shoqërisë e shprehur ndaj njërit administrues, konsiderohet se është bërë për të gjithë administruesit.

(3) Administruesi është i obliguar t'i respektojë përkufizimet e autorizimeve për përfaqësim, të përcaktuara në marrëveshjen për shoqërinë, në vendimin e kuvendit të bashkëpronarëve ose në vendimin e marrë përmes korrespondencës.

(4) Përkufizimet nga paragrafi 3 i këtij neni nuk kanë ndikim juridik ndaj personave të tretë, edhe pse përkufizimet kanë qenë të shpallura.

(5) Administruesi i cili ka ditur se ndërmer veprim në emër të shoqërisë, pa pasur autorizim për këtë, është personalisht përgjegjës ndaj shoqërisë për dëmin që ka pësuar nga ky veprim.

Mënyra e punës së administruesve

Neni 237

(1) Nëse janë zgjedhur më shumë administrues, ndërsa me marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe, asnjëri nga administruesit në mënyrë të pavarur nuk mund të ndërmarrë veprime të duhura për udhëheqjen e punëve të shoqërisë, përveç nëse me vonimin ose me mosndërmarrjen e veprimit të caktuar, ekziston rrezik t'i bëhet dëm shoqërisë ose në mënyrë tjetër mund të kërcënohen intereset e shoqërisë.

(2) Nëse me marrëveshjen për shoqërinë çdonjëri nga administruesit është i autorizuar që vetë të ndërmarrë veprime të duhura për udhëheqjen e punëve të shoqërisë, çdonjëri nga administruesit mund të shprehë kundërshtim për veprim të ndërmarrë, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë, nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Nëse administruesit nuk e zgjidhin mosmarrëveshjen nga paragrafi 2 i këtij neni, vendim për çështjen e mosmarrëveshjes merr kuvendi i bashkëpronarëve.

(4) Kundërshtimi nga paragrafi 2 i këtij neni nuk ka ndikim juridik ndaj personave të tretë.

Ndalimi i konkurrencës

Neni 238

(1) Pa pëlqimin e kuvendit të bashkëpronarëve, administruesi i shoqërisë, nuk mund që:

1) për llogarin e vet ose të huaj, të kryejë punë që bëjnë pjesë në lëndën e punës së shoqërisë;

2) të jetë bashkëpronar me përgjegjësi të pakufizuar në shoqëri tjetër, e cila ka lëndë të njëjtë ose të ngjashme të punës së shoqërisë;

3) të jetë anëtar i organit administrues ose anëtar i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollues në shoqëri tjetër, e cila ka lëndë të njëjtë ose të ngjashme të punës së shoqërisë;

4) në zyrat e shoqërisë të kryejë punë për llogarin e vet ose të huaj.

(2) Nëse administruesi vepron në kundërshtim me ndalesat nga paragrafi 1 i këtij neni, shoqëria, mundet nga administruesi:

1) të kërkojë kompensim të dëmit; ose

2) të kërkojë që shoqërisë t'ia lë çështjen juridike që e ka lidhur për llogarin e vet dhe t'ia japë dobinë e cila buron nga çështja juridike, e lidhur për llogarin e vet ose të huaj.

(3) Nëse administruesi nuk e kompenson dëmin ose nuk i ja lë shoqërisë çështjen juridike të lidhur për llogarin e vet ose nuk i ja jep shoqërisë dobinë e cila buron nga çështja juridike—e lidhur për llogarin e vet ose të huaj ose shoqërisë nuk ia bart kërkesën që ka pësuar nga kjo administruesit tjerër, si edhe anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës dhe cilido bashkëpronar mund të paraqesë padi për realizim të kërkesave nga paragrafi 2 i këtij neni.

(4) E drejta për realizim e kërkesave nga paragrafi 2 i këtij neni, parashkruhet në afat prej nëntëdhjetë ditësh nga dita kur administruesit tjerë, anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës dhe cilido bashkëpunëtor, kanë kuptuar për veprimin në bazë të të cilit ekziston e drejtë kompensimi e dëmit, përkatësisht të drejtë të kërkojë t'ia lë çështjen juridike, që e ka lidhur në llogari të vet dhe t'ia japë dobinë që buron nga çështja juridike—të lidhur për llogarin e vet ose të huaj. Pas skadimit të afatit prej pesë vjetësh, nga dita e ndodhjes së cenimit të ndalesës, e drejta për realizim e kërkesave nga paragrafi 2 i këtij neni, nuk mund të realizohet.

(5) Në rast të cenimit të ndalesave nga paragrafi 1 i këtij neni, administruesi mund të revokohet pa lajmërim paraprak dhe pa të drejtë kompensimi të dëmit, përveç nëse nuk është përcaktuar ndryshe në marrëveshjen për rregullimin e raporteve ndërmjet administruesit dhe shoqërisë.

Konflikti i interesave

Neni 239

(1) Për çdo marrëveshje ose aktivitet tjetër afarist të shoqërisë, në të cilat shoqëria është palë dhe në të cilat administruesi, anëtar i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, ka interes, bile edhe në mënyrë indirekte, patjetër duhet të veprojnë konform neneve 457, 459 dhe 460 të këtij ligji. Administruesi, anëtar i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, i cili ka interes është i obliguar menjëherë ta paraqesë atë.

(2) Nëse bashkëpronar, anëtar i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollues, kupton se është përmeshur ndonjëri e kushteve nga paragrafi 1 i këtij neni, për këtë menjëherë e lajmëron kuvendin e bashkëpronarëve, këshillin mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesin. Administruesi, anëtar i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, ka të drejtë të deklarohet, por nuk mund të marrë pjesë në debatim ose në vendosjen lidhur me marrëveshjen ose me aktivitetin tjetër afarist, as në marrjen e vendimit për dhënien e lejes nga paragrafi 460 i këtij ligji.

(3) Nëse kuvendi i bashkëpronarëve, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, nuk japin leje ose nëse vendimi me të cilin kanë dhënë ose kanë refuzuar të japin leje, është në kundërshtim me ligjin, përkatësisht në marrëveshjen për shoqërinë, nuk mund të theksohen kërkesa ndaj personave të tretë, përveç nëse shoqëria dëshmon se personi i tretë ka ditur për mosekzistimin e lejes ose për paligjshmërinë e vendimit, përkatësisht për kundërshtimin e saj me marrëveshjen për shoqërinë ose duke i marrë parasysh të gjitha rrethanat, doemos është dashur të dijë për të.

Përgjegjësia për mbajtjen e librave tregtare dhe për përgatitjen e llogarisë vjetore

Neni 240

(1) Administruesi është përgjegjës për mbajtjen e rregull të librave tregtare të shoqërisë, në pajtim me ligjin dhe me rregullat të tjera.

(2) Administruesi është përgjegjës për përgatitjen me kohë të llogarisë vjetore dhe raportin vjetor për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist dhe është i detyruar, që më së voni në afatin e përcaktuar me këtë ligj, t'ia paraqesë kuvendit të bashkëpronarëve.

(3) Dokumentet nga paragrafi 2 i këtij neni, si edhe propozimi i vendimeve, marrja e të cilave propozohet nga ana e administruesit dhe, sipas nevojës, edhe raporti i revizionit, ju dërgohen bashkëpronarëve, në mënyrën dhe afatin e përcaktuar me marrëveshjen për shoqërinë.

(4) Në lidhje me dokumentet nga paragrafi 3 i këtij neni, bashkëpronarët mund të parashtrajnë pyetje me shkrim dhe të kërkojnë sqarime plotësuese, të cilave administruesi është i obliguar t'iu përgjigjet gjatë mbajtjes së kuvendit të bashkëpronarëve.

Kujdesi i detyruar dhe përgjegjësia e administruesit

Neni 241

(1) Administruesi është i detyruar t'i udhëheqë punët e shoqërisë, me kujdesin e tregtarit të rregullt dhe të ndërgjegjshëm dhe ta ruajë sekretin afarist të shoqërisë.

(2) Administruesi personalisht dhe pakufi është përgjegjës, ndërsa nëse shoqëria ka dy ose më shumë administrues, ata përgjigjen edhe në mënyrë solidare, ndaj shoqërisë dhe ndaj personave të tretë për punën në kundërshtim me dispozitat e ligjit dhe dispozitat tjera dhe për mosrespektimin e marrëveshjes për shoqërinë. Nëse ka më shumë administrues, ata përgjigjen pakufi dhe në mënyrë solidare.

(3) Administruesi doemos duhet që veçanërisht ta kompensojë dëmin, nëse në kundërshtim me këtë ligj dhe me marrëveshjen për shoqërinë, kryen ndarje të pronës së shoqërisë, përkatësisht nëse bashkëpronarëve pjesërisht ose tërësisht ua kthen borxhet, ua paguan kamatën ose fitimin ose nëse shoqëria fiton pjesë vetjake, nëse e merr peng ose nëse e tërheq pjesën.

(4) Administruesi është personalisht përgjegjës edhe për dëmin që do t'ia shkaktojë shoqërisë me punën juridike që e ka lidhur me shoqërinë në emrin e vet ose të huaj, por për llogarin e vet, nëse për të paraprakisht nuk ka marrë pëlqim nga organi mbikëqyrës, ndërsa nëse shoqëria nuk ka organ mbikëqyrjeje, pëlqim nga administruesit tjerë, nëse bashkëpronarët në shoqëri kanë zgjedhur më shumë administrues.

(5) Në rast kontesti administruesi doemos duhet të dëshmojë se ka vepruar në interes të shoqërisë dhe me vëmendje të tregtarit të rregullt dhe të ndërgjegjshëm. Nëse më shumë administrues kanë marrë pjesë në veprën e njëjtë dhe ekziston mosmarrëveshje për dëmin e bërë, gjykata konstaton kontributin e çdo administruesi në shkaktimin e dëmit.

(6) Përveç padisë për kompensimin e dëmit që personalisht e kanë pësuar, bashkëpronarët, veçmas ose në grup, mund të ngrejnjë padi kundër administruesi për kompensimin e dëmit të shoqërisë. Padiësit mund të kërkojnë kompensimin e dëmit që e ka pësuar shoqëria.

(7) Është jovalide secila dispozitë e marrëveshjes për shoqërinë, me të cilën ngritja e padisë kushtëzohet me mendimin ose aprovimin paraprak të kuvendit të bashkëpronarëve ose e cila do të përmbante dorëheqjen paraprake nga ngritja e padisë.

(8) Cilido vendim i kuvendit të bashkëpronarëve, nuk mund të ketë ndikim për mosngritjen e padisë për përgjegjësinë e administruesit për gabimet e bëra në kryerjen e detyrave të veta.

(9) Padia për përgjegjësi nga paragrafet 3, 4 dhe 6 dhe të këtij neni, parashkruhet për tre vjet, konsideruar nga dita e veprimit të dëmshëm të kryer, përkatësisht nga dita e dëmit të shkaktuar ose nëse ka qenë fshehur, nga dita e zbulimit të tij. Nëse veprimi është kualifikuar si vepër penale, padia parashkruhet për dhjetë vjet.

Revokimi i administruesit dhe pushimi i mandatit për shkak të dorëheqjes

Neni 242

(1) Administruesi në çdo kohë mund të revokohet me vendimin e bashkëpronarëve, në mënyrën si kanë vendosur për zgjedhjen e tij, me ose pa arsyetim. Çdo dispozitë tjetër në marrëveshjen për shoqërinë, konsiderohet jovalide.

(2) Me propozimin e bashkëpronarit, gjykata mund të marrë vendim për revokimin e administruesit i cili është edhe bashkëpronar.

(3) Administruesi mund të paraqesë dorëheqje në cilëndo kohë, me paraqitjen e njoftimit të shkruar te të gjithë bashkëpronarët, nëse interesat e shoqërisë nuk imponojnë diçka tjetër.

(4) Konsiderohet se administruesit i ka pushuar mandati, në ditën që e ka shënuar në dorëheqjen, të paraqitur me shkrim te të gjithë bashkëpronarët. Administruesi e verifikon nënshkrimin e dorëheqjes te noteri. Pas dorëheqjes së paraqitur, nuk vendoset për pranimin e saj. Nëse interesat e shoqërisë e imponojnë këtë, bashkëpronarët mund ta obligojnë administruesin ta kryejë funksionin deri në zgjedhjen e administruesit të ri, por jo më shumë se tridhjetë ditë. Te regjistri tregtar dorëheqja paraqitet me shkrim, që të bëhet fshirja e regjistrimit të administruesit në regjistrin tregtar. Nëse shoqëria është me një administrues, ndërsa shoqëria nuk ka zgjedhur administrues, gjykata vendos administrues të përkohshëm, në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj.

(5) Administruesi i revokuar ka të drejtë kompensimi të dëmit, nëse kjo është përcaktuar me marrëveshjen për rregullimin e raporteve ndërmjet administruesit dhe shoqërisë.

Administrimi i shoqërisë nga një person

Neni 243

(1) Me shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar nga një person, udhëheq vetë bashkëpronari ose administrues i zgjedhur nga ai vetë. Nëse bashkëpronari i vetëm është person juridik, me shoqërinë administro person i zgjedhur nga ai.

(2) Bashkëpronari i vetëm, si administrues, e udhëheq shoqërinë në mënyrën për të cilën konsideron se është e përshtatshme për realizimin e interesit të shoqërisë. Dispozitat e këtij ligji që janë në lidhje me përgjegjësinë e shoqërisë ndaj personave të tretë dhe ndaj administruesit, si përfaqësues sipas ligjit, në lidhje me personat e tretë, zbatohen në bashkëpronarin e vetëm si themelues i shoqërisë dhe si administrues i shoqërisë.

(3) Kontratat ndërmjet bashkëpronarit të vetëm dhe shoqërisë, në të cilën bashkëpronari i vetëm është njëkohësisht edhe administrues, doemos duhet të shënohen në procesverbal ose të jenë të kontraktuara në formë të shkruar.

(4) Dispozitat e këtij ligji, që kanë të bëjnë me administruesin për shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar që kanë dy ose më shumë bashkëpronarë, zbatohen në mënyrë përkatëse edhe në administruesin e zgjedhur nga bashkëpronari i vetëm.

Nënseksioni 8

MBIKËQYRJE MBI PUNËN E SHOQËRISË

Dispozitat themelore

Neni 244

(1) Mbikëqyrje mbi punën e shoqërisë mund të kryejë këshill mbikëqyrës ose kontrollues, ndërsa nëse në shoqëri nuk është themeluar organ mbikëqyrës, mbikëqyrjen e kryejnë drejtpërdrejt bashkëpronarët, veçmas ose bashkërisht.

(2) Dispozitat e këtij ligji, me të cilat rregullohet këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, zbatohen vetëm nëse me këtë ligj, përkatësisht me marrëveshjen për shoqërinë, është përcaktuar shoqëria të ketë organ mbikëqyrës.

Sektori i parë

ORGANET E MBIKËQYRJES

Zgjedhja e organeve të mbikëqyrjes

Neni 245

Me marrëveshjen për shoqërinë mund të parashihet themelimi i këshillit mbikëqyrës, përkatësisht zgjedhja e kontrolluesit të shoqërisë, i cili përcjell zbatimin e marrëveshjes për shoqërinë, kujdeset për punimin me pronën e shoqërisë dhe ruajtjen e saj, kontrollon mënyrën në të cilën bëhet administrimi me shoqërinë nga administruesit dhe i paraqet raport kuvendit të bashkëpronarëve.

Mënyra e zgjedhjes dhe revokimit të organit për mbikëqyrje

Neni 246

(1) Kuvendi i bashkëpronarëve i zgjedh dhe i revokon anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesin, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe. Këshilli i parë mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, mund të emërohen me marrëveshjen për shoqërinë.

(2) Në shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar nga një person, nëse bashkëpronari ka vendosur të themelojë organ mbikëqyrjeje, anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesin, i zgjedh dhe i revokon me vendimin e vet-bashkëpronari i vetëm.

(3) Anëtarë të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrollues nuk mund të zgjidhen:

- 1) administruesi dhe të punësuarit në shoqërinë;
- 2) bashkëshortët, personat që janë farefis në vijë të drejtë dhe anësore deri në brezin e tretë me administruesin;
- 3) personat të cilëve gjykatësi, me vendim ua ka ndaluar kryerjen e punëve revizuese derisa zgjat ndalesa, ose
- 4) person fizik, i cili është anëtar në pesë këshilla mbikëqyrës në shoqëri aksionare ose në shoqëri me përgjegjësi të kufizuar.

Përbërja dhe mandati i këshillit mbikëqyrës

Neni 247

(1) Këshilli mbikëqyrës përbëhet së paku prej tre anëtarësh.

(2) Anëtarët e këshillit mbikëqyrës zgjidhen për katër vjet, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Anëtarët e këshillit mbikëqyrës mund të rizgjidhen, pa dallim se sa mandate është zgjedhur, përveç nëse në marrëveshjen për shoqërinë nuk është përcaktuar ndryshe.

Organizimi dhe puna e këshillit mbikëqyrës

Neni 248

(1) Anëtarët e këshillit mbikëqyrës zgjedhin kryetarin e këshillit mbikëqyrës nga radhët e veta. Kryetari i këshillit mbikëqyrës i konvokon dhe kryeson me seancat e klëshillit mbikëqyrës dhe organizon punën e tij.

(2) Të gjithë anëtarët e këshillit mbikëqyrës kanë të drejta, obligime dhe përgjegjësi të njëjta.

(3) Marrja e vendimeve dhe mënyra e punës së këshillit mbikëqyrës rregullohen me marrëveshjen për shoqërinë.

(4) Këshilli mbikëqyrës takohet së paku tre herë gjatë një viti afarist.

Kompetenca të organit të mbikëqyrjes

Neni 249

(1) Këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, bën mbikëqyrjen e punës së shoqërisë. Në kryerjen e mbikëqyrjes së punës së shoqërisë, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, mund t'i kontrollojë dhe vlerësojë librat tregtarë të shoqërisë, aktet dhe dokumentet tjera të shoqërisë, pronën dhe posaçërisht arkën dhe gjendjen e letrave me vlerë të shoqërisë. Kryerjen e këtyre punëve, këshilli mbikëqyrës mund t'ia besojë anëtarit të vet ose punë të veçuar t'i besojë ekspertit i cili nuk është anëtar i këshillit mbikëqyrës.

(2) Këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, kontrollon llogarinë vjetore të shoqërisë dhe raportet tjera financiare, propozimin për shpërndarjen e fitimit dhe vlerëson raportin vjetor për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist dhe për atë e njofton kuvendin e bashkëpronarëve. Në raport, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, posaçërisht thekson se në çfarë mënyre dhe sasi e ka kontrolluar udhëheqjen e punëve të shoqërisë në vitin kalendarik dhe në çfarë përfundime ka arritur, pasi që ka bërë kontrollin e llogarisë vjetore dhe të raportit vjetor për punën e shoqërisë, në vitin paraprak afarist.

(3) Këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi, patjetër duhet ta konvokojë kuvendin e bashkëpronarëve nëse atë e kërkon interesi i shoqërisë.

(4) Në marrëveshjen për shoqërinë mund të përcaktohen punë që nuk mund të kryhen pa lejen e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesit.

Zbatimi i dispozitave për ndeshjen e interesave, për ndalesë të konkurrencës dhe për përgjegjësi

Neni 250

Dispozitat nga nenet 238, 239 dhe 241 të këtij ligji, me të cilat rregullohen ndalesa e konkurrencës, ndeshja e interesave dhe përgjegjësia e administruesit, zbatohen në mënyrë përkatëse edhe mbi anëtarët e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesin.

Sektori i dytë
KRYERJA E MBIKËQYRJES SË
DREJTPËRDREJTË NGA ANA E
BASHKËPRONARËVE

Autorizime kontrolluese të bashkëpronarit

Neni 251

(1) Bashkëpronarët, përmes kuvendit të bashkëpronarëve, kryejnë mbikëqyrje të rregullt nëpërmjet shqyrtimit dhe miratimit të llogarisë vjetore dhe të raportit vjetor për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist.

(2) Çdo bashkëpronar ka të drejtë edhe personalisht të njoftohet për punët e shoqërisë, t'i shqyrtojë llogaritë vjetore dhe raportet për punën dhe librat tjera tregtare, aktet dhe dokumentet tjera të shoqërisë, raportet për punën e shoqërisë që i paraqet administruesi, raportet e revizuesve të autorizuar, si edhe të kryejë formë tjetër kontrolli të punës së shoqërisë, në mënyrën dhe sipas kushteve të përcaktuara në këtë ligj dhe në marrëveshjen për shoqërinë.

(3) Kur realizimi i të drejtës për mbikëqyrje nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni është penguar ose pamundësuar nga organi kompetent i shoqërisë ose nga personi udhëheqës, për realizim të të drejtës, mepropozimin e bashkëpronarit, vendos gjykata.

(4) Çdo bashkëpronar, këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesit ose personit tjetër që bën revizion, në çdo kohë, me shkrim, mund t'i tërheqë vërtjeten për punë të caktuara nga fushëveprimi i tij.

(5) Nëse puna është e rëndësishme dhe urgjente, ndërsa administruesi, me propozimin e këshillit mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesit, nuk e ka konvokuar kuvendin e bashkëpronarëve, kuvendin e konvokon, pa shtyrje, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesi. Nëse shoqëria nuk ka këshill mbikëqyrës, përkatësisht kontrollues, kuvendin e bashkëpronarëve e konvokojnë bashkëpronarët nga paragrafi 4 i këtij neni.

Seksioni 8

NDRYSHIMI I MARRËVESHJES PËR SHOQËRINË

Nënseksioni 1

DISPOZITA TË PËRBASHKËTA PËR
NDRYSHIMIN E MARRËVESHJES PËR SHOQËRINË

Vendimi për ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë

Neni 252

(1) Marrëveshja për shoqërinë mund të ndryshohet vetëm me vendimin e bashkëpronarëve, të marrë së paku me shumicën e tre të katërtave nga numri i përgjithshëm i votave që i kanë bashkëpronarët në shoqëri. Në marrëveshjen për shoqërinë mund të përcaktohet shumicë më e madhe dhe mund të parashihen edhe kushte plotësuese për ndryshimin e saj.

(2) Vendimin për ndryshimin e lëndës së punës së shoqërisë, të përcaktuar në marrëveshjen për shoqërinë, bashkëpronarët e sjellin njëzërit, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërisë nuk është e përcaktuar ndryshe.

(3) Vendimi për rritjen e obligimeve të përcaktuara të bashkëpronarëve, që dalin nga marrëveshja për shoqërinë ose për zvogëlimin e të drejtave të bashkëpronarëve që u takojnë sipas marrëveshjes për shoqërinë, merret me

pëlqimin e gjithë bashkëpronarëve të shoqërisë, të cilët janë të prekur nga rritja e obligimeve, përkatësisht zvogëlimi i të drejtave.

(4) Dispozitat nga marrëveshja për shoqërinë që janë në kundërshtim me dispozitat e paragrafeve 1, 2 dhe 3 të këtij neni, janë jovalide.

(5) Bashkëpronarët, me vendimin për ndryshim të marrëveshjes për shoqërinë, autorizojnë administruesin, përkatësisht këshillin mbikëqyrës, përkatësisht kontrolluesin, nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, të përpilojë tekst të pastruar të marrëveshjes për shoqërinë, në të cilin i inkorporon ndryshimet e bëra me vendimin për ndryshim të marrëveshjes për shoqërinë.

Ndikimi juridik i vendimit për ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë

Neni 253

(1) Fletëparaqitja për regjistrimin e vendimit për ndryshim të marrëveshjes për shoqërinë, për shkak të regjistrimit në regjistrin tregtar, e paraqet administruesi ose person i autorizuar nga ai me prokurë, të verifikuar te noteri.

(2) Fletëparaqitjes për regjistrim në regjistrin tregtar i bashkangjitet vendimi për ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë dhe teksti i pastruar i marrëveshjes për shoqërinë.

(3) Regjistrimi i vendimit për ndryshim të marrëveshjes për shoqërinë në regjistrin tregtar shpallet me theksimin e numrit të vendimit dhe datës kur është marrë.

(4) Vendimi për ndryshim të marrëveshjes për shoqërinë ka ndikim juridik ndaj bashkëpronarëve nga dita e marrjes së tij.

Nënseksioni i dytë ZMADHIMI I KRYEGJËSË BAZË

Mënyrat e rritjes së kryegjësë bazë

Neni 254

(1) Rritja e kryegjësë bazë bëhet me vendimin e kuvendit të bashkëpronarëve, që ka cilësinë e vendimit me të cilin bëhet ndryshimi i marrëveshjes për shoqërinë.

(2) Rritja e kryegjësë bazë mund të bëhet me ndërmarrjen e depoziteve të reja ose me futjen e rezervave dhe të fitimit të shoqërisë në kryegjësë bazë.

(3) Kryegjësja bazë mund të rritet vetëm nëse të gjitha depozitat e mëparshme janë paguar tërësisht.

Kushtet për rritjen e kryegjësë bazë

Neni 255

(1) Me vendimin për rritjen e kryegjësë bazë, përcaktohen; shuma e rritjes së kryegjësë themelore, mënyra në të cilën personat që do të ndërmarrin depozitë, do të marrin pjesë në shpërndarjen e fitimit dhe prej kur në vitin afarist në të cilin është rritur kryegjësja bazë, do ta realizojnë këtë të drejtë, shumën e pjesës së kryegjësë bazë që duhet të paguhet para paraqitjes së fletëregjistrimit në regjistrin tregtar, afati në të cilin duhet të paguhet depozitat dhe mënyra e pagimit, lloji i depozitave jomonetare, nëse rritja bëhet me futjen e depoziteve jomonetare, obligimet plotësuese dhe kushtet tjera në të cilat bëhet rritja e kryegjësë bazë.

(2) Vetëm me vendimin për rritjen e kryegjësë bazë, nga personat të cilët i regjistrojnë dhe i ndërmarrin depozitat deri në shumën e rritjes, mund të kërkohet pagimi i depozitit të ndërmarrë mbi shumën nominale, si edhe për depozitat e reja të përcaktohen të drejtat e posaçme. Nëse kërkohet pagimi mbi shumën nominale të depozitit të regjistruar, teprica patjetër duhet të paguhet para paraqitjes së fletëregjistrimit për rritjen e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

(3) Nëse rritja e kryegjësë bazë bëhet me futjen e depozitave jomonetare, kjo duhet të përcaktohet në mënyrë të prerë me vendimin për rritjen e kryegjësë bazë, me ç'rast patjetër duhet të përcaktohet afati në të cilin duhet të futen depozitat jomonetare. Depozitat jomonetare doemos duhet të futen në shoqërinë para se të paraqitet fletëregjistrimi për rritjen e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

(4) Dispozitat e këtij ligji për shumën e depozitit më të ulët, mënyra e pagimit, arritja e pagimit të depozitit, si edhe për pasojat juridike për vonimin e pagesës, zbatohen edhe mbi depozitet e reja.

(5) Nëse rritja e kryegjësë bazë bëhet me futjen e depozitave jomonetare, dispozitat nga neni 35 i këtij ligji për vlerësimin e depozitit jomonetar dhe për përgjegjësinë e bashkëpronarit, i cili e fut depozitin jomonetar, zbatohen edhe në depozitat e reja.

Ndërmarrja e depoziteve të reja nga ana e bashkëpronarëve

Neni 256

(1) Depozitat e reja shoqëria ua ofron bashkëpronarëve ekzistues ose personave të tjerë, të cilët nuk janë bashkëpronarë.

(2) Bashkëpronarët ekzistues kanë të drejtë përparësie në ndërmarrjen e depozitave të reja, proporcionalisht me depozitat e ndërmarrja deri atëherë në kryegjësë bazë të shoqërisë, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë, përkatësisht me vendimin për rritjen e kryegjësë bazë nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Administruesi, me letra të rekomanduara, u ofron bashkëpronarëve ndërmarrje të depozitave në shumë proporcionale me rritjen e kryegjësë bazë që u takon sipas paragrafit 2 të këtij neni. Nëse bashkëpronari, në afat prej pesëmbëdhjetë ditësh nga dita e dërgimit të letrës së rekomanduar, nuk e ndërmerr depozitin, administruesi, sipas procedurës së njëjtë do t'ua ofrojë bashkëpronarëve të tjerë. Nëse bashkëpronarët tjerë nuk e ndërmarrin depozitën për tetë ditë nga dita e dërgimit të letrës, administruesi me zgjedhjen e vet, por në interes të shoqërisë, do t'ua ofrojë personave të cilët nuk janë bashkëpronarë, nëse në marrëveshjen për shoqërinë ose në vendimin për rritjen e kryegjësë bazë nuk është përcaktuar ndryshe.

(4) Depozita ndërmerret me deklaratë për ndërmarrje e depozitës, e cila jipet në formë të shkruar. Deklarata, përveç shumës së depozitës së ndërmarrë, përmban të dhëna për të gjitha obligimet të tjera, që dalin nga marrëveshja për shoqërinë, përkatësisht nga vendimi për rritjen e kryegjësë bazë. Nëse personi që ndërmerr depozitë nuk është bashkëpronar, deklarata përmban pëlqimin e tij se bëhet bashkëpronar dhe se i ndërmerr të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me marrëveshjen për shoqërinë. Deklarata verifikohet te noteri.

Regjistrimi i rritjes së kryegjësë bazë për ndërmarrje të depozitave të reja

Neni 257

(1) Pas pagimit të depozitave monetare, përkatësisht futjes së depozitave jomonetare me të cilat rritet kryegjësja bazë, në pajtim me vendimin për rritjen e kryegjësë bazë, dërgohet fletëparaqitje për regjistrimin e rritjes së kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

(2) Fletëregjistrimit i bashkangjiten:

1) vendimi për rritjen e kryegjësë bazë;

2) deklaratat për ndërmarrjen e depozitave, të verifikuar te noteri;

3) lista e personave që kanë ndërmarrë depozita të reja, të nënshkuara nga paraqitësi i fletëparaqitjes, në të cilën shënohen shumat e depozitave të ndërmarrja dhe depozitat e paguara në çka janë paguar dhe dëshmi se janë paguar, të cilat i bashkangjiten listës, ndërsa nëse depozitat i ndërmarrin bashkëpronarë ekzistues të shoqërisë—shuma e përgjithshme e depozitave të tyre.

4) kontrata me të cilën është kryer futja e depozitave jomonetare, nëse kryegjësja bazë rritet me futjen e depozitave jomonetare; dhe

5) dëshmia për pronësi në të cilën është bërë shënimi në librin publik për evidentimin e sendeve të patundshme, ndërsa nëse depozitohet lëndë e tundshme, për të cilën me ligj është paraparë obligimi për evidencë (regjistër)-dëshmi për pronësinë mbi sendin e tundshëm;

(3) Fletëparaqitjen për regjistrimin e rritjes së kryegjësë themelore në regjistrin tregtar, e paraqit administruesi, përkatësisht personi të cilin ai do ta autorizojë me prokurë, të verifikuar te noteri.

(4) Para se të shpallet regjistrimi i rritjes së kryegjësë bazë në regjistrin tregtar, shoqëria nuk guxon që në shpalljet dhe korrespondencat e saj afariste, ta përmendë rritjen e kryegjësë bazë.

(5) Në shpalljen e regjistrimit se është rritur kryegjësja bazë e shoqërisë, shënohet përmbajtja e regjistrimit, e nëse në shoqëri janë futur depozita jomonetare – shënohen edhe kontratat me të cilat është kryer futja e depozitave jomonetare. Në shpalljen për regjistrimin mjafton vetëm të referohet në dokumentet që i janë bashkangjitur fletëregjistrimit.

Rritja e kryegjësë bazë nga rezervat

Neni 258

(1) Bashkëpronarët mund të marrin vendim për rritjen e kryegjësë bazë me shndërrimin e rezervave në kryegjë bazë, e cila ka cilësinë e vendimit për ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë. Rritja e depozitave kryhet proporcionalisht me depozitat e deriatëhershme të bashkëpronarëve.

(2) Bashkëpronarët mund ta marrin vendim për rritjen e kryegjësë bazë, në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni, vetëm pas miratimit të llogarisë vjetore dhe sipas së cilës shoqëria nuk ka humbje rrjedhëse dhe të pambuluar nga vitet paraprake dhe pas miratimit të raportit të revizuesit të autorizuar me të cilin vërtetohen faktet në llogarinë vjetore. Nëse nga dita e miratimit të llogarisë vjetore dhe raportit të revizorit të autorizuar, kalojnë më shumë se tetë muaj para paraqitjes së fletëregjistrimit të vendimit për rritjen e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar, doemos duhet të përpilohet raport i ri për bilancin e gjendjes dhe të kryhet revizion nga revizori i autorizuar.

(3) Për rritjen e kryegjësë bazë mund të shfrytëzohen fitimi dhe rezervat e shoqërisë, në pajtim me qëllimet për të cilat janë dedikuar. Kur bashkëpronarët do të vendosin që kryegjënë bazë ta rrisin nga fitimi, gjatë vendosjes për shpërndarjen, fitimin e shpërndajnë në rezerva, me shënim se do të shfrytëzohet për rritjen e kryegjësë bazë.

(4) Rritja e kryegjësë bazë të shoqërisë kryhet me rritjen e shumave nominale të pjesëve ekzistuese në shoqërinë. Gjatë kësaj, në mënyrë përkatëse, zbatohen dispozitat nga neni 174, paragrafi 4 i këtij ligji.

(5) Rritja e kryegjësë bazë doemos duhet të zbatohet ashtuqë shumata e përgjithshme e depozitave të rritura t'i përgjigjet kryegjësë bazë të rritur të shoqërisë.

(6) Pjesët e rritura të bashkëpronarëve të shoqërisë doemos duhet të jenë në proporcion të njëjtë si edhe ato para rritjes së kryegjësë bazë të shoqërisë.

(7) Në rritjen e kryegjësë bazë në mënyrë të barabartë marrin pjesë edhe pjesët personale që i ka fituar shoqëria.

(8) Nëse me vendimin për rritjen e kryegjësë bazë nuk është përcaktuar ndryshe, pjesët e rritura marrin pjesë në fitimin e shoqërisë që është realizuar gjatë tërë vitit afarist, në të cilin është marrë vendimi për rritjen e kryegjësë bazë.

(9) Dispozita nga vendimi për rritjen e kryegjësë bazë, që është në kundërshtim me dispozitat e këtij neni është e pavlefshme.

Regjistrimi i rritjes së kryegjësë bazë nga rezervat

Neni 259

(1) Fletëparaqitja për regjistrimin e rritjes së kryegjësë bazë në regjistrin tregtar nga mjetet e rezervave të shoqërisë, patjetër duhet të dorëzohet pa shtyrje.

(2) Fletëparaqitjes për regjistrim i bashkangjiten:

1) vendimi për rritjen e kryegjësë bazë me shndërrimin e rezervave në kryegjë bazë;

2) llogaria vjetore e miratuar ose bilanci i gjendjes në bazë të së cilave është marrë vendimi për rritjen e kryegjësë bazë, të verifikuara nga ana e revizorit të autorizuar; dhe

3) deklarata nga administruesi, e verifikuar te noteri, se nga dita për të cilën vlen llogaria vjetore ose bilanci i gjendjes, deri në ditën e dorëzimit të fletëparaqitjes, nuk kanë ndodhur ndryshime në pronën e shoqërisë, që do ta kishin penguar marrjen e vendimit për rritjen e kryegjësë bazë.

(3) Do të bëhet regjistrim i vendimit për rritje të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar nëse llogaria e dorëzuar vjetore nuk është më e vjetër se tetë muaj nga dita e fundit për të cilën vlen, deri në ditën e dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrimin e rritjes së kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

(4) Gjatë regjistrimit nuk kontrollon dhe nuk vërtetohet nëse llogaria e dorëzuar vjetore është e saktë dhe e përpiluar në pajtim me ligjin.

(5) Gjatë regjistrimit, shënohet se kryegjësja bazë është rritur nga mjetet e shoqërisë.

Inkuadrimi i bashkëpronarëve të rinj në shoqëri prej një personi

Neni 260

(1) Nëse shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar nga një person, për shkak të rritjes së kryegjësë bazë, i bashkangjitet person i cili do të deponojë depozitë të re dhe do të bëhet bashkëpronar i ri, bashkëpronarët janë të obliguar ta harmonizojnë organizimin dhe punimin e shoqërisë, në pajtim me dispozitat e këtij ligji, që vlejné për shoqëri me dy ose më tepër bashkëpronarë.

(2) Pas harmonizimit nga paragrafi 1 i këtij neni, administruesi është i obliguar të dorëzojë fletëparaqitje për regjistrimin e harmonizimit në regjistrin tregtar.

Nënseksioni i tretë ZVOGËLIMI I KRYEGJËSË BAZË

Mënyra e zvogëlimit të kryegjësë bazë

Neni 261

(1) Kryegjësja bazë e shoqërisë mund të zvogëlohet vetëm me vendimin e bashkëpronarëve për zvogëlimin e kryegjësë bazë, i cili ka cilësi të vendimit për ndryshim të marrëveshjes për shoqërinë. Në vendim përcaktohet sasia dhe qëllimi i zvogëlimit të kryegjësë bazë si edhe mënyra në të cilën do të zbatohet ai zvogëlim.

(2) Si zvogëlim i kryegjësë bazë konsiderohet çdo zvogëlim i shumës së kryegjësë bazë, i përcaktuar në marrëveshjen për shoqërinë, pavarësisht nga ajo se zvogëlimi zbatohet me kthimin e borxheve të bashkëpronarëve, zvogëlimi i shumave nominale të depozitave ose lirimi i plotë, përkatësisht i pjesërishtëm i bashkëpronarëve të shoqërisë os, të paraardhësve të tyre juridikë, nga obligimi që tërësisht t'i paguajnë depozitat.

(3) Kryegjësja bazë e shoqërisë nuk guxon të zvogëlohet nën 5.000 EURO në kundërvlerë në denarë. Nëse zvogëlimi i kryegjësë bazë zbatohet me kthimin e depozitave të paguara ose me lirimin e bashkëpronarëve nga obligimi për pagimin e tërësishtëm të depozitave, shumata e depozitave të tjera që mbesin në shoqërinë, nuk guxon të zvogëlohet nën 2.500 EURO në kundërvlerë në denarë, me atë që njëkohësisht merret vendim për rritjen e kryegjësë bazë, së paku 5.000 EURO në kundërvlerë në denarë.

Regjistrimi dhe shpallja e qëllimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë

Neni 262

(1) Administruesi dorëzon fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të vendimit për qëllimin e zvogëlimit të kryegjësë bazë.

(2) Administruesi menjëherë pas regjistrimit të vendimit për qëllimin e zvogëlimit të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar, publikon shpallje për qëllimin e zvogëlimit të kryegjësë bazë në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë". Në shpallje shoqëria publikon se është dakord që kreditorëve, në bazë të kërkesës së tyre, t'ua paguajë kërkesat ose t'u japë sigurim. Nëse pas

skadimit të nëntëdhjetë ditëve nga dita e publikimit të shpalljes, nuk paraqitet kërkesë për pagesën e kërkesës, llogaritet se të gjithë kreditorët janë dakord me qëllimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë.

(3) Kreditorëve të njohur u dërgohet lajmërim me shkrim.

Regjistrimi i zvogëlimin të kryegjësë bazë

Neni 263

(1) Fletëparaqitja për regjistrimin e vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë, dorëzohet për shkak të regjistrimit në regjistrin tregtar pas skadimit të afatit që u është dhënë kreditorëve për paraqitjen e kërkesave të tyre.

(2) Fletëparaqitjes i bashkangjiten:

1) kopje nga shpallja me të cilën është njoftuar për qëllimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë, të publikuar në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

2) dëshmi se shoqëria u ka dhënë kreditorëve që janë paraqitur sigurim se kërkesat e paraqitura do të paguhet;

3) deklaratë e administruesit se të gjithë kreditorëve të njohur u është dërguar njoftimi për qëllimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë dhe se shoqërisë nuk i janë lajmëruar kreditorët të tjerë, përveç atyre të cilëve shoqëria ua ka paguar kërkesat ose u ka dhënë sigurim se kërkesat e paraqitura do t'u paguhet; dhe

4) kopje nga libri i pjesëve.

(3) Nëse dëshmia që e dorëzuar për atë se shoqëria i ka paguar kërkesat e kreditorëve ose se u ka dhënë sigurim se kërkesat e paraqitura do t'u paguhet nuk është e vërtetë, administruesi u përgjigjet personalisht dhe pakufi me të gjithë pronën e tij për dëmin që do t'ua shkaktojë atyre kreditorëve të cilëve u ka dhënë të dhëna të pasakta, por vetëm për shumën që nuk ka mund t'u paguhet nga prona e shoqërisë.

(4) Nuk përgjigjet për dëmin administruesi i cili do të dëshmojë se nuk ka ditur se dëshmitë dhe deklaratat që i ka dhënë janë të pavërteta.

Pagimi i bashkëpronarëve dhe lirimi nga obligimet

Neni 264

(1) Pagesat e bashkëpronarëve në bazë të zvogëlimin të kryegjësë bazë, janë të lejuara pasi të bëhet regjistrimi i vendimit për ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë në regjistrin tregtar.

(2) Në ditën e regjistrimit të vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar, bëhet i plotëfuqishëm lirimi nga obligimi për pagimin e depozitave të mbetura të paguara për zvogëlimin e kryer të kryegjësë bazë.

Seksioni 9

PUSHIMI I SHOQËRISË

Bazat e pushimit

Neni 265

(1) Baza për pushim të shoqërisë janë:

1) skadimi i kohës të përcaktuar në marrëveshjen për shoqërinë;

2) vendimi i bashkëpronarëve;

3) bashkangjitja e shoqërisë me shoqëri tjetër, bashkimi me shoqëri tjetër, përkatësisht me ndarje;

4) falimentimi i shoqërisë; dhe

5) vendimi i gjyqit.

(2) Shoqëria pushon edhe në raste tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe me ligj tjetër.

(3) Në marrëveshjen për shoqërinë mund të parashihen edhe baza të tjera për pushimin e shoqërisë.

(4) Në rastet e pushimit të shoqërisë në bazë të pikave 1, 2 dhe 5 nga paragrafi 1 i këtij neni zbatohet procedurë për likuidimin e shoqërisë.

Baza për pushimin e shoqërisë nga një person

Neni 266

(1) Shoqëria me një person, në të cilën pronar i pjesës është person fizik, pushon me vdekjen e atij personi nëse pas procedurës të zbatuar trashëgimore, trashëgimtarët nuk kërkojnë që shoqëria të vazhdojë me punë.

(2) Për pjesën e bashkëpronarit të vdekur, deri në mbarimin e procedurës trashëgimore, të drejtën e votës e realizon përfaqësuesi i përbashkët, i caktuar nga trashëgimtarët e bashkëpronarit të vdekur me prokurë me shkrim, të verifikuar te noteri.

(3) Nëse pronari i një pjese në shoqëri nga një person është person juridikë, shoqëria pushon me pushimin e personit juridik, përveç nëse në procedurën për falimentim pjesën e ndërmerr person tjetër.

Vendimi i bashkëpronarëve për pushimin e shoqërisë

Neni 267

(1) Vendimin për pushim të shoqërisë, bashkëpronarët e marrin me së paku shumicën e tri të katërtave nga numri i përgjithshëm i votave.

(2) Dispozita në marrëveshjen për shoqërinë, e kundërt me paragrafin 1 të këtij neni, është e pavlefshme.

Pushimi i shoqërisë në bazë të vendimit të gjykatës

Neni 268

(1) Gjykata, sipas ankesës së një ose më shumë bashkëpronarëve, depozitat e të cilëve kushtojnë së paku një të dhjetat e kryegjësë bazë, me vendim mund të shqiptojë pushimin e shoqërisë nëse arritja e qëllimit të shoqërisë që del nga lënda e punës, bëhet e pamundshme ose nëse ekzistojnë shkaqe tjera më të rëndësishme për pushimin e shoqërisë.

(2) Ankesë paraqitet kundër shoqërisë në afat prej nëntëdhjetë ditësh nga dita e kuptimit të shkakut, por jo më se një vit nga dita e ndodhjes së shkakut.

Regjistrim i pushimit të shoqërisë në regjistrin tregtar

Neni 269

(1) Fletëparaqitjen për regjistrimin e pushimit të shoqërisë në regjistrin tregtar për shkak të skadimit të kohës për të cilën është themeluar shoqëria ose për shkak të vendimit të bashkëpronarëve për pushimin e shoqërisë, administruesi doemos duhet ta paraqesë pa shtyrje.

(2) Nëse administruesi nuk vepron sipas paragrafit 1 të këtij enni, ai është personalisht dhe pakufi përgjegjës për dëmin që do ta shkaktojë.

(3) Pas zbatimit të likuidimit, përkatësisht të procedurës për falimentim, bëhet regjistrimi i shlyrjes së shoqërisë në regjistrin tregtar. Kërkesën për regjistrim e paraqet likuiduesi, përkatësisht gjykatësi falimentues. Vendimi për shlyerjen e regjistrimit të shoqërisë, shpallet në llogari të shoqërisë. Shpenzimet e regjistrimit të shlyerjes dhe shpallja janë në llogari të shoqërisë.

KAPITULLI I KATËRT SHOQËRIA AKSIONARE

SEKSIONI 1 DISPOZITAT E PËRBASHKËTA

Nocioni

Neni 270

(1) Shoqëri aksionare është shoqëria tregtare në të cilën aksionarët marrin pjesë me depozitime në kryegjësë bazë, e cila është e ndarë në aksione.

(2) Aksionarët nuk përgjigjen për obligimet e shoqërisë aksionare.

(3) Nga dispozitat e këtij ligji, me të cilat rregullohet shoqëria aksionare mund të shmanget në mënyrë dhe kushte të rregulluara me këtë ligj dhe me ligje të tjera.

Firma

Neni 271

Firma e shoqërisë aksionare (në tekstin e mëtejshëm në kapitullin e katërt, pjesa e pestë: shoqëria) domosdo t'i përmbajë edhe fjalët "shoqëri aksionare" ose shenjën "SHA".

Numri i aksionarëve

Neni 272

Shoqëria mund të ketë një ose më shumë aksionarë.

Shuma më e vogël nominale e kryegjësë bazë dhe e aksionit

Neni 273

(1) Shuma më e vogël nominale e kryegjësë bazë, kur shoqëria themelohet në mënyrë simultane, pa thirrje publike për regjistrim të aksioneve bën 25.000 EURO në kundërvlerë në denarë, sipas kursit mesatar të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë, të shpallur në ditën para miratimit të statutit, gjegjësisht në ditën para marrjes së vendimit për ndryshim të kryegjësë bazë, ndërsa kur shoqëria themelohet në mënyrë suksesive, përmes thirrjes publike për regjistrim të aksioneve, ajo bën së paku 50.000 EURO në kundërvlerë në denarë.

(2) Shuma nominale e aksionit, nuk mund të jetë më e vogël se 1 EURO, sipas kursit mesatar të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë, një ditë para miratimit të statutit, respektivisht në ditën para marrjes së vendimit për ndryshim të kryegjësë bazë.

**SEKSIONI 2
AKSIONE****Lëshimi, bartja dhe evidentimi i aksioneve**

Neni 274

(1) Aksionet lëshohen, barten dhe mbahen në formë të shënimit elektronik, në Depozituesin Qendror për letra me vlerë të Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Depozituesi Qendror për letra me vlerë), në pajtim me ligj.

(2) Aksionet, ndaj shoqërisë, janë të pandashme.

Shuma nominale dhe emituese e aksioneve

Neni 275

(1) Çdo aksion, patjetër të ketë shumë nominale në emër të së cilës është aksioni.

(2) Aksionet – e lëshuara nën shumën e tyre nominale, janë të pavlefshme. Për dëmin që do të pasojë nga lëshimi i aksioneve nën shumën e tyre nominale, lëshuesit përgjigjen në mënyrë solidare.

(3) Aksionet mund të lëshohen nën shumën nominale (shumë emituese).

Ndarja dhe bashkimi i aksioneve

Neni 276

(1) Shoqëria, mundet me ndryshim të statutit, të kryen ndarje të aksioneve dhe, njëkohësisht ta zvogëlojë shumën e tyre nominale, nën kusht kryegjësja bazë të mbesë e pandryshuar.

(2) Shoqëria, mundet me ndryshim të statutit, të kryen bashkim të aksioneve dhe, njëkohësisht ta zmadhojë shumën e tyre nominale, nën kusht kryegjësja bazë të mbesë e pandryshuar.

Gjini dhe klasa të aksioneve

Neni 277

(1) Shoqëria lëshon aksione të rëndomta, por mund të lëshojë edhe aksione të tjera me të drejta të ndryshme.

(2) Aksionet që japin të drejta të njëjta, përbëjnë gjini të njëjtë të aksioneve. Sipas të drejtave, aksionet mund të jenë të rëndomta dhe prioritare.

(3) Aksionet prioritare, mund të jenë të më tepër klasave dhe, nuk mund të lëshohen me shumë më të vogël nominale nga shuma nominale e aksioneve të rëndomta. Aksionet prioritare nga klasa e njëjtë, japin të drejta të njëjta.

(4) Për lëshimin e aksioneve, për të cilat janë të lidhura të drejta të posaçme (aksione prioritare) shoqëria, mund të kërkojë edhe pagesa të posaçme plotësuese të njëhershme edhe atë, gjatë lëshimit të aksioneve.

Të drejta të përmbajtura në aksionet

Neni 278

(1) Aksionet e rëndomta, janë aksione të cilat u japin pronarëve të vetë:

1) të drejtë vote në kuvendin e shoqërisë;

2) të drejtë pagimi të një pjese nga fitimi (dividendë); dhe

3) të drejtë pagimi të një pjese nga mbetja e masës likuiduese, gjegjësisht falimentuese të shoqërisë.

(2) Aksionet prioritare, kur kanë të drejtë vote, përveç të drejtave nga paragrafi 1 i këtij neni, japin edhe të drejta të tjera të privileguara si që janë, e drejta në dividendë në shumë në para paraprakisht të përcaktuar ose, në përqindje të shumës nominale të aksionit, të drejtë përparësie gjatë pagimit të dividendës, e drejtë pagimi të mbetjes nga masa likuiduese, respektivisht falimentuese dhe, të drejta të tjera të përcaktuara në statut dhe në vendimin për lëshimin e aksioneve, në pajtim me ligj. Aksionet prioritare të cilat nuk japin të drejtë vote, e fitojnë këtë të drejtë kur me këtë ligj, gjegjësisht statutin kjo është përcaktuar.

(3) Të drejtat nga paragrafi 2 i këtij neni, mund të realizohen veçmas ose bashkarisht.

Klasa të aksioneve prioritare

Neni 279

(1) Aksionet prioritare mund të jenë kumulative dhe participative.

(2) Aksioni prioritar kumulativ, i jep pronarit të drejtë arkëtimi të dividendave të akumuluar të papaguara, para arkëtimit të çfarëdo dividendave të pronarit të aksioneve të rëndomta.

(3) Aksioni participativ prioritar, i jep pronarit, përveç dividendës së konfirmuar (fikse), i jep edhe të drejtë të pagimit të dividendës e cila u takon pronarëve të aksioneve të rëndomta.

E drejtë vote

Neni 280

(1) Çdo aksion i cili jep të drejtë votë, jep të drejtë për një votë në kuvendin e shoqërisë (në tekstin e mëtejme: kuvendi).

(2) Çdo aksion i rëndomtë, jep të drejtë vote në kuvend.

(3) Aksionet prioritare, në pajtim me dispozitat e këtij ligji, mund të jenë të lëshuara si aksione me të drejtë vote dhe, si aksione pa të drejtë vote. Shuma e përgjithshme nominale e aksioneve prioritare pa të drejtë vote, nuk mund të jetë më e lartë se 30% nga kryegjësja bazë e shoqërisë. Shuma e përgjithshme nominale e aksioneve prioritare, me dhe pa të drejtë vote, nuk mund të jetë më e lartë se shuma e përgjithshme nominale e aksioneve të rëndomta në kryegjësë bazë të shoqërisë.

(4) Është i ndaluar lëshimi i aksioneve i gjinisë së njëjtë, të cilat për shumë të njëjtë nominale, japin të drejtë vote të ndryshme në kuvend.

Aksione pa para ose aksione me çmim të privileguar

Neni 281

(1) Me statutin, mundet të përcaktohet themelimi i fondit nga i cili të punësuarit, mund të fitojnë aksione të shoqërisë, pa para ose me çmim të privileguar. Aksionet të cilat të punësuarit, mund t'i fitojnë nga fondit, mund të kushtojnë më së shumë deri një të dhjetat e kryegjësë bazë.

(2) Me statutin, rregullohet organizimi dhe udhëheqja me aksionet e fondit si edhe, shfrytëzimi dhe mënyra e shpërndarjes së mjeteve të dedikuara për aksione të të punësuarve. Nëse themelohet fondit nga paragrafi 1 i këtij neni, kuvendi nxjerr program sipas së cilës të punësuarit, do të mund të fitojnë aksione. Vendim për lëshimin e aksioneve të dedikuara për fondin nga paragrafi 1 i këtij neni, si edhe për kriteret për shpërndarjen e tyre, merr kuvendi.

(3) Aksionet nga paragrafi 1 i këtij neni, fondit mundet t'i fitojë nga aksionet e veta që, në pajtim me këtë ligj, i ka fituar shoqëria ose, nga aksionet e lëshuara nga prona e shoqërisë që e tejkalon kryegjësë bazë, nga rezervat dhe fitimin e akumuluar, me rritjen e njëkohësisht të shumës nominale të kryegjësë bazë.

Vendimi për lëshimin e aksioneve

Neni 282

Vendim për lëshimin e aksioneve merr kuvendi i shoqërisë, me shumicë votash që nuk mund të jetë më pak se dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote, të përfaqësuara në kuvend, përveç nëse me statutin nuk është përcaktuar shumicë më e madhe.

Libri i aksioneve (libri aksionar)

Neni 283

(1) Aksionet shënohen në librin e aksioneve të shoqërisë (në tekstin e mëtejme: libri aksionar) i cili mbahet në Depozituesin Qendror për letra me vlerë në formë elektronike, me shënimin e emrit dhe mbiemrit të aksionarit, NVAQ, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit, nëse aksionari është person i huaj fizik ose, të ndonjë dokumenti tjetër për vërtetimin e identitetit – valide në vendin e tij dhe shtetësinë e tij, si dhe vendi i banimit, gjegjësisht firma, selia, NAP, nëse bashkëpronari është person juridik dhe, informata të tjera.

(2) Në librin aksionar shënohen edhe të dhënat që janë përcaktuar në vendimin për lëshimin e aksioneve, të gjitha ngarkesat e aksioneve, të përcaktuara me ligj dhe me statut dhe, ndalesat e shqiptuara me vendim të gjyqit.

(3) Ndaj shoqërisë, aksionar konsiderohet çdo person i shënuar në librin aksionar, në mënyrë të përcaktuar me ligj.

(4) Regjistrimi inicial dhe regjistrimi i aksioneve të lëshuara gjatë rritjes së kryegjësë bazë, në librin aksionar bëhet me urdhëresë të shoqërisë. Ndryshimet në librin aksionar bëhen sipas bartjes së kryer të aksioneve, me tregëti në borsë ose sipas bartjes së kryer në mënyrë tjetër të lejuar me ligj.

(5) Në kërkesë të shoqërisë, Depozituesi Qendror për letra me vlerë, e njofton shoqërinë për ndryshimet e kryera në librin aksionar.

(6) Çdo aksionar, ka të drejtë, në kërkesë të tij, t'i mundësohet shqyrtim i të gjitha të dhënave të shënuara në librin aksionar të shoqërisë, në të cilën është aksionar. Shqyrtimin e mundëson Depozituesi Qendror për letra me vlerë. Aksionarit i cili kërkon shqyrtim urgjent në librin aksionar, domosdo t'i mundësohet shqyrtim në afat jo më të gjatë se një ditë pune, nga dita e shqyrtimit të kërkuar të paraqitur në formë të shkruar. Në rastet tjera, aksionari i cili kërkon shqyrtim në librin aksionar, e paralajmëron ditën në të cilën ka ndërmend të bën shqyrtim. Të dhënat nga shqyrtimi, mund të shfrytëzohen vetëm për realizimin e të drejtave të aksionarit.

Lëshimi i letrave të tjera me vlerë dhe derivate financiare

Neni 284

(1) Shoqëria, në pajtim me ligjin dhe statutin, mundet, deri në shumën e kryegjësë bazë, të lëshojë fletëobligacione konvertibile, të cilat kreditorëve u japin të drejtë t'i ndërrojnë për aksione, në periudhë të caktuar, të opcionit të përcaktuar ose në cilëndo kohë gjatë kohëzgjatjes së fletëobligacionit, fletëobligacione të cilat sigurojnë të drejtë blerjeje të aksioneve me përparësi, të cilat shoqëria i lëshon si edhe fletëobligacionet e tjera. Fletëobligacionet mund të lëshohen në shumë më të lartë se kryegjësja bazë, vetëm nëse lëshimi i fletëobligacioneve është tërësisht i siguar me pronën e shoqërisë ose, në mënyrë tjetër.

(2) Aksionarët kanë të drejtë përparësie gjatë fitimit të fletëobligacioneve nga paragrafi 1 i këtij neni.

(3) Fletëobligacionet blehen me para të gatshme.

(4) Dispozitat e këtij ligji, të cilat vlejnjë për të drejtën e përparësisë për regjistrimin e aksioneve të reja të lëshuara, përkatësisht zbatohen edhe gjatë realizimit të të drejtës të përparësisë për regjistrimin e fletëobligacioneve konvertibile të lëshuara të reja.

(5) Shoqëria mundet, në pajtim me ligj, të lidhë kontrata opcionale për blerje dhe për shitje të aksioneve dhe fletëobligacioneve dhe kontrata fjuçers, në mënyrën dhe sipas kushteve të përcaktuara në statut.

(6) Mënyra dhe kushtet nën të cilat shoqëria i lëshon letrat me vlerë, i lidh kontratat opcionale për blerje dhe shitje të aksioneve dhe fletëobligacionet, si edhe të kontratave fjuçers, përcaktohen me statutin.

SEKSIONI 3**THEMELIMI DHE REGJISTRIMI I SHOQËRISË****Nënseksioni 1****DISPOZITA TË PËRBASHKËTA****Themelues**

Neni 285

(1) Shoqëria mundet, të jetë e themeluar nga një dhe më shumë persona.

(2) Themelues të shoqërisë janë personat të cilët e kanë nënshkruajtur statutin.

(3) Themeluesit i verifikojnë nënshkrimet në statut e noteri.

Mënyrat e themelimit

Neni 286

(1) Themeluesit e themelojnë shoqërinë në mënyrë simultane ose suksesive.

(2) Shoqëria konsiderohet e themeluar, kur do të jetë e regjistruar në regjistrin tregtar.

Përmbajtja e statutit

Neni 287

(1) Statuti përmban dispozita për:

1) firmën dhe selinë e shoqërisë;

2) lënda e punës së shoqërisë;

3) shumën e kryegjësë bazë;

4) vlera nominale e aksioneve, numri i aksioneve nga çdo gjini dhe klasë, të drejtat, obligimet, kufizimet dhe volitshmëritë;

5) kohëzgjatja e shoqërisë, nëse shoqëria themelohet për kohë të caktuar;

6) përparësitë të cilat i mbajnë për vete themeluesit;

7) procedura për konvokimin dhe mbajtjen e kuvendit;

8) emri dhe mbiemri, NUAQ, numri i dokumentit të udhëtimit, gjegjësisht numri i letërnjoftimit nëse themeluesi është person i huaj fizik ose, të dokumentit tjetër për verifikimin e identitetit, valide në vendin e tij dhe, shtetësia e tij, si edhe vendi i banimit, respektivisht firma, selia, NAS, nëse themelues është person juridik;

9) lloji, përbërja dhe mënyra e zgjedhjes të organit administrues, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës dhe, kompetenca e tyre;

10) emri dhe mbiemri i anëtarëve të parë të organit administrues, respektivisht i këshillit mbikëqyrës, NUAQ i tyre, numri i dokumentit të udhëtimit, gjegjësisht numri i letërnjoftimit për person të huaj fizik ose, të dokumentit tjetër për verifikimin e identitetit, valide në vendin e tij dhe, shtetësia e tyre, si edhe vendi i banimit, respektivisht firma, selia, NAS, nëse anëtarët e parë e organit administrues, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës emërohen me statutin; dhe

11) forma dhe mënyra e shpalljes, që i kryen shoqëria.

(2) Përveç dispozitave nga paragrafi 1 i këtij neni, statuti përmban edhe dispozita për çështjet të cilat, në pajtim me këtë ligj, rregullohen me statutin.

(3) Përveç dispozitave nga paragrafi 1 dhe 2 i këtij neni, statuti mund të përmban edhe dispozita të tjera të rëndësishme për shoqërinë, nëse nuk janë të ndaluara me ligj.

(4) Çështje të tjera, që janë me rëndësi për shoqërinë, por nuk janë rregulluar me statutin, mund të rregullohen në pajtim me këtë ligj, me akte tjera të shoqërisë.

Raporti ndërmjet ligjit, statutit dhe akteve tjera

Neni 288

(1) Çdo dispozitë nga statuti ose nga akt tjetër i shoqërisë, që është në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji, është e pavlefshme.

(2) Nëse ndonjë dispozitë nga akt tjetër i shoqërisë, nuk është në pajtim me statutin, zbatohen dispozitat e statutit.

Volitshmëri të posaçme të themeluesve dhe shpenzimet për themelimin

Neni 289

(1) Çdo volitshmëri e posaçme e themeluesve dhe e personave të tretë, përcaktohet me statutin.

(2) Shuma e shpenzimeve që llogari të shoqërisë, u këthehet themeluesve ose, personave të tretë si kompensim ose, u jepet si shpërbim për themelim ose, për pjesëmarrje në përgatitjet për themelimin e shoqërisë, përcaktohet me statutin.

(3) Nëse volitshmëritë e posaçme, shpenzimet ose kompensimet nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, nuk janë përcaktuar në statut, ndaj shoqërisë nuk kanë ndikim juridik kontratat dhe veprimet juridike me të cilat jipen volitshmëri të tilla ose, me të cilat paguhen shpenzimet dhe kompensimet.

(4) Pas regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, nuk mundet me ndryshim të statutit, të mënjanohet jovaliditeti i kontratave, gjegjësisht i veprimeve juridike nga paragrafi 3 i këtij neni.

Pagesa e aksioneve

Neni 290

(1) Aksionet e lëshuara mund të paguhen me para, me deponimin e depozitit monetar ose kombinuar.

(2) Aksionet paguhen në para në llogari të përkohshme te banka e themeluesve.

(3) Nëse depozitet paguhen në para, para dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrim të shoqërisë në regjistrin tregtar, domosdo të paguhet së paku 25% nga vlera nominale e çdo aksioni, ndërsa nëse, aksioni lëshohet për shumë më të lartë se shumën nominale e aksionit, domosdo të paguhet edhe shumën e tërë e që e tejkalon shumën e saj nominale. Pagimi i të mbeturave kryhet në një ose më shumë kiste, në bazë të vendimit për lëshim të aksioneve, në afat - jo më të gjatë se tre vjet nga dita e regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, përveç nëse me ligj nuk është përcaktuar afat më i shkurtër. Para dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrim, shumën e përgjithshme e të gjitha pagesave në para, nuk mund të jetë më e vogël, se 12.500 euro, respektivisht prej 25.000 euro në kundërvlerë në denarë.

(4) Nëse aksioni paguhet pjesërisht në para, e pjesërisht me deponimin e depozitit jomonetar, para dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrim të shoqërisë në regjistrin tregtar, domosdo, në tërësi, të paguhet ajo pjesë që paguhet në para.

Depoziti jomonetar dhe deponimi i tij

Neni 291

(1) Para dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrim për themelimin të shoqërisë, depoziti jomonetar deponohet në tërësi. Nëse vlera e depozitit jomonetar të deponuar, në kohën e dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrim për themelimin e shoqërisë, nuk e arrin shumën e depozitit të ndërmarrur, aksionari domosdo ta paguajë dallimin në para, para regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

(2) Deponimi i tërësishëm i depoziteve jomonetare, patjetër të kryhet ashtuqë shoqëria, do të mundet lirish të disponojë me to, prej ditës së regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

(3) Ndërmarrja e depozitit jomonetar, për shkak të këmbimit me aksione, kryhet sipas kontratës për ndërmarrje të aksioneve.

(4) Nëse, deponimi i depozitit jomonetar të themeluesit, përbëhet në ndërmarrje të obligimit t'i bartë shoqërisë gjë(lëndë), bartja domosdo të kryhet më së voni në afat prej pesë vjetë nga dita e regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar. Në depozitin jomonetar, i cili deponohet në shoqëri, nuk mund të realizohet e drejtë e ndaljes për

kërkesë e cila nuk vlen për depozitin jomonetar. Vlera e caktuar e depozitit jomonetar që deponohet, patjetër t'i përgjigjet shumës nominale të aksioneve, e nëse aksionet lëshohen për shumë më të lartë se shumën e tyre nominale, vlera e caktuar e depozitit jomonetar, domosdo t'i përgjigjet asaj shume më të lartë

(5) Nëse personi nga paragrafi 4 i këtij neni, nuk e përmbush obligimin nga paragrafi 4 i këtij neni, është i obliguar ta paguajë vlerën e gjë(lëndës) për të cilën është ndërmarrur obligimi të bartet në shoqërinë si depozit jomonetar.

(6) Nëse në statut, gjegjësisht në vendimin për lëshimin e aksioneve, është përcaktuar, aksionet që i ndërmarrin aksionarët, pjesërisht ose tërësisht, të mos i paguajnë me depozit monetar por me deponimin e depoziteve ekzistuese ose të ardhshme jomonetare, në statut patjetër të përcaktohen depozitet jomonetare që deponohen, personat të cilët në shoqëri deponojnë depozite jomonetare dhe shumën nominale e aksioneve të cilat do t'ju jepen për depozitet e deponuara ose, kompensimi që duhet të jepet për depozitet jomonetare, që konsiderohet pjesë e depozitit të deponuar jomonetar.

(7) Pa ndikim ndaj shoqërisë janë kontratat për deponimin e depozitit jomonetar dhe veprimet juridike me të cilat ajo realizohet, nëse nuk janë përcaktuar në mënyrën nga paragrafi 3 i këtij neni. Nëse shoqëria është regjistruar në regjistrin tregtar, kontratat dhe veprimet të cilat nuk kanë ndikim juridik ndaj shoqërisë, nuk ndikojnë në plotëfuqishmërinë e statutit. Nëse kontrata për deponimin e depozitit jomonetar, është pa ndikim juridik ndaj shoqërisë, aksionari është i obliguar, ta paguajë në para shumën e tërësishme nominale të aksioneve ose, shumën më të lartë për të cilën ato janë lëshuar.

(8) Pas regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, nuk mundet me ndryshim të statutit, të mënjanohet pavlefshmëria e kontratës, gjegjësisht veprimet juridike nga paragrafi 7 i këtij neni.

(9) Vlera e depozitit jomonetar, që deponohet në këmbim për aksione, përcaktohet me raport për vlerësim, i përpiluar nga vlerësues i autorizuar, në pajtim me nenin 35 të këtij ligji.

Ndalesa gjatë pagimit të aksioneve

Neni 292

(1) Pagesa e aksioneve të lëshuara dhe letrave tjera me vlerë, në formë të punës ose shërbimeve, duke përfshirë edhe punë dhe shërbime të cilat janë kryer, është në kundërshtim me këtë ligj

(2) Shoqëria nuk mund t'i huazojë para ose, në mënyrë tjetër ta kredittojë regjistruarin e aksioneve gjatë pagesës së tyre.

Nënseksioni 2

THEMELIMI SIMULTAN

Nocioni

Neni 293

(1) Shoqëria mund të themelohet ashtu që, themeluesit vetë ose sëbashku me persona të tjerë, i ndërmarrin pa thirrje publike, të gjitha aksionet dhe e nënshkruajnë statutin.

(2) Themeluesit i ndërmarrin aksionet me deklaratë, të dhënë në formë të shkruar, se e themelojnë shoqërinë dhe se e ndërmarrin obligimin e pagesës së aksioneve. Deklarata mund t'i bashkangjitet statutit ose të jetë e përmbajtur në statutin, që është i nënshkruajtur nga themeluesit. Në deklaratë shënohet personi i cili i ndërmerr aksionet, numri dhe gjinia e aksioneve që i ndërmerr dhe shumën e tyre nominale, dhe shënohet mënyra, koha dhe vendi i pagimit të aksioneve.

Emërimi i anëtarëve të parë të këshillit të drejtorëve, respektivisht të këshillit mbikëqyrës

Neni 294

(1) Themeluesit, me statutin i emërojnë anëtarët e këshillit të parë të drejtorëve, gjegjësisht anëtarët e këshillit të parë mbikëqyrës.

(2) Anëtarët e parë të këshillit të drejtorëve, respektivisht të këshillit mbikëqyrës emërohen më gjatë deri në mbajtjen e kuvendit të parë vjetorë.

Raporti për rrjedhën e themelimit (raport themelues)

Neni 295

(1) Themeluesit përpilojnë raport në formë të shkruar, për rrjedhën e themelimit të shoqërisë (në tekstin e mëtejshëm: raporti themelues).

(2) Në raportin themelues, tregohen rrethanat esenciale, me rëndësi për themelimin e shoqërisë. Gjatë çka, posaçërisht tregohen:

- 1) shuma e depoziteve të paguara jomonetare;
- 2) çështjet juridike në bazë të të cilave shoqëria ka fituar depozite jomonetare;
- 3) shpenzimet e furnizimit ose prodhimit, në tre vitet e fundit, për depozitet jomonetare që deponohen;
- 4) nëse në shoqëri është deponuar ndërmarrje, fitimi i saj që e ka treguar në tre vitet e fundit, gjegjësisht për kohë më shkurtë se tre vjet, e shprehur në llogarinë vjetore në vitin paraprak afarist, mbi të cilën është kryer revizion nga revizori i autorizuar;
- 5) numri i aksioneve që gjatë themelimit kanë qenë të ndërmarrura në llogari të anëtarit të këshillit administrues, respektivisht këshillit mbikëqyrës; dhe
- 6) a po dhe në cilën mënyrë, anëtarë i këshillit administrues, respektivisht i këshillit mbikëqyrës, ka përfituar volitshmëri të posaçme, gjegjësisht dëmshpërblim ose kompensim për pjesëmarrje në themelimin e shoqërisë.

Kontest për raport themelues dhe raport për revizionin e themelimit

Neni 296

(1) Nëse gjatë themelimit të shoqërisë ose, në lidhje me raportin themelues ndodh mosmarrëveshje, çdo themelues, regjistruar dhe ndërmarrës i aksioneve, ka të drejtë të kërkojë të bëhet revizion i themelimit, e posaçërisht të të dhënave të raportit themelues.

(2) Revizionin nga paragrafi 1 i këtij neni, e kryen revizori i autorizuar. Revizori mund të kërkojë nga themeluesit, t'i japin sqarime dhe fakte të cilat janë të duhura që të kryhet revizioni.

(3) Revizori i autorizuar, i kontrollon të dhënat e dhëna nga themeluesit, në lidhje me aksionet e ndërmarrura me deponimin e depoziteve jomonetare, shuma e përgjithshme nominale e aksioneve të ndërmarrura a i përgjigjet vlerës së caktuara të depoziteve jomonetare të deponuara dhe nëse mundet shoqëria me to të disponojë lirisht.

(4) Revizori i autorizuar, për revizionin e kryer paraqet raport për revizionin e themelimit në të cilin i njofton konstatimet dhe përfundimet e tij. Revizori paraqet përgjegjësi materiale dhe penale për kënatimet, për tërësinë dhe për pajtueshmërinë e të dhënave të cilat janë lëndë e revizionit, me ligjin, me rregullat tjera dhe me standardet ndërkombëtare revizore si edhe, për kontrollimin e vlerës së çmuar të depoziteve jomonetare të deponuara, gjegjësisht për atë se vlera e çmuar e tyre nuk është thelbësisht më e vogël se shumata nominale të aksioneve të cilat jipen për to dhe, se me depozitet jomonetare të deponuara, shoqëria mundet lirisht të disponojë.

(5) Shpenzimet për revizionin bien në barrë të kërkuarit të revizionit.

Fletëparaqitje për regjistrim

Neni 297

(1) Themelimi i shoqërisë regjistrohet në regjistrin tregtar.

(2) Fletëparaqitjen për regjistrim e dorëzon te gjyqi, organi administrues, respektivisht anëtar i autorizuar i organit administrues, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Për lëshimet dhe për pasojat e dëmshme nga mosparaqitja e fletëparaqitjes në kohë, personat nga paragrafi 2 i këtij neni, u përgjigjen themeluesve personalisht, pakufi dhe në mënyrë solidare, me tërë pronën e tyre.

Të dhëna për regjistrim

Neni 298

- (1) Në regjistrin tregtar shënohen:
  - 1) firma dhe selia e shoqërisë;
  - 2) lënda e punës së shoqërisë;
  - 3) shuma e kryegjësë bazë dhe numri i aksioneve të lëshuara;
  - 4) numri i përgjithshëm i aksioneve të paguara;
  - 5) emri dhe mbiemri, NUAQ, numri i dokumentit të udhëtimit, gjegjësisht numri i letërnjoftimit nëse themeluesi është person i huaj fizik ose, të dokumentit tjetër për verifikimin e identitetit, valide në vendin e tij dhe, shtetësia e tij, si edhe vendi i banimit, respektivisht firma, selia, NAS, nëse themelues është person juridik;
  - 6) emri dhe mbiemri i të gjithë anëtarëve të organit administrues, respektivisht i këshillit mbikëqyrës, dhe NUAQ i tyre, numri i dokumentit të udhëtimit, gjegjësisht numri i letërnjoftimit për person të huaj fizik ose, të dokumentit tjetër për verifikimin e identitetit, valide në vendin e tij dhe, shtetësia e tyre, si edhe vendi i banimit, respektivisht firma, selia, NAS, nëse anëtar i këtyre organeve është person juridik;
  - 7) këshilltari e shoqërisë, nëse shoqëria është themeluar për kohë të caktuar; dhe
  - 8) autorizimet për përfaqësim të anëtarëve të organit administrues dhe të personave të tjerë, të autorizuar për përfaqësimin e shoqërisë.
- (2) Çdo ndryshim i të dhënave nga paragrafi 1 i këtij neni, përveç të dhënave nga paragrafi 1, pika 5 e këtij neni, shënohen në regjistrin tregtar.
- (3) Fletëparaqitjes për regjistrim i bashkangjiten:
  - 1) statuti;
  - 2) kopje e dokumentit të udhëtimit ose e letërnjoftimit për person të huaj fizik ose, të dokumentit tjetër për verifikim të identitetit – valid në vendin e tij dhe shtetësia e tij, gjegjësisht dëshmi për regjistrimin, nëse themelues është person juridik;
  - 3) dëshmi për shumën e paguar nga banka në të cilën është bërë pagesa e aksioneve;
  - 4) nëse ndërmerren aksione me deponimin e depozitit jomonetar – kontratat me të cilat verifikohen dhe zbatohen ato, raporti i vlerësuesit dhe dëshmi për pronësi në të cilin është bërë evidentimi në librin publik për evidentimin e sendeve të patundshme, ndërsa nëse deponohet send i tundshëm, për të cilin me ligj është përcaktuar obligim për evidentim (regjistër) – dëshmi për pronësi mbi sendin e tundshëm;
  - 5) vendimet për zgjedhje të anëtarëve të organit administrues, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës, nëse ato nuk janë emëruar me statutin;
  - 6) nëse në themelimin janë dhënë volitshmëri të posaçme, kontratat me të cilat ato verifikohen dhe zbatohen;
  - 7) paralogaria e shpenzimeve të themelimit të shoqërisë, në të cilën shprehen zërat veçmas dhe shpenzimet e përgjithshme;
  - 8) raporti themelues dhe raporti për revizionin e themelimit, nëse raporti i tillë ka qenë i përgatitur; dhe
  - 9) leje ose akt tjetër i organit shtetëror ose, i organit tjetër kompetent, nëse ai obligim është i përcaktuar me ligj për regjistrim të shoqërisë në regjistrin tregtar;
  - 10) deklaratë nga përfaqësuesi sipas ligjit i personit juridik, gjegjësisht deklaratë nga personi fizik, e verifikuar te noteri, respektivisht bashkangjitja e dëshmisë se nuk ekziston pengesë që të jetë themelues i shoqërisë, në pajtim me nenin 29 të këtij ligji; dhe
  - 11) deklaratë, konform nenit 32 nga ky ligj.
- (4) Anëtarët ekzekutivë të këshillit të drejtorëve, respektivisht anëtarët e këshillit administrues, si edhe personat tjerë të cilët, sipas statutit, janë të autorizuar për përfaqësim, dorëzojnë nënshkrime – të verifikuara, të bashkangjitur dhe të dhënë në pajtim me nenin 65, paragrafin 2 dhe 3 të këtij ligji.
- (5) Themeluesit e shoqërisë përgjigjen për autenticitetin, vërtetësinë dhe saktësinë e të dhënave të përmbajtura në fletëparaqitjen dhe, për bashkangjitjet të cilat me këtë ligj është përcaktuar se i bashkangjiten fletëparaqitjes për regjistrim të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

Përgjegjësia e themeluesve

Neni 299

(1) Themeluesit e shoqërisë përgjigjen pakufi dhe solidarisht për dëmin që do ta pësojnë shoqëria dhe kreditorët për shkak të veprimeve joligjore, të dhënave të rrejshme ose të joplota, që i kanë dhënë në lidhje me themelimin e shoqërisë, respektivisht që janë të përbajtura në raportin themelues dhe që shënohen në regjistrin tregtar ose, që janë të përbajtura në bashkangjitjet për të cilat, me këtë ligj është përcaktuar se i bashkangjiten fletëparaqitjes për regjistrim të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

(2) Themeluesit nuk mund të thirren në atë se nuk u ka qenë e njohur se ka dallim në të dhënat, nëse e kanë nënshkruajtur deklaratën nga neni 32 të këtij ligji.

(3) Nëse themeluesit kanë shkaktuar dëm me deponimin e depoziteve jomonetare ose, kanë bërë shpenzime të paarsyeshme në lidhje me themelimin, ato kanë obligim që dëmin ta kompensojnë si debitorë solidarë. Themeluesi i cili është sjellur si tregtar i rregullt dhe i ndërgjegjshëm, nuk përgjigjet për atë dëm.

(4) Përveç themeluesve, në mënyrë të njëjtë për dëmin përgjigjen edhe personat, për llogarinë e të cilëve themeluesit i kanë ndërmarrë aksionet. Ato personë nuk mund të thirren se nuk u kanë qenë të njohura rrethanat që i kanë ditur ose, që domosdo është dashur t'i kenë të ditur themeluesit të cilët kanë vepruar në llogari të tyre.

Përgjegjësi për persona të tjerë

Neni 300

Përveç themeluesve dhe, personave për llogarinë e të cilëve themeluesit i kanë ndërmarrur aksionet e shoqërisë, si debitor solidar i ja kompensojnë dëmin edhe:

1) ai që ka pranuar pagesë e cila, përkundërt ligjit, nuk është pranuar si shpenzim i themelimit, dhe ka ditur ose, sipas rrethanave, patjetër është dashur të dijë se bëhet fjalë për fshehje qëllimore ose me vetëdije ka marrur pjesë në atë fshehje;

2) ai që me deponimin e depozitit jomonetar, me qëllim ose nga pakujdesia e jashtëzakonshme i ka bërë dëm shoqërisë ose, e ka mundësuar bërjen e demit; dhe

3) ai që, para regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar ose, në dy vitet e para pas regjistrimit, publikisht do të shpallë se do të lëshojë aksione në qarkullim nëse ka ditur ose, me kujdes të tregtarit të rregullt dhe të ndërgjegjshëm domosdo është dashur të dijë për pasaktësinë ose për jotërsinë e të dhënave në lidhje me themelimin e shoqërisë ose, për dëmin e shkaktuar shoqërisë, nëpërmjet deponimit të depozitit jomonetar.

Përgjegjësia për deklaratat të rrejshme

Neni 301

(1) Nëse në procedurën për themelimin e shoqërisë, janë dhënë deklaratat të rrejshme, themeluesit ose personat tjerë të cilët i kanë dhënë deklaratat e rrejshme ndaj shoqërisë, janë përgjegjës pakufi dhe solidarisht. Nëse është dhënë deklaratë e rrejshme për shumën e paguar, përgjegjësia e përfshin edhe obligimin t'i paguhet shoqërisë dallimi plotësues i shumës për të cilën është ndërmarrur obligimi të jetë e paguar.

(2) Nëse është dhënë deklaratë e rrejshme, për shpenzimet për themelimin, përgjegjësia përfshin obligim t'i paguhet ose t'i kompensohen shoqërisë të gjitha shpenzimet që i tejkalojnë shpenzimet e numëruara në raportin themelues.

(3) Shoqëria nuk mund të heqë dorë ose, të ofrojë marrëveshje për kërkesat e veta, në të cilat ka të drejtë sipas këtij neni, kur arkëtimi i këtyre kërkesave është i domosdoshme për arkëtimin e kërkesve të kreditorëve të shoqërisë, përveç nëse kreditorët nuk dakordohen për zgjidhje tjetër.

Ndalesa për lëshimin e aksioneve

Neni 302

(1) Para regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, nuk mund të lëshohen aksione.

(2) Veprimi përkundërt paragrafit 1 të këtij neni është i pavlefshëm.

(3) Ai që do të veprojë në kundërshtim me dispozitën nga paragrafi 1 i këtij neni, është i obliguar ta kompensojë dëmin që do të jetë i shkaktuar.

Nënseksioni 3**THEMELIMI SUKSESIV****Nocioni**

Neni 303

(1) Shoqëria, mund të themelohet ashtuqë, themeluesit do ta miratojnë statutin, do të regjistrojnë numër të caktuar të aksioneve dhe, do të drejtojnë thirrje publike për regjistrim e aksioneve.

(2) Aksionet që nuk regjistrohen në bazë të thirrjes publike, ndërmerren dhe, paguhen me zbatim përkatës të dispozitave të këtij ligji, që vlejnjë për ndërmarrjen e aksioneve kur shoqëria themelohet simultanisht.

Thirrje publike

Neni 304

(1) Thirrja publike, me të cilën thirret në regjistrim të aksioneve, përgatitet në pajtim me dispozitat e statutit, të miratuar nga themeluesit.

(2) Thirrja publike për regjistrim të aksioneve, përveç firmës, selisë dhe lëndës së punës së shoqërisë që themelohet, domosdo të përmbajë edhe të dhëna për:

1) datën kur është miratuar statuti, në bazë të të cilit lëshohet thirrja publike;

2) shumën e kryegjësë bazë;

3) depozitimet jomonetare;

4) numri, gjinia, e nëse lëshohen më tepër gjini, respektivisht klasa, shënohen të gjitha gjinitë dhe klasat e aksioneve që ofrohen për regjistrim, shumën e tyre nominale dhe çmimi me të cilin shiten si edhe, numri dhe gjinia, gjegjësisht klasa e aksioneve, aksionet që kanë qenë të ndërmarrë pa regjistrim dhe të drejtat të cilat aksionet e lëshuara i japin, volitshmëritë, kufizimet dhe kushtet tjera në lidhje me gjininë dhe klasën e aksioneve që lëshohen;

5) emri dhe mbiemri i çdo themeluesit, NUAQ, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit, nëse themeluesi është person i huaj fizik, ose të dokumentit tjetër për verifikimin e identitetit – valide në vendin e tij dhe shtetësinë e tij si edhe vendin e banimit, gjegjësisht firma, selia, NAS, nëse themelues është person juridik;

6) selia e bankës te e cila regjistrohen aksionet dhe, udhëzim se atje mund të shqyrtohet statuti, prospekti, e sipas rastit edhe, raporti themelues dhe raporti i revizionit të themelimit, nëse raport i tillë pas kërkesës së themeluesve, respektivisht personave të tjerë, në pajtim me këtë ligj, ka qenë i përgatitur;

7) dita kur fillon dhe kur mbaron regjistrimi i aksioneve;

8) dita kur mbaron obligimi për regjistruarin, nëse themelimi i shoqërisë deri atëherë, nuk është i paraqitur për regjistrim në regjistrin tregtar;

9) kur dhe sa nga aksionet e regjistruara, duhet të paguhen para dorëzimit të fletëparaqitjes për regjistrim të shoqërisë në regjistrin tregtar, gjegjësisht kur konsiderohet se regjistrimi i aksioneve është i suksesshëm, si edhe pasojat që paraqiten në se këstet nuk paguhen tërësisht dhe në kohë;

10) të dhënat për volitshmëritë e posaçme;

11) shpenzimet që janë bërë gjatë themelimit të shoqërisë, pagesat e posaçme, kompensimet dhe shpërblimet si edhe, shpenzimet maksimale që mund të jenë të arkëtuara nga themeluesit, në rast të themelimit të pasuksesshëm të shoqërisë;

12) mënyra e konvokimit të kuvendit themelues; dhe

13) shumën më e lartë e shpenzimeve të themelimit, që bien në barrë të shoqërisë.

(3) Thirrja publike mund të përmbajë edhe të dhëna të tjera që janë me rëndësi për lëshimin dhe shitjen e aksioneve.

(4) Thirrja publike është e pavlefshme nëse, nuk i përmban të dhënat nga paragrafi 2 i këtij neni ose, nëse përmban të dhëna me të cilat kufizohen të drejtat e regjistruetit të aksioneve. Regjistrueti i aksioneve, nuk mund të thirret në atë se, regjistrimi i aksioneve nuk e obligon ose, se thirrja publike është e pavlefshme nëse shoqëria është regjistruar në regjistrin tregtar, ndërsa ai ka votuar në kuvendin themelues ose më vonë, si aksionar, ka realizuar të drejtë në shoqërinë ose ka përmbushur ndonjë obligim ndaj shoqërisë. Ndaj shoqërisë, nuk ka ndikim juridik kufizimi që nuk është i përmbajtur në thirrjen publike.

(5) Të dhënat për themelimin dhe informata tjera për shoqërinë, përcaktohen nën prospektin që është bashkangjitur e thirrjes publike.

(6) Emisioni themelues i aksioneve, konsiderohet i suksesshëm nëse është regjistruar përqindja e aksioneve të lëshuara të përcaktuara në thirrjen publike, por jo më pak se shumata më e vogël e kryegjësë bazë, e përcaktuar me këtë ligj, si kusht për themelimin suksesiv të shoqërisë aksionare.

Fletëregjistrim

Neni 305

(1) Çdo regjistruet nënshkruan tre kopje të deklaratës për regjistrim të aksioneve (fletëregjistrimin), një për vete dhe, dy për shoqërinë. Nëse regjistrimi kryhet përmes prokuristit, fletëregjistrimeve që mbesin në shoqëri u bashkangjitet edhe prokurë.

(2) Fletëregjistrimi përmban:

1) numër, gjini dhe klasë të aksioneve të regjistruara, shumata e tyre nominale dhe, nëse ajo është e nevojshme, edhe vlera emituese;

2) deklaratë të regjistruetit se, obligohet ta paguajë aksionin sipas kushteve të përcaktuara në thirrjen publike;

3) shumata monetare që regjistrueti e paguan gjatë regjistrimit;

4) deklaratë e regjistruetit se është i njohur me statutin dhe me thirrjen publike, respektivisht me prospektin, me raportin themelues dhe me raportin për revizionin e themelimit, në qoftë se raport i tillë ekziston, pas kërkesës së themeluesve, gjegjësisht të personave tjerë, në pajtim me këtë ligj është përgatitur dhe, se dakordohet me statutin dhe me mënyrën në të cilën është themeluar shoqëria.

5) nënshkrimi i regjistruetit me shënimin e emrit dhe mbiemrit, respektivisht emrit dhe mbiemrit të prokuristit të tij, NUAQ, numri i pasaportës, gjegjësisht numri i letërnjoftimit, nëse regjistrueti është person i huaj fizik, ose të dokumentit tjetër për verifikimin e identitetit – valid në vendin e tij dhe shtetësia e tij, si edhe vendi i banimit, gjegjësisht firma, selia, NAS, nëse regjistrueti është person juridik;

6) dëshmi nga banka tek e cila janë kryer, gjegjësisht do të kryhen regjistrimi dhe pagimi, si edhe vërtetim i lëshuar për pagesën e pranuar.

(3) Fletëregjistrimi e obligon regjistruetin, vetëm nëse shoqëria themelohet.

(4) Fletëregjistrimi është i pavlefshëm nëse nuk i përmban të dhënat nga paragrafi 2 i këtij neni me të cilin, përkundërt ligjit, kufizohet përgjegjësia për obligimet që i ka ndërmarrë regjistrueti.

Afati për regjistrim dhe regjistrimi i pasuksesshëm i aksioneve

Neni 306

(1) Afati për regjistrimin e aksioneve nuk mund të jetë më i gjatë se nëntëdhjetë ditë, llogaritur nga dita e fillimit të regjistrimit.

(2) Nëse, në afatin nga paragrafi 1 i këtij neni nuk janë të regjistruar dhe në pajtim me thirrjen publike rregullisht të paguara të gjitha aksionet që janë ofruar për regjistrim, themeluesit munden, në afat prej pesëmbëdhjetë ditë pas skadimit të afatit për regjistrim, aksionet e paregjistruara dhe të papaguara, t'i regjistrojnë ose t'i ndërmarrin vetë. Në këtë rast, afati për shpërndarje të aksioneve është pesëmbëdhjetë ditë nga skadimi i afatit paraprak.

(3) Nëse themeluesit, në afatin nga paragrafi 2 i këtij neni, nuk i ndërmarrin ose nuk i regjistrojnë dhe nuk i paguajnë aksionet e ofruara për regjistrim, në pajtim me kushtet e përcaktuara në thirrjen publike, themelimi konsiderohet i pasuksesshëm, ndërsa themeluesit janë të obliguar në pesëmbëdhjetë ditë të ardhshme, me shpallje, t'i thërrasin regjistruetit t'i tërheqin shumata e paguara. Shpallja publikohet në mënyrën e njëjtë, në të cilën është shpallur thirrja publike.

Shpërndarja e aksioneve të regjistruara

Neni 307

(1) Nëse janë regjistruar aksione në sasi me të cilën konsiderohet se regjistrimi i aksioneve është i suksesshëm, themeluesit, në afat prej pesëmbëdhjetë ditësh pas skadimit të afatit për regjistrim të aksioneve, që është përcaktuar në thirrjen publike, i shpërndajnë aksionet ndërmjet regjistruetesve.

(2) Në çdo vend ku bëhet regjistrimi, regjistruetesve domosdo t'u jepet në shqyrtim listë e plotë nga e cila mund të shihet, sa aksione janë regjistruar nga çdo gjini dhe sa aksione nga çdo gjini i janë shpërndarë çdo regjistrueti. Lista përmban edhe ftesë për regjistruetit të cilëve nuk u është dhënë asnjë aksion ose nuk u janë shpërndarë të gjitha aksionet e regjistruara, t'i tërheqin shumata e paguara për të cilat nuk u janë shpërndarë aksione.

Pagesa jo në kohë

Neni 308

(1) Nëse ndonjëra nga obligimet për pagesë, që ka arritur para regjistrimit të shoqërisë në regjistrin tregtar, nuk kryhet në kohë, themeluesit munden ndërmarrjen, gjegjësisht regjistrimin e mëtejshëm të aksioneve ta shpallin të pavlefshëm, ndërsa aksionet mund t'i regjistrojnë, respektivisht ndërmarrin, respektivisht t'i regjistrojnë ato vetë ose ndonjë person i tretë.

(2) Pagesat që i ka kryer regjistrueti i mëparshëm ose ndërmarrësi i aksioneve, i kthehen të zvogëluara për shpenzimet që i ka pasur shoqëria nga regjistrimi i pasuksesshëm i aksioneve nga paragrafi 1 i këtij neni, në mënyrën e përcaktuar në thirrjen publike.

Disponimi me pagesat

Neni 309

(1) Themeluesit, nuk munden të disponojnë me pagesat për aksione. Organi administruet, mundet me pagesat të disponojë pas regjistrimit të themelimit të shoqërisë në regjistrin tregtar.

(2) Kompensime të posaçme, kthimi i pagesës dhe shpërblyme, nuk mund të paguhen në llogari të kryegjësë bazë.

Konvokimi i kuvendit themelues

Neni 310

(1) Kuvendi themelues, mbahet më së voni për gjashtëdhjetë ditë pas skadimit të afatit për regjistrim të aksioneve, të përcaktuar me thirrjen publike, nëse aksionet nuk regjistrohen në afat më të shkurtër nga afati i përcaktuar për regjistrim të aksioneve. Themeluesit e konvokojnë Kuvendin themelues me thirrje, që patjetër të publikohet në mënyrë të njëjtë si edhe thirrja publike për regjistrim të aksioneve. Nga dita e shpalljes së fundit të thirrjes për konvokim të kuvendit themelues dhe ditës së mbajtjes të kuvendit themelues, domosdo të kalojnë së paku pesëmbëdhjetë ditë.

(2) Themeluesit janë të obliguar, në afatin nga paragrafi 1 i këtij neni, regjistruetesve të cilëve u janë shpërndarë aksione në bankën në të cilën janë të regjistruar, t'ua japin në shqyrtim statutin, raportin themelues, thirrjen publike, listën e fletëregjistrimeve, raportin e themeluesve për shpenzimet e themelimit, listën për shpërndarjen e aksioneve dhe listën e personave që kanë ndërmarrë aksione pa regjistrim, në bazë të thirrjes publike, me shënimin e numrit dhe gjinisë të aksioneve të cilat secili nga ato i ka ndërmarrë dhe raportin për revizionin e themelimit, nëse raport i tillë, sipas kërkesës së themeluesve, gjegjësisht të personave të tjerë, ka qenë i përgatitur.

(3) Gjyqi, në rajonin e të cilit ndodhet selia e shoqërisë, mundet, në propozim të themeluesve, nëse për atë ekzistojnë shkaqe të arsyeshme, afatin për mbajtjen e kuvendit themelues ta vazhdojë për tridhjetë ditë,

(4) Për mbajtjen e kuvendit themelues, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e këtij ligji për kuvendin, nëse kjo nuk është përcaktuar ndryshe me këtë ligj.

Pasoja nga mosmbajtja e kuvendit themelues

Neni 311

(1) Nëse kuvendi themelues, nuk mbahet në afatin e përcaktuar, konsiderohet se themelimi i shoqërisë nuk ka patur sukses.

(2) Themeluesit, në afat prej pesëmbëdhjetë ditësh pas skadimit të afatit për mbajtje të kuvendit themelues, me shpallje, të publikuar në mënyrë të njëjtë si edhe thirrja publike, i thirrin regjistruesit e aksioneve t'i tërheqin pagesat.

(3) Nëse themeluesit nuk veprojnë konform paragrafit 2 të këtij neni, shpalljen do ta publikojë gjyqi, në propozim të cilitdo regjistrues të aksioneve, në llogari të themeluesve.

Kushtet për vendosje të plotëfuqishme të kuvendit themelues

Neni 312

(1) Kuvendi themelues mbahet në selinë e shoqërisë, nëse me thirrjen nuk përcaktohet ndonjë vend tjetër.

(2) Në kuvendin themelues, domosdo të jenë prezent themeluesit dhe regjistruesit e aksioneve të cilët kanë në pronësi shumicë nga të gjitha aksionet, ndërsa nëse shoqëria ka lëshuar aksione nga më shumë gjini, atëherë edhe shumica e aksioneve nga çdo gjini e aksioneve.

(3) Kuvendin themelues e hap noteri, paraprakisht i përcaktuar nga themeluesit. Noteri, domosdo të përpilojë listë të themeluesve dhe regjistruesve prezentë, respektivisht të prokuristëve të tyre dhe të konstatojë a janë përmbushur kushtet për mbajtjen e kuvendit themelues.

(4) Nëse në kuvendin themelues, nuk janë përmbushur kushtet nga paragrafi 2 i këtij neni dhe nëse gjyqi nuk e ka vazhduar afatin për mbajtje të kuvendit themelues, në pajtim me nenin 310 paragrafi 3 i këtij ligji, themeluesit mundën përsëri ta konvokojnë kuvendin dhe atë më së voni në afat prej pesëmbëdhjetë ditësh nga dita në të cilën është duhur të mbahet kuvendi themelues i pambajtur. Nga dita e rikonvokimit të kuvendit deri në ditën e mbajtjes së tij, domosdo të kalojnë më së paku tetë, e më së shumë pesëmbëdhjetë ditë. Kuvendi i rikonvokuar punon dhe vendos me kuorumin e përcaktuar në paragrafin 2 të këtij neni.

Rrjedha e kuvendit themelues

Neni 313

(1) Pas hapjes së kuvendit themelues, zgjidhet kryesues i kuvendit themelues dhe dy numërues të votave. Pastaj, lexohet raporti themelues dhe raporti për revizionin e themelimit, nëse raport i tillë, pas kërkesës së themeluesve, gjegjësisht personave tjerë, konform këtij ligji, ka qenë i përgatitur. Bashkangjitet e raporteve të përmendura, lexohen vetëm nëse atë e kërkojë të pranishmit dhe themeluesit e përfaqësuar dhe regjistruesit e aksioneve, të cilët kanë së paku një të dhjetat e numrit të përgjithshëm të aksioneve me të drejtë vote.

(2) Procesverbalin për punën e kuvendit themelues e mban noteri. Procesverbalin, përveç noterit, e nënshkruan kryesuesi i kuvendit themelues dhe numëruesit e votave.

Kompetencat e kuvendit themelues

Neni 314

Kuvendi themelues:

1) e miraton raportin themelues dhe raportin e revizionit të themelimit, nëse i tillë ka qenë i përgatitur;

2) konstaton nëse janë të regjistruara, gjegjësisht të ndërmarrura dhe të shpërndara të gjitha aksionet, a janë deponuar të gjithë depozitet që sipas ligjit dhe statutit,

domosdo është dashur të deponohen deri në mbajtjen e kuvendit themelues dhe a do të mundet shoqëria lirisht të disponojë me atë që është deponuar pas regjistrimit në regjistrin tregtar;

3) e konstaton shumën më të lartë të shpenzimeve të themelimit, që janë në barrë të shoqërisë; dhe

4) i zgjedh ato organë të shoqërisë që sipas ligjit dhe statutit i zgjedh kuvendi, përveç nëse, konform ligjit, nuk janë emëruar me statutin.

Votimi në kuvendin themelues

Neni 315

(1) Në kuvendin themelues çdo aksion jep të drejtë vote, përveç për zgjedhjen e këshillit të drejtorëve, respektivisht këshillit mbikëqyrës për të cilin të drejtë vote japin vetëm aksionet me të drejtë vote.

(2) Për çështjet nga neni 314 pika 2 të këtij ligji, që janë në lidhje me depozitimet jomonetare, domosdo të votohet veçmas për çdo depozitim jomonetar. Themeluesit dhe regjistruesit e aksioneve, në bazë të depoziteve jomonetare, nuk kanë të drejtë vote. Themeluesit nuk kanë të drejtë vote as kur votohet për çështjet nga neni 314 pikat 1 dhe 3 të këtij ligji.

(3) Në kuvendin themelues, vendoset me shumicë votash nga kuorumi i përcaktuar në nenin 312, paragrafi 2 i këtij ligji, pa aksionet e përfaqësuar në kuvend që janë të anashkaluar nga votimi, në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni.

(4) Me përjashtim nga paragrafi 3 i këtij neni, zgjedhja e këshillit të drejtorëve, respektivisht këshillit mbikëqyrës, kryhet me shumicë të themeluesve dhe të regjistruesve të aksioneve të pranishëm me të drejtë vote, nëse në kuvendin themelues janë prezent shumica e themeluesve dhe regjistruesve të aksioneve me të drejtë vote.

(5) Për ndryshimet e dispozitave të statutit nga neni 287, paragrafi 1 i këtij ligji, është e nevojshme pajtuueshmëria e të gjithë themeluesve dhe regjistruesve të aksioneve.

Fletëparaqitje dhe të dhëna për regjistrim

Neni 316

(1) Fletëparaqitje për regjistrim të themelimit suksesiv të shoqërisë në regjistrin tregtar, dorëzohet në mënyrën dhe sipas kushteve nga neni 297 i këtij ligji.

(2) Në regjistrin tregtar, shënohen të dhënat e përcaktuara në nenin 298, paragrafi 1 i këtij ligji. Çdo ndryshim i të dhënave të shënuara, përveç të dhënave nga neni 298, paragrafi 1, pika 5 shënohet në regjistrin tregtar.

(3) Fletëparaqitjes për regjistrim i bashkangjiten:

1) statutit;

2) kopje e pasaportës ose e letërnjoftimit për personat e huaj fizik ose të ndonjë dokumenti tjetër për përcaktimin e identitetit - valid në vendin e tyre, gjegjësisht dëshmi për regjistrim, nëse themelues është person juridik;

3) dëshmi për shumën e paguar nga banka në të cilën është kryer pagesa e aksioneve, e nëse është deponuar depozit jomonetar në send të patundshëm – me raportin e vlerësuesit dhe dëshmi për pronësi në të cilën është evidentuar në libër publik për evidentim të sendeve të patundshme, ndërsa nëse deponohet send i tundshëm, për të cilën me ligj është përcaktuar obligim për evidentim (regjistër) – dëshmi për pronësi mbi sendin e tundshëm dhe nga një kopje nga prospekti në bazë të së cilës është regjistruar e tëra ose pjesë e kryegjësë bazë;

4) procesverbalin e kuvendit themelues, me ftesën për të dhe me listën e pjesëmarrësve;

5) vendimet për zgjedhje të anëtarëve të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, nëse ato nuk janë emëruar me statutin.

6) raporti themelues dhe raporti për revizionin e themelimit, nëse raport i tillë, pas kërkesës së themeluesve, gjegjësisht personave tjerë, konform këtij ligji, ka qenë i përgatitur.

7) kontratat me të cilat janë konstatuar ose me të cilat janë deponuar depozite jomonetare, nëse në themelimin deponohen depozite jomonetare;

8) leja ose akt tjetër i organit shtetëror ose i organit tjetër kompetent nëse ai obligim është përcaktuar me ligjin për regjistrim të shoqërisë në regjistrin tregtar;

9) deklarata nga përfaqësuesi sipas ligjit të personit juridik, gjegjësisht deklaratë nga personi fizik, e verifikuar te noteri, gjegjësisht bashkangjijtja e dëshmisë se nuk ekziston pengesë që të jetë themelues i shoqërisë, në pajtim me nenin 29 të këtij ligji; dhe

10) deklarata, në pajtim me nenin 32 të këtij ligji.

(4) Anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, gjegjësisht anëtarët e këshillit administrues si edhe personat tjerë të cilët, sipas statutit, janë të autorizuar për përfaqësim, dorëzojnë nënshkrime - të verifikuara, të bashkangjitura dhe të dhëna në pajtim me nenin 65, paragrafët 2 dhe 3 të këtij ligji.

(5) Themeluesit e shoqërisë, përgjigjen për autenticitetin, vërtetësinë dhe saktësinë e të dhënave, të përmbajtura në fletëparaqitjen dhe për bashkangjijtjet për të cilat me këtë ligj është përcaktuar se i bashkangjiten fletëparaqitjes për regjistrim të themelimit të shoqërisë.

Zbatimi përkatës i dispozitave të tjera gjatë themelimit suksesiv

Neni 317

(1) Në përgjegjësinë për dëmin e shkaktuar në procedurën për themelim të shoqërisë, respektivisht në përgjegjësinë e themeluesve dhe të anëtarëve të organit administrues dhe të këshillit mbikëqyrës, në përgjegjësinë e personave të tjerë dhe në përgjegjësinë për deklaratat e rrejshme, zbatohen përkatësisht dispozitat e nenit 296, paragrafi 4,299, 300 dhe 301 të këtij ligji.

(2) Në veprimin në emër të shoqërisë, para regjistrimit të saj në regjistrin tregtar, zbatohen dispozitat e nenit 23 të këtij ligji.

SEKSIONI 4 AKTE, DOKUMENTE DHE INFORMIMI I AKSIONARËVE

Mënyra e shpalljes të të dhënave dhe raporteve

Neni 318

Organi administrues, e përcakton mënyrën e shpalljes të të dhënave dhe raporteve për të cilat me statutin është përcaktuar obligimi për shpalljen e tyre në gazetë të shoqërisë, në gazetë ditore, internet ose në mënyrë tjetër dhe i përcakton të dhënat dhe raportet të cilat shpallen, e për të cilat konsiderohet se janë të rëndësishme për aksionarët dhe shoqërinë, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

Aktet dhe dokumente të cilat domosdo të ruhen

Neni 319

Shoqëria, në selinë e vetë, domosdo t'i ruajë aktet dhe dokumentet vijuese:

1) statutin dhe aktet tjera si edhe të gjitha ndryshimet dhe plotësimet e tyre, bashkë me tekstet e pastruara;

2) procesverbalet dhe të gjitha dokumentet tjera nga të gjitha kuvendet e aksionarëve;

3) procesverbalet dhe vendimet nga seancat e organit administrues, respektivisht të këshillit mbikëqyrës;

4) llogaritë vjetore dhe raportet financiare të cilat duhet të ruhen sipas ligjit;

5) bashkangjijtje (dokumente dhe dëshmi) të cilat janë paraqitur tek regjistri tregtar;

6) të gjitha thirrjet publike dhe prospekte për lëshimin e aksioneve dhe letrave tjera me vlerë të shoqërisë;

7) e tërë korrespondenca me shkrim e shoqërisë me aksionarët e saj;

8) lista e azhuruar me emra dhe mbiemra dhe adresa të të gjithë anëtarëve të zgjedhur të organit administrues, respektivisht edhe të këshillit mbikëqyrës;

9) dokumentet për peng dhe hipotekë;

10) raporti i revizorit të autorizuar dhe raporti i vlerësuesit të autorizuar;

11) fletëvotimet dhe prokurat për pjesëmarrje në kuvendin, në origjinal ose kopje;

12) marrëveshja kolektive në nivel të shoqërisë; dhe

13) akte tjera dhe dokumente të parapara me ligjin dhe statutin.

E drejta e informimit

Neni 320

(1) Çdo aksionari, domosdo t'i sigurohet e drejtë shqyrtimi në aktet dhe dokumentet tjera të shoqërisë, nga neni 319 i këtij ligji, në selinë e shoqërisë, në mënyrën e përcaktuar në statut.

(2) E drejta për informim për procesverbalet dhe vendimet nga seancat e organeve administrues, aksionarët e realizojnë nëpërmjet anëtarëve joekzekutivë të këshillit të drejtorëve ose përmes këshillit mbikëqyrës.

(3) Shoqëria, mundet të kërkojë nga aksionari i cili kërkon shqyrtim, paraprakisht ta informojë shoqërinë për shqyrtimin, në afat – jo më të gjatë se tri ditë para ditës së shqyrtimit të kërkuar. Shoqëria, mundet të kërkojë aksionari t'i paguajë shpenzimet për kopjet e kërkuara, të cilat nuk mund të jenë më të larta se shpenzimet reale.

(4) Nëse, shoqëria nuk i lejon aksionarit të realizojë shiqim dhe kopjim të akteve dhe dokumenteve, aksionari mund të paraqesë propozim të gjyqi t'i mundësojë shiqim në aktet dhe dokumentet. Në propozim, aksionari i shënon aktet dhe dokumentet të cilat dëshiron t'i shqyrtojë ose t'i marrë si edhe formën në të cilën dëshiron t'i dërgohen.

(5) Gjyqi, në afat prej tetë ditë nga paraqitja e propozimit, merr vendim me të cilin ngarkohet shoqëria, t'i lejojë aksionarit-paraqitës i propozimit, të kryen kontrollë në aktet dhe dokumentet që i ka shënuar në propozimin ose, t'i japë kopje të akteve dhe dokumenteve në llogari të shoqërisë.

(6) Aksionari, nuk mundet publikisht t'i shpallë ose t'i prezentojë informatat, përveç aksionarëve, nëse realizon para organit kompetent ndonjë të drejtë të përcaktuar me statutin dhe akt tjetër të shoqërisë, ose, nëse ato nuk janë më publikisht të shpallura.

SEKSIONI 5 MARRËDHËNIET JURIDIKE MIDIS SHOQËRISË DHE AKSIONARËVE

Parimi i pozitës së njëjtë të aksionarëve

Neni 321

(1) Aksionarët, nën kushtet e barabarta kanë pozitë të njëjtë në shoqërinë.

(2) Çdo marrëveshje e kontraktuar ose, punë juridike tjetër e ndërmarrur nga disa nga aksionarët, me të cilën cenohen të drejtat dhe interesat e aksionarëve të tjerë është e pavlefshme, përveç nëse me atë marrëveshje, gjegjësisht me punën juridike nuk pajtohen të gjithë aksionarët.

Detyra themelore e aksionarit

Neni 322

(1) Aksionari, është i obliguar shoqërisë t'ja paguajë shumën nominale të aksionit, respektivisht shumën më të madhe nëse, aksioni është lëshuar me shumë më të lartë se shumën nominale, si edhe t'ja bartë depozitin jomonetar nëse aksionin e fiton në bazë të deponimit të depozitit jomonetar.

(2) Kushtet për pagim të aksioneve të cilat aksionarët i kanë regjistruar, e nuk i kanë paguar, janë të njëjta për të gjithë aksionarët sipas gjinisë dhe klasës së aksioneve.

(3) Aksionari, nuk mundet kërkesat ndaj shoqërisë t'i mbulojë me pagesat e aksioneve, as që mundet mbi depozitet jomonetare ta realizojë të drejtën e ndalesës.

(4) Shoqëria, nuk mundet aksionarëve të veçuar t'ua shtyjë pagesën, as t'i lirojë nga pagesa, as që mundet në emër të pagesës të pranojë diçka tjetër, nga ajo që është paraparë në statutin. Depoziti jomonetar, që përbëhet nga kërkesa, konsiderohet i deponuar pasiqë, shoqëria do ta arkëtojë, gjegjësisht ndërmarrë. Shoqëria, i përgjigjet aksionarit nëse, për arkëtimin nuk kujdeset me vëmendje të tregtarit të rregullt dhe të ndërgjegjshëm.

Pasojat nga pagesa jo në kohë

Neni 323

(1) Aksionari, domosdo t'i paguajë aksionet në thirrje të organit administrues, sipas kushteve nën të cilat i ka regjistruar. Thirrja bëhet me njoftimin personal të aksionarëve, përveç nëse me statutin nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Aksionari, i cili në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni, nuk e kryen pagesën në kohë, nuk ka të drejtë vote derisa nuk e paguan tërë pagesën e mbetur, duke përfshirë edhe kamatë ligjore me vonesë. Aksionari, i cili nuk i ka paguar aksionet në afatin e përcaktuar, është i obliguar të paguajë kamatë ligjore me vonesë.

(3) Nëse aksionari është në vonesë me deponimin e depozitit jomonetar, ai është i obliguar të paguajë dënim kontraktues, nën kushtet e përcaktuara me marrëveshjen për ndërmarrjen e depozitit jomonetar në pajtim me statutin.

Përrjashtimi i aksionarit

Neni 324

(1) Aksionarit, i cili nuk do t'i paguajë aksionet e regjistruara në afatin dhe, sipas kushteve nën të cilat i ka regjistruar, mundet me letër të rekomanduar, t'i jipet afat plotësues, me paralajmërim se, nëse në afatin e dhënë nuk e përmbush obligimin për pagim, do t'i merren të gjitha aksionet e paguara pjesërisht, për të cilat ka qenë i paralajmëruar t'i paguajë. Dhënia e afatit plotësues, shpallet në gazetë ditore.

(2) Aksionarit, i cili edhe përkrah paralajmërimit nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk do ta paguajë shumën e cila prej tij kërkohet në favor të shoqërisë, i merren aksionet dhe përrjashtohet nga shoqëria. Në publikimin nga paragrafi 1 i këtij neni, shënohen aksionet që i merren në favor të shoqërisë.

(3) Për përrjashtimin nga shoqëria, aksionari lajmërohet në formë të shkruar, me letër të rekomanduar ose, me letër të dorëzuar personalisht në dorë.

Të drejtat dhe obligimet e aksionarit të përrjashtuar

Neni 325

(1) Nëse, shoqëria i shet aksionet që i ka marrë nga aksionari i përrjashtuar:

1) nën shumën e tyre nominale, ndërsa mjetet nuk janë të mjaftueshme të paguhen pjesa e papaguar e depozitit si edhe shpenzimet dhe kamata ligjore me vonesë, aksionari i përrjashtuar është i obliguar shoqërisë t'ja plotësojë pagesën e dallimit;

2) sipas shumës së t're nominale, pas pagesës së shpenzimeve dhe kamatës ligjore me vonesë, shoqëria, ia kthen shumën paraprakisht të paguar, të zvogëluar për shpenzimet dhe kamatën ligjore me vonesë; dhe

3) mbi shumën e t're nominale, pas pagesës së shpenzimeve dhe kamatës ligjore me vonesë, shoqëria, ia kthen shumën paraprakisht të paguar, të zvogëluar për shpenzimet dhe kamatën ligjore me vonesë deri në shumën nominale të aksionit, ndërsa dallimin e mban shoqëria.

(2) Aksionari i përrjashtuar, ka obligim të paguajë edhe dënim kontraktues, nëse është përcaktuar në thirrjen publike, për mosdeponimin në kohë të depozitit jomonetar. Me pagesat nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk përrjashtohet edhe përrgjegjësia e aksionarit të përrjashtuar, për dëmin e shkaktuar ndaj shoqërisë, për lëshimin e pagesës.

Shitja e aksioneve të aksionarit të përrjashtuar

Neni 326

(1) Aksionet e aksionarit të përrjashtuar, shoqëria i shet nëpërmjet të borsës ose në treg tjetër të organizuar. Aksionet, mund të shiten dhe shndërrohen në para edhe në mënzrë tjetër, vetëm me dakordim të aksionarit të përrjashtuar.

(2) Dispozitat nga statuti, si edhe punët dhe veprimet tjera juridike, që janë në kundërshtim me dispozitat nga neni 324 dhe 325 të këtij ligji dhe, paragrafi 1 i këtij neni, janë të pavlefshme.

Përrgjegjësia e poseduesit të aksioneve pjesërisht të**paguara**

Neni 327

(1) Çdo pronar i aksioneve pjesërisht të paguara, është personalisht përrgjegjës, për pjesën e papaguar nga shuma për të cilën kanë qenë të lëshuara aksionet. Shoqëria, nuk mundet ta lirojë poseduesin e aksioneve pjesërisht të paguara, nga obligimi ta paguajë pjesën e papaguar nga çmimi i aksioneve të regjistruara.

(2) Me përrjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, shoqëria mund ta lirojë aksionarin nga obligimi i pagesës së aksioneve të regjistruara, vetëm në rast të zvogëlimit të krzegjësë bazë, me tërheqje të aksioneve deri në shumën për të cilën është zvogëluar krzegjësja bazë, në mënzrë dhe sipas kushteve të përcaktuara me këtë ligj.

Ndalesa për kthimin e borxhit dhe pagesës së kamatës

Neni 328

(1) Përveç në rastet e parapara me këtë ligj, aksionarëve nuk u kthehet depoziti i paguar. Si kthimi borxhi, nuk konsiderohet pagesa e çmimit blerës gjatë fitimit të lejuar të aksioneve personale, nga ana e shoqërisë.

(2) Aksionarëve, nuk guxon t'u premtohet as t'u paguhet kamatë për depozitin e deponuar në shoqëri.

Pjesëmarrja e aksionarëve në fitimin

Neni 329

(1) Aksionarët, kanë të drejtë pjesëmarrjeje në fitim, përveç nëse, sipas vendimit të kuvendit për përdorim të fitimit, të marrur në bazë të ligjit ose të statutit, fitimi është lënë mënjane nga shpërndarja ndërmjet aksionarëve.

(2) Pjesëmarrja e aksionarëve në fitim, përcaktohet sipas gjinisë dhe klasës së aksioneve.

(3) Dividenda për çdo gjini ose klasë të aksioneve, u paguhet proporcionalisht pronarëve të asaj gjinie ose klase të aksioneve. Nëse depozitet në krzegjënë bazë, nuk janë paguar tërësisht ose, nuk janë paguar të gjitha aksionet në raport të njëjtë, aksionarët të cilët i kryejnë në kohë obligimet e tyre, marrin pjesë në shpërndarjen e fitimit proporcionalisht me pjesën e paguar të aksioneve. Pagesat e kryera gjatë vitit afarist, merren parasysht sipas kohës të pagesës.

(4) Para pushimit të shoqërisë, aksionarëve mund t'u ndahet vetëm fitim i cili rrjedh nga bilanca e suksesit

Përrgjegjësia e aksionarit i cili ka pranuar pagesë të ndaluar

Neni 330

(1) Aksionari i cili ka pranuar nga shoqëria avanc nga dividenda, dividendë ose mjete tjera, në cilën do bazë, ka obligim t'ua kthejë shoqërisë, nëse shoqëria dëshmon se aksionari ka ditur ose, duke marrë paraszsh rrethanat, patjetër është dashur të dijë se, shpërndarja e mjeteve është në kundërshtim me ligj.

(2) Kthimi e mjeteve nga paragrafi 1 i këtij neni, të pranuar në kundërshtim me ligjin, mund ta kërkojnë edhe kreditorët nëse, ato nuk mund t'i arkëtojnë kërkesat e tyre nga shoqëria. Nëse mbi shoqërinë është hapur procedurë falimentuese, gjatë kohëzgjatjes së procedurës falimentuese, administruesi falimentues e realizon të drejtën e kreditorit në raport me aksionarët.

(3) E drejta për paraqitje të ankesës, në rastet nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, parashkruhet për pesë vjetë nga pranimi i pagesës së ndaluar.

Posedues të aksionit

Neni 331

(1) Poseduesit e aksionit, i realizojnë të drejtat e t're nëpërmjet përfaqësuesit të përbashkët.

(2) Veprimet juridike, që shoqëria i ndërmerr ndaj bashkëpronarëve, i krzen ndaj përfaqësuesit të përbashkët, nëse shoqërisë i është paraqitur përfaqësues i përbashkët.

Nëse shoqërisë, nuk i është paraqitur përfaqësues i përbashkët, shoqëria mund të ndërmerë ndonjë veprim juridik, gjegjësisht ta shpreh vullnetin ndaj cilit do bashkëpronarë, me çka konsiderohet se veprimi juridik është ndërmarrë, respektivisht se shoqëria e ka shprehur vullnetin e saj ndaj të gjithëve.

(3) Përfaqësuesi regjistrohet në librin aksionar, në Depozituesin Ljendrorë për letra me vlerë.

(4) Për obligimet nga aksionet, të gjithë bashkëpronarët përgjigjen si debitorë solidarë.

Ndalesa për regjistrimin e aksioneve personale

Neni 332

(1) Shoqëria, nuk mundet të regjistrojë aksione të veta.

(2) Secili, i cili në llogari të shoqërisë ka ndërmarrur aksione, nuk mund të thirret në atë se nuk i ka ndërmarrur në llogari të vetë. Atij, që i ka ndërmarrë aksionet në llogari të shoqërisë, nuk i takojnë kurfarë të drejta nga aksionet, derisa nuk i ndërmerë në emër të vetë.

(3) Nëse regjistrohen aksione, në kundërshtim me paragrafin 2 të këtij neni, themeluesit ose anëtarët e organit administrues kanë obligim që personalisht t'i paguajnë ato aksione, nëse nuk kanë vepruar me vëmendje të tregtarit të rregullt dhe të ndërgjegjshëm.

Neni 333

(1) Shoqëria mund të fitojë aksione vetjake me blerje, ose përmes personit i cili vpron në emër të vet, por në llogari të shoqërisë. Blerja e aksioneve vetjake është e plotëfuqishme nën këto kushte:

1) kuvendi të marrë Vendim për fitimin e aksioneve vetjake me blerje në të cilin është përcaktuar mënyra e blerjes, numri maksimal i aksioneve cili duhet të fitohet, koha gjatë të cilës duhet të realizohet blerja dhe e cila nuk mund të jetë më e gjatë se dymbëdhjetë muaj nga dita e miratimit të Vendimit për fitimin e aksioneve vetjake, dhe kundërvlerën minimale dhe maksimale që mund të paguhet për ato.

2) shuma nominale e aksioneve të fituara, bashkë me aksionet që shoqëria i ka fituar paraprakisht, përkatësisht të cilat shoqëria i posedon, të mos e kapërcejë një të dhjetën nga kryegjësja bazë ;

3) me fitimin e aksioneve vetjake, të mos zvogëlohet prona e shoqërisë nën shumën e kryegjësë bazë dhe rezervave, të cilat sipas ligjit ose sipas statutit, patjetër duhet t'i ketë dhe të cilat nuk guxon të përdoren për t'i paguar aksionarët; dhe

4) me blerjen të fitohen vetëm ato aksione që janë të pagura në tërësi.

(2) Me përjashtim, shoqëria mund të fitojë aksione vetjake në kundërshtim me kushtet e përcaktuara në paragrafin 1, pika 1 e këtij neni, në rastet kur fitimi i aksioneve vetjake është i domosdoshëm që të pengohet dëmi serioz dhe i drejtpërdrejtë që do ta pësonte shoqëria. Vendimin e miraton këshilli i drejtorëve, gjegjësisht këshilli administrues sipas pëlqimit paraprak të këshillit mbikëqyrës. Në këtë rast, këshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli administrues obligohet që në kuvendin e parë të radhës ta lajmërojë kuvendin për shkaqet dhe qëllimin e realizimit të fitimit të aksioneve vetjake, për numrin dhe shumën nominale të aksioneve të fituara, për pjesën nga kryegjësja bazë që e përfaqësojnë aksionet e fituara, për çmimin për të cilin janë fituar si edhe për burimin e mjeteve që janë shfrytëzuar për fitimin e tyre.

(3) Dispozita nga paragrafi 1, pika 1 e këtij neni, zbatohet në aksionet e fituara vetjake, qoftë nga ana e vetë shoqërisë, qoftë nga personi i cili vepron në emër të vet, por në llogari të shoqërisë, me qëllim që tu shpërndahen të punësuarve në shoqërinë ose të punësuarve në shoqërinë e ndërlidhur me atë. Shpërndarja e këtyre aksioneve patjetër duhet të realizohet brenda një afati njëvjeçar, llogaritur nga dita e fitimit të këtyre aksioneve.

Procedura për fitim proporcional të aksioneve vetjake nga aksionarët

Neni 334

(1) Kur shoqëria fiton aksione vetjake në mënyrë proporcionale nga të gjithë aksionarët, shoqëria në bazë të Vendimit për fitim të aksioneve vetjake dërgon thirrje

publike deri te të gjithë aksionarët, në të cilën përfshihet përbajtja e ofertës për fitimin e aksioneve. Në thirrje ceket numri i aksioneve të cilat shoqëria ka për qëllim t'i fitojë, gjithashtu ceket edhe gjinia dhe klasa e aksioneve, numri proporcional i aksioneve që çdo aksionar mund t'i ofrojë në shitje në raport me numrin e aksioneve që i posedon, çmimin e blerjes ose mënyrën e përlogaritjes të çmimit blerës, procedurën e pagimit dhe data e pagimit si edhe procedura për afatin e fundit në të cilin të gjithë aksionarët duhet t'i ofrojnë aksionet e tyre për shitjen e shoqërisë. Shpallja e thirrjes publike zgjat më së paku 30 ditë nga dita e shpalljes.

(2) Nëse numri i përgjithshëm i aksioneve të ofruara nga aksionarët për shitjen e shoqërisë e tejkalon numrin e aksioneve që shoqëria mund t'i fitojë, konform këtij ligji, shoqëria do të blejë aksione nga çdo aksionar proporcionalisht me numrin e aksioneve që çdo aksionar i ka ofruar për shitje në raport me numrin e aksioneve që i posedon, përveç në rastin kur është e nevojshme t'i shmanget blerjes të pjesëve nga aksioni.

Mënyra të veçanta të fitimit të aksioneve vetjake

Neni 335

(1) Fitimi i aksioneve vetjake bëhet pa zbatimin e kushteve nga neni 333, paragrafi 1 i këtij ligji, nëse:

1) sipas vendimit të kuvendit, tërheqja e aksioneve bëhet sipas dispozitave të këtij ligji, për zvogëlimin e kryegjësë bazë;

2) pa pagesë ose kur nga provizioni i fituar me blerjen e aksioneve, banka, fondi për investime dhe institucion tjetër financiar blen aksione në emër të vet;

3) si pasojë universale e suksesionit të pronës;

4) në procedurë për ekzekutim të detyrueshëm me qëllim të përmbushjes të kërkesës së shoqërisë sipas aktvendimit të gjykatës;

5) në rast të bashkimit, bashkangjities dhe ndarjes dhe gjatë transformimit të shoqërisë nga njëra në formë tjetër, kur në harmoni me këtë ligj, shoqëria ka obligim t'i blejë aksionet e aksionarëve të cilët nuk e kanë pranuar ofertën të pranojnë aksione;

6) gjatë përjashtimit të aksionarit, konform neni 324 të këtij ligji;

7) aksione të fituara sipas fuqisë të obligimit ligjor ose në bazë të aktvendimit të gjykatës; dhe

8) si kompensim për huanë ose në procedurë të riorganizimit të debitorit, konform Ligjit për falimentim.

(2) Aksionet e fituara në rastet e cekura në paragrafin 1 të këtij neni, patjetër të jenë në tërësi të paguara dhe patjetër duhet të tjetërsohen brenda afatit trevjeçar nga dita e fitimit të tyre, vetëm nëse shuma nominale e aksioneve të fituara, duke i përfshirë edhe aksionet e fituara vetjake, sipas neni 333 të këtij ligji, nuk e tejkalon një të dhjetën e kryegjësë bazë.

(3) Nëse aksionet e fituara sipas paragrafit 1 të këtij neni, nuk tjetërsohen brenda afatit nga paragrafi 2 të këtij neni, pa prolongim patjetër duhet të asgjësohen. Kur asgjësimi i aksioneve vetjake sjell deri te zvogëlimi i pronës së shoqërisë nën vlerën nominale të kryegjësë bazë, patjetër duhet të zbatohet procedura për zvogëlimin e kryegjësë bazë.

Tjetërsimi i aksioneve vetjake

Neni 336

Prej ditës së fitimit të tyre, aksionet e fituara në kundërshtim me nenet 333, 334 dhe 335 tjetërsohen brenda afatit njëvjeçar. Nëse aksionet nuk tjetërsohen brenda këtij afati, do të aplikohen dispozitat nga paragrafi 3 të neni 335 të këtij ligji.

Njoftimi për aksionet e fituara vetjake

Neni 337

Në raportin vjetor për punën e shoqërisë detyrimisht theksohen:

1) shkaqet për të cilat gjatë vitit është kryer fitimi i aksioneve vetjake;

2) numri, shuma nominale e aksioneve vetjake të fituara dhe të tjetërsuara sipas çdo baze të vitit paraprak financiar, pjesëmarrja e tyre në kryegjënë bazë dhe kundërvlera e paguar për ato;

3) numri i përgjithshëm dhe çmimi sipas të cilit në vitet paraprake, janë fituar dhe tjetërsuar aksionet vetjake paraprakisht të fituara dhe pjesëmarrja e tyre në kryegjënë bazë; dhe

4) numri, shuma nominale e aksioneve të fituara vetjake të cilat u janë shpërndarë të punësuarve dhe pjesëmarrja e tyre në kryegjënë bazë.

Të drejtat nga aksionet vetjake

Neni 338

Të drejtat nga aksionet e fituara vetjake pushojnë.

Aksione me të drejtë për blerje nga ana e shoqërisë

Neni 339

(1) Me statutin, shoqëria mund të autorizohet të lëshojë aksione në të cilat është përmbajtur e drejta e shoqërisë që në afat të caktuar t'i blejë aksionet e lëshuara. Blerja është e plotëfuqishme nëse përmbushen kushtet si vijon:

1) kushtet dhe mënyra e blerjes të përcaktohen me statutin;

2) para se të evidentohen, kuvendi të marrë vendim për blerjen e aksioneve të atilla;

3) aksionet duhet të jenë të paguara në tërësi;

4) blerja patjetër të kryhet vetëm me mjete që e tejkalojnë kryegjënë bazë dhe rezervat, që sipas këtij ligji dhe statutit, nuk guxon t'u shpërndahen aksionarëve; dhe

5) shuma e cila nuk është më e vogël se shuma nominale e aksioneve të lëshuara patjetër të vendoset në rezervat, të cilat sipas këtij ligji dhe statutit, nuk mund të shpërndahen, përveç në rastin e zvogëlimit të kryegjësë bazë.

(2) Dispozita nga paragrafi 1, pika 2 e këtij neni, nuk do të aplikohet në blerjet në të cilat shfrytëzohen mjetet për lëshimin e aksioneve të reja me të cilat blehen aksionet ekzistuese, dhe në të cilat përfshihet e drejta për blerje nga ana e shoqërisë,

(3) Në qoftë se gjatë blerjes, ekziston dispozitë për pagimin e premisë së aksionarëve, premija mund të paguhet vetëm nga rezervat të cilat mund t'u shpërndahen aksionarëve.

(4) Në statut patjetër të përcaktohet afati i blerjes të aksioneve, në të cilat përfshihet e drejta për blerje nga ana e shoqërisë.

(5) Njoftimi për blerjen e aksioneve nga paragrafi 1 i këtij neni, shpallet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Punë juridike të pavlefshme

Neni 340

(1) E pavlefshme është puna juridike me të cilën shoqëria dikujt i jep avans, hua, kredi ose sigurim me qëllim të fitimit të aksioneve në atë shoqëri. Kjo nuk ka të bëjë me punët juridike rrjedhëse të bankave si edhe me institucione tjera financiare, nëse me ndonjë ligj të veçantë ndryshe nuk është përcaktuar, ose në rastet kur shoqëria fiton aksione vetjake që t'ua shpërndajë të punësuarve nën kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

(2) E pavlefshme është puna juridike në rastet kur shoqëria ka fituar aksione vetjake nga rezervat e nevojshme për t'u ruajt shuma nominale e kryegjësë bazë ose rezervave që sipas ligjit dhe statutit, nuk kanë mund të shfrytëzohen për dedikime tjera.

(3) E pavlefshme është puna juridike ndërmjet shoqërisë dhe personit tjetër me të cilën personi tjetër autorizohet ose obligohet të fitojë aksione në shoqëri tjetër për llogari të shoqërisë, për llogari të shoqërisë të varur nga ajo, ose për llogarinë e shoqërisë në të cilën shoqëria ka shumicën e pjesës, nëse fitimi i aksioneve nga ana e shoqërisë është në kundërshtim me nenin 333 paragrafi 1 dhe 2 të këtij ligji.

(4) I pavlefshëm është fitimi i aksioneve vetjake, sipas çdo baze, nëse në tërësi nuk është paguar shuma nominale e aksioneve, atij të cilit i janë lëshuar.

Marrja në peng e aksioneve vetjake

Neni 341

(1) Marrja në peng e aksioneve vetjake dhe mënyra tjera të sigurimit nga shoqëria apo nga personi i cili vepron në emër të vet, por për llogari të shoqërisë, do të llogaritet si fitim i aksioneve vetjake për qëllimet e përcaktuara në nenet 333, 335, 337 dhe 339 të këtij ligji.

(2) Paragrafi 1 i këtij neni, nuk aplikohet në punët rrjedhëse juridike të bankave si edhe në institucione tjera financiare, nëse me ndonjë ligj të veçantë ndryshe nuk është përcaktuar.

Seksioni 6

ORGANET E SHOQËRISË

Nënseksioni 1

DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Sistemet e administrimit

Neni 342

(1) Administrimi me shoqërinë mund të organizohet sipas sistemit njëshkallësh (këshilli i drejtorëve) ose sipas sistemit dyshkallësh (këshilli administrues apo administratori dhe këshilli mbikëqyrës).

(2) Shoqëria e zgjedh sistemin e administrimit. Me ndryshimet e statutit, sistemi i administrimit njëshkallësh të zëvendësohet me sistem dyshkallësh dhe anasjelltas.

(3) Dispozitat për kuvendin në mënyrë përkatëse aplikohen si në shoqëritë me sistem njëshkallësh ashtu edhe në shoqëritë me sistem dyshkallësh të organizimit të administrimit.

(4) Pjesëmarrja e të punësuarve në administrimin me shoqërinë rregullohet me ligj.

Kushtet për zgjedhje

Neni 343

(1) Për anëtar të organit administrues, përkatësisht të organit mbikëqyrës mund të zgjedhen vetëm persona fizik që janë të aftë për punë.

(2) Me përjashtim, nëse kjo është e përcaktuar me statut, për anëtar joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, gjegjësisht për anëtar të këshillit mbikëqyrës mund të zgjedhet personi fizik i cili menjëherë pas zgjedhjes, emëron përfaqësues të përhershëm me të drejta, obligime dhe përgjegjësi të njëjta si edhe anëtarët tjerë joekzekutiv, përkatësisht anëtarët e këshillit administrues. Nuk përjashtohet as përgjegjësia solidare e personit juridik i cili ka përfaqësues në këshillin e drejtorëve, përkatësisht në këshillin mbikëqyrës. Përfaqësuesin e personit juridik, si anëtar joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të anëtarit të këshillit mbikëqyrës e përcakton organi administrues i personit juridik.

(3) Për anëtar të organit administrues, përkatësisht të organit mbikëqyrës nuk mund të zgjedhet personi kundër të cilit është shqiptuar masa e sigurimit - ndalim për kryerje të veprimtarisë së profesionit të caktuar i cili pjesërisht apo në tërësi është inkomporuar në lëndën e punës të shoqërisë përdërisa zgjat ky ndalim.

Organe që kryejnë zgjedhje

Neni 344

(1) Anëtarët e këshillit të drejtorëve dhe anëtarët e organit mbikëqyrës me shumicën e votave të aksioneve me të drejtë vote, me këtë ligj, i zgjedh kuvendi nga kuorumi i caktuar për punën e kuvendit, vetëm nëse me statut nuk është caktuar shumicë më e madhe, me mënyrën dhe sipas kushteve të përcaktuara në statut.

(2) Nëse kjo është e përcaktuar në statut, zgjedhja e anëtarëve të këshillit të drejtorëve ose e këshillit mbikëqyrës mund të bëhet me votim kumulativ. Aksionari me të drejtë vote ka të drejtë votat që i ka në bazë të aksioneve t'i japë, të shumëzuara me numrin e anëtarëve që zgjedhen në dobi të njërit kandidat ose në cilëndo qoftë

mënyrë t'i shpërndajë ndërmjet kandidatëve. Zgjedhja e kandidatëve bëhet në kohë të njëjtë. Votat e dhëna për secilin nga kandidatët llogariten veç e veç. Për kandidatët të zgjedhur llogariten kandidatët që do ta marrin numrin më të madh të votave.

(3) Para se t'i qaset zgjedhjes të anëtarit të këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtarit të këshillit mbikëqyrës, konform paragrafëve 1 dhe 2 të këtij neni, për çdo kandidat, në formë të shkruar publikohen të dhënat për moshën, gjininë, arsimimin dhe kualifikimet tjera profesionale, përvoja e punës dhe si ka ardhë deri te ajo, në cilat shoqëri është apo ka qenë anëtar i organit administrues, numrin e aksioneve që e posedon në shoqërinë dhe në shoqëri tjera si edhe huatë dhe obligimet tjera që i ka ndaj shoqërisë.

(4) Të dhënat e verifikuara në paragrafin 3 të këtij neni, iu dërgohen aksionarëve më së voni shtatë ditë para se kuvendi të qaset në zgjedhje. Në të dhënat ka qasje çdo aksionar.

(5) Vendimi i kuvendit për zgjedhjen e këshillit të drejtorëve ose këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht të anëtarit të tyre, hyn në fuqi prej ditës së miratimit. Fletëparaqitjen për regjistrimin në regjistrin tregtar të këshillit të zgjedhur të drejtorëve, këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht të anëtarit të tyre e paraqet personi i caktuar me Vendim të kuvendit. Vendim për regjistrim në regjistrin tregtar, në harmonizim me vendimin e kuvendit, patjetër të nxirret brenda afatit prej 48 orësh nga paraqitja e fletëparaqitjes.

Mandati

Neni 345

(1) Anëtarët e organit administrues, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës, zgjedhen për një periudhë që përcaktohet me statut, por e cila nuk mund të jetë më e gjatë se gjashtë vjet. Nëse në statut nuk është përcaktuar kohëzgjatja e mandatit të anëtarëve të organit administrues, gjegjësisht të organit mbikëqyrës, mandati i tyre zgjat katër vjet.

(2) Anëtarët e organit administrues, përkatësisht të organit mbikëqyrës mund të rizgjedhen pa marrë parasysh faktin se në sa mandate paraprakisht janë zgjedh, përveç nëse me statut ndryshe nuk është përcaktuar.

Kufizimet për zgjedhje

Neni 346

(1) Anëtari joekzekutiv i këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtari i këshillit mbikëqyrës, njëkohësisht, si anëtar joekzekutiv nuk mund të zgjedhet në më shumë se pesë këshilla të drejtorëve, e as në më shumë se pesë këshilla mbikëqyrës të shoqërive aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë.

(2) Anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve dhe anëtari i këshillit administrues nuk mund të zgjedhet për anëtar ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtar i i këshillit administrues në shoqëri tjera aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë, përveç nëpër banka, nëpër shoqëri sigurimi dhe nëpër shoqëri tjera nëse kjo është e përcaktuar me ligj.

(3) Anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve dhe anëtari i këshillit administrues mund të zgjedhet për anëtar joekzekutiv si edhe për anëtar të këshillit mbikëqyrës në më së shumti pesë shoqëri tjera aksionare me seli në Republikën e Maqedonisë.

(4) Kufizimi nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk aplikohet mbi personat juridik.

Përbërje jo e plotë

Neni 347

(1) Nëse disa anëtarë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës gjatë mandatit pushojnë t'i kryejnë funksionet e tyre ose nëse janë të penguar t'i kryejnë, në këtë rast anëtarët tjerë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës e vazhdojnë punën deri në përmbushjen e vendeve të lira.

(2) Nëse numri i anëtarëve të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës zvogëlohet nën numrin e

përcaktuar me statut, por jo më pak se numri minimal i caktuar me ligj, këshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës mundet brenda afatit prej nëntëdhjetë ditësh nga dita kur anëtarit i ka pushuar funksioni, ta plotësojë përbërjen e tij me zgjedhjen e ushtruesit të detyrës anëtar i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës të kuvendit të ardhshëm. Vendimet e miratuara dhe çështjet dhe veprimet juridike të ndërmarra nga ana e këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës ngelin të plotëfuqishme.

(3) Nëse numri i anëtarëve i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës zvogëlohet nën numrin e caktuar me ligj, anëtarët tjerë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës duhet patjetër brenda afatit prej tre ditësh të konvokojnë anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht e këshillit mbikëqyrës. Nëse kuvendi nuk konvokohet brenda këtij afati, kuvendin, brenda afatit prej tre ditësh pas skadimit të afatit paraprak do ta konvokojnë anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit administrues.

(4) Nëse këshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës nuk e kryen zgjedhjen e ushtruesit të detyrës anëtar i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, nëse anëtarët tjerë të këshillit të drejtorëve ose të këshillit mbikëqyrës nuk e konvokojnë kuvendin, përkatësisht nëse anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve ose të këshillit administrues nuk e konvokojnë kuvendin brenda afateve nga paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, çdo person i cili ka interes juridik, mundet me propozim, të kërkojë nga gjykata të caktojë person fizik që do ta konvokojë kuvendin.

Ndalimi i konkurrencës

Neni 348

(1) Anëtarët e këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit administrues pa lejen e këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës nuk guxojnë:

1) për llogari të vetë ose të huaj, të kryejnë punë që bëjnë pjesë në lëndën e veprimtarisë së shoqërisë;

2) të kryejnë veprimtari ose aktivitet tjetër në shoqëri tjetër, me lëndë të njëjtë ose të ngjashëm të veprimtarisë, të paguar ose të papaguar, për llogari të vetë ose për llogari të personit tjetër.

3) të jetë anëtar i organit administrues ose anëtar i këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrollor në shoqëri tjetër, që ka lëndë të njëjtë ose të ngjashme të punës si edhe shoqëria;

4) në zyrat e shoqërisë të kryen punë për llogari të vet ose të huaj.

(2) Personi fizik, para se të zgjedhet për anëtar të organit administrues, kandidati me shkrim, e njofton organin e shoqërisë të autorizuar për zgjedhjen e tij për të gjitha veprimtaritë dhe aktivitetet e tij në shoqëri tjetër, të paguara apo të papaguara, të cilat i kryen për llogari personale ose për llogari të çdo personi tjetër.

(3) Kuvendi patjetër të njoftohet në seancën e parë të radhës për lejen e lëshuar nga paragrafi 1 i këtij neni.

(4) Nëse anëtari i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit administrues vepron në kundërshtim me ndalimet nga paragrafi 1 të këtij neni, përkatësisht nëse e hesht një fakt relevant në njoftimin nga paragrafi 2 i këtij neni, shoqëria mundet:

1) të kërkojë kompensim të dëmit; ose

2) të kërkojë që shoqërisë t'ia lë punën juridike që e ka kontraktuar për llogari të vet dhe, t'ia japë dobinë e cila buron nga puna juridike, e kontraktuar për llogari të vet ose të huaj.

(5) Nëse, anëtari i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit administrues nuk e kompenson dëmin ose nëse në dobi të shoqërisë nuk heq dorë nga puna juridike e kontraktuar për llogari të vet ose nëse dobinë që del nga puna juridike e kontraktuar për llogari të vet ose të huaj, nuk ia jep shoqërisë ose nëse shoqërisë nuk ia bart kërkesën që del nga nga ajo, nga anëtarët tjerë të këshillit të drejtorëve, të këshillit administrues, përkatësisht këshillit

mbikëqyrës dhe secilit aksionar, mund të ngrejnë akt padi për realizimin e kërkesave nga paragrafi 4 i këtij neni.

(6) E drejta për realizim të kërkesave nga paragrafi 4 të këtij neni, parashkruhet brenda afatit prej nëntëdhjetë ditësh nga dita kur anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarët e këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht aksionari, kanë kuptuar për veprimin sipas të cilit ekziston e drejta për kompensim të dëmit, përkatësisht e drejta që shoqëria të kërkojë t'ia lë punën juridike që e ka kontraktuar për llogari të vet dhe t'ia japë dobinë që del nga puna juridike e kontraktuar për llogari të vet ose të huaj. Pas skadimit të afatit prej pesë vitesh, nga dita e shfaqjes së cenimit për ndalim, kërkesat nga paragrafi 4 të këtij neni, nuk mund të realizohen.

Kolizion interesash

Neni 349

(1) Për çdo marrëveshje ose, aktivitet tjetër afarist të shoqërisë, në të cilin shoqëria është palë dhe në të cilin anëtari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës ka interes, bile edhe në mënyrë të drejtpërdrejtë, patjetër të veprohet sipas neneve 457, 459 dhe 460 të këtij ligji.

(2) Çdo anëtar i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës që ka interes, obligohet menjëherë ta denoncojë këtë.

(3) Nëse anëtari ose anëtari i intersuar i organit administrues, përkatësisht këshillit mbikëqyrës, e kupton se është përmbushur ndonjëri nga kushtet e paragrafit 1 të këtij neni, për këtë menjëherë e lajmëron këshillin e drejtorëve, përkatësisht këshillin mbikëqyrës. Anëtari i intersuar ka të drejtë të dëgjohet, por nuk mund të marrë pjesë në debat ose në vendimmarrjen në lidhje me marrëveshjen ose me punën tjetër juridike e as edhe në miratimin e vendimit për lëshimin e lejes nga neni 460, paragrafi 1 i këtij ligji.

(4) Nëse, këshilli i drejtorëve, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kuvendi nuk kanë dhënë leje ose nëse Vendimi me të cilin është dhënë leja është i paligjshëm, nuk mund të ketë kërkesa drejt personave të tretë, përveç nëse shoqëria dëshmon se personi i tretë e ka ditë mosegzistimin e lejes ose për paligjshmërinë e Vendimit ose duke i pasë parasysh të gjitha rrethanat, patjetër është dashur ta dijë këtë.

Të drejtat dhe obligimet

Neni 350

Të drejtat dhe obligimet e anëtarëve ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, të anëtarëve të këshillit administrues, përkatësisht administruesit, krahas të drejtave dhe obligimeve të përcaktuara me këtë ligj, mund të përcaktohen me marrëveshje për rregullimin e raporteve ndërmjet shoqërisë dhe anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarit të këshillit administrues, përkatësisht administruesit. Në emër të shoqërisë, marrëveshjen me anëtarin ekzekutiv të këshillit të drejtorëve e lidhin anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, ndërkaq e firmos kryetari i këshillit të drejtorëve, ndërsa marrëveshjen ndërmjet anëtarit të këshillit administrues apo administruesit dhe shoqërisë e lidh këshilli mbikëqyrës, dhe e firmos kryetari i këshillit mbikëqyrës.

Pozita e barabartë

Neni 351

(1) Anëtarët e organit administrues, të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht administruesit, konform pozitës së tyre të përcaktuar me këtë ligj, kanë të drejta dhe obligime të njëjta, pa marrë parasysh faktin se si janë shpërndarë të drejtat dhe obligimet ndërmjet tyre në organin. Punët i kryejnë bashkarisht sipas autorizimeve të përcaktuara me këtë ligj, dhe sipas punëve që u janë besuar konform këtij ligji dhe statuti. Me statutin, mund të përcaktohet edhe mënyrë tjetër e drejtimit dhe kryerjes të këtyre punëve, por vetëm sipas autorizimeve të anëtarëve të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Aktet, përkatësisht vendimet e organit administrues, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës që janë marrë jasht nga autorizimet e tyre të përcaktuara me këtë ligj dhe sipas statutit, e obligojnë shoqërinë në raportet me persona të tretë, përveç kur personi i tretë e ka ditur ose duke i marrë parasysh rrethanat, është dashur patjetër ta dijë këtë.

(3) Organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës punon dhe vendos sipas mënyrës së përcaktuar me këtë ligj, statutit dhe sipas rregullores të tij të punës. Rregullorja e punës miratohet sipas mënyrës së përcaktuar me statutin.

Raporti për punën e shoqërisë

Neni 352

(1) Anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarët e këshillit administrues, përkatësisht administruesi, së paku një herë në tre muaj, këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshillit mbikëqyrës i paraqesin raport në formë të shkruar për punën e shoqërisë, ndërsa, pas skadimit të vitit afarist paraqesin edhe llogari vjetore, raporte financiare vjetore dhe raport vjetor për punën e shoqërisë.

(2) Me kërkesë të anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarët e këshillit administrues, përkatësisht administruesi, hartojnë raport të veçantë për gjendjen e shoqërisë apo për ndonjë çështje nga veprimtaria e tij.

(3) Anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshillit mbikëqyrës mundin vetë ose përmes personave tjerë të ndërmarrin veprime me qëllim të këqyrjes në punën e shoqërisë dhe administrimin me të njëjtën nga ana e anëtarëve ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarëve të këshillit administrues, përkatësisht administruesit. Me kërkesën e më së paku një të tretës nga anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtarët e këshillit administrues apo administruesi, obligohen t'i përgatitin të gjitha dokumentet dhe njoftimet e nevojshme për kryerjen e mbikëqyrjes mbi punën e tij.

(4) Secili anëtar joekzekutiv i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, për shkak të kryerjes së funksionit të vet, ka të drejtë t'i shqyrtojë të gjitha raportet, aktet dhe dokumentet të cilat anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarët e këshillit administrues, përkatësisht administruesi ua dërgojnë anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshillit mbikëqyrës.

Hartimi dhe zbatimi i vendimeve të kuvendit

Neni 353

Organi administrues, gjatë hartimit dhe zbatimit të vendimeve të kuvendit, veçanërisht e ka për obligim:

1) sipas kërkesës së kuvendit t'i hartojë aktet dhe vendimet e përgjithshme, miratimi i të cilave është në kompetencat e kuvendit,

2) t'i hartojë marrëveshjet që mund të kontrahohen vetëm me pëlqimin e kuvendit,

3) t'i realizojë vendimet të cilat kuvendi i miraton në kuadër të kompetencave të tij, dhe

4) të kryejë punë tjera të cilat me këtë ligj, i ka ndaj kuvendit dhe të cilat janë në kornizat e kompetencave të tij.

Obligimi në rast të humbjes, stërngarkimit dhe të paaftësisë për pagim

Neni 354

(1) Nëse, shoqëria gjatë punës, dhe veçanërisht nëse sipas përlogarisë tremujore apo gjysmëvjetore, përkatësisht nëse llogaria vjetore tregon humbje të re, më të madhe se 30% nga vlera e pronës së shoqërisë, respektivisht 50% nga kryegjëja bazë, anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshilli administrues patjetër duhet të hartojnë raport në formë të shkruar në të

cilin do t'i shpjegojnë arsyet për humbjen dhe do të propozojnë masa me të cilat humbja do të mbulohet. Raporti, merr pëlqim nga këshilli i drejtorëve, përkatësisht nga këshilli mbikëqyrës. Brenda afatit prej 48 orësh, nga të kuptuarit se shoqëria ka treguar humbje, organi administrues konvokon kuvend në të cilin do t'i njoftojë aksionarët për gjendjen dhe masat e ndërmarra.

(2) Nëse shfaqet rrethanë e cila me ligj është e përcaktuar si kusht për hapjen e procedurës falimentuese, organi administrues, më së voni në afat prej 21 ditësh, nga dita e shfaqjes së kushtit për hapjen e procedurës falimentuese, konvokon kuvend në të cilin do t'i njoftojë aksionarët për gjendjen dhe për masat e ndërmarra si edhe për masat që duhet të ndërmerren dhe të lejohen nga aksionarët e kuvendit.

(3) Pas shfaqjes së paafetësisë për pagim të shoqërisë apo stërngarkimit të saj, organi administrues nuk guxon të propozojë ose të bëjë pagesa, përveç pagesave që janë të domosdoshme për punë të rregullt të shoqërisë dhe të cilat kryhen me kujdesin e tregtarit koshient dhe të rregullt.

(4) Për dëmin e shkaktuar, anëtarët e organit administrues në mënyrë solidare u përgjigjen kreditorëve dhe aksionarëve, nëse kanë vepruar në kundërshtim me paragrafët 1, 2 dhe 3 të këtij ligji.

Kuorum për punë dhe për vendimmarrje

Neni 355

(1) Këshilli i drejtorëve mund të punojë dhe vendosë nëse në mbledhje janë prezent së paku gjysma e të gjithë anëtarëve të tij, prej të cilëve numri i anëtarëve joekzekutiv prezent të këshillit të drejtorëve, patjetër duhet të jetë më i madh se numri i anëtarëve ekzekutiv prezent të këshillit të drejtorëve.

(2) Këshilli administrues ose këshilli mbikëqyrës mund të punojë dhe vendosë nëse në mbledhje janë prezent së paku gjysma e të gjithë anëtarëve të tij.

(3) Dispozita në statut - që është në kundërshtim me paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, është e pavlefshme.

(4) Organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës i miraton vendimet me shumicë votash nga kuorumi i caktuar në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, nëse me këtë ligj dhe me statutin nuk është caktuar shumicë më e madhe.

(5) Vota e kryetarit të organit administrues, përkatësisht e këshillit mbikëqyrës, por në mungesë të tij - vota e kryesuesit i cili është i autorizuar nga ana e kryetarit që ta zëvendësojë, është vendimtare në rast të ndarjes së votave, përveç nëse me statut ndryshe nuk është përcaktuar.

(6) Vendimet e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, hyjnë në fuqi në ditën e miratimit të tyre, përveç nëse me këtë ligj ndryshe nuk është përcaktuar.

Mbledhjet dhe njoftimet

Neni 356

(1) Organi administrues mban mbledhje kur këtë e imponon realizimi i punëve në kuadër të kompetencave të tij.

(2) Secili anëtar i organit administrues, me kërkesë të dorëzuar në formë të shkruar, mundet me theksimin e shkaqeve dhe qëllimit, të kërkojë nga kryetari të konvokojë mbledhje të organit administrues.

(3) Nëse anëtari i cili ka kërkuar konvokimin e mbledhjes, e ka përkrahjen e më së paku një të tretës së anëtarëve të organit administrues për konvokimin e mbledhjes, kryetari i organit administrues patjetër duhet të konvokojë mbledhje brenda afatit prej pesëmbëdhjetë ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës.

(4) Konvokimi i mbledhjes nga paragrafi 3 i këtij neni, bëhet me njoftimin e të gjithë anëtarëve të organit administrues, gjë që është e zakonshme për konvokimin e mbledhjeve të organit administrues, në të cilin theksohen shkaqet, koha dhe vendi i mbajtjes së mbledhjes.

Mbledhjet përmes lidhjes telefonike konferenciale

Neni 357

(1) Anëtarët e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, në mbledhje të organizuar me shfrytëzimin e lidhjes telefonike konferenciale ose me

shfrytëzimin e pajisjes së komunikimit tjetër audio dhe vizuale, mund të marrin pjesë dhe të vendosin, me atë që të gjithë pjesëmarrësit që marrin pjesë në një mbledhje të organizuar në këtë mënyrë kanë mundësi të dëgjohen, të shikohen dhe të bisedojnë njëri me tjetrin, përveç nëse kjo nuk është e ndaluar me statut. Pjesëmarrja në këso mbledhje llogaritet si prezencë dhe pjesëmarrje personale e personave që janë të inkuadruar në këtë mënyrë.

(2) Pjesëmarrja në mbledhje evidentohet në procesverbalin e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, të cilin e firmosin të gjithë anëtarët që kanë marrë pjesë në mbledhjen e organizuar sipas mënyrës nga paragrafi 1 i këtij neni.

Vendimmarrja pa mbajtjen e mbledhjes

Neni 358

(1) Me statutin, mund të parashikohet që organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës të vendosë edhe pa u mbajtur mbledhja, nëse të gjithë anëtarët e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës japin pëlqim për vendimin që miratohet pa u mbajtur mbledhja.

(2) Për të gjitha vendimet e miratuara sipas paragrafit 1 të këtij neni, kryetari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës apo personi fizik të cilin ai vetë do ta autorizojë, harton procesverbalin në të cilin evidentohen vendimet. Procesverbalin e firmos kryetari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, më së voni brenda afatit prej tridhjetë ditësh nga dita e dhënies së pëlqimit për vendimin, të cilin e kanë miratuar pa u mbajtur mbledhja.

(3) Vendimet e miratuara sipas mënyrës nga paragrafi 1 i këtij neni, hyjnë në fuqi në ditën e dhënies së pëlqimit nga paragrafi 1 i këtij neni, nga ana e të gjithë anëtarëve të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, përveç nëse në vendimin nuk është përcaktuar ndonjë moment tjetër i hyrjes në fuqi. Dhënia e pëlqimit, për propozimvendimin, mund të realizohet me firmosje dora vetë, apo me firmosje të dërguar me faks apo përmes rrugës elektronike.

Komisione

Neni 359

(1) Organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës, mund të formojë një apo më shumë komisione nga radhët e anëtarëve të vet dhe nga persona tjerë.

(2) Komisionet nuk mund të vendosin për çështje që janë nën kompetencat e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, dhe nuk mund të barten të drejtat dhe obligimet e tyre.

(3) Përbërja, kushtet, përmbajtja e punës dhe mënyra e punës e këtyre komisioneve, më për së afërmi rregullohen me statut dhe me akte tjera të shoqërisë të miratuara konform statutit.

(4) Të gjitha aktivitetet e komisioneve i nënshtrohen pëlqimit nga ana e organit administrues, përkatësisht këshillit mbikëqyrës.

Procesverbali nga mbledhjet

Neni 360

(1) Për punën e secilës mbledhje të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës dhe të komisioneve, pa dallim të faktit se si është mbajtur mbledhja, hartohet procesverbali.

(2) Procesverbali patjetër duhet të hartohet brenda afatit prej tre ditësh nga dita e mbajtjes së mbledhjes, përveç nëse me këtë ligj, ndryshe nuk është përcaktuar.

(3) Procesverbali duhet t'i përfshijë të dhënat për mënyrën se si ka punuar organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës (me mbledhje apo në mënyrë tjetër), kohën dhe vendin e mbajtjes së mbledhjes, personat pjesëmarrës dhe rendi i ditës së mbledhjes, çështjet që janë objekt i votimit dhe rezultatet e çdo votimi, duke i përfshirë edhe emrat e anëtarëve të cilët kanë votuar "Për" dhe "Kundër" vendimeve të miratuara në mbledhje. Në procesverbalin mundet, sipas kërkesës të anëtarit që ka votuar "Për" dhe "Kundër" të përfshihet edhe shkaku pse ka votuar ashtu. Nëse ndonjë anëtar ka konflikt interesash, anëtari ka obligim që këtë ta paralajmërojë në fillim të mbledhjes dhe kjo të evidentohet në procesverbalin.

(4) Procesverbalin e firmosin të gjithë anëtarët e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës prezent në mbledhje. Procesverbalin e firmos edhe kryetari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, ndërkaq në mungesë të tij anëtari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës i cili sipas autorizimit të kryetarit ka kryesuar me mbledhjen.

Obligimet gjatë kryerjes së autorizimeve

Neni 361

(1) Anëtari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, obligohet autorizimet që i janë dhënë me këtë ligj, dhe me statutin t'i kryejë në interes të shoqërisë dhe në interes të aksionarëve me kujdesin e tregtarit të rregullt dhe koshient, dhe autorizimet e tij nuk mund t'ia bartë anëtarit tjetër të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës.

(2) Anëtarët e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës obligohen që si fshehtësi afariste t'i ruajnë të gjitha njoftimet dhe të dhënat të cilat në cilëndo qoftë mënyrë kanë të bëjnë me veprimtarinë e shoqërisë, dhe të cilat i kanë pranuar si të besueshme.

(3) Obligimi nga paragrafi 2 i këtij neni, vlen edhe pas pushimit të mandatit në organin administrues, përkatësisht në këshillin mbikëqyrës, konform obligimeve të ndërmarra nga marrëveshja për rregullimin e raporteve ndërmjet shoqërisë dhe anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarit të këshillit administrues, përkatësisht administruesit.

(4) Obligimi nga paragrafi 2 i këtij neni, vlen edhe pas pushimit të mandatit të anëtarit të organit administrues, përkatësisht të anëtarit të këshillit mbikëqyrës.

(5) Gjatë kryerjes të obligimeve të veta, konform paragrafit 1 të këtij neni, anëtari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës mund të mbështetet në informata, sugjerime apo në raporte të hartuara nga këshilltarë juristë të pavarur, nga kontabilistë të autorizuar të pavarur dhe nga revizorë të autorizuar dhe nga persona tjerë, për të cilët besohet se janë të besueshëm dhe kompetent për punët që i kryejnë, me çka nuk llogaritet se me këtë është i liruar nga obligimi i tij të veprojë me kujdesin e tregtarit të rregullt dhe koshient.

(6) Kufizimet e autorizimeve për përfaqësimin e anëtarëve ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të anëtarëve të këshillit administrues janë në ndikim juridik ndaj personave të tretë edhe në rast se kufizimet janë publikuar.

Përgjegjësia për dëmin

Neni 362

(1) Nëse anëtarët e organit administrues i cenojnë obligimet e veta, përgjegjësia për dëmin e shkaktuar e japin para shoqërisë si debitorë solidar, nëse nuk kanë punuar dhe vepruar me kujdesin e tregtarit të rregullt dhe koshient. Nuk llogaritet për anëtar me përgjegjësi të organit administrues, i cili ka punuar në bazë të vendimit të kuvendit, të cilin kuvendi e ka miratuar edhe përkundër faktit se ai ua ka bërë me dije se është në kolizion me këtë ligj, si edhe anëtari i organit administrues i cili i është kundërvënë miratimit të vendimit, kështu që në procesverbalin e mbledhjes të organit administrues e ka veçuar mendimin e vetë, dhe ka votuar "kundër" vendimit.

(2) Anëtarët e organit administrues në veçanti do të llogariten si përgjegjës për dëmin nëse në kundërshtim me këtë ligj:

- 1) aksionarëve ua kthejnë atë që ata e kanë investuar në shoqërinë;
- 2) aksionarëve ua paguajnë kamatën apo dividendën;
- 3) regjistrojnë, fitojnë, marrin në peng apo nëse i tërheqin aksionet e shoqërisë;
- 4) e shpërdajnë pronën e shoqërisë;
- 5) bëjnë pagesa pas shfaqjes së paaftësisë së shoqërisë për pagim, përkatësisht pas shfaqjes së stërngarkimit të shoqërisë;
- 6) paraqesin llogari vjetore dhe raporte financiare të pavërteta;

7) i keqpërdorin dhe pa autorizim i përdorin mjetet e shoqërisë; dhe

8) gjatë zmadhimit të kushtëzuar të kryegjësë bazë lëshojnë aksione, në kundërshtim me qëllimin, ose lëshojnë aksione, para pagimit të tërësishëm të aksioneve nga misioni paraprak.

(3) Nëse anëtarët e organit administrues nuk i mënjanojnë parregullsitë nga veprimet sipas paragrafit 2 të këtij neni, aksionarët, kanë të drejtë nga anëtarët e organit administrues të kërkojnë kompensim dëmi.

(4) Nëse anëtari i organit administrues, në mënyrë të vrazhdtë e cenon detyrën e vet, të veprojë me kujdesin e tregtarit të rregullt dhe koshient, kërkesë për kompensim dëmi mund të paraqesin edhe ktreditorët e shoqërisë nëse nga shoqëria, kërkesat e veta nuk mund t'i përmbushin.

(5) Për dëmin e shfaqur të shoqërisë, anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtarët e këshillit mbikëqyrës përgjigjen në mënyrë solidare me anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht me anëtarët e këshillit administrues, nëse gjatë dhënies së lejes paraprake nuk kanë vepruar me kujdesin e tregtarit të rregullt dhe koshient.

(6) E drejta për realizimin e kërkesës për kompensim dëmi, që është përfshirë në këtë nen, parashkruhet për pesë vite.

Revokimi i anëtarëve të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës

Neni 363

(1) Kuvendi mund t'i revokojë të gjithë anëtarët e këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht anëtarin e këtyre organeve edhe para skadimit të kohës për të cilën janë zgjedh. Për Vendimin e revokimit nevojitet shumicë votash nga aksionet me të drejtë vote, të prezantuara para kuvendit, përveç nëse me këtë ligj, ndryshe nuk është përcaktuar, përkatësisht nëse me statutin nuk është caktuar shumicë më e madhe. Me statut mund të caktohen edhe kushte tjera për miratimin e Vendimit.

(2) Anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, në çdo kohë, me ose pa arsytim, mund të revokohet nga ana e këshillit të drejtorëve. Anëtarit ekzekutiv të revokuar i pushon cilësia e anëtarit në këshillin e drejtorëve, deri në kuvendin e radhës në të cilin do të vendoset a do të revokohet para skadimit të mandatit për të cilin është zgjedh.

(3) Nëse kuvendi ka marrë Vendim për revokimin e të gjithë anëtarëve të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të organit mbikëqyrës, gjegjësisht të anëtarit të tyre, në sencën e njëjtë zgjedh anëtarë të rinj të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht anëtarin e ri në vendin e anëtarit të revokuar nëse kuvendi vendos kështu dhe nëse në kuvendin e aksionarëve, në formë të shkruar, ju dorëzohen të dhënat për kandidatët që duhet të zgjedhen.

(4) Këshilli mbikëqyrës mundet në çdo kohë, me apo pa arsytim, t'i revokojë të gjithë anëtarët e këshillit administrues, përkatësisht anëtarin e tij. Këshilli mbikëqyrës në sencën e njëjtë zgjedh anëtarë të rinj të këshillit administrues, përkatësisht anëtar të ri në vendin e anëtarëve të revokuar, gjegjësisht të anëtarit të revokuar. Vendimi për revokim hyn në fuqi në ditën e miratimit.

(5) Anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, anëtari i këshillit administrues, përkatësisht administruesi i revokuar ka të drejtë të kërkojë kompensim dëmi nëse kështu është caktuar në marrëveshjen e nenit 350 të këtij ligji.

(6) Anëtarit të organit administrues, përkatësisht këshillit mbikëqyrës i pushon mandati edhe atëherë kur do të përmbushet kushti i përcaktuar në nenin 384, paragrafi 8 i këtij ligji.

(7) Nëse revokohet një anëtar i këshillit të drejtorëve, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, i cili është zgjedh me votim kumulativ, anëtari llogaritet si i revokuar nëse për revokimin kanë votuar aksionarë me shumicë votash që nuk mund të jetë më pak se 90% nga aksionet me të drejtë vote të prezentuara në kuvend.

(8) Nëse kuvendi revokon më shumë se një anëtar të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, votohet për revokimin e të gjithë anëtarëve të këshillit të

drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës. Llogaritet se anëtarët e këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës janë të revokuar, nëse për revokimin aksionarët janë deklaruar me shumicën e votave nga aksionet e prezentuara në kuvend me të drejtë vote, përveç nëse me statutin nuk është përcaktuar shumicë më e madhe. Zgjedhja e anëtarëve të rinj të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës bëhet me votim kumulativ.

(9) Vendimi i kuvendit për revokimin e këshillit të drejtorëve ose të këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht të anëtarit të tyre, hyn në fuqi në ditën e miratimit.

(10) Fletëparaqitjen për regjistrim në regjistrin tregtar të anëtarëve të zgjedhur, përkatësisht të revokuar nga organet e këtij neni, e paraqet personi i autorizuar me Vendimin për zgjedhje, përkatësisht revokim. Vendimi për regjistrim në regjistrin tregtar, në harmonizim me Vendimin e kuvendit, patjetër të nxirret brenda afatit prej 48 orësh nga paraqitja e fletëparaqitjes.

Dorëheqja

Neni 364

(1) Anëtari i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës, në çdo kohë, mund të paraqesë dorëheqje përmes parashtrimit të njoftimit në formë të shkruar pranë organit i cili e ka zgjedhur, përveç kur interesat e shoqërisë nuk imponojnë diçka tjetër.

(2) Nënshkrimi i anëtarit të organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës i kumtimit për dorëheqjen, vërtetohet te noteri.

(3) Pas dorëheqjes të paraqitur, nuk vendoset për pranimin e saj. Nëse interesat e shoqërisë e imponojnë këtë, organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës mund ta obligojë anëtarin që ka dhënë dorëheqje që të vazhdojë ta kryejë funksionin, deri në zgjedhjen e anëtarit të ri të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, por jo më gjatë se gjashtëdhjetë ditë. Llogaritet se anëtari të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës i ka pushuar mandati në ditën e paraqitjes së njoftimit për dorëheqje, në formë të shkruar, përveç nëse në njoftimin nuk është theksuar ndonjë datë tjetër. Në bazë të njoftimit për dorëheqjen, paraqitet fletëparaqitje për shlyerjen e regjistrimit nga regjistri tregtar të anëtarit të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës i cili ka dhënë dorëheqje.

Shpërblimi i anëtarëve të organit administrues, dhe të këshillit mbikëqyrës

Neni 365

(1) Kuvendi, me Vendim, e cakton paushallin mujor ose paushallin pas mbledhjes së anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës. Anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtarët e këshillit mbikëqyrës, kanë të drejtë kompensimi edhe në të gjitha shpenzimet tjera (shpenzimet e udhëtimit dhe në shpenzime tjera), të drejtën e sigurimit të jetës dhe llojeve tjera të sigurimit si edhe të drejta tjera që janë të ndërlidhura me kryerjen e funksionit të tyre (shfrytëzimin e zyrave të punës, mjetet e nevojshme për punë e tjerë).

(2) Anëtarët ekzekutiv dhe këshilli i drejtorëve, anëtarët e këshillit administrues, përkatësisht administruesi kanë të drejtë në rrogë, përkatësisht në kompensim mujor, të drejtë sigurimi të jetës dhe llojeve tjera sigurimi, në kompensim të shpenzimeve të udhëtimit dhe shpenzimeve tjera dhe të drejta tjera.

(3) Për punën e anëtarëve ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, të anëtarëve të këshillit administrues, përkatësisht administruesit, kuvendi mundet me Vendim, t'u lejojë pjesëmarrje në fitim. Pjesëmarrja, sipas rregullës, përbëhet nga pjesëmarrja e një pjese nga fitimi vjetor i shoqërisë (pagimi në para, aksione, tantiema, bonus ose mënyra tjera). Pjesëmarrja e lejuar në fitimin vjetor të shoqërisë llogaritët në pjesën e fitimit vjetor që ngel pas zvogëlimit të fitimit të realizuar për shumën nga humbjet e përgjithshme të bartura nga vitet paraprak dhe për shumat që ndahen për rezerva ligjore dhe statutoe. Vendimi që është në kundërshtim me këtë dispozitë është i pavlefshëm.

(4) Të drejtat e anëtarëve ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, të anëtarëve të këshillit administrues, përkatësisht të administruesit nga paragrafët 2 dhe 3 të këtij neni, rregullohen me marrëveshjen nga neni 350 të këtij ligji, në mënyrë përkatëse me llojin dhe vëllimin e detyrave të besuara, statusin juridik të punës dhe kontributin e tyre personal në suksesin e punës së shoqërisë.

(5) Në marrëveshjen nga neni 350 të këtij ligji, përcaktohen edhe situatat kur llogaritët se në mënyrë të dukshme është keqësuar gjendja financiare e shoqërisë, për këtë shkak të ardhurat e anëtarit të organit administrues paraqesin ngarkesë të madhe për shoqërinë, dhe për këtë kuvendi, anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës mund t'i zvogëlojnë të ardhurat e përgjithshme dhe të drejtat e tjera të anëtarit të organit administrues nga paragrafët 2 dhe 4 të këtij neni. Me këtë zvogëlim të të ardhurave, raportet ndërmjet anëtarit të organit administrues dhe shoqërisë, mbesin të pandryshueshme, ndërsa anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, përkatësisht anëtari i këshillit administrues mund të heq dorë nga marrëveshja dhe të japë dorëheqje edhe atë deri në fund të tremujorit të ardhshëm, me afat përjashtimi i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se tridhjetë ditë, përveç nëse kuvendi, anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës nuk pranon afat më të shkurtër.

(6) Mjetet që u paguhen anëtarëve të organit administrues, administruesit, përkatësisht këshillit mbikëqyrës janë shpenzime të punës së shoqërisë. Për punë veçanërisht të besuara, që për shoqërinë i ka kryer anëtari i organit administrues, përkatësisht administruesi ose anëtari i këshillit mbikëqyrës mund t'i jepet shpërblim plotësues, i cili gjithashtu paguhet në barë të shpenzimeve të punës.

(7) Shoqëria nuk mund t'i japë kredi anëtarit të organit administrues, anëtarit të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht administruesit dhe anëtarëve të familjeve të tyre më të ngushta e as anëtarit të organit administrues, këshillit mbikëqyrës, përkatësisht administruesit të shoqërisë së varur ose anëtarit të familjes të tij më të ngushtë. Me ndalimin, nuk janë përfshirë obligimet të cilat shoqëria i ka ndërmarrë me marrëveshjen nga neni 350 i këtij ligji, nëse Vendimin e konfirmon kuvendi me dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote, të prezentuara para kuvendit.

Statusi i anëtarëve të organit administrues, dhe i personave udhëheqës

Neni 366

(1) Të drejtat dhe obligimet nga marrëdhënia e punës që i ka fituar anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, anëtari i këshillit administrues, përkatësisht administruesi i cili para zgjedhjes është në marrëdhënie pune me shoqërinë, të caktuara me marrëveshje pune, i pushojnë. Pushimi fillon nga dita e zgjedhjes së atij personi.

(2) Anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, anëtari i këshillit administrues, përkatësisht administruesi për kohën për të cilën është zgjedhur, përveç në rast se funksionin e kryen pa themelimit të marrëdhënies së punës, të drejtat nga marrëdhënia e punës i realizon sipas kushteve të përcaktuara në marrëveshjen për rregullimin e raporteve ndërmjet anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, anëtarit të këshillit administrues, përkatësisht administruesit dhe shoqërisë, konform këtij ligji.

(3) Personat të cilët me Vendim të organit administrues janë cekur si persona me autorizime dhe përgjegjësi të veçanta (në tekstin e mëtejme: persona udhëheqës) ndaj tyre në mënyrë përkatëse zbatohet paragrafi 1 i këtij neni. Personat udhëheqës të drejtat dhe obligimet nga marrëdhënia e punës i realizojnë sipas kushteve të përcaktuara në marrëveshjen për rregullimin e raportit ndërmjet organit administrues dhe personit udhëheqës (në tekstin e mëtejme: marrëveshje për rregullimin e raporteve me personin udhëheqës). Me marrëveshjen për rregullimin e raporteve me personin udhëheqës rregullohen: rroga, kompensimet, pjesëmarrja në fitim, kompensimi i shpenzimeve, kompensimi i sigurimit të jetës dhe llojeve tjera të sigurimit dhe të drejtave tjera nga marrëdhënia e

punës. Përcaktimi i llojit dhe sasisë së të ardhurave të përgjithshme dhe të drejtave dhe obligimeve tjera nga marrëdhënia e punës të personit udhëheqës është adekuate me llojin dhe vëllimin e detyrave të besuara edhe me përgjegjësinë e personit udhëheqës si edhe me kontrbutin e tij personal në suksesin e punës të shoqërisë. Në emër të organit administrues, marrëveshjen me personin udhëheqës e firmos kryetari i organit administrues.

(4) Mbi anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, mbi anëtarët e këshillit administrues, përkatësisht mbi administruesit dhe personat udhëheqës nuk aplikohen dispozitat nga marrëveshjet kolektive si edhe dispozitat nga Ligji për marrëdhënie pune që kanë të bëjnë me themelimin dhe pushimin e marrëdhënies së punës, me përgjegjësinë disiplinore, me rrogën, me kompensimet dhe me mbrojtjen e të drejtave të punëtorëve. Të drejtat nga dispozitat e Ligjit për marrëdhënie pune, këto persona i realizojnë sipas mënyrës dhe kushteve të përcaktuara në marrëveshjen nga neni 350 i këtij ligji, dhe nga marrëveshja nga paragrafi 3 i këtij neni.

(5) Dispozitat nga ky nen dhe nga neni 365 i këtij ligji, në mënyrë përkatëse aplikohen edhe mbi administruesin në format tjera të shoqërive tregtare, në mënyrën dhe nën kushtet e përcaktuara me marrëveshjen për shoqërinë, përveç nëse funksionin e kryejnë pa themelimin e marrëdhënies së punës.

Nënseksioni 2 SISTEMI NJËSHKALLËSH I ADMINISTRIMIT (KËSHILLI I DREJTORËVE)

Përbërja Neni 367

(1) Këshilli i drejtorëve ka së paku tre dhe më së shumti pesëmbëdhjetë anëtarë.

(2) Kuvendi i zgjedh anëtarët e këshillit të drejtorëve.

(3) Gjatë zgjedhjes së anëtarëve të këshillit të drejtorëve caktohen anëtarët e zgjedhur si anëtarë të pavarur të këshillit të drejtorëve. Anëtarët e pavarur të këshillit të drejtorëve, zgjedhen nga rradhët e anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve.

(4) Nga anëtarët e zgjedhur në këshillin e drejtorëve, këshilli i drejtorëve cakton një apo më shumë anëtarë ekzekutiv të këshillit të drejtorëve (në tekstin e mëtejme: anëtarë ekzekutiv). Për anëtar ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, nuk mund të zgjedhet anëtari nga këshilli i drejtorëve i cili është zgjedhur si anëtar i pavarur i këshillit të drejtorëve. Numri i anëtarëve ekzekutiv patjetër duhet të jetë më i vogël nga numri i anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve (në tekstin e mëtejme: anëtarë joekzekutiv).

(5) Nëse këshilli i drejtorëve ka deri më katër anëtarë joekzekutiv, atëherë më së paku njëri nga anëtarët joekzekutiv i këshillit të drejtorëve është anëtar i pavarur. Nëse këshilli i drejtorëve ka më shumë se katër anëtarë joekzekutiv, atëherë më së paku një e katërta nga anëtarët joekzekutiv janë anëtarë të pavarur të këshillit të drejtorëve.

Mënyra e zgjedhjes së anëtarëve ekzekutiv Neni 368

(1) Mënyra e zgjedhjes së anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përcaktohet me statut. Në statut mund të përcaktohet që zgjedhja e anëtarit ekzekutiv të bëhet edhe me Vendim të njëzëshëm të të gjithë anëtarëve të këshillit të drejtorëve.

(2) Njëri nga anëtarët e këshillit të drejtorëve, i zgjedhur për anëtar ekzekutiv, mund ta mbajë titullin e zakonshëm për ushtrimin e funksionit (drejtor i përgjithshëm, gjegjësisht drejtor kryesor dhe ekzekutiv dhe titull tjetër) ndërsa anëtarët tjerë ekzekutiv mund ta mbajnë titullin e zakonshëm për ushtrimin e funksionit që i është besuar si anëtar ekzekutiv i këshillit të drejtorëve.

(3) Nëse këshilli i drejtorëve ka më shumë se një anëtar ekzekutiv, anëtarët e këshillit të drejtorëve me shumicë votash e caktojnë anëtarin ekzekutiv i cili mban përgjegjësi të veçantë për çështjet e të punësuarve dhe për raportet me ata.

Kryetari i këshillit të drejtorëve

Neni 369

(1) Këshilli i drejtorëve, nga radhët e anëtarëve joekzekutiv të vet, me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit të drejtorëve, e zgjedh kryetarin e këshillit.

(2) Këshilli i drejtorëve, në çdo kohë, mund ta shkarkojë kryetarin dhe të zgjedhë kryetar të ri.

(3) Kryetari i këshillit të drejtorëve, i konvokon dhe kryeson me mbledhjet, mban përgjegjësi për mbajtjen e evidencës të mbledhjeve dhe organizimit të mënyrave (formave) tjera të punës dhe vendimmarrjes të këshillit të drejtorëve.

(4) Nëse kryetari nga cilatdo qoftë shkaqe nuk është në gjendje ta ushtrojë funksionin e kryetarit ose nëse mungon, me mbledhjet e këshillit të drejtorëve kryeson anëtar tjetër joekzekutiv, me shumicën e votave të anëtarëve prezent të këshillit të drejtorëve.

Autorizimet e këshillit të drejtorëve

Neni 370

Këshilli i drejtorëve, në kuadër të autorizimeve të përcaktuara me ligj dhe statut dhe autorizimeve që në mënyrë të prerë i janë dhënë nga kuvendi, administron me shoqërinë. Këshilli i drejtorëve, ka autorizime nga më të mëdhatë në administrimin me shoqërinë, në kuadër të lëndës së punës së shoqërisë dhe në kuadër të veprimit në të gjitha rrethanat në emër të shoqërisë, me përjashtim të autorizimeve që prerazi u janë dhënë anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve.

Autorizimet e anëtarëve ekzekutiv

Neni 371

(1) Me përjashtim të autorizimeve për të cilat prerazi me ligj, është caktuar se i kryen këshilli i drejtorëve, anëtarët ekzekutiv udhëheqin me punën e shoqërisë dhe kanë autorizime nga më të mëdhatë për t'i kryer të gjitha punët që kanë të bëjnë me udhëheqjen, zbatimin e vendimeve të këshillit të drejtorëve dhe kryerjen e aktiviteteve rrjedhëse të shoqërisë dhe në të gjitha rrethanat të vepronjë në emër të shoqërisë.

(2) Këshilli i drejtorëve, anëtarëve ekzekutiv ua beson përfaqësimin e shoqërisë në raportet me persona të tretë.

(3) Nëse këshilli i drejtorëve, zgjedh më shumë se një anëtar ekzekutiv, e cakton anëtarin i cili udhëheq me punën e anëtarëve ekzekutiv dhe sipas propozimit të tij këshilli i drejtorëve e përcakton organizimin e brendshëm dhe mënyrën me të cilën bëhet koordinimi i udhëheqjes së punës në shoqërinë.

(4) Këshilli i drejtorëve paraqet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të anëtarëve ekzekutiv të autorizuar për përfaqësimin e shoqërisë. Fletëparaqitjen e firmosin të gjithë anëtarët e këshillit të drejtorëve, përveç nëse anëtarët nuk i kanë dhënë autorizim në formë të shkruar, anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve që ta firmos fletëparaqitjen. Gjatë regjistrimit në regjistrin tregtar, anëtarët ekzekutiv paraqesin nënshkrimet - të vërtetuara, të bashkangjitura dhe të dhëna konform nenit 65, paragrafit 2 dhe 3 të këtij ligji.

(5) Anëtarët ekzekutiv, për shkak të realizimit të autorizimeve nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të caktojnë persona udhëheqës të cilët e bëjnë udhëheqjen e përditëshme të punës së shoqërisë, konform me vendimet, kahjet dhe urdhërat e anëtarëve ekzekutiv të këshillit të drejtorëve.

Autorizimet e anëtarëve joekzekutiv gjatë kryerjes së mbikëqyrjes

Neni 372

(1) Anëtarët joekzekutiv, krahas autorizimeve që me këtë ligj, u janë përcaktuar në kryerjen e të drejtës për mbikëqyrje mbi udhëheqjen e punës nga ana e anëtarëve ekzekutiv, kanë të drejtë në këqyrje dhe t'i kontrollojnë librat dhe dokumentet e shoqërisë si edhe pronën, veçanërisht arkën e shoqërisë dhe letrat me vlerë dhe mallin. Anëtarët joekzekutiv, për kryerjen e punëve të caktuara profesionale, nga mbikëqyrja mund ta obligojnë secilin person të punësuar në shoqërinë ose person tjetër profesional.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, kryetari i këshillit të drejtorëve ose cilido qoftë anëtar joekzekutiv, revizori i autorizuar apo person tjetër i caktuar me statutin apo aksionarë që paraqesin më së paku një të dhjetën e aksioneve me të drejtë vote, mund të kërkojnë të konvokohet mbledhje e këshillit të drejtorëve. Kërkesa i dërgohet kryetarit të këshillit të drejtorëve.

Autorizime të cilat nuk mund të barten mbi anëtarët ekzekutivë

Neni 373

(1) Këshilli i drejtorëve nuk mund t'i bartë autorizimet mbi anëtarët ekzekutivë kur vendoset për:

1) mbylljen (pushimin) ose bartjen e ndërmarrjes ose së një pjesë të saj që merr pjesë me mbi 10 % në të hyrat e shoqërisë;

2) zvogëlimin ose zgjerimin e lëndës së punës së shoqërisë;

3) ndryshimet esenciale organizative të brendshme të shoqërisë që përcaktohen me akt të shoqërisë;

4) vënien e bashkëpunimit afatgjatë me shoqëri tjera me rëndësi të veçantë për shoqërinë ose pushimin e saj;

5) themelimin dhe pushimin e shoqërisë tregtare, e cila merr pjesë me mbi një të dhjetën e kryegjësë bazë të shoqërisë; dhe

6) themelimin dhe pushimin e filialave të shoqërisë.

(2) Me statutin mund të ndalohet bartja e autorizimeve mbi anëtarët ekzekutivë dhe për vendosjen për çështje tjera nga kompetencat e këshillit.

(3) Ndalimet e parapara me paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni, nuk mund të ndikojnë ndaj personave të tretë, përveç nëse shoqëria dëshmon se personi i tretë e ka ditur këtë ose duke i pasur parasysh të gjitha rrethanat, doemos është dashur ta dijë këtë.

Nënseksioni 3

SISTEMI DYSHKALLËSH I ADMINISTRIMIT (KËSHILLI ADMINISTRUES DHE KËSHILLI MBIKËQYRËS)

Sektori i parë
KËSHILLI ADMINISTRUES

Përbërja dhe zgjedhja

Neni 374

(1) Këshilli administrues, më së paku ka tre dhe më së shumti njëmbëdhjetë anëtarë.

(2) Me përjashtim nga paragrafi 1 i këtij neni, shoqëritë që e kanë kryegjësë bazë më të vogël se 150.000 EURO në kundërvlerë me denarë, në vend të këshillit administrues mund të zgjedhin administrues, me të gjitha të drejtat dhe obligimet që i ka këshilli administrues.

(3) Këshilli mbikëqyrës i zgjedh anëtarë e këshillit administrues, përkatësisht administruesin. Me vendimin për zgjedhjen e anëtarëve të këshillit administrues, njëri nga anëtarët e këshillit administrues emërohet për kryetar të këshillit administrues.

(4) Këshilli mbikëqyrës në çdo kohë mund ta shkarkojë kryetarin e këshillit administrues dhe të emërojë kryetar të ri.

(5) Asnjë person në të njëjtën kohë nuk mund të jetë anëtar i këshillit administrues, përkatësisht administrues dhe anëtar i këshillit mbikëqyrës.

(6) Kryetari i këshillit administrues i konvokon mbledhjet dhe kryeson me të njëjtat dhe është përgjegjës për mbajtjen e procesverbalit nga mbledhjet edhe për organizimin e formave tjera, përmes së cilave këshilli administrues punon dhe vendos.

(7) Nëse kryetari, nga cilatdo qoftë shkaqe, nuk ka mundësi ta ushtrojë funksionin apo nëse mungon, me mbledhjet e këshillit administrues kryeson anëtari i këshillit administrues, i emëruar nga këshilli mbikëqyrës.

Autorizime

Neni 375

(1) Këshilli administrues, administron me shoqërinë dhe në këto suaza, e drejton punën e shoqërisë nën përgjegjësinë e vet. Këshilli administrues ka autorizime më

të gjera në administrimin e shoqërisë, përkatësisht në kryerjen e të gjitha punëve që kanë të bëjnë me drejtimin e punëve dhe aktiviteteteve rrjedhëse të shoqërisë dhe në emër të shoqërisë, të veprojë në të gjitha rrethanat në kuadër të lëndës së punës së shoqërisë, me përjashtim të autorizimeve, të cilat në mënyrë të prerë i janë dhënë kuvendit dhe këshillit mbikëqyrës.

(2) Të gjithë anëtarët e këshillit administrues i drejtojnë dhe i kryejnë bashkarisht punët nga paragrafi 1 të këtij neni. Me statut mund të përcaktohet edhe mënyra tjetërfare e drejtimit dhe kryerjes së këtyre punëve.

(3) Këshilli administrues, për shkak të realizimit të autorizimeve, nga paragrafi 1 i këtij neni, mund të caktojë persona udhëheqës, të cilët e kryejnë udhëheqjen e përditshme të punës së shoqërisë, konform vendimeve, orientimeve dhe urdhërave të këshillit administrues.

Vendimmarrje me leje paraprake të këshillit mbikëqyrës

Neni 376

(1) Këshilli administrues, me leje paraprake të këshillit mbikëqyrës, vendos për çështjet e përcaktuara në nenin 373, paragrafi 1 të këtij ligji.

(2) Me statutin mund të përcaktohen edhe raste tjera kur për vendimet e këshillit administrues është e nevojshme leje paraprake e këshillit mbikëqyrës.

(3) Mospasja e lejes paraprake nga këshilli mbikëqyrës, nuk mund të ndikojë mbi persona të tretë.

Përfaqësimi i shoqërisë

Neni 377

(1) Anëtarët e këshillit administrues në raportet me persona të tretë e përfaqësojnë bashkarisht shoqërinë, përveç nëse me statutin ndryshe nuk është përcaktuar.

(2) Këshilli administrues, me pëlqimin e këshillit mbikëqyrës, mund të autorizojë një apo më shumë anëtarë të këshillit administrues për ta përfaqësuar shoqërinë. Në këtë rast, anëtarët tjerë të këshillit administrues përjashtohen nga përfaqësimi. Autorizimi për përfaqësim në çdo kohë mund të tërhiqet nga ana e këshillit mbikëqyrës.

(3) Këshilli administrues, për anëtarët e autorizuar të këshillit administrues për përfaqësimin e shoqërisë, paraqet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar. Fletëparaqitjen e firmosin të gjithë anëtarët e këshillit administrues, përveç nëse anëtarët nuk kanë dhënë autorizim me shkrim që anëtar i këshillit administrues që ta firmosë fletëparaqitjen. Gjatë regjistrimit në regjistrin tregtar, anëtarët e këshillit administrues, të autorizuar për përfaqësim, deponojnë nënshkrime të vërtetuara, të dorëzuara dhe të paraqitura konform nenit 65, paragrafët 2 dhe 3 të këtij ligji.

(4) Kufizimet e autorizimeve për përfaqësimin e anëtarëve të këshillit administrues, nuk kanë veprim juridik ndaj personave të tretë.

(5) Anëtarët e këshillit administrues, të cilët e përfaqësojnë shoqërinë, mund ta mbajnë edhe titullin drejtor i përgjithshëm apo titull tjetër.

Sektori i dytë
KËSHILLI MBIKËQYRËS

Përbërja dhe zgjedhja e anëtarëve të këshillit mbikëqyrës

Neni 378

(1) Këshilli mbikëqyrës ka më së paku tre dhe më së shumti njëmbëdhjetë anëtarë.

(2) Kuvendi i zgjedh anëtarët e këshillit mbikëqyrës. Gjatë zgjedhjes së anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, caktohet se cilët anëtarët zgjedhen si anëtarë të pavarur të këshillit mbikëqyrës.

(3) Nëse këshilli mbikëqyrës ka deri katër anëtarë, më së paku njëri nga anëtarët është anëtar i pavarur. Nëse këshilli mbikëqyrës ka më shumë se katër anëtarë, më së paku një e katërta e anëtarëve të tij janë anëtarë të pavarur të këshillit mbikëqyrës.

Kryetari i këshillit mbikëqyrës

Neni 379

(1) Këshilli mbikëqyrës, nga radhët e anëtarëve të vet, me shumicë votash nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, e zgjedh kryetarin e këshillit mbikëqyrës.

(2) Këshilli mbikëqyrës, në çdo kohë, mund ta shkarkojë kryetarin dhe të zgjedhë kryetar të ri.

(3) Kryetari i këshillit mbikëqyrës i konvokon seancat dhe kryeson me të njëjtat, mban përgjegjësinë për mbajtjen e evidencës për mbledhjet dhe organizimin e mënyrave (formave) tjera të punës dhe të vendimmarrjen e këshillit mbikëqyrës.

(4) Nëse kryetari i këshillit mbikëqyrës, nga cilatdo qoftë shkaqe, nuk është në gjendje ta ushtrojë funksionin ose mungon, me mbledhjet e këshillit mbikëqyrës kryeson anëtar i këshillit mbikëqyrës i zgjedhur me shumicë votash të anëtarëve të pranishëm të këshillit mbikëqyrës.

Autorizimet e këshillit mbikëqyrës

Neni 380

(1) Këshilli mbikëqyrës ushtron mbikëqyrje mbi administrimin me shoqërinë të cilën e realizon këshilli administrues.

(2) Këshilli mbikëqyrës mund të bëjë inspektim dhe t'i kontrollojë librat dhe dokumentet e shoqërisë si edhe pronën, veçanërisht arkën e shoqërisë, letrat me vlerë dhe mallin. Këshilli mbikëqyrës, për kryerjen e punëve të caktuara profesionale, nga mbikëqyrja, mund të obligojë disa anëtarë të këshillit, revizorin e autorizuar apo persona profesionalë.

(3) Këshilli mbikëqyrës nuk mund t'i barten autorizimet që kanë të bëjnë me administrimin e shoqërisë, përveç nëse me këtë ligj ndryshe nuk është përcaktuar. Me përjashtim, me statutin mund të përcaktohet se për disa lloje të caktuara të punëve, këshilli administrues mund të vendosë vetëm sipas pëlqimit paraprak të këshillit mbikëqyrës. Nëse këshilli mbikëqyrës refuzon të japë pëlqim, këshilli administrues, me justifikim të dorëzuar në formë të shkruar, pëlqim mund të kërkojë nga kuvendi. Vendimi, me të cilin kuvendi e jep pëlqimin, miratohet me shumicë votash, e cila nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve, me të drejtë vote, të përfaqësuara në kuvend, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe. Me statutin, mund të përcaktohen edhe kushte tjera për miratimin e vendimit.

(4) Këshilli mbikëqyrës e përfaqëson shoqërinë kundrejt anëtarëve të këshillit administrues.

Konvokimi i mbledhjeve

Neni 381

(1) Këshilli mbikëqyrës mban mbledhje nëse këtë e imponon realizimi i punëve në kuadër të kompetencave të tij.

(2) Çdo anëtar i këshillit mbikëqyrës ose i këshillit administrues, me kërkesë të parashtruar në formë të shkruar, mundet me potencimin e shkaqeve dhe qëllimit, të kërkojë nga kryetari i këshillit mbikëqyrës të konvokojë mbledhje të këshillit mbikëqyrës. Mbledhja patjetër duhet të mbahet brenda afatit prej pesëmbëdhjetë ditësh, nga dita e parashtrimit të kërkesës.

(3) Këshilli mbikëqyrës, përgjatë vitit, detyrimisht mban më së paku katër mbledhje të rregullta edhe atë në çdo tre muaj dhe njëra nga këto, detyrimisht duhet të mbahet brenda afatit prej një muaji, para mbajtjes së kuvendit vjetor.

(4) Përkrah obligimit për mbajtje të mbledhjeve, i përcaktuar në paragrafin 2 të këtij neni, këshilli mbikëqyrës mund të mbajë edhe mbledhje tjera, të cilat i konvokon kryetari i këshillit mbikëqyrës ose të konvokohen përmes kërkesës me shkrim të ndonjërit nga anëtarët e këshillit, revizorit të autorizuar apo personit tjetër të përcaktuar në statut, aksionarët të cilët paraqesin më së paku një të dhjetën e aksioneve me të drejtë vote. Kërkesa i parashtrohet kryetarit të këshillit mbikëqyrës. Nëse kryetari nuk e konvokon mbledhjen pas kërkesës së parashtruar me shkrim, brenda afatit nga paragrafi 1 të këtij neni, anëtarët e këshillit mbikëqyrës mund ta konvokojnë mbledhjen me mënyrën e përcaktuar në nenin 356, paragrafi 3 të këtij ligji.

Nënseksioni 4**KUVENDI I SHOQËRISË****Spektori i parë****DISPOZITA TË PËRGJITSHME PËR KUVENDIN****Kuvendi**

Neni 382

(1) Aksionarët të drejtat e tyre në shoqërinë i realizojnë në kuvend, përveç nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(2) Çdo aksionari të regjistruar në librin e aksionarëve, nga dita e regjistrimit, i takon e drejta në pjesëmarrje në punën e kuvendit dhe e drejta e votës, përveç nëse me këtë ligj ndryshe nuk është përcaktuar.

(3) Anëtarët e organit administrues dhe këshillit mbikëqyrës, pa të drejtë vote marrin pjesë në punën e kuvendit, përveç nëse nuk janë aksionarë.

Kompetencat e kuvendit

Neni 383

(1) Kuvendi vendos vetëm për çështje të përcaktuara me këtë ligj dhe statutin në mënyrë të prerë, e veçanërisht për:

1) ndryshimin e statutit;

2) miratimin e llogarisë vjetore, raporteve financiare dhe raporteve vjetore për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist dhe vendimmarrjen për shpërndarjen e fitimit;

3) zgjedhjen dhe konvokimin e anëtarëve të këshillit të drejtorëve dhe anëtarëve të këshillit mbikëqyrës;

4) pëlqimin e punës dhe udhëheqjen e punës me shoqërinë të anëtarëve të organit administrues dhe të këshillit mbikëqyrës;

5) ndryshimin e të drejtave që kanë të bëjnë me gjini të caktuara dhe aksioneve me klasë;

6) zmadhimin dhe zvogëlimin e kryegjësë bazë të shoqërisë;

7) lëshimin e aksioneve dhe letrave tjera me vlerë;

8) caktimin e revizorit të autorizuar për revizion të llogarisë vjetore dhe raporteve financiare nëse shoqëria e ka për obligim t'i përpilojë;

9) transformimin e shoqërisë në shoqëri me formë tjetër si edhe për ndryshimet statusore të shoqërisë; dhe

10) pushimin e shoqërisë.

(2) Kuvendi zgjedh kryesuesin që do të kryesojë me seancën e kuvendit, personin që do ta mbajë procesverbalin dhe dy aksionarë që do ta verifikojnë procesverbalin, përveç nëse procesverbalin nuk e mban noter. Kuvendi zgjedh edhe komisionin për zbatimin e votimit të fshehtë dhe persona tjerë fizikë (numërues të votave dhe të tjerë), nëse kjo është e nevojshme për kryerjen e punëve tjera, të cilat e mundësojnë zhvillimin pa pengesë të punës së kuvendit, në mënyrën dhe sipas kushteve të përcaktuara me këtë ligj dhe statutin.

(3) Nëse kuvendi vendos për ndryshimin e të dhënës, e cila konform nenit 298 të këtij ligji, evidentohet në regjistrin tregtar, procesverbalin e mban noter.

(4) Kuvendi nuk mund të vendosë për çështje nga sfera e administrimit, përkatësisht nga sfera e udhëheqjes me punën e shoqërisë, që janë nën kompetencat e organit administrues, përveç nëse me këtë ligj ndryshe nuk është përcaktuar.

Kuvendi vjetor

Neni 384

(1) Kuvendin vjetor e konvokon organi administrues më së voni tre muaj pas përpilimit të llogarisë vjetore, raporteve financiare dhe raportit vjetor për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist dhe jo më vonë se gjashtë muaj nga mbarimi i vitit kalendarik ose 14 muaj nga mbajtja e kuvendit të fundit vjetor.

(2) Në kuvendin vjetor:

1) shqyrtohet dhe miratohet llogaria vjetore, raportet financiare dhe raportit vjetor për punën e shoqërisë në vitin afarist paraprak;

2) vendoset për përdorimin e fitimit të pastër apo për mbulimin e humbjes; dhe

3) lejohet puna e anëtarëve të organit administrues dhe këshillit mbikëqyrës.

(3) Nëse organi administrues në kohë nuk e konvokon kuvendin vjetor, kuvendin, pa prolongim, e konvokojnë anëtarët joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës.

(4) Nëse kuvendin vjetor nuk e konvokojnë anëtarët joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht, këshilli mbikëqyrës ose nëse nga cilatdo qoftë shkaqe tjera, nuk mbahet në afatin e përcaktuar të paragrafit 1, të këtij neni, vendim për konvokim të kuvendit vjetor, mund të miratojë gjykata sipas propozimit të cilitdo qoftë aksionari.

(5) Kuvendi vjetor, pas mbarimit të vitit afarist, detyrimisht vendos për pëlqimin e punës dhe për udhëheqjen e punës së shoqërisë nga ana e anëtarëve të organit administrues dhe për punën e anëtarëve të këshillit mbikëqyrës. Për pëlqimin e punës së anëtarëve të organeve të shoqërisë votohet veç e veç, për çdo anëtar të organit.

(6) Debatit dhe pëlqimi për punën e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, përkatësisht për mënyrën e udhëheqjes së punës së shoqërisë, patjetër duhet të jetë e lidhur me debatin për llogarinë vjetore, raportet vjetore dhe raportin vjetor për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist.

(7) Në raportin vjetor për punën e shoqërisë në vitin afarist paraprak, organi administrues e ka për obligim që në mënyrë objektive t'i prezentojë dhe sqarojë faktorët kryesorë dhe rrethanat që kanë ndikuar në përcaktimin e punës, duke i përfshirë edhe ndryshimet e mjedisit që na rrethon, në kuadër të të cilave vepron shoqëria, përgjigjja e shoqërisë në këto ndryshime dhe ndikimi i tyre, politika e investimeve për qëndrueshmëri dhe për përkrahjen e suksesit në punë të shoqërisë, përfshirë edhe politikën e dividendave, burimet e mjeteve të shoqërisë, politikën e raportit të borxhit afatgjatë ndaj kryegjësë bazë dhe politikën e administrimit me rrezikun, transaksionet e mëdha dhe transaksionet me palë të interesuara si edhe mjetet e shoqërisë, vlera e të cilave nuk është e shprehur në bilancin e gjendjes sipas standardeve të kontabilitetit ndërkombëtar, gjasat për zhvillimin e ardhshëm të shoqërisë dhe ndërhyrjet e saj afariste, aktivitetet në sferën e hulumtimeve dhe zhvillimit si edhe informatat që kanë të bëjnë me fitimin e pjesëve apo aksioneve vetjake, varësisht nga rrethanat relevante. Në raportin vjetor të shoqërisë, publikohen edhe të ardhurat e çdo anëtarit ekzekutiv të këshillit të drejtorëve dhe të anëtarit të këshillit administrues (rroga, kompensime në rrogë, bonus, sigurime dhe të drejta tjera), përkatësisht kompensimi i anëtarëve joekzekutivë të këshillit të drejtorëve dhe të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës.

(8) Nëse kuvendi vjetor nuk jep pëlqim për punën e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës apo të disa nga anëtarët e këtyre organeve, në senacën e njëjtë, kuvendi mund të vendosë t'i qaset zgjedhjes të të gjithë anëtarëve të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës apo drejt zgjedhjes së anëtarëve të rinj të këtyre organeve, në vendin e atyre të cilëve kuvendi nuk u ka dhënë pëlqim për punë. Kuvendi mund të vendosë që anëtarët e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, të cilëve ua ka dhënë pëlqimin për punë, të vazhdojnë t'i kryejnë punët e shoqërisë që nuk mund të shtyhen deri në zgjedhjen e përbërjes së plotë të këtyre organeve e që bëhet në seancë të vazhduar, e cila mbahet në afat jo më të shkurtër se tetë ditë dhe jo më të gjatë se pesëmbëdhjetë ditë nga dita e shpalljes së datës, në të cilën do të vazhdojë senaca e kuvendit vjetor. Dita e mbajtjes së seancës së vazhduar, shpallet në gazetë ditore.

(9) Vendimi për dhënie e pëlqimit të punës, për të gjithë anëtarët e organit administrues, përkatësisht të organit mbikëqyrës, nuk e përjashton të drejtën të kërkohet kompensim në dëm.

(10) Dispozitat nga ky ligj, me të cilat rregullohet kuvendi, aplikohen edhe në kuvendin vjetor, përveç nëse me këtë ligj, ndryshe nuk është përcaktuar.

Sektori i dytë KONVOKIMI DHE MBAJTJA E KUVENDIT

Konvokimi i kuvendit

Neni 385

(1) Kur këtë e kërkon interesi i shoqërisë dhe i aksionarit, në kohën ndërmjet dy kuvendeve vjetore, mund të konvoket kuvend.

(2) Organi administrues, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht anëtarët joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, me shumicën e votave të anëtarëve të vet, kur kjo është e paraparë me këtë ligj, me iniciativë të vet ose me kërkesë të aksionarit mund të marrin vendim për konvokimin e kuvendit.

(3) Kërkesë për konvokimin e kuvendit mund të parashtrijnë aksionarë që kanë më së paku një të dhjetën e të gjitha aksioneve me të drejtë vote. Në kërkesën që e parashtrijnë në formë të shkruar, aksionarët që kërkojnë konvokimin e kuvendit, doemos duhet ta potencojnë qëllimin dhe shkaqet për konvokimin e kuvendit, emrin dhe mbiemrin e vet, vendin e banimit dhe NUAQ-në, përkatësisht firmën dhe selinë e NAS nëse aksionari është person juridik. Me kërkesën aksionarët paraqesin edhe certifikatë nga libri i aksionarëve të lëshuar nga Depozitari qendror për letra me vlerë, në të cilën është theksuar numri i aksioneve me të drejtë vote, të cilat i posedojnë në shoqërinë.

(4) Kërkesa i parashtrihet organit administrues në selinë e shoqërisë. Kërkesa mund të përfshihet në një dokument ose në dy apo më shumë dokumente të firmosura nga aksionarët, të cilët kanë më së paku një të dhjetën e numrit të përgjithshëm të aksioneve me të drejtë vote.

(5) Organi administrues, brenda afatit prej tetë ditësh, nga dita e pranimit të kërkesës së aksionarëve për konvokimin e kuvendit, merr vendim për pranimin apo refuzimin e kërkesës. Në vendimin për refuzimin e kërkesës, patjetër duhet të theksohen arsyet për shkak të të cilave është vendosur kështu.

(6) Nëse kërkesa e aksionarëve, të cilët e kanë shumicën nga të gjitha aksionet me të drejtë vote, organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës, nuk konvokon kuvend brenda afatit prej 24 orësh, nga dita e paraqitjes së kërkesës, aksionarët pranë gjykatës, mund të paraqesin propozim për konvokim të kuvendit.

Konvokimi i kuvendit në bazë të vendimit të gjykatës

Neni 386

(1) Nëse organi administrues, këshilli mbikëqyrës, përkatësisht anëtarët joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, nuk marrin vendim në afatin nga paragrafi 5 dhe 6 të nenit 385 ose nuk e pranojnë kërkesën për konvokimin e kuvendit, gjykata, sipas propozimit, mund të marrë vendim që të konvokohet kuvendi.

(2) Gjykata, brenda afatit prej tetë ditësh, nga dita e paraqitjes së propozimit nga paragrafi 1 i këtij neni, nëse janë plotësuar kushtet, mënyra dhe procedimi për konvokimin e kuvendit të përcaktuara me këtë ligj, merr vendim për konvokimin e kuvendit dhe nëse çështjet e propozuara të rendit të ditës, janë në kompetenca të kuvendit sipas këtij ligji ose sipas statutit.

(3) Në vendimin për konvokimin e kuvendit nga paragrafi 2 të këtij neni, gjykata urdhëron konvokimin e kuvendit dhe ndërmarrjen e veprimeve tjera që janë të domosdoshme për realizimin e qëllimeve për shkak të të cilave konvokohet kuvendi, përfshirë edhe caktimin e personit fizik, i cili do ta konvokojë kuvendin. Personi i caktuar nga gjykata e përcakton kohën dhe vendin e mbajtjes së kuvendit, datën e evidentimit të aksionarëve, të cilët kanë të drejtë vote dhe konform me statutin, dërgon ftesa për senacën e kuvendit ose shpall thirrje publike për konvokimin e kuvendit.

(4) Kuvendi, konvokimi i të cilit do të urdhërohet me vendim nga paragrafi 2 i këtij neni, konvokohet më së voni brenda afatit prej tetë ditësh nga dita e miratimit të vendimit të gjykatës, me të cilin urdhërohet konvokimi i kuvendit.

(5) Shpenzimet rreth mbajtjes së kuvendit si edhe shpenzimet gjyqësore, nëse gjykata e lejon kërkesën, bien mbi barrë të shoqërisë. Nëse gjykata e refuzon kërkesën, të gjitha shpenzimet bien mbi barrë të propozuesit.

Ftesë dhe thirrje publike për konvokimin e kuvendit Neni 387

(1) Kuvendi mund të konvokohet me ftesë ose me thirrje përmes shpalljes publike ose me ftesë dhe me thirrje përmes shpalljes publike deri te aksionarët.

(2) Kuvendi konvokohet me dërgimin e ftesës deri te të gjithë aksionarët, aksionet e të cilëve u japin të drejtë pjesëmarrjeje në punën e kuvendit që konvokohet. Ftesa dërgohet sipas certifikatës nga libri i aksionarëve, e cila nuk është më e vjetër se tri ditë nga dita e dërgimit të ftesës.

(3) Thirrja publike shpallet më së paku në një gazetë ditore.

(4) Dërgimi i ftesës bëhet në atë mënyrë, që mundëson verifikimin e datës së dërgimit dhe datë së pranimit nga secili aksionar.

(5) Afati që rrjedh nga dita e shpalljes së thirrjes publike, përkatësisht nga dita e dërgimit të ftesës për pjesëmarrje në kuvend, deri në ditën e mbajtjes së kuvendit, nuk mund të jetë më i gjatë se 50 ditë e as më i shkurtër se 21 ditë deri në ditën e mbajtjes së kuvendit.

(6) Organi administrues e cakton ditën (datën e evidentimit) që do ta shfrytëzojë për dërgimin e ftesave, sipas certifikatës nga libri i aksionarëve, që nuk mund të jetë më i gjatë se tri ditë.

Përmbajtja e ftesës, përkatësisht e thirrjes publike Neni 388

(1) Ftesa, përkatësisht thirrja publike për konvokimin e kuvendit i përmban të dhënat si vijojnë:

- 1) firmën dhe selinë e shoqërisë;
- 2) vendin dhe datën e mbajtjes së kuvendit;
- 3) formalitetet tjera të procedimit; të përcaktuara me statut, që kanë rëndësi për praninë në kuvend dhe për mënyrën e votimit;
- 4) rendin e ditës, sipas të cilit do të punojë kuvendi; dhe
- 5) mënyrën, me të cilën kanë qasje materialet që janë të përgatitura për kuvendin e konvokuar.

(2) Me statut mund të përcaktohen edhe të dhënat tjera, të cilat duhet t'i përmbajë ftesa, përkatësisht thirrja publike, që kanë rëndësi për realizimin e të drejtave të aksionarëve në lidhje me konvokimin dhe mbajtjen e kuvendit.

(3) Nga dita e dërgimit të ftesës, përkatësisht shpalljes së thirrjes publike aksionarët, doemos duhet të kenë qasje deri te materialet.

Mënyrat e njoftimit, dërgimit dhe pranimit të materialeve dhe informatave tjera Neni 389

(1) Nëse më këtë ligj dhe me statut është përcaktuar të kryhet njoftimi, përkatësisht dërgimi i materialeve dhe informatave tjera prej shoqërisë deri te aksionarët dhe shoqëria, kjo doemos duhet të bëhet përmes dërgesës së rekomanduar, telegramit, faksit, postës elektronike apo përmes gazetës ditore.

(2) Njoftimi, përkatësisht dërgesa e materialeve dhe informatave tjera nga paragrafi 1 i këtij neni, prej shoqërisë deri te aksionarët llogaritet se është realizuar nëse:

1) është dërguar me dërgesë të rekomanduar apo me telegram, përmes postës, në vendin e banimit të paraqitur nga ana e aksionarit në Depozitarin qendror të letrave me vlerë; ose

2) është dërguar përmes faksit, postës elektronike, apo në postë elektronike, e paraqitur nga ana e aksionarit; ose

3) është shpallur në gazetë ditore.

(3) Njoftimi, përkatësisht dërgimi i materialit dhe informatave tjera, nga paragrafi 1 i këtij neni, nga shoqëria deri te aksionarët, llogaritet se është pranuar:

1) kur ka arritur në vendin e banimit të aksionarit dhe kur është regjistruar në librin e aksionarëve;

2) kur personalisht ka qasje, përkatësisht është pranuar nga personi i autorizuar i shoqërisë, anëtarit të organit administrues, përkatësisht nga aksionari që është person fizik;

3) kur është pranuar përmes rrugës elektronike, në të cilën mund të konfirmohet dërgesa dhe pranimi; dhe

4) në ditën e cekur në vërtetimin për dorëzimin e dërgesës së rekomanduar apo dërgesës së telegramit, përfshirë edhe rastet e dërgesës respektivisht telegramit, të dërguar, por të papranuar dhe të pangritur.

(4) Njoftimi, përkatësisht dërgesa e materialit dhe informatave tjera nga aksionari deri te shoqëria llogaritet se është pranuar:

1) kur ka arritur në selinë e shoqërisë, e cila është regjistruar në regjistrin tregtar;

2) kur personalisht është pranuar nga personi i autorizuar i shoqërisë, përkatësisht nga anëtar i organit administrues;

3) kur është pranuar përmes rrugës elektronike, ku mund të konfirmohet dërgesa dhe pranimi; dhe

4) në ditën e cekur në vërtetimin për dorëzimin e dërgesës së rekomanduar apo për dërgimin e telegramit, përfshirë edhe rastet e dërgesës së rekomanduar, përkatësisht telegramit të dërguar, por të papranuar dhe të pangritur.

Rendi i ditës dhe inkuadrimi i pikave të reja në rendin e ditës Neni 390

(1) Kuvendi mund të vendosë vetëm për çështje, të cilat në mënyrë të rregullt janë në rend dite.

(2) Kuvendi mund të debatojë pa të drejtë për vendosje, edhe për çështje të cilat në mënyrë të rregullt nuk janë në rend dite.

(3) Çdo aksionar në çdo kohë ka të drejtë të paraqesë iniciativë për inkuadrimin e pikave në rendin e ditës në kuvendin, i cili do të konvokohet.

(4) Aksionarët, të cilët bashkarisht posedojnë, më së paku 5 % nga numri i përgjithshëm i aksioneve me të drejtë vote, përmes formës së shkruar mund të kërkojnë plotësimin e rendit të ditës, me inkuadrimin e një ose më shumë pikave në rendin e ditës të kuvendit, i cili do të konvokohet.

(5) Kërkesa për inkuadrimin e një apo më shumë pikave në rendin e ditës të kuvendit, i cili është konvokuar, dërgohet deri te konvokuesi i kuvendit, përkatësisht deri te personi i përcaktuar nga gjykata që ta konvokoj kuvendin, konform me këtë ligj, edhe atë brenda afatit prej tetë ditësh nga dita kur është dërguar ftesa, përkatësisht nga dita kur është shpallur thirrja publike për pjesëmarrje në kuvend.

(6) Kërkesa për inkuadrimin e një apo më shumë pikave në rendin e ditës të kuvendit, i cili është konvokuar, nuk mund të refuzohet përveç në rastet:

1) nëse aksionari, përkatësisht nëse aksionarët e kanë lëshuar afatin nga paragrafi 5 i këtij neni,

2) nëse aksionari, përkatësisht aksionarët nuk posedojnë numër të mjaftueshëm të aksioneve me të drejtë vote në shoqëri, konform paragrafit 4 nga ky nen;

3) nëse propozimi nuk i përmbushë kushtet tjera të parapara me këtë ligj; dhe

4) nëse pika, përkatësisht pikat të cilat kërkohen të inkuadrohen në rendin e ditës së kuvendit, nuk janë në kompetencat e kuvendit ose nuk janë në harmoni me ligjin dhe statutin.

(7) Nëse kërkesa nga paragrafi 5 i këtij neni nuk është nënë në rendin e ditës, përveç në rastet nga paragrafi 6 i këtij neni, vendim përfundimtar lidhur me kërkesën merr kuvendi gjatë miratimit të rendit të ditës.

(8) Kërkesën për inkuadrimin e një apo më shumë pikave në rendin e ditës të kuvendit të konvokuar organi që e ka konvokuar kuvendin, përkatësisht personi i përcaktuar nga gjykata që ta konvokojë kuvendin, e dërgon deri te të gjithë aksionarët, përkatësisht e publikon në mënyrë të njëjtë siç i ka dërguar ftesat, përkatësisht thirrjen publike për pjesëmarrje në kuvendin e konvokuar, më së voni tetë ditë para ditës së mbajtjes së tij.

Paraqitja dhe evidenca për pjesëmarrje në kuvend

Neni 391

(1)Çdo aksionar, i cili ka qëllim të marrë pjesë në kuvend të konvokuar, obligohet ta paraqesë pjesëmarrjen e tij në kuvend (fletëparaqitje për pjesëmarrje në kuvend) më së voni para fillimit të seancës në kuvendin e konvokuar. Listën e aksionarëve të paraqitur e përgatit organi administrues, përkatësisht personi i autorizuar për konvokimin e kuvendit.

(2)Lista e aksionarëve të paraqitur nga paragrafi 1 i këtij neni, në selinë e shoqërisë vihet në këqyrje.

(3)Para fillimit të mbajtjes së kuvendit, organi administrues, përkatësisht personi i autorizuar për konvokimin e kuvendit e krahason listën e aksionarëve të paraqitur sipas gjendjes në librin e aksionarëve të pranuar nga Depozitari qendror të letrave me vlerë dyzetë e tetë orë para mbajtjes së seancës kuvendore.

(4)Para fillimit të mbajtjes së kuvendit, listën nga paragrafi 3 të këtij neni, e firmos secili nga aksionarët e pranishëm, përkatësisht i autorizuari nga aksionari, me çka e verifikon praninë e tij në kuvend (pjesëmarrës i verifikuar në kuvend). Listën e firmosur, me nënshkrimin e vet e vërtetojnë kryesuesi i kuvendit dhe mbajtësi i procesvebalit. Pas vërtetimit të listës, kryesuesi i kuvendit e konstaton kuorumin e punës.

(5)Lista, e vërtetuar sipas paragrafit 4 të këtij neni, para votimit të parë u jepet në këqyrje të gjithë pjesëmarrësve në kuvend. Çdo pjesëmarrës i verifikuar i kuvendit mund të kërkojë ekzemplar të listës së firmosur, me shpenzime të veta, të cilat mund të jenë më të mëdha nga shpenzimet reale.

I autorizuari i aksionarit të kuvendit

Neni 392

(1)Çdo aksionar, me autorizim, mund të autorizojë të autorizuarin e vet në kuvend (në tekstin e mëtejshëm: i autorizuari).

(2)Autorizimi i të autorizuarit nga paragrafi 1 i këtij neni, lëshohet me nënshkrimin e autorizimit në fomë të shkruar, të vërtetuar në noteri.

(3)Për të autorizuar nuk mund të caktohet:

1)anëtar i organit administrues të shoqërisë, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës ose anëtar i familjes së tij më të ngushtë;

2)personi udhëheqës në shoqëri, apo anëtar i familjes së tij më të ngushtë;

3)anëtar i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës nga shoqëri të lidhura ose të varura me shoqërinë; dhe

4)pëfaqësues sipas ligjit apo person tjetër i autorizuar fizik nga shoqëria apo nga person tjetër juridik që është në pronë të shoqërisë.

(4)Autorizimi, sipas rregullës lëshohet për një kuvend.

(5)Nëse autorizimi nuk përmban kufizime apo urdhër, i autorizuari mund të votojë sipas përcaktimit të vetë por çdo herë duke mbajtur llogari për interesat e aksionarit që e ka dhënë autorizimin.

(6)Autorizimi mund të ndërpritet në mënyrë të njëanshme, pa i cekur shkaqet, nga ana e aksionarit apo nga ana e të autorizuarit, me dërgimin e njoftimit me shkrim deri te pala tjetër. Nëse aksionari personalisht e evidenton praninë e tij në kuvend, llogaritet se autorizimi i të autorizuarit për atë kuvend shfuqizohet dhe aksionari të drejtën e vet të votës mund ta realizojë, personalisht pa kufizime.

(7)Dhënia dhe shfuqizimi i autorizimit realizohet vetëm sipas dispozitave të këtij neni.

Kuorumi i punës së kuvendit

Neni 393

(1)Kuvendi mund të punojë (kuorumi i punës) nëse në seancë marrin pjesë pjesëmarrës të verifikuar të kuvendit, të cilët posedojnë më së paku shumicën e numrit të përgjithshëm të aksioneve me të drejtë vote, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe.

(2)Nëse në kuvend nuk sigurohet kuorumi nga paragrafi 1 i këtij neni, kuvendi nuk mund të fillojë me punë. Koha që nuk është më e gjatë se pesëmbëdhjetë ditë nga dita e konvokimit të mbajtjes së kuvendit, i cili nuk ka pasur kuorum për punë, konvokohet termin i ri për mbajtjen e kuvendit (kuvend i rikonvokuar), i cili mbahet brenda këtij afati. Termini i ri për mbajtjen e kuvendit të rikonvokuar, publikohet në mënyrë, në të cilën është publikuar konvokimi i kuvendit, i cili nuk ka pasur kuorum për punë.

(3)Pjesëmarrja në kuvendin e rikonvokuar, nuk paraqitet rishitas. Para se të fillohet me punë, në kuvendin e rikonvokuar i qasen nënshkrimet të listës, me çka secili pjesëmarrës e verifikon praninë e tij në kuvendin e rikonvokuar. Listën e firmosur me nënshkrimin e vet, e vërteton kryesuesi i kuvendit dhe mbajtësi i procesverbalit. Pas vërtetimit të listës, kryesuesi bashkë me kuvendin e konstaton praninë e aksionarëve të paraqitur, përkatësisht të autorizuarve të tyre, përkatësisht kuorumin për punë të kuvendit.

(4)Çdo pjesëmarrës i verifikuar në kuvendin e rikonvokuar mund të kërkojë ekzemplar nga lista e firmosur në shpenzim të vetë.

(5)Në kuvendin e rikonvokuar mund të vendoset vetëm për çështje të caktuara me rendin e ditës për konvokimin e parë të kuvendit, pa marrë parasysh numrin e aksionarëve të pranishëm dhe numrin e aksioneve që i kanë. Në kuvendin e rikonvokuar nuk mund të vendoset për çështje të cilat, sipas këtij ligji, vendoset me shumicë më të madhe nga shumica e kuoromit nga paragrafi 1 i këtij neni.

Shumica me të cilën vendoset në kuvend

Neni 394

Vendimet e kuvendit, miratohen me shumicë të aksionarëve me të drejtë vote të përfaqësuar në kuvend, përveç nëse me këtë ligj dhe statutin nuk është përcaktuar shumicë më e madhe apo nuk janë caktuar kushte tjera në aspektin e shumicës, me të cilën miratohen vendimet e kuvendit.

Udhëheqja me kuvendin

Neni 395

(1)Me seancën e kuvendit kryeson kryesuesi (në tekstin e mëtejshëm: kryesues i kuvendit). Kryesuesi i kuvendit e përcakton radhitjen e punëve dhe e mban rendin e seancës së kuvendit, ndërkaq mund të caktojë rregulla për udhëheqjen e seancave të kuvendit.

(2)Kryesuesi i kuvendit zgjedhet për secilin kuvend të radhës.

(3)Mandati i kryesuesit me kuvendin zgjat deri në zgjedhjen e kryesuesit në kuvendin e radhës, i cili duhet të mbahet.

(4)Për kryesues të kuvendit mund të zgjedhet çdo aksionar apo person, i cili përfaqëson aksionarin. Për kryesues të kuvendit nuk mund të zgjedhet personi i organit administrues apo anëtar i këshillit mbikëqyrës.

Vazhdimi i seancës së ndërprerë të kuvendit

Neni 396

(1)Nëse vjen deri te ndërprerja e seancës së kuvendit, e cila ka filluar me punë, aksionarët e pranishëm në seancën e kuvendit mund të vendosin që kuvendi të vazhdojë me punë në kohën dhe vendin që përcaktohet me shumicën e votave nga kuorumi për punë i kuvendit, përveç nëse me statutin nuk është paraparë shumicë më e madhe (vazhdimi i seancës së ndërprerë të kuvendit). Prolongimi nuk mund të jetë më i gjatë se tetë ditë nga dita e ndërprerjes.

(2)Nëse vjen deri te ndërprerja e seancës së kuvendit, e cila ka filluar me punë, ndërkaq kuvendi nuk ka marrë vendim për vazhdimin e punës, konform paragrafit 1 të këtij neni, kryesuesi i kuvendit e cakton kohën dhe vendin e vazhdimit të seancës kuvendore të ndërprerë, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar ndryshe.

(3)Pjesëmarrja në vazhdimin e seancës së ndërprerë të kuvendit nuk paraqitet rishitas. Aksionari, i cili nuk e ka paraqitur pjesëmarrjen në kuvend, seanca e të cilit është ndërprerë, ka të drejtë ta paraqesë praninë e vet para

fillimit të seancës së vazhduar, sipas gjendjes në librin e aksionarëve. Në fillimin e punës së seancës së vazhduar të kuvendit, fillohet rishtaz me firmosjen e listës të aksionarëve të paraqitur, përkatësisht të të autorizuarve me çka çdo pjesëmarrës e verifikon praninë e vet në vazhdimin e seancës së ndërprerë të kuvendit. Listën e firmosur, me nënshkrimin e vet, përsëri e vërteton kryesuesi i kuvendit dhe mbajtësi i procesverbalit. Pas vërtetimit të listës, kryesuesi i kuvendit e konstaton kuorumin e punës të vazhdimin të seancës së ndërprerë të kuvendit.

(4)Lista e vërtetuar nga paragrafi 3 i këtij neni, para votimit të parë u jepet në shikim të gjithë pjesëmarrësve në vazhdimin e seancës së ndërprerë të kuvendit. Çdo pjesëmarrës i verifikuar i kuvendit mund të kërkojë ekzemplar të listës së firmosur në shpenzimin e vet.

(5)Nëse në seancën e vazhduar të kuvendit nuk ka kuorum për punë apo ajo nuk mbahet brenda afatit nga paragrafi 1 i këtij neni, konvokohet kuvend i ri sipas kushteve, mënyrës dhe procedurës të përcaktuara me këtë ligj dhe statutin.

(6)Vendimet e marra në kuvend, i cili pas fillimit të punës e ka ndërprerë punën, pa marrë parasysh se a do të fillojë me punë, llogariten si të plotëfuqishme. Në seancën, në të cilën kuvendi ka vazhduar me punë, kuvendi debaton dhe vendos vetëm për pikat që nuk janë shqyrtuar dhe për të cilat nuk është vendosur.

Kushtet për realizimin e të drejtës së votës

Neni 397

(1)E drejta e votës fitohet me pagimin e plotë të depozitit monetar, përkatësisht me futjen e plotë të depozitit jomeonetar.

(2)Me përjashtim të paragrafit 1 të këtij neni, me statutin mund të përcaktohet që e drejta e votës të fitohet edhe kur për aksionet do të paguhet shuma më e vogël e depozitit të përcaktuar me ligj ose me statut. Për aksionin, për të cilin do të paguhet shuma më e vogël e depozitit të përcaktuar me ligj dhe statut, fitohet e drejta në një votë. Për depozitimet më të mëdha raporti i të drejtave të fituara përcaktohet proporcionalisht në shumën e asaj që është paguar. Në këto raste, pjesët e votave grupohen vetëm në vota të plota.

(3)Nëse me statut nuk është përcaktuar se e drejta e votës fitohet para pagimit të plotë të depozitit, ndërsa asnjë aksion nuk është paguar në tërësi, e drejta e votës përcaktohet proporcionalisht në shumën e depozitimeve të paguara. Gjatë kësaj pagesa e shumës më të vogël të depozitit e jep të drejtën e një vote. Në këto raste, pjesët e votave merren parasysh vetëm atëherë nëse aksionarit, i cili ka të drejtë vote i japin vota të plota.

(4)Dispozitat në statutin e shoqërisë nga paragrafët 1, 2 dhe 3 të këtij neni, që aplikohen vetëm në aksionarë të caktuar apo në aksione në gjini aksionesh të caktuara janë të pavlefshme.

Realizimi i të drejtës në votë në raste të caktuara

Neni 398

(1)Me dhënie peng të aksioneve, aksionari nuk e humb të drejtën e votës.

(2)Për aksionet në pronë të të miturit ose të personit tjetër të paaftë për punë, të drejtën e votës e realizon përfaqësuesi i tij ligjor, përkatësisht tutori, personalisht ose përmes të autorizuarit, i përcaktuar me autorizim në formë të shkruar, i vërtetuar te noteri.

(3)Për aksionet, në pronë të personit të vdekur, deri në përfundimin e procedurës së trashëgimisë, të drejtën e votës e realizon përfaqësuesi i përbashkët i caktuar nga trashëgimtarët e të vdekurit me autorizim në formë të shkruar i vërtetuar te noteri.

(4)Për shoqërinë në likuidim apo falimentim, e cila ka aksione në person tjetër juridik, voton likuiduesi, përkatësisht administruesi për falimentim ose nga ato i autorizuar i caktuar me autorizim në formë të shkruar i vërtetuar te noteri.

Kufizime gjatë realizimit të së drejtës

së votës

Neni 399

(1)Në kuvend, aksionari nuk mund të votojë për vendim që personalisht atë e liron nga obligimi, nga ndonjë kërkesë që shoqëria e ka ndaj atij, apo nga përgjegjësia ose kur i pranohet ndonjë përparësi ose privilegj në llogari të shoqërisë, përkatësisht kur votohet për vendim që të ngritet procedurë gjyqësore ose procedurë tjetër kundër tij, përveç nëse me këtë ligj ndyshe nuk është përcaktuar. Në këto raste, aksionari nuk mund ta realizojë të drejtën e votës as ai vetë personalisht e as përmes personit të autorizuar.

(2)Dispozitat në statut që janë në kundërshtim me paragrafin 1 të këtij neni, llogariten si të pavlefshme.

(3)Nëse aksionari vepron në kundërshtim me paragrafin 1 të këtij neni, përgjigjet për dëm, të cilin do ta përhojë shoqëria, përveç nëse dëshmon se mazhoranca do të arrihet edhe pa votën e tij.

(4)E pavlefshme është marrëveshja me të cilën aksionari obligohet ta realizojë të drejtën e votës sipas udhëzimit të organit administrues ose të këshillit mbikëqyrës. E pavlefshme është edhe marrëveshja, me të cilën aksionari obligohet të votojë për secilin propozim të organit administrues ose të këshillit mbikëqyrës të shoqërisë.

Mënyra e votimit të kuvendit

Neni 400

(1)Nëse me ligj dhe me statut ndryshe nuk është përcaktuar, ndërsa vetë kuvendi nuk përcakton mënyrë të veçantë të votimit ose votim të fshehtë, mënyrën e votimit e përcakton kryesuesi i kuvendit. Për numërimin e votave, kuvendi zgjedh më së paku një numërues votash.

(2)Për të gjitha zgjedhjet të anëtarit të organit administrues të shoqërisë, përkatësisht për anëtarët e këshillit mbikëqyrës ose për revokimin e anëtarëve të këtyre organeve, votimi është i fshehtë, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar që votimi të jetë publik.

(3)Nëse me statutin është përcaktuar që në kuvend aksionarët të votojnë publikisht, sipas kërkesës të njërit ose më shumë aksionarëve, të cilët kanë më së paku një të dhjetën nga numri i përgjithshëm i aksioneve me të drejtë vote në këtë rast i qaset votimit të fshehtë.

(4)Me statut, mund të përcaktohet mënyra, me të cilën aksionarët mund të votojnë në kuvend të konvokuar përmes telefonit ose përmes mjetit tjetër përkatës elektronik, që është pjesë e rrjetit të komunikimit publik dhe përmes të cilit në mënyrë të sigurtë mund të verifikohet identiteti i çdo aksionari, e drejta e votës, mënyra e vendosjes së lidhjes së komunikimit ndërmjet shoqërisë dhe aksionarëve edhe atë në mënyrë që në votim do të ketë qasje çdo aksionar dhe do të me siguri do të mund të evidentohet votimi i realizuar. Aksionari, i cili voton përmes telefonit ose përmes mjetit tjetër elektronik, llogaritet si pranishëm në kuvend, përkatësisht e përbënë kuorimin e punës dhe kuorumin e vendimmarrjes në kuvend.

(5)Nëse në mënyrë të sigurtë nuk mund të caktohet identiteti i çdo aksionari, mënyra e vendosjes së lidhjes së komunikimit ndërmjet shoqërisë dhe aksionarit dhe nëse në votim nuk ka qasje çdo aksionar dhe nëse me siguri nuk mund të evidentohet kuorumi dhe votimi i realizuar, votimi është i pavlefshëm.

Mënyra e zbatimit të votimit të fshehtë

Neni 401

(1)Votimin e fshehtë e zbaton komisioni për zbatimin e votimit të fshehtë, i zgjedhur me vendim të kuvendit, përveç nëse me statutin ndryshe nuk është përcaktuar. Komisioni patjetër duhet të përbëhet prej më së paku tre anëtarëve nga radhët e aksionarëve. Në komisionin nuk mund të zgjedhet aksionar, përkatësisht person tjetër, i cili është anëtar i organit administrues i shoqërisë, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës e as kryesuesi i kuvendit, në të cilin realizohet votimi i fshehtë. Komisioni për zbatimin e votimit të fshehtë obligohet të punojë në mënyrë të paanshme dhe të drejtë.

(2)Komisioni e përcakton përmbajtjen e fletëvotimeve, kujdeset për shumimin e fletëvotimeve, i shënon numra fletëvotimeve, i numëron votat dhe dërgon raport të shkukur për votimin e zbatuar të fshehtë, me të cilin konfirmon se sa fletë janë përdorur për votimin e zbatuar të fshehtë, sa fletëvotime mbeten të pashfrytëzuara dhe i verifikon rezultatet e votimit. Raporti për votimin e zbatuar të fshehtë e firmosin të gjithë anëtarët e komisionit.

(3)Fletëvotimi doemos duhet t'i përmbajë emrat dhe mbiemrat e të gjithë kandidatëve që zgjedhen me votim të fshehtë.

(4)Kur realizohet votimi i fshehtë, fletëvotimi doemos duhet t'i përmbajë çështjet për të cilat do të votohet, opcionin e votimit "Për", "Kundër", "I përmbajtur", për secilën çështje ose grup çështjesh ose opcion tjetër i qartë si edhe sqarimi për mënyrën, me të cilën realizohet votimi i fshehtë.

(5)Fletëvotimet (të përdorura dhe të papërdorura), raporti për votimin e zbatuar dhe materiali tjetër zgjedhor ruhen në mënyrë të njëjtë si edhe procesverbalët e kuvendit.

Hyrja në fuqi e vendimeve të kuvendit

Neni 402

Vendimet e kuvendit hyjnë në fuqi në ditën e miratimit, përveç nëse në vendimet nuk është caktuar datë tjetër e hyrjes në fuqi.

Kuvendi i veçantë dhe votimi i ndarë

Neni 403

(1)Kur me vendim të kuvendit, përkatësisht me vendim për ndyshimin e statutit, ndyshohet, përkatësisht kufizohet ciladoqoftë e drejtë e lidhur për ndonjë gjini aksionesh, ai vendim llogaritet si i plotëfuqishëm nëse aksionarët që e përfaqësojnë gjininë përkatëse të aksioneve mbështesin miratimin e vendimit për pajtueshmëri me shumicën e përcaktuar në këtë ligj dhe në statutin

(2)Aksionarët nga paragrafi 1 i këtij neni, marrin vendim për pajtueshmëri të seancës së ndarë të këtyre aksionarëve (kuvend i veçantë) ose në kuvend të njëjtë me aksionarët e tjerë, por me votim të ndarë (votim i ndarë), përveç nëse me ligj, ndryshe nuk është përcaktuar. Për konvokimin e seancës së ndarë në kuvend të veçantë dhe për pjesëmarrjen në të, për të drejtën e kumtimit si edhe për miratimin e vendimeve të veçanta, vlejnë dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me vendimmarrjen e kuvendit. Konvokim të kuvendit të veçantë apo votimit të ndarë mund të kërkojnë aksionarë, të cilët kanë më së paku një të dhjetën nga numri i përgjithshëm i aksioneve të cilët mund të marrin pjesë në votimin për miratimin e vendimit për pajtueshmëri.

Të drejtat e aksioneve me prioritet pa të drejtë vote

Neni 404

Nëse shuma që duhet të paguhet nga dividendat për aksionet me prioritet, pa të drejtë vote, nuk është paguar ose tërësisht nuk është paguar për një vjet dhe nëse kjo nuk paguhet në mënyrë plotësuese në vitin e ardhshëm, përkrah shumës së plotë të dividendës për atë vit, aksionet me prioritet, pa të drejtë vote, japin të drejtë vote përderisa nuk paguhet këto shuma. Në këtë rast, aksionet me prioritet marrin pjesë edhe gjatë përlogaritjes së kuorumit të punës edhe për vendimmarrjen si edhe aksionet me të drejtë vote.

Vendimi me të cilin abrogohet e drejta me përparësi

Neni 405

(1)Për vendimin, me të cilin abrogohet e drejta e autorizuar, është i nevojshëm pëlqimi i pronarëve të aksioneve me prioritet.

(2)Për lëshimin e aksioneve me prioritet, të cilat gjatë shpërndarjes së fitimit ose gjatë pagesës të një pjese të mbetur nga masa e likuiduar, gjejësisht nga masa falimentuese e shoqërisë, kanë përparësi dhe është i nevojshëm pëlqimi i pronarëve të aksioneve me prioritet.

(3)Pronarët e aksioneve me prioritet pëlqimin e japin me vendim të veçantë. Vendimi miratohet me shumicën e votave, e cila nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve të përfaqësuara me prioritet, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe. Me statutin mund të përcaktohen edhe kushte tjera për miratimin e vendimit.

(4)Nëse të drejtat e autorizuar abrogohen, aksionet me prioritet pa të drejtë vote fitojnë të drejtën e votës.

E drejta e njoftimit

Neni 406

(1)Çdo aksionar në kuvend mund të kërkojë njoftim për gjendjen e shoqërisë dhe për raportet e saj me shoqëri tjera, nëse njoftimi ndërlidhet me pikat e rendit të ditës të kuvendit.

(2)Aksionarit, të cilit i është pamundësuar njoftimi, mund të kërkojë, në formë të shkruar, që çështja e tij, kërkesa dhe shkaqet, për shkak të të cilave i pamundësohet njoftimi të evidentohen në procesverbalin e debatit.

(3)Aksionari, i cili nuk ka pranuar njoftim, nga gjykata mund të kërkojë mbrojtje të së drejtës së tij për njoftim. Propozimi dorëzohet brenda afatit prej pesëmbëdhjetë ditësh nga dita e mbajtjes së kuvendit.

Procesverbali nga kuvendi

Neni 407

(1)Për punën e kuvendit mbahet procesverbal, i cili i përmban të dhënat për:

1)firmën dhe selinë e shoqërisë;

2)datën, kohën dhe vendin e mbajtjes së kuvendit;

3)emrin e kryesuesit të kuvendit, përkatësisht emrin e mbajtësit të procesverbalit dhe emrat e anëtarëve të komisionit për votim, nëse zgjedhen;

4)rendin e ditës të kuvendit;

5)numrin e aksionarëve të pranishëm, përkatësisht të autorizuarit e aksionarëve dhe kuorumin e punës;

6)debatin e mbajtur në kuvend;

7)ngjarjet e rëndësishme në kuvend si edhe për propozimet e paraqitura;

8)vendimet, numrin e votave "Për" dhe "Kundër" dhe numri i votave të përmbajtura; dhe

9)mospajtimet, përkatësisht kundërshtimet e aksionarit, anëtarit të organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës kundër ndonjë vendimi, nëse është deklaruar mospajtim, përkatësisht kundërshtim.

(2)Për mbajtës të procesverbalit dhe për persona që e vërtetojnë procesverbalin, nuk mund të zgjedhet anëtar i organit administrues i shoqërisë, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës e as kryesuesi i kuvendit.

(3)Procesverbali hartohet, më së voni, brenda afatit prej tetë ditësh nga dita e mbajtjes së kuvendit dhe atë e firmosin mbajtësi i procesverbalit dhe kryesuesi i kuvendit, ndërsa e vërtetojnë vërtetuesit e procesverbalit.

(4)Çdo aksionar, nga anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, përkatësisht nga këshilli administrues mund të kërkojë ekzemplar nga procesverbali i kuvendit, në shpenzim të tij. Shpenzimi nuk mundet të jetë më i madh nga shpenzimi real.

(5)Kur procesverbalin e mban noteri, procesverbali hartohet më së voni brenda afatit prej tre ditësh, nga dita e mbajtjes së kuvendit dhe atë e firmos noteri dhe kryesuesi i kuvendit. Ekzemplarin, nga paragrafi 4 të këtij neni, e jep noteri që e ka mbajtur procesverbalin.

(6)Procesverbalët bashkë me shtojcat ruhen më së paku dhjetë vjet.

Spektori i tretë

PAVLEFSHMËRIA DHE PËRGËNJESHTRIMI I VENDIMIT TË KUVENDIT

Shkaqet për pavlefshmëri

Neni 408

Përkrah rasteve prerazi të përcaktuara në këtë ligj, vendimi i kuvendit është i pavlefshëm nëse:

1)Vendimi është marrë në kuvend që nuk është konvokuar konform ligjit dhe statutit, përveç nëse në kuvend marrin pjesë të gjithë aksionarët;

2) kuvendi nuk e ka marrë vendimin në mënyrë dhe formë të përcaktuar me këtë ligj dhe me statutin;

3) është në kundërshtim me esencën e shoqërisë ose nëse përmbajtja e tij është në kundërshtim me ligjin, me moralin ose me dispozitat e statutit;

4) kuvendi vendos për çështje që nuk janë në kompetencat e tij;

5) vendimi nuk është përfshirë në procesverbalin, në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj;

6) është zgjedhur organ administrues, përkatësisht këshill mbikëqyrës i përbërë në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji ose statuti;

7) me vendim, kuvendi e ka zgjedhur anëtarin e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës personin fizik, të cilin nuk e ka propozuar konform këtij ligji ose statuti.;

8) me vendim, në organin administrues kuvendi ka zgjedhur, përkatësisht në këshillin mbikëqyrës më shumë persona fizik nga ajo që është e përcaktuar në këtë ligj përkatësisht në statutin;

9) me vendim kuvendi ka zgjedhur person, i cili në kohën kur është zgjedhur nuk i ka plotësuar kushtet e përcaktuara me këtë ligj, për zgjedhje në organin administrues, përkatësisht këshillin mbikëqyrës;

10) kuvendi ka vendosur t'i japë pëlqim llogarisë vjetore dhe raporteve financiare në të cilat nuk është kryer revizioni ose nëse revizioni nuk është kryer në tërësi sipas ligjit ose revizionin nuk e ka kryer revizor i autorizuar;

11) kuvendi ka vendos t'i japë pëlqim llogarisë vjetore, raporteve financiare dhe raportit vjetor për punën e shoqërisë në vitin praraprak afarist pa miratimin e tyre prarapak nga organi administrues dhe nga këshilli mbikëqyrës;

12) gjatë hartimit të llogarisë vjetore nuk janë respektuar dispozitat e këtij ligji dhe statuti, me të cilat janë përcaktuar obligimet për ndarjen dhe shfrytëzimin e mjeteve për rezervat; dhe

13) me vendim të plotëfuqishëm të gjykatës konfirmohet se vendimi i kuvendit është i pavlefshëm.

Thirrja në pavlefshmëri

Neni 409

(1) Pas regjistrimit të vendimit të kuvendit në regjistrin tregtar nuk mund të thirret në pavlefshmërinë e tij nga shkaqet e cekura në nenin 408, pika 5 e këtij ligji.

(2) Nëse vendimi i kuvendit është i pavlefshëm nga shkaqet e cekura në nenin 408 pika 1 ose pika 3 e këtij ligji, nuk mund të thirret në pavlefshmërinë e tij pas skadimit të tre viteve nga regjistrimi i tij në regjistrin tregtar. Nëse brenda këtij afati është ngjitur procedurë sipas ankesës për verifikimin e pavlefshmërisë së vendimit, afati prej tre vitesh zgjatet derisa nuk vendoset në mënyrë të plotëfuqishme sipas ankesës ose derisa kontesti nuk zgjidhet në mënyrë tjetër. Nëse vendimi i kuvendit është i pavlefshëm sipas nenit 408 pika 1 e këtij ligji, nuk mund të kërkohet pavlefshmëria e tij nëse me vendimin pajtohen të gjithë aksionarët, të cilët nuk janë ftuar në mënyrë të rregullt në kuvend.

Padi për verifikimin e pavlefshmërisë

Neni 410

(1) Pavlefshmëri mund të ceket me padi dhe në çdo mënyrë tjetër.

(2) Padi kundër shoqërisë, me të cilën kërkohet verifikimi i pavlefshmërisë së vendimit të kuvendit mund të paraqesë çdo aksionar, organi administrues ose anëtar i organit administrues apo i këshillit mbikëqyrës.

(3) Padi paraqitet brenda afatit prej tridhjetë ditësh nga dita e miratimit të vendimit. Nëse paditësi ka marrë pjesë në kuvend, në të cilin është miratuar vendimi, afati fillon të rrjedhë nga dita e parë e ardhshme prej ditës së mbarimit të kuvendit me punë, në të cilin është miratuar vendimi. Nëse paditësi nuk ka marrë pjesë në kuvend, në të cilin është miratuar vendimi, afati fillon të rrjedhë prej ditës sëparë të ardhshme nga dita kur ka mundur të kuptojë për vendimin, por jo më vonë se një vit nga miratimi i vendimit.

(4) Padi paraqitet kundër shoqërisë. Shoqëria përfaqësohet nga anëtarin e autorizuar i organit administrues, përkatësisht i këshillit mbikëqyrës. Nëse padi paraqesin anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, shoqëria përfaqësohet nga anëtarët joekzekutiv, nëse padi paraqet këshilli administrues ose ndonjë anëtar i tij, shoqërinë e përfaqëson anëtarin e autorizuar i këshillit mbikëqyrës, ndërsa nëse padi paraqet këshilli mbikëqyrës, shoqëria përfaqësohet nga anëtarin e autorizuar i këshillit administrues.

(5) Gjykata me masë të përkohshme mund ta ndolojë zbatimin e vendimit, për të cilin me padi kërkohet të verifikohet pavlefshmëria e tij, nëse është e besueshme se me ekzekutimin e tij shoqërisë, përkatësisht aksionarit mund t'i shkaktohet dëm i pakompensueshëm.

(6) Nëse anëtarët e organit administrues, të këshillit mbikëqyrës ose administruesi paraqesin padi për verifikimin e pavlefshmërisë, në këtë rast në mënyrë përkatëse zbatohet dispozita nga paragrafi 4 i këtij neni.

Pasoja juridike nga pavlefshmëria

Neni 411

(1) Vendimi, për të cilin është verifikuar se është i pavlefshëm nuk ka veprim juridik përveç në rastet e nenit 409 të këtij ligji.

(2) Çdo gjë e fituar në shoqërinë në bazë të vendimit të pavlefshëm, doemos duhet t'i kthehet shoqërisë dhe t'i kompensohen shpenzimet në lidhje me këtë.

(3) Pavlefshmëria e vendimeve nga neni 408, paragrafi 1, pikat 10, 11 dhe 13, si pasojë e ka pavlefshmërinë e vendimeve të kuvendit të marra në bazë të këtyre vendimeve. Të pavlefshme janë vendimet e organit administrues, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës, me të cilat janë lejuar njoftimet financiare.

Përgënjeshtrimi i Vendimit

Neni 412

(1) Vendimi i kuvendit mund të përgënjeshtrohet edhe nëse aksionari ka votuar për vendimin, me qëllim që për vetvete apo por dikë tjetër të përfitojë në dëm të shoqërisë ose në dëm të aksionarëve tjerë, ndërsa me vendimin përgënjeshtrohet kjo gjë arrihet. Kjo dispozitë nuk aplikohet kur aksionarëve tjerë, në mënyrë përkatëse do tju kompensohet dëmi.

(2) Mund të përgënjeshtrohet vendimi i kuvendit, i bazuar në mosdhënien e njoftimit, i cili ndikon në marrjen e vendimit.

(3) Nuk mund të përgënjeshtrohet vendimi i kuvendit nëse vendimi verifikohet me vendim të ri të kuvendit, ndërkaq vendimi i ri nuk përgënjeshtrohet brenda afatit nga neni 410 paragrafi 3 i këtij ligji.

Subjektet që mund të përgënjeshtrojnë Vendim

Neni 413

Vendimin e kuvendit mund ta përgënjeshtrojnë:

1) aksionari i cili ka marrë pjesë në punën e kuvendit dhe kundërshtimin e tij ndaj Vendimit e ka deklaruar në procesverbalin;

2) aksionari i cili nuk ka marrë pjesë në punën e kuvendit, sepse në kundërshtim me ligjin dhe statutin, nuk i është lejuar të marrë pjesë në punën e tij, nëse kuvendi nuk është konvokuar sipas rregullës ose nëse çështja për të cilën është vendosur në kuvend nuk është shpallur në mënyrë të rregullt;

3) çdo aksionar kur kuvendi ka miratuar vendim me qëllim që aksionari i cili ka votuar për vendimin të realizojë dobi për veten ose për ndonjë person tjetër, në dëm të shoqërisë ose në dëm të aksionarëve tjerë;

4) organi administrues dhe këshilli mbikëqyrës;

5) çdo anëtar i organit administrues dhe këshillit mbikëqyrës, nëse me zbatimin e Vendimit do të kishte bërë veprim ndëshkues, të paligjshëm ose për të cilin mund të përgjigjet për dëm; dhe

6) kreditori i shoqërisë i cili ka interes juridik.

Padi për përgënjeshtim dhe pasojat juridike nga përgënjeshtimi

Neni 414

(1) Në padin për përgënjeshtim në mënyrë përkatëse zbatohen paragrafët 2, 3, 4 dhe 6 nga neni 410 të këtij ligji.

(2) Nëse gjykata me aktvendim të plotëfuqishëm e zhvefëftëson vendimin e kuvendit, ai ka veprim mbi të gjithë aksionarët, anëtarët e organit administrues, përkatësisht mbi këshillin mbikëqyrës, edhe atëherë kur ato nuk kanë qenë palë në procedurën.

Obligimi për dërgimin dhe regjistrimin e aktvendimit gjyqësor

Neni 415

(1) Oragni administrues doemos duhet që brenda afatit prej tri ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit të plotëfuqishëm tia dërgojë regjistrin tregtar, nëse sipas këtij aktvendimi është bërë regjistrimi në regjistrin tregtar. Regjistrimi i aktvendimit gjyqësor në regjistrin tregtar doemos duhet të shpallet në mënyrën e njëjtë ashtu siç është shpallur paraprakisht regjistrimi.

(2) Nëse sipas aktvendimit gjyqësor është harmonizuar statuti së bashku me aktvendimin, regjistrin tregtar i dërgohet edhe teksti i spastruar i statutit.

SEKSIONI 7

SHOQËRI AKSIONARE ME NJË AKSIONAR

Aplikimi përkatës i dispozitave për shoqërinë me një aksionar

Neni 416

(1) Mbi shoqërinë me një aksionar, në mënyrë përkatëse aplikohen dispozitat e këtij ligji që kanë të bëjnë me shoqërinë me dy ose më shumë aksionarë, me atë që të drejtat dhe obligimet e kuvendit të shoqërisë aksionare i kryen organi i përcaktuar nga themeluesi, përkatësisht aksionari i vetëm në mënyrën e përcaktuar me statutin e shoqërisë aksionare me një aksionar.

(2) Marrëveshjet ndërmjet aksionarit të vetëm dhe shoqërisë kur aksionari i vetëm, njëkohësisht është edhe përfaqësues i vetëm, sipas ligjit të shoqërisë patjetër duhet të regjistrohen në procesverbal ose të jenë të kontraktuara në formë të shkruar.

SEKSIONI 8

NDRYSHIMI I STATUTIT

Mënyra e procedurës

Neni 417

(1) Statuti ndryshohet me vendim për ndryshimin e statutit.

(2) Procedurën për ndryshimin e statutit mund ta ngrejë organi administrues, përkatësisht këshilli mbikëqyrës si edhe aksionarët që kanë më së paku një të dhjetën e numrit të përgjithshëm të aksioneve me të drejtë vote. Iniciativa në formë të amandamenteve, dërgohet pranë organit administrues, ndërsa kur për këtë me këtë ligj është i autorizuar, dërgohet edhe pranë këshillit mbikëqyrës.

(3) Propozimvendimi për ndryshimin e statutit, në të cilin janë cekur ndryshimet e propozuara, pa dallim të faktit se kush e ka dhënë iniciativën, e verifikon organi administrues, ndërkaq kur për këtë është i autorizuar, me këtë ligj, edhe këshilli mbikëqyrës. Propozimvendimi i verifikuar, për ndryshimin e statutit, patjetër duhet të justifikohet.

Vendimi për ndryshim

Neni 418

(1) Vendimin për ndryshimin e statutit e merr kuvendi.

(2) Vendimi për ndryshimin e statutit miratohet me shumicë votash, të cilat nuk mund të jenë më pak se dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote të përfaqësuara në kuvend, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe.

(3) Kuvendi, me vendimin për ndryshimin e statutit, e autorizon këshillin e drejtorëve, përkatësisht këshillin mbikëqyrës të hartojë tekst të spastruar të statutit, në të

cilin përfshihen ndryshimet e bëra me vendimin për ndryshimin e statutit si edhe dispozitat nga vendimet që kanë karakter të vendimit për ndryshimin e statutit të verifikuara me këtë ligj.

Hyrja në fuqi e ndryshimit

Neni 419

Ndryshimi i statutit hyn në fuqi në ditën e miratimit të vendimit për ndryshimin e statutit, përveç nëse me vendimin për ndryshimin e statutit nuk është caktuar datë tjetër e hyrjes në fuqi.

Seksioni i 9 Zmadhimi dhe zvogëlimi I KRYEGJËSË BAZË

Nëseksioni 1

ZMADHIMI I KRYEGJËSË BAZË

Seksioni i parë

Dispozitat e përbashkëta

Mënyrat e zmadhimit

Neni 420

Zmadhimi i kryegjësë së madhe e shoqërisë mund të kryhet:

- 1) me depozitime;
- 2) me zmadhimin e kushtëzuar të kryegjësë themlore;
- 3) me kapital të miratuar; dhe
- 4) nga mjetet e shoqërisë.

Vendimi për zmadhim

Neni 421

(1) Zmadhimi i kryegjësë bazë kryhet me vendimin e kuvendit për zmadhimin e kryegjësë bazë. Vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë ka karakter të vendimit për ndryshimin e statutit, përveç vendimit për zmadhimin e kryegjësë bazë, të cilin e ka marrë organi i udhëheqës sipas dispozitës së statutit për kapitalin e miratuar.

(2) Nëse aksionet e reja jipen me vlerë më të lartë nga vlera nominale e aksioneve, në venimin për zmadhimin e kryegjësë bazë doemos duhet të caktohet shuma nën të cilën aksionet nuk mund të jipen.

(3) Vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë përmban të dhëna për shumën, mënyrën dhe datën e zmadhimit të kryegjësë bazë, numrin, llojin dhe klasat e aksioneve, depozitimet monetare dhe jomonetare në bazë të cilave ndërmerren aksionet e posadhëna dhe të dhëna tjera të caktuara me ligj dhe me dispozitat tjera të caktuara me ligj dhe me dispozitat e këtij seksioni nga ky ligj, sipas mënyrës përkatëse të zmadhimit të kryegjësë bazë.

(4) Vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë merret me shumicë votash që nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote-të prezentuara në kuvend, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe.

(5) Nëse ekzistojnë shumë lloje të aksioneve, vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni është me fuqplotë nëse me atë pajtohen aksionarët e të gjithë llojeve të aksioneve. Vendimin për pajtueshmëri aksionarët e çdo lloji të aksioneve e marrin me të njëjtën shumicë me të cilën është marrë vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni.

E drejta për përparësi në regjistrimin e aksioneve të reja

Neni 422

Gjatë zmadhimit të kryegjësë bazë aksionarët kanë të drejtë përparësie në regjistrimin e aksioneve të posadhëna në përpjestim me pjesëmarrjen e aksioneve të tyre në kryegjënë bazë të shoqërisë, pa dallim se aksionet e posadhëna shiten përmes bankës apo përmes organizatës tjetër financiare.

Zëvendësimi i aksioneve përshkak të zmadhimit të shumës nominale të aksioneve

Neni 423

(1) Aksionet të cilat plotësisht janë paguar marrin pjesë në zmadhimin e kryegjësë bazë sipas vlerës së tyre nominale.

(2) Aksionet të cilat pjesërisht janë paguar marrin pjesë në zmadhimin e kryegjësë bazë sipas vlerës së tyre nominale që është paguar.

(3) Aksionet në pronësi të shoqërisë marrin pjesë në zmadhimin e kryegjësë bazë vetëm nëse zmadhimi i kryegjësë bazë kryhet me zmadhimin e shumësh nominalë të aksioneve edhe atë nën kushte të njëjta si dhe aksionet tjera.

(4) Nëse zmadhimi i kryegjësë bazë kryhet me zmadhimin e shumësh nominalë të aksioneve, zmadhimi bëhet sipas vlerës së tyre nominale kështu që proporcionalisht zmadhohet vlera nominale e çdo aksioni, me ç'rast zmadhimi i përgjithshëm doemos duhet mund të jetë i barabartë me shumësh për të cilën është zmadhuar kryegjësja bazë. Në vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë doemos duhet të theksohet mënyra si do të realizohet ajo.

(5) Këshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli drejtues, në afat prej tridhjetë ditësh pas kryerjes së zmadhimit të kryegjësë bazë, do të bëjë zëvendësimin e aksioneve të regjistruara në librin e aksionarëve me aksionet me vlerë të zmadhuar nominalë (ndërrim të aksioneve) dhe do të kërkojë që ky ndryshim të inkorporohet në librin e aksionarëve për çka informon Depozitorin qendror për letra me vlerë.

Pjesëmarrja e aksioneve të reja në përfitim

Neni 424

(1) Me vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë mund të caktohet që aksionet e reja të marrin pjesë në përfitimin e shoqërisë në vitin afarist që i ka paraprirë vitit në të cilin është marrë vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë. 1) Në këtë rast, vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë doemos duhet të merret para marrjes së vendimit për ndarje, përkatësisht për përdorimin e përfitimit për vitin afarist që i ka paraprirë vitit në të cilin është marrë vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë. Vendimin për ndarje, përkatësisht për përdorimin e përfitimit nga viti paraprak, ka veprim juridik pas zmadhimit të kryegjësë bazë.

(2) Vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni është i pavlefshëm nëse vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë nuk është regjistruar në regjistrin tregtar në afat prej tre muajsh nga dita e marrjes së tij. Ky afat nuk rrjedh gjatë kohës sa zgjat procedura e padisë me të cilën mohohet vendimi apo me të cilën kërkohet vërtetimi i pavlefshmërisë së saj apo gjatë kohës derisa nuk merret leja nga organi kompetent për zmadhimin e kryegjësë bazë nëse kjo është caktuar me ligj.

Përfshirja e të drejtës së përparësisë gjatë regjistrimit të aksioneve të posadhëna

Neni 425

(1) E drejta për përparësi në regjistrimin e aksioneve të posadhëna, para regjistrimit të aksioneve, mund të përjashtohet plotësisht ose pjesërisht vetëm me vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë, në pajtim me statutin, që doemos duhet të shpallet sipas mënyrë me të cilën shpallet konvokimi i kuvendit.

(2) (Kuvendi mund të vendosë për përjashtimin e të drejtës për përparësi gjatë regjistrimit të aksioneve të posadhëna vetëm në bazë të raportit, në formë shkrimi, të organit udhëheqës në të cilin theksohen arsyet për përkufizimin ose përjashtimin e të drejtës për përparësi në regjistrim dhe në të cilin doemos duhet të arsyetohet çmimi i dhënies së aksioneve. (1) Vendimi nga paragrafi 1 o këtij neni merret me shumicë votash që nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote të aksioneve të prezentuara në kuvend me të drejtë vote, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe. Me statut mund të caktohen edhe kushte tjera për marrjen e vendimit.

Mbrojtja e të drejtave të aksionarëve dhe personave të tretë

Neni 426

(1) Nëse të drejtat e caktuara të aksioneve që janë paguar pjesërisht, siç janë e drejta e pjesëmarrjes në përfitim ose e drejta e votës, caktohen sipas shumësh që është paguar dhe deri në pagesën e tërësisht të aksioneve, aksionarët i kanë të drejtat që janë përcaktuar deri në shumësh që e kanë paguar.

(2) Zmadhimi i kryegjësë bazë nuk ndikon në përmbajtjen e marrëdhënieve të kontraktuara ndërmjet shoqërisë dhe personave të tretë që varen nga përfitimi i realizuar, vlera e aksioneve ose vlera e kryegjësë bazë para zmadhimit të kryegjësë bazë.

(3) Dispozita nga paragrafi 2 i këtij neni i përket edhe obligimeve plotësuese të aksionarëve.

Seksioni i dytë ZMADHIMI I KRYEGJËSË BAZË ME DEPOZITIME

Supozimet për zmadhim

Neni 427

(1) Zmadhimi i kryegjësë bazë me depozitime mund të bëhet vetëm me dhënien e aksioneve të posadhëna. Aksionet e posadhëna mund të paguhet me para dhe me bartjen e depozitimeve pa para.

(2) Vendimin për rritjen e kryegjësë bazë me depozitime mund të merret vetëm nëse paguhet në tërësi shumata nominale e aksioneve të regjistruara nga emisioni paraprak.

Zmadhimi i kryegjësë bazë me depozitim jomonetar

Neni 428

(1) Nëse zmadhimi i kryegjësë themelore kryhet me depozitime pa para, në vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime doemos duhet të theksohen depozitimet jomonetare, personat prej të cilëve shoqëria i ndërmerr depozitimet pa para dhe shumata nominale e aksioneve që përfitohen si kundërvlerë për depozitimet e emetuara jomonetare.

(2) Nëse vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime pa para nuk përcaktohen të dhënat nga paragrafi 1 i këtij neni, emetimi i depozitimeve pa para, marrëveshjet për emetimin e depozitimeve jomonetare dhe veprimet juridike për realizimin e tyre daj shoqërisë janë të pavlefshme.

(3) Në zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime pa para, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e nenit 35 të këtij ligji.

Shpallja publike për regjistrimin e aksioneve

Neni 429

(1) Organi udhëheqës, pas marrjes së lejes nga Komisioni i letravv me vlerë për dhënien e aksioneve, sipas vendimit për zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime, u shpall thirrje aksionarëve. Thirrja shpallet së paku në një gazetë ditore. Në thirrjen, aksionarët lajmërohen, që në afat-jo më shumë se tridhjetë ditë, por jo më pak se pesëdhjetë ditë nga dita e shpalljes së thirrjes, ta regjistrojnë atë pjesë të aksioneve të posadhëna që i përgjigjet pjesëmarrjes së aksioneve të tyre në kryegjënë bazë para zmadhimit të saj, përkatësisht ta shfrytëzojnë të drejtën për përparësi në regjistrimin e aksioneve të posadhëna, përveç nëse me vendimin për zmadhimin e kryegjësë themelore me depozitime aksionarët nga kjo e drejtë nuk kanë hequr dorë.

(2) Organi udhëheqës, njëkohësisht, me shkrim e informon çdo aksionar për shumësh e aksioneve të posadhëna, për numrin e aksioneve që i përgjigjet pjesëmarrjes së aksioneve të tij në kryegjënë bazë dhe për afatin nga paragrafi 1 i këtij neni, në të cilin aksionari mund t'i regjistrojë aksionet e reja.

(3) Pas skadimit të afatit nga paragrafi 1 i këtij neni, në të cilin aksionarët mund ta shfrytëzojnë të drejtën për përparësi në regjistrimin e aksioneve të posadhëna, të drejtë për regjistrimin e aksioneve të posadhëna kanë edhe persona tjerë në afatin që nuk është më pak se pesëmbëdhjetë ditë nga dita e kalimit të afatit nga paragrafi 1 i këtij neni.

E drejta për përparësi

Neni 430

Me kërkesën e çdo aksionari në afat që nuk mund të jetë më i shkurtër se afati i caktuar në nenin 429, paragrafi 1 i këtij ligji, doemos duhet t'i jepet e drejtë që me deklaratë me shkrim, ta regjistrojë atë pjesë të aksioneve të posadhëna që i përgjigjet pjesëmarrjes së aksioneve të tij në kryegjënë bazë para zmadhimit të tij.

Regjistrimi i aksioneve të posadhëna

Neni 431

(1) Aksionet e posadhëna regjistrohen me deklaratë me shkrim (fletëregjistrim) nga e cila në mënyrë të qartë mund të vërtetohet se kush është regjistruesi, numri i aksioneve që i regjistron, shuma nominale e aksioneve, por nëse janë në pyetje aksionet e më shumë llojeve dhe klasave, edhe lloji dhe klasa e aksioneve. Fletëregjistrimi doemos duhet t'i përmbajë:

1) ditën kur është marrë vendimi për zmadhimin e kryegjësë themelore me depozitime;

2) vlerën për të cilën zmadhohet kryegjësja bazë, llojin dhe numrin e aksioneve, mënyrën e pagesës dhe obligimet plotësuese nëse të tilla janë përcaktuar me vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime;

3) të dhënat për zmadhimin e kryegjësë bazë me emetimin e depozitimeve jomonetare, por nëse jepen aksione të më shumë llojeve, edhe shuma e përgjithshme nominale e aksioneve të çdo lloji; dhe

4) afati deri në të cilin obligimi i marrë me nënshkrimin e fletëregjistrimit pushon nëse deri në atë afat nuk bëhet regjistrimi i zmadhimit të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

(2) Fletëregjistrimet që nuk i përmbajnë të dhënat apo përmbajnë përkufizime, përveç atyre nga paragrafi 1, pika 4 e këtij neni janë të pavlefshme.

(3) Personi i cili në bazë të fletëregjistrimit ka regjistruar aksione dhe si aksionar ka realizuar të drejta dhe ka plotësuar obligimin nuk mund të thirret në pavlefshmëri ose të lirohet nga obligimet që i ka marrë nga fletëregjistrimi nëse në regjistrin tregtar është kryer regjistrimi i vendimit për zmadhimin e kryegjësë bazë.

(4) Kufizimi që nuk është përmbajtur në fletëregjistrim, nuk ka veprim juridik ndaj shoqërisë.

Pagesa dhe emetimeve të depozitimeve

Neni 432

(1) Depozitimet monetare paguhen në tërësi deri në ditën e regjistrimit të zmadhimit të kryer të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

(2) Depozitimet jomonetare emetohen në shoqërinë në tërësi deri në ditën e regjistrimit të zmadhimit të kryer të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar. Shoqëria nënshkruan marrëveshje për emetimin e depozitimit jomonetar me personin që e emeton depozitimin jomonetar. Marrëveshjen e nënshkruan anëtari ekzekutiv i këshillit të drejtorëve, kryetari i këshillit drejtues, përkatësisht personi të cilin do ta autorizojë dhe personi që emeton depozitimin jomonetar.

(3) Nëse personi nga paragrafi 2 i këtij neni nuk e emeton depozitimin jomonetar sipas kushteve të caktuara me marrëveshje në paragrafin 2 të këtij neni, është i obliguar ta paguajë shumën nominale të aksioneve që i ka marrë si dhe t'i kryejë obligimet tjera të caktuara me marrëveshje.

Regjistrimi i zmadhimit të kryegjësë themelore**1) me depozitime;**

Neni 433

(1) Pas zmadhimit të kryer të kryegjësë bazë me depozitime, në afat prej tetë ditësh nga zmadhimi i kryer i kryegjësë themelore, parashtrahet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të zmadhimit të kryegjësë themelore.

(2) Fletëparaqitjes për regjistrimin e zmadhimit të kryegjësë bazë me depozitime i bashkangjiten:

1) vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime, por nëse ekzistojnë lloje më të mëdha të aksioneve, edhe vendimi për pajtueshmërinë e aksionarëve të çdo lloji të aksioneve;

2) ekstrakti nga procesverbali i mbledhjes së kuvendit ku është marrë vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë me depozitime, i verifikuar në noter;

3) leja nga Komisioni i letrave me vlerë për vlerën e aksioneve;

4) raporti për vlerësim nëse zmadhimi i kryegjësë bazë i shoqërisë bëhet me bartjen e depozitimeve jomonetare dhe dëshmia për pronësi, në të cilën është bërë shënimi në librin publik për evidentimin e sendeve të patundshme, por

nëse depozitohet lëndë e tundshme për të cilën me ligj është paraparë obligimi për videncë (regjistër)-dëshmi për pronësinë e sendeve të tundshme;

5) marrëveshja për emetimin e çdo depozitimi jomonetar

6) llogaria e shpenzimeve nga dhënia e aksioneve të reja;

7) teksti i spastruar i statutit;

8) dëshmia për të drejtën e realizuar të përparësisë për regjistrimin e aksioneve të dhëna si dhe lista e personave që e kanë realizuar atë të drejtë, me theksimin e numrit të aksioneve që i kanë përfituar dhe depozitimet që i kanë paguar, përkatësisht që i kanë inkomporuar për përfitimin e tyre, të nënshkruar nga kryetari i organit të administrimit, nëse e drejta e përparësisë për regjistrim nuk përjashtohet; dhe

9) lejen nga organi kompetent nëse për zmadhimin e kryegjësë bazë kjo është përcaktuar me ligj.

(3) Lajmërimi për regjistrimin e zmadhimit të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar shpallet.

Seksioni i tretë

**ZMADHIMI ME KUSHT I KRYEGJËSË
THEMELORE****Supozime**

Neni 434

(1) Vendim për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë mund të merret vetëm përshkak të realizimit të qëllimeve vijuese:

1) kreditorët e shoqërisë të mund ta realizojnë të drejtën e zëvendësimit të kreditorëve konvertibilë me aksionet e shoqërisë, dhe të drejtën për përparësi në regjistrimin e aksioneve që do t'i japë shoqëria;

2) përgatitja për bashkangjitjen dhe për ndarjen me shkëputjen ose me ndarjen me marrje; dhe

3) realizimi i të drejtës me aksionet e të punësuarve, të anëtarëve ekzekutivë të këshillit të drejtorëve, të këshillit drejtues, përkatësisht të drejtuesit të shoqërisë dhe të anëtarëve të këtyre organeve të shoqërisë të lidhura me të.

(2) Në vendimin për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë caktohen qëllimet e zmadhimit me kusht të kryegjësë bazë, personat që mund ta shfrytëzojnë të drejtën për përparësi në regjistrimin e aksioneve të posadhëna, afati në të cilin doemos duhet të kryhet zmadhimi me kusht i kryegjësë bazë, kushtet nën të cilat mund të shfrytëzohen këto të drejta, shuma në të cilën jepen aksionet dhe masat dhe kriteret me të cilat kjo shumë mund të llogaritet.

(3) Shuma nominale e kryegjësë bazë të zmadhuar me kusht nuk mund ta kalojë gjysmën e kryegjësë bazë në ditën e marrjes së vendimit për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë.

(4) Vendimi i kuvendit për zmadhimin e kryegjësë bazë me kusht të marrë në kundërshtim me dispozitat e këtij neni është i pavlefshëm.

(5) E drejta e zëvendësimit të kreditorëve, përkatësisht e drejta e përparësisë për regjistrimin e aksioneve nga paragrafi 1, pika 1 e këtij neni realizohen me deklaratë me shkrim për shndërrimin e fletëobligacionit në aksione, përkatësisht për regjistrimin e aksioneve. Në deklaratën me shkrim, në mënyrë përkatëse zbatohet neni 429 të këtij ligji.

(6) Dispozitat e neneve 35 dhe 428 të këtij ligji që i përkasin depozitimit jomonetar, zbatohen në mënyrë përkatëse edhe gjatë zmadhimit me kusht të kryegjësë themelore.

(7) Dispozitat e neneve 429 dhe 430 të këtij ligji që i përkasin të drejtës së përparësisë për regjistrimin e aksioneve të posadhëna, në mënyrë përkatëse, zbatohen edhe për realizimin e të drejtës së përparësisë për regjistrimin e aksioneve të posadhëna sipas vendimit për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë.

Regjistrimi i zmadhimit të kryegjësë bazë

Neni 435

(1) Konsiderohet se zmadhimi i kryegjësë bazë është kryer me dhënie e aksioneve dhe nëse është realizuar ndonjëri prej qëllimeve nga neni 434, paragrafi 1 i këtij neni.

(2) Pas zmadhimit të kryegjësë bazë, në afat prej tetë ditësh, dërgohet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar për shumën e përgjithshme për të cilën është zmadhuar kryegjësja bazë.

(3) Me fletëparaqitjen nga paragrafi 2 i këtij neni, përveç shtojcave nga neni 433, paragrafi 2, pikat 3,4,5,6,7 dhe 9 bashkangjiten dhe:

1) vendimi për zmadhim me kusht të kryegjësë bazë;

2) ekstrakt nga procesverbal i mbledhjes së kuvendit në të cilin është marrë vendimi për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë me depozitime, i verifikuar në noter; dhe

3) deklaratë me të cilën organi drejtues vërteton se fletëobligacionet dhe aksionet kanë janë dhënë vetëm për shkak të realizimit të qëllimit të caktuar në vendimin për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë.

Seksioni i katërt Mënyrat e miratimit Neni 436

(1) Organi i administrimit mund të autorizohet me statut më së shumti pesë vjet pas regjistrimit të shoqërisë, përkatësisht për pesë vjet pas vendimit për ndyshimin e statutit në regjistrin tregtar, nëse kjo mundësi është përcaktuar me statut, që me dhënien e aksioneve të reja në bazë të depozitimeve, ta zmadhojë kryegjënë bazë deri në një shumë të caktuar nominale (kapital i miratuar).

(2) Shuma nominale e kapitalit të miratuar nuk mund ta tejkalojë gjysmën e kryegjësë bazë gjatë kohës kur është dhënë autorizimi për zmadhimin me kusht të kryegjësë bazë.

(3) Aksionet e reja mund të jepen vetëm në pajtim me shumicën e drejtorëve joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht me shumicën nga anëtarët e këshillit mbikëqyrës.

Dhënia e aksioneve të reja Neni 437

(1) Dispozita me të cilën jipet autorizimi nga neni 436, parafi 1 i këtij ligji konsiderohet si vendim për zmadhimin e kryegjësë bazë me kapital të miratuar.

(2) Dhënia e aksioneve të reja bëhet sipas dispozitave të këtij ligji me të cilat rregullohet zmadhimi i kryegjësë bazë nëpërmjet depozitimeve, nëse me këtë nënsekcion nga ky ligj dhe me ligj tjetër num është caktuar ndryshe.

(3) Me autorizimin nga neni 436, paragrafi 1 i këtij ligji, këshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës, mund të autorizohet të vendosë për përjashtimin e të drejtës për përparësi në regjistrimin e aksioneve të reja. Vendimi për përjashtimin e të drejtës për përparësi merret në pajtim me shumicën e anëtarëve joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht shumicën e anëtarëve të këshillit mbikëqyrës. Këta anëtarë janë të obligueshëm që në mbledhjen vijuese vjetore të paraqesin raport me shkrim, në të cilin do t'i theksojnë arsyet për përjashtimin e të drejtës për përparësi në regjistrimin e aksioneve të reja.

(4) Dispozitat e neneve 35 dhe 428 të këtij ligji që i përkasin depozitimit jomonetar, zbatohen në mënyrë përkatëse edhe gjatë zmadhimit të kryegjësë bazë me kapital të miratuar.

(5) Dispozitat e neneve 429 dhe 430 që i përkasin të drejtës për përparësi në regjistrimin e aksioneve të posadhëna në mënyrë përkatëse zbatohen edhe për realizimin e të drejtës për përparësi në regjistrimin e aksioneve të posadhëna sipas vendimit për zmadhimin e kryegjësë bazë me kapital të miratuar.

Regjistrimi i rritjes së kryer në regjistrin tregtar të kryegjësë bazë Neni 438

(1) Në afat prej tetë ditësh nga dita e marrjes së aksioneve, dorëzohet fletëparaqitje për regjistrimin e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar në mënyrë përkatëse me shumën e përgjithshme të aksioneve të ndërmarra.

(2) Me fletëparaqitjen nga paragrafi 1 të këtij neni, përveç shtojcave nga neni 433, paragrafi 2, prej pikave 2, 3, 4, 5, 6, dhe 9 bashkangjiten edhe:

1) statuti në të cilin është përmbajtur dispozita për zmadhim me kusht të kryegjësë bazë;

2) ekstrakti i procesverbalit të mbledhjes së organit drejtues, në të cilin është marrë vendimi për dhënien e aksioneve;

3) pajtueshmëria e shumicës së anëtarëve joekzekutivë të këshillit të drejtorëve, përkatësisht shumicës së anëtarëve të këshillit mbikëqyrës, nëse me autoritim nga neni 436, paragrafi 1 i këtij ligji, këshilli i drejtorëve përjashtimin e të drejtës për përparësi në regjistrim mund ta kryejë vetëm me pajtimin e tyre; dhe

4) deklaratën me të cilën organi drejtues dëshmon se aksionet janë dhënë në kuadër të autorizimit për dhënien e aksioneve të reja dhe vetëm për shkak të realizimit të qëllimit të caktuar në autorizim nëse është përcaktuar me statut.

Seksioni i pestë ZMADHIMI I KRYEGJËSË BAZË NGA MJETET E SHOQËRISË

Vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë Neni 439

(1) Kuvendi mund ta zmadhojë kryegjënë bazë me vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë me transformimin e fitimit, rezervat dhe fitimet e papërcaktuara (të mbajtura) që nuk janë ndarë për dividendë ose për të cilat nuk është caktuar ndonjë synim tjetër (në tekstin e mëtejshëm: vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë).

(2) Vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë doemos duhet të bazohet në llogarinë e fundit vjetore të vërtetuar nga revizori i autorizuar dhe raportin vjetor për punën e shoqërisë në vitin paraprak afarist, të miratuara nga kuvendi.

(3) Nëse në kuvendin e fundit të rregullt nuk është caktuar revizor i autorizuar, konsiderohet se është caktuar ai revizor i autorizuar që është caktuar nga kuvendi për revizionin e llogarisë së fundit vjetore ose revizori i autorizuar, i cili me propozimin e shoqërisë do të caktohet nga gjykata.

(4) Zmadhimi i kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë mund të kryhet me dhënien e aksioneve të reja ose me zmadhimin e shumës nominale të aksioneve të dhëna. Në vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë doemos duhet të theksohet se në çfarë mënyre do të bëhet zmadhimi i kryegjësë bazë.

(5) Aksionarët kanë të drejtë për aksionet e posadhëna, në proporcion me aksionet e tyre në kryegjënë e deriatëhershme bazë.

(6) Dispozita e statutit, përkatësisht vendimi i kuvendit që është në kundërshtim me paragrafin 5 të këtij neni është i pavlefshëm.

Përshtatshmëria e dobisë dhe rezervave të zmadhimit të kryegjësë bazë

Neni 440

(1) Rezervat statutare mund të shndërrohen në kryegjënë bazë në shumën e plotë, nëse rezerva ligjore mund të shndërrohet në kryegjësë bazë vetëm nëse e tejkalon shumën e caktuar me këtë ligj.

(2) Fitimi dhe rezervat nuk mund të shndërrohen në kryegjënë bazë nëse në bilancin e gjendjes paraqitet humbje, duke përfshirë edhe humbjen e bartur nga vitet e mëparshme.

(3) Rezervat statutare të cilat janë caktuar për realizimin e dedikimit të caktuar mund të shndërrohen në kryegjënë bazë vetëm nëse kjo është në pajtim me atë dedikim.

Fletëparaqitja për regjistrimin e zmadhimit të kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë

Neni 441

(1) Në afat prej tetë ditësh nga dita e dhënies së aksioneve, sipas vendimit për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë, dërgohet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të zmadhimit të kryegjësë bazë.

(2) Me fletëparaqitjen nga paragrafi 1 i këtij neni, përveç shtojcave nga neni 433, paragrafi 2, nga pikat 6, 7 dhe 9 bashkangjiten edhe:

1) llogaria vjetore, e verifikuar nga revizori i autorizuar;

2) vendimin për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë;

3) ekstrakt nga procesverbali i mbledhjes së kuvendit në të cilin është marrë vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë të verifikuara në noter;

4) deklaratë-e nënshkruar nga kryetari i këshillit të drejtorëve, përkatësisht nga kryetari i këshillit drejtues me të cilin garanton se, sipas bilancit për gjendjen që është marrë si bazë për zmadhimin e kryegjësë bazë, të verifikuar nga revizori i autorizuar, deri në ditën e dërgimit të fletëparaqitjes për regjistrim në regjistrin tregtar të zmadhimit të kryegjësë bazë, nuk ka ardhur deri te zvogëlimi i pronës së shoqërisë, që do të ishte pengesë për zmadhimin e kryegjësë bazë me mjetet e shoqërisë dhe nëse për zmadhimin do të vendosej në ditën e dërgimit të fletëparaqitjes.

Nënseksioni i dytë ZVOGËLIMI I KRYEGJËSË BAZË

Sektori i parë DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Mënyra e zvogëlimit të kryegjësë bazë Neni 442

(1) Kryegjësja bazë mund të zvogëlohet me:

1) zvogëlimin e shumës nominale të një ose më shumë llojeve dhe aksioneve të klasave;

2) bashkangjitjen e një ose më shumë llojeve të aksioneve, me atë që shumata më e vogël nominale e aksionit të bashkangjitur nuk mund të jetë më e vogël se një EURO;

3) tërheqjen e aksioneve personale dhe aksioneve të tjera, nëse me tërheqjen bëhet zvogëlimi i kryegjësë bazë.

(2) Pas zvogëlimit të shumës nominale dhe numrit të aksioneve, përkatësisht pas tërheqjes së aksioneve personale dhe aksioneve tjera, nëse me tërheqjen bëhet zvogëlimi i kryegjësë bazë, dhe pas regjistrimit dhe pas shpalljes së regjistrimit të zvogëlimit të kryegjësë bazë në regjistrin tregtar, aksionet anulohen.

(3) Kryegjësja bazë nuk mund të zvogëlohet më shumë nga shumata më e vogël nominale e përcaktuar me kryegjënë bazë me këtë ligj.

(4) Nëse shoqëria e zvogëlon kryegjënë bazë, në kundërshtim me dispozitën nga paragrafi 3 i këtij neni, vendimi për zvogëlimin e kryegjësë bazë është i pavlefshëm, përveç nëse së bashku me vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë nuk është marrë edhe vendimi për zmadhimin e kryegjësë bazë së paku deri në shumën më të vogël të caktuar për kryegjënë bazë me këtë ligj.

Sektori i dytë ZVOGËLIMI I RREGULLT I KRYEGJËSË BAZË

Vendimi për zvogëlimin e rregullt të kryegjësë bazë

Neni 443

(1) Zvogëlimi i kryegjësë bazë bëhet me vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë, të cilin e merr kuvendi me shumicën e votave që nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote të përfaqësuesve në kuvend, përveç nëse me statut nuk është caktuar shumicë më e madhe.

(2) Nëse ekzistojnë më shumë lloje të aksioneve, për plotfuqishmërinë e vendimit nevojitet pajtueshmëria e aksionarëve të çdo lloji të aksioneve, me shumicë që nuk mund të jetë më e vogël se shumica e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni. Për dhënien e pajtueshmërisë, aksionarët e çdo lloji të aksioneve marrin vendim të veçantë për pajtueshmëri. Vendimi për pajtueshmëri merret në mënyrën dhe sipas kushteve të caktuara në paragrafin 1 të këtij neni.

(3) Me vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë përcaktohen shumata, qëllimi si dhe mënyra për zbatimin e zvogëlimit të kryegjësë bazë. Nëse zvogëlimi i kryegjësë bazë bëhet me qëllim që t'u kthehet një pjesë nga baza e zvogëluar e kryegjësë bazë të aksionarëve, kjo doemos duhet të theksohet në vendim.

(4) Me ftesën, me të cilën konvokohet kuvendi në të cilin vendoset për zvogëlimin e kryegjësë bazë shënohen shkaku, qëllimi dhe mënyra me të cilën do të kryhet zvogëlimi i kryegjësë bazë.

Regjistrimi i vendimit

Neni 444

1) Në vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë, kryhet parashënimi në regjistrin tregtar. Për parashënimin dërgohet fletëparaqitje për regjistrim.

(2) Në fletëparaqitje bashkangjiten:

1) vendimi i kuvendit për zvogëlimin e kryegjësë bazë;

2) ekstrakt nga procesverbali i mbledhjes së kuvendit në të cilin është marrë vendimi për zvogëlimin e kryegjësë bazë, i verifikuar në noter;

(3) Kryetari i këshillit të drejtorëve, përkatësisht kryetari i këshillit drejtues, ditën vijuese të punës pas regjistrimit të parashënimit të vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar, shpall qëllimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë në "Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" dhe së paku në një gazetë ditore. Në shpallje, shoqëria proklamon se është në pajtim të çdo kreditori i cili do të paraqesë kërkesë që t'i paguhet kërkesa e arritur ose t'i jepet siguri për kërkesën. Nëse pas kalimit të nëntëdhjetë ditëve nga dita e publikimit të shpalljes nuk paraqitet kërkesë për pagesën e kërkesës, llogaritët se të gjithë kreditorët pajtohen me venimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë.

(4) Kreditorët e njohur, kërkesat e të cilëve tejkalojnë 10.000 EURO në kundërvlerën me denarë, lajmërohen me shkrim, individualisht, në vendbanim, përkatësisht selinë e kreditorit të regjistruara në regjistrin tregtar.

Sigurimi i kreditorëve

Neni 445

(1) Shoqëria, për kërkesën e bërë parashënimit të vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë të shoqërisë në regjistrin tregtar, doemos duhet t'i japë çdo kreditori siguri përkatës, nëse:

1) kreditori ka paraqitur kërkesë para marrjes së vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë, pa dallim se kërkesa është dërguar, në afat prej nëntëdhjetë ditësh nga dita e publikimit të shpalljes për qëllimin e zvogëlimit të kryegjësë bazë;

2) kreditori, me paraqitjen e kërkesës që nuk ka arritur, ka kërkuar sigurimin e tij; dhe

3) ka mjaft shkaqe që të llogaritët se zvogëlimi i kryegjësë bazë do ta zvogëlojë aftësinë e shoqërisë që ta paguajë kërkesën e kreditorit.

(2) Kreditori i cili ka të drejtë përparësie në përmbushjen e masës falimentuese të debitorit, përkatësisht që ka realizuar sigurim, nuk ka të drejtë të kërkojë sigurim të ri për shkak të zvogëlimit të kryegjësë bazë.

(3) Nëse zvogëlimi i kryegjësë bazë të shoqërisë është bërë në kundërshtim me paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, vendimi për zvogëlimin e kryegjësë bazë është i pavlefshëm.

Bashkangjitja e aksioneve

Neni 446

(1) Nëse zvogëlimi i kryegjësë bazë bëhet me zvogëlimin e shumës nominale të aksioneve ose me bashkangjitjen e një ose të më shumë llojeve dhe klasave të aksioneve me zvogëlimin e shumës së tyre nominale, aksionarëve u jepen aksione të reja me shumë të re nominale, proporcionalisht me atë sa kanë marrë pjesë aksionet e tyre në kryegjënë bazë para zvogëlimit të kryegjësë bazë. Aksionet e reja janë të llojit dhe klasit të njëjtë si aksionet për të cilat zëvendësohen.

(2) Кëshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli drejtues i paraqet kërkesë Depozitorit qendror të letrave me vlerë që të bëhen ndryshime në librin e aksionarëve të shoqërisë, në mënyrë përkatëse me zvogëlimin e bërë të kryegjësë bazë, ashtu që të shënohet shuma e re nominale e aksioneve ose zvogëlimi i numrit të aksioneve për shkak të bashkimit ose tërheqjes së aksioneve.

(3) Para se të bëhet dhënia e aksioneve të reja përshkak të zvogëlimit të shumës nominale të aksionarëve ose përshkak të bashkimit të aksioneve, nuk guxon të jepen aksione të reja.

Pagesat e aksionarëve

Neni 447

(1) Aksionarëve duhet t'u paguhet një pjesë e kryegjësë së zvogëluar bazë edhe pas pagesës së bërë të kërkesës së kreditorëve ose pas dhënies së sigurisë së kërkesave të tyre, në pajtim me këtë nënseksion.

(2) Pagesat në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni mund të bëhen nëse është bërë zvogëlimi i kryegjësë bazë dhe nëse është kryer regjistrimi i zvogëlimit të bërë në regjistrin tregtar. Aksionarët nuk mund të lirohen nga obligimi që t'i paguajnë pagesat e papaguara për aksionet, përkatësisht nëse nuk e kanë paguar depozitimin që e kanë marrë për obligim-ta paguajnë përderisa nuk i paguajnë kërkesat e kreditorëve që janë paraqitur, përkatësisht nëse shoqëria nuk jep siguri përkatëse për kërkesat e tyre.

(3) Nëse është bërë padi për anulimin e vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë, pagesat nuk mund të bëhen, përkatësisht lirimi nga pagesa e mëtejme e aksioneve nuk arrin para plotfuqishmërisë së vendimit të gjykatës.

Pagesa e dividendës

Neni 448

(1) Shoqëria nuk mund të paguajë dividendë më të lartë se 4% nga kryegjësja bazë e shoqërisë para se të kalojnë dy vjet nga viti në të cilin është marrë vendimi për zvogëlimin e kryegjësë bazë.

(2) Përkufizimi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk u përket shoqërive të cilat deri në regjistrimin e vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar i kanë paguar kërkesat e kreditorëve ose kanë dhënë siguri përkatëse për kërkesat e tyre.

(3) Shoqëria nga paragrafi 1 i këtij neni që ka për qëllim të paguajë dividendë, doemos duhet të shpallë raportin financiar vjetor. Në shpallje duhet t'i lajmërojë kreditorët për qëllimin që ta bëjë pagesën për dividendë dhe për të drejtën e tyre të kërkojnë pagesën e kërkesave të tyre ose të kërkojnë t'u jepet për atë siguri përkatëse. Siguri nuk mund të kërkojnë kreditorët që kanë të drejtën për përparësi në pagesën e kërkesave në rast falimentimi.

Seksioni i tretë

ZVOGËLIMI MË I THJESHTË I KRYEGJËSË BAZË

Neni 449

(1) Zvogëlimi më i thjeshtë i kryegjësë bazë mund të bëhet vetëm përshkak të pagesës së shumës nominale të kryegjësë bazë me shumën më të ulët nominale të kryegjësë bazë, që do të bëhet si pasojë e mbulimit të humbjes së shoqërisë në ngarkesë të kryegjësë bazë. Nëse zvogëlimi i kryegjësë bazë bëhet në mënyrë më të thjeshtë, nuk zbatohen dispozitat e neneve 445 dhe 447 të këtij viti.

(2) Zvogëlimi më i thjeshtë i kryegjësë bazë kryhet me vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë. Në vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë doemos duhet të theksohet se qëllimi për zvogëlimin e kryegjësë bazë është mbulimi i humbjes dhe plotësimi i rezervave ligjore.

(3) Kryegjësja bazë mund të zvogëlohet në mënyrë më të thjeshtë vetëm pasi të harxhohet dobia e pandarë dhe rezervat e shoqërisë.

(4) Shuma e fituar me zvogëlimin e kryegjësë bazë nuk guxon t'u paguhet aksionarëve dhe nuk guxon të përdoret për t'u liruar aksionarët nga pagesat e mëtejshme të depozitimit në bazën mbi të cilën i kanë marrë aksionet.

Seksioni i katërt ZVOGËLIMI I KRYEGJËSË BAZË

Supozime

Neni 450

(1) Zvogëlimi i kryegjësë bazë me tërheqjen e aksioneve mund të bëhet vetëm nëse me ligj dhe me statut është theksuar e lejueshme.

(2) Tërheqja e aksioneve bëhet sipas dispozitave të këtij ligji me të cilat bëhet zvogëlimi i rregullt i kryegjësë bazë.

(3) Kuvendi, në vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë, përcakton mënyrën se si do të zbatohet tërheqja e aksioneve, afati si dhe hollësitë si duhet të zbatohet ajo.

(4) Për pagesën e kompensimit, aksionarëve që u përket në rast të tërheqjes së dhunshme të aksioneve ose nëse aksionet fitohen që të tërhiqen, si dhe për lirimin e aksionarëve nga obligimi për pagesën e depozitimit të ndërmarrë, në mënyrë përkatëse, zbatohen dispozitat e nenit 445 të këtij ligji.

(5) Nuk veprohet sipas paragrafit 2 të këtij neni nëse aksionet për të cilat në përgjithësi është paguar shuma nominale ose më e madhe për të cilën janë dhënë;

1) falas i janë dhënë në disponim shoqërisë

2) janë tërhequr në ngarkesë të fitimit ose rezervave të mbetura nëse ato mund të shfrytëzohen për atë.

(6) Në rastet nga paragrafi 5 i këtij neni në fitimin kapital bartet shuma që i përgjigjet shumës së kryegjësë bazë, e cila u përket aksioneve të tërhequra. Ato mjete, përveç në rastet e zvogëlimit të kryegjësë bazë, nuk guxojnë tu paguhet aksionarëve.

(7) Zvogëlimi i kryegjësë bazë, në pajtim me paragrafin 5 të këtij neni, bëhet me vendimin për zvogëlimin e kryegjësë bazë që e merr kuvendi me shumicën e aksioneve me të drejtë vote të përfaqësuar në kuvend, përveç nëse me statut nuk është caktuar shumicë më e madhe ose nuk kërkohet plotësimi i kushteve të tjera. 1) Në vendim përcaktohet qëllimi i zvogëlimit të kryegjësë bazë.

(8) Nëse tërheqja e dhunshme e aksioneve është caktuar me statut, nuk është nevojitet që kuvendi të marrë vendim për zvogëlimin e kryegjësë bazë me tërheqjen e aksioneve. Në atë rast, organi drejtues është i autorizuar ta marrë vendim për tërheqjen e aksioneve.

(9) Vendimi për zvogëlimin e kryegjësë bazë me tërheqjen e aksioneve, regjistrohet në regjistrin tregtar.

Seksioni i pestë

REGJISTRIMI I ZVOGËLIMIT TË REALIZUAR I KRYEGJËSË BAZË

Regjistrimi

Neni 451

(1) Në afat prej tetë ditësh nga dita pas zvogëlimit kryer të kryegjësë bazë, dorëzohet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar.

(2) Kryegjësja bazë zvogëlohet për zvogëlimin e përgjithshëm të shumës nominale të një ose më shumë llojeve të aksioneve, përkatësisht për shumën e plotë të zvogëluar nominale të aksioneve të bashkuara të një ose më shumë llojeve të aksioneve ose për shumën e përgjithshme nominale të aksioneve të tërhequra.

(3) Kryegjësja bazë është zvogëluar me regjistrimin e vendimit për zvogëlimin e kryegjësë bazë në regjistrin tregtar.

Seksioni 10

PUSHIMI I SHOQËRISË

Bazat e ndërprerjes

Neni 452

(1) Shoqëria pushon me:

1) kalimin e kohës së caktuar me statut, nëse shoqëria është themeluar për kohë të caktuar;

2) vendimin e kuvendit për pushimin e shoqërisë të marrë me shumicë votash, që nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote të përfaqësuar në kuvend, përveç nëse me statut nuk është përcaktuar shumicë më e madhe dhe nuk janë caktuar kushte të tjera për marrjen e vendimit.

3) vendimin e plotfuqishëm të gjykatës vërtetohet si i pavlefshëm për shoqërinë dhe regjistrimi i shoqërisë në regjistrin tregtar;

4) bashkangjitjen, me bashkimin ose me ndarjen e shoqërisë me me shkëputje me themelim dhe me shkëputje me ndërmarrje; dhe

5) falimentim.

(2) Qëllimi për shlyerjen e shoqërisë nga regjistri tregtar, shpallet. Çdo person që ka interes juridik mund të dërgojë kundërshtim, më së voni në afat prej tridhjetë ditësh nga dita e shpalljes së qëllimit për shlyerjen e shoqërisë.

(3) Shoqëria pushon pa zbatimin e likuidimit, përveç nëse në afatin nga paragrafi 2 i këtij neni tregohet se shoqëria ka pronë që duhet të ndahet dhe kërkesa që duhet të paguhet. Në atë rast, zbatohet likuidimi, përkatësisht procedura falimentuese. Likuidatorët, me propozimin e personave të interesuar, i cakton gjykata.

(4) Me statut mund të caktohen edhe kushte të tjera për pushimin të shoqërisë.

Regjistrimi i vendimit për ndërprerje

Neni 453

(1) Organi drejtues, përkatësisht personi tjetër fizik i autorizuar nga kuvendi që e ka marrë vendimin për pushimin e shoqërisë, dërgon fletëparaqitje përshkak të regjistrimit në regjistrin tregtar të vendimit për ndërprerjen e shoqërisë.

(2) Nëse vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni nuk paraqitet dhe nuk regjistrohet në mënyrën e caktuar në paragrafin 1 të këtij neni, me propozim të çdo personi që ka interes juridik, gjykat i bën apel organit drejtues, përkatësisht personit fizik nga paragrafi 1 i këtij neni që në afat jo më shumë se tetë ditë nga dita e pranimit të lajmërimit, të dërgojë fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të vendimit për ndërprerjen e shoqërisë. Nëse në këtë afat nuk është dërguar fletëparaqitja, gjykata bënë serish bën apel me të cilin e paralajmëron organin drejtues, përkatësisht personin fizik nga paragrafi 1 i këtij neni se pas skadimit të afatit plotësues, i cili nuk është më i gjatë se 8 ditë nga dita e pranimit të paralajmërimit të dytë, me obligim zyrtar, do ta shënojë në regjistrin tregtar vendimin për pushimin e shoqërisë dhe do të caktojë likuidatorë në pajtim me këtë ligj.

(3) Nëse organi drejtues nuk vepron sipas paragrafit 2 të këtij neni, anëtarët e organit drejtues, përkatësisht personi fizik nga paragrafi 1 i këtij neni, personalisht dhe në mënyrë solidarë janë përgjegjës me gjithë pronën e vet për dëmin që do të shkaktohet nga mosplotësimi i obligimit të tyre të caktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

(4) Nëse vendimin për pushimin e shoqërisë e ka marrë gjykata, gjykata, sipas obligimit zyrtar e regjistron vendimin në regjistrin tregtar.

Bazar për pushimin e shoqërisë prej një personi

Neni 454

(1) Shoqëria nga një person, në të cilën pronar i aksioneve është person fizik, pushon me vdekjen e atij personi, nëse pas procedurës së zbatuar trashëgimore, trashëgimtarët nuk kërkojnë që shoqëria të vazhdojë me punë.

(2) Për aksionet në pronën e bashkëpronarit të vdekur, deri në mbarimin e procedurës trashëgimore, të drejtën e votës e realizon përfaqësuesi i përbashkët, i caktuar nga trashëgimtarët e bashkëpronarit të vdekur, me autorizim me shkrim, të verifikuar në noter.

(3) Nëse pronari i aksioneve të shoqërisë nga një person, është personi juridik, shoqëria prej një personi pushon me pushimin e personit juridik, përveç nëse në procedurën për falimentim, aksionet i merr personi tjetër.

KAPITULLI I PESTË TRANSAKSIONE TË MËDHA DHE TRANSAKSIONE ME PALË TË INTERESUARA

Seksioni 1 TRANSAKSIONET E MËDHA

Nocioni për transaksionin vëllimor

Neni 455

(1) Si transaksione të mëdha konsiderohet transaksioni (duke përfshirë, pa përkufizim, huanë, kredinë, pengun, garancinë) ose transaksione të lidhura në mes veti, nëse një

transaksion i tillë, përkatësisht transaksione i dedikohen përfitimit ose tjetërsimit, ose tjetërsimit të mundshëm, direkt apo indirekt të pronës së shoqërisë, vlera e së cilës është mbi 20 % nga vlera e kontabilitetit të pronës së shoqërisë së caktuar në bazë të raporteve të fundit financiare të shoqërisë, me përjashtim të transaksioneve të kryera (realizuara) gjatë punës së rregullt të shoqërisë, transaksionet lidhur me përfitimim përmes regjistrimit të aksioneve të thjeshta të shoqërisë, dhe transaksione lidhur me përfitimim e kreditorëve konvertibilë. Në statut mund të caktohen edhe transaksione të tjera, ndaj të cilave do të zbatohet procedura e miratimit të transaksioneve të mëdha, në mënyrën e caktuar me këtë ligj.

(2) Në rast të tjetërsimit ose të krijimit të mundësisë për tjetërsimin e pronës, vlera e kësaj prone e cila është vërtetuar në bazë të raporteve të reviduara të fundit financiare të shoqërisë dhe në rast të fitimit të pronës, çmimi i pronës që blihet krahasohet me vlerën e llogarisë së kontabiluar të pronës së shoqërisë.

(3) Atëherë kur, në pajtim me këtë ligj, kuvendi merr vendim për miratimin e transaksionit të madh, vendimin e merr në bazë të vlerës së llogaritur të pronës që fitohet ose tjetërsohet, të caktuar nga këshilli i drejtorëve, përkatësisht këshilli mbikëqyrës.

Procedura për miratimin e transaksionit të madh

Neni 456

(1) Sipas madhësisë, çdo transaksion i madh doemos duhet të miratohet nga këshilli i drejtorëve, këshilli mbikëqyrës ose kuvendi.

(2) Vendimin për lejimin e transaksionit të madh që ka të bëjë me pronën, vlera e së cilës është çmuar mbi 20% deri 50% të vlerës së kontabilitetit të pronës së shoqërisë merret në pajtim me të gjithë anëtarëve të këshillit të drejtorëve, përkatësisht të këshillit mbikëqyrës.

(3) Nëse nuk arrihet pajtueshmëri nga paragrafi 2 i këtij neni për miratimin e transaksionit të madh, këshilli i drejtorëve, gjegjësisht këshilli mbikëqyrës mund të vendosë që transaksioni i madh për të cilën duhet të merret Vendimi ta dorëzojë në miratim të kuvendit.

Vendimin, kuvendi e miraton me shumicë votash që nuk mund të jetë më pak se shumica e aksioneve të përfaqësuara të kuvendit me të drejtë vote, përveç nëse me statut nuk është caktuar shumicë më e madhe.

(4) Vendimin për miratimin e transaksionit të madh lënda e së cilës është prona vlera e të cilës është vlerësuar mbi 50 % nga vlera e kontabilitetit të pronës së shoqërisë, merret me shumicë votash që nuk mund të jetë nën dy të tretat e aksioneve me të drejtë vote të përfaqësuara në kuvend, përveç nëse me statut nuk është caktuar shumicë më e madhe.

(5) Këshilli i drejtorëve, gjegjësisht këshilli mbikëqyrës i kuvendit i dorëzojnë lajmërim me shkrim për transaksionin e madh ku shënojnë se kuvendi duhet ta shqyrtojë propozimin për transaksionin e madh dhe rekomandimin w tyre duke përfshirë edhe deklaratën për të drejtën e akcionarëve të mos pajtohen në transaksionin e madh. Në deklaratën me shkrim theksohet pala, gjegjësisht palët e transaksionit, shfrytëzuesi gjegjësisht shfrytëzuesit e transaksionit, vlera lënda, sasia dhe kushtet tjera materiale të transaksionit.

(6) Në rast se për largimin e transaksionit të madh anëtarë i odrejtues, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës ka interes personal, gjegjësisht pala e interesuar për miratimin e saj, zbatohen dispozitat e këtij ligji a i përket transaksionit të palës së interesuar.

(7) Transaksioni i madh, i kryer në kundërshtim me dispozitat e këtij neni është i pavlefshëm.

(8) Dispozitat e këtij neni nuk vlejnë për shoqëritë me një aksionar, i cili njëkohësisht është edhe administrues.

SEKSIONI 2

TRANSAKSIONE ME PALË TË INTERESUARA

Transaksionet e shoqërisë me palë të interesuara

Neni 457

(1) Çdo transaksion (duke përfshirë, hua, kredi, peng ose garanci pa kufizime) në të cilën pala e interesuar është anëtar i organit administrues, gjegjësisht këshilli mbikëqyrës apo

administrues duke përfshirë edhe personat udhëheqës ose aksionarët e shoqërisë të cilët së bashku me personat e lidhur posedojnë 20 % ose më shumë përqindje të aksioneve me të drejtë vote të shoqërisë ose person që ka autorizim të japë instruksione shoqërisë që janë të obliguara, konsiderohet si transaksion me palën e interesuar dhe zbatohet nga ana e shoqërisë në procedurë në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(2) Konsiderohet se personi nga paragrafi 1 i këtij neni është palë e interesuar dhe ka interes në kryerjen e transaksionit nga ana e shoqërisë nëse ai person, përfaqësuesi i tij, bashkëshorti, prindërit, fëmijët, vëllezërit/motrat nga të dy prindërit ose vetëm nga njëri prind, prindër-adoptues, fëmijë të adoptuar, dhe/ose ndonjë person – i lidhur me ata (në tekstin e mëtejshëm pala e interesuar):

1) është palë në atë transaksion, shfrytëzues i tij, prezentues ose përfaqësues në atë transaksion, ose

2) individualisht ose së bashku kanë 20 % ose më shumë përqindje të aksioneve të personit juridik që është palë në transaksion shfrytëzues i tij përfaqësues apo ndërmjetësuesi në atë transaksion, ose

3) është anëtarë në organin e udhëheqjes, gjegjësisht në këshillin e personit juridik që është palë në transaksion, shfrytëzues i tij, përfaqësues apo ndërmjetësuesi në atë transaksion ose është udhëheqës i personit juridik, ose

4) nëse është caktuar ashtu me statut.

(3) Dispozitat nga paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni nuk do të zbatohen:

1) nëse shoqëria ka aksionar të vetëm i cili njëkohësisht është edhe drejtor,

2) nëse të gjithë aksionarët e shoqërisë kanë interes në transaksion;

3) në rast të realizimit të së drejtës me përparsi në blerje të aksioneve të dhëna nga shoqëria; dhe

4) gjatë përfitimit apo blerjes së aksioneve vetanake

Lajmërimi për pronën e ekzistuar

Neni 458

Nëse shoqëria në afat prej dy viteve nga themelimi i shoqërisë ka përfutur çfarëdo lloj prone që është në pronësi të themeluesve që është më e madhe se një e dhjeta e kryegjësë bazë të shoqërisë, është patjetër në imtësira të analizohet përfitimi i pronës dhe të shpallet raporti në mbledhjen e ardhshme që të kërkohet miratimi.

Lajmërimi për palën e interesuar në transaksionet e shoqërisë

Neni 459

Personat e theksuar në nenin 457 të këtij ligji janë të obliguar ta lajmërojnë këshillin e drejtorëve, gjegjësisht këshillin mbikëqyrës:

1) për shoqëritë të cilat ato vet apo sëbashku me persona të lidhur kanë 20% apo më shumë përqindje të kontributit, gjegjësisht aksionet me të drejtë vote;

2) për shoqëritë në organet e të cilave ka funksione të drejtorëve; dhe

3) për ta transaksione të njohura rrjedhëse apo të mundshme ku është pala e interesuar

Procedura për miratimin e transaksionit për palën e interesuar

Neni 460

(1) Çdo transaksion me palë të interesuar është lëndë e miratimit të mëparmë nga ana e këshillit të drejtorëve, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës ose të kuvendit në mënyrë dhe sipas procedurës së caktuar në këtë nen.

(2) Vendim për miratimin e çdo transaksioni për palë të interesuara kryhet me shumicë votash nga anëtarët e këshillit të drejtorëve, gjegjësisht të anëtarëve të këshillit mbikëqyrës që nuk kanë interes në transaksion. Nëse të gjithë anëtarët e këshillit të drejtorëve, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës janë palë të interesuara dhe nëse numri i antarëve të këshillit të drejtorëve, gjegjësisht anëtarët e këshillit mbikëqyrës që nuk kanë interes është më i vogël se numri që është i nevojshëm për kuorum për mbledhjen e këshillit të drejtorëve, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës të caktuar me statut, këtë transaksion e miraton kuvendi.

(3) Kuvendi transaksionin për palë të interesuara e miraton me shumicë votash të të gjithë aksionarëve të painteresuar që kanë aksione me të drejtë vote, dhe atë:

1) nëse vlera e pronës për të cilën bëhet fjalë ky transaksion ose seri e transaksioneve të lidhura është vërtetuar me vlerë prej 2% ose më shumë përqind nga vlera e kontabilitetit të pronës së shoqërisë, sipas raporteve të fundit të reviduara financiare në bazë të raporteve të fundit financiare të shoqërisë të vërtetuara në bazë të vlerës së pronës caktohet në bazë të raporteve të shoqërisë ose çmimi i ofruar kur prona duhet të blihet;

2) nëse transaksioni apo transaksioneve të lidhura i përket dhënies përmes regjistrimit ose shitjes së aksioneve që janë më shumë se 2 % përqind nga aksionet e thejshta të shoqërisë të mbetura në atë periudhë dhe aksionet e thjeshta në të cilat mund të konvertohen letra me vlerë të dhëna paraprakisht në seri dhe që janë konvertibile në aksione; ose

3) nëse transaksioni ose transaksionet e lidhura i përket dhënies përmes regjistrimit të kreditorëve konvertabil që mund të konvertohen në aksione të thjeshta dhe që kanë shumë më të madhe se 2 % përqind nga aksionet e rëndomta të dhëna të shoqërisë, dhe njëkohësisht paraprakisht aksionet e rëndomta të dhëna në seri janë konvertibile në aksione.

(4) Në vendimin ku miratohet transaksioni për palë të interesuara caktohet personi që është palë e transaksionit ose shfrytëzues, si dhe vlera, lënda dhe kushtet tjera materiale të transaksionit.

(5) Kuvendi mund të miratohet transaksion për palë të interesuara që mund të realizohet me shoqëri në të ardhmen, gjatë kohës së rregullt të punës së tij. Në vendimin e miratuar nga kuvendi doemos mes tjerash vërtetohet edhe shuma maksimale e transaksionit

(6) Në procedurën e miratimit të transaksionit për palën e interesuar çmimi i pronës ose shërbimet që shiten ose blehen me atë i cakton këshilli i drejtorëve, gjegjësisht këshilli mbikëqyrës

(7) Transaksioni me palë të interesuar i kryer në kundërshtim me dispozitat e këtij seksioni të këtij ligji është i pavlefshëm.

(8) Çdo palë e interesuar është përgjegjëse ndaj shoqërisë për dëmet që ia ka inicuar. Nëse më shumë palë janë përgjegjëse, përgjegjësia e tyre ndaj shoqërisë është solidare.

KAPITULLI I GJASHTË SHOQËRIA KOMANDITORE ME AKSIONE

Nocioni

Neni 461

(1) Shoqëria komanditore me aksione është shoqëri tregtare e cila e ka të ndarë kryegjënë bazë në aksione dhe në të cilën një apo më shumë bashkëpunar përgjigjen pakufi dhe në mënyrë solidare për obligimet e shoqërisë, me gjithë pronën që e kanë (në tekstin e mëtejshëm: komplementues) dhe disa bashkëpunar që kanë ndikim të aksionarëve dhe që i përgjigjen shumës së depozitimeve të tyre dhe që nuk përgjigjen për obligimet e shoqërisë (në tekstin e mëtejshëm: komplementar).

(2) Numri i komanditorëve nuk mund të jetë më i vogël se tre.

(3) Marrëdhëniet juridike të komplementarëve në mes veti dhe ndaj komanditorëve si dhe ndaj personave të tretë dhe ndaj të drejtës komplementare të drejtuesve dhe përfaqësimit të shoqërisë komanditore me aksione rregullohen në mënyrë përkatëse me dispozitat e shoqërisë komanditore të caktuara me këtë ligj.

(4) Nëse me këtë ligj nuk është caktuar ndryshe për shoqërinë komanditore me aksione zbatohen dispozitat në mënyrë përkatëse të këtij ligji për shoqëritë aksionare, përveç dispozitave me të cilat rregullohet administrimi i shoqërisë aksionare.

(5) Firma e shoqërisë komanditore me aksione i përmban edhe fjalët "shoqëria komanditore me aksione" apo shenja "SHKA".

Marrëveshja për shoqërinë komanditore me aksione

Neni 462

(1) Marrëveshja për shoqërinë komanditore me aksione (në tekstin e mëtejshëm: marrëveshjen për shoqërinë) e lidhin të gjithë themeluesit me verifikimin e nënshkrimeve të kontratës në noter.

(2) Komplementarët doemos duhet të marrin pjesë në lidhjen e kontratës për shoqërinë. Në lidhjen e kontratës marrin pjesë edhe personat që i ndërmarrin aksionet për depozitimet ekzekutive në gjendje të aksionarëve.

Të dhënat që i përmban marrëveshja e shoqërisë

Neni 463

(1) Përveç të dhënave të nenit 151 të këtij ligji, marrëveshja për shoqëri doemos duhet t'i përmbajë emrin, mbiemrin, NUAQ, numrin e pasaportës, gjegjësisht numrin e letërnjoftimit apo të ndonjë dokumenti tjetër për vërtetimin e identitetit që ka vlerë në vendin e tij nëse komplementuesi është person i jashtëm fizik dhe shtetësija e tij si dhe vendbanimi, gjegjësisht firma selija MBS nëse komplementuesi është person juridik.

(2) Investimet e depozitimeve pa para të komplementarëve në marrëveshjen për shoqërinë janë përcaktuar sipas llojit dhe lartësisë.

(3) Depozitimet e komplementarëve së bashku nuk mund të jenë më të vogla se 10% të kryegjësë bazë.

Regjistrimi i shoqërisë komanditore me aksione

Neni 464

Gjatë regjistrimit të shoqërisë komanditore me aksione në regjistrin tregtar shënohen komplementarët. Nëse marrëveshja përmban dispozita të veçanta për autorizimin e komplementarëve për përfaqësimin e shoqërisë komanditore me aksione, ato regjistrohen në regjistrin tregtar.

Kufizimi i komplementarëve në vendosje

Neni 465

(1) Në kuvendin e shoqërisë komanditore me aksione komplementarët kanë të drejtë vote në mënyrë të barabartë me pjesëmarrjen e tyre në kryegjënë bazë.

(2) Me përjashtim të paragrafit 1 të këtij neni, komplementarët nuk mund ta realizojnë të drejtën e tyre për votim as për vehte as për personin tjetër për vendosjen e lidhjes me:

- 1) Zgjidhja dhe thirja e këshillit mbikëqyrës;
- 2) Miratimi i punës së komplementarëve dhe këshillit mbikëqyrës;
- 3) Zgjidhja e kontrolluesve të posaçëm;
- 4) Theksimi i kërkesës për kompensim apo dorëzimi i të drejtës së kompensimit; dhe
- 5) Emëritimi i revizorit të autorizuar të llogarisë vjetore dhe të raporteve financiare.

(3) Për vendimet e kuvendit është e nevojshme pajtueshmëri e komplementarëve përderisa ato vendime janë për punët për të cilat në shoqërinë komanditore është e nevojshme pajtueshmëri e komplementarëve dhe komanditorëve. Vendimet e kuvendit të shoqërisë komanditore me aksione për të cilat është e nevojshme pajtueshmëri e komplementarëve dërgohen për regjistrim në regjistrin tregtar pasi të arrihet pajtueshmëria.

Administrimi me shoqërinë komanditore me aksione

Neni 466

(1) Me shoqërinë komanditore me aksione administrojnë komplementarët.

(2) Komplementarët mund tua besojnë administrimin me shoqërinë një apo më shumë drejtorëve.

Këshilli mbikëqyrës

Neni 467

(1) Kuvendi i shoqërisë komanditore me aksione zgjedh, në kushte dhe në mënyrë të caktuar me marrëveshjen për shoqërinë me aksione, anëtarët të këshillit mbikëqyrës, të përbërë së paku prej tre aksionarëve. Në këshillin mbikëqyrës nuk mund të zgjidhet

aksionar nga radha e komplementarëve. Komplementarët nuk mund të marrin pjesë në zgjedhjen e anëtarëve të këshillit mbikëqyrës.

(2) Këshilli mbikëqyrës bën kontroll të përhershëm mbi administrimin me shoqërinë komanditore me aksione. Në kuvendin e shoqërisë komanditore me aksione këshilli mbikëqyrës i dërgon raport të rregullt vjetor në të cilin shënon parregullsitë dhe pasaktësitë posaçërisht në llogaritë vjetore. Këshilli mbikëqyrës mund ta konvokojë mbledhjen e shoqërisë komanditore me aksione.

(3) Në paditë juridike që i udhëheqin të gjithë komanditorët kundër komplementarëve apo që i udhëheqin komplementarët kundër të gjithë komanditorëve, komanditorët i përfaqësojnë anëtarët e këshillit mbikëqyrës në mënyrë të caktuar me statut, përveç nëse kuvendi nuk ka zgjedhur përfaqësues të posaçëm. Për shpenzimet e padisë që janë barë e komanditorëve përgjigjet shoqëria komanditore me aksione, pavarësisht nga e drejta e tij në regres ndaj komanditorëve.

Përgjegjësia e anëtarëve të këshillit mbikëqyrës

Neni 468

(1) Anëtarët e këshillit mbikëqyrës nuk përgjigjen në mënyrë se si administron me shoqërinë komanditore me aksione dhe për rezultatet e tyre.

(2) Anëtarët e këshillit mbikëqyrës nuk janë përgjegjës për lëshimet e komplementarëve apo të drejtorëve gjatë kryerjes së obligimeve të tyre apo për çfarëdo lëshimi me qëllim, përveç nëse kanë qenë të vetëdijshëm për lëshim të atillë, moskujdesja apo gabimi, dhe për atë nuk e kanë lajmëruar kuvendin e shoqërisë komanditore me aksione.

KAPITULLI I SHTATË**LIBRAT TREGTAR, LLOGARITË VJETORE DHE RAPORTET FINANCIARE****SEKSIONI I****UDHËHEQJA E KONTABILITETIT****Obligimi për udhëheqjen e kontabilitetit**

Neni 469

(1) Çdo tregtar e ka obligim të udhëheqë kontabilitetin dhe të dërgojë llogari vjetore në mënyrë të caktuar me këtë ligj dhe me rregullat e kontabilitetit.

(2) Çdo tregtar i madh dhe i mesëm, tregtarët e caktuar me ligj si dhe tregtarët që kryejnë veprimtari bankare, veprimtari të sigurimit, tregtarët që kotizojnë në bursë si dhe tregtarët raportet e të cilëve hyjnë në raporte konsolidare financiare të tregtarëve të theksuar paraprakisht, kanë obligim të përgatisin dhe të dërgojnë raporte financiare në pajtim me standartet e miratuara ndërkombëtare të kontabilitetit, të shpallura në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë". Standartet ndërkombëtare të kontabilitetit azhurojnë në bazën vjetore që të jenë në pajtim me standartet rrjedhëse ashtu siç janë të plotësuara të ndryshuara apo të miratuara nga këshilli i standarteve ndërkombëtare të kontabilitetit.

(3) Tregtarët tjerë mund të përgatisin dhe të dërgojnë edhe raporte financiare në pajtim me standartet ndërkombëtare të kontabilitetit nga paragrafi 2 i këtij neni nëse është caktuar me ligj apo me ndonjë rregull tjetër si dhe kur për të do të përcaktohen vet.

(4) Dispozitat e këtij ligji ndaj udhëheqjes së kontabilitetit, klasifikimit të tregtarëve, librave tregtarëve, llogarive vjetore dhe raporteve financiare në mënyrë përkatëse zbatohen edhe te personat juridik me seli në Republikën e Maqedonisë që kryejnë veprimtari të caktuar me klasifikimin nacional të veprimtarive që nuk llogariten si tregtarë në pajtim me këtë ligj dhe me rregulla të tjera, nëse me ligj tjetër nuk është caktuar ndryshe.

(5) Dispozitat e këtij ligji me të cilat është rregulluar udhëheqja e kontabilitetit, librat tregtare dhe llogaritë vjetore zbatohen edhe te tregtari-individ edhe te personat fizik që kryejnë veprimtari, nëse me ligj tjetër nuk është caktuar ndryshe.

(6) Ministri për Financa do ta nënshkruajë udhëheqjen e kontabilitetit nga paragrafi 1 i këtij neni me rregulla të posaçme.

Klasifikimi i tregtarëve

Neni 470

(1) Tregtarët klasifikohen në tregtarë të mëdhenj, të mesëm, të vegjël dhe mikrotregtarë, varësisht nga numri i të punësuarve, të ardhurave vjetore dhe vlerës mesatare të mjeteve të përgjithshme pas llogarive vjetore në dy vitet e fundit (viteve llogaritëse).

(2) Në vitin e parë të punës tregtari rradhitet sipas vëllimit të vlerësuar të punës së tij, ndërsa në të dytin sipas të dhënave të punës të vitit të kaluar.

(3) Radhitja e tregtarit prej klasifikimit të parë në të dytë në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni nuk mund të bëhet gjatë vitit.

(4) Si mikrotregtarë llogaritet tregtari i cili në çdo dy vitet të fundit llogaritëse gjegjësisht në vitin e parë të punës ka përmbushur kriterin e parë dhe së paku një të dytit dhe të tretit nga kriteret vijuese:

1) numrin mesatar të punësuarve, në bazë të orëve të punës të jetë deri në dhjetë punëtorë; dhe

2) të ardhura bruto të realizuara nga tregtari që ka qenë burim të mos tejkalojë 50.000 euro në kundërvlerë me denarë, dhe

3) së paku 80% të të ardhurave bruto të tregtarit të realizohet prej një klienti/shpenzuesi nga personi që është lidhur me këtë klient/shpenzues dhe

4) të gjithë të drejtat në pjesëmarrje të mikrondërmarrjet të jenë në pronë të së paku dy personave fizik.

(5) Tregtari i vogël është tregtarë i cili në çdo dy vitet e fundit llogaritëse gjegjësisht në vitin e parë të punës ka përmbushur kriterin e parë dhe së paku një të dytit dhe të tretit të kriterëve vijuese:

1) numrin mesatar të punësuarve, në bazë të orëve të punës të jetë deri në pesëdhjetë punëtorë; dhe

2) të ardhurat vjetore të jenë më të vogla se 2.000.000 euro në kundërvlerë me denarë, qarkullimi i përgjithshëm të jetë më i vogël se 2.000.000 euro në kundërvlerë me denarë, apo

3) vlera mesatare (në fillim dhe në fund të vitit llogaritës) të mjeteve të përgjithshme (në aktivë) të jetë më e vogël se 2.000.000 euro në kundërvlerë me denarë.

(6) Për tregtarë të mesëm llogaritet tregtari i cili në çdo dy vitet të fundit llogaritës, gjegjësisht në vitin e parë të punës e ka përmbushur kriterin e parë dhe së paku një të dytit dhe të tretit nga kriteret vijuese:

1) numrin mesatar të punësuarve, në bazë të orëve të punës të jetë deri në 250 punëtorë; dhe

2) të ardhurat vjetore të jenë më të vogla se 10.000.000 euro në kundërvlerë me denarë, ose

3) vlera mesatare (në fillim dhe në fund të vitit llogaritës) të mjeteve të përgjithshme (në aktivë) të jetë më e vogël se 11.000.000 euro në kundërvlerë me denarë.

(7) Tregtarët që nuk rradhiten në mikrotregtarë të vegjël apo të mesëm arrin status të tregtarëve të mëdhenj. Në rast të pa mundësisë për klasifikimin e tregtarëve sipas kriterëve të paragrafëve 4, 5 dhe 6 të këtij neni tregtarët klasifikohen sipas kriterit të parë.

(8) Nëse për tregtarin në dy vitet e fundit llogaritëse janë vërtetuar të dhëna të ndryshme të rradhitjes, tregtari mban rradhitjen e vitit të fundit.

(9) Regjistri i llogarive vjetore ndaj regjistrat qëndror ku dërgohen llogarit vjetore dhe raportet financiare që bën mbikëqyrje, në afat prej gjashtëdhjetë ditëve nga afati i rregullt për dorëzimin e llogarisë së fundit vjetore në bazë të asaj se si rradhitet tregtari sipas dispozitave të paragrafit 1 të këtij neni e lajmëron tregtarin për rradhitje.

(10) Bankat shoqëritë për sigurim dhe institucionet tjera financiare dhe tregtarët që përbëjnë llogari konsoliduese vjetore dhe raporte konsoliduese financiare rradhiten në pajtim me dispozitat e këtij neni që i përkasin tregtarëve të mëdhenj.

**SEKSIONI 2
LIBRAT TREGTAR****Përgjegjësia për udhëheqjen e librave tregtar**

Neni 471

(1) Çdo tregtar, në pajtim me parimet e udhëheqjes së drejtë të kontabilitetit, udhëheq libra tregtar në mënyrë që të shqyrtohen të gjitha punët e ndërmarrura tregtare

juridike, gjendje e mjeteve, obligimet, kryegjëja, të ardhurat dhe të dalat. Librat tregtarë udhëhiqen kështu që çdo person i tretë-ekspert gjatë shqyrtimit të librave mund të përfitojë shqyrtim të përgjithshëm në lidhje me punën e tregtarit dhe në lidhje me gjendjen financiare si dhe me rezultatin financiar të shoqërisë së tij. Librat tregtar është patjetër në mënyrë të qartë të tregojnë se në çfarë mënyre kanë filluar janë udhëhequr dhe komplementuar të gjitha transaksionet tregtare të tregtarit.

(2) Tregtari është i obliguar ta ruajë çdo ekzemplar të çdo letre të dërguar afariste. Ekzemplari i ruajtur doemos duhet të jetë identik me origjinalin e dërguar.

(3) Librat tregtar udhëhiqen me sistemin e kontabilitetit të dyfishtë.

(4) Librat tregtar që udhëhiqen me sistemin e kontabilitetit të dyfishtë janë ditari, libri kryesor dhe evidencat analitike.

Udhëheqja e librave tregtar

Neni 472

(1) Tregtari i udhëheq librat tregtar në gjuhën maqedonase me shifra arabe dhe me vlera të theksuara në denarë. Nëse shfrytëzon shkurtesa, kode, shenja dhe simbole, ai doemos duhet qartë ta shpjegojë domethënien e tyre.

(2) Tregtari me seli në njësi të vetë administrimit lokal në të cilën së paku 20% i qytetarëve flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga maqedonishtja librat tregtar i udhëheq në gjuhën maqedonase, por mund ta udhëheqë edhe në atë gjuhë.

(3) Të gjitha të dhënat e regjistruara në librat tregtar doemos duhet të jenë plotësisht komplete me kohë të azhuruara dhe të prezentohen kronologjikisht gjegjësisht në mënyrë të qartë ta pasqyrojë rradhitjen kohore të themelimit të tyre.

(4) Librat tregtarë udhëhiqen në bazë të dokumenteve të besueshme kontabiliste

(5) Të dhënat e regjistruara në librat tregtar nuk guxon të ndërrohen në mënyrë që më vonë do ta pamundësojë vërtetimin e përmbajtjes së regjistruara me vlerë. Në kundërshtim me këtë ligj është bërja e ndryshimit apo plotësimet e kryera në mënyrë që nga natyra e tyre nuk mund të vërtetohet ç'është regjistrim burimor dhe bartja e përmbajtjes me vlerë, dhe ç'është plotësim apo ndryshim i mëvonshëm.

(6) Librat tregtar mund të udhëhiqen në mënyrë klasike (në lista të lira apo të lidhura) apo në mënyrë elektronike, por pastaj të ruhen parimet e kontabilitetit të udhëhequr në mënyrë të drejtë. Tregtari është i obligueshëm pavarësisht nga mënyra e udhëheqjes dhe ruajtjes së librave tregtar në çdo kohë dhe afat të siguroj qasje në libra, t'i ruajë dhe t'i mbrojë në afat të caktuar për të dhe doemos të garantoj se ato mund të prezentohen në çdo kohë.

(7) Librat tregtar sipas sistemit të kontabilitetit të dyfishtë udhëhiqen me zbatimin e llogarive të vetme të rregulluara me plan llogaritës. Me planet llogaritës vërtetohen llogaritë që janë të obligueshme për të gjitha shoqëritë nëse nuk është e caktuar ndryshe me ligj.

(8) Tregtari, sipas nevojave të tij i rradhit llogarit nga plani kontabilist në sistem analitik (në planin e tij analitik kontabilist).

(9) Minsitri i Financave i rregullon planet kontabiliste.

Regjistrimi dhe pajtueshmëria e gjendjeve

Neni 473

(1) Çdo tregtar doemos duhet të përbëjë rregull precize të pronës së tij të përgjithshme. Regjistrimi veçmas i tregon patundshmëritë, instalimet, pajisjen, rezervat, mjetet jomaterialet (patentat dhe licencat), mjetetet financiare dhe ekuivalentet e mjeteve financiare si dhe të gjitha mjetet rrjedhëse me shënimin e vlerës së çdo pjese të pronës në mënyrë të veçantë.

(2) Gjendja e mjeteve materiale në kontabilitet pajtohet së paku një here në vit me gjendjen faktike që vërtetohet me rregull më 31 dhjetor.

(3) Tregtari e kryen rregullën çdo vit afarist që zgjat një vit kalendarik.

(4) Obligim për kryerjen e rregullës së mjeteve materiale kanë të gjithë personat që llogariten si tregtarë sipas formës së tyre si dhe tregtarët-individ.

(5) Pjesët e pronës të llojit të njëjtë apo të ngjajshëm mund të tregohen së bashku si grup me vlerën e tyre të plotë.

(6) Tregtari bën regjistrim edhe në rast të ndryshimeve statutare, likuidimit dhe falimentimit dhe në raste të tjera të caktuara me ligj.

Ruajtja e librave tregtare, të dokumenteve kontabiliste, të llogarive vjetore dhe të raporteve financiare

Neni 474

(1) Tregtari përgjithmonë i ruan llogarit vjetore dhe llogarit financiare.

(2) Librat tregtar ruhen së paku dhjetë vite pas kalimit të vitit që i përkasin.

(3) Dokumentet kontabiliste ruhen së paku pesë vite nga kalimi i vitit që janë shfrytëzuar për përbërjen e librave tregtare, përveç dokumenteve për llogaritjen e rrogave, të cilat ruhen përgjithmonë.

(4) Llogaritë vjetore dhe raportet financiare, librat tregtarë dhe dokumentet kontabiliste ruhen në formë burimore apo transferim në ndonjërin prej medijave për prpunim automatik apo mikrografik të të dhënave.

Prezentimi në procedurat gjyqësore

Neni 475

(1) Gajtë procedurës gjyqësore gjyqi ka mundësi me propozim apo obligim zyrtar, të urdhërojë e para ose e dyta ose të dy palët t'ia dërgojnë në shqyrtim librat tregtarë.

(2) Nëse librat tregtarë janë dërguar në shqyrtim me padi gjyqësore, përmbajtja e tyre shqyrtohet në prezencë të palëve deri në atë masë kur shihet kundërshtimi konkret, e nëse është e nevojshme do të bëhet edhe rregull. Përmbajtja tjetër e librave tregtar do t'i dorëzohet në shqyrtim gjyqësor deri në atë masë sa duhet të vlerësohet a kanë qenë të udhëhequra në mënyrë të rregullt, të drejtë, të ligjshme.

SEKSIONI 3

LLOGARIA VJETORE DHE RAPORTET FINANCIARE

Obligimi për përbërjen e llogarisë vjetore dhe raporteve financiare

Neni 476

(1) Çdo tregtar nga paragrafi 1 i nenit 469 të këtij ligji është bashkëpronar i shoqërisë së jashtme, pas kalimit të vitit afarist përbën llogari vjetore.

(2) Tregtarët nga paragrafi 2 dhe 3 të nenit 469 të këtij ligji, pas kalimit të vitit afarist përgatisin edhe raporte financiare

(3) Për qëllimet e përgatitjes së llogarisë financiare dhe raporteve financiare nën vitin afarist nënkuptojmë vit kalendarik.

(4) Llogaria vjetore përfshin bilanc të gjendjes dhe bilanc të suksesit. Raportet vjetore përfshijnë bilanc të gjendjes dhe bilanc të suksesit, raporti për ndryshimet në kryegjënë, raport për qarkullimin e parave, politika e zbatuar kontabiliste dhe shënime të tjera të shpjeguara të përgatitura me standartet ndërkombëtare kontabiliste nga paragrafi i 2 i nenit 469 të këtij ligji.

(5) Tregtari në pajtim me paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni përgatit llogari vjetore dhe raporte financiare dhe në periudhë më të shkurtë nga ai i theksuar në paragrafin 3 të këtij neni, në rast të ndryshimeve statutare (bashkangjitja, bashkim, ndarje), likuidim, falimentim dhe në raste të tjera të caktuara me ligj.

(6) Llogarinë vjetore dhe raportet financiare i nënshkruan anëtarët ekzekutivë i këshillit të drejtorëve, gjegjësisht personi udhëheqës i emëruar nga ana e këshillit drejtues ose nëse nuk ka të atillë kryetari i këshillit drejtues, gjegjësisht drejtori i cili shënon datën e përgatitjes dhe nënshkrimin.

(7) Ministri i Financave rregullon formën dhe përmbajtjen e llogarisë vjetore dhe nuk mund ta ndërrojë gjatë një viti fiskal.

Përgatitja dhe dorëzimi i llogarive vjetore dhe i raporteve financiare

Neni 477

(1) Afati për përgatitjen e llogarisë financiare nga paragrafi 1 i nenit 476 të këtij ligji dhe i raporteve financiare të paragrafit 2 të nenit 476 të këtij ligji nuk mund të jetë më i gjatë se dy muaj pas kalimit të muajit afarist, përveç nëse organi kompetent shtetëror nuk e vazhdon në tre muaj.

(2) Me përjashtim të dispozitave të paragrafit 1 të këtij neni tregtarët me karakter sezonal të veprimtarisë kanë mundësi llogarinë vjetore dhe raportet financiare t'i përgatisin për vitin afarist që është e ndryshme nga viti kalendarik, për të cilën ministri i Financave merr Vendim në bazë të kërkesës të posaçme të tregtarit.

(3) Me marrëveshjen për shoqërinë dhe me statutin mund të rregullohet përveç llogarisë vjetore dhe raporteve financiare të parapara me paragrafin 1 të këtij neni të përgatiten edhe raporte financiare për periudha më të shkurta të vitit afarist.

(4) Llogarija vjetore dorëzohet në regjistrin qëndror deri në muajin shkurt të vitit të ardhshëm, gjegjësisht në afat prej 60 ditëve nga dita e hapjes së procedurës për likuidim apo procedurës për falimentim apo të themelimit të ndryshimit statutar, ndërsa llogaritë e përgatitura për periudha më të shkurta të paragrafëve 1 dhe 2 të këtij neni dorëzohen deri në fund të muajit të ardhshëm pas kalimit të muajit të fundit nga periudha e llogaritur. Regjistri qëndror ka për obligim t'i përpunoj llogaritë vjetore për nevojat e Ministrisë së Financave. Kompensimin për shpenzimet operative për obligimin rregullohen me marrëveshjen.

(5) Shoqëria e cila tre vite me rradhë nuk e dorëzon llogarinë vjetore në regjistrin qëndror, kur është caktuar me këtë apo ligj tjetër edhe raportet financiare, pushon me shlyerjen nga regjistri tregtar me propozim të regjistrit qëndror. Gjukata, me propozim të regjistrit qëndror, në afat prej 8 ditëve nga dita e dorëzimit të propozimit, emëron likuidator që zbaton likuidim të shoqërisë tregtare.

(6) Organi i udhëheqës, përveç llogarisë vjetore për tregtarët nga paragrafi 1 i nenit 469 të këtij ligji gjegjësisht raportet financiare për tregtarët nga paragrafi 2 dhe 3 të nenit 469 të këtij ligji, është i obliguar pas mbarimit të çdo viti afarist, të përgatis edhe raport për punën e shoqërisë për vitin e kaluar afarist me përmbajtje të caktuar në nenin 384, paragrafi 7 i këtij ligji.

Revizioni i raporteve financiare

Neni 478

(1) Në revizion marrin pjesë tregtarët vijues:

1) tregtarë të mëdhenj dhe të mesëm të organizuar si shoqëri aksionare;

2) shoqëri, letrat me vlerë të të cilëve kotojnë në bursë; dhe

3) tregtarë të mëdhenj dhe të mesëm të organizuar si shoqëri me përgjegjësi të kufizuar.

(2) Tregtarët e shënuar në paragrafin 1 të këtij neni:

1) të cilët kanë obligim të përgatisin raporte financiare sipas standarteve ndërkombëtare kontabiliste, i dorëzon në revizion vetëm raportet e tij financiare; dhe

2) ata të cilët nuk duhet të përgatisin raporte financiare sipas standarteve ndërkombëtare kontabiliste e dorëzojnë në revizion vetëm llogarinë e tyre vjetore.

(3) Në raportet financiare të shoqërisë revizioni doemos të kryhet më së voni 1 muaj para mbajtjes së mbledhjes së bashkëpronarëve, gjegjësisht të kuvendit.

Zgjedhja e revizionit të autorizuar

Neni 479

(1) Raportet financiare që janë në pajtim me nenin 478 të këtij ligji janë lëndë të revizionit dhe nuk mund të jenë të miratuara nëse nuk është bërë revizion nga shoqëria e autorizuar për revizion.

(2) Revizori i autorizuar e zgjedh mbledhjen e bashkëpronarëve, gjegjësisht kuvendit.

(3) Revizori i autorizuar zgjidhet parakalimit të vitit afarist për të cilën bëhet revizionin.

(4) Anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve, gjegjësisht anëtarët e këshillit drejtues apo drejtori i shoqërisë janë të obliguar t'i mundësojnë revizorit të autorizuar shqyrtim të dokumentacionit të plotë duke përfshirë edhe atë që llogaritet si sekret afarist.

(5) Revizori autorizuar mund të kërkojë nga personat nga paragrafi 4 i këtij neni sqarim dhe dëshmi që janë të nevojshme për kryerjen e analizës së rregullt të raporteve financiare.

(6) Revizori i autorizuar i raporteve financiare dorëzon raport për kryerjen e revizionit, sipas standarteve revizore ndërkombëtare (SRN) të shpallura në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", që azhurohen në bazën vjetore për arsye të pajtimit të standarteve rjedhëse ashtu siç janë të pëmbushura, të ndryshuara apo të miratuara nga federacioni ndërkombëtar kontabilist (FKN).

Obligimi për dorëzimin e raportit të revizionit

Neni 480

(1) Anëtarët ekzekutiv të këshillit të drejtorëve gjegjësisht këshilli drejtues apo drejtori menjëherë pas marrjes së raportit për revizionin e kryer, së bashku me llogarinë vjetore dhe raporteve financiare si dhe raportit financiar për punën e shoqërisë ia dorëzon këshillit të drejtorëve, këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrolluesit. Njëkohësisht këshillit të drejtorëve, këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrolluesit i dorëzohet edhe propozimi i Vendimit për ndarjen e dobisë së realizuar, e cila do të dorëzohet në mbledhjen e bashkëpronarëve, gjegjësisht në kuvendin për vendosje.

(2) Anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve të këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrolluesi është i obliguar t'i kontrolloj llogaritë vjetore, raportet financiare dhe propozimin e Vendimit për ndarjen e dobisë. Me kërkesë të anëtarëve joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës, revizori i autorizuar është i obliguar të merr pjesë në mbledhjen e këshillit të drejtorëve, gjegjësisht të këshillit mbikëqyrës.

(3) Anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrolluesit i dorëzon në mbledhjen e bashkëpronarëve, gjegjësisht kuvendit raport me shkrim për rezultatet nga kontrolli. Në raport anëtarët joekzekutiv të këshillit të drejtorëve, këshillit mbikëqyrës gjegjësisht kontrolluesi e lajmërojnë mënyrën se si e kanë bërë kontrollin dhe sasinë e kontrollit mbi administrimin me shoqërinë gjatë kohës së vitit të kaluar afarist. Në raport shpjegohet edhe për rezultatet e revizionit të kryer të zbatuara nga ana e revizorit të autorizuar për llogarin vjetore dhe për raportet financiare si dhe për ankesat e revizorit në llogarinë e përgatitur vjetore dhe në raportet financiare dhe propozon a të miratohen ato apo jo.

SEKSIONI 4 REZULTATI FINANCIAR DHE RADHITJA E DOBISË

Nënseksioni 1

REZULTATI FINANCIAR

Vërtetimi i rezultatit financiar

Neni 481

(1) Për qëllimet e radhitjes së dobisë, tregtarët që përgatisin dhe dorëzojnë raporte financiare sipas paragrafeve 2 dhe 3 të nenit 469 të këtij ligji, e vërtetojnë rezultatin e tyre në pajtim me standardet ndërkombëtare kontabiliste.

(2) Për qëllimet e radhitjes së dobisë, tregtarët që udhëheqin kontabilitetin sipas paragrafit 1 të nenit 469 të këtij ligji, e vërtetojnë rezultatin e tyre financiar në pajtim me këtë apo ligji tjetër.

Shpallja e llogarisë së miratuar vjetore dhe miratimi i raporteve financiare

Neni 482

(1) Llogaria vjetore e miratuar nga organi drejtues dorëzohet në regjistrin tregtarë më së voni deri në fund të shkurtit.

(2) Raportet e miratuara financiare me raportin vjetorë për punën e shoqërisë, organi drejtues më së voni tridhjetë ditë nga dita e miratimit të tyre, por jo më shumë se 30 korriku, me shkrim i dorëzon në regjistrin e llogarive vjetore në regjistrin Qëndrorë dhe i vendosin në lokal afarist apo lokal tjetër për shqyrtim. Të drejtë për shqyrtim ka çdo bashkëpronar apo akcionar. Llogaria e reviduar vjetore, gjegjësisht raportet e reviduara financiare ku janë vërtetuar shmangjet në të dhënat e llogarisë së dërguar vjetore, gjegjësisht të raporteve të dorëzuara financiare, regjistri tregtarë ka për obligim t'i përpunojë.

(3) Të dhënat e llogarive vjetore dhe të raporteve financiare janë publike dhe në qasje për të gjithë personat në mënyrë dhe në procedurë në pajtim me këtë apo ligji tjetër. Regjistri tregtarë jep informata, jep fotokopje nga dëshmitë e kontabilitetit dhe të dhëna të veçura në bazë elektornike, në pajtim me Ligjin për regjistrin qëndrorë.

(4) Shoqëria e cila lëndën për punë и ka punët bankare punët tjera kreditore si dhe punët e sigurimit, në afat prej pesëmbëdhjetë ditëve nga dita e mbajtjes së kuvendit, i shpall formularët e caktuar me këtë ligji, pa shënime për zbatimin e politikës së kontabilitetit dhe shënime të tjera për sqarim, në mënyrë të caktuar me ligji, dhe detyrimisht në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(5) Obligimin për shpalljen e paragrafit 3 të këtij neni e kanë edhe shoqëritë tjera të mëdha dhe shoqëritë që kotojnë në bursë.

(6) Kur shoqëria shpall në gazetën zyrtare llogari vjetore dhe raporte financiare edhe atehere kur nuk është i lidhir, doemos duhet t'i shpall siç janë të miratuara nga mbledhja e bashkëpronarëve, gjegjësisht kuvendit, pa ndryshime dhe plotësime, duke përfshirë edhe raportin e revizorit të autorizuar.

Nënseksioni 2 RADHITJA E DOBISË

Vendimi për radhitjen e dobisë

Neni 483

(1) Mbledhja e bashkëpronarëve, gjegjësisht kuvendi vendos për radhitjen e dobisë.

(2) Në Vendimin për radhitjen e dobisë tregohet çdo dedikim veç e veç për dobinë, e veçanërisht theksohen:

1) shuma e dobisë për mbulimin e humbjes nga vitet e kaluara (nese ka të tilla);

2) shumat që barten në rezervat ligjore dhe statutare të shoqërisë;

3) shuma që paguhet në lloj të dividendës;

4) pagesat plotësuese në bazë të Vendimit;

5) bartje eventuale e dobisë në vitin e ardhshëm (dobia e akumuluar); dhe

6) shuma e dobisë me të cilën do të bëhet zmadhimi i kryegjësë bazë i shoqërisë dhe shuma e dobisë për investime.

(3) Me Vendimin nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk mund të kryhen ndryshime në dobi të realizuar të shoqërisë.

Mbulimi i humbjes

Neni 484

(1) Mbledhja e bashkëpronarëve, gjegjësisht kuvendi vendosin për mbulimin e humbjes.

(2) Në Vendimin për mbulimin e humbjes shënohen burimet për zbulimin e saj e veçanërisht :

1) nga plotësimet;

2) me shlyerjen e kërkesave të kreditorëve;

3) në barë të rezervave të obligueshme të përgjithshme;

4) në barë të rezervave të posaçme për mbulimin e humbjeve; dhe

5) në barë të kryegjësë, me zvoglimin e saj.

(3) Me Vendim nga paragrafi 1 i këtij neni, nuk mund të kryhen ndryshime në humbjen e shoqërisë.

Rezerva të obligueshme dhe të përgjithshme (fondi i përgjithshëm rezerv)

Neni 485

(1) Shoqëria ka rezervë të obligueshme të përgjithshme si fond i përgjithshëm rezerv që është i formuar nëpërmjet përfshirjes së fitimit neto. Kjo rezervë llogaritet dhe ndahet si

përçindje e caktuar në marrëveshje, gjegjësisht në statut, dhe nuk mund të jetë më e vogël se 15 % nga dobia, përderisa rezervat e shoqërisë nuk arrijnë shumë që është e barabartë me një të pestën e kryegjësë bazë. Nëse rezerva e krijuar zvoglohet, doemos duhet të plotësohet në mënyrë të njëjtë.

(2) Përderisa rezerva e përgjithshme nuk e tejkalon me ligj, me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht të shumës më të vogël të caktuar me statut, mund të përdoret vetëm për mbulimin e humbjeve.

(3) Kur rezerva e përgjithshme do ta tejkalojë shumë më të vogël edhe pas mbulimit të të gjitha humbjeve, me Vendim të mbledhjes së bashkëpronarëve, gjegjësisht të kuvendit, teprica mund të përdoret për plotësimin e dividendës, nëse ajo për vitin afarist nuk e ka arritur shumë më të vogël të rregulluar me këtë ligj, me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht me statut.

(4) Ajo që në tepriçë është bartur në bazë të pagesës plotësuese të bashkëpronarëve, gjegjësisht të akcionarëve, nuk mund të përdoret për plotësimin e dividendës.

Rezerva të posaçme për arsye të mbulimit të humbjeve apo pagese të tjera

Neni 486

(1) Me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht me statut mund të parashikohet formimi i rezervave të posaçme për arsye të mbulimit të humbjeve të caktuara apo për pagesa të tjera. Qëllimi, organizimi dhe mënyra e përdorimit të rezervave përcaktohen me marrëveshje për shoqërinë, gjegjësisht me statut, dhe mund të ndryshohen vetëm me ndryshimin e marrëveshjes për shoqërinë, gjegjësisht me statut.

(2) Nëse me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht me statut janë paraparë rezerva për pension, sigurim nga riziku apo qëllime humanitare të të punësuarve në shoqëri, saktë caktohet qëllimi i tyre, mënyra e formimit të tyre dhe investimi, organizimi dhe mënyra e përdorimit të tyre.

(3) Rezervat nga paragrafi 2 i këtij neni janë të ndara nga prona e përgjithshme e shoqërisë, me ta veçmas administrohet dhe llogaritet për to udhëhiqen veçmas nga llogaritë tjera të shoqërisë. Në administrim marrin pjesë edhe përfaqësuesit e personave rezerve të cilëve u është dedikuar. Përderisa shoqëria ekziston, këto rezerva nuk mund të përdoren as për pagesën e borxheve as për çfarëdo lloj qëllimi tjetër, përveç asaj që është caktuar me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht me statut.

Nenseksioni 3

DIVIDENDA

Ndarja e dividendës

Neni 487

(1) Pas miratimit të llogarisë vjetore dhe të raporteve financiare dhe vendosjes së ekzistimit të dobisë për ndarje, kuvendi i bashkëpronarëve, gjegjësisht kuvendi e përcakton pjesën që duhet t'i ndahet bashkëpronarëve, gjegjësisht akcionarëve në formë të dividendës, sipas rregullave që i jep pjesëmarrja, gjegjësisht sipas llojit dhe klasave të akcioneve.

(2) Organi drejtues mund të paguajë dividendë shumë që nuk e tejkalon në përgjithësi dobinë e realizuar të treguar me llogarinë vjetore dhe me raportet financiare, të zmadhuar për dobinë e bartur dhe të pandarë nga vitet e kaluara, apo me rezervat që mund të ndahen, gjegjësisht që i tejkalojnë rezervat ligjore dhe rezervat e caktuara me marrëveshje për shoqërinë, gjegjësisht me statut dhe nëse janë të mbuluara humbjet nga vitet e kaluara, nëse ato për arsye të ndryshme nuk kanë qenë të mbuluara me llogarinë e fundit të miratuar dhe me raportet financiare.

(3) Nëse është e nevojshme, për arsye të sigurimit të shoqërisë apo për arsye të barabartë të dividendës, para se të caktohet lartësia e dividendës, bashkëpronarët, gjegjësisht akcionarët kanë mundësi me marrëveshje për shoqërinë, gjegjësisht me statut të vendosin të formohet rezervë e posaçme.

(4) Mënyrat e pagesës së dividendës i vërtetojnë bashkëpronarët në mbledhjen e bashkëpronarëve apo përmes sqarimit me letërkëmbim, gjegjësisht akcionarët e kuvendit.

(5) Dividenda paguhet më së voni në afat prej nëntë muajve pas mbarimit të vitit afarist. Bashkëpronarëve, gjegjësisht akcionarëve mund t'i paguhet avans në emër të dividendës gjatë vitit afarist nga pjesa e paraparë e dobisë ..

Dividendë në para, me pjesëmarrje gjegjësisht me akcione

Neni 488

(1) Në shoqërinë me përgjegjësi të kufizuar, gjegjësisht në shoqërinë akcionare në marrëveshjen me shoqërinë, gjegjësisht me statut mund të parashikohet mundësia çdo bashkëpronarë gjegjësisht akcionarë, si pjesë të dividendës që është ndarë apo nga avanset e dividendës, ta fitojë dividendën, gjegjësisht avansin e dividendës në para apo në kontribute, gjegjësisht në akcione.

(2) Oferta për pagesë të dividendës apo për avanset e dividendës me pjesëmarrje, gjegjësisht në akcione doemos duhet të bëhet në të njëjtën kohë për të gjithë bashkëpronarët, gjegjësisht akcionarëve sipas llojit dhe klasës së akcioneve.

Pagesa e avansit të dividendës

Neni 489

(1) Me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht me statut mund të autorizohet organi drjetues i shoqërisë gjatë vitit afarist në bazë të llogarisë periodike apo raporteve periodike financiare për tre gjashtë gjegjësisht nëntë muajt, të vërtetuar nga revizori i autorizuar i shoqërisë, t'i paguajë bashkëpronarëve, gjegjësisht akcionarëve avans në emër të dividendës.

(2) Organi drejtues mund ta paguajë avansin e dividendës deri te shumta e dobisë që është realizuar në periudhën për të cilën paguhet afati i dividendës, dhe nuk mund ta tejkalojë dobinë e përgjithshme të realizuar në vitin e kaluar të miratuar me llogari vjetore, të zmadhuar për dobinë e bartur të pandarë nga vitet e kaluara, dhe me rezervat që mund të ndahen me këtë qëllim, të zbritura për shumat që ndahen për rezervat e ligjeve, ndërsa për rezervat e vërtetuara me marrëveshjen për shoqërinë, gjegjësisht me statut, për periudhën që llogaritet avansi i dividendës, nëse nuk janë mbuluar humbjet e viteve të kaluara, dhe ato për çfarëdo lloj arsye nuk kanë qenë të mbuluara me llogarinë e fundit të miratuar me raportet financiare.

(3) Për pagesën e avansit të dividendës është e nevojshme pajtueshmëri e anëtarëve të këshillit të drejtorëve dhe Vendim njëzëri i Këshillit mbikëqyrës, gjegjësisht kontrolluesit.

Përmbajtja e Vendimit për pagesë të dividendës

Neni 490

(1) Me vendimin e kuvendit me të cilin miratohet pagesa e dividendës përcaktohet:

1) shumta e dividendës;

2) data e evidencës sipas së cilës përcaktohet lista e akcionarëve që kanë të drejtë të marrin dividendë, dhe

3) plani për pagesë të dividendës, si dhe dita kur paguhet dividenda (dita e pagesës) dhe mënyra se si i lajmëron shoqëria personat që kanë të drejtë në dividendë sipas Vendimit të marrur.

(2) Nëse data e evidentimit dhe para ditës së pagesës, bashkëpronari, gjegjësisht akcionari bën bartjen e pjesëmarrjes, gjegjësisht të akcioneve që i kanë sjellur të drejtë në dividendë, kjo e drejtë për marrjen e dividendës bartet te personi ku janë bartur kontributet gjegjësisht akcionet, përveç nëse bartësi dhe personi ku është bartur kontributi, gjegjësisht akcionet së bashku nuk kanë arritur marrëveshje për diçka tjetër.

**KAPITULLI I TETË
PJESËMARRJA NË SHOQËRI TË TJERA
TREGTARE
(SHOQËRITË E LIDHURA)**

**Llojet e lidhjes dhe krijimit të marrëdhënieve
ndërmjet shoqërive**

Neni 491

Shoqëritë e lidhura janë shoqëri të pavarura juridike që lidhen dhe krijohen në mes veti si:

1) shoqëritë i cili në shoqëri tjetër ka marrë pjesë, pjesëmarrje të rëndësishme, pjesëmarrje e shumicës, dhe e drejta e shumicës në vendosje apo pjesëmarrje të huazar; dhe

2) varësisht, shoqëria qeverisëse dhe shoqëritë që veprojnë së bashku.

SEKSIONI 1

**SHOQËRIA ME PJESËMARRJE, ME
PJESËMARRJE TË RËNDËSISHME, ME
PJESËMARRJE NË SHUMICË, APO E DREJTA E
SHUMICËS NË VENDOSJE**

**Nocioni i pjesëmarrjes së njëres shoqëri
në tjetër**

Neni 492

Shoqëria e cila në shoqëri tjetër ka përfitur kontribut apo aksione të cilat në kryegjënë bazë të shoqërisë tjetër janë përfaqësuar së paku 10 % por jo më shumë se 20% të kryegjësë bazë të shoqërisë llogaritet si shoqëri që ka pjesëmarrje në shoqëri tjetër.

Shoqëri me pjesëmarrje të rëndësishme

Neni 493

Shoqëria e cila në shoqëri tjetër ka përfitur kontribut apo aksione të cilat në kryegjënë bazë të shoqërisë tjetër janë paraqitur me më shumë se 20%, por jo më shumë se 50 % të kryegjësë bazë të shoqërisë, apo kur në mbledhjen e bashkëpronarëve, gjegjësisht të kuvendit i takojnë 20 % por jo më shumë se 50 % nga të gjithë votat, llogaritet si shoqëri me pjesëmarrje të rëndësishme.

**Shoqëri me pjesëmarrje në shumicë apo
me të drejtë në shumicë për vendosje
në shoqëri tjetër**

Neni 494

(1) Shoqëria e cila në shoqëri tjetër ka përfitur kontribut apo aksione të cilat në kryegjënë bazë të shoqërisë tjetër janë përfaqësuar më shumë se 50% apo kur në mbledhjen e bashkëpronarëve gjegjësisht të kuvendit të shoqërisë tjetër i takojnë më shumë se 50 % i të gjitha votave të shoqërisë, llogaritet si shoqëri që ka pjesëmarrje me shumicë.

(2) Shoqërisë që i takon pjesëmarrja në shumicë apo aksionet, gjegjësisht shumica e votave në shoqëri tjetër llogaritet, në kuptim të këtij ligji, për shoqëri me kontribut në shumicë, ndërsa shoqëria tjetër si shoqëri me pronë në shumicë.

(3) Sa kontribut i takon njëres shoqëri caktohet në shoqëri me përgjegjësi të kufizuar, shoqëria akcionare, dhe shoqëria komanditore e aksioneve sipas proporcionit të shumës nominale të kontributeve, gjegjësisht të aksioneve ndaj shumës nominale të përgjithshme të kryegjësë bazë që i takon shoqërisë tjetër. Kontributet vetanake, gjegjësisht aksionet e shoqërisë duhet të refuzohen nga kryegjësja bazë. Me kontributet vetanake, gjegjësisht aksionet e shoqërisë janë barazuar kontributet, gjegjësisht aksionet që i takojnë dikujt tjetër që i mban në llogari të asaj shoqërie.

(4) Çfarë numri të votave të mbledhjes së bashkëpronarëve, gjegjësisht të kuvendit i takojnë shoqërisë me pjesëmarrje në shumicë në shoqërinë tjetër caktohet ndaj marrëdhënies së numrit të votave që mund t'i përfitojë në bazë të kontributit, gjegjësisht aksioneve në marrëdhënie me numrin e përgjithshëm të gjithë votave.

Nga numri i përgjithshëm refuzohen votat e kontributeve vetanake, gjegjësisht aksioneve si dhe kontributet gjegjësisht aksionet që i takojnë dikujt tjetër që i mban në llogari të asaj shoqërie.

(5) Për pjesëmarrje, gjegjësisht për aksione që i takojnë shoqërisë llogariten edhe pjesëmarrja, gjegjësisht aksionet që i takojnë shoqërisë që prej saj është e varur apo në llogari të saj apo në llogari të shoqërisë që prej saj është e varur i mban dikush tjetër, por nëse në shoqërinë tregtarë-individ ka pjesëmarrje, gjegjësisht aksione të cilat hyjnë në pronë e tij.

SEKSIONI 2

**SHOQËRI TË NËNSHTRUARA, MBISUNDUESE
DHE SHOQËRI QË VEPROJNË BASHKË**

**Nocion për shoqëri të nënshtuara
dhe mbisunduese**

Neni 495

(1) Shoqëri e nënshtuar është shoqëri juridikisht e pavarur mbi të cilën një shoqëri tjetër (shoqëri mbisunduese) ka ndikesë mbisunduese të drejtpërdrejtë ose të tërthortë.

(2) Shoqëri që ka ndikesë mbisunduese të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në shoqëri që është e nënshtuar në atë është shoqëri mbisunduese.

Realizimi i ndikesës mbisunduese

Neni 496

(1) Konsiderohet se një shoqëri realizon ndikesë mbisunduese mbi shoqëri tjetër, kur:

1) drejtpërsëdrejti ose tërthorazi mban pjesë, përkatësisht aksione si pjesë të kapitalit themelor, që i siguron shumicën e votave në tubimin e bashkëpjesëmarrësve, përkatësisht në kuvendin;

2) vetë disponon shumicën e votave në shoqëri tjetër në sajë të marrëveshjes së kontraktuar me bashkëpjesëmarrësit, përkatësisht me aksionarët; ose

3) në fakt përcakton, përmes votave me të cilat disponon, cilat dhe çfarë vendimesh do të sjellen në kuvendin e bashkëpjesëmarrësit, përkatësisht në kuvendin në këtë shoqëri.

(2) Supozohet realizimi i ndikimit mbisundues nëse një shoqatë disponon drejtpërsëdrejti ose tërthorazi me numër votash që është më i madh se 40% nga numri i tërësishëm i votave që mund të jepen në tubimin e bashkëpjesëmarrësve, përkatësisht në kuvendin, ndërsa asnjë bashkëpjesëmarrës tjetër, përkatësisht aksionar drejtpërsëdrejti ose tërthorazi nuk posedon numër më të madh votash nga shoqata.

(3) Poqese ekziston mospajtim nëse sipas paragrafeve 1 dhe 2 të këtij neni për atë nëse një shoqatë realizon ndikesë mbisunduese mbi shoqatë tjetër, Komisioni për letra me vlerë është i autorizuar t'i paraqesë gjykatës propozim për përcaktimin e ekzistimit të ndikesës mbisunduese mbi një ose më tepër shoqëri.

Shoqëri me pjesëmarrje të dyanshme

Neni 497

Shoqëritë që dyanshëm kanë fituar pjesë, përkatësisht aksione, kështuqë çdo shoqëri ka pjesë, përkatësisht aksione që marrin pjesë me më tepër se 20% në kapitalin themelor në shoqërinë tjetër ose nëse në kuvendin, përkatësisht tubimit të pjesëmarrësve të shoqërisë tjetër i takojnë më shumë se 20% të votave, konsiderohen për shoqëri që kanë pjesëmarrje të dyanshme. Për përcaktim nëse një shoqërie i takon pjesë, përkatësisht nëse i takojnë aksione që marrin pjesë me më shumë se 20% përqind në kapitalin themelor në shoqëri tjetër aplikohen dispozitat e nenit 494 paragrafi 3 nga ky ligj.

Kufizimi i kryqëzimit të shumicës midis shoqërive

Neni 498

(1) Nëse shoqëria e nënshtuar, para se të bëhet shoqëri e nënshtuar posedon pjesë, përkatësisht aksione në shoqërinë mbisunduese, ka obligim ta tjetërsojë pjesën,

përkatësisht ti tjetërsojë aksionet në shoqërinë mbisunduese, më vonë në afat prej pesë vjetësh nga dita kur shoqëria është bërë shoqëri e nënshtruar.

(2) Nëse me këtë ligj është paraparë që shoqëri e nënshtruar në shoqërinë e saj mbisunduese të posedojë pjesë, përkatësisht aksione, ato nuk japin të drejtë vote.

Shoqëri që veprojnë bashkarisht

Neni 499

(1) Konsiderohet se shoqëri veprojnë bashkë nëse kanë nënshkruar marrëveshje me qëllim të fitimit ose cedimit të të drejtës së votës ose për shkak të realizimit të të drejtës së votës me qëllim që të sigurohet udhëheqja e politikës së përbashkët ndaj shoqërisë.

(2) Shoqëritë që veprojnë bashkarisht janë përgjegjëse në mënyrë solidarë për obligimet që dalin nga veprimi i tyre i përbashkët.

SEKSIONI 3

INFORMIM PËR PJESËMARRJE SHOQËRI TJERA

Informim për pjesë, përkatësisht aksione të fituara në shoqëri tjetër

Neni 500

(1) Kur një shoqëri fiton pjesë, respektivisht aksione të cilat në kapitalin themelor të shoqërisë tjetër të pavarur është e prezentuar me më shumë se 10% nga kapitali themelor të asaj shoqërie, llogaritur nga dita e tejkalimit të pragut të pjesëmarrjes prej 10%, për këtë, pa shtyerje, e informon atë shoqëri. Në informacionin me shkrim shoqëria që ka fituar pjesë, respektivisht aksione informon për madhësinë e pjesës dhe për numrin, llojin dhe klasat e aksioneve që i ka fituar në shoqërinë.

(2) Pjesët, përkatësisht aksionet me të drejtë vote që i posedon shoqëria që ka për obligim informimin e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni janë të barazuara me pjesët, respektivisht aksionet me të drejtë vote që i kanë:

- 1) shoqëri tjera në llogari të kësaj shoqërie;
- 2) shoqëri që në pajtim me këtë ligj realizojnë ndikesë mbisunduese mbi këtë shoqëri;
- 3) shoqëri me të cilën kjo shoqëri vepron bashkarisht; dhe

4) shoqëritë nga pikat 1 dhe 2 të këtij paragrafi që shoqëria ka të drejtë t'i fitojë në sajë të marrëveshjes ose të bazës tjetër juridike.

(3) Nëse lartësia e pjesëmarrjes nga paragrafi 1 i këtij neni për të cilën ekziston obligimi i informimit, zvogëlohet, shoqëria nga paragrafi 1 I këtij neni, pa shtyerje, me shkrim e informon për këtë shoqërinë tjetër. Informacioni përmban të dhëna për madhësinë e pjesës, respektivisht numrin, llojin dhe klasat e aksioneve për të cilat është zvogëluar pjesëmarrja.

(4) Shoqëria që ka përfitur pjesëmarrje shumicë është e obliguar që këtë ta botojë në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(5) Nëse shoqëria bën lëshim që ta realizojë informimin në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni, nuk mund ta realizojë të drejtën e votës nga pjesa, respektivisht nga aksionet që i takojnë, dhe vendimet e sjellura me këto vota janë të pavlefshme.

Mosvlerja e vendimeve nuk mund të theksohet ndaj personave të tretë që nuk kanë ditur ose, marrë parasysh të gjitha rrethanat, nuk kanë mund të dijnë për kufizimin e të drejtës së votës.

(6) Kur një shoqëri, sipas paragrafit 1 të këtij neni, fiton gjatë vitit afarist pjesë, respektivisht aksione me sëpaku 10% nga të gjitha votat në kuvendin, respektivisht tubimit të bashkëpjesëmarrësve në shoqëri tjetër, organi i administrimit është i obliguar për këtë t'i informojë bashkëpjesëmarrësit, respektivisht aksionarët në raportin vjetor mbo punën e shoqërisë si dhe për shoqëritë në të cilën ajo shoqëri ka pjesëmarrje të rëndësishme, shumicë ose të përbashkët.

(7) Në raportin vjetor për punën e shoqërisë nga paragrafi 5 të këtij neni theksohet identiteti i personave fizik dhe juridik që drejtpërsëdrejti ose tërthorazi kanë pjesëmarrje më shumë se 5% në kapitalin themelor ose kanë më tepër se 5% nga votat në tubimin e bashkëpjesëmarrësve, respektivisht kuvendit. Në raportin theksohen edhe ndryshimet nëse ato kanë ndodhur gjatë një viti.

SEKSIONI 4

UDHËHEQJE DHE PËRGJEGJËSI E SHOQËRISË ME PJESËMARRJE SHUMICË

Vëllimi i ndikesës së shoqërisë me pjesëmarrje shumicë

Neni 501

(1) Shoqëria me pjesëmarrje shumicë nuk mund ta shfrytëzojë ndikesën e saj që shoqërinë e nënshtruar ta detyrojë të ndërmer punë të dëmshme juridike ose të ndërmer ose të lëshojë që të ndërmarrë veprim, vetëm nëse shoqëria me pjesëmarrje shumicë obligohet se do t'ia zhëmtojë dëmin që ia ka shkaktuar shoqërisë së nënshtruar.

(2) Organi udhëheqës i shoqërisë së nënshtruar është i obliguar të përpilojë raport për marrëdhëniet me shoqërinë me pjesëmarrje shumicë për vitin paraprak afarist, të cilin e paraqet si pjesë përbërëse të raportit vjetor për punën e shoqërisë. Në raportin theksohen të gjitha punët juridike të cilat i ka ndërmarrë gjatë vitit paraprak shoqëria e nënshtruar e ndërlidhur me shoqërinë me pjesëmarrje shumicë ose me shoqëri e ndërlidhur me të në sajë të thirjes ose në interes të këtyre shoqërive si dhe të gjitha veprimet tjera të cilat në sajë të thirjes ose në interes të këtyre shoqërive i ka ndërmarrë ose ka lëshuar ti ndërmer në vitin e kaluar afarist. Në punët juridike theksohen pagesat dhe kundërpagesat, ndërkaq tek veprimat tjera theksohen shkaqet për ndërmarrjen e tyre si dhe dobia dhe dëmet e krijuara për shorinë. Gjatë zhëmtimit të dëmit veç e veç theksohet si është zhëmtuar dëmi në vitin afarist dhe nëse shoqëria ka pasur të drejtë për lehtësime dhe cilat kanë qenë ato.

(3) Raporti përgatitet në pajtim me parimet për ndërgjegjësi dhe besueshmëri.

(4) Në raportin, organi i administrimit i shoqërisë së nënshtruar duhet të spjegojë nëse shoqëria në rrethanat që i ka pasur të njohura gjatë ndërmarrjes se punës juridike ose nëse dhe kur është lëshuar të ndërmerret, për të cilën është marrë zhëmtim i caktuar dhe nëse me atë që është ndërmarrë ndonjë vveprim ose është lëshuar të ndërmerret është shkaktuar dëm. Nëse shoqëria ka pësuar dëm, organi i administrimit i shoqërisë së nënshtruar është i detyruar të deklarojë nëse dëmi është zhëmtuar. Sqarimi dhe deklarata shënohen në raportin e punës së shoqërisë së nënshtruar.

(5) Nëse revizionin e llogarisë vjetore dhe të raporteve financiare e kryen revizor i autorizuar, revizorit të autorizuar, njëkohësisht, me raportet i dorëzohet edhe raport i marrëdhëniet e shoqërisë së nënshtruar me shoqërinë me pjesëmarrje shumicë.

(6) Me propozim të aksionarit, përkatësisht të bashkëpjesëmarrësit, gjykata mund të përcaktojë revizor të autorizuar që t'i hulumtojë marrëdhëniet afariste të shoqërisë me pjesëmarrje shumicë ose me ndonjë nga shoqëritë janë janë të varura nga ajo.

Përgjegjësi e organeve të shoqërisë së nënshtruar

Neni 502

(1) Anëtarët e organit të administrimit të shoqërisë së nënshtruar përgjigjen si debitorë solidarë, si dhe të gjitha personat tjera të obliguara me zhëmtimin e dëmit sipas këtij ligji, nëse, me mospërbushjen e obligimeve të tyre, në raportin për marrëdhëniet me shoqërinë e nënshtruar me shoqërinë me pjesëmarrje shumicë dhe me shoqëritë e

varura nga ajo kanë bërë lëshim ta theksojnë punën e dëmshme juridike ose veprimin e dëmshëm ose nuk kanë theksuar se shoqëria me ato punë ose veprime juridike është dëmtuar, dhe ky dëm nuk i është zhdëmtuar. Në rast të kontestetit, ata janë të obliguar të dëshmojnë se kanë vepruar me kujdes të tregëtarit të rregullt dhe të kujdesëshëm, gjë e cila pritet prej tyre.

(2) Nëse shoqëria e nënshtruar ka organin e mbikqyrjes, anëtarët e tij, respektivisht kontrollori përgjigjen si debitorë solidar, nëse sa i përket punës juridike ose veprimit të dëmshëm nuk e kanë kryer obligimin e tyre ta kontrollojnë raportin nga paragrafi 2 të nenit 501 të këtij ligji dhe kanë bërë lëshim ta theksojnë punën e dëmshme juridike ose veprimin e dëmshëm me shoqërinë me pjesëmarrje shumicë dhe me shoqëritë e varura nga ajo dhe për rezultatit e shqyrtimit ta informojnë kuvendin, përkatësisht tubimin e bashkëpjesëmarrësve.

(3) Nuk ekziston obligimi për zhdëmtim të dëmit nëse veprimi i ndërmarrur mbështetet në vendim të sjellur nga kuvendi, përkatësisht nga tubimi i bashkëpjesëmarrësve, që është në pajtim me ligjin.

Përgjegjësi e shoqërisë me pjesëmarrje shumicë dhe përfaqësuesit e tij sipas ligji.

Neni 503

(1) Nëse shoqëria me pjesëmarrje shumicë shtyn shoqëri të nënshtruar të ndërmerr punë ose veprim juridik, respektivisht të mos bëjë të ndërmarrë punë ose veprim të tillë me çka, i shkakton dëm shoqërisë së nënshtruar ose personit të tretë, dhe dëmin nuk e zhdëmton deri në fund të vitit afarist, shoqëria me pjesëmarrje shumicë patjetër duhet shoqërisë së nënshtruar t'ia zhdëmtojë dëmin e shkakuar, ndërsa në raport me personin e tretë përgjigjet në mënyrë solidarë me shoqërinë e nënshtruar. Aktpadinë për zhdëmtim të dëmit në emër ose në llogari të shoqërisë së nënshtruar ose individualisht mund ta paraqesin aksionarët, respektivisht bashkëpjesëmarrësit pa dallim të dëmit që u është shkakuar me dëmin që i është bërë shoqërisë.

(2) Nëse shoqëri me pjesëmarrje shumicë, në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni, nuk ia zhdëmton dëmin që ia ka shkakuar shoqërisë së nënshtruar, patjetër duhet të përgatit raport në të cilin patjetër duhet të përcaktojë kur dhe në çfarë mënyre dëmi do të zhdëmtohet. Raporti i dërgohet shoqërisë së nënshtruar në afat prej tre dhjet ditësh pas kalimit të vitit afarist në të cilin është bërë dëmi.

(3) Nëse shoqëria me pjesëmarrje shumicë shtyn shoqëri të nënshtruar të ndërmarrë punë ose veprim juridik, respektivisht të bëjë lëshim të ndërmarrë punë ose veprim të tillë me çka i është shkakuar dëm i pazhdëmtueshëm shoqërisë së nënshtruar ose e ka shtyrë të bëjë veprime, respektivisht ka lëshuar të ndërmarrë veprime e për këtë shkak është përmbushur njëri nga kushtet për falimentim mbi shoqërinë e nënshtruar, shoqëria me pjesëmarrje shumicë ka përgjegjësi solidarë për lartësinë e kërkesave që nuk mund të përmbushen nga shoqëria e nënshtruar në falimentim e sipër.

(4) Nëse shoqëria me pjesëmarrje shumicë shtyn shoqëri të nënshtruar të ndërmerr punë ose veprim juridik, ose të mos ndërmarrë punë ose veprim të tillë juridik me çka u shkaktohet dëm aksionarët nga shoqëria e nënshtruar, shoqëria me pjesëmarrje shumicë dhe shoqëria e nënshtruar janë përgjegjëse në mënyrë solidarë në raport me kërkesat e aksionarëve.

(5) Krahas shoqërisë me pjesëmarrje shumicë për dëmin në mënyrë solidarë përgjigjen edhe përfaqësuesit me ligj të shoqërisë së nënshtruar për punët juridike, respektivisht për veprimet që është dashur t'i ndërmarrin, respektivisht që kanë lëshuar t'i ndërmarrin.

(6) Obligimi për zhdëmtim të dëmit nuk ekziston nëse tregëtarit i përpiktë dhe i ndërgjegjshëm i shoqërisë së pavarur do të kishte ndërmarrë punën juridike ose do të kishte ndërmarrë ose do të kishte lëshuar të ndërmarrë punë të njejtë juridike, respektivisht veprim pa shtyrje që ta bëjë këtë nga shoqëria me pjesëmarrje shumicë.

SEKSIONI 5 LLOGARIA E KONSOLIDUAR VJETORE DHE RAPORTE TË KONSOLIDUARA FINANCIARE

Llogaria e konsoliduar vjetore dhe raporte financiare

Neni 504

(1) Shoqëria tregëtare çdo vit përpilon dhe shpall llogari të konsoliduar vjetore dhe raporte të konsoliduara financiare, nëse ka ndikesë mbisunduese në një ose në shumë shoqëri.

(2) Llogaria e konsoliduar vjetore përgatitet sipas mënyrës në të cilën ministri i financave e përcakton mbajtjen e kontabilitetit për shkak të nevojave dhe qëllimeve tatimore.

(3) Raportet e konsoliduara financiare përgatiten sipas standardeve ndërkombëtare të kontabilitetit.

(4) Llogaria e konsoliduar vjetore dhe raportet e konsoliduara patjetër duhet të përpilohen në të njejtën datë në të cilën është përpiluar llogaria vjetore dhe raportet financiare e shoqërisë me ndikesë mbisunduese.

Përmbajtja e llogarisë së konsoliduar vjetore dhe të raporteve të konsoliduara financiare

Neni 505

(1) Llogaria e konsoliduar vjetore përmban bilancin e konsoliduar të gjendjes dhe bilancin e konsoliduar të suksesit.

(2) Raportet e konsoliduara financiare përmbajnë bilancin e konsoliduar të gjendjes, bilancin e konsoliduar të suksesit, raportin e konsoliduar për rrjedhat e parave, raportin e konsoliduar për ndryshimet në kapitalin kryesor dhe shënime ndaj raportet e konsoliduara, politika të aplikuara kontabiliste dhe shënime tjera sqarimi.

(3) Llogaritë e konsoliduara vjetore dhe raportet financiare përpilohen në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj.

Revizioni i llogarisë së konsoliduar vjetore raportet e konsoliduara financiare

Neni 506

(1) Llogaria e konsoliduar vjetore dhe raportet e konsoliduara nuk mund të miratohen pa u bërë revizioni.

(2) Llogarinë e konsoliduar vjetore dhe raportet e konsoliduara financiare shoqëria për revizion revizorit të autorizuar.

(3) Shoqëria e autorizuar për revizion përcakton nëse raporti vjetor për punën e shoqërisë është në pajtim me llogarinë e konsoliduar vjetore, respektivisht me raportet e konsoliduara financiare për vitin e njejtë afarist.

(4) Llogarinë e konsoliduar vjetore, bashkë me raportin për punën për vitin vijues, shoqëria është e obliguar t'ua dërgojë organeve të përcaktuara në nenin 477, paragrafi 4 të këtij ligji, më vonë deri më 31 Mars në vitin e ardhëshëm.

(5) Llogaritë të miratuara të konsoliduara vjetore dhe raportet e miratuara të konsoliduara financiare, bashkë me raportin vjetor për punën e shoqërisë, organi i administrimit, më vonë tredhjet ditë nga dita e miratimit të tyre, në kopje, ia dërgojnë Regjistrin të llogarive vjetore pranë Regjistrin qendror dhe i vendosin për inspektim në lokalin afarist ose në lokal tjetër. Të drejtë inspektimi ka çdo bashkëpjesëmarrës, respektivisht aksionar.

(6) Llogaria e miratuar e konsoliduar dhe raportet miratuara të konsoliduara financiare bashkë me raportin vjetor, të punës dhe me raportin për revizionin të miartuar nga tubimi I bashkëpjesëmarrësve, respektivisht kuvendi, shpallen në të njejtën mënyrë dhe me të njejtat kushte si dhe llogaria vjetore dhe raportet financiare të shoqërive.

KAPITULLI I NËNTË
TRANSFORMIM I SHOQATËS PREJ NJËRËS
NË FORMË TJETËR TË SHOQATËS

SEKSIONI I
DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Nocioni
Neni 507

(1) Secila shoqatë tregtare mundet që, në bazë të vendimit të bashkëpronarëve respektivisht aksionerëve, të marrë në mënyrë dhe në bazë të kushteve të caktuara me këtë ligj, kontratës për shoqatën, respektivisht statutin, ta transformojë formën e shoqatës dhe të vazhdojë të punojë në formën në të cilën është transformuar shoqata (në tekstin e mëtuqjeshëm: transformim prej një forme në formë tjetër të shoqatës).

(2) Për transformimin prej një forme në formë tjetër të shoqatës zbatohen në mënyrë përkatëse edhe dispozitat e këtij ligji për themelimin e formës adekuate të shoqatës që ndodh me transformimin, nëse kjo kaptinë e ligjit nuk është caktuar ndryshe.

Përfashtimi (moszbatimi) i likuidimit
Neni 508

(1) Gjatë transformimit të shoqatës prej një forme në formë tjetër të shoqatës, nuk zbatohet likuidimi.

(2) Shoqata mbi të cilën zbatohet likuidimi, mund të transformohet prej një forme në tjetër formë të shoqatës deri në fillim të ndarjes dhe pagesës së masës së mbetur të likuidimit që mbetet pas pagesës së kërkesave të kreditorëve të shoqatës.

(3) Shoqata mbi të cilën është hapur procedurë falimentuese, nuk mund të transformohet prej një forme në tjetër formë të shoqatës, përpos nëse në pajtim me Ligjin për falimentim transformimi është përmbytur në planin e miratuar për riorganizimin e borxhliut të falimentuar.

Kontinuitet i personit juridik
Neni 509

(1) Pas transformimit të kryer të shoqatës prej një forme në formë tjetër të shoqatës, shoqata vazhdon të punojë si person juridik në formën tjetër të shoqatës me të gjitha të drejtat dhe obligimet nga forma e shoqatës prej së cilës është transformuar, përveç të drejtave dhe obligimeve të bashkëpronarëve, respektivisht aksionerëve të cilët janë ndryshuar me marrëveshjen e shoqatës, përkatësisht statutin e shoqatës në procedurën e transformimit.

(2) Për të gjitha obligimet e shoqatës që kanë ndodhur deri në transformimin e shoqatës, bashkëpronarët e shoqatës publike, përkatësisht komplementarët në shoqërinë komanditore ose shoqërinë komanditore me aksione nga shoqata e cila është transformuar, u përgjigjen kreditorëve pa kufi dhe në mënyrë solidare me gjithë pronën e tyre.

PROCEDURA E TRANSFORMIMIT TË
SHOQËRISË
PREJ NJË FORME NË FORMË TJETËR TË
SHOQËRISË

Vendimi për transformimin e shoqatës prej një
forme në formë tjetër të shoqatës

Neni 510

(1) Transformim i shoqatës prej një forme në formë tjetër të shoqatës kryhet në bazë të vendimit për transformim të shoqatës prej një forme në formë tjetër të

shoqatës (në tekstin e mëtuqjeshëm: vendimi për transformim) të cilin e merr tubimi i bashkëpronarëve, përkatësisht kuvendi.

(2) Vendimin për transformim nga paragrafi 1 i këtij neni e merr tubimi i bashkëpronarëve, përkatësisht kuvendi me shumicën e votave e cila nuk mund jenë nën dy të tretat nga të gjitha pjesët e paraqitura, përkatësisht aksionet me të drejtë vote, përpos nëse me kontaktën për shoqërinë, përkatësisht statutin nuk kërkohet shumicë më e madhe.

(3) Vendimi për transformim të shoqërisë publike, përkatësisht të shoqërisë komanditore në formë tjetër të shoqërisë, kryhet në pajtim me të gjithë bashkëpronarët, përkatësisht komplementarët. Vendimi për transformimin e shoqërisë komanditore me aksione në formë tjetër të shoqërisë zbatohet në pajtim me kuvendin për të cilin vendim pëlqim japin të gjithë komplementarët.

(4) Vendimi për transformim e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar, përkatësisht të shoqërisë aksionare në shoqëri publike merret me pëlqimin e të gjithë bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve.

(5) Në mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht kuvend në të cilin vendoset për transformim, miratohet llogaria vjetore deri në ditën e vendosjes për transformimin e shoqërisë, së bashku me raportin e revizorit të autorizuar.

(6) Organi udhëheqës, përkatësisht bashkëpronarët, të autorizuar ta drejtojnë shoqërin, duhet të doemos duhet të paraqesin informatë me shkrim, në të cilën arsyetohen shkaqet, çështjet juridike dhe afariste me rëndësi për transformimin, në mënyrë që të gjithë bashkëpronarët të kenë qasje, përkatësisht aksionerët. Informata me shkrim dërgohet si pjesë e materialeve të cilat u dërgohen bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve për mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht kuvendin në të cilin vendoset për transformimin.

Përmbytja e vendimit për transformim
Neni 511

(1) Vendimi për transformim i përmban këto të dhëna:

1) firmën e shoqatës e cila transformohet dhe firmën e shoqatës në të cilën është transformuar;

2) emrin dhe mbiemrin e secilit bashkëpronar, përkatësisht aksionar, numrin amzë të qytetarit (NAQ), numrin e pasaportës, përkatësisht numrin e letërnjoftimit ose ndonjë dokumenti tjetër për dërmënë e identitetit-që vlen në vendin e tij-nëse bashkëpronari, përkatësisht aksionari është person i huaj fizik dhe nënshtetësia e tij, si dhe vendbanimi, përkatësisht firma, selia, MBC nëse bashkëpronari, përkatësisht aksionari është person juridik;

3) udhëzimin e kontratës për shoqërinë, përkatësisht statutin i cili është shtesë e vendimit për transformim dhe pjesë përbërëse e saj;

4) udhëzimin e vendimit për zgjedhjen e organit udhëheqës, përkatësisht të organit mbikqyrës, nëse shoqëria ka organ mbikqyrës; dhe

5) udhëzimin e llogarisë së miratuar vjetore.

(2) Për përmbytjen e kontratës për shoqatën, përkatësisht statutit në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e këtij ligji, me të cilat rregullohet përmbytja e kontratës për shoqërinë, përkatësisht statutit gjatë themelimit të formës së shoqërisë që ndodh me transformimin.

(3) Nëse shmangia nga pjesët e shoqërisë që e ndryshon formën është e kushtëzuar me pëlqimin e bashkëpronarëve, të cilët krahas pagesave të depozitimeve kanë edhe obligime tjera ndaj shoqërisë, për vlefshmërinë e vendimit për transformim duhet edhe pëlqimi i tyre.

Kushtet me të cilat mund të kryhet transformimi Neni 512

(1) Shoqëria mund të transformohet prej një forme në formë tjetër të shoqatës, në bazë të kushteve s vijojnë:

1) pas marrjes së vendimit për transformim t'u mundësohet të gjithë bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve të deklarohen se dëshirojnë që me pjesën e tyre, përkatësisht me aksionet e tyre të marrin pjesë me pjesën, përkatësisht me aksionet në formën e shoqatës që do të formohet me transformimin;

2) në formën e transformuar të shoqërisë, bashkëpronari, përkatësisht aksionari të marrë pjesë me pjesën, përkatësisht me aksionet proporcionalisht me vlerën nominale të pjesës së tij, përkatësisht aksioneve të tij me të cilat ka marrë pjesë si bashkëpronar, përkatësisht aksionar në pjesën më të madhe të shoqërisë që është transformuar;

3) bashkëpronari, përkatësisht aksionari pavarësisht mund të vendosë për madhësinë e pjesës së pjesëmarrjes së tij, përkatësisht me numrin e aksioneve në formën e shoqërisë e cila do të formohet me transformimin; dhe

4) në shoqërinë e cila do të formohet me transformim të marrin pjesë bashkëpronarë, përkatësisht aksionarë ku pjesëmarrja e pjesëve nominale të tyre, përkatësisht aksionet të përbëjnë më së paku dy të tretat e kryegjësë themelore të shoqërisë që ndodh me transformimin.

(2) Nëse kryegjësja themelore nuk mbulohet me participimin në bazë të paragrafit 1 pika 4 i këtij neni, kryegjësja themelore mund të plotësohet me depozitime që mund të merren edhe nga persona të cilët nuk janë bashkëpronarë, përkatësisht aksionarë, që mund të paguhen vetëm në para dhe atë plotësisht para regjistrimit të vendimit për transformim në regjistrin tregtar, ose bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët janë të obliguar ta paguajnë dallimin, proporcionalisht me pjesëmarrjen në depozitimim e tyre, në kryegjësë themelore të shoqërisë që do të ndodhë me transformimin.

(3) Vlera e pjesës së posaçme, përkatësisht aksionit të posaçëm, llogaritet në bazë të bilancit të gjendjes, e cila themelohet për atë qëllim dhe që është pjesë përberëse e vendimit për transformim.

Marrja e pjesës, përkatësisht e aksionit Neni 513

(1) Marrja e pjesës kryhet me deklaratë-të vërtetuar te noteri, ndërsa marrja e aksioneve kryhet me fletëregjistrim.

(2) Nëse vendimi për transformim, pjesë përberëse e të cilit është edhe kontrata për shoqërinë, përkatësisht statuti miratohet në mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht kuvend, në të cilin vendoset për transformimin e saj në formë tjetër të shoqërisë, me kërkesën e shumicës së bashkëpronarëve, përkatësisht aksionarëve të cilët marrin pjesë në punën e kuvendit të bashkëpronarëve, përkatësisht kuvend, në mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht në vet mbledhjen mund të japin deklaratë për marrjen e pjesës, përkatësisht aksioneve të cilat hynë në procesverbalin e mbledhjes së bashkëpronarëve, përkatësisht të kuvendit, me kusht që procesverbalin ta mbajë noteri dhe përmbajtja e tij t'u përgjigjet dispozitave të këtij ligji.

(3) Bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët të cilët nuk kanë marrë pjesë në mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht të kuvendit, në afat prej tri ditësh pas mbajtjes së mbledhjes së bashkëpronarëve, përkatësisht të kuvendit, ftohen me thirrje publike, që në afat i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se një muaj, por jo edhe më i gjatë se dy muaj prej ditës së shpalljes së thirrjes publike të japin deklaratë se a pajtohen të marrin pjesë, përkatësisht aksione, të

verifikuar te noteri, mund ta dorëzojnë në afat të caktuar në thirrjen publike.

(4) Të gjithë bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët të cilët janë pajtuar të jenë bashkëpronarë në shoqëri me përgjegjësi të kufizuar, bashkëpronarë si komanditorë, përkatësisht komplementarë në shoqërinë komanditore, shoqëri komanditore me aksione, përkatësisht bashkëpronarë në shoqëri publike, doemos duhet të japin deklaratë të hartuar me shkërim se e pranojnë kontratën për shoqërinë. Nënshkrimi i deklaratës vërtetohet te noteri.

(5) Të gjithë bashkëpronarët të cilët janë pajtuar të jenë aksionarë në shoqërinë e transformuar doemos duhet të nënshkruajnë fletëparaqitje për numrin e aksioneve që i marrin.

(6) Kur kryhet transformim i shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar, përkatësisht të shoqërisë aksionare në shoqëri publike, bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët të cilët nuk kanë marrë pjesë në mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht të kuvendit, deklaratën nga paragrafi 4 i këtij ligji mund ta japin në afat jo më të gjatë se tridhjet ditë prej ditës së mbajtjes së mbledhjes së bashkëpronarëve, përkatësisht të kuvendit.

(7) Dispozitat e këtij ligji për kryegjësë themelore, depozitimim në shoqëri, pjesët, përkatësisht aksionet aplikohen ngjashëm në rast të transformimit të shoqërisë prej një forme në formë tjetër të shoqërisë.

Regjistrimi i transformimit Neni 514

(1) Transformimi prej një forme në formë tjetër të shoqërisë regjistrohet në regjistrin tregtar.

(2) Pas marrjes së vendimit për transformim dorëzohet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar. Fletëparaqitjen e nënshkruajnë antarët e organit udhëheqës, udhëheqësit, kryetari i këshillit mbikqyrës, përkatësisht kontrolluesi i shoqatës, të cilët janë caktuar me marrëveshjen e shoqatës, përkatësisht me statutin.

(3) Fletëparaqitjes për regjistrimin e transformimit në regjistrin tregtar i bashkangjiten në origjinal, duplikatë ose të verifikuar te noteri;

1) procesverbali nga mbledhja e bashkëpronarëve, përkatësisht nga kuvendi në të cilën është marrë vendimi për transformim, i vërtetuar te noteri;

2) deklarata nga të gjithë antarët e organit udhëheqës, përkatësisht të udhëheqësit, nëse shoqëria ka organ mbikqyrës edhe deklarata të antarëve të këshillit mbikqyrës, përkatësisht të kontrolluesit, përkatësisht të bashkëpronarëve në shoqërinë publike dhe komplementarët në shoqërinë komanditore dhe shoqërinë komanditore me aksione se janë plotësuar kushtet për transformimin e shoqërisë në formë tjetër të shoqërisë, të parapara me këtë ligj.

3) vendimi për transformim me pjesët e caktuara me këtë ligj;

4) lista me emrin dhe mbiemrin e secilit bashkëpronar, përkatësisht aksionar, numri amzë i qytetarit (NAQ), numri i pasaportës, përkatësisht numri i letërnjoftimit ose dokumentit tjetër për dëshmimin e identitetit që vlen në vendin e tij-nëse bashkëpronari, përkatësisht aksionari është person i huaj fizik dhe nënshkruarësia e tij si dhe vendbanimi, përkatësisht firma, selia, MBS nëse bashkëpronari përkatësisht aksionari është person juridik, me të caktuarit e madhësisë së pjesës, përkatësisht të numrit të aksioneve që i ndërmerr secili bashkëpronar, përkatësisht aksionar proporcionalisht me vlerën nominale të pjesës së bashkëpronarit, përkatësisht vlera nominale e aksioneve të secilit aksionar që i posedojnë në kryegjësë themelore të shoqërisë që ndodh me transformimin;

5) lista e emëruar në të cilën përmenden bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët të cilët kanë votuar për marrjen e vendimit për transformim;

6) vendimi për zgjedhjen e organit udhëheqës, këshillit mbikqyrës ose kontrolluesit, nëse shoqëria ka organ mbikqyrës, përkatësisht vendimi për emërimin e bashkëpronarëve, përkatësisht personave të cilët sipas marrëveshjes së shoqërisë janë të autorizuar për përfaqësim, që është shtesë e vendimit për transformim dhe është pjesë përbërëse e tij;

7) deklaratat e bashkëpronarëve për marrjen e pjesëve dhe për zbatimin e marrëveshjes për shoqërinë, pa dallim se a janë futur në procsverblin ose janë dhënë në mënyrë tjetër, të caktuar me këtë ligj, përkatësisht fletëregjistrat për marrjen e aksioneve;

8) llogaria vjetore deri në ditën e vendosjes për transformim të shoqërisë, së bashku me raportin nga revizori i autorizuar; dhe

9) deklaratat në pajtim me nenin 32 të këtij ligji.

(4) Me regjistrimin e transformimit në regjistrin tregtar, shoqëria vazhdon të punojë si shoqëri në formën në të cilën është transformuar.

(5) Nëse fletëparaqitja nga paragrafi 2 i këtij neni nuk dorëzohet në afat prej nëntëdhjetë ditësh prej ditës kur në mbledhjen e bashkëpronarëve, përkatësisht të kuvendit është marrë vendimi për transformim, llogaritjet se vendimi nuk është marrë.

Shndërrimi i pjesëve në aksione, përkatësisht aksione në pjesë

Neni 515

(1) Pas regjistrimit të transformimit në regjistrin tregtar, në bazë të deklaratave për marrjen e pjesëve, përkatësisht fletëregjistrave për marrjen e aksioneve dhe vërtetimit për fitimin e pjesëve, përkatësisht për fitimin e aksioneve në shoqërinë e transformuar, pjesët, përkatësisht aksionet regjistrohen në librin e pjesëve, përkatësisht në librin aksionar.

(2) Vërtetimin nga paragrafi 1 i këtij neni e jep organi udhëheqës i shoqërisë që transformohet.

(3) Nëse shoqëria transformohet në shoqëri aksionare, kryetari i këshillit të drejtorëve, përkatësisht kryetari i këshillit drejtues, më së voni në afat prej tetë ditësh prej ditës së regjistrimit të transformimit në regjistrin tregtar, i jep urdhër Depozitorit qendror për letra me vlerë të hapë libër aksionar.

(4) Nëse shoqëria aksionare transformohet në formë tjetër të shoqërisë, udhëheqësi më së voni në afat prej tetë ditësh prej ditës së regjistrimit të transformimit në regjistrin tregtar, i jep urdhër Depozitorit qendror për letra me vlerë ta mbyllë librin aksionar.

(5) Të drejtat e personave të tretë ndaj pjesëve, përkatësisht aksioneve nga shoqëria që është transformuar përcillen si të drejta të personave të tretë ndaj pjesëve, përkatësisht ndaj aksioneve në shoqërinë që ka ndodhur me transformimin.

Të drejtat e bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit pas transformimit të shoqërisë

Neni 516

(1) Bashkëpronarit, përkatësisht aksionarit i cili me deklaratë me shkrim nuk është pajtuar me transformimin e shoqërisë në formë tjetër të shoqërisë, shoqëria është e obliguar t'ia riblejë pjesën, përkatësisht aksionet sipas çmimit të përshtatshëm me bilancin e pranuar i vërtetuar në vendimin për transformimin e shoqërisë (çmimi i ofruar).

(2) Nëse bashkëpronari, përkatësisht aksionari nuk e pranon çmimin e ofruar ngë paragrafi 1 i këtij neni më së voni në afat prej tridhjetë ditësh nga dita e refuzimit të ofertës, mund të dorëzohet propozim deri te gjykata që ta konfirmojë vlerën e pjesës, përkatësisht të aksioneve bashkëpronari, përkatësisht aksionari i humb të drejtat e pjesës, përkatësisht të aksioneve, vetëm nëse të drejtën për kompensim të pjesës së tij, përkatësisht të aksioneve të tij.

(3) Bashkëpronari, përkatësisht aksionari i shoqërisë që është transformuar, mund ta dorëzohet propozimin nga paragrafi 2 i këtij neni vetëm nëpërmjet përfaqësuesit të përkohshëm, të cilin ata e emërojnë. Përfaqësuesi i përkohshëm ka të drejtë për kompensim të harxhimeve si edhe në shpërblim të punës së tij nëse bashkëpronari, përkatësisht aksionari vetë nuk i cakton harxhimet dhe shpërblimin, ato i konfirmon gjykata në bazë të rrethanave të secilit rast dhe cakton në çfarë mase duhet t'ia kompenzojnë bashkëpronarët e mëparshëm, përkatësisht aksionarët që kanë të bëjnë me atë.

(4) Gjykata, në bazë të raportit për vlerësim, të përpiluar nga vlerësuesi i autorizuar i emëruar nga gjykata, cakton vlerën e pjesës, përkatësisht të aksioneve të bashkëpronarit, përkatësisht të aksionarit i cili kundërshtohet. Në këtë rast, harxhimet bien në barrë të shoqërisë, nëse vlerësuesi konfirmon se çmimi për pjesë, përkatësisht për aksionet që e ka caktuar shoqëria është e njëjtë ose më e vogël prej asaj që e ka konfirmuar shoqëria, harxhimet për vlerësimin bien mbi bashkëpronarin, përkatësisht aksionarin i cili e ka dorëzuar kërkesën, bashkëpronari, përkatësisht aksionari me propozim mund të kërkojë dhe kamatë.

(5) Pas plotfuqishmërisë juridike të vendimit të gjykatës nga paragrafi 4 të këtij neni, shoqëria që ka ndodhur me transformimin e cakton afatin për ngritjen e pagesës që nuk mund të jetë me pak se një muaj. Pas kalimit të këtij afati, paratë kalojnë te gjykata.

(6) Bashkëpronarët, përkatësisht aksionarët e shoqërisë që transformohet nuk mund të kenë kërkesa të tjera nga pronësia e shoqërisë që ndodh me transformimin, në bazë të transformimit.

KAPTINA E DHJETË BASHIMI, BASHKANGJITJA DHE NDARJA E SHOQËRIVE (NDRYSHIME STATUTARE)

Bashkimi, bashkangjitja dhe ndarja e shoqërive

Neni 517

(1) Një ose më tepër shoqëri mund të bashkohen (shoqëri që bashkohet) në shoqër tjetër (shoqatë që merret) me bartje të gjithë pronës dhe të obligimeve të shoqatës që bashkohet pa kryerjen e likuidimit të tij, në zëvendësim për pjesë, respektivisht për aksione nga shoqata që merret.

(2) dy ose më tepër shoqata mund të bashkohen, pa u kryer likuidimi, me themelimin e një shoqate të re-shfrytëzuese në të cilën bartet gjithë pasuria dhe obligimet e shoqatave që bashkohen, për zëvendësim të pjesëve, respektivisht të aksioneve të shoqatës së re-shfrytëzuese.

(3) Një shoqatë mund që, nëpërmjet ndarjes, njëkohësisht ta bartë tërë pasurinë dhe obligimet në dy ose më tepër shoqatave të reja të themeluara (në tëkstin e mëtutjeshëm: ndarje me të themeluar) ose në dy ose më tepër shoqata ekzistuese (në tëkstin e mëtutjeshëm: ndarje me marrje), gjatë së cilës shoqata që ndahet pushon pa kryerjen e likuidimit. Një shoqatë mund që gjatë ndarjes, pjesë të pasurisë së vet dhe të obligimeve t'i bartë në një ose më tepër shoqata të reja të themeluara (në tëkstin e

mëtutjeshëm: ndarje me themelim) ose në një ose më tepër shoqata ekzistuese (në tekstin e mëtutjeshëm: ndarje me marrje), gjatë së cilës shoqata nuk pushon.

(4) Ndarja mund të kryhet me bartje të njëkohëshme të të gjithë pasurisë ose të një pjese të pasurisë dhe të obligimeve të shoqatës që ndahet në shoqata të reja dhe në shoqata ekzistuese ndarje e kombinuar me ndarje të themeluar, ndarje me marrje, ndarje me themelim dhe me ndarje me marrje).

(5) Bashkëpronarët, respektivisht aksionarët të shoqatave në kuadër të veprimeve të cekura në paragrafet 1,2,3 dhe 4 të këtij neni pranojnë pjesë ose aksione nga shoqatat që i marrin respektivisht nga shoqatat e reja të themeluara-shfrytëzues dhe sipas nevojës, dallim në të holla sasia e të cilit nuk kalon 10% nga sasia nominale të pjesëve të pranuar, respektivisht aksioneve.

(6) Bashkim, bashkangjitja, respektivisht ndarja nga paragrafet 1,2,3 dhe 4 të këtij neni mund të kryhet edhe kur është marrë vendim për pushimin e shoqatës me likuidim, me kusht bashkëpronarët, respektivisht aksionarët të mos e kenë filluar ndarjen e pasurisë dhe obligimet e shoqatës, respektivisht kur ndalohet procedurë e hapur falimentuese për zbatimin e riorganizimit të borxhit të falimentuar, respektivisht kur ajo është e konfirmuar në planin për riorganizimin e borxhit të falimentuar.

(7) Veprimet të parapara me këtë nen mund të kryhen edhe midis shoqatave me forma të ndryshme.

Vendosja për ndryshimet statutare

Neni 518

(1) Për bashkimin vendosin shoqata që bashkohet dhe shoqata ndaj së cilës kryhet të bashkuarit (shoqata që merr);

(2) Për bashkangjitjen vendosin shoqatat që bashkangjiten;

(3) Për ndarjen e shoqatës që kryhet me ndarje me themelim dhe me ndarje, me themelimin e shoqatave të reja, vendimin e merr shoqata e cila ndahet. Kur ndarja e shoqatës kryhet me ndarje me marrje dhe me ndarje me marrjen, vendimin e merr shoqata e cila ndahet dhe shoqata të cilës i bartet pjesë e pasurisë dhe obligimeve të shoqatës e cila ndahet (shoqata që merret).

(4) Vendimin për bashkimin, bashkangjitjen dhe ndarjen e marrin bashkëpronarët, mbledhja e bashkëpronarëve, respektivisht kuvendi i secilës shoqatë e cila merr pjesë në bashkimin, bashkangjitjen dhe në ndarjen, sipas kushteve dhe mënyrës, të parapara me këtë ligj për ndryshimin e marrëveshjes të shoqatës, respektivisht të statutit.

(5) Nëse me bashkim dhe ndarje themelohet shoqatë e re, themelimi kryhet në bazë të dispozitave të këtij ligji që kanë të bëjnë me themelimin e formave përkatëse të shoqatës, vetëm nëse me dispozitat e kësaj kapitine nuk është ndryshe e caktuar.

(6) Nëse si pasojë e bashkimit, bashkangjitjes dhe ndarjes rriten obligimet e bashkëpronarëve ose të aksionarëve të një ose më tepër shoqatave, vendimi për bashkimin, bashkangjitjen dhe ndarjen merret në pajtim e të gjithë bashkëpronarëve, respektivisht aksionarë.

(7) Kryetari i këshillit të drejtorave, respektivisht kryetari i këshillit drejtues, më së voni në afat prej tetë ditëve prej ditës së regjistrimit të të bashkuarit në shoqatë tjetër kah shoqatë aksionare, respektivisht bashkangjitjes ose ndarjes të shoqatës aksionare e lajmëron Depozitatori qendror për letra me vlerë për kryerjen e ndryshimit statutar i jep urdhër për ndryshimet të cilat duhet të kryhen në librin aksionar, respektivisht për hapjen e librit të ri aksionar.

Bartja universale e tërë pasurisë ose të një pjese të saj

Neni 519

(1) Me bashkimin, bashkangjitjen dhe ndarjen e shoqatës me ndarje me themelim dhe me ndarje me marrje, shoqata pushon pa likuidim dhe kryhet bartje universale e tërë pasurisë dhe obligimet ndaj shoqatave të reja të themeluara dhe ndaj shoqatave që marrin, me gjendjen e ditës të caktuar me marrëveshjen në të cilën i harmonizojnë kushtet me anë të të cilave do të kryhet bashkimi, bashkangjitja, respektivisht ndarja (në tekstin e mëtutjeshëm: marrëveshje) ose me planin për ndarjen e shoqatës me ndarje me të themeluar dhe me të veçuar me të themeluar në tekstin e mëtutjeshëm: plan për ndarje).

(2) Shoqatat e reja të themeluara që kanë ndodhur me bashkangjitjen dhe me ndarjen me themim dhe me veçim me të themeluar dhe shoqatat që marrin me të bashkuar dhe me ndarje me të veçuar me marrje dhe me ndarje me marrje janë borxhlinj solidarë të kreditorëve të shoqatave të cilat janë bashkuar ose janë ndarë.

(3) Shoqatat e reja të themeluara dhe shoqatat që marrin me ndarjen mund të meren vesh që obligimet e shoqatës që ndahet (të cilat do t'i kenë përsipër) të jenë të rregulluara pa përgjegjësi solidarë, respektivisht t'i ndërmarrë shoqata e re e themeluar e cila ndërmerr. Edhe në këtë rast, shoqatat e reja të themeluara dhe shoqatat që ndërmarrin dhe shoqata që ndahet me të veçuar me të themeluar ose me të veçuar me të ndërmarrje janë borxhlinj solidarë supsidierë të kreditorëve të shoqatës e cila ndahet.

(4) Dhënia, respektivisht tërheqja e aksioneve, respektivisht ndërmarrja dhe tërheqja e pjesëve kryhet në pajtim me marrëveshjen, respektivisht me planin për ndarje.

Përmbajtja e marrëveshjes

Neni 520

(1) Organi i udhëheqjes së shoqatës i cili bashkohet dhe organi i udhëheqjes së shoqatës i cili ndërmerr, organet e udhëheqjes së shoqatës që lidhen, respektivisht organi i udhëheqjes së shoqatës që ndahet me të ndërmarrë ose me të veçuarit me të ndërmarrë dhe organi i udhëheqjes së shoqatës që ndërmerr, lidhin marrëveshje në të cilën i harmonizojnë kushtet me anë të të cilave do të kryhet bashkimi, bashkangjitja, respektivisht ndarja. Marrëveshja hartohet në formë të aktit noterik.

(2) Marrëveshja e paragrafit 1 të këtij neni i përmban këto të dhëna:

1) formën, firmën dhe selinë e shoqatës që bashkohet dhe të shoqatës e cila ndërmerr, respektivisht të shoqatave që bashkohen, respektivisht të shoqatës që ndahet me të veçuar me ndërmarrje dhe me të veçuar me ndërmarrje dhe të shoqatave që ndërmarrin.

2) mënyrën me anë të së cilës do të kryhet bartja e pronës dhe obligimeve nga shoqata që bashkohet në shoqatën që ndërmerr, respektivisht të shoqatës që ndërmerr pjesë të pronës dhe të obligimeve të shoqatës që ndahet me të veçuar me të ndërmarrë dhe me ndarje me të ndërmarrë si edhe ndërimi për pjesë, respektivisht aksione që fitohen nga shoqata e re-shfrytëzues që ndodh me lidhjen.

3) qëllimin dhe kushtet në bazë të të cilave kryhet bashkimi, bashkangjitja ose ndarja me ndarje me të marrë dhe me të veçuar me të marrë;

4) vlera e të hyrave dhe të dalave që barten prej shoqatës që i bashkangjitet shoqatës që ndërmerr përshkrim detaj të ndarjes së pronës dhe obligimeve që barten, respektivisht ndërmereen (bilans ndarës), prej shoqatave që

lidhen në shoqatën e re-shfrytëzues, respektivisht prej shoqatës që ndahet me ndarje me ndërmarrje dhe me të veçuar me ndërmarrje të shoqatës e cila ndërmerr;

5) raporti sipas të cilit do të kryhet ndërimi i pjesëve, respektivisht të aksioneve dhe, nese ka nevojë, edhe lartësia e te paguarit në të holla, respektivisht pjesët ose aksionet që duhet të arrihen me zmadhimin e kryegjës ë shoqatës e cila ndërmerr, respektivisht prej shoqatës së re-shfrytëzues dhe obligimet që i japin ata;

6) të drejtat të cilat u pranohen bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve si edhe kushtet e posaçme që i kanë fituar, respektivisht të cilat ua japin pjesët, respektivisht aksionet;

7) mënyra e ndërmarrjes së pjesëve, respektivisht të aksioneve dhe data prej të cilëve pjesët e ndërmarrja, respektivisht aksioneve u jepet e drejta të marrin pjesë bashkëpronarët, respektivisht aksionarët e shoqatës për fitim të shoqatës e cila ndërmerr, respektivisht të shoqatës së re shrytëzuese dhe të gjitha detajet të cilat janë me rëndësi për realizimin e asaj të drejte;

8) data kur do të ndërpriten aktivitetet afariste të shoqatës që bashkohet dhe shoqatat të cilat bashkangjiten;

9) data kur punët e shoqatës që bashkohet, shoqatave që bashkangjiten, respektivisht të shoqatës që ndahet me ndarje me të marrë ose me të veçuar me marrje nga pikëpamja kontabiliste do të llogariten si të jenë të kryera në llogari të shoqatës që ndërmerr, respektivisht të shoqatës së re-shfrytëzuese që ndodh me bashkangjitjen;

10) secili kusht i posaçëm nëse i jepet ndonjërit antar të organit udhëheqës ose të këshillit mbikqyrës, respektivisht kontrolluesit të shoqatave të cilët marrin pjesë në të bashkuarit, të bashkangjiturit, respektivisht ndarjen me të ndarë me të marrë dhe me të veçuar me të marrë, nëse shoqatat kanë organ mbikqyrës;

11) kushtet me të cilat të punësuarëve do t'u vazhdohet marrëdhënia e punës në shoqatat të cilat ndërmarrin, respektivisht shoqatat-shfrytëzues;

12) afatet deri për kur do të përgariten llogaritë vjetore; dhe

13) çështje të tjera me interes të përbashkët për realizimin e të bashkuarit, të bashkangjitjes, respektivisht ndarjes me ndërmarrje dhe të veçuarit me ndërmarrje.

(3) Pjesë përbërëse të marrëveshjes të paragrafit 2 të këtij neni janë:

1) te të bashkuarit, respektivisht te ndarja me të ndarët me ndërmarrje ose të veçuarit me ndërmarrje me propozim-vendimet të ndryshimeve dhe plotësimeve të marrëveshjes të shoqatës, respektivisht te lidhja-propozimi i marrëveshjes të shoqatës respektivisht propozimi i statutit i shoqatës së re-shfrytëzues;

2) listë e bashkëpronarëve, respektivisht aksionarë të shoqatës që bashkohet, respektivisht të shoqatave të cilat lidhen, respektivisht ndahen me ndarje me të marrë ose të vewuar me ndërmarrje me vlerë nominale të pjesëve, respektivisht të aksioneve të cilët ekzistojnë në shoqatën që ndërmerr si edhe pjesët, respektivisht aksionet që ata duhet t'i fitojnë në shoqatën e cila ndërmerr, respektivisht në shoqatën e re - shfrytëzues në të cilën bëhen bashkëpronarë, respektivisht aksionarë; dhe

3) listë e të punësuarve të cilët e vazhdojnë marrëdhënien e punës në shoqatën e cila ndërmerr, respektivisht në shoqatën e re-shfrytëzues.

Plani për ndarje

Neni 521

(1) Nëse kryhet ndarje me të ndarë me të themeluar ose të veçuar me të themeluar të shoqatave të reja, organi

udheheqës i shoqatës i cili ndahet sjell plan për ndarje. Plani për ndarje, me të gjitha shtojcat, duhet futet në formë të aktit noterik.

(2) Plani për ndarje nga paragrafi 1 i këtij neni duhet t'i përmbajë këto të dhëna:

1) formën, firmën dhe selinë e shoqatës që ndahet me ndarje me të themeluar dhe me të veçuar me të themeluar, respektivisht të shoqatave të reja të themeluar-shfrytëzues;

2) mënyra me anë të së cilës do të kryhet bartja e pronës dhe obligimeve nga shoqata që ndahet në shoqatat të cilat themelohen, në zëvendësim për pjesët, respektivisht për aksione nga këto shoqata;

3) qëllimet dhe kushtet me anë të të cilave kryhet ndarja me të ndarë me të themeluar dhe me të veçuar me të themeluar;

4) vlera e te hyrave dhe të dalave që bartet (bilanci ndarës) nga shoqata që ndahet me ndarje me të themeluar dhe me të vewuar me të themeluar të shoqatave të krijuara dhe përshkrim detaj të ndarjes së pronës, të drejtat dhe detyrat;

5) raporti sipas të cilit do të bëhet ndërimi i pjesëve, respektivisht të aksioneve, nëse është e nevojshme edhe lartësia e te paguarit në të holla, respektivisht pjesëve ose aksioneve që duhet të ndërmerren, respektivisht të fitohen në shoqatën e re të krijuar dhe të drejtat dhe detyrat të cilat i japin ato;

6) të drejtat të cilat u janë pranuar bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve si edhe kushtet e posaçme të cilat i kanë fituar, respektivisht ua japin pjesëve, respektivisht aksionet;

7) mënyra e marrjes së pjesëve, respektivisht të aksioneve dhe data kur ata u japin të drejtë për pjesëmarrje në fitimin bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve në shoqatat e reja të krijuara dhe të gjitha hollësitë të cilat janë me rëndësi për fitimin e asaj të drejte;

8) data kur do të ndalohen të gjitha aktivitetet afariste të shoqatës e cila ndahet;

9) data prej kur punët e shoqatës që ndahet me ndarje me të themeluar dhe me të veçuar me të themeluar nga pikëpamja kontabiliste do të llogariten si të kryera në llogari të shoqatave te reja te themeluara;

10)secili kusht i posaçëm nëse i jepet ndonjërit antar të organit udhëheqës ose të këshillit mbikqyrës, respektivisht kontrolluesit të shoqatës që ndahet dhe të shoqatës së re të themeluar, nëse shoqatat kanë organ mbikqyrës;

11)kushtet me anë të të cilave të punësuarve do tu vazhdohet mardhënia e punës në shoqatat e reja të themeluara.

12) afati deri kur do të pregaditet llogaria vjetore; dhe

13) çështje të tjera me interes të përbashkët për realizimin e ndarjes me ndarje me të themeluar dhe me të vewuar me të themeluar;

(3)Pjesë përbërëse e pjesës së planit për ndarje nga paragrafi 2 i këtij neni janë:

1)propozim-marrëveshja për shoqatën, respektivisht statuti i shoqatave të reja të themeluara;

2) lista e bashkëpronarëve, respektivisht të aksionarëve të shoqatës e cila ndahet me ndarje me të themeluar dhe me të vewuar me të themeluar me vlerë nominale të pjesëve, respektivisht të aksioneve të cilat duhet ti fitojnë në shoqatata e reja të krijuara ku bëhen bashkëpronarë, respektivisht aksionarë; dhe

3)listë e të punësuarve të cilët e vazhdojnë mardhënien e punës në shoqatat e reja të themeluara.

**Obligimi për shpalljen e njoftimit
për ndryshimin statutar**
Neni 522

(1) Më së voni një muaj para vendosjes së bashkëpronarëve, respektivisht para mbajtjes së mbledhjes të bashkëpronarëve ose kuvendit ku sjellet vendim për pranimin e marrëveshjes, respektivisht të planit për ndarje, organet udhëheqëse të shoqatave të cilat e kanë lidh marveshjen ose organi udhëheqës i shoqatës që ndahet me ndarje me të themeluar dhe me të vewuar me të themeluar bashkarisht shpallin në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë" dhe më së paku në një gazetë ditore lajmërim për lidhjen e kontratës, respektivisht sjelljen e planit për ndarje. Në lajmërimin duhet të shpallin këto të dhëna:

1) forma, firma dhe selia e shoqatave që marrin pjesë në të bashkuarit, lidhjes ose ndarjes;

2) arsyet, qëllimet, dhe kushtet të të bashkuarit, lidhjes dhe ndarjes;

3) vlera e të hyrave dhe të dalave që bartet, respektivisht ndërmiret;

4) raportin sipas të cilit kryhet ndërrimi i pjesëve, respektivisht të aksioneve, nëse ka nevojë, edhe lartësia e të të paguarit në të holla, respektivisht të pjesëve ose aksioneve të cilët duhet të fitohen prej masës themelore të zmadhuar të shoqatës që ndërmer dhe të drejtat dhe detyrat që i japin ato;

5) të drejtat të cilat u janë pranuar bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve si edhe kushtet e posavme të cilat i kanë fituar, respektivisht ua japin pjesët, respektivisht aksionet; dhe

6) mënyar e ndërmarrjes së pjesëve, respektivisht të aksioneve dhe data prej ku ata u japin të drejtë pjesëmarrjeje në të fituarit e bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve në shoqatën e re të themeluar dhe të gjitha hollësitë të cilat janë me rëndësi për realizimin e asaj të drejte;

7) Data ku do të ndalohen të gjitha aktivitetet afariste të shoqatës e cila bashkohet, shoqatave të cilat lidhen, respektivisht shoqata e cila ndahet;

8) secili kusht i posaçëm nëse i jepet ndonjërit antar të organit udhëheqës ose të këshillit mbikqyrës, respektivisht kontrolluesit të shoqatave që marin pjesë në të bashkuarit, lidhjes, respektivisht ndarjes, nëse shoqatat kanë organ mbikqyrës; dhe

9) kushtet nën të cilat të punsuarve do t'u vazhdohet marrëdhënia e punës në shoqatën e cila ndërmer, në shoqatën e re-shfrytëzues dhe në shoqatën e re të themeluar; dhe

(2) Marrëveshja, respektivisht plani për ndarje dhe shtojcat të cilat me pjesët e tyre përbërëse vihen në shqyrtim të gjithë bashkëpronarëve, respektivisht aksionarë në selinë e shoqatave që marin pjesë në të bashkuarit, lidhjes, respektivisht ndarjes. Me shpalljen nga paragrafi 1 i këtij neni ceken koha dhe kushtet e tjera të cilat janë me rëndësi secili bashkëpronar, respektivisht aksionar të mund të vërejë.

(3) Në afatin e paragrafit 1 të këtij neni marrëveshja, respektivisht plani për ndarje dorëzohen deri te regjistri tregtar që të kryejë parashënimin. Pas kryerjes së parashënit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë" shpallet se është kryer parashënim në regjistrin tregtar dhe se marrëveshja, respektivisht plani për ndarje janë të lejuara për t'i parë.

(4) Nëse me ligj është vërtetuar obligim për të lajmëruar organin kompetent për qëllimin për kryerjen e ndryshimit statutar, marveshja, respektivisht planin për ndarje dorëzohet deri te organi kompetent.

Informimi i kreditorëve
Neni 523

(1) Kreditorët e njohur kërkesat e të cilëve kalojnë 10.000 EURO në kundërvlerë denare lajmërohen me shkrim, vewmas, në vendbanimin, nëse kreditori është person juridik në selinë e tij.

(2) Kreditorët të cilët nuk mundet të kërkojnë pastrim të kërkesave pasi që kërkesat nu kanë mbërrir nga shoqatat të cilat kanë marë pjesë në të bashkuarit, lidhjes ose ndarjes, të cilët mendojnë se të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht ndarja do ta rrezikojë pastrimin e kërkesave të tyre, dorzojnë kërkesë për sigurim të kërkesave deri të shoqata e cila bashkohet, shoqatat të cilat lidhen dhe shoqata që ndahet, në afat prej tridhjet ditëve prej ditës së shpalljes të lajmërimit nga neni 522 i këtij ligji. Nëse shoqata e cila bashkohet, shoqatat të cilat lidhen dhe shoqata e cila ndahet nuk i përgjigjen kërkesës së kreditorit në afat prej pesëmbëdhjetë ditëve prej ditës së dorzimit të kërkesës ose nuk e japin sigurimin e kërkuar, kreditori mundet në tetë ditët e ardhëshme të dorzojë propozim deri të gjygi për të ndaluar procesin e lidhjes, të bashkuarit, respektivisht ndarjes. Nëse gjygi konstaton se në procesin për bashkim, lidhje, respektivisht ndarje kreditorit nuk i është përgjigjur kërkesës, respektivisht nuk i është dhënë sigurimi i kërkuar, me propozim të kreditorit, gjygi mundet përkohësisht ta ndalojë procedurën, deri sa shoqata e cila bashkohet, shoqatat të cilat lidhen dhe shoqata e cila ndahet nuk i dorzojnë gjygit në afatin e caktuar dëshmi se është dhënë sigurim për kërkesën e kreditorit.

(3) Kreditorët të cilët në rast të falimentimit kanë të drejtë primare për pastrimin nga masa falimentuese, nuk kanë të drejtë të kërkojnë sigurim.

Bilanci i gjendjes para ndryshimit statutar
Neni 524

(1) Shoqata para se të bashkohet, lidhet ose ndahet, përpilon llogari vjetore, përfundimisht me afatin e caktuar në marveshjen, respektivisht në planin për ndarje.

(2) Afati nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mundet me qenë më i shkurtë se tre muaj prej ditës së lidhjes së marveshjes, respektivisht prej ditës të sjelljes së planit, nëse llogaria vjetore e e vitit të fundit afarist nuk është më e vjetër se gjashtë muaj.

(3) Çmimet e treguara në llogarinë vjetore të shoqatës e cila bashkohet, të shoqatave të cilat lidhen ose të shoqatës e vila ndahet transmetohen dhe tregohen paraprakisht në bilanset e shoqatës e cila ndërmer, shoqata e re-shfrytëzues dhe shoqata e re e themeluar.

Revizioni i marrëveshjes, respektivisht planit për ndarje

Neni 525

(1) Marrëveshja, respektivisht plani për ndarje duhet ta kontrollojë një ose më tepër revizorë të autorizuar. Revizorët e autorizuar për secilën shoqatë vewmas i emërojnë organet udhëheqëse të shoqatave që marrin pjesë në të bashkuarin, lidhjen, respektivisht ndarjen. Revizorët e autorizuar mundet të kryejnë revizion për të gjitha shoqatat që marrin pjesë në të bashkuarit, lidhjen dhe ndarjen nëse revizorët e autorizuar janë të emëruar nga gjygi me prepozimime tyre të përbashkët.

(2) Raporti për kryerjen e revizionit duhet ta përmbajë mendimin e revizorit se a indeksi i ndërrimit të aksioneve, respektivisht të pjesëve është i drejtë dhe i kuptueshëm. Në deklaratën revizorët duhet të cekin:

1) cila metodë, respektivisht cilat metoda janë përdorur që të vlerësohet indeksi i propozuar për ndërim dhe cila metodë është primare;

2) çfarë raport i ndërimin do të ndodh me përdorimin e metodave të ndryshme dhe cila është rëndësia relative e secilës, metodë të cilat janë përdorur gjatë vërtetimit të indeksit për ndarje;

3) a është metoda e shfrytëzuar, respektivisht metodat janë adekuate për ndërimin; dhe

4) cilat vështërsi, nëse ka pasur, janë paraqitur gjatë vlerësimit dhe gjatë kryerjes së revizionit.

(3) Secili prej revizorëve të autorizuar ka të drejtë prej organeve udhëheqëse të kërkojë ti marrë të gjitha informacionet dhe dokumentat e duhura për revizion dhe , nëse duhet, të zbatoj hulumtim të posaçëm.

(4) Në përgjegjësi të revizorëve të autorizuar aplikohen dispozitat e këtij ligji dhe të rregullave tjera me të cilat rregullohet revizioni.

Raporti për ndryshimin statutar

Neni 526

Organet udhëheqëse që e kanë lidh marveshjen, respektivisht e kanë sjell planin për ndarje hartojnë raport me shkresë, në të cilën më hollësisht:

1) do t'i arsyetojnë shkaqet, respektivisht qëllimet që duhet të arrihen me të bashkuarit, lidhjes dhe ndarjes;

2) do t'i arsyetojnë çështjet afariste dhe juridike edhe fillat juridike dhe ekonomike të propozuara në bazë të të cilave do të kryhet të bashkuarit, lidhja dhe ndarja;

3) Do t'i sqarojnë metodat dhe kriteret më të cilët është caktuar raporti sipas të cilit do të kryhet ndërimi i pjesëve, respektivisht të aksioneve dhe kriteriumet për ndarjen e tyre;

4) do ta arsyetojnë përmbajtjen e edokumentit dhe të propozim-akteve për të të bashkuarit, lidhjes dhe ndarjes;

5) do t'i përshkruajnë vështërsitë që janë paraqitur gjatë eproccesit për vlerësimin e pronës dhe të obligimeve;

6) do ti prezentojnë depozimet jo në të holla si edhe problemet që kanë ëdalë gjatë vlerësimit të tyre që kryhet sipas nenit 35 të këtij ligji, dhe do të udhëzohet në raportet sipas të cilave këto depozime jo në të holla janë vlerësuar edhe në menyren sipas të cilës raportet mundën të shifën;

7) do t'i arsyetojnë ndryshimet e pronës dhe të obligimeve që kanë ndodhur prej ditës së lidhjes së marveshjes, respektivisht të sjelljes së planit për ndarje deri në ditën e vendosjes së bashkëpronarëve, respektivisht të mbajtjes të mbledhjes së bashkëpronarëve ose në kuvendin ku do të vendoset për bashkimin, lidhjen dhe ndarjen; dhe

8) do t'i sqarojnë ndryshimet që janë bërë me marveshjen, respektivisht në planin për ndarje për obligimet e tyre të veprojë sipas të dhënave të revizorit të autorizuar.

Përgatitja për thirrjen e mbledhjes së bashkëpronarëve, respektivisht të kuvendit

Neni 527

(1) Më së paku një muaj para ditës-së caktuar për vendosje të bashkëpronarëve, respektivisht për mbajtjen e mbledhjes së bashkëpronarëve ose të kuvendit në të cilën duhet të vendoset për vërtetimin e marrëveshjes respektivisht të planit për ndarje, secila shoqatë e cila merr pjesë në bashkimin, lidhjen dhe ndarjen është e obliguar bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve t'u nundësojë në selinë e shoqatës të njoftohen me dokumentacionin për realizimin e të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht ndarjes, sidomos:

1) me marrëveshjen , respektivisht me planin për ndarje, me të gjitha shtojcat e tyre;

2) me llogarinë vjetore dhe me raportin vjetor për punën e secilës shoqatë e cila mer pjesë në të bashkuarit, lidhjes, respektivisht ndarjes për tre vjetët e fundit, respektivisht për secilin vit prej egzistimit të shoqatës nëse ajo egziston më pak se tre vjet;

3) me llogarinë vjetore e përgaditur në pajtim me nenin 524 të këtij ligji;

4) me raportin e përgatitur nga organi udhëheqës për të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht ndarjes;

5) me raportin e revizorit të autorizuar; dhe

6) me informacione të tjera të rëndësishme dhe lajmërimi të cilat janë me rëndësi për vendosje për bashkim, lidhje, respektivisht ndarje.

(2) Llogaritë vjetore nga paragrafi 1, pika 2 të këtij neni formohen në pajtim me rregullat të cilat vlenin në kohën kur janë formuar.

Vendimi për ndryshimin statutar

Neni 528

(1) Marrëveshja, respektivisht plani për ndarje bëhet i plotfuqishëm prej kur do të pranojnë bashkëpronarët, tubimi i bashkëpronarëve, respektivisht kuvendi i shoqatave të cilat marin pjesë në të bashkuarit, të lidhurit dhe ndarjes.

(2) Vendimi për konfirmimin e marveshjes, respektivisht të planit për ndarje sjellet në atë mënyrë me të cilin me këtë ligj, me marveshjen e shoqatës, respektivisht me statutin sjellet vendim për ndryshimin e marveshjes së shoqatës, respektivisht të statutit;

(3) Vendimin për vërtetimin e marveshjes, respektivisht të planit për ndarje nga paragrafi 1 i këtij neni konsiderohet si vendim për të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht ndarjes.

(4) Bashkëpronarët, respektivisht tubimi i bashkëpronarëve ose kuvendi njëkohësisht me vendimin për të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht të ndarjes me të ndarë me të ndërmarë dhe me të vewuar me të ndërmarësjellin vendim për ndryshim të kontratës për shoqatën, respektivisht për ndryshim të statutit, ndërsa me vendimin për ndarje me të ndarë me të themeluar dhe me të vewuar me të themeluar sjellin vendim për adaptimin e marveshjes për shoqatën, respektivisht të statutit të shoqatave të reja të themeluara.

(5) Prowsverbalin nga mbledhja e bashkëpronarëve, nga tubimi i bashkëpronarëve, respektivisht të kuvendit nga paragrafi 1 i këtij neni e udhëheq noteri . Marveshja, respektivisht plani për ndarje i bashkangjitet prowsverbalit të mbledhjes, nga tubimi i mbajtur i bashkëpronarëve, respektivisht të kuvendit të mbajtur si pjesë përbërëse e tij.

Përgjegjësia për dëmin

Neni 529

(1) Antarët e organit udhëheqës, nëse shoqata ka organ mbikqyrës-antarët e këshillit mbikqyrës, respektivisht kontrolluesi i shoqatës që bashkohet, shoqatave të cilat lidhen dhe shoqata e cila ndahet, janë të obliguar si borxhli solidarë ta kompenzojnë dëmin, e cila me të bashkuarit, më të lidhurit, respektivisht me ndarjen e ndjen shoqata e cila bashkohet, lidhet, respektivisht shoqata e cila ndahet me të ndarë me të marrë ose të vewuarit me të marrë. për dëmin nuk përgjigjen ata antarë të organit udhëheqës, nëse shoqata ka organ mbikqyrës-ata antarë të këshillit mbikqyrës, respektivisht kontrolluesi të cilët gjatë revizionit të gjendjes së pronës të shoqatës dhe gjatë lidhjes së marveshjes,

репективisht gjatë sjelljes të planit për ndarje kanë vepruar me kujdes të rregulluar dhe të ndërgjegjshëm të tregtarit.

(2) Kërkesat për kompenzim të dëmit nga paragrafi 1 i këtij neni si edhe për të gjitha kërkesat e thera që do të jepen për edhe kundër shoqatës e cila bashkohet, lidhet dhe ndahet llogaritet se ajo shoqatë ende egziston.

(3) Ankesa për kërkesat të themeluara në paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, mundet të dorzohet në afat prej pesë vjetëve prej ditës së shpalljes të rregjistrimit për bashkim, lidhje, respektivisht ndarjes në rregjistrin tregtar.

E drejta për kompenzimin e dëmit

Neni 530

(1) Kërkesat për kompenzim të dëmit dhe kërkesat e tjera nga neni 529 i këtij neni, mundet të realizohen vetëm nëpërmjet përfaqësuesit të përkohshëm, i cili me propozim të bashkëpronarit, respektivisht të aksionarit ose të kreditorit të shoqatës e cila është bashkuar, lidhur, respektivisht është ndarë e parashtron gjygyji i asaj njësie ku është selia e asaj shoqate.

(2) Përfaqësuesi, duke e cekur qëllimin e parashtrimit të tij, duhet ti thirë bashkëpronarët e përparshtëm, respektivisht aksionarët dhe kreditorët e shoqatës e cila bashkohet, respektivisht shoqatave të cilat lidhen ose të shoqatës e cila ndahet, në afat i cili zgjat më pak se tridhjetë ditë, e jo më tepër se gjashtëdhjetë ditë, ti lajmrojnë kërkesat e tyre nga neni 529 i këtij ligji. thirja bëhet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë" dhe më së paku në një gazetë ditore.

(3) Përfaqësuesi i përkohshëm ka të drejtë në kompenzim të harxhimeve si edhe shpërblim për punën e tij. nëse bashkëpronarët, respektivisht aksionarët vetë nuk i caktojnë harxhimet dhe shpërblimet, ato i vërteton gjygyji vewmas sipas rrethanave të secilit rast dhe cakton në wfar madhësie duhet të kompenzohen bashkëpronarët e mëparshëm, aksionarët dhe kreditorët që janë të prekur nga ajo.

Kontrolli gjygyjësor i krahasimit për ndërrim

Neni 531

(1) Vendimin për bashkim, vendimin për lidhje dhe vendimin për ndarje me të cilën bashkëpronarët, respektivisht tubimi i bashkëpronarëve, respektivisht kuvendi i ka pranuar marveshja, respektivisht plani për ndarje nuk mundet të mohohet pasi që krahasimi për ndërrim të pjesëve(kontributeve), respektivisht të aksioneve është matur shumë poshtë.Nëse krahasimi është matur shumë poshtë, gjygyji mundet, me propozim të bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve, të caktojë të plotsohet pagesa e cila nuk mundet të tejkalojnë 10% nga vlera nominale e pjesëve të dhëna, respektivisht aksioneve.

(2) Propozimi nga paragrafi 1 i këtij neni mundet të dorzohet në afat prej tridhjet ditëve prej ditës prej kur bashkëpronari, respektivisht aksionari nuk e ka pranuar krahasimin e ofruar nga paragrafi 1 i këtij neni. shoqata, në bazë të vendimit të gjygyjit, u paguan plotsim të pagesës bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve të cilët posedojnë pjesë(kontribute), respektivisht aksione të krahasuara të klasës dhe gjinisë së njejtë, në wvim të cilin e ka caktuar gjygyji.

Bashkimi, respektivisht ndarja në raste të posaçme

Neni 532

(1) Nëse më së paku 90% nga pjesët, respektivisht aksionet në të cilat është e prezentuar masa themelore e shoqatës e cila bashkohet, respektivisht të shoqatës e cila ndahet me ndarje me të marrë ose me të vewuar me të

marrë i mban shoqata e cila ndërmer, nuk duhet pëlqim nga bashkëpronarët, tubimit të bashkëpronarëve, respektivisht të kuvendit të shoqatës e cila ndërmer.

(2) Nëse të gjitha pjesët, respektivisht aksionet e shoqatës e cila bashkohet i përmban shoqata e cila ndërmer ne marveshjen për bashkim, nuk futen të dhënat për ndërrim të pjesëve, respektivisht aksioneve dhe nuk kryhet revizioni dhe miratim të marveshjes nga tubimi i bashkëpronarëve, respektivisht nga kuvendi i shoqatës e cila bashkohet dhe shoqatës e cila ndërmer.

(3) bashkëpronarët, respektivisht aksionarët e shoqatës e cila ndërmer, pjesët e të cilëve, respektivisht aksionet së bashku kanë vlerën 5% prej masës themelore, mundet të kërkojnë të mbahet tubim i bashkëpronarëve, respektivisht kuvend ku do të vërtetohet të bashkuarit.Në masën themelore nuk hyjnë pjesët e veta , respektivisht aksionet e veta të shoqatës e cila ndërmer si edhe pjesët, respektivisht aksionet të cilat i posedon dikush tjetër, por në logari të shoqatës e cila ndërmer.

(4) Shoqata nga paragrafet 1 dh 2 të këtij neni është e obligur ti shpall kushtet për të bashkuarit, presektivisht të ndarjes me ndarje me të marrë ose të vewuarit me të marrë më së voni tridhjet ditë para ditës së mbajtjes të tubimit të bashkëpronarëve, respektivisht të kuvendit dhe në këtë afat tju mundësoj shqyrtim bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve në dokumnetin të cilët me këtë ligj janë të caktuar për realizimin e të bashkuarit, respektivisht të ndarjes.

(5) Bashkëpronarët, respektivisht aksionarët prej shoqatës e cila bashkohet nga paragrafi 1 i këtij neni të cilët nuk jnaë pajtuar me të bashkuarit i realizojnë të drejtat në pajtim me dispozitat e kësaj kapitine.

Ndalimet për rritjen e masës themelore

Neni 533

(1) Gjatë zbatimit të të bashkuarit, respektivisht të ndarjes me të ndarë m etë marrë ose të vewuarit me të marrë shoqata e cila ndërmer nuk mundet ta zmadhojë masën themlore në rast:

1) se e posedon pjesën, repektivisht aksionet e shoqatës e cila bashkohet, respektivisht e shoqatës e cila ndahet me të ndarë bme të marrë ose me të vewuarit ose ndarje me të marrë;

2) se shoqata e cila bashkohet, respektivisht shoqata e cila ndahet me të ndarë me të marrë ose të vewuarit me të marrë posedon pjesë, respektivisht aksione në shoqatën e cila ndërmer; ose

3) se shoqata e cila bashkohet, respektivisht shoqata e cila ndahet me të ndarë me të marrë ose me të vewuarit me të marrë posedon pjesë, respektivisht aksione të shoqatës e cila ndërmer për të cilat nuk janë të paguara në përgjithsi investimet, të cilat janë duhur të paguhen.

(2) Shoqata e cila ndërmer nuk mundet ta zmadhojë masën kryesore, përderisa egzistojnë ndalesat e pragrafit 1 të këtij neni.

(3) Nëse shoqata e cila ndërmer paguan pagesa në të holla, ata nuk mundet të kalojnë 10% prej gjith vlerës nominale të pjesëve të dhëna, respektivisht të aksioneve të dhëna në atë shoqatë.

Zmadhimi i masës themelore për shkak bashkimit, respektivisht ndarjes

Neni 534

(1) Nëse shoqata e cila ndërmer e zmadhon masën themelore për zbatimin e të bashkuarit, respektivisht ndarjes me ndarje me të marrë ose të vewuarit me të marrë, nuk aplikohen dispozitat e këtij ligji me të cilat rregullohet zmadhimi i masës themelore që kanë të bëjnë:

1) me ndalimin që masa themelore të zmadhohet, përdërisa investimet e shënuara të paguhen në përgjithsi;

2) me kërkesën që në fletparaqitjen për regjistrim në regjistrin tregtar të vendimit për zmadhimin e masës themelore të çeket se cilat investime nuk janë paguar;

3) me kushtet për rregjistrim të investimeve të reja , respektivisht aksioneve; dhe

4) me të drejtën primare për blerjen e pjesëve, respektivisht aksioneve.

(2) Revizioni duhet të kryhet në rast të zmadhimit të masës themelore me investim jo në të holla dhe kur gjygi do të konstatojë se vlera e investimit jo në të holla nuk e arin vlerën nominale të pjesëve të dhëna, respektivisht aksioneve si edhe në këtë rast të zmadhuarit të masës themelore në pajtim me dispozitat e këtij ligji për kapital të miratuar.

Të drejtat e bashkëpronarëve, respektivisht të aksionarëve

Neni 535

(1) Bashkëpronarit, respektivisht aksionar i cili është deklaruar se nuk don për pjesën e tij, respektivisht aksione për ndërmarje të pjesëve, respektivisht aksione në shoqatën e cila ndërmer, në shoqatë të re- shfrytëzues e cila ka ndodhur me të lidhur, në shoqatë të re të themeluar, shoqata është e obliguar t'ia blejë pjesën, respektivisht aksionet sipas vlerësimit të vërtetuar në vendimin për të bashkuarit , lidhjes, respektivisht ndarjes.

(2) Nëse bashkëpronari , respektivisht aksionari nuk e pranon vlerën e ofruar nga paragrafi 1 i këtij neni, më së voni në afat prej tridhjet ditëve prej ditës së refuzimit të ofertës, mundet të dorëzojë propozim deri te gjygi për ta vërtetuar vlerën e pjesës, respektivisht të aksioneve. Bashkëpronarët, respektivisht aksionari i humb të gjitha të drejtat prej pjesës, respektivisht prej aksioneve, përveç të drejtës për kompenzim zë pjesën e tij, respektivisht aksione.

(3) Gjygi, në bazë të raportit të raportit për vlerësim, i përgaditur prej vlerësuesit të autorizuar i cili është i emëruar prej gjygjit me vendim, e cakton vlerën e pjesës së bashkëpronarit, respektivisht të aksioneve të aksionarit. Harxhimet bien në shpinë të shoqatës , nëse vlerësusi konstaton se vlerën e pjesës, respektivisht të aksioneve që e ka caktuar shoqata është e njëjtë ose më e vogël prej asaj të cilën e ka vërtetuar shoqata, harxhimet për vlerësimin bien në shpinë të bashkëpronarit, respektivisht të aksionarit i cili e ka dorëzuar propozimin. Bashkëpronari , respektivisht aksionari, me propozim mundet të kërkojë kamatë.

(4) Shoqata mundet, në bazë të vendimit të gjygjit, tu paguaj vlerën e zmadhuar të gjithë bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve që posedojnë pjesë, respektivisht aksione prej klasës dhe gjinisë së njëjtë në shumë e cila është paguar në bazë të vendimit të gjygjit nga paragrafi 3 i këtij neni .

(5) Pas plotfuqishmërisë së vendimit të gjygjit nga paragrafi 3 i këtij neni, shoqata e cila është ribashkuar, lidhet, respektivisht ndahet e cakton afatin për ngritjen e pagesës që nuk mundet me qenë më i shkurtë se tridhjet ditë. Pas kalimit të këtij afati të hollat dorëzohen te gjygi, pjesët asgjësihen, ndërsa aksionet shpallen të pavlefshme, për wka informohet Depozituesi qendror i letrave me vlerë. Nëse pjesëve të asgjësuar, respektivisht aksioneve të shpallura të pavlefshme mundet të neret shumata e cila është e dorëzuar te gjygi në investim.

(6) Bashkëpronari, respektivisht aksionari prej shoqatës e cila ribashkohet, lidhet, respektivisht ndahet nuk mundet të ket kërkesa të tjera prej pronës së shoqatës e cila

ndërmer, respektivisht prej shoqatës së re-shfrytëzues as edhe prej shoqatës e cila ndërmer pjesë prej pronës dhe prej obligimeve të shoqatës e ndarë em ndarje me të marrë ose të vewuar me të marrë, respektivisht prej shoqatës së re të themeluar- të themeluar me ndarje të shoqatës me ndarje me të themeluar ose me të veçuar me të themeluar.

(7) Shoqata e cila ndërmer, shoqata e re-shfrytëzues, respektivisht shoqata e re e themeluar e pronarëve të të bashkuarës, te lidhurës, respektivisht të shoqatës së ndarë, duhet tua jape të gjitha të drejtat të cilat i kanë pasur në shoqatën që është bashkuar, në shoqatat të cilat janë lidhur, respektivisht shoqata është ndarë.

(8) Nëse bashkëpronarët, respektivisht aksionarët prej shoqatës e cila bashkohet , respektivisht shoqatat e lidhura ose shoqata e cila ndahet kanë pasur obligim të kryejnë të paguarit në të holla, gjatë të bashkuarit lidhjes, respektivisht ndarjes mundet të regjistrohet ne regjistrin tregtar prej kur gjygi do ti dorëzohet dëshmi se të paguarit në të holla është kryer.

Fletëparaqitja për regjistrim në regjistrin tregtar

Neni 536

(1) Secila shoqatë duhet të dorëzojë fletëparaqitje për regjistrim të të bashkuarit, të lidhjes, respektivisht të ndarjes me të marrë ose ndarjes me të vewuar me të marrë në regjistrin tregtar.

(2) Gjatë dorëzimit të fletëparaqitjes, udhëheqësi, respektivisht anëtarët e organit udhëheqës, duhet të japin deklaratë se vendimet për të të bashkuarit për të lidhurit respektivisht për ndarje me të marrë ose ndarje me të vewuar me të marrë nuk janë të mohuara në afatin e caktuar ose se mohimi është i refuzuar me vendim të plotfuqishem të gjygjit. Fletëparaqitjes për regjistrim në regjistrin tregtar të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht të ndarjes me të marrë ose të vewuarit me të marrë në origjinal, duplikat ose kopje e vërtetuar te noteri, i bashkangjiten :

1) marrëveshja ;

2) ndryshimet e kontratës të shoqatës, respektivisht statutit të shoqatës e cila ndërmer, respektivisht kontratës të shoqatës ose statutit të shoqatës së re -shfrytëzues që kanë ndodhur me të lidhurit.

3) vendimi për vërtetimin e marrëveshjes

4) procesverbalet prej tubimeve të bashkëpronarëve, respektivisht prej kuvendeve në të cilat janë sjellur vendimet për vërtetimin e marrëveshjes dhe janë miratuar ndryshimet e kontrates për shoqatën, respektivisht të statutit të shoqatave të cilat ndërmarin respektivisht kontrata për shoqatën ose statutin e shoqatës së re -shfrytëzuese që ndodh me të lidhurit, ku janë të emëruar edhe organet udhëheqëse, respektivisht organi mbikqyrës, nëse shoqata ka organ për mbikqyrje

5) raporti i revizorit të autorizuar

6) raporti për të bashkuarit, të lidhurit respektivisht ndarjes me të marrë ose të vewuarit me të marrë.

7) lista e bashkëpronarëve respektivisht e aksionarëve të cilët i ndërmer shoqata që ndërmer, respektivisht shoqata e re-shfrytëzuese, e nënshkruar nga ana e udhëheqësit, respektivisht të antarëve të organit udhëheqës

8) pëlqimi prej organit shtetëror, respektivisht prej organit tjetër kompetent, për të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht ndarjes me të marrë ose të vewuarit me të marrë ajo është e caktuar me ligj

9) lista e të punësuarëve të cilët kalojnë në shoqatën e cila ndërmer ose në shoqatën e re-shfrytëzuese dhe

10) deklaratata e udhëheqësit respektivisht të antarëve të organit udhëheqës të shoqatave që marjin pjesë gjatë të të bashkuarit, të lidhurit, respektivisht në ndarjen me të marrë ose të vewuarit me të marrë sipas nenit 32 të këtij ligji

(3) Fletëparaqitjes për regjistrim për ndarje të shoqatës me ndarje me të themeluar dhe të vewuar me të themeluar të shoqatave të reja të themeluara, në original, duplikat ose kopje e vërtetuar te noteri, sipas shtojcave nga pikat 5,7,8,9 edhe 10 nga paragrafi 2 i këtij neni bashkangjiten:

1) plani për ndarje;
2) vendimi për vërtetimin e planit për ndarje ;
3) proovesverbal nga tubimi i bashkëpronarëve, respektivisht nga kuvendi në të cilin është sjellur vendim për vërtetimin e planit për ndarje dhe është miratuar kontrata për shoqatën, respektivisht statuti i shoqatave që themelohen me ndarjen me të themeluar dhe të vewuarit me të themeluar ;

4) kontrata për shoqatën respektivisht statuti i shoqatës së re të themeluar që themelohet me ndarjen me të themeluar dhe të vewuarit me të themeleuar;

5) vendim për zgjedhje të udhëheqësit, antarët e këshillit të drejtorëve, respektivisht të organit mbikqyrës të shoqatave që ndodhin me ndarjen me të themeluar dhe të vewuarit me të themeluar nëse ato nuk janë emruar në statutin , respektivisht në kontratën per shoqaten; dhe

6) raporti për ndarjen me të themeluar ose të veçuarit me të themeluar.

(4) Fletëparaqitjes per regjistrim ne regjistrin tregtar i dorzohen për secilën të bashkuar, të lidhur, respektivisht shoqates së ndarë me ndarje me të marë ose me ndarje me të vewuar me të themeluar dhe llogari vjetore e përgaditur dhe e miratuar , më së shumti gjashtë muaj para dites së dorzimit të fletëparaqitjes per regjistrim

(5) Pas regjistrimit ne regjistrin tregtar, mangësite e procesit të të bashkuarit, të lidhurit, repektivisht ndarjes nuk ndikojnë në vlefshmërinë e të bashkuarit, respektivisht të ndarjes.

Pasojat juridike gjatë regjistrimit

Neni 537

(1)Pasojat juridike nga të bashkuarit, nga të lidhurit, respektivisht nga ndarja veprojnë njëkohësisht prej ditës së shpalljes të regjistrimit në regjistrin tregtar të të bashkuarit, të të lidhurit, respektivisht të ndarjes.

(2) Me të bashkuarit, pronësia dhe obligimet e shoqatës e cila bashkohet kalojnë në shoqatë e cila ndërmer. njëkohësisht me regjistrimin e të bahkuarit në regjistrin tregatr, fshihet edhe shoqata e cila bashkohet. bashkëpronaret, respektivisht aksionarët e shoqatës e cila bashkohet,bëhen bashkëpronarë, respektivisht aksionarë të shoqatës që ndërmer;

(3)Me të bashkuarit, prona dhe obligimet e shoqatave të cilat bahkohen kalojnë në shoqatën e re -shfrytëzuese. Njëkohësisht me regjistrimin e shoqatës së re- shrytëzuese, fshihen shoqatat të cilat janë bashkuar. Në kontratën për shoqatën, respektivisht në statutin e shoqatës së re-shfrytëzuese, duhet të ndërmeren kushtet e caktuara të posawme, harxhimet për themelimin e depozimeve jo në të holla. Bashkëpronarët, respektivisht aksionarët e shoqatave të cilat janë lidhur, me regjistrimin e të lidhurit bëhen bashkëpronarë, respektivisht aksionarë të shoqatës së re - shfrytëzues.

(4)Me ndarjen e shoqatës me të ndarë me të themeluar dhe me të ndarë me të marrë e gjith prona dhe obligimet kalojnë në shoqaten e re të themeluar, respektivisht në shoqatën e cila ndërmer. Njëkohësisht me regjistrimin fshihet shoqata e cila ndahet. Bashkëpronarët, respektivisht aksionarët e shoqatës e cila ndahet me të ndarë me të themeluar dhe të ndarë me të marrë bëhen bashkëpronarë, respektivisht aksionarë të shoqatës së re të themeluar.

(5)Me ndarjen e shoqatës me të vewuar me të themeluar dhe të vewuarit me të marrë pjesë nga prona e tij dh enjë pjesë nga obligimet e tij kalojnë në shoqatën e cila

themelohet, respektivisht shoqatës e cila ndërmer. Shoqata e cila ndahet nuk pushon. bashkëpronarët respektivisht aksionarët e shoqatës e cila ndahet me të vewuar me të themeluar dhe të vewuarit me të marrë, me marrjen e pjesëve, respektivisht aksioneve në shoqatën e re të themeluar, respektivisht në shoqatën e cila ndërmer, bëhen bashkëpronarë të tyre, respektivisht aksionarë.

(6)Kur me ligj është regulluar realizimi i disa veprimeve të posawme në shiqim të bartjes të obligimeve, të drejtave dhe materijaleve nga ana e shoqatës e cila ndërmer , shoqata e re - shfrytëzuese dhe shoqata e re e themeluar, bartja e tyre ka veprim ndaj personave të tretë kur për bartjen e këtyre obligimeve, të drejtave dhe materijaleve do të kryhen veprimet e rreguluara. këto veprime shoqata duket ti kryejë në afat jo më të gjatë se gjashtë muaj.

KAPITULLI I NJËMBËDHJETË LIKUIDIMI I SHOQËRISË

Likuidimi i shoqërisë

Neni 538

(1) Nëse nuk hapet procedura falimentuese ndaj shoqërisë, pas marrjes së vendimit për shuarjen e shoqërisë zbatohet likuidimi.

(2) Nëse nga dispozitat e këtij ligji ose qëllimi i likuidimit nuk rezulton diçka tjetër, deri në mbarimin e likuidimit zbatohen dispozitat e këtij ligji që vlen për shoqëritë që nuk janë shuar.

Likuiduesit

Neni 539

(1) Likuidimin e shoqërisë tregtare publike e zbatojnë të gjithë bashkëpronarët si likuidues, ndërsa për shoqërinë komanditore dhe shoqërinë komanditore me aksione-gjithë gjithë komplementarët, nëse me marrëveshje bashkëpronarët nuk ia kanë besuar bashkëpronarëve të caktuar ose personave të tjerë. Dy ose më tepër trashëgimtarë të bashkëpronarit të ndjerë janë të obliguar të paraqesin përfaqësues të përbashkët.

(2) Likuidimin e shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar dhe të shoqërisë aksionare e zbatojnë anëtarët e organit të administrimit, respektivisht administruesi i shoqërisë, në cilësinë e likuiduesve. Me marrëveshjen e shoqërisë, statutin ose vendimin e tubimit të bashkëpronarëve, respektivisht të kuvendit si likuidues mund të caktohen edhe persona të tjerë juridik dhe fizik.

(3) Likuiduesit nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni, munden në çdo kohë, të revokohen nga ana e bashkëpronarëve, respektivisht nga tubimi i bashkëpronarëve ose nga kuvendi i shoqërisë.

Likuiduesit e caktuar nga gjyqi

Neni 540

(1) Nëse bashkëpronarët, respektivisht aksionarët nuk kanë caktuar likuidues dhe nëse me këtë ligj përcaktohet se gjyqi zbaton likuidimin e shoqërisë sipas ligjit, gjyqi e cakton likuiduesin.

(2) Me propozim të bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve pjesa e përbashkët e të cilëve, respektivisht aksionet janë sëpaku 20% nga kryegjëja bazë, nëse ka arsye me rëndësi dhe nëse propozuesit i bëjnë të besueshme shkaqet me rëndësi, gjyqi mund të caktojë likuiduesit nga lista e personave të propozuar nga ana e bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve.

(3) Likuiduesit, të caktuar nga ana e gjyqit kanë të drejtë për kompensim të shpenzimeve dhe shpërblim për punën e tyre si likuidues. Nëse nuk pajtohen likuiduesit e caktuar nga gjyqi, gjyqi i përcakton kompensimet dhe shpërblimet.

Regjistrimi në regjistrin tregtar

Neni 541

(1) Likuiduesit e parë dhe autorizimet e tyre paraqiten për regjistrim në regjistrin tregtar. Çdo ndryshim për regjistrim në regjistrin tregtar e paraqesin vet likuiduesit.

(2) Caktimi dhe shkarkimi i likuiduesve nga ana e gjyqit regjistrohen në regjistrin tregtar me detyrë zyrtare.

(3) Likuiduesit e paraqesin nënshkrimin e vet në gjyq, nëse këtë nuk e kanë bërë, si anëtarë të organit të administrimit ose si administrues.

TË DREJTAT DHE OBLIGIMET E LIKUIDUESVE

Neni 542

(1) Likuiduesit janë të obliguar t'i mbarojnë punët që janë në vijim, t'i arkëtojnë kërkesat e shoqërisë, ta shndërrojnë në monetë pronën tjetër dhe t'i përmbushin obligimet ndaj kreditorëve. Nëse këtë e kërkon likuidimi, ata mund të kontraktjnë punë të reja të shoqërisë në likuidim.

(2) Likuiduesit mundën, në pajtim me bashkëpronarët, respektivisht aksionarët dhe kreditorët, të tjetërsojnë objekte të caktuara nga prona likuiduese të aksionarëve të veçantë dhe të bashkëpronarëve, nëse me këtë nuk çenohen të drejtat e bashkëpronarëve të tjerë, të aksionarëve dhe kreditorëve.

(3) Likuiduesit, në kuadër të fushëveprimit të vet, i kanë të drejtat dhe obligimet e organit të administrimit. Nëse shoqëria ka organ mbikëqyrës, likuiduesit janë në mbikëqyrjen e tij.

Përfaqësimi i shoqërisë në likuidim

Neni 543

(1) Likuiduesit e përfaqësojnë shoqërinë.

(2) Nëse caktohen më shumë likuidues, ata shoqërinë e përfaqësojnë kolektivisht, përveç nëse me marrëveshjen për shoqërinë, respektivisht statutin nuk është përcaktuar ndryshe. Nëse ekziston obligimi për dhënie dhe deklarates nga personat e tretë ndaj shoqërisë, mjafton ajo të jepet para njërit nga likuiduesit.

(3) Likuiduesit e autorizuar për përfaqësim kolektiv mund të autorizojnë likuiduesin ose likuidues të veçantë për marrjen e punëve të caktuara ose lloje të punëve të caktuara.

(4) Likuiduesi individual mund të autorizojë persona të veçantë për marrjen e punëve të caktuara ose lloje të punëve të caktuara.

(5) Autorizimi për përfaqësim nga paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni, nuk mund të kufizohet.

(6) Likuiduesit nënshkruhen në mënyrë që firmës së shoqërisë i bashkangjesin shtesën "në likuidim".

Shpallja e likuidimit

Neni 544

Likuiduesi, pas regjistrimit në regjistrin tregtar, pa shtyerje, dy herë në interval jo më të shkurtë se pesëmbëdhjetë ditë, e jo më të gjatë se tridhjetë ditë nga regjistrimi në regjistrin tregtar, bën shpalljen se shoqëria është në likuidim. Shpallja bëhet në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë" dhe sëpaku në një gazetë ditore. Në shpallje thirren kreditorët t'i paraqesin kërkesat e tyre në afat prej gjashtëdhjetë ditëve nga dita e shpalljes së fundit. Kreditorët e njohur njoftohen individualisht me shkrim, për likuidimin.

Bilanci për hapjen e procedurës për likuidim;

Neni 545

(1) Likuiduesi përpilon bilancin e gjendjes, sipas gjendjes në ditën e fillimit të hapjes së procedurës për likuidim (bilanci fillestar për hapjen e procedurës për

likuidim) dhe raportin në të cilin sqaroret bilanci, si dhe raportin për punën e shoqërisë gjatë vitit për të cilin përgatitet llogaria vjetore.

(2) Bashkëpronarët, tubimi i bashkëpronarëve dhe kuvendi i shoqërisë, vendosin për bilancin fillestar, llogarinë vjetore dhe raportin e punës së shoqërisë, për lejimin e punës së likuiduesit.

Ndarja e pronës që mbetet pas përmbushjes së obligimeve

Neni 546

(1) Prona që mbetet pas përmbushjes së obligimeve ndaj kreditorëve ndahet ndërmjet bashkëpronarëve, respektivisht ndërmjet aksionarëve.

(2) Prona ndahet sipas raportit të shumave nominale të pjesëve, respektivisht aksioneve, nëse me marrëveshjen e shoqërisë, respektivisht statutin nuk është përcaktuar ndryshe dhe nëse nuk ekzistojnë aksione me të drejta të ndryshme gjatë ndarjes së pjesës së mbetur të pronës së shoqërisë.

Dorëzimi dhe ruajtja e dokumentacionit

Neni 547

(1) Pas mbarimit të likuidimit, likuiduesit e dorëzojnë llogarinë vjetore dhe raportin të bashkëpronarët, tubimi i bashkëpronarëve ose kuvendi i shoqërisë.

(2) Likuiduesit, fletëparaqitjes për shlyerje të shoqërisë nga regjistri tregtar, i bashkangjesin, llogarinë vjetore të miratuar dhe raportin, si dhe përshkrimin e vendimeve të bashkëpronarëve, tubimit të bashkëpronarëve dhe kuvendit të shoqërisë me të cilat lejohet puna e likuiduesve.

Afati për të cilin ndahet prona e cila mbetet pas përmbushjes së obligimeve

Neni 548

(1) Prona e shoqërisë ndahet pas kalimit të gjashtë muajve pas ditës së shpalljes së dytë të apelit për kreditorët.

(2) Nëse njëri nga kreditorët e njohur nuk paraqitet, shumat që i është borxh depozitohet në depozitin gjyqësor.

(3) Nëse ndonjë obligim nuk mundet menjëherë të përmbushet ose nëse është kontestues, mund të bëhet ndarja e pronës vetëm nëse kreditorit i jepet siguri.

Paraqitja e pronës pas shlyerjes së shoqërisë

Neni 549

Nëse pas shlyerjes së shoqërisë nga regjistri tregtar, paraqitet pronë e shoqërisë, gjyqi me kërkesë të cilito personi që ka interes juridik, sërish i fton likuiduesit ose cakton të tjerë, të cilët veprojnë sipas dispozitave të këtij ligji për likuidim.

Mbrojtja e të drejtave kundër shoqërisë së shlyer

Neni 550

Nëse ndaj shoqërisë së shlyer realizohet ndonjë e drejtë në gjyq, gjyqi shoqërisë së mëparshme i cakton përfaqësues të përkohshëm. Personat përgjegjës për obligimet e shoqërisë së mëparshme, mundet sipas përgjegjësisë së tyre, të paditen, nëse nuk është në fuqi parashkrimi.

Kushtet me të cilat mund të merret vendim për vazhdimin e ekzistimit të shoqërisë

Neni 551

(1) Nëse shoqëria është shuar me kalimin e kohës, të caktuar me marrëveshjen e shoqërisë, respektivisht me statutin ose vendimin e bashkëpronarëve, tubimi i bashkëpronarëve ose kuvendi i shoqërisë mund të marrin

vendim për vazhdimin e ekzistimit të shoqërisë, derisa nuk fillon ndarja e pronës ndërmjet bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve.

(2) Vendimi nga paragrafi 1 i këtij neni merret me pajtimin e të gjithë bashkëpronarëve të shoqërisë me përgjegjësi të kufizuar, respektivisht me dy të tretat e aksioneve të paraqitura me të drejtë vote në kuvendin e shoqërisë.

(3) Likuiduesit e paraqesin vazhdimin e ekzistimit të shoqërisë për regjistrim në regjistrin tregtar. Gjatë paraqitjes janë të obliguar të dëshmojnë se ende nuk ka filluar ndarja e pronës së shoqërisë ndërmjet bashkëpronarëve, respektivisht aksionarëve.

Shpallja e shlyerjes

Neni 552

Pas mbarimit të procedurës së likuidimit, likuiduesi paraqet fletëparaqitje për shlyerjen e shoqërisë nga regjistri tregtar, dhe e njofton Depozitorin qëndror për letrat me vlerë, se aksionet e shoqërisë aksionare dhe shoqërisë komanditore me aksione janë të pavlefshme, dhe urdhëron mbylljen e librit të aksioneve.

PJESA E GJASHTË BASHKËSIA EKONOMIKE E INTERESIT

Nocioni

Neni 553

(1) Dy ose më tepër persona fizik ose juridik mes vetes për kohë të caktuar ose të paçaktuar mund të themelojnë bashkësi ekonomike të interesit me qëllim që ta lehtësojnë dhe ta përparojnë kryerjen e veprimtarive tregëtare që e përbëjnë lëndën e punës së tyre dhe ta rrisin ose ta përmirësojnë rezultatit e tyre.

(2) personat nga paragrafi 1 i këtij neni mund të jenë anëtarë shoqëruar në bashkësi përkatëse ekonomike të interesit të themeluar në botën e jashtme.

(3) Bashkësia ekonomike e interesit nuk mund të jetë anëtare e bashkësisë tjetër ekonomike të interesit.

Lënda e punës

Neni 554

Lënda e punës së bashkësisë ekonomike të interesit mund të jetë vetëm lidhur me veprimtaritë tregëtare që i kryejnë anëtarët dhe vetëm mund të jenë vetëm ndihmë të këtyre aktivitetëve.

Qëllime të themelimit

Neni 555

(1) Bashkësia ekonomike e interesit për vete nuk realizon fitim. Fitimi që realizohet si rezultat i punës së saj konsiderohet si fitim i anëtarëve të bashkësisë ekonomike të interesit dhe shpërndahen midis tyre sipas kushteve të përcaktuara në marrëveshjen për themelimit, e poqese nuk ka dispozitë të tillë, do të ndahet në pjesë të barabarta.

(2) Të drejtat e anëtarëve e bashkësisë ekonomike të interesit nuk mund të prezentohen me letra me vlerë.

(3) Dispozita në marrëveshjen për themelimit ose vendimi që do të jetë i kundërt me paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni është i pavlefshëm.

Cilësia e personit juridik

Neni 556

Bashkësia ekonomike e interesit fiton cilësinë e personit juridik nga dita e regjistrimit në regjistrin tregëtar.

Përgjegjësia e anëtarëve

Neni 557

(1) Anëtarët e bashkësisë ekonomike të interesit përgjigjen për obligimet që i ka marrë bashkësia me tërë pronën e saj. Nëse me personin e tretë-bashkëkontaktues nuk është kontraktuar ndryshe, përgjegjësia e anëtarëve është solidare.

(2) Kreditori i bashkësisë mund ta kërkojë arkëtimin e kërkesës së bashkësisë ekonomike të interesit nga anëtarët e saj, nëse kërkesën nuk ka arritur ta arkëtojë nga vetë bashkësia.

Përmbajtja e marrëveshjes për themelimit

Neni 558

(1) Bashkësia ekonomike e interesit themelohet me marrëveshje për themelimit e bashkësisë ekonomike të interesit (në tekstin e mëtejshëm: marrëveshje për bashkësinë).

(2) Me marrëveshjen për bashkësinë përcaktohet organizimi i saj. Marrëveshja përpilohet në formë të shkruar dhe botohet në mënyrë të përshkruar për botimin e marrëveshjes për shoqëritë.

(3) Marrëveshja për bashkësinë i përmban dispozitat posaçërisht për:

1) emërin e bashkësisë ekonomike të interesit në të cilin në fillim ose në fund përmbahen fjalët "bashkësia ekonomike e interesit", përveç nëse ato fjalë në mënyrë tjetër nuk i përmban emëri i bashkësisë;

2) emëri, firma ose titulli, forma juridike, selia e shoqërive dhe, nëse ekziston, numri i regjistrimit në regjistrin tregëtar të çdo anëtari të bashkësisë ekonomike të interesit;

3) kohëzgjatja e bashkësisë ekonomike të interesit;

4) lënda e punës së bashkësisë ekonomike të interesit;

5) selia e bashkësisë ekonomike e interesit;

6) mënyra e vendosjes;

7) organet e drejtimit dhe kompetencat e tyre;

8) më përafërsisht rregullohet hyrja, tërheqja dhe përjashtimi nga bashkësia ekonomike e interesit; dhe

9) kontrolli i punës së bashkësisë ekonomike të interesit.

(4) Të gjitha ndryshimet e marrëveshjes për bashkësinë bëhen dhe shpallen nën të njëjtat kushte si dhe gjatë kontraktimit të marrëveshjes.

Anëtarët dhe pranimi i tyre

Neni 559

(1) Anëtarë të bashkësisë ekonomike të interesit mund të bëhen persona të cilat kryejnë ndonjërin nga veprimtaritë e përcaktuara në nenin 4 të këtij ligji. Në bashkësinë ekonomike të interesit mund të anëtarësohen edhe persona që merren me profesione të lira, dhe nuk e kanë statusin e tregëtarit.

(2) Bashkësia ekonomike e interesit gjatë ekzistimit të saj mund të pranojë anëtarë të ri. Vendimin për pranimin e anëtarë të ri e sjell njëzëri kuvendi i bashkësisë ekonomike të interesit.

(3) Anëtari i ri përgjigjet për obligimet e bashkësisë ekonomike të interesit përfshirë edhe ato që janë krijuar nga puna para pranimit të tij në bashkësinë ekonomike të interesit. Vetëm me vendimin për pranimit në bashkësinë ekonomike të interesit anëtari i ri mund të lirohet nga përgjegjësia e bashkësisë ekonomike të interesit të ndodhura para pranimit të tij.

Tërheqje dhe përjashtimi i anëtarit

Neni 560

(1) Anëtari i bashkësisë ekonomike të interesit mund të tërhiqet në pajtim me kushtet e parapara me marrëveshjen për bashkësinë dhe me kusht ti ketë përmbushur obligimet e

parapara me marrëveshjen për bashkësinë ose me aktet e kuvendit. Nëse në marrëveshjen e bashkësisë nuk janë paraparë kushte për tërheqje nga bashkësia ekonomike e interesit, tërheqja bëhet me marrëveshje, me kontratë të veçantë.

(2) Anëtar i bashkësisë ekonomike të interesit mund të përjashtohet për shkaqe të përcaktuara në marrëveshjen për bashkësinë, por, gjithësesi, nëse bën lëshim serioz në përmbushjen e obligimeve të tija ose nëse shkakton ose inicon ndërprerje serioze të punës. Me kërkesë të anëtarëve tjerë në bashkësinë ekonomike të interesit, vendim për përjashtim sjell gjykata në procedurë jashtëgjyqësore.

Kuvendi

Neni 561

(1) Anëtarët e bashkësisë ekonomike të interesit për punët e përbashkëta vendosin në kuvendin e bashkësisë ekonomike të interesit.

(2) Kuvendi mund të vendos në seanca ose virtualisht përmes internetit, me votim përmes postës elektronike ose me shkrim, me faks ose përmes telefonit. Mënyra e konvokimit, puna, vendosja, evidentimi i vendimeve të kuvendit përcaktohet në marrëveshjen për bashkësinë.

(3) Kuvendi është i autorizuar ti sjell të gjitha vendimet përfshirë edhe vendimin për shpërbërje të parakohshme ose për vazhdimin e ekzistimit të bashkësisë ekonomike të interesit sipas kushteve të përcaktuara në marrëveshjen për bashkësinë.

(4) Me marrëveshjen për bashkësinë mund të parashihet që të gjitha vendimet ose disa prej tyre të sjellen me kuorum dhe shumicë që janë të përcaktuara me të. Nëse me marrëveshjen për bashkësinë nuk janë përcaktuar kuorumi ose shumica me të cilën vendoset, vendimet sjellen njëzëri.

(5) Me marrëveshjen për bashkësinë mund të përcaktohet që disa anëtarëve t'ju jepen edhe më shumë vota, me kusht që një anëtar të mos mund të ketë shumicë votash. Nëse marrëveshja për bashkësinë nuk ka për këtë dispozita, çdo anëtar është i përfaqësuar me një votë.

(6) Kuvendi është i obliguar të tubohet me kërkesë të sëpaku 10% të numrit të anëtarëve të bashkësisë ekonomike të interesit.

Administrimi

Neni 562

(1) Me bashkësinë ekonomike të interesit administron ose më tepër administratorë që zgjedhen në mënyrën dhe sipas kushteve të përcaktuara në marrëveshjen për bashkësinë.

(2) Kuvendi e organizon administrimin me bashkësinë ekonomike të interesit dhe zgjedh administrator dhe i përcakton autorizimet dhe kushtet për revokimin e tij, vetëm nëse me marrëveshjen për bashkësinë nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Administrator nuk mund të zgjedhet person fizik i cili sipas këtij ligji nuk mund të jetë administrator, anëtar i organit të administrimit ose i organit të mbikqyrjes në shoqërinë tregëtare.

Përfaqësim

Neni 563

(1) Në marrëdhëniet me persona të tretë bashkësia ekonomike e interesit paraqitet përmes administratorit, të përcaktuar me marrëveshjen për bashkësinë.

(2) Administratori nga paragrafi 1 i këtij neni mund të realizojë të drejtë dhe të ndërmarrë të drejta dhe obligime në qarkullimin juridik në kuadër të lëndës së punës në bashkësinë ekonomike të interesit.

(3) Për obligimat që i ka ndërmarrë administratori në raport të personave të treta pa përkufizime përgjigjet bashkësia ekonomike e interesit.

Mbikqyrja mbi punën

Neni 564

(1) Anëtarët e bashkësisë ekonomike të interesit mbikqyrjen mbi punën e bashkësisë e bëjnë përmes kuvendit dhe në mënyra tjera, të përcaktuara me marrëveshjen për bashkësinë.

(2) Çdo anëtar ka të drejtë të marrë informacione për punën e bashkësisë ekonomike të interesit nga organi i administrimit dhe ti kontrollojë librat afariste dhe dokumentet tjera të bashkësisë.

Pushimi i bashkësisë ekonomike të interesit

Neni 565

Bashkësia ekonomike e interesit pushon me:

- 1) Skadimin e kohës për të cilën është themeluar;
- 2) realizimin ose shuarjen e lëndës së saj të punës;
- 3) vendimin e anëtarëve të saj sipas kushteve të parapara në marrëveshjen për bashkësinë; dhe
- 4) vendim të gjykatës.

Likuidim

Neni 566

(1) Ndërprerje e bashkësisë ekonomike të interesit tërheq likuidimi i saj. Subjektiviteti juridik i bashkësisë ekonomike të interesit mbetet për nevojat e likuidimit.

(2) Likuidimi realizohet me kushtet dhe në mënyrë të përcaktuara në marrëveshjen për bashkësinë.

(3) Nëse marrëveshja për bashkësinë nuk përmban dispozita për kushtet dhe për mënyrën e likuidimit, kuvendi i anëtarëve të bashkësisë ekonomike të interesit cakton likuidator. Nëse kuvendi nuk mund t'i qaset emërimit të tij, likuidatorin e cakton gjykata.

(4) pas pagesës së borxheve, teprica e aktivës ndahet midis anëtarëve, me kushtet e parapara me marrëveshjen për bashkësinë.

(5) Nëse marrëveshja për bashkësinë nuk përmban dispozita për mënyrën në të cilën bëhet likuidimi, ndarja bëhet në pjesë të njëjta.

PJESA E SHTATË SHOQËRIA SEKRETE

Bashkëpjesëmarrës sekret dhe deponimi

Neni 567

(1) Shoqëria sekrete krijohet me marrëveshje me të cilën një person (bashkëpjesëmarrës sekret) deponon, përkatësisht merr pjesë me deponim në të holla dhe deponim tjetër në ndërmarrjen e personit tjetër-ndërmarrës-bashkëpjesëmarrës publik dhe në sajë të depozitit fiton të drejtën të marrë pjesë në fitimin dhe në humbjen e ndërmarjes.

(2) Depoziti i bashkëpjesëmarrës sekret hyn në pronën e sipërmarrësit -bashkëpjesëmarrës publik.

Subjektivitet i shoqërisë

Neni 568

(1) Shoqëria sekrete nuk ka subjektivitet juridik dhe nuk ka firmë.

(2) Shoqëria sekrete ekziston vetëm në marrëdhëniet midis bashkëpjesëmarrës sekret dhe sipërmarrësit – bashkëpjesëmarrës publik dhe nuk paraqitet në marrëdhëniet me persona të tretë.

(3) Sipërmarrësi paraqitet në qarkullimin juridik dhe është bartës ekskluziv i të gjitha të drejtave dhe obligimeve nga puna.

Rregullimi marrëveshës i marrëdhënieve

Neni 569

(1) Bashkëpjesëmarrësit lirisht merren vesh për qëllimet, format dhe përmasat e interesave dhe kushteve të punës së shoqërisë sekrete.

(2) Sipërmarrësi dhe një ose më tepër bashkëpjesëmarrës sekret në kryerjen e obligimeve janë të obliguar të veprojnë me atë kujdes që ua kushtojnë punëve të tyre.

Marrëveshje për rregullimin e marrëdhënieve

Neni 570

(1) Marrëdhëniet midis bashkëpjesëmarrësve rregullohen me marrëveshje.

(2) Në marrëdhëniet midis sipërmarrësit dhe bashkëpjesëmarrësit sekret që nuk janë të rregulluara me marrëveshjen nga paragrafi 1 të këtij neni dhe me dispozitat e kësaj pjese të ligjit, aplikohen dispozitat e Ligjit për marrëdhënie obligatore me të cilat rregullohet marrëveshja për ortakëri.

Depozit i bashkëpjesëmarrësit sekret

Neni 571

Bashkëpjesëmarrësi sekret nuk është i obliguar ta rrisë depozitin ose ta plotësojë nëse depoziti zvogëlohet për shkak të humbjes së shoqërisë sekrete.

Mbulimi i humbjes

Neni 572

(1) Nëse nuk është kontraktuar ndryshe, bashkëpjesëmarrësi sekret merr pjesë në mbulimin e humbjes së sipërmarrësit.

(2) Bashkëpjesëmarrësi sekret në humbjen merr pjesë vetëm deri në shumën e paguar ose deri në depozitin ende të paregjistruar. Për shumën e humbjes që i takon bashkëpjesëmarrësit sekret zvogëlohet depoziti i bashkëpjesëmarrësit sekret.

(3) Nëse pjesa e bashkëpjesëmarrësit sekret në fitimin edhe në humbjen nuk është përcaktuar me marrëveshje, në rast kontesti e përcakton gjykata në procedurë jashtëgjyqësore.

Përlllogaritja e fitimit, respektivisht e humbjes

Neni 573

(1) Në fund të çdo viti afarist sipërmarrësi përlllogarit fitimin, respektivisht humbjen e shoqërisë sekrete dhe bashkëpjesëmarrësit sekret i paguan fitimin që i takon.

(2) Bashkëpjesëmarrësi sekret nuk është i obliguar që fitimin e pranuar ta kthejë për shkak të humbjeve të mëvonshme. Me përjashtim, nëse deponimi është zvogëluar për shkak të humbjes, fitimi përdoret për rritjen e deponimit të bashkëpjesëmarrësit sekret deri në lartësinë e deponimit të përcaktuar në marrëveshjen.

(3) Fitimi, të cilin bashkëpjesëmarrësi sekret nuk e ka marrë, nuk e rrit depozitin e tij.

E drejtë për transkripcion dhe inspektim në librat dhe aktet

Neni 574

(1) Bashkëpjesëmarrësi sekret ka të drejtë të kërkojë kopje të llogarive vjetore dhe kontrollimin e vlefshmërisë dhe rregullshmërisë së tyre me krahasimin me librat dhe aktet.

(2) Me kërkesë të bashkëpjesëmarrësit sekret, në procedurë jashtëprocesore, në çdo kohë, do ti urdhërojnë sipërmarrësit-bashkëpjesëmarrësit publik ti jepen

bashkëpjesëmarrësit sekret llogaritë vjetore ose ti jepen sqarime tjera si dhe ti jepet në inspektim librat dhe aktet.

(3) Të drejtat e bashkëpjesëmarrësit sekret nga paragrafet 1 dhe 2 të këtij neni nuk mund me marrëveshje, as të përjashtohen e as të kufizohen.

Marrëdhëniet me persona të tretë

Neni 575

Emëri i bashkëpjesëmarrësit sekret nuk guzon të gjendet në firmën e sipërmarrësit, por nëse gjendet në te, e këtë bashkëpjesëmarrësi sekret e ka ditur ose patjetër është dashur ta dijë, u përgjigjet kreditorëve për obligimet nga puna e shoqërisë sekrete në mënyrë të pakufizuar dhe solidare me sipërmarrësin.

Kushte për pushim

Neni 576

(1) Shoqëria sekrete pushon me:

1) kalimin e kohës për të cilën është kontraktuar marrëveshja për shoqërinë sekrete;

2) marrëveshje të sipërmarrësit dhe bashkëpjesëmarrësit sekret;

3) realizimin e qëllimeve për të cilat është kontraktuar marrëveshja për shoqërinë sekrete ose, nëse realizimi i qëllimeve bëhet e pamundshme, pa marrë parasysh nëse marrëveshja është kontraktuar për kohë të caktuar apo të pacaktuar;

4) vdekjen e sipërmarrësit, respektivisht me pushimin e punës së sipërmarrësit; dhe

5) hapjen e procedurës falimentuese mbi shoqërinë në të cilën sipërmarrësi është bashkëpjesëmarrës publik ose mbi bashkëpjesëmarrësin sekret.

Rregullimi i marrëdhënieve kur shoqëria nuk ka pushuar me falimentim

Neni 577

Nëse shoqëria sekrete ka pushuar për shkaqe tjera, e jo për shkak të hapjes së procedurës falimentuese në të cilën sipërmarrësi është bashkëpjesëmarrës publik, sipërmarrësi është i obliguar të bëjë përlllogaritje me bashkëpjesëmarrësin sekret dhe kërkesën e tij ta paguajë në para, nëse nuk janë marrë vesh ndryshe.

Falimentim mbi sipërmarrësin

Neni 578

(1) Nëse hapet procedurë falimentuese mbi shoqërinë në të cilën sipërmarrësi është bashkëpjesëmarrës publik, bashkëpjesëmarrësi sekret është i obliguar ta regjistrojë pjesën e arritur e deponimit.

(2) Nëse pjesa e humbjes e tejkalon pjesën që i takon bashkëpjesëmarrësit sekret, kreditor falimentues mund ta realizojë kërkesën e tij nga deponimi i futur ose me hapjen e procedurës falimentuese nga deponimi tanimë i arritur.

(3) Pjesa e deponimit, e cila deri në hapjen e e procedurës falimentuese mbi shoqërinë ende nuk ka arritur, bashkëpjesëmarrësi sekret, pa marrë parasysh pjesën e humbjes që bie mbi te, nuk duhet patjetër ta regjistrojë në masën e falimentimit.

PJESA E TETË

SHOQATA E JASHTME TREGTARE DHE TREGTAR I JASHTËM – INDIVID

KAPITULLI I PARË

SHOQATA E JASHTME DHE TREGTARI I JASHTËM – INDIVID

Koncept

Neni 579

1) Shoqatë e jashtme tregtare, sipas këtij ligji, është çdo shoqatë tregtare e themeluar sipas të drejtës në vendin ku e ka regjistruar – por selia (në tekstin e mëtuajtshëm : shoqatë e jashtme).

(2) Tregtar i jashtëm – individ , sipas këtij ligji , është çdo person fizik të cilit, ajo cilësi i është pranuar jashtë territorit të Republikës së Maqedonisë, në vendin shtetas i të cilit është, ku e ka regjistruar selinë dhe ku e zhvillon punën e ndërmarrjes.

Kritere për përkatësi

Neni 580

(1) Shoqatë tregtare selia e të cilës, me marrëveshjen për shoqatën apo me statutin , është vendi i caktuar jashtë Republikës së Maqedonisë, në kuptim të këtij ligji ka, përkatësi të shtetit në të cilin e ka selinë.

(2) Kur selia e shoqatës, në pajtim me alinenë 1 të këtij neni nuk gjendet në Republikën e Maqedonisë, shoqata llogaritet e vendit kur me të vërtetë me të udhëhiqet nga vendi në Republikën e Maqedonisë ose kur ajo merret me kryerjen e veprimtarisë tregtare që tërësisht apo në masë më të madhe realizohet në Republikën e Maqedonisë .

(3) Shoqatë tregtare , selia e të cilës nuk është caktuar me marrëveshjen për shoqatën , përkatësisht me statutin , ka përkatësi të shtetit në të cilin gjendet vendi prej ku në mënyrë të drejtë udhëheqet me të.

Pozita e punës

Neni 581

(1) Shoqatat e jashtme dhe tregtarët e jashtëm- individ punojnë sipas kushteve të caktuara me ligj dhe në punë janë të barazuar në territorin e Republikës së Maqedonisë me personat e vendit fizik dhe juridik , përveç nëse me marrëveshje ndërkombëtare ose me ligj për disa lloje të shoqatave dhe për tregtarët e jashtëm-individ me lëndë të caktuar të punës nuk është caktuar në mënyrë tjetër

(2) Shoqatat e jashtme dhe tregtarët e jashtëm – individ nuk mund të kryejnë veprimtari në teritorin e Republikës së Maqedonisë derisa nuk organizojnë filijala.

Rregulla për shoqatat e përbashkëta

Neni 582

(1) Shoqatave të jashtme, forma e të cilave nuk është rregulluar me këtë ligj , në mënyrë përkatëse aplikohen dispozitat që kanë të bëjnë me shoqatat me forma më të përbashkëta. Ngjashmëria vlerësohet posaçërisht sipas mënyrës në të cilën bashkëshoqëruesit I investojnë shumat në shoqatë , sipas mënyrës dhe vëllimit të përgjegjësisë të bashkëshoqëruesve për obligimet edhe sipas organizatës .

(2) Nëse shoqata e jashtme nuk mundet të vendoset në asnjë formë të shoqatës tregtare të paraparë me këtë ligj , aplikohen dispozitat me të cilat është rregulluar shoqata aksionare.

Subjektiviteti juridik

Neni 583

(1) Aftësia juridike dhe afariste (subjektiviteti juridik) të shoqatës së jashtme vlerësohet sipas ligjeve të shtetit të cilës shoqatë I takon .

(2) Aftësia afariste nuk mundet të jetë më e madhe , kurse përgjegjësia nuk mundet të jetë më e vogël nga ajo që rregullat ligjore të Republikës së Maqedonisë ua pranojnë , përkatësisht ia imponojnë shoqatave të vendit nga forma e njejtë apo për të ngjashme dhe lëndë të punës , as shoqata e jashtme mundet , në pikëpamje të punëve juridike që I kontraktuar apo që është e detyruar ti kryejë në Republikën e Maqedonisë , të thirret në paafësinë e vet nëse në të nuk mundet të thirret as shoqata e vendit nga forma e njejtë apo e përbashkët dhe të lëndës të punës

Aplikimi i së drejtës

Neni 584

(1) Në punën e vetme në Republikën e Maqedonisë shoqata e jashtme punon sipas ligjeve të Republikës së Maqedonisë .

(2) Llogaritet se shoqata e jashtme, e cila ndërmarrje në Republikën e Maqedonisë është e regjistruar në regjistrin tregtar, në pikëpamje të punëve juridike që i ka kontraktuar apo që patjetër duhet ti kryejë në Republikën e Maqedonisë , ka aftësi juridike dhe afariste si edhe personi juridik i vendit nga forma e njejtë apo e përbashkët dhe lënda e punës , edhe pse sipas ligjeve të shtetit të cilit I takon nuk do të ekzistonte apo nuk do ta kishte atë aftësi afariste.

KAPITULLI I DYTË

FILIJALAT DHE NDËRMARRJET E PERSONAVE TË JASHTËM

Filijalat dhe ndërmarrjet të shoqatave të jashtme

Neni 585

(1) Shoqata e jashtme ka të drejtë të organizojë degë dhe ndërmarrje si njësi të veta organizative ose në mënyrë tjetër të kryejë punë të caktuara dhe të merr obligime, të realizon të drejtë të çasjes para gjyqjeve dhe organeve tjera të Republikës së Maqedonisë me kushtet e caktuara me ligj.

(2) Ekzistimi juridik dhe vëllimi i aftësisë së vet juridike në rast të dyshimit apo mohimit e dëshmon shoqata e jashtme .

Seksioni 1

Ndërmarrja e personave të jashtëm

Themelimi i ndërmarrjeve

Neni 586

(1) Shoqata ka të drejtë, përmes ndërmarrjes së vet , ti kryejë , sipas formës dhe lëndës së punës , të gjitha punëve, të fitojë dhe të merr obligim , të drejtë të çasjes para gjyqjeve dhe organeve tjera të Republikës së Maqedonisë nën kushtet e njejtë si edhe shoqatat e vendit nga forma e njejtë apo e përbashkët dhe të lëndës së punës ,nëse vetëm me ligj nuk është caktuar në tjetër mënyrë .

(2) Shoqata e jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm, individ, mundet me vendim në formën me shkrim të organizojë ndërmarrjen në Republikën e Maqedonisë vetë nëse është e regjistruar në regjistrin e shtetit në të cilin ka seli.

(3) Tregtar i jashtëm - individ mund të organizojë vetëm një ndërmarrje.

Regjistrim në regjistrin tregtar

Neni 587

(1) Shoqata e jashtme , përkatësisht tregtari i jashtëm - individ e paraqet organizimin e ndërmarrjes së vet për shkak të regjistrimit në regjistrin sipas selisë së degës .

(2) Me fletë paraqitjen dorëzohen :

1) Certifikatë prej regjistrit ku është regjistruar shoqata e huaj , përkatësisht tregtari i jashtëm - individ i cili e organizon degën, prej së cilës duket edhe data e regjistrimit;

2) Kopja nga marrëveshja për shoqatën apo statute, përkatësisht akt tjetër përkatës i këtyre akteve, sipas legjislaturës të vendit të huaj, të vërtetuar nga ana e organit shtetëror i cili është i autorizuar për atë sipas rregullave të shtetit të cilit shoqata i takon si dhe vërtetim nga

autoritetet e jashtme se marrëveshja apo statuti i paraqitur përkatësisht akt tjetër përkatës i këtyre akteve, sipas legjislaturës të vendit të huaj akoma është në fuqi .

Nëse sipas ligjeve të shtetit të cilit shoqata i takon nuk kërkohet marrëveshje apo statut me shkrim, përkatësisht akt tjetër përkatësi këtyre akteve sipas legjislaturës të vendit të huaj, paraqitet certifikat nga përfaqësia kompetente diplomatike - konzulare në Republikën e Maqedonisë se shoqata e ekziston , për atë të cilët janë aksionerë, përkatësisht ndërmarrjes dhe si përgjigjen për obligimet , kurse për tregtarin e jashtëm - individ se nuk është shlyer nga regjistri;

3) Lista e personeve të cilëve u është besuar udhëheqja e shoqatës së jashtme dhe tregtarit të jashtëm - individ në Republikën e Maqedonisë , me shënimin e mbiemrit dhe emrit të tyre, numrit personal (EMBG) përkatësisht numrin e pasaportit për personat e jashtëm fizik, të shtetësisë së tyre dhe të vendbanimit . Listës i paraqitet edhe dëshmi se ata persona në mënyrë të rregull janë emëruar sipas akteve të shoqatës dhe rregullave ligjore të shtetit të cilit shoqata i takon ;

4) Vendimi i organit kompetent të shoqatës së jashtme dhe tregtarit të jashtëm - individ për organizimin e degës ;

5) Raporti për bonitetin e shoqatës së jashtme dhe tregtarit të jashtëm -individ, i dhënë nga organi kompetent shtetëror ose nga revizori i autorizuar, sipas rregullave të shtetit të cilit i takon shoqata e jashtme dhe tregtari i jashtëm – individ ;

6) Përshkrimi i veprimtarisë dhe punës që do të kryejë ndërmarrjes ; dhe

7) nëse me ligj është caktuar paraqitja e lejës , aprovimit ose aktit tjetër me fletë paraqitjen jepet edhe ajo dëshmi .

(3) Pra regjistrimit të ndërmarrjes në regjistrin tregtar , personi që ka sjellur vendim për organizimin e ndërmarrjes në Republikën e Maqedonisë nuk guxon të punojë përmes ndërmarrjes .

(4) Regjistrimi I llojeve tjera të njësive organizative bëhet në mënyrën dhe sipas kushteve - të caktuara në aktin prej nenit 586 alineja 2 të këtij ligji.

(5) Ndërmarrja është e obliguar ndryshimet dhe plotësimet të të dhënave te regjistruara në regjistrin tregtar, përkatësisht të gjitha ndryshimet që kanë ndodhur te shoqata e huaj , përkatësisht te tregtari i huaj - individ që e kanë organizuar ndërmarrjes ti paraqes përshkak të regjistrimit në regjistrin tregtar .

(6) Filijala është e detyruar çdo vjet t'i paraqesë raportet financiare vjetore të shoqatës së huaj tregtare , përkatësisht tregtari i jashtëm - individ që e kanë organizuar ndërmarrjen së paku në një gazet ditore dhe ti paraqes në regjistrin Qëndror .

Më shumë filijala

Neni 588

(1) Nëse shoqata e jashtme në Republikën e Maqedonisë themelon më shumë filijala, në vetë paraqitjen për regjistrim në qendrën tregtare shënohet dega e cila në pikëpamje të punës në Republikën e Maqedonisë llogaritet degë kryesore (Qendra Maqedonase) .

(2) Degët tjera të cilat i oragnizon shoqata e jashtme në Republikën e Maqedonisë llogariten si degë të degës kryesore .

(3) Në firmën e degës shënohet se cila është dega kryesore, përkatësisht shënohet numri rendor I degëve tjera sipas renditjes së tyre .

Pjesëmarrje në qarkullimin juridik

Neni 589

Filijala merr pjesë në qarkullimin juridik në emër dhe në llogari të shoqatës së jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm – individ, me ç'rast është i detyruar ta përdor firmën dhe selinë të shoqatës së jashtme, përkatësisht tregtarin e jashtëm - individ si edhe emrin e degës.

Përgjegjësi në qarkullimin juridik

Neni 590

(1) Për obligimet e shkaktuara me punën e ndërmarrjes, shoqata e jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm - individ përgjigjet me tërë pasurinë e tij .

(2) Nëse shoqata e jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm - individ i cili e ka organizuar degën është regjistruar në regjistrin e shtetit në të cilin e ka selinë më pak se dy vjet prej ditës të paraqitjes të kërkesës për organizimin e degës , deri në skadimin e dy viteve prej ditës të organizimit , për obligimet e shkaktuara nga puna e degës , përveç përgjegjësisë nga alineja 1 të këtij neni , në mënyrë të pakufizuar dhe solidare përgjigjen themeluesit të shoqatës së huaj , përkatësisht tregtari i huaj - individ .

Përfaqësues

Neni 591

(1) Për çdo ndërmarrje, shoqata e jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm -individ emëron një apo më shumë përfaqësues , të cilët , të cilët në atë pikëpamje të asaj dege, e përfaqësojnë në punën e tij në Republikën e Maqedonisë. Shoqata e jashtme mundet përfaqësuesit e njejtë ti emërojë edhe për shumë degë tjera .

(2) Në pajtim me këtë ligj , përfaqësuesit e degës kryesore janë përfaqësues të degëve tjera edhe kur për ata janë emëruar edhe përfaqësues tjerë.

Libra tregtare

Neni 592

(1) Shoqata e jashtme sipas formës dhe lëndës të punës, përkatësisht tregtari i jashtëm – individ, janë të detyruar që për punën e vet në Republikën e Maqedonisë, përmes degës , të udhëheqin libra tregtare .

(2) Dega e shoqatës së jashtme, përkatësisht të tregtarit të jashtëm –individ, është i detyruar ti paraqesë, çdo vjet, llogarinë vjetore dhe raportin e revizorit, shënimet në regjistrin tregtar apo në regjistër tjetër përkatës të cilët kanë të bëjnë në të dhëna të shënuara në regjistër, kurse të cilat janë ndryshuar, në sanim, falimentim apo për gjëra tjera të cilat janë të rëndësishme për gjendjen financiare të shoqatës së jashtme, përkatësisht të tregtarit të jashtëm –individ.

Pushimi i ndërmarrjes

Neni 593

(1) Dega e shoqatës së jashtme , përkatësisht të tregtarit të jashtëm -individ ndërpritet kur do të pushojë shoqata e jashtme ose kur do të skadojë afati në cilin është themeluar.

(2) Gjyqi , me propozim të personit i cili ka interes juridik, mund të vendos që ndërmarrja të ndërpritet edhe pse:

1) vërteton se shoqata e jashtme , përkatësisht tregtari i jashtëm - individ në shtetin të cilit i takon prej çfarëdo shkaqëve ndërpritet ose i është ndaluar kryerja e lëndës të punës që e kryen në Republikën e Maqedonisë ose të ndërmarrjes i është ndaluar ta kryej veprimtarinë nga organi kompetent i Republikës së Maqedonisë.

2) shoqata e jashtme , përkatësisht tregati i jashtëm - individ për 3 muaj nga ftesa e gjyqit nuk emëron përfaqësues të ndërmarrjeve sipas rregullave, sipas statutit apo marrëveshjes për shoqatën ose sipas lejës;

3) shoqata e jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm-individ është dashur të investoj mjete, por nuk i ka investuar ose është tërhequr në tërësi apo pjesërisht nga investimi; dhe

4) kreditori dëshmoi se kërkesën e vet, e cila del nga puna e shoqatës së jashtme përkatësisht tregtarit të jashtëm-individ që e kanë organizuar ndërmarrjen në Republikën e Maqedonisë, nuk mundet ta paguajë.

(3) Nëse ndërpritet ndërmarrja kryesore, kurse vazhdojnë me punë degët tjera, shoqata e jashtme përcakton ndërmarrjes të re kryesore dhe e paraqet për regjistrim në regjistrin tregtar.

Likuidimi i ndërmarrjes

Neni 594

(1) Nëse shoqata e jashtme, përkatësisht tregtari i jashtëm-individ nuk emëron likvidator, likuidimin e degës e zbatojnë përfaqësuesit.

(2) Kreditorët të cilët kanë kërkesa ndaj shoqatës së jashtme përkatësisht ndaj tregtarit të jashtëm-individ, nga puna e tyre përmes ndërmarrjes që është ndërprerë, në likvidim kanë përparësi në përmbushje para kreditorëve tjerë.

(3) Likuidimi i ndërmarrjes të shoqatës së huaj, përkatësisht tregtarit të jashtëm-individ nuk është patjetër të zbatohet nëse ndërmarrja me mbarë pasurinë në Republikën e Maqedonisë për 6 muaj pas ndërprerjes së shoqatës së jashtme transformohet në shoqatë tregtare me formë të caktuar me këtë ligj dhe selinë në Republikën e Maqedonisë ose nga ana tjetër, në afatin e njejtë, e ndërmerr, me të njëjtën pasuri e cila ka qenë juridike përkatësisht person fizik në Republikën e Maqedonisë.

Përgjegjësi për dëm

Neni 595

(1) Dispozitat prej këtij ligji për përgjegjësinë për dëm që aplikohen në shoqatat e brendshme sipas formës së tyre në mënyrë përkatëse si aplikohen edhe në ndërmarrjet të shoqatave të huaja , përkatësisht tregtarit të jashtëm - individ. Përfaqësuesit dhe likvidatorët , në pikëpamje të përgjegjësisë janë barazuar me anëtarët e organit të udhëheqjes , përkatësisht të drejtuesit dhe likvidatorëve .

(2) Dispozitat prej këtij ligji për përgjegjësi të anëtarëve të organit të udhëheqjes , udhëheqësit , përkatësisht likvidatorët në mënyrë përkatëse aplikohen edhe likvidatorët të ndërmarrjes të shoqatës së jashtme .

(3) Personat të cilët si përfaqësues i shkelin dispozitat të këtij ligji përgjigjen për dëmin në mënyrë solidare . Me ta në mënyrë solidare përgjigjet edhe shoqata e jashtme , përkatësisht tregtari i jashtëm-individ .

Seksioni 2 Ndërmarrja

Neni 596

(1) Shoqata e jashtme , e cila ka të drejtë të kryejë veprimtari tregtare sipas legjislaturës nacionale mund të organizojë përfaqësi tregtare në Republikën e Maqedonisë .

(2) Përfaqësia nuk ka cilësi të personit juridik dhe nuk mundet të kryejë veprimtari tregtare.

(3) Mënyra, procedura e regjistrimit dhe organi tek i cili bëhet regjistrimi i ndërmarrjes i paraqet Qeveria e Republikës së Maqedonisë .

Pjesa e nëntë

Kontrolli dhe mbikëqyrja

Neni 597

Kontrolli dhe mbikëqyrja ndaj tregtarit-individ, shoqatat tregtare bashkësia ekonomike e interesit dhe ndërmarrja e organizuar nga shoqatat e jashtme , përkatësisht nga tregtari i jashtëm - individ e bëjnë shërbimet e inspektionit në kuadër të kompetencave të caktuara me ligj .

Pjesa e dhjetë

Dispozita ndëshkuese

Neni 598

(1) Me dënim në të holla prej 10.000 deri në 40.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje tregtari - individ nëse

1) regjistron më shumë se një firmë (neni 14 alineja 4);

2) bartja e firmës personit të tretë do ta bëjë në anën tjetër të dispozitave të këtij ligji (neni 16 aliena 2) dhe të njëjtin nuk e regjistron në regjistrin tregtar (neni 16 alineja 4);

3) ndërprerjen e punës nuk e paraqet në organin kompetent edhe para të marrjes të lejes nga organi kompetent për të ardhura publike (neni 17 alineja 1) dhe nuk paraqet fletparaqitje për shlyerjen e regjistrimit në regjistrin tregtar (neni 18 alineja 2);

4) Fillon me kryerjen e veprimtarisë para regjistrimit në regjistrin tregtar dhe para marrjes të lejes nga organi kompetent për plotësimin e kushteve të paraqitura për kryerjen të asaj veprimtarie nëse ajo është përcaktuar me ligj (neni 63)

5) nëse merr punë dhe veprime juridike jashtë lëndës së punës, të regjistruar në regjistrin tregtar (neni 64 alineja 1);

6) nuk udhëheq apo në mënyrë të drejtë nuk i udhëheq librat tregtare (neni 471 alineja 1 dhe neni 472 alineja 3);

7) nuk i ruan në mënyrë përkatëse dhe të drejtë dokumentet tregtare dhe të tjera (neni 474).

8) nuk përpilon, nuk shpall dhe nuk paraqet llogari vjetore (neni 476 alineja 1 dhe neni 477 alineja 1, 4 dhe 5).

(2) Përveç dënimit me para nga alineja 1 të këtij neni, për kundërvajtje nga alineja 1 pika 4, 5, 6, 7 dhe 8 të këtij neni tregtarit-individ do ti shqiptohet edhe masë e sigurisë - ndalim për kryerjen e veprimtarisë prej gjashtë muaj deri në një vjet.

(3) Me dënim me para prej 1.000 deri në 10.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi fizik i cili kryen veprimtari tregtare të vëllimit të vogël, që nuk është regjistruar në organin kompetent të vetadministrimit lokal (neni 11 alineja 1).

Neni 599

(1) Me dënim me para prej 50.000 deri në 150.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje shoqata tregtare nëse:

1) fillon me kryerjen e veprimtarisë para regjistrimit në regjistrin tregtar dhe para marrjes të lejes nga organi kompetent dhe përmbushjen e kushteve të paraqitura për kryerjen e asaj veprimtarie nëse ajo është caktuar me ligj (neni 63);

2) nëse nuk i kryen informacionet e pranueshme në pajtim me nenin 10.

3) gjatë punës së vet firma nuk e përdor ashtu siç duhet është regjistruar në regjistrin tregtar (neni 52 alineja 1) ose përdor titull të shkurtuar të firmës, ndërsa i njëjti nuk është regjistruar në regjistrin tregtar (neni 52 alineja 3);

4) pa pajtimin e shprehur të bashkëvepruesit dalës apo të trashigimtarëve të tij e përdor firmën e vjetër (neni 53);

5) nuk e paraqet ndërrimin e selisë në regjistrin tregtar (neni 61 alineja 3);

6) nuk harton, nuk shpall dhe nuk dorëzon llogari vjetore, përkatësish edhe llogari të konsoliduara vjetore, raporte financiare dhe raporte të konsoliduara financiare, kur kanë obligime për atë me këtë ligj (neni 476 alineja 1; 477 alineja 1,4 dhe 6, neni 482, alineja 1 dhe 2 neni 504 neni 506, alineja 4 dhe 5);

(2) Me denim me para prej 10.000 deri në 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje edhe personi përgjegjës në shoqatë.

(3) Përveç dënimit me para nga alineja 1 të këtij neni, shoqatës tregtare do ti shqiptohet edhe masë e sigurisë - ndalim për kryerjen e veprimtarisë në kohëzgjatje prej 3 muaj deri 1 vjet.

(4) Përveç dënimit me para nga alineja 1 pika 1 dhe 3 personit përgjegjës do ti shqiptohet masë e sigurisë ndalim për kryerjen e detyrës - funksionit në kohëzgjatje prej tre muaj deri në një vjet.

Neni 600

(1) Me dënim me para prej 15.000 deri në 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje shoqata nëse:

1) kryen veprimtari e cila, si profesion, mundet ta kryejë person i cili ka kualifikim përkatës, kurse midis bashkëvepruesit apo të punësuarit nuk ka person me kualifikim përkatës (neni 113);

2) bashkëvepruesit të cilët nuk janë udhëheqës i shlyen nga të drejtat me nenin 132);

3) nëse nuk e paraqet për regjistrim në regjistrin tregtar ndërprerjen e shoqatës (neni 147);

(2) Dënim me para prej 10.000 deri në 30.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje alineja 1 e këtij neni dhe personi përgjegjës në shoqatën publike.

(3) Përveç dënimit me para nga alineja 1 pika 3, personit përgjegjës do ti shqiptohet dënim e sigurisë - ndalesë për kryerjen e detyrës - funksionit në kohëzgjatje prej tre muaj deri në një vjet.

Neni 601

(1) Me dënim me para prej 80.000 deri në 240.000 do të dënohet për kundërvajtje shoqata me përgjegjësi të kufizuar nëse:

1) harxhimet dhe shpërblimet për pjesëmarrje në themelimin e shoqatës nuk paguhen nga fitimi në pajtim me nenin 180 alineja 3;

2) nëse çdo ndryshim i të dhënave, çdo qasje dhe dukje të bashkëvepruesit nga shoqata nuk e paraqet për regjistrim në regjistrin tregtar me fletparaqitje (neni 182 alineja 4);

3) pasuria e shoqatës, që është e nevojshme për ruajtjen e pjesës kryesore i paguhet bashkëvepruesit (neni 192 alineja 2);

4) nuk udhëheq libra të pjesëmarrjeve, në pajtim me nenin 195 alineja 1, përkatësisht librin e pjesëmarrjeve nuk e udhëheq në mënyrë të drejtë dhe të saktë (neni 195 alineja 2);

5) në bazë të vendimit të gjyqit, në një afat prej 3 ditë nga dita e pranimit të vendimit, nuk e zbaton vendimin dhe nuk e paraqet regjistrimin në librin për destinime (neni 196) alineja 4);

6) Nuk e paraqet raportin nga revizioni i kryer na revizor të autorizuar në tubimin e bashkëvepruesve (neni 230 alineja 3);

7) organi drejtues është përbërë në kundërshtim të nenit 231;

8) nuk përgadisin llogari vjetore, raport financiar dhe raport vjetor për punën e shoqatës nga viti i mëparshëm afarist ose edhe nëse janë përgaditur, e nuk i paraqesin në tubimin e bashkëvepruesve, përkatësisht në kuvendin në afatet e caktuara me këtë ligj (neni 240 alineja 2);

9) këshilli mbikëqyrës, përkatësisht kontrollori janë përbërë në kundërshtim të nenit 246;

10) në paraqitjet e veta afariste dhe të rregullave me përmendjen e rritjes të pjesës kryesore para shpalljes të vendimit në regjistrin tregtar (neni 257 alineja 4);

11) kryen pagesën bashkëvepruesve në bazë të zvogëlimit para regjistrimit të ndryshimeve të marrëveshjes për shoqatën në regjistrin tregtar (neni 264 alineja 1);

12) nuk e paraqet për regjistrim në regjistrin tregtar ndërprerjen e shoqatës (neni 269 alineja 1);

13) nuk paraqet flet paraqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të transformimit të shoqatës nga njëra në formën tjetër (neni 514 alineja 1);

(2) Përveç dënimit me para nga alineja 1 të këtij neni për pikën 6 të alinesë 1 të këtij neni, do të shqiptohet edhe masë e sigurisë - ndalim për kryerjen e veprimtarisë në kohëzgjatje prej 3 muaj deri në një vjet.

(3) Me dënim me para prej 10.000 deri në 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi përgjegjës në shoqatë.

(4) Për kundërvajtjet nga alineja 1 të këtij neni për pikat 2,6,8 dhe 12 personit përgjegjës të shoqatës do ti shqiptohet masë e sigurisë ndalim për kryerjen e detyrës - funksionit në kohëzgjatje prej tre muaj deri në një vjet.

Neni 602

(1) Me dënim me para prej 80.000 deri në 250.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje shoqata aksionare nëse:

1) para regjistrimit të themelimit të shoqatës në regjistrin tregtar ka dhënë aksione (neni 302) alineja 1);

2) nuk i ruan aktet dhe dokumentet në selinë e shoqatës të parapara me nenin 319;

3) i izolol akconerët nga e drejta e informimit (neni 320);

4) iu premtan apo iu paguan kamatë aksionerëve (neni 328 alineja 2);

5) njoftimi për blerjen e aksioneve nuk shpallet në "Gazetën zyrtare të RM", (neni 339 alineja 5);

6) vendimi i kuvendit për zgjidhjen e këshilltarit të drejtorëve apo të këshillit mbikëqyrës nuk e paraqet për regjistrim në regjistrin tregtar (neni 344 alineja 5);

7) obligimin, në rast të humbjes, ringarkimit apo paaftësisë për pagesë e kryen në pajtim me nenin 354 alineja 4);

8) nuk paraqet fletparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të anëtarëve të revokuar apo të zgjedhur nga këshilli i drejtorëve apo këshillit mbikëqyrës (363 alineja 5);

9) Këshilli drejtues nuk paraqet fletparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të anëtarëve të këshillit drejtues të autorizuar për përfaqësim të shoqatës (neni 377 alineja 3)

10) Organi drejtues nuk ia paraqet gjyqit vendimin e plotfuqishëm që të regjistrohet në regjistrin tregtar (neni 415 alineja 1);

11) nuk e paraqet rritjen e kryer të pjesës kryesore përshkak të regjistrimit në regjistrin tregtar (nenet 433 alineja 1; 435 alineja 2 ; 438 alineja 1 dhe 2 dhe 441 alineja 1);

12) nuk e paraqet vendimin për zvogëlimin e pjesës kryesore dhe zvogëlimin e kryer të pjesës kryesore përshkak të regjistrimit në regjistrin tregtar (neni 444 alineja 1 dhe 451 alineja 1);

13) nuk paraqet fletëparaqitje përshkak të regjistrimit në regjistrin tregtar në vendimin për ndërprerjen e shoqatës (neni 453 alineja 1);

14) nuk paraqet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të transformimit të shoqatës nga njëra në formë tjetër (neni 514 alineja 1).

(2) Dënim me para prej 10.000 deri 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga alineja 1 të këtij neni për pikat 1,2,3,13,14, dhe 15, personit përgjegjës do ti shqiptohet edhe masë e sigurisë – ndalim për kryerjen e detyrës në kohëzgjatje prej tre muaj deri në një vjet.

Neni 603

Me dënim me para prej 80.000 deri 250.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje depozitari Qëndror nëse aksionerit nuk i mundëson njohuri në librin e aksionarëve,si dhe personi përgjegjës i depozitorit Qëndror me dënim me para prej 10.000 deri në 50.000,në pajtim me nenin 283 alineja 7.

Neni 604

(1) Dënim me para prej 80.000 deri 250.000 denarë do të denohet për kundërvajtje shoqata komanditore nëse;

1) regjistrimi i shoqatës komanditore me aksione në regjistrin tregtar është bërë në kundërshtim të nenit 464;

2) nuk paraqet fletëparaqitje për regjistrim në regjistrin tregtar të transformimit të shoqatës nga njëra formë në tjetrën (neni 514 alineja 1);

(2) Me dënim me para prej 10.000 deri 50.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje nga alineja 1 të këtij neni dhe personi përgjegjës në shoqatë. Për kundërvajtjet nga alineja 1 të këtij neni personit përgjegjës të shoqatës do ti shqiptohet edhe masë e sigurisë – ndalim për kryerjen e detyrës në kohëzgjatje prej tre muaj deri në një vjet.

Neni 605

(1) Me dënim me para prej 80.000 deri 250.000 denarë do të dënohet për kundërvajtje shoqatë e jashtme tregtare nëse kryen veprimtari në rajonin e Republikës së Maqedonisë pa themelimin e ndërmarrjes (neni 585).

(2) Dispozitat ndëshkuese nga ky ligj aplikohen edhe në ndërmarrjet dhe personave përgjegjës të ndërmarrjes, të organizuara nga persona të jashtëm të cilët janë subjekt të regjistrimit në regjistrin tregtar.

PJESA E NJËMBËDHJETË DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Aplikimi i këtij ligji

Neni 606

(1) Me ditën e fillimit të aplikimit të këtij ligji, tregtarët ekzistues-individ, shoqata tregtare,bashkësit ekonomike interesi dhe ndërmarrjet e organizuara nga shoqata të jashtme, përkatësisht nga tregtar të jashtëm –individ vazhdojnë me punë në mënyrën dhe me kushtet me të cilat janë regjistruar në regjistrin tregtar.

(2) Aktet e tregtarëve- individ,marrëveshjet për shoqatën,deklarat për themelimin e shoqatës me përgjegjësi të kufizuar nga një person,statutet e shoqatave,kontratrat për bashkësi ekonomike interesi dhe aktet tjera të përgjithshme të shoqatave të cilat nuk janë në pajtim me dispozitat të këtij ligji,me ditën e fillimit të aplikimit të këtij ligji nuk

aplikohen në pjesët të cilat nuk janë në pajtim me dispozitat e tij,përveç shumës të madhësisë të pjesës kryesore.

(3) Me përjashtim të alinesë 2 të këtij neni,pyetjet të cilat,në pajtueshmëri me këtë ligj,rregullohen me marrëveshje për shoqatën,deklaratë për themelimin e shoqatës me përgjegjësi të kufizuar nga një person,statutin të shoqatës,marrëveshjen për bashkësinë ekonomike të interesit dhe akt tjetër të përgjithshëm të shoqatës,tregtarët ekzistues –individ,shoqata tregtare, bashkësitë ekonomike interesi bashkësi dhe ndërmarrje,të organizuara nga shoqata të jashtme,përkatësisht nga tregtar të jashtëm – individ ,kurse nuk janë në pajtim me këtë ligj mundën të aplikohen përfundimisht me 30.06 2005.

(4) Dispozitat nga neni 469 ,alineja 2 dhe 3 të këtij ligji do të aplikohen për raportet financiare dhe të raporteve të konsoliduara financiare për vitin 2004.

Procedura të filluara para ditës të aplikimit të ligjit

Neni 607

(1) Procedurat për themelimin,ngjitjen, ndarjen dhe transformimin të shoqatave tregtare,të filluara para ditës të fillimit të aplikimit të këtij ligji,vazhdojnë në pajtueshmëri me dispozitat nga ky ligj.

(2) Pas flet paraqitjeve për regjistrim në regjistrin tregtar që janë paraqitur në gjyq para ditës të fillimit të aplikimit të këtij ligji gjyqi, do ta përfundojë procedurën sipas rregullave të cilat kanë qenë në fuqi në kohën flet paraqitjet i janë paraqitur atij gjyqi.

Regjistrimi unik tregtar

Neni 608

(1) Ministri i Drejtësisë në një afat prej gjashtë ditë nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, e miraton aktin nga neni 83 alineja 2 nga ky ligj.

(2) Regjistri i vetëm tregtar në territorin e Republikës së Maqedonisë do të vendoset më së voni deri më 1.03.2005

(3) Bartja e të dhënave të regjistruara të cilat udhëheqen në regjistrin tregtar në gjyqin Themelor Shkup 1- Shkup, Gjyqi Themelor në Manastir dhe Gjyqi Themelor –Shtip do të kryhet në formë elektronike në regjistrin e vetëm tregtar në teritorin e Republikës së Maqedonisë më së voni deri më 1. 07. 2005.

Paraqitja dhe shpallja në regjistrin unik tregtar në formë elektronike

Neni 609

(1) Deri në vendosjen e regjistrit unik tregtar në formë elektronike, regjistrimi në regjistrin tregtar ka veprimtari juridike ndaj personave të tretë nda dita e ardhshme nga dita e shpalljes në “Gazetën zyrtare në Republikën e Maqedonisë”, nëse me këtë apo ndonjë ligj tjetër nuk është caktuar tjetërndryshe. Pas vendosjes të regjistrit të vetëm tregtar në formë elektronike dhe të paraqitjes së tij opinionit, regjistrimi në regjistrin tregtar do të ketë veprimtari juridike ndaj personave të tretë nga dita e regjistrimit në regjistrin tregtar.

(2) Shpalljet dhe kontributet të cilat në pajtueshmëri me këtë ligj janë përcaktuar se shpallen në tërësi,pjesërisht apo në përmbledhje në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë” prej 1.01. 2006 do të kryhen përmes regjistrit tregtar në formë elektronike.

Regjistrimi i ndryshimeve

Neni 610

Deri në vendosjen e regjistrimit unik tregtar nëse:

1) Për shkak të ndërrimit të selisë të subjektit ndryshohet edhe gjyqi, atëherë flet paraqitjen për regjistrim të ndërrimit të selisë dhe e njofton gjyqin në të cilin deri atëherë ka qenë i regjistruar subjekti. Pas marrjes së njoftimit, gjyqi menjëherë ia paraqet përmbledhjen e rregullave të reja;

2) Subjekti i regjistrimit u bë me bashkimin të dy apo më shumë subjekteve të cilët janë regjistruar në gjyq tjetër apo subjektet të regjistrimit bashkangjiten drejt subjektit tjetër, përkatësisht bashkangjiten e bën gjyqi sipas selisë të subjektit të ri, përkatësisht gjyqit ku është regjistruar subjekti në regjistrim të cilin e ka bashkuar subjektin tjetër. Kopje nga vendimi i gjyqit paraqitet gjyqit në të cilin deri atëherë kanë qenë të regjistruar subjektet ashtu që gjyqi me anë të detyrës zyrtare e vëren regjistrimin të subjektit të ri, Gjyqi tek i cili ka qenë i regjistruar subjekti merr vendim për shlyerjen e subjektit që bashkangjitet, përkatësisht ngjitet; dhe

3) me ndarjen e një subjekti dalin subjekte të reja të cilët me seli janë në kompetenca të gjyqit tjetër, atëherë gjyqi në të cilin deri atëherë ka qenë i regjistruar subjekti që ndahet, merret vendim për regjistrim për themelimin e subjektit të ri. Gjyqi paraqet kopje të vendimit në gjyqin ku është selia e subjektit të ri. Pasi që gjyqi do t'i pranojë njoftimet se të gjitha subjektet janë regjistruar, sipas detyrës zyrtare, në bazë të fletparaqitjes tanimë të paraqitur nga ana e subjektit që ndahet, merr vendim për shlyerjen e subjektit që ndahet dhe do ta vërejë regjistrimin e subjekteve të reja.

Sistemi njësportel

Neni 611

(1) Në një afat prej nëntëdhjetë ditë nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, ministri i ekonomisë sjell akt nën ligjor me të cilin do ta rregullojë procedurën për sistemin një sportel, të përcaktuar me këtë ligj.

(2) Sistemi një sportel do të vendoset më së voni deri më 31.12. 2004-04-28

Aksione që japin të drejtë në shumë vota

Neni 612

Aksionet e dhëna që japin të drejtë në më shumë vota në pronësi të Republikës së Maqedonisë mbeten në pronësi të saj sipas kushteve nën të cilat janë dhënë. Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, këto aksione nuk mundën të barten tek personat e tretë, përveç nëse barten si aksione të rëndomta.

Harmonizimi me dispozitat të këtij ligji

Neni 613

(1) Shoqatat me përgjegjësi të kufizuar dhe shoqatat aksionare në pronësi të shtetit janë të obliguar që aktet e veta të harmonizojnë me dispozitat të këtij ligji më së voni deri më 31 dhjetor të vitit 2004.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë vendos për harmonizimin e shoqatave në pronësi të shtetit dhe për të pasur ndikim, përkatësisht aksioneve në shoqatat të caktuara me këtë ligj dhe i realizon të gjitha të drejtat dhe obligimet të Republikës së Maqedonisë si bashkshoqërues, përkatësisht si aksionar.

(3) Mbi shoqatën nga alineja 1 të këtij neni që nuk do të veprojnë sipas dispozitave nga alineja 1 të këtij neni, zbatohet procedura për likvidim dhe shoqata shlyhet nga regjistri tregtar. Procedurën për likvidim e fillon gjyqi sipas detyrës zyrtare, kurse likvidimi zbatohet sipas dispozitave të këtij ligji.

Harmonizimi me dispozitat e këtij ligji të personave të regjistruar juridik në regjistrin tregtar dhe juridik

Neni 614

(1) Personat juridik të regjistruar në regjistrin gjyqësor, të cilët ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji nuk harmonizohen sipas dispozitave nga Ligji për shoqata tregtare ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 28/96, 7/97, 21/98/37/98, 63/98, 39/99, 37/2000/31/2001, 50/2001, 6/2002, 4/2003, 51/2003) shlyhen nga regjistri gjyqësor në mënyrën dhe sipas kushteve të përcaktuara në këtë nen nëse në një afat prej 6 muaj nga dita e aplikimit të këtij ligji nuk harmonizohen me këtë ligj. Shlyerjen e këtyre personave juridik e zbaton gjyqi, sipas detyrës zyrtare.

(2) Shoqatat tregtare dhe tregtarët – individ llogaritë e të cilëve janë bllokuar dhe dërguar në institucione për bllokimin e llogarive shlyhen nga regjistri tregtar në mënyrën dhe sipas kushteve të caktuara në këtë nen nëse prej afat prej 6 muaj prej ditës të aplikimit të këtij ligji nuk e zhbllokon llogarinë e bllokuar.

(3) Nëse në afatet nga alineja 1 dhe 2 të këtij neni nuk paraqitet kërkesë nga kreditorët, gjyqi, sipas detyrës zyrtare, i shlyen personat juridik prej alinesë 1 të këtij neni edhe shoqatat tregtare dhe tregtarët - individ nga alineja 2 në këtë nen të gjyqit, përkatësisht nga regjistri tregtar.

(4) Nëse nga alimetë 1 dhe 2 të këtij neni bëhet paraqitja e kërkesës nga kreditori, gjyqi me anë të detyrës zyrtare, fillon procedurë për likvidim në pajtueshmëri me këtë ligj, përkatësisht procedurë për falimentim në pajtueshmëri me ligjin për falimentim. Harxhimet për zbatimin e likvidimit apo falimentimit bijnë në barë të personit juridik, tregtarit – individ, shoqatës tregtare nëse nga pasuria e tyre nuk mundën të sigurohen mjete për kompenzim të harxhimeve, dallimi i mjeteve për mbulimin e harxhimeve personalisht, pakufizuar dhe solidare, me mbarë pasurinë e vet, e kompenzon drejtuesi, përkatësisht anëtarët e organit të udhëheqjes.

Miratimi i akteve nënligjore

Neni 615

Aktet nënligjore të paraparë me këtë ligj do të miratohen në një afat prej nëntëdhjetë ditë nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Ndërprerja e validitetit

Neni 616

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, pushon të vlejë Ligji për shoqatat tregtare ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 28/96, 7/97, 21/98, 37/98, 63/98, 39/99, 81/99, 37/2000, 31/2001, 50/2001, 6/2002, 61/2002, 4/2003, 51/2003) si dhe Ligji për shoqatat tregtare ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" 58/2002, 98/2002, 42/2003 dhe 85/2003).

Hyrja në fuqi e këtij ligji

Neni 617

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.
Телефони: +389-2-3298-860, +389-2-3298-769.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2004 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798. Број за ДДВ МК: 4030987108771.
Депонент: Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: Графички центар КМ Креатив - Скопје.